

Kilinjalinja: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Philippians, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹Etchiabi tch'e tchibutchi tcha Yesu Kristo, mwana wa Daudi, mwana wa Ibrahimu. ²Ibrahimu era kubuta Isaka, Isaka era kubuta Yakobo; Yakobo era kubuta Yuda n'e benyewabo. ³Yuda era kubuta Peresi ne Sera ku Tamari; Peresi era kubuta Esromu; Esromu era kubuta Aramu. ⁴Aramu era kubuta Aminadabu: Aminadabu era kubira Nashoni; Nashoni era kubuta Salmoni; ⁵Salmoni era kubuta Boazi ku Rahabu; Boazi era kubira Obedi ku Ruta; Obedi era kubuta Yese; ⁶Yese era kubut'e mwami Daudi. Daudi era kubuta Sulemani kw'ola mukasi wa Uria. ⁷Sulemani era kubuta Rehoboamu; Rehoboamu era kubuta Abiya; Abiya era kubuta Asa; ⁸Asa era kubuta Yehoshafati; Yehoshafati era kubuta Yoram; Yoram era kubuta Uzia. ⁹Uzia era kubuta Yoram; Yothamu era kubuta Ahazi; Ahazi era kubuta Hezekia; ¹⁰Hezekia era kubuta Manase; Manase era kubuta Amoni; Amoni era kubuta Yosia; ¹¹Yosia era kubuta Yekonia n'e benye wabwo, mwa mo mango m'ekubungisibwa e Babeli. ¹²N'e nyuma s'olo lubungo lw'e Babeli, Yekonia era kubuta Shealtieli, Shealtieli era kubuta Zerubabeli; ¹³Zerubabeli era kubuta Abihudi, Abihudi era kubuta Eliakimu, Eliakimu era kubuta Azori. ¹⁴Azori era kubuta Sadoki, Sadoki era kubuta Akimu, Akimu era kubuta Eliudi. ¹⁵Eliudi era kubuta Eleazari, Eleazari era kubuta Matani; Matani era kubuta Yakobo, ¹⁶Yakobo era kubuta Yusufu eba wa Mariamu yi wabutaa YESU ubalangirwe Kristo. ¹⁷Batcha, e bisere byoshi kutengera ku Abrahamu kuika ku Daudi bilyi bisere ekumi na bine; n'e kutngera ku Daudi kuyika kwa lubungo lw'e Babeli bilyi bisere ekumi na bine; n'e kutengera kwa lubungo lw'e Babeli kuyika kuyika Kristo bilyi bisere ekumi na bine. ¹⁸E kubutchwa kwa Yesu Kristo kwabaa batcha, Mariamu nyina abaa ashebirwe ne Yusufu, na ilyi baba batasa kubuanana, era kubwonekana et'esimi kwa buashe bwa Muka Mweru. ¹⁹Ne Yusufu, mulume waye, kwa bushi abaa alyi mundju w'e kunalyi; na ata hondaa e kumwita honyi, era kuhonda kumureka kw'ewe. ²⁰Na ilyi aba alyi mwa kutany'ebye, lolaa, malaika w'Enawetchu era kumwilukira mwa bioto, era kuteta, Yusufu, mwana wa Daudi, ut'obwowaa e kumutola Mariamu mukawe, kwa bushi, esimi lyaye lyilyi kwa buashe bwa Muka Mweru. ²¹Naye anga but'e mwana, nawe unga mubalangira esina lyaye Yesu, kwa bushi yi unga fumya e bandju baye n'e byaa byabwo. ²²Ebyera byoshi byabaa, ilyi e mwasi uyikilyira ola watetchibwaa n'Enawetchu kwa bwamilyisa bw'e barebi era kuteta; ²³Lolaa, E munyere ang'eka esimi, naye angabut'e mwana; nabwo banga mubalangira esina lyaye Emanueli; ku kuteta, "Ongo alyi alauma netchu." ²⁴Naye Yusufu ilyi asuka, atenga mwa tchwulo, era kuyira ng'oko malaika w'Enawetchu amubiraa; era kutola mukaye. ²⁵Si kweyine, ata mumenyaa tchiro n'e hitcha, kuyika e mango abutchra e mwana waye; era kumu balangira esina lyaye YESU.

Chapter 2

¹Yesu ilyi abutchibwa mwa Bethlehemu y'e Buyahudi e mango ma mira m'e mwami Herodi, Lolaa, ba mamajusi kuteng'eye ebushoshokero, bera kuyika e Yerusalemu, bera kuteta, ²"Ngayi alyi, oyo wabutchirwe mwami w'e Bayahudi? Kwa bushi, tchwalolaa kwa ngununu yaye ey'esuba lyende lyatenga, netchwu tchweshire kutchikumba ye," ³Na ilyi mwami Herodi onva batcha, era kuayisibwa, ne Yerusalemu alauma naye. ⁴Era kukundamanya e bakulu b'e badjindji bwoshi n'e baandjisi b'e bandju, era kuhonda e myasi era balyi, ngayi Kristo abutchirwe? ⁵Nabwo bera kumubira, mwa kakatchi k'e Bethlehemu y'e Buyahudi; kwa bushi batcha ku byaandjikibwaa n'e barebi, ⁶"Woyo u Bethlehemu, mwa kakatchi k'e tchiwo tch'e Bayuda, utalyi mueke mwa kakatchi k'e ndjumwa s'e Bayuda; Kwa bushi e mwawe yi emutambusi akatenga, yi ukalanga e bandju banyi Israeli." ⁷Businda, Herodi era kubalangira abwo banya bwenge (ba mamajusi) kw'ewe, ilyi amenyerera e kunalyi mangotchi eye ngununu yalorekanaa. ⁸Era kubeka e Bethlehemu, era kuteta, "Mwendae, mubuse busibu e myasi y'oyo mwana, na emango mungaba mwamu bubwene, munyireter'e myasi, ilyi nanyi nyiye kutchikumba ye." ⁹Nabwo, ilyi bwonv'e myasi ya mwami, bera kutol'e njira, na batcha, era ngununu balolaa kwo e bushoshokero bw'e suba y'era kuba hondorera, na y'era kuya kwimanga e andju ala e mwana abaa alyi. ¹⁰Nabwo, ilyi balola kw'eye ngununu, bera kushaaluka bushaaluke bunene. ¹¹Bera kwingira mwa nyumba, bera kulola kwa mwana ne nyina Mariamu, bera kukumbaala, bera kutchikumba ye, na ilyi baba bera babwoolaa e ngulyi sabwo, bera kumwanyira e tunu, e uvumba (kasuku), n'e milyinga, manemane. ¹²Na ilyi baba bera baanulwa n'e Ongo mwa bioto, okwo batatchihubiraa e mwa Herode, bera kutchiendera kurenga mwa indji ndjira. ¹³Na ilyi baba bera baendaa, lolaa, malaika w'Enawetchu era kumwilykira Yusufu mwa bioto, era kuteta, "Emuka, utol'e mwana ne nyina, ushayir'e Misri, wikal'eye, kuyika e mango nyika kubira, kwa bushi Herodi ahondjir'e mwana amusherese. ¹⁴Era kwimuka, era kutol'e mwana ne nyina butchwufu, era kuya e Misri. ¹⁵Era kwikal'eye, kuyika e mango Herodi afaa. Ilyi e myasi Enawetchu atetaa kurengera e barebi, "Kutenga e Misri Nabalangiraa e mwana wanyi."

¹⁷Mu mango wayikilyire e mwasi watetchibwaa n'e murebi Yeremia, era kuteta, ¹⁸"E murenge onvirwe kutenga e Rama, tchilyiro, n'e mishibwo yinene, Raheli alyilyira e bana baye, atahondaa tchiro e kushishilyisibwa, kwa bushi bata tchilyi wo." ¹⁹Na emango Herodi afire, Lolaa, malaika w'Enawetchu, era kumwilukira Yusufu mwa bioto eye Misri, era kuteta; ²⁰"Emuka, utol'e mwana ne nyina, utol'e ndjira y'e kuya mwa tchiwo tch'e Israeli; kwa bushi bafir, bala bahondaa e mutchima w'e mwana, ilyi bamwite." ²¹Yusufu era kwimuka n'e kutola e mwana ne nyina, era kuyika mwa tchiwo tch'e Israeli. ²²Si kweyine ilyi onva okwo, Arkelao yi wimire eye Buyahudi aandju eshe, era kw'obwowa kuya eye, na ilyi aba era aanulwa ne malaika wa Ongo mwa bioto, era kuya e lwande lw'e Galilaya, ²³era kuenda, era kuya kwikala mwa musu ubalangirwe Nazareti; ilyi uyikilyira e mwasi watetchibwaa n'e barebi, okwo aka balangirwa Mnazorayo.

Chapter 3

¹Mw'ese siku, Yowana Mubatisa era kwisha, eyilyisa mwa lukiya lw'e Buyahudi, n'e kuteta, ²"Mutchiaye, kwa bushi e bwami bw'e mbingu bwera buliyi ofi. ³Kwa bushi, onola yi watetchibwaa n'e murebi Isaya, era kuteta, "Murenge w'e mundju ola w'endjire wabalangira mwa lukiya, Mukubul'e njira y'Enawetchwu, n'e kulyingamanya ala anga renga." ⁴Naye Yoana yeyine abaa ete lutchimba lwaye lw'e boya bw'e tchesi (ngamia), n'e mukaba w'e luu mwa mbindji yaye; n'e bilyo byaye byabaa matchuta (myuku) n'e buki bw'omw'e rungu. ⁵Na batcha e bandju bwoshi bera kwisha eralyi kuteng'e Yerusalemu n'e Yudea yoshi, n'e biwo byoshi ofi n'e Yordani. ⁶Nabwo bera kubatisibwa naye mwa kakatchi k'e lushi lw'e Yordani, n'e kutchiaya kwa byaa byabwo. ⁷Si kweyine, ilyi alola e bwingi bw'e Bafarisayo n'e Basadukayo besha kwa bubatiso bwaye, era kubabira: "Mwabwo, tchibutchi tch'e njoka, nde wababiraa okwo mushae e bute bwa Ongo bula bung'esha? ⁸Kwa bushi n'okwo, mweraa mwabuta e maree mabuya m'e mababalyire. ⁹Mutatanyaa mwanda senyu, okwo mwete Abrahamu, y'eho; kwa bushi nyibabilyire mwabwo okwo, kutenga mwa mano makoyi, Ongo anaretera Abrahamu e bana." ¹⁰Na batcha, mumenyae okwo e mbaha yera yibikirwe emasina m'e mutchi, na ngasi mutchi ola utabutchire e maree mabuya ungeshibwa, na ungakabulwa mwa mulyiro. ¹¹E kunalyi, nyono nyibabatisise mwabwo kwa meshi m'e mababalyire, si kweyine oyo wishire e nyuma sanyi, et'emisi kunyilusha, na tchiro ndashinganene e kweka e birato byaye, oyola yi unga babatisa kwa muka mweru n'okwo mulyiro. ¹²Na etchipimwo tchayi tchilyi mwa kubwoko kwaye, naye akatchesa busibu e mulungu waye; na akakundamanya e mbuto yaye mwa ngulyi, si e bifufu akabikabula mwa mulyiro ola utaka sima." ¹³Amwo mango Yesu era kutenga e Galilaya, n'e kuyika e Yordani e mwa Yoana ilyi abatisibwa ne Yoana. ¹⁴Si kweyine Yoana era kuhonda e kumulayilyira, era kuteta, "Nyono nyihondjire nyibatisibwe nawe, na kute woyo weshire era nyilyi?" ¹⁵Yesu era kuhusa, era kuteta, "Wemere binera, kwa bushi bitchushingenene e kuyikilyisa e kunalyi kwoshi." Na batcha Yoana era kumwera. ¹⁶Na ilyi Yesu abatisibwa, kwa lyiuma era kutenga mwa meshi, na lolaa, e mbingu sera kumubwookalyira. Era kulola Muka wa Ongo era kumwaandaalyira nga ngulyimba, kwisha e ndonga saye. ¹⁷Na batcha, e murenge era kuteng'e mbingu n'e kuteta; "Onola yi mwana wanyi, musiyirwa wanyi yi nyisimisibwe naye."

Chapter 4

¹E nyuma s'ebye, Yesu era kwekibwa n'e Muka mweru mwa lukiya, ilyi atangulwa n'e musimu. ²Era kumina siku makumi mane e butchwufu n'e mushi, businda era kunva e businya. ³E mutangusi (shetani) era kwisha era lyi, era kumubira. "Nga ekunalyi ulyi mwana wa Ongo, bira mano makoyi mabe mikati." ⁴Ne Yesu era kumuhusa, era kuteta; "Byaandjikirwe, emundju atanga lama kwa mukati weyine, si kwa ngasi mwasi ola utangire mwa bunu bwa Ongo." ⁵Businda shetani era kumweka kwa musu utchesibwe, era kumubika e ndonga s'e munara w'e kanisa, ⁶era kubira, "Nga ulyi mwana wa Ongo, utchikabule weyine kwa tchitaka, kwa bushi byaandjikirwe, "Anga kutchwumira ba malaika baye, nabwo banga kwaangilyira mwa maboko mabwo, ilyi utasitalaa kw'e koyi." ⁷Yesu era kumubira, "Kandji byaandjikirwe, 'utatangulaa Enawenyu Ongo wawe. ⁸Kandji, shetani era kumweka kuyika kwa muruko murerere busibu, era kumulosa e mami mwoshi mw'omwo butala, n'e ngulu sabwo. ⁹Era kumubira, "Binera byoshi nyinga kweresesha bye, nga unga ny'emera n'e kunyifukamira." ¹⁰Mu mango Yesu amubilyire, "Enda shetani, kwa bushi byaandjikirwe, 'Wemere Enawenyu Ongo wawe, umukorere yeyine." ¹¹Na batcha, shetani era kumureka, ne ba malaika bera kwisha bera kumukorera. ¹²Na, e mango Yesu onvire okwo Yoana ahwekirwe, era kuenda, era kuya e Galilaya. ¹³Era kutenga e Nazareti, era kuya kwikala e Kapernaumu, oyo musu abaa alyi kwa musike w'e nyandja, kwa mipaka y'e Zabuloni ne Naftali. ¹⁴Ilyi e mwasi e murebi Isaya arebaa uikilyira, n'e kuteta: ¹⁵"E tchiwo tch'e Zabuloni, n'e tchiwo tch'e Naftali, njira y'e nyandja, e shilyisa s'e Yordani, Galilaya y'e lubaa. ¹⁶Abwo bandju b'ekalaa mwa mwisimya, balolyire kwa bulangare bunene, na bala b'ekalaa mwa tchiwo tch'e mbololo y'e lufu, e bulangare bwera kub'elukira." ¹⁷Kutengera amwo mango Yesu era kutondera eyilyisa, n'e kuteta: "Mutchiaye, kwa bushi e bwami bwa Ongo bwera buliyi ofi." ¹⁸Na ilyi Yesu endjire aenda e butambi bw'e nyandja y'e Galilaya, era kulola kwo bandju babilyi; Simoni ubalangirwe Petro, ne Andrea mwenye wabwo, bendee bakabula e tchwusira tchwabwo mwa nyandja; kwa bushi babaa bafubi. ¹⁹Yesu era kubabira, "Munyikulyikire," nanyi nyinga bayira kuba bafubi ba bandju. ²⁰Unao, bera kureka e tchwusira tchwabwo bera kumukulyikira. ²¹Yesu era kuenderera e muhondo hitcha, era kuhuba kulola ku bandji bandju babilyi, Yakobo mwenye Zebedayo, alauma ne Yoana mwenye wabwo, babaa balyi mwa bwato alauma n'eshe, bendee balungula e tchwusira tchwabwo. Era kubabalangira. ²²Unao, bera kureka e bwato alauma n'eshe, bera kumukulyikira. ²³Yesu era kusungula mwa Galilaya yoshi, n'ekwilyisa mwa ma sinagogi mabwo, n'ekuhubanganya e Mwasi wa mubuya w'e bwami bwa Ongo, n'e kufumya e malwala n'e butambukare bwa ngasi lubero mwa kakatchi k'e bandju. ²⁴N'e myasi yaye yera kulumilyira mwa kakatchi k'e Suria yoshi; bera kumuretera e bandju bwoshi bala babaa bata alyire, babaa basimbirwe n'e malwala ma ngasi lubero, n'e babaa balyi mw'e mbusi sibi, n'e babaa b'et'elungu, n'e babaa bw'olyir'ebinga. Yesu era kubafumya. ²⁵N'e mukundamano munene era kumukulyikira, kuteng'e Galilaya, n'e Dekapoli y'e Yerusalemu, n'e Yudea, n'eshilyisa s'e Yordani.

Chapter 5

¹Naye Yesu ilyi alola e mukundamano, era kwiruka kwa ndjulungu. Na ilyi aba er'ekalaa, e baanda baye bera kwisha er'alyi. ²Yesu era kubwoola e bunu bwaye, era kwiwilyisa, era kuteta: " ³Erayi lya bala balyi bakene b'e mutchima, kwa bushi e bwami bw'e mbingu bulyi bwabwo. ⁴Erayi lya bala b'et'ebute; kwa bushi baka shishilyisibwa. ⁵Erayi ly'e barembu, kwa bushi bak'ema mwa tchiwo. ⁶Erayi ly'e balyi businya n'e mbusha y'e kunalyi; kwa bushi bak'euta. ⁷Erayi lya bala b'e kubabalyira, kwa bushi nabwo baka babalyirwa. ⁸Erayi ly'eb'e mutchima mubuya, kwa bushi baka bwona ku Ongo. ⁹Erayi ly'ebende baret'e bwolo, kwa bushi bakabalangirwa bana ba Ongo. ¹⁰Erayi ly'e bendjire balyibusbwa kwa bushi n'e kunalyi; kwa bushi e bwami bwa Ongo bulyi bwabwo. ¹¹Erayi lyenyu, mwabwo mu mwendjire mwakambibwa n'e kulyibusbwa, kwa bushi n'e kuteterwa ngasi mwasi mubi w'e bisha, kwa bushi nanyi. ¹²Mushaaluke, munasime; kwa bushi e lwembo lwenyu lulyi lunene mwa mbingu; kunokwo, kubana lyibusaa e barebi, babaa e muhondo senyu. ¹³Mwabwo mulyi mumyu w'e butala, si kweyine, nga e munyu unga sherera tchiye banga bika mwo ilyi uhuba kuba mubuya? Utatchishinganene tchiro n'e hitcha, wera wakukabulwa e mbuwa n'e kubira tchibwa n'e bandju. ¹⁴Nenyu mulyi bulangare bw'e butala. E musi utangaala kutchibisha nga ulyi e ndonga s'e muruko. ¹⁵Na e bandju batakoresa e tara n'e kulyibika e masina m'e tchitonga, si kulyibika ala atowamire; nalye lyilangasise e balyi mwa nyumba. ¹⁶Na batcha, e bulangare bwenyu bulangase muhondo s'e bandju, ilyi balola e biyiro byenyu bibuya; ilyi bakusa eho wenyu ulyi era mbingu. ¹⁷Mutatanyaa nga n'eshire kusherese e maano ilyi burebi; ndeshaa kusherese, si kuyikilyisa. ¹⁸Kwa bushi nyibabilyire mwabwo, okwo tchiro e mbingu n'e butala bingarenga, si e mwasi muuma (wa Ongo) utakarenga. ¹⁹Batcha, ngasi mundju ola ukafuna e teeko lyiuma mwa mano mateeko maeke, n'ekwiylisa e bandju ebyera, oyola akabalangirwa muke mwa bwami bw'e mbingu; si e mundju woshi ola uka siyira n'e kusiyilyisa e bandju, oyola yi ukabalangirwa munene mwa bwami bw'e mbingu. ²⁰Kwa bushi nyibabilyire mwabwo, okwo, e kulyi kwenyu nga kotalushire e kulyi kw'e baandjisi n'e Bafarisayo, mutak'engira tchiro n'e hitcha mwa bwami bw'e mbingu. ²¹Mwonvire okwo e bandju ba mira babilyibwaa, 'okwo' "Ut'etaa" na ilyi e mundju ang'eta, ashinene e butchindjibuse. ²²Si nyono nyiba bilyire mwabwo, okwo, ngasi ola ungasinanyira mwenye wabwo, ashingenene e butchindjibuse; Na nga, e mundju angabira mwenye wabwo "tenga awo" oyola naye ashingenene kwekibwa aa luhu, n'e mundju ilyi anga bira eundji, "ulyi muwindja" Ashingene e jihenamu n'e mulyiro. ²³Na batcha, nga ungaba weka e nderekero yawe kwa bushenge, na businda ukengere okwo mwenye wenyu et'e mwasi e ndonga sawe, ²⁴reka e nderekerosawe kwa bushenge, ualuke tanga, uye kunvikana ne mwenye wenyu, ilyi wisha kwana e nderekero yawe. ²⁵Unvikana n'e ukushitakire fuba fuba, e mango utchilyi naye mwa ndjira, oyo ukushitakire anga kweka e mw'emwishi w'e mandja, n'e mwishi w'e mandja anga kwek'e mwe basilyika, n'e kukabulwa mwa buroko. ²⁶E kunalyi nyikubilyire, okwo, utateng'eye nga utasa kulyipa e lufaranga lusinda. ²⁷Mwonvire okwo e bandju ba mira bababiraa, "utayiraa e buhungu." ²⁸Si kweyine nyono, nyiba bilyire okwo, ngasi mundju ola ungalorerese e mukasi mwa kutchaanyira ye, ayilyir'e buhungu naye mwa mutchima waye. ²⁹Nanga e lyiho lyawe ly'e kulyo lyinga tchwuma w'oha, ulyikule n'e kulyikabulyira bure nawe; kwa bushi bikushingenene tchinga tchawe tchiuma tchitereke, kulusha e mubilyi wawe woshi ukabulwe mwa jihenamu. ³⁰Na nga e kubwoko kwawe kw'e kulyo kunga tchwuma w'oha, ukwisha; ukukabule bure nawe, kwa bushi bikushingenene tchinga tchawe tchiuma tchitereke, alyi e mubilyi wawe woshi kukabulwa mwa mulyiro. ³¹Kandji bitetchirwe okwo: Ngasi mundju ola ongareka mukaye, amuwe e maruba m'e kurekana. ³²Si kweyine nyono nyiba bilyire okwo, "E mundju woshi ola unga reka mukaye, nga ata kwa mwasi w'e buhungu, amuyilyire kuba tchihungu; na nga oyo mukasi warekwaa anga hwerwa, oyo wamuhwelyire ayilyir'e buhungu. ³³Kandji mwonvire okwo e bandju ba mira babirwaa, okwo; "Muta lapaa kwa bisha, si kweyine muyikilyisise Enawenyu e bilapo byenyu. ³⁴Si nyono nyiba bilyire: " E kunalyi, mutalapaa tchiro n'e hitcha, ilyi kwa mbingu, kwa bushi tchi tchifumbi tch'e bwami bwa Ongo; ³⁵ilyi kwa butala, kwa bushi u Ongo ende abik'e maulu maye, ilyi kwa Yerusalemu, kwa u musi w'e mwami mukulu. ³⁶Tchiro utalapaa e ndonga s'etchwe lyawe, kwa bushi utangaala kuyira lufilyi luuma kuba lweru ilyi lwerafulu. ³⁷Si e myasi yenyu yibe, 'Netchi, netchi, ilyi 'Nanga, nanga. Kwa bushi eundji mwasi kulush'oyo ilyi utengire emwe muhombanyi. ³⁸Mwonvire okwo bitetchiwe, ' Liho kwa liho, n'e lino kwa lino. ³⁹Si kweyine nyono nyiba bilyire; 'Mutayira lwayo n'e mundju mubi. Si kweyine, ilyi e mundju anga kuhuta e tama ly'e kulyo, umualulyire n'elyindji. ⁴⁰Nanga, e mundju anga honda e kukweka lubandja, n'e kutola e lutchimba lwawe, umurekere n'e kotchi nalye kunokwo. ⁴¹N'e mundju ola unga kusesa kuenda tchirometere tchiuma, uende naye bibilyi. ⁴²Werese e ukwemire, n'ola uhondjire e kumukopesa, uta mualukiraa. ⁴³Mwonvire okwo bitetchiwe, 'Usime mwenye wenyu na uhombe e ukuayire. ⁴⁴Si kweyine nyono nyiba bilyire: "Musime e bahombanyi benyu, mugishe e bendjire baba takira; n'e baba hambire, mwabwo mubayilyire e mabuya, mwemere ebe kubaalyisa, n'e kubalyibusa. ⁴⁵Ilyi muba bana b'eho wenyu ulyi mwa mbingu, kwa bushi yeke ende akosa esuba lyaye kwa

babuya n'e babi, ende atosa envula kwa ebekulyi n'e batalyi bekulyi.⁴⁶Kwa bushi, nga mungasima bala babasimire mwabwo, lwembo lutchiye munga bwona? Tchiro n'e bekulyipisa e kolyi nabwo batayira batcha? ⁴⁷Kandji e mango munga lamusa benye wenyu beyine, tchiyiro tchitchiye mwayilyire kulush'e bandji? Tchiro n'ebe lubaa batayira batcha? ⁴⁸Batcha, mube ebekunalyi, ng'okwo eho wenyu w'omwo mbingu alyi w'e kunalyi.

Chapter 6

¹Lolaa, muta yiraa e mabuya menyu e muhondo s'e bandju ilyi mubwonekana nabwo; kwa bushi nga mungayira batcha, mutanga bwona e lwembo e mw'eho ulyi mwa mbingu. ²Si anga wana e nderekero, utahutaa e kaperere e muhondo sawe ng'okwo e batebanyi bende bayira mwa ma sinagogi n'omwo ndjira, ilyi babwonekana n'e bandju. E kunalyi, nyiba bilyire mwabwo, abwola batolyire e lwembo lwabwo. ³Si kweyine woyo, e mango wana e nderekero, e kubwoko kwawe kw'e kurembe kutamenyaa ebye e kw'e kulyo kwayira, ⁴na batcha, e nderekero sawe sibe kw'ewe, n'eho w'ende wabwona okw'ewe anga kuwa e lwembo. ⁵N'e mango mwema, mutabaa nga batebanyi, kwa bushi bende basima e kwimanga n'e kwema mwa ma sinagogi n'omwo ndjira, ilyi babwonekana n'e bandju. E kunalyi nyiba bilyire mwabwo, abwola bera batolyir'e lwembo lwabwo. ⁶Si kweyine woyo, e mango wema, engira mwa busida bwawe bwemw'enda, na e mango ungaba wera w'eyalaa e lunvi wawe, weme e mw'eho ulyi mw'ewe, n'eho walola kw'ewe anga kuwa e lwembo. ⁷N'e mango mwema, mutatetaa e myasi yitashinganene, ng'okwo e b'elubaa bende bayira; kwa bushi bende batanya nga bang'onvibwa kwa bushi n'e myasi yinene. ⁸Batcha, mutabashushaa kwa bushi, eho wenyu eshi Tchiye muhondjire tchiro mungaba mutasa kumwema. ⁹Na nga mwema, mweeme batcha: "Tata wetchu ulyi mwa mbingu, esina lyawe lyitongibwe. ¹⁰E bwami bwawe bwishe, E kuhonda kwawe kuyilyikane ano butala ng'omwo mbingu. ¹¹Utchwerese e bilyo byetchu bya ngasi lusiku. ¹²Utchubabalyire e byaa byetchwu, ng'okwo netchwu tchwende tchwababalyira e batchwuyilyiyir'e mabi. ¹³Na utatchubikaa mwa mabi, si utchwufumye k'oyo musimu, kwa bushi e bwami, n'e buashe, n'e bukuse, bilyi byawe e siku n'e siku. Amina. ¹⁴Kwa bushi nga mwabwo munga babalyira e bandju e byaa byabwo, kunokwo eho wenyu w'omwo mbingu anga bababalyira e byaa byenyu. ¹⁵Si kweyine nga muta babalyire e bandju e byaa byabwo, kunokwo eho wenyu atanga bababalyire e byaa byenu. ¹⁶Kandji nga, mwa fungire e kulya e bilyo, mutabaa nga batebanyi, e kuba n'e buso businanyire; kwa bushi beki bende baalula e buso bwabwo ilyi babwonekana n'e bandju okwo bafungire. E kunalyi, nyiba bilyire mwabwo okwo abwo bera batolyir'e lwembo lwabwo. ¹⁷Si kweyine e mango woyo wafungire e kulya e bilyo, akaba etchwe lyawe e mafuta, na w'owe e buso bwawe, ¹⁸ilyi uta lorekanaa n'e bandju okwo ufungire, si eho wenyu ulyi mwa mbingu; n'eho wenyu w'ende walola mwe'we anga kuwa e lwembo. ¹⁹Mutatchibikiraa e mwako mwa butala, e nundo n'e ngisha by'ende basheresa, n'ebesi b'ende bafuna e nyunvi n'e kwiba. ²⁰Si kweyine mutchibikire e mwaako era mbingu, u e kaembe n'e ngisha bitanga sheresa, ilyi e besi batasheresa ilyi kwiba. ²¹Kwa bushi ala e mwaako wawe alyi u n'e mutchima wawe ukaba kunokwo. ²²E tara ly'e mubilyi lyilyi lyiho; batcha e lyiho lyawe lyikaba lyitchere, e mubilyi wawe woshi ung'ehula e bulangare. ²³Si kweyine e lyiho lyawe lyikaba lyibi, n'e mubilyi wawe woshi ungehula e mwisimya. Na batcha, e bulangare buli mwanda sawe, ilyi bungaba mwisimya, ulyi mwisimya munene busibu! ²⁴Kutalyi e mundju ola w'ende wakorera e balume babilyi; kwa bushi angaaya muuma n'e kusima eundji; ilyi anga kulyikirana na muuma n'e kuhomba eundji. Mutanga ala kukorera Ongo n'e musimu. ²⁵Kwa bushi n'okwo nyiba bilyire mwabwo, mutalyibukiraa e kalamwo kenyu, tchiye mungalya, ilyi tchiye mungamwa, ilyi e mibilyi yenyu, tchiye mung'embala. E kalamwo katalyi e ndonga s'e bilyo n'e mibilyi e ndonga s'e ndjimba? ²⁶Mulolae e milonge y'omwo tchanya, okwo yitayinga, ilyi yitaumbula, na tchiro yitakundamanya mwa ngulyi; s'eho wenyu w'omwo mbingu ende ayilyisa. Kute, mwabwo mutalyi babuya busibu kuyilusha? ²⁷Nnde e kakatchi kenyu, ola unga tchilyibusa ilyi ohola e tchima tchaye kubwoko kuuma! ²⁸Na kute mwende mwatichilyibusa kwa bushi n'e ndjimba? Mutanya e mauwa m'omw'ehwa, okwo m'ende mamera, matayira mukolo, ilyi mataluka. ²⁹Si kweyine nyiba bilyire okwo tchiro Solomono omwo bukuse bwaye bwoshi, at'embalaa lutchimba lubuya nga muuma mumwo. ³⁰Na batcha, nga Ongo endeembasa e bitchi mw'ehwa bilyi kulwarero lweyine, naasesi bikabulwe mwa ngulumira, kunokwo, kw'anga b'embasa mwabwo, mu be bwemere bueke? ³¹Batcha, mutatchilyibusa n'e kuteta: "Tchiye tchungalya" ilyi tchiye tchungamwa, ilyi tchiye tchung'embala?" ³²Kwa bushi e be lubaa bende bahonda ebye byoshi, kwa bushi eho wenyu w'omwo mbingu amenyire okwo muhondjire ebye byoshi. ³³Si kweyine mwabwo, muhonde tanga e bwami bw'e mbingu, n'e kulyi kwaye; n'ebye byoshi bing'oholwa e mwenyu. ³⁴Batcha, mutalyibukiraa e bya mishangya; kwa bushi mishangya yinga tchilyibukira yeyine. U bubi bwa kulwarero, buna endjire ne kubwarero.

Chapter 7

¹Mutesha e mandja, ilyi nenyu muteshaa kwishirwa se. ²Kwa bushi mukatchindjibusi bwa busibu ngoko nenyu mwaychindjibusa, ne kubayilyira e luero, ngoko nenyu mwana luyiraa. ³Tchiye tchitchumire wabona e tchitchi tchi lyi mwa lyiho lya mwenye wenyu, utanasene kwa tchirongo tchilyi mwa lyiho lyawe? ⁴Na kute ungabira mwenye wenyu: reka nyi kukule e tchitchi mwalyiho lyawe wete n'etchirongo mwa lyawe? ⁵Munafiki, kula tanga e tchiro ngo mwa lyiho lyawe, na businda ungabona kwa wakula e tchitchi mwa lyiho lya mwenye wenyu. ⁶Uteresaa e tchubwa e bindju bitchere, mu tanasheshaa e n'oro senyu e muhondo s'engulube, kwobowa okwo singasibirata n'ebisha ndo, n'ekualuka n'ekubaberenga. ⁷Mweme, mungeresibwa; muhonde munga bona, mukongote mungeulyirwa. ⁸kwa bushi kasi ola wema, eresibwa, Ewahonda abona, bangan'eulyira ola wa kongota. ⁹Nde, mu mwabo eung'eresa emwana waye ekoyi, nga amwemire ebundju? ¹⁰Na ilyi angema efi, amweres'enjoka? ¹¹Na nga batcha, mubabi mwishi kweresa e bana benyu e bindju bibuya, kalushire eho wenyu ulyibmwa mbingu angeresa ebindju bi buya bala bangamwema? ¹²Ehye hyoshi muhondjire e bandju babayilyire, kunoko ne nyu muhiyilyire e mwabo, kwa bushi mu maanure m'ebarebi. ¹³Mwingire kwa lunvi lueke, lunene lu lunvi na inene yi ndjira y'ekweka mwa buesi, bane ne bubengilyira muye. ¹⁴Si lufundeerere lu lunvi' n'endjira inanyilyire yi yiire mwa kalamo, na baeke bayibona. ¹⁵Mutchilange kwa barebi babi. Besha era mulyi bembere e luu lw'etchibusi, si mwanda, tchukilyi tchakayi. ¹⁶Mukabamenyera kwa bifuma byabo. bende baumbula ebi fuma bibuya kwa mikere, n'ebya lokerera kwa mutchi mubi? ¹⁷Kasi mutchi mubuya end'eka e bifuma bibuya, si e mutchi mubi end'eka ebifuma bibi. ¹⁸Emutchi mubuya utangeka e bifuma bibi, ilyi e mutchi mubi kweka e bifuma bibuya. ¹⁹E mutchi woshi utekire e bifuma bibuya, eshibwa n'ekukabulwa mwa mulyiro. ²⁰Batcha kwa bifuma byabo kumuka bamenyera. ²¹E bende banyibira e nawetchu, Enawe tchu! bata'engira mwa bwami bw'embingu. ²²Banene bakanyibira olo lusiku: e nawetchu, e nawetchu, tchutayiraa e burebi kw'esina lyawe? tchuta korokanyaa e basimu kw'esina lyawe? ²³Mumango nyikababira: ndabeshi tchiro n'ehitcha, muteng'emwanyi mumwe ndee mwayira e mabi. ²⁴Tchi tchitchumire, ola woshi wonva ene myasi nyibabilyire n'ekuyikola, akashushanyi sibwa n'ola mundju w'ebwenge, w'ebakaa e nyumba yaye kw'ekoyi. ²⁵E nvula ya toyire, e tchusi tchera kwisha, e mbusi yera kuyi buyilyisa n'ekutchihuta kw'eye nyumba: ita ku mbaalaa, bushi yabaa y'e bakirwe kw'ekoyi. ²⁶Si ola wonva ene myasi na babira, ata nayikola akashushanyisibwa n'emundju utete bwenge w'ebakaa e nyumba yaye kwa mushee. ²⁷E nvula yera kutowa, e tchusi tchera kwisha, e mbusi yera kubuyirisa, byera kuhuta eye nyumba; yera kukumbaala n'ekushambukala kwaye kwabaa kunene. ²⁸N'emango Yesu amalyire eye mwasi e lubaa lwera kw'obaa n'emaanure maye. ²⁹Kwa bushi end'eyilyisa, nga wete buashe, si ata nga e baandjisi babo.

Chapter 8

¹Emango Yesu andaere kutenga kwa ndjulungu, tchikembe tchinene tchera kumukulyikira. ²Lolaa, mubenzi muuma mwa kumu sheerera era kufukama emuhonda saye, ne kuteta: e nawetchu, nga uhondjire, wananyi tchesa. ³Yesu era kwimusa e kuboko, era kumuata'ko, nekuteta: nyihondjire, utche. Unao era kutcha ebibenzi byaye. ⁴Businda Yesu era kumubira: utabiraa mu ndju bine;si wende kutchilosa emwe badjindji n'ekwana endjulo musa atetaa, ilyi ebyera biba bera buamilyisa. ⁵Na mwakuba Yesu engira e Kapernaum, mukulukulu muuma era kumuyikira, ⁶era kumwema n'ekuteta: e nawetchu, emukosi wanyi aondjere mwa nyumba, asimbirwe n'ekutow'ebinga alumwa busibu. ⁷Yesu era kumubira: naya ye, nyingana mufumya. ⁸Oyo mukulu w'eyano era kumuhusa: e nawetchu, nda terene, kwa ungengira mwa mwanyi; si utete mwasi muuma, ne mukosi wanyi angafuma. ⁹Kwa bushi, nyono nyi nyilyi emasina m'ebanyi kulyilyire, nyete e barungu emasina sanyi, nabira muuma: enda! na anaenda;n'eundji: wishe! anesha;na emwemukosi: ira bibye! na ana biyira. ¹⁰Enyuma s'ekumunvilyisa, Yesu era kuba mwa kusomerwa, era kubira, abo bamukulyikire:nyiba bilyire e kunalyi, tchiro n'omwo Israel ndabonaa kubwemere bungana butcha. ¹¹Noko, nyiba bilyire okwo banene bakesha kutenga ebushoshokero bw'esuba neye lyende lyaondjera, bakanaba kwa meza m'ebilyo alauma ne Abrahamu, Isaka ne Yakobo mwa bwami bw'embingu. ¹²Si kweyine e bana b'ebwami bakakabulwa mwa kesimya k'embuwa, yi yikaba e malyira n'ekuowa emeno. ¹³Businda Yesu era kubira oyo mulanzi w'eyano: wendae, binakubere ngoko e bwemere bwawe. na mwetche tchishangi emukosi era kufuma. ¹⁴Yesu era kuya mwa nyumba ya Petro, era kulola nasala aondjere n'eshushira. ¹⁵Era kuata kwa kuboko kwaye, n'eshushira lyera kutenga; era kwimuka, nekumukorera. ¹⁶Eolo, bera kuretera Yesu ebandju b'embusi baneneera kukula embusi sibi kwa mwasi waye, era kufumya ebalwala bwoshi, ¹⁷ilyi biyikilyira ebya tetchwaa n'emurebi Isaya, atolaa e'burema bwetchu, era kutchibetchusa endjwala setchu. ¹⁸Yesu mwa kulola lubaa lunene e musike waye, bahabuk'endjira e shilyisa. ¹⁹Mwa ndjisi muuma era kumusheerera n'ekumubira: mwiylisa, nyinga kukulyikira era yoshi ungaya. ²⁰Yesu era kumuhusa: e mitone yi tchusa aa yiwondjera, n'emilonge y'okwo nguba yitchusa enyowo; si e mwana w'emundju atete ala angatamusisa etchwe. ²¹Eundji, mwa baanda era kumubira: ena wetchu, nyemerera tanga nyende kubisha ta ta. ²²Si Yesu era kumuhusa: unyikulyikire, reka e bafu babishe e bafu babo. ²³Era kuya mwa bwato, n'ebaanda baye bera kumukulyikira. ²⁴Lolaa, kwera kwimuka kwa nyandja e kalaba, e bwato bwera kuhukirwa n'emeshi. Naye, abaa awo ndjere. ²⁵Ebaanda bera kumusheerera n'eku mubusa, n'ekutet: enawetchu, utchutchise, tchwafire! ²⁶Era kubabira: tchiye tchatchumire mwa ba n'ebwoba, bandju b'ebwemere bueke? rero era kwimuka, era kukalyiyira embusi n'enyandja, kwera kuba e kusira. ²⁷Abo bandju bera kusomerwa: Nnde ono, kubendee bateta, e mbusi n'enyandja bya mukenga? ²⁸Emango Yesu ayikire mwa nyumba y'emuku lukulu, n'ekulola ebahuta e tchuperere n'elubaa bayira e mishibo, ²⁹era kubabira: mutenge, kwa bushi e munyere atafire, si awondjere. Na bera kumuyilyira e lupalyi. ³⁰Kwabaa kulyi bure nabo tchikembe tchangulube sendee sakera. ³¹Ese mbusi sendee sema Yesu, n'ekuteta: nga watchukolokanyise, utchu tchume mw'obwo buso bw'engulube. ³²Era kuteta: mwende! sera kutenga, n'ekwingira mwa ngulube. Lolaa, obwo buso bwoshi bwera kubilyita n'ekutchikabula mwa nyandja, n'eku tereka mwa meshi. ³³Ebendee basaabula bera kushaa n'ekuya mwa musu, n'ekubalyika ebya rengaa n'ebya yilyikanaa kwabo bet'embusi. ³⁴Mango e musu woshi e lukire kwa kubuanana Yesu; n'e mango ba mulolyire kwo, bera kumwema ate nge mwa tchiwo tchabo.

Chapter 9

¹Yesu, kueraya mwa bwato, era kushabuka enyandja, n'ekuya mwa musu waye. ²Na lolaa bera kumuretera e mundju w'olyir'ebinga awondjere kwa ndjinga. Yesu, kulola e bwemere bwabo, era kubira oyo w'olyir'ebinga: ubae misi, mwana wanyi, e byaa byawe byababalyirwe. ³Kwebye, bandjisi bauma bera kuteta mwanda sabo: ono mundju akambire. ⁴Ne Yesu, mwa ku menya endanya sabo, era kuteta: tchiye tchitchumire mwaata endanya sibi mwa mitchima yenyu? ⁵Kwa bushi, tchiye tchilyi tchirembu mwa kuteta: e byaa byawe bya babalyirwe, ilyi ekuteta: emuka, una ende? ⁶N'oko, ilyi mumenya okwo e mwana w'emundju ete mwa butala e buashe bw'ekubabalyi ra e byaa: emuka, era kubira oyo w'olyir'ebinga, tola e ndjinga yawe, unaye mwa nyumba yawe. ⁷Na era kwimuka, n'ekuya mwa nyumba yaye. ⁸Emango e lubaa lwalolyire batcha, lwera kusimbwa n'ebwoba. Lwera kukusa Ongo, yi weresaa e bandju obwo buashe. ⁹Kutenga awo kuya burerere, Yesu era mundju muuma a andju e kulyipisisa, na abalangiraa Matayo. era kumubira: Nyikulyikira. Oyo mu ndju era kwimuka, n'ekumukulyikira. ¹⁰N'ekuba Yesu aliyi kwa bilyo mwa nyumba, lolaa banene mwa bekulyipisa ekolyi n'ebandju b'ekalamo kabi, bera kwisha, kuya kwa bilyo alauma naye. ¹¹E bafarisayo, kulola batcha, bera kubira e baanda baye: tchiye tchitchumire enawenyu, endjire aliyi lauma n'ebekulyipisa e kolyi n'ebandju b'ekalamo kabi? ¹²Yesu era kunva ebye, era kuteta: Ata e banyaki re bubende bahonda e mufumu, si ebalwala. ¹³Mwendae, munamenye tchiye kutetchire: Nyihondjire e bwondjo, si ata endjulo. Kwa bushi ndeshaa ku balangira ebashingenene, si ebe byaa. ¹⁴Mu mango e baanda ba Yoana bera kwisha era Yesu aliyi, n'ekuteta: Tchitchumire tchubano n'ebafa risayo tchwende tchwa funga, si kweyine e baanda bawe bata funga? ¹⁵Yesu era kubahusa: Ebera ba muya mulume bangaala kutchilyibusa atchilyi ala uma nabo? Esiku sesha, muya mulume abatenga kwo, mu mango bakafunga. ¹⁶Kutalyi ewende wabika etchiraka tch'elutchimba luyaya kwa lutchimba lukulukulu; kwa bushi tchingeka tchande tcholo lutchimba, n'ekubereka kungaba kunene. ¹⁷Batanabik' emafu mayaya mwa bikayi bikulu kulu; si ebye bikayi byana tchulyika, emafu mana sheshekala, n'ebikayi byana sherera, si bende babika emafu mayaya mwa bikayi biyaya, amo mafu n'ebye bikayi binga bikwa. ¹⁸Na mwakuba endjire ababira eye myasi, lolaa, mukulukulu muuma era kuyika; era kufukama emuhondo saye, n'ekuteta: mwalyi wanyi afire kwera kulyi tchishangi; si wishe, umubike kw'emaboko, na angalama. ¹⁹Yesu era kwimuka, n'ekumukulyikira alauma n'ebaanda baye. ²⁰Na lolaa mukasi muuma wet'endjwala y'ekutenga e mikira myaka ekumi n'ebilyi, era kumusheerera era nyuma, ne kuata kwa musike w'elutchimba lwaye. ²¹Kwa bushi, ende ateta mwanda saye: ilyi nyinga na ata kwa lutchimba lwaye, nyinga fuma. ²²Yesu era kualuka, n'ekuteta: mwakumulola kwo: ube n'emisi, mwalyi wanyi, ebwemere bwawe bwa kulamise. noyo mukasi era kufuma mwetche tchishangi. ²³Emango Yesu ayikire mwa nyumba y'emuku lukulu, n'ekulola ebahuta e tchuperere n'elubaa bayira e mishibo, ²⁴era kubabira: mutenge, kwa bushi e munyere atafire, si awondjere. Na bera kumuyilyira e lupalyi. ²⁵Emango e lubaa lwelusibwe, era kwingira, era kutola e kuboko kw'oyo munyere, n'oyo munyere era kwimuka. ²⁶E lwayo lwera kulumilyira awo. ²⁷Mwa kuteng'eye, Yesu era kukulyikirwa na miuta e bilyi, yende yalakanga: Tchubera bondjo, mwana wa Daudi! ²⁸Emango ayikire mwa nyumba, eye miuta y'era kuya eralyi, ne Yesu era kuba bira: mwemere, kwa nyingayira e byera? Netchi, enawetchu, kuba muhusaa. ²⁹Arero, era kubaata kwa meho, n'ekuteta: Bina babere ngoko e bwemere bwenyu. ³⁰N'emeho mabo mera kuboookala. Yesu era kubabira: Mutchanze, kutalyi e mundju umenyae. ³¹Si, emango b'elukire, bera kulumisa ekumenyekana kwaye mwa tchiwo tchoshi. ³²E mango baendjire, bera kuretera Yesu e wete emusimu w'ekatchuma. ³³E musimu, mwa kuba atengire ako katchuma k'era kuteta. N'e lubaa lusomerwe lwera kuteta: kutafiraa kuboneka ebilyi ngebine mwa Israeli. ³⁴Si e Bafarisayo bera kuteta: kwa misi y'ebasimu kwa korokanya e basimu. ³⁵Yesu era kusungula e misi yoshi, kwiwilyisa mwa ma sinagogi, kuhubanganya e mwasi mubuya w'ebwami, n'ekufumya e ndjwala soshi n'eburema. ³⁶Kulola kwa lubaa, era kubaber'ebondjo; kwa bushi babaa baasimbirwe n'embuha banatamire, nga bibusi bitete mungere. ³⁷A rero, era kubira e baanda baye: Ebiumbu lwa bilyi binene, si e bakosi bubaeke. ³⁸Mwemae nyin'ebiumbulwa atchume e bakosi mwa biumbulwa byaye.

Chapter 10

¹Na, ilyi abalangira abo baanda baye ekumi na babilyi, era kubawa e buashe bw'ekukorokanya embusi sibi, n'ekufumya e ndjwala soshi n'eburema.²Lolaa, emasina m'ese ndjumwa ekumi n'ebilyi: e mutanzi, Simoni ubalangirwe Petro, ne Andrea mwenye wabo Yakobo, muala wa Zebedayo, ne Yoana mwenye wabo;³Filipo, ne Bartolomayo, Tomaso, ne Matayo, mulyipisi w'ekolyi, Yakobo, muala wa Alfayo, ne Tadeo;⁴Simoni w'e Kananayo, ne Yuda Iskariyote i kana Yesu.⁵Abo ekumi na babilyi bu Yesu atchumaa, mwa kuba era abawa e myasi ikulyikire: Mutayaa emwe batemere; mutan'engiraa mwa misi y'e Basamaria;⁶si muye emwe bibusi byate rekire by'omwo nyumba y'e Israeli.⁷Mwendae, muhubanganye n'ekuteta: E bwami bw'embingu bwera buliyi wofi.

⁸Mufumy'ebalwala, mwomol'ebafu, mutchese ebe bibenzi, mukorokany'embusi, mweresibwe busha mu nane busha.⁹Mutatolaa en'oro, ilyi milyinga, ilyi faranga mwa mbindji senyu;¹⁰ilyi shao kwa lubalamo, ilyi ndjimba ebilyi, ilyi birato, ilyi katchi, kwa bushi e mukosi ashingenene e lwembo.¹¹Mwa misi yirebe, mukengira mwo, mubuse ilyi kulyi e mundju ushinganene e kubaangilyira; munekale omwo mwaye kuyika muende.¹²Mwa kwingira mwa nyumba, mubalamusae;¹³na, ng'enyumba ishingenene, emutchula ube kuye; na nga itashingenene, emutchula wenyu ubahubire kwo.¹⁴N'emango batabaangilyire, batan'onvire e myasi yenyu, mutenge mweye nyumba ilyi mwoyo musi, munakukumule e mukungu w'ebishando byenyu.¹⁵Nyibabilyire bye ekunalyi: olo lusiku lwe kwish'emandja, etchiwo tch'Esodoma n'Egomora tchika anyibwa kuke, kulusha oyo musi.¹⁶Lolaa, nyibatchumire nga bibusi mwa kaka tchi k'ebilyanyi; mubae benge nga ndjoka, na bare mbu nga ngulyimba.¹⁷Mutchanzae kwa bandju, kwa bushi bakabana kwa nyuhu, bakana bahuta kwa tchuhunyahunya mwa sinagogi sabo;¹⁸muk'ekibwa, kwa bushi nanyi, emuhondo s'ebami, kwa kuyira e buamlyisi era balyi n'emwe batemere.¹⁹Si, emango bakabaana, mutatchilyibusaa kwa kuteta kwenyu ilyi kwebye mungateta: Ebye mungateta, munga byeresibwa mwetche tchisha ngi;²⁰kwa bushi ata mwabo mu mungateta, muka wa w'eho wenyu yiungateta mwanda senyu.²¹Mwenye wabo e mundju akamwana okwo etchibwe, n'eshe emwana waye; e bana bakemu ka kwa basere babo, bakana betchisa.²²Mu ka ayibwa na boshi, kwa bushi n'esina lyanyi; si ola ukababalyira kuyika e businda yiuka tchunguka.²³Emango bakabalyibusaa mwa musi murebe, mu shayire mwa undji. nyibabilyire e kunalyi, mukaba mutasa kumala emisi y'e Yerusalemu n'e mwana w'e mundju akesha.²⁴E muanda ata yi mukulu kw'enawabo, ilyi emukosi kulusha nawabo.²⁵Bishinganene e muanda ayilyirwe kuuma n'enawabo, n'emukosi kuuma n'enawabo. Nga babalangiraa e mukulu w'enyumba Beezebuli, kanga kulusha bakabalangi ra batcha e bandju b'e nyumba yaye!²⁶Mutabwobooa, kwa bushi kutalyi ehya bishi rwe, hitakabihulwa, ilyi e hy'ewe hitakamenyekana.²⁷Ebye nyibabilyire mwa mwisimya, mubitete mwa bulangare. N'ebye nababira mwa kutchi, mubihubanganye a atowamire.²⁸Mutobwoaa ebekwita e mubilyi si batang'eta e mutchima. Si mwobwoe ola ungaala kuesa emutchima n'emubilyi mwa jehenamu.²⁹Batausa e ngulyimba ebilyi kwa senti nguma? Na batcha, ehende hyatowa kwa tchitaka busira ekuhonda kw'eho wenyu.³⁰Tchiro n'envilyi s'okwetchwe lyenyu siandjirwe soshi.³¹Mutobwoaa: b'eba shinganene busibu kwa ngulyimba.³²Kwa bushi n'okwo, ola woshi ukanyemera emuhondo s'ebandju, nanyi nyika mwemera e sa tata uliyi kwa nguba;³³si ola woshi ukanyilayira emuhondo s'ebandju, nanyi nyikamulayira e muhondo sa tata uliyi kwa nguba.³⁴Mutamenyaa nga neshire kureta e mutchula mwa butala, ndeshaa kureta emutchula, si kamba.³⁵Kwa bushi neshire kubika e kutchiaba a kaka tchi k'emundju n'eshe, ekakatchi k'e munyere ne nyina, e kakatchi k'emwasana ne nasala;³⁶n'e mundju akaba n'ebuhombanyi n'e bandju bwomwa nyumba yaye.³⁷Ola usimire eshe ilyi nyina kunyilusha, atanyi terene, n'ola usimire e muala ilyi mwalyi kunyilu sha, atanyishinganene;³⁸ola utatolyire e tchimanyi tchaye, anyikulyikire, atanyishingane ne;³⁹ola ukalanga e kalamo kaye, akakatere sa, n'ola ukateresa e kalamo kaye kwa bushi nanyi akakabona.⁴⁰Ola ubaangilyire, anyaangilyire, n'ola unyaa ngilyire, aangilyire ola wanyitchumaa.

Chapter 41Ola waangilyire e murebi , nga murebi, akaangilyira e lwembo lw'e murebi, n'ola waangilyire ewe kulyi nga w'e kunalyi, akaangilyira e lwembo lw'ewe ku nalyi.

Chapter 41Ola waangilyire e murebi , nga murebi, akaangilyira e lwembo lw'e murebi, n'ola waangilyire ewe kulyi nga w'e kunalyi, akaangilyira e lwembo lw'ewe ku nalyi.

⁴²Ola ukeresa e ngumbu y'emeshi maha muuma wabo baeke kwa bushi alyi muanda wanyi, nyibabilyire ekunalyi, atakateresa e lwembo lwaye.

Chapter 11

¹Emango Yesu amalaa kwana ese nyiyilyiso, emwe baanda baye ekumi na babilyi, era kut'enge ye, ilyi eyilyisa mwa misi y'etchiwo. ²Yoana, mwa kunva bateta e biyiro bya Kristo, era kutchu ma e baanda baye kumubusa: ³Uulyi oyo wesha, ilyi bitchwemire tchulyindjire eundji? ⁴Yesu era kubahusa: mubalyikire Yoana ebye mwonvire n'ebye mwabwene: ⁵Emita yabona, e birema byaenda, e babenzi batchesibwa, e batonva bonvire, e mifu yafufukire, n'emwasi mubuya abalyikirwe e bakene. ⁶Erayi y'ola ndakaba era lyi, ekoyi lya kusitala! ⁷Abere baenda, Yesu era kubira e lubaa, kwa mwasi wa Yoana; Tchiye mwa yaa kulola kwo mwa lukiya? kahunya hunya kashaala n'embusi? ⁸Si, tchiye mwayaa kulolakwo? mundju wimbere e ndjimba s'elukengwa? lolaa, e bet'endjimba s'elu kengwa balyi mwa nyumba s'ebwami. ⁹Tchiye mwayaa kulola kwo? murebi? Netchi, nyibabilyire, ulushire emurebi. ¹⁰Kwa bushi, oyo yi waandjikirwe: lolaa, natchumire e ndjumwa yanyi e malanga mawe, kwa, kukubula e ndjira yawe emuhondo sawe. ¹¹Nyibabilyire e kunalyi, mwa, e babutchirwe n'emukasi, kutalyi ewabonekene mukulu ku Yoana. Na batcha, e mueke busibu mwa bwami bw'embi ngu yi mukulu kuye. ¹²Kutengera etche tchishangi tcha Yoana mubatisa, kuyika lwarero, e bwami bw'embingu buliyi bwa kusesa, n'ebemisi bubaka butola. ¹³Kwa bushi e barebi bwoshi n'emaanure, bare baa kuyika ku Yoana; ¹⁴na, nga muhondjire e kunva, yi Eliya ukesha. ¹⁵Ewete matchi m'eku nva, onve. ¹⁶Nde, nashushanya netchine tchibutchi? tchi shushire e bana bekare ala e kubuanana, na, baanyira n'ebandji bana, ¹⁷Bateta: Tchwbee sheraa e filyimbi, mutana sinaa; tchwabembiraa e nyimbo s'etchilyiro, si mutalyiraa. ¹⁸Kwa bushi Yoana eshire, atalya ilyi kumwa, bera kuteta: et'embusi. ¹⁹Emwana w'e mundju eshire, alya n'ekumwa, na bateta: alyi mulyi na mulalu. Mwira w'ebekulyipisa ekoyi na w'ebandju babi. Si e bwenge bwaamilyisibwa kwa biyiro. ²⁰Na batcha, era kutondera akalyiyira emisi yayilyirwaa mw'ebisomerene, kwa bushi ita tchi ayaa. ²¹Ebwanya bwawe, Betsaida! kwa bushi, nga ebye bisomerene byayilyikaa e kakatchi ke nyu, byayilyikanaa e Tiro ne Esidoni, kutenga mira, singa bangatchiayire, mwa kwimbala e sunzu n'elu fufu. ²²Tchi tchitchumire nababira: e lusiku lusi nda, Tiro ne Sidoni bakatchindjibusibwa kuke ku mwabo. ²³Na woyo, Kapernaumu, ukemusibwa kuyika okwo nguba? Nanga. Ukandaasibwa kuiyika okwo tchiwo tch'ebafu; kwa bushi, ebisomerene byayilyi kanaa mwa kakatchi kawe, nga byayilyikanaa e Sodoma, singa atchilyi wo kuyika lwa rero. ²⁴Tchi tchitchumire nababira: E lusiku lw'ekwisha e mandja, e tchiwo tch'e Sodoma tchikatchindjibusi bwa kuke ku woyo. ²⁵Mwako kahangi Yesu era kutola e mwasi, n'e kuteta: Nyikutongire tata, e nawetchu w'embingu n'eulu, okwo wabishaa ebye bindju kwa benge n'e bekumenya, wera kubibihula emwe bana. ²⁶Netchi, tata, nyikutongire okwo wahondaa batcha. ²⁷Ebye byoshi neresibwe bye, ne tata. Kutalyi n'ewishi e mwana, nga ata tata, kutalyi eumenyire tata, ata e muala, n'ola e muala abibihulyire. ²⁸Mwish'emwany, muboshi mutamire munabe tchure, na nyingabatamusa. ²⁹Mutole e mbenzi yanyi, muna angilyire emano manyi, kwa bushi nyilyi murembu w'emutchima; mungana ta muka mwa mitchima yenyu. ³⁰Kwa bushi, embenzi yanyi ilyi irembu, n'emusiwo wanyi uangu yire.

Chapter 12

¹Mwetché tchishangi, Yesu era kurenga mw'e hwa ly'emumbunge, lusiku lw'e sabato. E baanda baye, babaa bonvir'ebusinya, bera kutondera baumbula e minganda ne kuyilya. ²E Bafarisayo, kulola batcha, bera kumubusa: lolaa, e baanda bawe bayilyire e bitemerwe kuyirwa elwe sabato. ³Si Yesu era kubahusa: Mutafricaa kusoma ebye Daudi ayiraa, emango onvaa e businya, ye, alauma nabo abaa nabo; ⁴Kute, engiraa mwa nyumba ya Ongo, ne kulya e mikati y'endjulo, yita baa yi imwemererwe kulya, tchiro n'e babaa balyi alauma naye, na yabaa yi bikilyirwe e bakuhani beyine? ⁵Na, ilyi mutafricaa kusoma mwa maanure kwa, e siku s'esabato, e bakuhani bendee bayira ebibi mwa kanisa batana tchindjibusibwaa? ⁶Na, nyi babilyire, anola alyi e kandju kanene kwa kanisa. ⁷Ilyi mungamenyire tchiye kutetchirwe: Nyihondjire e bwondjo si ata e ndjulo, mutanga tchindjibusise e batet'ebubi. ⁸Kwa bushi e mwana w'emundju yi ena e sabato. ⁹Mwa kut'enge ye, Yesu era kuya mwa tchisha gala. ¹⁰Na, lolaa, mwabaa mulyi mundju muuma wet'ekuboko kumire. Berakubusa Yesu: Kwemererwe e kufumya e lusiku lw'e sabato? kwa baa kuhonda e kumushitaka. ¹¹Era kubabusa: Nde, mumwabo, ungaba wete tchibusi tchiuma na tchitowere mwa tchitobotobo e lusiku lw'e sabato, ola utanga tchikula mwo? ¹²Kanga, e mundju alushire e tchibusi! Bishinge nene e kuyira ebibuya e lusiku lw'e sabato. ¹³Batcha, era kubira oyo mundju: Lambula e kuboko kwawe. Era kukulambula, kwera kuba kuumauma ng'ekundji. ¹⁴E Bafarisayo bera kwi luka, bera kuya lwango kuhonda e ndjira y'ekumu sheresa. ¹⁵Si Yesu, mwa kubimenya, era kuteng'eye. Lubaa lunene lweru kumukulyikira. Era kufumya e balwala boshi. ¹⁶Era kubaanza busibu kwa ba tamumenyesaa, ¹⁷ilyi biyikilyira e byaandjikwa a ne Isaya, murebi. ¹⁸Lolaa e mukosi wanyi nahombore, musimwa wanyi, e mutchima wanyi asimire. Nyinga bika e muka wanyi aandonga saye, naye akahubanganyisa e lubaa e butchindjibuse. ¹⁹Atakateta, atak'erusa e murenge, kutalyi e mundju w'ukonva e murenge waye mwa ndjira. ²⁰Atakaberenga e mulonge ufunyikire, atana simya elukunye kunye lwatenz'emuse, kuyika ayikilyise ekuyima kw'ekunalyi. ²¹N'elubaa lu kalangalyira mw'esina lyaye. ²²Bera kumuretera e ulyi mw'embusi, muuta na katchuma; era kumufumya. Ako katchuma k'era kuteta n'ekubona. ²³Emukundamano woshi, era kusomerwa n'ekuteta: Onola, ata yi mwana wa Daudi? ²⁴E Bafarisayo, ilyi bonva ebye, bera kuteta: Ono mundju atendjire akula e mbusi nga ata ku Beezebuli, mukulu w'embusi. ²⁵Kwa bushi Yesu abaa amenyire e ndanya sabo, era kubabira: ngasi bwami buabirwe? ²⁶Nga shetani anga korokanya shetani, atchia bire ku yeyine; kute e bwami bwaye bungemanga? ²⁷Na nga nyono, nakorokanya e basimu ku Belzebuli, e bana benyu, kunde babakorokanya? Kwa batcha, bangaba beyine beshi b'emandja senyu. ²⁸Si, nga kwa muka wa Ongo kunakorokanya e mbusi, e bwami bwa Ongo bweshir'emwenyu. ²⁹Ilyi kute e mundju ang'engira mwa nyumba y'e mundju w'emisi, n'ekunyaa e bindju byaye, nga ata tangire e muhondo kuhweka ono mundju w'emisi? Na batcha, ana ala kweka e nyumba yaye. ³⁰Ola utalyi alauma nanyi alyi mubi wanyi, n'ola uta kundamanya aluma nanyi, ashandabanya. ³¹Tchitchumire nababira: etchaa tchoshi n'eku kambausa kwoshi kukababalyirwa kwa bandju, si ekukambausa e muka wa Ongo kutakababalyirwa. ³²Ola woshi ukateta kubi ku e mwana w'emundju, akababalyirwa; si ola ukateta kubi ku muka mweru, atakababalyirwa, ilyi, kw'ene myaka ilyi kwa myaka yikesha. ³³Ilyi mutete kwa e mutchi mubuya n'ebifuma byaye bibuya, ilyi mutete kwa e mutchi n'ebifuma byaye bibi. Kwa bushi, bendebamenya e mutchi kwa bifuma. ³⁴Mulala w'endjoka, kute munga teta e bibuya, bakalyi ngoko mulyi? Kwa bushi e bihure mwa mutchima, by'ebunu bwende bwateta. ³⁵Emundju mubuya endakula ebibuya mwa mwako mubuya, n'emundju mukalyi endakula ebi bi mwa mwako waye mubi. ³⁶Nyibabilyire: elusiku lw'ekwishirwa e mandja ebandju bakana e muandjo wa kasi mwasi mubi bashambere. ³⁷Kwa bushi, kwa myasi yawe ukaandjirwa e kulyi, noko myasi yawe ukatchindji busibwa. ³⁸Arero, bauma mwa bandjisi ne Bafarisayo bera kutola e mwasi, n'ekuteta; Mwiilyisa, tchuho ndjire tchulole wayir'etchisomerene. ³⁹Era kubahusa: e tchibutchi tchibi n'etchebuhungu tche mire e tchisomerene; mukatchesibwa tchindji tchisomerene nge tchira tcha Yona. ⁴⁰Kwa bu shi, okwo Yona ayiraa siku ehatchu na matchufu mahatchu mwanda y'efi yinene, kunoko e mwana w'emundju akayira siku ehatchu na matchufu na hatchu mwa burongo. ⁴¹Ebandju be Ninawi, bakemuka e lusiku lusi nda, alauma ne tchine tchibutchi, ne kutchitchindji busa, kwa bushi batchiundjusaa kwa meyilyisa ma Yona; lolaa, anola alyi e mukulu ku Yona. ⁴²Emwami kasi w'ekakatchi ke mushi akemu ka e lusiku lusinda, alauma ne tchine tchibutchi, ne ku tchitchindjibusa, kwa bushi atengeraa e busi nda bw'etchiwo kwa kunvilyisa e bwenge bwa Sulemani. Lolaa, ano alyi e mukulu ku Sulemani. ⁴³Emango embusi yibi yatengire mwa mundju, yende yaya ala atalyi meshi, kuhonda kutamuka, atana abone. ⁴⁴Mu mango yende yateta: Nyi ngaaluka mwa nyumba yanyi natengaa, akayika n'ekuyibuana mutalyi kandju, yitchere ne kwimbi kwa kubuya. ⁴⁵Anaenda, n'ekureta bandji basi mu balyinda babi kumulusha, ban'engira mwa nyu mba, n'ekwikala mwo, n'ekalamwo kasinda kwoyo mundju, kabi kulusha e katanzi. Kubikanaba kwe tchine tchibutchi. ⁴⁶Mwa kuba Yesu atchilyi abalyikira e muku ndamano, lolaa, nyina ne benyewabo, babaa era mbuwa, bahonda ekumutetembya. ⁴⁷Bera ku mubusa: lolaa, nyoko ne benye wenyu balyi e

mbuwa, bahonda bakutetembye.⁴⁸ Si Yesu era kuhusa oyo wendee wamubira: Nyama yi nde, ne benye wetchu bubande? ⁴⁹ Businda, era kulambula e kuboko kwa baanda ba ye, era kuteta: Lolaa, nyama ne benye wetchu.

⁵⁰ Kwa bushi, ola woshi wayira e kuhonda kwa tata ulyi mwa mbingu, oyola yi mwenyewetchu, yi mwalyi wetchu, na yi nyama.

Chapter 13

¹Olo lusiku, Yesu era kutenga mwa nyumba, n'e kwikala e butambi bw'e nyandja. ²Tchikembe tchinene tcha bandju tcherakwikala e butambi sa ye, era kwiruka mu bwato buuma, n'ekwikala mwo. E lubaa loshi lwabaa lwikere kwa musike. ³Era kubashambasa kwa mianyi yinene, n'eku teta: ⁴Muyinzi muuma emukaa kuya kuyinga. Na ilyi endjire ayinga, tchande tchiuma tch'e mbuto tchera kutowera e butambi bw'e ndjira; e milonge yera kwisha n'e kusilya. ⁵Etchindji tcha nde tchera kutowera a andju e makoyi, atabaa aliyi tchitaka tchinene; sera kumera, na kwa bushi sita buanaa tchitaka tchinene; ⁶si, ilyi e suba lyelu kira, sera kuya ne kuma, kwa bushi sita bonaa ala sabik'e misi. ⁷E tchindji tchande tchera kutowera a aliyi e mihuyi; eye mihuyi yera kwiruka, na ekuyibowa. ⁸E tchindji tchande tchera kutowera a aliyi e butaka bubuya; tchera kwana e maree, siuma eyana, esindji makumi tchiratchu, n'e sindji makumi mahatchu. ⁹Ola wet'ematchi m'eku nva, onve. ¹⁰E baanda bera kumusheerera, n'ekuteta: Kwa bushi ne tchiye wendjire wababira kwa mianyi? ¹¹Yesu era kubahusa: Kwa bushi mweresibwe e kumenya e mukolo w'e bwami bwe mbingu, na beki batabyeresibwaa. ¹²Kwa bushi bakeresa ola wete, na akaba nabye binene, si ola utete kandju, tchiro bakana munyaa eh'ete. ¹³Tchi tchitchumire nababira kwa mianyi, ilyi mwa kubona, batabonaa kandju, n'omo kunva, batonvaa batanamenyaa kandju. ¹⁴Na kubwo, buyikilyire buno burebi bwa Isaya: Mukonva kwa matchi menyu, na mutakonva kandju; Mukalola n'e meho menyu, na mutakabona kandju. ¹⁵Kwa bushi e mitchima yoluno lubaa yera ilyi yisibu; basibuyise e matchi mabo, na bahwekire e meho mabo, ilyi batabonaa n'e meho mabo, na ba tonvaa n'e matchi mabo, na batamenyaa n'e mitchi ma yabo, na batatchiayaa, nyingesha kubafumya. ¹⁶Si erayi ly'e meho menyu, kwa bushi mabona, n'e matchi menyu, kwa bushi mwonva! ¹⁷Nyibabilyire ekunalyi, banene mwa barebi ne bashingenene, bahondaa e kulola bine bwalola kwo, batanabibonaa kwo, kuhonda bonve bine mwendjire mwonva, na batabyunvaa. ¹⁸Si mwabo, munve tchiye utetchire uno mua nyi w'e muyinzi. ¹⁹Emango e mundju endonva e mwasi w'e bwami atana mukulyikire, esimu ane sha n'ekukula ebye byayingwaa mwa mutchima waye; oyo mundju si mbuto satoweraa e butambi bw'e ndjira. ²⁰Ola watola e mbuto a andju e makoyi, yi ola wende wonva e mwasi, na eku unva kwa bushaa luke; ²¹si atat'e misi mu yeyine, anayina e kubabalyira, na, ilyi kungesha e malyibuko, ilyi masito kwa byerekere e mwasi, anabona etchisi taso tch'ekukumbaala. ²²Ola wangilyiraa e mbuto mwa mihuyi, yi wende wonva e mwasi, si emasibu m'ene myaka na ekwekibwa n'e buare byana hweka ono mwasi, na byanauyira utatchibuta. ²³Ola waangilyiraa e mbuto mwa tchitaka tchibuya, yi wendee wonva e mwasi n'e ku ukulyikira; ana buta e maree, na tchifuma tchiuma tchana'na eyana, etchindji maku mi tchiratchu, n'etchindji makumi mahatchu. ²⁴Era kubahubanganyisa eundji muanyi, n'e kuteta: E bwami bw'e mbingu bushushanyisibwe n'e mundju wayingaa e mbuto mw'ehwa lyaye. ²⁵Si, e mango e bandju babaa baondjere, e muho mbanyi waye era kwisha, era kuyinga e musiye mwa mumbunge, na era kuenda. ²⁶Emango e mbuto samelyire n'ekutenza e bitchuma, e musiye nawo wera kwilukira. ²⁷Ebakosi ba nyin'e mukolo w' e nyumba, bera kwisha n'ekumubira: Enawetchu, utayingaa e mbuto sibuya mw'ehwa lyawe? Ngayi ono atengire? ²⁸Era kubahusa: E muhombanyi wanyi yi wayiraa ebyera. Na e bakosi baye bera kumubira: Uhondjire kwa tchuye kubikula? ²⁹Era kuteta, nanga, kwobowa kwa mwa kukula e musiye, mutakulaa n'e mumbunge. ³⁰Mureke byoshi bikulyire alauma, kuyika e lusiku lw'e kuumbula, nyikabira ebekuumbula: Mutangire kukula e musiye, n'e kumuhweka alama kwa kumo tcha, si mubike e mumbunge mwa ngulyi. ³¹Era kubabira eundji muanyi, n'e kuteta: E bwami bw'e mbingu bushushinyisibwe n'e tchifu ma tch'e Haradali, mundju muuma atchitolaa ne kutchyinga mw'ehwa lyaye. ³²Yi mbuto yiyeke mwa mbuto soshi, si, ilyi yamera, yera kuba yinene y'e hoo soshi, ne kuba mutchi munene, n'e milonge y'e mbingu yanesha kwikala kwa ndabi sawo. ³³Era kubabira ono undji muanyi: E bwami bw'e mbingu bushushanyisibwe n'engeso, mukasi muuma atolaa n'e kuyibika mwa birengo bihatchu by'e shano, na etche tchitore tchoshi tchera kuamba. ³⁴Yesu era kubira e lubaa ebye byoshi mwa mianyi, na atababiraa kandju koshi busira mianyi, ³⁵ilyi biyikilyira ebye byatetchibwaa n'e murebi: Nyikabwoola e bunu bwanyi kwa mianyi, nyikasha mbala ebyabishibwaa kutenga e kubumbwa kw'e butala. ³⁶Na businda era kualula e lubaa, na ekuya mwa nyumba. E baanda baye bera kumusheerera, n'e kuteta: Utchubalyikire e muanyi w'e musiye w'omw'ehwa. ³⁷Era kuhusa: E muyinzi w'e mbuto sibuya, yi mwana w'e mundju; ³⁸Ehwa, bu butala; e mbuto sibuya, bu bana b'e bwami; e musiye, bu bana b'e muhombanyi; ³⁹e muho mbanyi wausingaa, yi musimu; e biumbulwa, bu businda bw'e butala; e be kuumbula bu ba malaika. ⁴⁰Na ngoko, bende bakula e musiye n'ekuuka bula mwa mulyiro, kubikanaba batcha kwa busi nda bw'e butala. ⁴¹E mwana w'e mundju aka tchuma ba malaika baye, bu bakakula mwa bwami bwaye e babi bwoshi n'e bende bayira e bitashi ngenene: ⁴²na bakabakabula mwa ngulumira y'e mulyiro mukalyi, yi yikaba e malyira n'ekukut'e meno. ⁴³Arero, e bekulyi bakalangala ng'e suba mwa bwami bw'eshe wabo. Ola wet'e matchi m'ekunva onve. ⁴⁴Kandji Ebwami bw'e mbingu bushushanyi sibwe n'e kandju kabishibwaa mw'ehwa. E mundju wakatola era kukabisha; na, mwa bushaaluke bwaye, era kuya kuusa ebye

abaa ete byoshi, n'e kuula ely'ehwa. ⁴⁵Kandji e bwami bw'e mbingu bushushanyisibwe n'e mutchimbusi wendee waho nda e busanga bubuya. ⁴⁶Era kubona e busa nga b'etchitchiro tchinene; na era kuya kuusa byoshi abaa ete n'ekubuula. ⁴⁷E bwami bw'e mbingu bushushanyisibwe kandji n'e kasira ka kabulwaa mwa nyandja, na kera kukundamanya efi sa ngasi lybero. ⁴⁸E mango kehure, e bafubi bera kukabuluta; na, ilyi baba bekere kwa musike, bera kubika mwa nguluba e sabaa sibuya, na bera kukabulyira e bita bibuya. ⁴⁹Kunoko kubikaba kwa businda bw'e butala. Ba malaika bakesha kuberula e babi n'e babuya. ⁵⁰Na bakabakabula mwa ngulumira y'e mulyiro mukalyi, n'eye yi yikaba e kulyira n'e kuow'e meno. ⁵¹Mwonvire ebyera byoshi? Bera kuhusa, "netchi." ⁵²Na era kubabira: A ndonga soko, bende beyilyisa e byerekere e bwami bw'e mbingu kwa bushushire e nyin'e nyumba wakula mwa mbiho yaye e bindju bya biyaya n'e bindju bya mira. ⁵³Na ilyi Yesu amala eye mianyi, era kuteng'eye. ⁵⁴Ilyi ayika mwa tchiwo tchaye, endeeyilyisa mwa sinagogi, kuyika kwa ebendee bamunvilyisa bera kusomerwa n'e kuteta: "Ngayi binera byoshi byendjire bya mutengera?" ⁵⁵Ata yi mwana wono wende wa randa e mbawo? Ata Maria yi nyina? Yakobo, Yusufu, Simoni ne Yuda, ata bu benye wabo? ⁵⁶Ne balyi babo bwoshi batalyi alauma netchu? Ngayi bine byoshi byendjire bya mutengera?" ⁵⁷Na era kuba era balyi tchisitaso. Si Yesu era kubabira: "E murebi woshi atenyibwa n'eundji nga ata mwa tchiwo tchaye n'omo mwaye." ⁵⁸Na atayiraa bisomerene binene eyera, kwa bushi n'e kutemera kwabo.

Chapter 14

¹Mwako kashangi, e mukulukulu Herodi, ilyi onva bashambala e ndonga sa Yesu, era kubira e bakosi baye: "Onola yi Yoana mubatisa! ²Afuki re kutenga mwa bafu, na kwa batcha kw'endjire ayira ebisomerene kuye." ³Kwa bushi, Herodi, yi wahweka Yoana, na era kumubika mwa buroko, kwa bushi ne Herodia, muka Filipo, mwenye wabo, ⁴kwa bushi Yoana amubiraa: "Bitaterene kutola oyo mukasi nga mukawe." ⁵Era kuhond'e kumwita, si era kwobowa e lubaa, kwa bushi lwendee lwabona Yoana nga murebi. ⁶Na, ilyi bayir'elyinye ly'ekubutchwa kwa Herodi, mwalyi wa Herodia era kusina mwa kaka tchi k'e balalyikwa, na era kusimisa Herodi. ⁷Na era kumulaanyakwa tchilapo, oko anga mwere sa kasi ehye angema. ⁸Na ilyi atebibwa ne nyina, era kumubira; unyeres'etchwe lya Yoana mubatisa. ⁹E mwami era kusinana; si, kwa bushi n'etchilapo tchaye n'e ndonga s'e balalyikwa baye, era kuteta kwa bamuwe lye. ¹⁰Era kutchuma banyiye Yoana mwa buroko. ¹¹Etchwe lyaye lyera kuretechibwa kw'e saani, na ekulyeresa oyo munyere, naye era kulyekera nyina. ¹²E baanda ba Yoana bera kuya kutola e mubilyi (etchirunda) waye, n'e kuubisha. Bera kuya kumubakira Yesu. ¹³Kw'oyo mwasi, Yesu era kuteng'eye n'e kuya mwa bwato, ilyi aya kwikala mwa lukiya; na, ilyi e lubaa lwa menya, bera kutenga mwa musi n'e kumukulyikra kwa maulu. ¹⁴Emango ayengire mwa bwato, era kulola tchikembe tchinene tcha bandju, na era kubaber'e bwondjo, na era kufu mya e balwala. ¹⁵Ilyi e wolo lyayika, e baanda baye bera kumu sheerera, n'e kumubira: "Anola lulyi lukiya, n'e bihang'byarengire; ualule bano bandju, ilyi baya mwa misi, baye kuula e bilyo." ¹⁶Yesu era kubahusa: Batashingenene baende, mubawe muyine ebye balya. ¹⁷Si, bera kumubira: Anola, tchet mikate etanu mbanga n'efi ebilyi. ¹⁸Yesu era kuteta: "Muniretere bye enera." ¹⁹Era kwikasa e lubaa kwa bitchi, era kutola eye mikati etanu n'es'efi ebilyi, na, era kwimusa e meho maye e mbingu, era kutonga Ongo. Na era kuaba eye mikati n'ekweresa e baanda, baabir'e lubaa. ²⁰Bwoshi bera kulya n'ekwiuta, na bera kwihusa bitonga ekumi na bibilyi bihure n'e byande ande byashibaa. ²¹Abo ba balyaa, babaa balume ofi byumbi bitanu, busira kuandja e bakasi n'e bana. ²²Na e nyuma s'ebye, era kusesa e baanda baye mwa bwato, na bahondole kuya e lyindj'eshi lyisa, oko endjire alaa e lubaa. ²³Na ilyi aba era abalaa, era kuya kwa ndjulungu, kuya kwema yeyi ne; na, ekuba ewolo lyabaa lyera lyilyi, era kushiba awo yeyine. ²⁴E bwato, bwera bulyi mwa kakatchi k'e nyandja, bwera kuhutchibwa n'ekela ba; kwa bushi kwa baa e mbusi yikalyi. ²⁵Kwa kwisa kwa kane kw'e butchufu, Yesu era kuya era balyi, endjire aenda kwa nyandja. ²⁶Ilyi e baanda balola oko endjire aenda kwa nyandja, bera kwobowa, n'e kuteta: "Alyi musimu!" Na, omwo bwoba bwabo, bera kulakanga. ²⁷Yesu era kubabira: "Mwemere, nyon'ono; mutobwo waa!" ²⁸Petro era kumuhusa: "Enawetchu, nga woyo oyo, unyemerere nyishe era ulyi kwa meshi." ²⁹Yesu era kumuhusa: "Wishel!" Petro era kutenga mwa bwato, n'e kuenda kwa meshi, kuya eye Yesu alyi. ³⁰Si, ilyi alola kwa e mbusi yabaa yikalyi, era kwobowa; na, ilyi atondera andaala mwa meshi, era kulakanga: Enawetchu, unyifumye!" ³¹Unao Yesu era kwimusa e kuboko, era kumu tola, era kumubira: Mundju w'ebwemere bueke, tchiye tchatchumaa wobowa?" ³²Na bera kwiruka mwa bwato, n'e mbusi yera kwisha. ³³E babaa mwa bwato bera kwisha kufukama e muhondo sa Yesu, n'e kuteta: Kubinalyi, ulyi mwana wa Ongo." ³⁴Ilyi bamala kwishikanya e nyandja, bera kuyika mwa tchiwo tch'e Genesareti. ³⁵E bandju b'eye, ilyi bamenya Yesu, bera kutchuma e ndjumwa e butambi yoshi, na bera kumuretera e balwala bwoshi. ³⁶Bera kumwema abemerere tchasiya kwa banganaata kwa musike s'e lutchi mba lwaye. Na bala bwoshi baluataa ko bera ku fuma.

Chapter 15

¹Na batcha, e Bafarisayo n'e bandjisi bera kwisha kutenge e Yerusalemu kuya era Yesu, alyi n'e kumubira: ²"Tchiye tchitchumire e baanda bawe bendjire bafuna e mano m'emahosi? Kwa bushi batendjire bowa e maboko, e mango balya e bilyo. ³Yesu era kubahusa: Na mwabo, tchiye tchitchumire mwende mwa funa e mateeko ma Ongu kwa bushi n'ebunguke bw'e mano menyu? ⁴Kwa bushi Ongu atetaa: Ukeng'eho ne nyoko; na: Ola ukatakira eshe ilyi nyina, akatchindjibusi bwa e kwitchibwa. ⁵Si mwabo, mwendjire mwateta: Ola ukabira eshe ilyi nyina; e kandju kwoshi kashingenene e kunyitabala, kalyi katche re era mwa Ongu; atashingenene kukenga eshe ilyi nyina. ⁶Batcha, mwasheresise e mwasi wa Ongu kwa bushi n'emanu menyu. ⁷Banafiki, Isaya abaa arebire bine e ndonga senyu, e mango atetaa: ⁸Luno lubaa lunyike ngire kwa bunu bwabo mbanga, si, e mitchima yabo ilyi bure nanyi. ⁹E kunyikenga kwenyu kuta shingenene, mwa kuyilyisa e bikulyikire e ma no m'e bandju." ¹⁰Ilyi abalangira e lubaa era alyi, era kubabira: Munve, munamenyerere. ¹¹Ata e byende byengira mwa bunu bi byende byabika e mundju kw'e singa; si e byende bya tenga mwa bunu, bi byende bya bike e mundju kw'e singa. ¹²Na e baanda bera kusheerera n'e kumubira: Umenyire kwa e Bafarisayo baayisibwaa n'e mya si bwonvaa? ¹³Yesu era kuhusa: "Ngasi mbuto era yitayingwaa ne tata womo mbingu, yingaku lwa. ¹⁴Mubareke: Yilyi miuta y'eka eyindji miuta; nanga emuuta eka eundji muuta, bangaku lumba bombi mwa tchitobore." ¹⁵Perto era kutola e mwasi, n'e kumubira: Utchubalyikire ono muanyi. ¹⁶Na Yesu era kuteta: Nenyu, mutanasa kuat'ebwenge? ¹⁷Mutonvire oko kasi kandju kende kaya mwa bunu, kende kaya mwa nda, na businda kanakabulwa mwa kamine? ¹⁸Si e byende byeluka mwa bunu, byende byatenga mwa mutchima, na bibyende byabik'e mundju kw'e singa. ¹⁹Kwa bushi mwa mutchi ma mu mwende mwatenga e ndanya sibi, e bwita nyi, e buhungu, e bubi, e bwisi, e bwamilyisa bubi, e kwekerana e bisha. ²⁰E byera bindju byende byabika e mundju kw'esinga. ²¹Na ilyi Yesu ateng'eye, era kutchibisha mwa tchiwo tch'e Tiro ne tche Sidoni. ²²Na, mukasi muuma w'e kanani, abaa arenga mwetchi tchiwo, era kumulyilyira: Unyibere bwondjo, Enawetchu, mwana wa Daudi! mwalyi wanyi alybukire busibu n'e basimu. ²³Ata muhusa tchiro n'wasi muu ma, n'e baanda baye bera kusheerera, n'e kumubi ra kwa kumusengera: Umualule kwa bushi endji re alakanga e nyuma setchu. ²⁴Yesu era kuhusa: "Nda tchumwaa kwa undji nga kwa bibusi byaelyire by'e nyumba y'e Israeli. ²⁵Si eshire kutchikumba e muhondo saye, ne kuteta: "Enawetchu, unyi tabale!" ²⁶Era kuhusa: "Kutaterene e kutola e bilyo by'e bana, n'e kubika bul'e bana b'e tchubwa." ²⁷Era kuteta, "Netchi, Enawetchu, si e bana b'e tchubwa bende balya e byatowaa kwa meza m'e nawabo." ²⁸Na batcha, Yesu era kumubira: "U mukasi, e bwemere bwawe bulyi bunene; bikube re ngoko una hondjire." Na, mwako kashangi, e mwalyi era kufuma. ²⁹Yesu era kuteng'eye, na era kuya ofi n'e nyandja y'e Galilaya. Na ilyi eruka kwa ndjulungu, era kwikala kwo. ³⁰Na tchikembe tchinene tcha bandju tchera kumusheerera, babaa b'ete e birema, e miuta, e tchutchuma, e bwolyir'e binga ne bandji balwala bengi. Bera kubabika kwa maula maye, na era kubafumya. ³¹Kuyika kwa e lubaa lwera kuba mwa kusomerwa, kubona kwa e tchutchuma tchwateta, e bwolyir'e binga bafuma, e birema byaenda, e miuta yabona; na bera kuto nga Ongu w'e Israeli. ³²Yesu, ilyi abalangira e baanda baye, era kuteta: "Nyetere luno lubaa e bwondjo, kwa bushi lolaa, sera siku ehatchu sine balyi alauma nanyi, na bat'ete kandju ka kulya. Ndahondjire baende businya, kwobowa kwa e misi ingabawera mwa ndjira." ³³E baanda bera kumubira: "Kute tchwa bauliyira e bilyo mwoluno lukiya kwa kwiusa lubaa lutchu ngoluno?" ³⁴Yesu era kubabusa: "Mwe te mikati enga?" Bera kuhusa, "Elyinda, n'efi sieke." ³⁵Na Yesu era kwikasa e lubaa kwa tchitaka. ³⁶Era kutola eye mikati elyinda n'esefti, na, e nyuma s'ekwema, era kuyifuna n'ekuyeresa e baa nda baye. N'e baanda bera kuyiabira e lubaa. ³⁷Bwoshi bera kulya n'ekwiuta, na bera kwihusa bikapo bilyinda byehure byande ande bya shibaa. ³⁸E balyaa babaa balume byumbi bine, kureka e bakasi n'ebana. ³⁹Businda, Yesu era kulyika e lubaa, era kwiruka mwa bwato, na era kuya e Magadani.

Chapter 16

¹Ebafarisayo n'e Basadukayo bera kwishira Yesu na, kwa kumuteya, bera kumwema abayilyire babone e tchisomerene kuteng'e mbingu. ²Yesu era kubahusa: "Nga lyer'eolo, mwende mwa teta: 'kungaba ewolo lyibuya, kwa bushi e mbingu yi shushir'e mikira; na mishangya shangya." ³Mwende mwateta: "Kungaba mushi mubuya kulwarero, kwa bushi yishushire e mikira yibuya. Mwende mwamenya e kuberula kw'e kushusha kw'e nguba, na mutangaala kuberula e kalorero k'e kashangi. ⁴Mu tchibutchi tchikalayi, tch'e buhu ngu, mwema e tchisomerene; mutak'eresibwa tchi ndji tchisomerene nge tchira tcha Yona." Na era kubareka n'e kutcheendera. ⁵Ebaanda, ilyi barenga elyindj'eshilyisa, bera kwibilyira e kweka e mikati. ⁶Yesu era kubabira: "Mutchilange kwa ngeso (ilyi bubi) bw'e Bafarisayo n'e Basadukayo." ⁷Ebaanda bendee batchibusa n'e kuteta: Kwa bushi tchutekir'e mikati." ⁸Yesu, ilyi ameny'ebye, era kuteta: Kwa bushi ne tchiye mwendjire mwa tchibusa busa mwa mitchima yenyu, bandju b'e bwemere bueke, okwo mutekaa e mikati? ⁹Mutasa kuba n'e bwenge, na mutakengere era mikati etanu n'e byumbi bitanu by'e bandju na bitonga binga mwekaa? ¹⁰Ilyi era mikati elyinda y'e bandju byumbi bine, na bitchilyi binga mweka? ¹¹Kute muta tanyise oko ata kwa mukati ku na babiraa ebyera? Mutchilange kwa ngeso ilyi bubi bw'e Bafarisayo n'e Basadukayo. ¹²Na bera kumenya oko yitabaa ngeso y'e mikati yatetaa kwa batchanze ko, si kwa meyilyisa m'e Bafarisayo n'e Basadukayo. ¹³Yesu, ilyi ayika mwa tchiwo tch'e Kaisaria n'e Filipo, era kubusa e baanda baye: "Bende bateta oko nyi nde, nyi mwana w'e mundju?" ¹⁴Bera kuhusa: " Bauma bende bateta kwa u Yoana muba tisa; e bandji, Elia; n'e bandji Yeremia, ilyi muuma mwa barebi." ¹⁵Na era kubabusa, "nenyu, mwende mwateta nyi nde?" ¹⁶Simoni Petro era kuhusa: "U Kristo, mwana wa Ongo usene." ¹⁷Yesu, era kutol'e mwasi n'e kuteta: "Ulyi w'e rayi, Simoni, mwana wa Yona; kwa bushi ata mubi lyi n'e mikira yi yakubihulyiraa ebyera, si tata ulyi mwa mbingu. ¹⁸Na nyono, nyikubilyire kwa u Petro, na kwelyin'ekoyi ku nyikebaka e kanisa kanyi, na e nyunvi s'ekuzimu sitangaala kuyisimya. ¹⁹Nyinga kweresa e fungulo s'e bwami bw'e mbingu: Ebye ukahweka kwa tchitaka bikaba bi hwekirwe era mbingu, n'ebye ukaboola kwa tchita ka bikaba biboorwe e mbingu. ²⁰Na era kwanza e baanda baye kwa batabiraa mundju woshi oko yi Kristo. ²¹Kutengera ako kashangi, Yesu era kutangira amenyesa e baanda baye kwa bishingenene aye e Yerusalemu, oko angalyibusibwa n'e bangumwa, n'e bakulukulu n'e bandjisi, oko angetchibwa, n'oko anga fuka e lusiku lw'e kahatchu. ²²Petro, ilyi amweka e butambi, era kutangira amubira: "Bisimi se Ongo Enawetchu! Ebyera bitakuyikiraa." ²³Si Yesu, era kualuka, n'e kuteta: "Hubira e nyuma sa nyi, shetani! unyiberere tchisitaso; kwa bushi ata e ndanya sawe si ndanya sa Ongo, si silyi ndanya sa bandju." ²⁴Na Yesu era kubira e baanda baye: Nga e mu ndju ahond'e kuya era nyilyi, atchiaye tanga yeyine, abetchule e musalaba (tchimanyi) waye yeyine, na ilyi anyikulyikira. ²⁵Kwa bushi ola unga honda e kutchisa e kalamo kaye, aka kateresa, si ola ungakateresa kwa bushi nanyi, aka kabona. ²⁶Tchiye binga tabala ko e mundju e kutola e butal bwoshi, si, ilyi angateresa e mutchima waye? Na tchiye e mundju angeresibwa kwa bilyingeme ne n'e kalamo kaye? ²⁷Kwa bushi e mwana w'e mundju angesha n'e buashe bw'eshe, alauma ne ba malaika baye; na akeresa ngasi muuma ngoko e biyiro byaye bilyi. ²⁸Nyibabilyire e kunalyi, bauma mwa bano baly'ano batakafa, busira kulola kwa e mwana w'e mundju esha mwa bwami bwaye."

Chapter 17

¹Enyuma sa siku ndatchu, Yesu era kutola alauma naye Petro, Yakobo, ne Yoana, mwenye wabo, na era kubeka e butambi bwe ndjulungu yirerere. ²Era kualulwa e busu bwaye e muhondo sabo; Ebusu bwaye bwera kulangala ng'e suba, n'endjimba saye sera kuba seru nga bulangare. ³Na lolaa, Musa ne Eliya bera kubelukira, bera kutondera bashambala naye. ⁴Petro, era kutol'e mwasi ne kubira Yesu: "Enawetchu, bilyi bibuya tchwikale anola; nga uhondjire, nyingebaka bibanda bihatchu anola, tchiuma ku woyo, tchiu ma tcha Musa, n'e tchindji tcha Eliya." ⁵Na ilyi aba atchilyi ateta, e lwakungu lwala ngala lwera kumubukira. Na lolaa, na e murenge era kunvikana kutenga mw'olo lwakungu, ene myasi: Onola yi mwana wanyi musimwa wanyi, mu ye munyibikire e busime bwanyi bwoshi: Mumunvi lyise! ⁶Na ilyi bwonva ono murenge, e baanda bera kukumbaalyira kwa busu bwabo, na bera kusi mbwa n'e bwoba bunene. ⁷Si Yesu, era kushee rera, era kubaata ko, n'ekuteta: "Mwimuke, mutobo waa." ⁸Bera kwimusa e meho, na bera kulola ko Yesu yeyine. ⁹Na ilyi baba bendjire bandaala kutenga kw'eye ndjulungu, Yesu era kubabira: Mutabiraa tchiro mundju bine bibonekeresi, kuyika e mwana w'e mundju afuke mwa bafu." ¹⁰E baanda bera kumubusa lyin'e buso: Kute e bandjisi bende bate ta kwa Eliya aterene atange kwisha?" ¹¹Era kuhusa: "Netchi biterene Eliya atange kwisha, na yi uka kunganya byoshi. ¹²Si baba lyire kwa Eliya eshire mura, batana mumenyaa, na berakumuyira oko bahondaa. Kunoko e mwana w'e mundju anga lyibusibwa e mwabo." ¹³E baanda bera kumenya kwa endjire ateta e myasi ya Yoana mubatisa. ¹⁴Ilyi bayika era e lubaa lulyi, mundju muuma era kutchihuta kwa maulu ma Yesu, n'e kuteta: ¹⁵Enawetchu, uber'e mwana wanyi e bwondjo, alwala e lungu, na alyibukire busibu; kahangi kengi ende akumbaala mwa mulyiro, na kengi kengi mwa meshi. ¹⁶Na muretaa er'emwe baanda bawe, si bataalyire e kumufumya." ¹⁷Yesu era kubahusa, mulala mubi (ilyi utonva) kuyika mangotchi nyingekala alauma nenyu? kuyika mangotchi mu nyikaenderera nababika? Munyi retete ye enera. ¹⁸Yesu era kukalyiyira busibu e musimu, na era kumutenga mwo, n'oyo mwana era kufuma mwako kashangi kunako. ¹⁹Na batcha, e baanda bera kusheerera era Yesu alyi, na bera kumubira kw'ewe: " Tchiye tcha tchumaa tchubeke tchutakolokanya oyo musimu?" ²⁰Yesu era kubahusa, kwa bushi n'e mitchima yenyu yisibu (y'ekutemera). Nyibabilyire e kuna lyi, nga mwabaa mwet'ebwemere buli nga kafu ma ke Haradali, mungabilyire ene ndjulungu: Ute ng'ano, uye wawo, na yanatenga wo; kutalyi e binga babira. ²¹Si e musimu uliyi ngoyo atangatenga nga ata kwa memi n'e mafungo. ²²Na ilyi bendjire barenga mwa Galilaya, Yesu era kubabira: E mwana w'e mundju anganyibwa mwa maboko b'e bandju (babi); ²³banga mwita, na e lusiku lw'e kahatchu anga fuka." Bera kusi nana busibu. ²⁴Na ilyi bayika e Kapernaumu, e bendee balyi pisa e kolyi bera kuyika era Petro alyi, ne kumubi ra: Enawenyu atendjire alipa e kolyi? ²⁵Era kuhusa, netchi. Na ilyi engira mwa nyumba, Yesu era kubahondorerera, n'e kuteta: Kute ubwene bilyi, Simoni? E bami b'e butala nga balyipisa e kolyi, bende balyilyipisa kwa bana babo, ilyi kwa baenyi? ²⁶Era kumuhusa: Kwa baenyi. Ne Yesu era kumuhusa: Mu mango e bana batangalyipa. ²⁷Si, kwa kutabalyibusa, uye kwa nyandja, ukabul'e ndobi mwa nyandja, na ubulut'efi yitanzi yingesga; uyibool'e bunu, na ukabuana y'et'e lufaranga. Ulu tole, na uberese lwo ku nyono nawe (ilyi nenyu)."

Chapter 18

¹Mwako kashangi, e baanda bera kumushee rera Yesu, n'e kumubira: "Nde yi mukulu munene mwa bwami bw'e mbingu?" ²Yesu, era kubala ngira e mwana mueke, era kumubika a kakatchi kabo, ³n'e kuteta: Nyibabilyire e kunalyi, nga mutatchiyire na nga muta alukire kuba nga bana batoto, mutak'engira mwa bwami bw'e mbingu. ⁴Kwa bushi n'oko, ola woshi ukatchiyira mure mbu ngono mwana mueke, yi ukaba mukulu mune ne mwa bwami bw'e mbingu. ⁵Na ngasi woshi ola ukangiyira e mwana mueke ulyi ngono kw'e sina lyanyi, anyangilyire nyono. ⁶Si, nga mundju muuma angalyibusa muuma mwa bano baeke banyemere, bingabere bibuya k'oyo mundju bamuhwekere e koyi ly'e kuwowera mw'eosi lyaye, na akabulwe e masina s'e nyandja. ⁷E bwanya bw'e butala kwa bushi n'e bisitaso! Kwa bushi bishingenene e bisitaso bibe; si e bwa nya bwola e bisitaso byeshilyire kwo! ⁸Ilyi e kuboko kwawe ilyi kuulu kalyi kandju ka kukusita sa, ubishe, unabikabule bure nawe; kulyi kubuya e mwawe, kwingira mwa kalamwo, ulyi tchirema,alyi e kuba na maulu mabilyi ilyi maboko mabilyi n'ekukabulwa mwa mulyiro w'e siku soshi. ⁹Nga e lyiho lyawe lyingaba era ulyi tchisitaso, ulyikule na ulyikabule bure nawe; kwa bushi kulyi kubuya e mwawe kwingira mwa kalamwo, wete lyiho lyiuma, alyi e kuba na meho mabilyi n'e kuka bulwa mwa mulyiro w'e Jehenamu. ¹⁰Mutchanze kwa kuta benga muuma wa bano baeke; kwa bushi nyibabilyire kwa ba malaika babo balyi mwa mbingu bende baloreresa e siku soshi e busu bwa tata ulyi mwa mbingu. ¹¹Kwa bushi e mwana w'e mundju eshaa e kulamy e hyaelyire. ¹²Kute mu bwene? Nga mundju muuma anga ata bibusi eyana, na tchibusi tchiuma mubye tchi nga tereka, ola utanga reka ebye bindji makumi mwenda na mwenda kwa ndjulungu, n'ekuya ku honda etche tchaterekire? ¹³Na ilyi anga tchi bona, nyibabilyire e kunalyi, tchana muretera bushaaluke bunene busibu kulusha amwo maku mi mwenda na mwenda bitaterekaa. ¹⁴Kunoko, kuta kuhonda kw'eho wenyu ulyi mwa mbingu kwa kutereke muuma mwa bano baeke. ¹⁵Nga mwenye wenyu angayira e mabi, umue ndere woyo naye yeyine. Nga angakunva, wamubwene mwenye wenyu. ¹⁶Si, nga ataku nvire, tola undji mundju muuma ilyi babilyi, ilyi ebye mwabalyika, mubitete kwa bwamilyisa bwa bandju babilyi ilyi bahatchu. ¹⁷Nga angalayira ekukunva, ubikire e kanisa; nanga angalayira e kunva e kanisa, er'alyi era ulyi nga mundju utemere na w'ekulyipisa e kolyi. ¹⁸Nyibabilyire e kunalyi, kasi kandju kala muka hweka kwa tchitaka, kakaba kahwekirwe e mbi ngu, na ngasi kandju kala mukaboola kwa tchita ka kakaba kaboore e mbingu. ¹⁹Kandji nyihubire e kubabira kwa, nga babilyi mu mwabo kuno butala bangonvikana kwa kwema kandju kwoshi, bangeresibwa ne tata ulyi mwa mbingu. ²⁰Kwa bushi awo babilyi ilyi bahatchu ba kundemene kw'e sina lyanyi, nyilyi e kakatchi kabo. ²¹Na batcha Petro era kusheerera Yesu, n'e ku mubira: "Enawetchu, kanga ku nyinga babalyira mwenye wetchu, nga anganyiyiyira e mabi? Kuyi ka kwa kalyinda?" ²²Yesu era kumubira: Nda kubilyire kwa kalyinda mbanga, si tchiro kuyika makumi malyinda na kalyinda. ²³Na batcha, e mwami bw'e mbingu bushushe nyisibwe n'e mwami wahondaa kuyira e muandjo n'e bakosi baye. ²⁴Ilyi atangira e kuandja, bera kumuretera muuma wabaa w'ete faranga byumbi ekumi. ²⁵Ngoko ataba'ete etch'angalyipa, e nawabo era kuteta kwa ausibwe; yeyine, mukaye, e bana baye, na byoshi ebye abaa ete, ilyi oyo mwenda ulyipibwa. ²⁶Oyo mukosi, era kutchihuta kwa tchitaka, era kutchikumba e muhondo saye, n'e kuteta: Enawe tchu, unyibabilyire, na nyingakulyipa byoshi. ²⁷Ilyi amubera bwondjo, oyo Enawabo era kumure ka aende, na era kumubabalyira oyo mwenda. ²⁸Na ilyi amwilusa, oyo mukosi era kubuana mulyikabo muuma ola wabaa umwete faranga eyana. Era kumusimba n'e kuhond'ekumunyia, mwa kuteta: Lyipa ebye unyete. ²⁹Oyo mulyikabo, era kutchihuta kwa tchitaka, era kumu shishilyisa, n'e kuteta: Unyibere bwondjo, nyinga kulyipa. ³⁰Si, oyola atemeraa, na era kuya kumukabula mwa buroko, kuyika alyipa ebye abaa amwete mwenda. ³¹Bera baye, ilyi balola e byabere, bera kuayisibwa busibu, na bera kuya kubalyikira e nawabo oko byoshi byabaa. ³²Arero, Enawabo era kubalangira oyo mukosi, n'e kumubira: Mukosi mubi, nakuberaa bwondjo kwa mwenda wanyi woshi, kwa bushi wanyishishi lyisaa busibu; ³³nawe kute utangamuberere bwondjo mulyikenyu, ngoko nakuberaa bwondjo? ³⁴Na enawabo, aayire busibu, era kumwana ahwekwe, kuyika amal'ekulyipa oyo mwenda. ³⁵Na batcha, ku tata womwo mbingu akabayira, nga ngasi muuma wenyu ata babalyire mwenye wabo kwa mutchima waye woshi."

Chapter 19

¹Na ilyi Yesu amala kuteta eye myasi, era kute nga e Galilaya na era kuyika kwa businda bw'e Buyaudi, e shilyisa s'e Yordani. ²Mukundamano munene era kumukulyikira, era kubafumya eyera. ³Na batcha, e Bafarisayo bera kumwendera ilyi bamutangula, bera kumubira, ilyi bishingenene e mundju kumureka mukaye kwa bushi na ngasi mwasi? ⁴Yesu era kubahusa, era kuteta, "Muta soma kwa ola wabaremaa e muhondo, aremaa mundju mulume na mundju mukasi?" ⁵Era kuteta, kwa bushi n'oko, e mundju angare ka eshe ne nyina, angaba alauma ne mukaye; na bo babilyi bangaba mubilyi muuma? ⁶Na tchiro batatchilyi babilyi, si bera mubilyi muuma. Na ba tcha, abo Ongo alunganyise, mwenye mundju ata balyikanusaa. ⁷Bera kumubira, kwa bushi ne tchiye Musa ate taa e kumweresa e maruba m'e kulyikanuka, n'e kumureka?" ⁸Era kubabira, Musa, kwa bushi n'e busibu bw'e mitchima yenyu, aberesaa e luuma lw'e kureka e bakasi benyu; si kutengera mira bita baa batcha. ⁹Nanyi nyiba bilyire mwabo, ngasi mundju ola ukareka mukaye, nga ata kwa mwasi w'ebuhungu, na ekuhwera eundji, ayilyire e buhu ngu; n'oyo unga hwera oyo warekibwaa ayilyire e buhungu. ¹⁰E Baanda baye bera kumubira, ilyi e byereke re mundju ne mukaye bingaba batcha, kasi, bita shingenene e kuhwera. ¹¹Si Yesu era kubabira, "ata boshi bu bangaala kwangilyira ono mwasi, si bala bayishirwe. ¹²Kwa bushi kulyi e Batowa shi babutchirwe batcha, kutenga mwa nda sa ba nyina; na kulyi e Batowashi bayilyirwe Batowashi n'e bandju kuba Batowashi; na kulyi e Batowashi bayilyirwe kuba Batowashi kwa bushi n'e bwami bw'e mbingu. Ola unga ala kwangilyira ono mwa si, amwangilyire." ¹³Na era kureterwa e bana batoto ily'abik'e ma boko maye e ndonga sabo na abemere; e baanda baye bera kuba kalyiyira. ¹⁴Yesu era kuteta, "mubareke e bana batoto besh'e mwany; na muta banzaa; kwa bushi e balyi muanyi wa bano, e bwa mi bw'e mbingu bulyi bwabo. ¹⁵Era kubika e maboko maye e ndonga sabo, era kuteng'eye. ¹⁶Na olaa, mundju muuma era kumwendera era kumubira, Mwiilyisa, nyikole mwasi mutchiye mubuya, ilyi nyibona e kalamwo k'e siku soshi? ¹⁷Yesu era kumuhusa, "Kwa bushi ne tchiye unyi bilyire kwa nyilyi mubuya? Eulyi mubuya alyi muu ma. Si ukahonda kwingira mwa kalamwo, u kulyiki r'e maanure." ¹⁸Oyo mundju era kumubusa, "Maanure matchiye?" Yesu era kuteta, si sisine: Utetaa, Uta yiraa e buhungu, Utebaa, Utamilyisaa e bisha. ¹⁹Ukeng'eho ne nyoko, na umusime mwenyewe nyu ng'oko utchisima weyine. ²⁰Oyo mutabana era kumubira. Ebyera byoshi nabikulyikire kutengera nyilyi mwana, nyera nyiyi nyilyirwe na tchiye kandji? ²¹Yesu era kumubira. Nga uhonyire e kuba w'ekunalyi, wende uuse byoshi wete, werese e batatchialyire, na ungaba n'e mwako mwa mbingu; na businda wi she unyikulyikire." ²²Na oyo umtabana, ilyi onva oyo mwasi, Yesu amubiraa era kuende kwa bute; kwa bushi abaa ete bikulo binene. ²³Yesu era kubira e baanda baye, "Mwemere, nyibabilyire, kwa kukaba kusibu kwa muare kwira mwa bwami bw'e mbingu. ²⁴Kandji nyibabilyi re, kulyi kurembu busibu e tchesi (ngamia) kure nga mwa tchitchure tch'e shinanyi, kulusha e mua re kwingira mwa bwami bwa Ongo." ²⁵Ebaanda ilyi bwonva, bera kusomerwa busi bu, bera kuteta, "Nde ola unga ala e kutchunguka?" ²⁶Yesu era kuba tomorera e meho, era kubabi ra, "Era mwa benye mundju ebyera bitanga alyika na; si era mwa Ongo byoshi bialyikene." ²⁷Na mu mango Petro abusise, era kumubira, "lolaa, tchubano tchwarekire byoshi tchwera kuku kulyiki ra; tchiye tchuk'angilyira?" ²⁸Yesu era kumubira, "Mwemere, nyibabilyire, kwa mwabo mu mwanyikulyikire, mwa butala buyaya, mango e mwana wa Adamu, akekala kwa tchifumbi tch'e bukuse bwaye, nenyu mukekala kwa bifumbi ekumi na bibilyi, mwa tchindjibusa e milala ekumi n'e bilyi y'e ba Israeli. ²⁹Na ngasi mundju ola warekire e nyumba, ilyi mwenye wabo mulume ilyi mukasi, ilyi eshe, ilyi nyina, ilyi bana, ilyi mahwa, kwa bushi n'e sina lya nyi, aka angilyira kalyi eyana, na ekwima e kalamwo k'e myaka n'e myaka. ³⁰Si kweyine, banene balyi batanzi, bakaba basinda, na ebasi nda bakaba batanzi.

Chapter 20

¹Kwa bushi e bwami bw'e mbingu bushushire n'e mundju wet'e nyumba, atengaa mishangya sha nya kuya kuhonda e bayinzi abeke mw'e hwa lyaye ly'e mizabibu. ²Na ilyi aba era onvikanaa nabo bayinzi kubawa dinari nguma e mureerere woshi, era kubeka mw'ehwa lyaye ly'e mizabibu. ³Era kwiluka mwa bishangi bihatchu, era kulola e bandji b'emangire mw'e soko batete mukolo. ⁴Abola nabo era kubabira, "Mwende nenyu muyir'e mukolo mw'ehwa lyanyi ly'e mizabibu, n'ekunalyi kwenyu nyinga bawa," Bera kuenda. ⁵Kandji era kuenda mwa bishangi ndatchu n'e bishabgi mwenda, era kuyira kunoko. ⁶Na ily byayika bishangi ekumi na tciuma, era kuenda, era kubuana e bandji b'emangire, kute mwemangire anola e mureerere woshi mutete mukolo? ⁷Bera kumubira, 'Kwa bushi kutalyi e mundju watchutolaa kwa mukolo, era kubabira, mwende nenyu mw'ehwa lyanyi ly'e mizabibu. ⁸Ilyi bwatcha, oyo nyin'ehwa era kubira e mwi mangisi waye, ubalangire e bayinzi, ubakamase kwa bashingenene, utangire kwa musinda kuyika e mutanzi. ⁹Na ilyi besha bala b'e bishangi eku mi na tchiuma, bera kukamata ngasi mundju dinari. ¹⁰Na bala batanzi ilyi besha, bera kuta nya kwa bakamata busibu; Nabo bera kukamata ngasi muuma dinari. ¹¹Na ilyi bamala kukamata, bera kumusinyanyi ra nyin'e nyumba. ¹²Bera kuteta, "Abo basinda bayilyire e mukolo tchishangi tchiuma mbanga, wabalyingamanyise netchu tchutchwa lyibukaa e mureerere woshi." ¹³Naye era kumuhusa muuma mubo era kumu bira, "Mwira wanyi, ndakulyibusise; ut'onvikanaa nanyi kwa dinari? ¹⁴Tola e hilyi hyawe uende; nyihondjire nyereze ono musinda kuuma nawe. ¹⁵Ilyi kutanyishingenene ekukoresa e byanyi ngoko nyihondjire? Ilyi e lyiho lyawe lyabere lyibi kwa bushi nanyi e kuba mubuya? ¹⁶Kunoko e basinda bakaba batanzi, n'e batanzi bakaba basi nda. ¹⁷Na ilyi Yesu eruka kuya e Yerusalemu, era kweka abo baanda ekumi na babilyi kw'ehwe; n'omo ndjira era kubabira, ¹⁸"Mulolae, tchweru kire kuya e Yerusalemu; n'e mwana w'e mundju angebi kwa mwa maboko m'e bakulu b'e badjindji n'e ba ndjisi; nabo banga mutchindjibusa afe; ¹⁹businda bangamweka emwe batemere ilyi baala kumuyilyira e lupalyi, n'e kumuhunyayisa, n'e kumu lyibusa. Si elwe kahatchu anga fuka." ²⁰Mu mango nyina w'e bana ba Zebedayo era kuendera Yesu alauma n'e bana baye, era kumufukamira, n'e kumwema ono mwasi. ²¹Yesu era kumubusa, "Tchiye uhondjire?" Oyo muka si era kumubira, nyikwemire, kwa bano bana banyi babilyi, muuma ekale mwa kuboko kwawe kw'e kulyo, n'eundji mwa kuboko kwawe kw'e kurembe, mwa kakatchi k'e bwami bwawe. ²²Yesu era kumuhusa, era kuteta, "Mutamenyi re ebye mwemire. Kute, mungaala kumwera kwa tchikombe nyinga mwera ok nyono?" Bera kumuhusa, tchwanaala. ²³Era kubabira, "Mwanamwera kwa tchikombe tchanyi, si ekwika la e kuboko kwanyi kw'e malyo n'e kw'e kurembe, ndangaala e kubawa, si bakeresibwa bala babikirwaa kutengera mira ne tata." ²⁴Na bala ekumi ilyi bonva, bera kusinanyira bala benye wabo babilyi. ²⁵Si kweyine Yesu era kubabalangira, era kute ta, "Muba mumenyire kwa e bakulu b'e lubaa baba babatambure kwa misi, n'e bakulu babo bende baba koresa. ²⁶Si bitakaba batcha ku mwabo; si e mundju woshi ola wahonda kuba mukulu mu mwabo, abe mukosi wenyu; ²⁷n'e mundju woshi ola wahonda kuba mutanzi e mwenyu, abe mukosi wenyu; ²⁸ngoko e mwana w'e mundju ateshaa kukorerwa, si kukola, n'e kwana e mutchima waye kuba bunguke bwa banene. ²⁹Na ilyi baba mwa kuteng'e Yeriko mukunda mano munene era kumukulyikira. ³⁰Na lolaa, na miuta ebilyi yikere kwa butambi s'e ndjira, nabo ilyi bonva kwa Yesu arenga, bera kwirusa e murenge, n'e kuteta, "Enawetchu, mwana wa Daudi utchutabale." ³¹E mukundamano bera kubaka lyiyira, basire. Si kweyine beki bera kuyira e lwayo, n'e kuteta, "Enawetchu, mwana wa Daudi, utchuta bale." ³²Yesu era kwimanga, era kuba balangira, era kuteta, "Tchiye muhondjire nyiba yilyire?" ³³Bera kumubira, "Enawetchu, tchuhondjire e meho metchu mabookale." ³⁴Yesu era kuba bera e bondjo, era kuba ata kwa meho mabo, unawo, bera kutangira babona. Bera kumukulyikira.

Chapter 21

¹Na ilyi Yesu alauma n'e baanda baye baba bera balyi ofi n'e Yerusalemu, ne kuyika e Betfage, mwa ndjulungu y'e Mizeituni, mu mango Yesu atchumir'ebaanda baye babilyi n'e kubabira: ²Muende ne kuya mwoyo musi ulyi ofi nenyu, na mungabona e punda yihwekirwe, alauma n'e mwana w'e punda; muba bwoole munyiretere. ³Na nga mundju angababira e mwasi, mutete, Ena wetchu yi ubahondjire, na oyola, angabeka. ⁴Binera byoshi byabere, ilyi uyikilyira e mwasi wa tetchibwaa n'e murebi, era kuteta: ⁵"Mubire e banyere b'e Sayuni, Lolaa, e mwami wawe eshire e mwawe. Murembu, na erukire kwa punda, n'e mwana w'e punda." ⁶Abo baanda bera kunaenda, bera kuyira ngoko Yesu ana babiraa. ⁷Bera kunareta eye punda n'e mwana w'e punda, bera kubika e ndjimba sabo e ndonga s'ese punda, ne Yesu era kwikala e ndonga saye. ⁸Bandju banene mwo yo mukundamano bera kubambika e ndjimba sa bo mwa ndjira, n'e bandji bera kwisha e matabi m'e mitchi, bera kuma bambika mwa ndjira. ⁹Na e mukundamano wahondolaa, nabo bakulyikiraa, bera kwirusa e mirenge, n'e kuteta, "Hosana, mwana wa Daudi; yi ugishirwe, yi weshi re kw'e sina ly'Enawetchu; Hosana e ndonga e mbingu. ¹⁰Na ilyi Yesu engira mwa Yerusalemu, e musi woshi era kushaaluka, e bandju bera kuteta: "Yi nd'ono?" ¹¹E mukundamano era ku teta, "Onola yiYesu, ola murebi w'e Nazareti y'e Galilaya." ¹²Yesu era kwingira mwa kanisa, era kubakolo kanya bala bwoshi bendee baula n'e kuusa mwa kanisa, era kumahandabanya e meza m'ebekuyi nganya e faranga, na ebifumbi bya bala bendee bausa e ngulyimba; ¹³Era kubabira, "Byandjikirwe, e nyumba yanyi, yingabalangirwa nyumba ya memi; si mwabo mwayiyilyire kuba luutchu lwa ba nyayi." ¹⁴Na e batabona n'ebirema bera kumwe ndera omwo kanisa, era kubafumya. ¹⁵Si kweyine, e bakulu b'e badjindji n'e bandji si ilyi balola e bisomerene ayiraa, n'e bana beru saa e mirenge yabo mwa kanisa, n'e kuteta, "Hosa na, mwana wa Daudi!" Bera kusinana. ¹⁶Bera kumubira, "Wonvire kute batetchire?" Yesu era ku babira, "Kubinalyi! Mutasomaa, oko kwa bunu bw'e bana baeke, n'e bwonga, bukayikilyisa e bukuse?" ¹⁷Yesu era kubareka, era kutenga mwa musi era kuya e Betania, era kuwondjer'eye. ¹⁸Na ilyi bwatcha, era ya mwa musi, era kunva e businya. ¹⁹Era kubona mutchi muuma e buta mbi bw'e ndjira, era kuya era oyo mutchi alyi, ata bonaa kandju kuwo si bitchi byeyine; era kuubira: "Kuteshaa kuba bifuma ku woyo, kutengera kulwa rero kuyika e myaka yoshi." Oyo mutchi era kuno ma unawo. ²⁰Ilyi e baanda balola batcha, bera kusomerwa n'ekuteta: "Kute ono mutchi wanomire unawo?" ²¹Yesu era kuhusa, era kubabira: "Mwemere, nyi babilyire, ilyi mungaba n'e bwemere, mutanete karinda, mungayira, ata ebye bye mutchi byeyine, tchiro ilyi mungabira ene ndjulungu, tenga, ukabu lwe mwa nyandja, binganaba. ²²Na byoshi bya mungahonda mwa kwema munanyemere, munga byangilyira." ²³Na ilyi aba er'engiraa mwa kanisa, e bakulu b'e badjindji n'abahosi b'e bandju bera kumwende ra, ilyi aba endjire eyilyisa, bera kuteta: "Kwa bua she bwande bu wendjire wayira bine, Nende wa kweresise lya'eteko?" ²⁴Yesu era kuhusa, era kubabira: "Nanyi nababusa e buso lyiuma. Nga munga nyihusa, nanyi nyingababira kw'eteeko lya nde kunendjire nayira bine." ²⁵E bubatiso bwa Yoana ngayi bwatengaa? Bwatengaa e mbingu, ilyi e mwa benye mundju? "Bera kubusanya beyine kwa beyine, bera kuteta, tchukateta, bwatengaa e mbingu, angatchubira, si mutabwemeraa? ²⁶Na tchukateta, bwatengaa e mwe bandju, tchobayire e mukundamano; kwa bushi e bandju bwoshi bamenyire kwa Yoana alyi murebi." ²⁷Bera kumuhusa Yesu, bera kuteta, "Tchuteshi." Naye era kuba bira, nanyi nda babire mwabo kw'eyano lya nde kunendjire nayira bine. ²⁸Si kweyine kute mubwene? Mundju muuma abaa ete bana babilyi; Era kuendera e mutanzi, era kuteta, mwana wanyi, kulwarero wende kuyira e mukolo mw'ehwa lyetchu ly'e mizabibu. ²⁹Era kuhusa era kuteta nyingaenda, tata, na ataendaa. ³⁰Era kumuendera e wa kabilyi, era kuteta ku noko. Naye era kuhusa era kuteta, Ndahonda; Busi nda era kutchiundjusa, era kuenda. ³¹Nde, mwabo babilyi e wayiraa ekuhonda kw'eshe?" Bera kumubira, "Oyo wa kabilyi." Yesu era kubabira, mwemere nyibabilyire, ebe kulyipisa n'e bihungu, baka bahondorera e kwingira mwa bwami bwa Ongu. ³²Kwa bushi Yoana esha era mulyi kwa ndjira y'e kunalyi, mwabo mutamwe meraa; si ebe kulyipisa n'e bihungu bamwemeraa, nenyu ilyi mwa lola, mutatchiundjusaa businda, ilyi kumwemera. ³³Munvilyise eundji muanyi. Kwabaa e mundju wet'e nyumba yaye, naye era kuyinga ehwa ly'e mizabibu, era kulyisungusa e luutchu, era kuumba e mwina mw'ely'ehwa, era kwibaka e munara, era kubika mwo ebayinzi, era kubalama. ³⁴Ilyi e bishangi bye'biambulwa byaba byera bilyi ofi, era kutchuma e ndjumwa saye e mwabo bayinzi, bato le e maree malye. ³⁵Abo bayinzi bera kutola e ndjumwa saye, yono bera kumuhuta, na yono bera ku mwita, na yono bera kumuhuta kwa makoyi. ³⁶Era kuhu ba kutchuma e sindji nshumwa sinene kulusha sira si tanzi bera kubayira kunoko. ³⁷Businda era kutchuma e mwana waye era balyi, era kuteta, bangakenga e mwana wanyi. ³⁸Si abo bayinzi ilyi balola kwa muala, bera kuteta beyine ku beyine, onola yi ukema; batcha tchumwite, tchutole e mwimo waye. ³⁹Bera kumusimba, bera kumukabula era mbuwa y'ehwa ly'e muzabibu, bera kumwita. ⁴⁰Na, emango akesha oyo myin'ely'ehwa ly'e mizabibu, kute angayira abo bayinzi?" ⁴¹Bera kumuhusa, anga basheresi kubi abo basheresi; n'ehwa y'e mizabibu angabikamw'e bandji bayinzi, e banga mweresa e biambulwa kwa kashangi kaye. ⁴²Yesu era kubahusa, Mutasomaa kute byaa

ndjikirwe mwa maandjiko, "Ekoyi e bobasi balayi raa, lyabere ekoyi lyikulu ly'etchitchumba; Ne lyine lyatengire e mw'enawetchu, na lyilyi bya kusome sa mwa meho m'e bandju?"⁴³Kwa bushi n'oko nyibabilyire, e bwami bwa Ongo bunga kulwa e mwetchu, na bungeresibwa eundji mulala w'e kubuta e maree. ⁴⁴Na ola wo shi ukakumbaala kw'ely'ekoyi aka funyika funyika; n'ola woshi lyikakulumbira, lyika mufongola fongo la."⁴⁵Ebakulu b'ebadjindji n'e Mafarisayo, ilyi bwo nva e miyanyi yaye, bera kubenya oko b'endjire ate ta. ⁴⁶Nabo ilyi bahonda e kumusimba, bera kwobowa e mukundamano, kwa bushi beki bamu lolaa nga murebi.

Chapter 22

¹Yesu era kuhusa, era kubara kandji kwa mianyi, era kuteta: ²"Ebwami bw'e mbingu bushushanyisibwe na mwami wayilyiraa e mwana waye e buya. ³Era kubatchuma e baanda baye babalangire e balalyikwaa kuya kwa buya; nabo bera kulayira e kwisha. ⁴Era kutchuma kandji e bandju e mw'e bandji, era kuteta: "Mubire abo balalyikwa," Lolaa, nakubu re e karamu kanyi. E ngafu sanyi na e binunyire byera binyiyirwe, na byoshi byera bilyi wo, mwishae mwa buya. ⁵Si kweyine batabishibilyiraa, bera kutchiende ra, muuma mw'ehwa lyaye, n'eundji mwa butchi mbu bwaye; ⁶nabo bashibaa bera kutola abo baanda baye, bera kuba babasa, n'ekubeta. ⁷Na batcha oyo mwami era kusinana; era kutchu ma e barungu baye, era kubasheresa abo betanyi, era kusheresa e musu wabo. ⁸Businda era kubira e baanda baye, e buya bwera buli buli wo, si abo balalyikkwaa bata shi nginene. ⁹Batcha, mwende mwa ndjira soshi sinene, nabo bwoshi munga bona muba balangire beshe mwa buya. ¹⁰Ese ndjumwa sera kuenda n'ekuya mwa ndjira sinene, bera kukundamanyanya boshi balolaa kwo, e babi n'e babuya, e buya bwe ra kwihula e baenyi. ¹¹Si kweyine ilyi oyo mwami engira, ilyi atangu la e baenyi baye, era kulola mundju muuma ate mber'e lutchimba lw'e buya. ¹²Era kumubira, mwira wanyi, kute wayaa muno utanet'e ndjimba s'e buya? Oyo mundju atabona mwasi wa kutetaNa. ¹³E mwami era kubira e bakosi, mumuhweke e maboko n'e maulu, mumutole n'e kumukabula mwa mwisimya w'e mbuwa; eyera yi yingaba e malyira n'ekuwowa e meno. ¹⁴Kwa e babalangi rwe balyi bengi, si e bahomborwe balyi baeke. ¹⁵Mu mango e Bafarisayo baendjire, bera kuyi ra e yano, ilyi bamuteya kwa myasi. ¹⁶Bera kutchuma era aliyi e baanda babo alauma ne Maherodi, bera kuteta, Mwiilyisa, tchumenyire oko woyo u mundju w'e kunalyi, na endjira ya Ongo wendjire wayi yilyisa mwa kakatchi k'e kulyi, kwa bushi utendjire wasonga e busu bw'e bandju. ¹⁷Si utchubire, kute walolyire? Ilyi kuterene kwereza Kaisari e kolyi, ilyi ata batcha? ¹⁸Si kweyine Yesu era kumenya e bubi bwabo, era kuteta: "Kute mwanyitangula mu batebanyi? ¹⁹Munyllose e lufaranga lw'e kolyi." Nabo bera kureta e lufaranga er'alyi. ²⁰Era kubabira, "ene shushanyo ilyi yande na mano mandjiko?" ²¹Bera kumuhusa, "Bya Kaisari." Ne Yesu era kubabira, "Mwerese Kaisari e bilyi bya Kaisari, Ongo e bilyi bya Ongo." ²²Ilyi bwonva, bera kusomerwa, bera kumureka, bera ku enda. ²³Olo lusiku e Basadukayo, bandju bende bate ta kwa kutalyi e kufuka kw'e bandju, bera kumwe ndera, bera kumubusa, ²⁴Bera kuteta, Mwiilyi sa, Musa atetaa kwa e mundju angafa, atete bana, mwenye wabo ahwere oyo mukasi, ilyi abutchira mwenye wabo e bana. ²⁵Na batcha, era mwetchu yabaa bandju balyi nda ba mulala muuma; e mutanzi era kuhwera, era kufa, na ekuba atabaa ete bana, era kumurekera mwenye wabo mukaye. ²⁶Na batcha e wakabi lyi naye, n'e wakahatchu, kuyika bwoshi kwa bana lyi balyinda. ²⁷E businda bwa byoshi oyo muka si naye era kufa. ²⁸Na batcha, amwo mango m'e kufuka, akaba muka nde mwabo balyinda? Kwa bushi bwoshi babaa naye. ²⁹Si Yesu era kuhusa era kubabira, "Mwatereki re, kwa bushi mutamenyire e mandjiko ilyi e bua she bwa Ongo. ³⁰Kwa bushi e mango m'e ku fuka bataka hwera ilyi kuhwerwa. Si bakaba nga ba malaika e mbingu. ³¹Si kwa byerekere e kufuka kw'ebafire, muta firaa kusoma e mwasi watetchibwaa ne Ongo, era kuteta, ³²Nyono nyi Ongo wa Abrahamu, na Ongo wa Isaka, na Ongo wa Yakobo? Ongo ata Ongo w'e bafire, si w'e basene." ³³Na e muku ndamano ilyi bwonva, bera kusomerwa kwa meyi lyisa maye. ³⁴Si e Bafarisayo ilyi bwonva kwa Yesu aba hwekir'e bunu abo Basadukayo, bera kuyira e yano alauma. ³⁵Muuma wabo, mundju w'e mano, era kumubusa, mwa kumutangula; ³⁶Mwiilyi sa, mwa maanure eyano lyitchiye lyilyi lyikulu?" ³⁷Yesu era kumuhusa, "Usime enawenyu Ongo wawe kwa mutchima wawe woshi, kwa ndanya sawe soshi n'oko misi yawe yoshi." ³⁸Lyinera lyi teeko lyikulu na lyitanzi. ³⁹N'ely'akabilyi, lyishushire nalye, nalye lyilyine, -'Usime mwenye wenyu ng'oko utchisima weyine.' ⁴⁰Mwa mano maanure mabilyi mu mwimangi re e maono mwoshi n'e barebi. ⁴¹N'e Bafarisayo ilyi bakundamana, Yesu era kubabusa n'ekuteta. ⁴²"Kute mwabwene mwa kakatchi k'e myasi ya Kristo? Aliy mwana wande? "Bera kumubira, "Mwana wa Daudi. ⁴³Yesu era kubabusa, "Kute bialyikene mwa mutchima kumubalangira Enawetchu, era kuteta, ⁴⁴Enawetchu abiraa Enawetchu, "Wikale mwa kuboko kwanyi kw'e kulyo, kuyika nyibik'ebaho mbanyi bawe e masina s'e maulu mawe?" ⁴⁵Nga, Daudi amubalangire Kristo 'Enawetchu,' kute angaba kandji mwana waye?" ⁴⁶Tchiro kutabaa e wamuhusa mwasi; Na tchiro kutengera olo lusiku kutatchibaa e mundju wamubusa mwasi.

Chapter 23

¹Businda Yesu era kubira e mukundamano n'e baanda baye, erakuteta: ²"E bandjisi n'e Bafarisayo bekere mwa tchifumbi tcha Musa; ³Batcha, byoshi bya banga babira mubikulyikire n'e kubiko la; si kweyine, e bishushire e biyiro byabo, mutabi yiraa; kwa bushi bende bateta si batayira." ⁴Netchi, bende bakana e musiwo yisito na ekuyibetchusa e bandji kwa bitchuwe byabo; tchi ro batahonde beyine kuyiata ko kwa mitoke yabo. ⁵Na kandji bende e biyiro byabo byoshi bende babiyira ilyi balolwa ne bandju; kwa bushi bende baneneya e ngisha sabo, n'ekulusa ala e nvula yabo. ⁶Bende basima e bifumbi by'e muhonda mwa karamu, n'ekwikala e muhondo mwa ma sinagogi, n'ekulamusibwa mwa ma soko, n'e kubalangi rwa n'e bandju, Rabi. ⁸Si mwabo mutabalangirwaa 'Rabi,' kwa bushi e mwiya wenyu alyi muuma, na mu boshi mulyi bauma. ⁹Tchiro mutabalangiraa mundju woshi tata ano butala; kwa bushi eho wenyu alyi muuma, e uliyi e mbingu. ¹⁰Na, mutabalangi rwa birongosi; kwa bushi tchirongosi wenyu alyi muuma, naye yi Kristo. ¹¹N'ola uliyi mukulu wenyu angaba mukosi we nyu. ¹²Na ngasi ola uka tchikusa, aka'ndaasi bwa; na ngasi ola uka tchandaasa, aka kusibwa. ¹³E bwanya bwenyu bandjisi n'e Bafarisayo, balyalya! Kwa bushi mwende mwayelyira e bandju e bwami bw'e mbingu; nenyu mubeyine mut'engira mwo, na bala bengira mutabareka bengire. ¹⁴E bwanya bwenyu mu bandjisi n'e Bafarisayo, balya lya! Kwa bushi mwenda mwalya e nyumba s'e bahumba kasi, n'oko buliyalya mwende mwema e memi marerere; kwa bushi n'oko mukatola e butchindjibuse buliyi bukalyi busibu. ¹⁵E bwanya bwenyu baandjisi n'e Bafarisayo, balyalya! Kwa bushi mwende mwa sungula mwa nyandja n'oko tchitaka ilyi muyira mundju muuma kuba ushingenene; na ilyi era baa batcha, mwana muyira kuba mwana w'e jehenamu kabilyi kulusha mu beyine. ¹⁶E bwanya bwenyu birongosi bitabona, mu mwende mwateta, e mundju ola okalapa kwa kani sa, kata kandju; si e mundju ola ukalapa kwa milyi nga y'e kanisa, atchihwekire. ¹⁷Bahwindja mwabo na batabona; kwa bushi tchiye tchi tchiku lu, eye milyinga, ilyi ako kanisa kende katchesa e milyinga? ¹⁸Kandji, e mundju ola ukalapa kwa mazabawu, kata kandju; si e mundju ola ukalapa kwa nderekero ilyi e ndonga saye, atchihwekire. ¹⁹Mwabo mutabona; kwa bushi tchiye tchi tchilyi tchikulu, eye nderekero, ilyi kwa mazabawu mende matchesa e nderekero? ²⁰Batcha ola walapa kwa mazabawu, alapire kumwo, n'oko byoshi bily'endonga samwo. ²¹N'ola ukalapa kwa kanisa, alapire kuko, na kw'ola wikere mwanda sako, ²²n'ola walapa kwa mbi ngu, alapire kwa tchifumbi tch'e bwami tcha Ongo na kw'ola wikere e ndonga satche. ²³E bwanya bwenyu bandjisi n'e Bafarisayo, balyalya! Kwa bushi mwende mwana e nderekero s'e kutchisimisa, si mwende mwareka e myasi yinene y'e maanure, ku kuteta, ekulyi, n'e lukoo, n'e bwemere; ebyera bishingenene mubiyire, n'ebye bi ndji muta birekaa. ²⁴Birongosi bitabona, mwende mwa fubula e kauka-uka n'ekumira e ngamiya! ²⁵E bwanya bwenyu bandjisi n'e Bafarisayo, balyalya! Kwa bushi mwende mwatchesa era muongo w'engumbu, n'omwenda satche mwihure e bunyayi n'e kutaba n'e luero. ²⁶U Mufarisayo, utabona, tanga kutchesa mwanda s'engumbu, ilyi era muongo satche yitcha. ²⁷E bwanya bwenyu bandjisi n'e Bafarisayo, balyalya! Kwa bushi mushushire e shinda baka bir'embemba, n'era mbuwa sabonekene kuba sibuya, si kweyine mwanda mwihur'emakinya m'e bafu, n'esinga lyoshi. ²⁸Kunoko nenyu, era mbuwa mwende mwabonekana n'e bandju kuba bekunalyi, si mwanda senyu mwihur'ebulyalya n'e kuayisa. ²⁹E bwanya bwenyu bandjisi n'e Bafarisayo, balyalya! Kwa bushi mwende mwebaka e shinda s'e barebi, n'ekumakaba e biyiro by'e bashingene ne, ³⁰n'ekuteta, 'nga tchungu bere wo ako kaha ngi ka batata, tchutangabere luhangi nabo mwa mikira y'e barebi.' ³¹Na batcha mwendjire mwa tchamilyisa mubeyine, kwa mwabo mulyi bana babo betaa e barebi. ³²Mwihusae e luero lwa b'eho. ³³Mu ndjoka, bana b'endjoka, mute mukashaa e butchi ndjibuse bwe jehenamu? ³⁴Kwa bushi n'oko, mulolae, nyono nyitchumire e mwenyu e barebi n'ebe bwenge n'e bandjisi; na bauma mubo mwabo munga balyibusa n'e kubeta, n'e bandji mubo munga bahuta mwa ma sinagogi menyu, n'e kubakorokanya musi kwa musi. ³⁵Batcha, e mikira yoshi y'ekunalyi yasheshekere kwa tchitaka yishi e ndonga senyu, kutengera e mikira ya Abeli ola w'ekunalyi, kuyika e mikira ya Zakaria mwana wa Barakia, e mweta e kakatchi k'e atchere n'e a enderekero. ³⁶Mwemere, nyibabilyire binera byoshi bikesha kwetchine tchibutchi. ³⁷U Yerusalemu, Yerusalemu, u wende weta e barebi, n'e kubahuta kwa makoyi e batchumirwe e mwawe! Kanga kunahondaa kukundamanya e bana bawe, ngokula e ngoko yendeyakundamanya e bana baye e masina m'e byubi byaye, si mutaho ndaa! ³⁸Mulolae, e nyumba yenyu yera yirekirwe busira kandju. ³⁹Kwa bushi nyiba nilyire, Mutakatchinyilola kwo kutengera batcha kuyi mutete, 'Ayishirwe oyo weshire kw'e sina ly'Enawetchu."

Chapter 24

¹Yesu era kuenda, era kutenga mwa kanisa; e baanda baye bera kumwendera ili bamulose e mwibako w'e kanisa. ²Naye era kubahusa era kubabira, Mutalolyire kwe bine byoshi? Mwemere, nyibabilyire, Kutakashiba ekoyi kw'ekoyi lyira lyita kashambulwa. ³Na ili aba ekere kwa ndjulungu y'e Mizeituni, e baanda baye bera kumwendera kw'ewe, bera kuteta, "Utchubire, binera bikaba mangotchi? Na tchiye tchi tcherekane tch'ekwisha kwawe, n'e busi nda bw'e butala?" ⁴Yesu era kuhusa, era kubabi ra, mulolae, e mundju ata batebaa. ⁵Kwa bushi banene bakesha kw'esina lyanyi, n'ekuteta, 'nyono nyi Kristo, 'nabo bakateba banene. ⁶Nenyu mukonva e myasi y'e bita n'e kuteta e ndonga s'e bita; mlolae, mutashalyimaa; kwa bu shi ebyera bishingenene e kuyika; si obwo busi nda butasakuba. ⁷Kwa bushi e lubaa lukemu ka kulwa ne lundji lubaa, n'e bwami kulwa ne bu ndji bwami; kukaba e businya, n'e musisi andju auma auma. ⁸Ebyera byoshi yi mutondero w'e malumwa. ⁹Ako kashangi baka bana mwabo ili babona ekubalyibusa, nabo bakabeta; nenyu mukaba ba kuayibwa n'e nyibaa soshi kwa bushi n'esina lya nyi. ¹⁰Mu mango banene bakasitala, nabo baka shitakana, n'e kuayana. ¹¹N'ebarebi bengi b'e bisha bak'elukira, n'ekuteba banene. ¹²Na kwabushi endonga s'e kuhuka kw'e mabi, e masimane ma banene makandaala. ¹³Si kwe yine ola ukababalyira kuyika e businda, yi uka tchu nguka. ¹⁴Kandji e mwasi mubuya w'e bwami ukeyilyisibwa mwa butala bwoshi, kuba bwamiliyi sa kwa nyibaa soshi; aola w'e businda bukaba. ¹⁵Na e mango mukabona ekuayisa kw'e sheresa, kula kwa tetchibwaa n'e murebi Danieli, kwemangire a atchere (e wasoma amenye), ¹⁶mu mango ebalyi e Buyahudi bashayire mwa miruko; ¹⁷n'ola ulyi kwa burafe (bw'e nyumba) atakandaala kuya kutola e bindju bilyi mwa nyumba yaye; ¹⁸ilyi eulyi mw'ehwa atahubira'e nyuma kutola e ndjimba saye. ¹⁹E bwanya bwabo bala bet'emasimi n'e bonza ese siku! ²⁰Mweme, ilyi e kushaa kwenyu kutabaa e kashangi ka mbewo, ilyi e lusiku lw'e sabato. ²¹Kwa bushi ako kashangi kukaba ma lyibuko manene, matafiraa kuba kutenga e muto ndero w'e butala kuyika batcha, tchiro matakana tchiba. ²²Nanga ese siku sitang'ofoyisibwe, ku talyi mundju woshi ola unga tchungukire; si kwa bushi n'e bahomborwe ese siku sik'ofoyesibwa. ²³Ako kashangi e mundju ili anga babira, lolaa, Kristo alyi ano, ilyi alyi yeye mut'emeraa. ²⁴Kwa bushi kukelukira makristo m'e bisha, n'e barebi b'e bisha, nabo bakayira e bitangasa binene n'e bisomerene; ilyi babona e kubateresa, tchiro ilyi bing'alyikana, tchiro n'e bashingenene. ²⁵Mulolae, nabuanyire nababilyire e muhondo. ²⁶Na bakababira, alyi mwa lukia, mut'emukaa; alyi mwa nyumba, mut'emeraa. ²⁷Kwa bushi ngokula e muraso ende atenga endonga n'e kubo nekanaa e masina, kunoko ku kukabonekana e kwisha kw'e mwana wa Adamu. ²⁸Kwa bushi ala woshi alyi e tchirunda, w'enzo sikakundamana. ²⁹Si kweyine hitcha, e nyuma s'emalyibuko m'ese siku, esuba lyikaya mw'emwisimya, n'emwe si utaka'na ebulangare bwaye, n'engununu sikato wa kwa nguba, n'emisi y'enguba yikashaala. ³⁰Mu mango e tchisomerene tch'e mwana w'e mundju tchika bonekana mwa mbingu; mu mango e nyibaa soshi s'e butala sikamulyilyira, nabo baka bona e mwana w'e mundju esha e ndonga s'e lwakungu lw'e mbingu alauma n'e misi n'ebuashe bunene. ³¹Naye akatchuma ba malaika baye alauma n'emurenge munene w'e kaperere, nabo bakakundmanga e bahombolwa baye kutenga mwa byande bine, kutenga buno businda bw'e buta la kuyika e bundji businda. ³²Na batcha, kwa mutchi mutciyilyisaye e mua nyi; e ndabi sawo sikamera kw'e bitchi, mwende mwa menya kwa ebishangi by'e kuumbula byera bilyi ofi. ³³Nenyu kunoko, ilyi mukalola kw'ebye byoshi, mumenyae kwa eralyi ofi, kwa nyunvi. ³⁴Mwemere, nyibabilyire, tchine tchisere sitarengi, kuyika ebye byoshi biyikilyira. ³⁵E mbi ngu n'e butala bikarenga; si kweyine e myasi yanyi yitakarenga tchiro ne hitcha. ³⁶Si kweyine e myasi y'olo lusiku n'etche tchishangi kutalyi eubimenyire, tchiro n'e ba mala ika balyi mwa mbingu, ilyi e mwana, si tata yeyine. ³⁷Kwa bushi ngoko sabaa e siku sa Nuhu, ku kukaba e kwisha kway'e mwana w'e mundju. ³⁸Kwa bushi ngokula sabaa esiku e muhondo s'e Garika e bandju bendee balya, n'e kumwa, bendee bahwera n'e kuhwerwa, kuyika olo lusiku Nuhu engiraa mwa bwato, ³⁹batamenyaa, kuyika e Garika yera kwisha, yera kub'eka bwoshi, batcha kukukaba e kwisha kw'e mwana w'e mundju. ⁴⁰Ako kashangi bandju babilyi bakaba mw'eru ngu; muuma ak'ekibwa, muuma akarekwa. ⁴¹Bakasi babilyi bakaba bendjire baowa; muuma ak'ekibwa, eundji akarekwa. ⁴²Batcha, mulalyi rae, kwa bushi muteshi e lusiku Enawenyu ak'esha. ⁴³Si kweyine, mumenyere ono mwasi; nga nyin'e nyumba angamenyire e tchishangi e mwisi angesha, anga lalyire, atangarekire e nyumba yaye ya sheresibwa. ⁴⁴Kwa bushi n'oko mwabo ne nyu mube mulalyire; kwa bushi e kashangi ka mut'eshi k'e mwana w'e mundju ak'esha. ⁴⁵Yi nde (eye ndjumwa) mukosi mwemerisi, w'et'e bwenge, ola Enawabo amubikaa e ndonga s'e nyumba yaye, eres'e bandju e bilyo kwa kasha ngi kaye? ⁴⁶Erayi y'oyo mukosi, ola Enawabo ak'esha ayira batcha. ⁴⁷Mwemere, nyibabilyire, angamubika e ndonga s'e byaye byoshi. ⁴⁸Si kweyine oyo mukosi mubi akateta mwa mutchima waye, Enawetchu alyisise; ⁴⁹atangi re ahuta abo alangire, n'e kulya n'e kumwa alauma n'e balalu; ⁵⁰enawabo w'oyo mukosi ak'esha e lu siku atatanyise, n'e kashangi ateshi, ⁵¹akamwi sha mwo byande bibilyi, na ekumubikira e lwembo lwaye alauma n'ebalyalya; n'eye yi yikaba e kulyira n'e kuowa e meno.

Chapter 25

¹E bwami bw'e mbingu bushushanyibwe na bakasi ekumi, batolaa e matara mabo, bera kue nda kuya kulyindjira e muya mulume. ²Batanu mubo babaa bahwindja, na batanu b'e bwenge. ³Abo babaa bahwindja batolaa e matara mabo, busira kweka e mafuta alauma nabo. ⁴Si bala babaa benge bera kutola e mafuta mwa bikayi byabo alauma n'e matara mabo. ⁵Na ilyi muya mulume elyisa, bwoshi bera kusi ndaana bera kuwondjera e tchulo. ⁶Si ilyi bwa ba kakatchi ka butchufu, kwera kuba e lubi, batcha e muya mulume; mwiluke mwende kumu moera. ⁷Unao bera kwimuka abo bakasi boshi, bera kukunganya e matara mabo. ⁸Bala bahwindja bera kubira e be bwenge, mutchwerese mafuta menyu maeke; kwa bushi e matara metchu masi mire. ⁹Si bala b'e bwenge bera kubahusa, bera kuteta, 'Ata batcha, mata tchulumilyire tchubano nenyu; kuterene mutol'endjira, muye emwe bende bausa, muul'emenyu. ¹⁰Na ilyi baba batchilyi eye bayaa kuula, muya mulume era kwisha, nabo babaa batchikubure bera kwingira naye mwa buya; e lunvi lweru kwiya lwa. ¹¹Nabo bere kwisha bala bandji bakasi, bera kuteta, Enawetchu, Enawetchu, utchwiulyire. ¹²Era kubahusa era kuteta, 'Mwemere nyibabilyire, nda bamenyire mwabo. ¹³Kwa bushi n'oko, mulalyire bushi muteshi e lusiku ilyi e tchishangi. ¹⁴Kwa bushi uliyi muanyi wa mundju ola waho nda e kubalama, era kubalangira e bakosi baye, era kubawa e bikulo byaye. ¹⁵Era kweresa mu uma faranga etanu, n'eundji faranga ebilyi, na muu ma lufaranga luuma; ngasi mundju ngoko e bua she bwaye; era kubalama. ¹⁶Na ola watolaa e faranga etanu era kuenda, era kuyira e butchumbu nase, era kubona e bunguke sindji faranga etanu. ¹⁷Kunoko n'ola w'e bilyi, naye era kunguka sindji ebilyi. ¹⁸Si ola watolaa luuma era kuya kutchima mwa tchitaka, era kubisha olo lufaranga w'enawabo. ¹⁹E nyuma ya siku singi, era kwisha oyo enawa bo wabo bakosi, era kuyira e muandjo nabo. ²⁰Era kwisha ola watolaa e faranga etanu, era kureta sindji faranga etanu, era kuteta, enawetchu, wanyiwaa faranga etanu; lolaa, sindji faranga etanu ese nabwene munguke. ²¹Enawabo era kumubira, 'kubuya, mukosi mwemeresi; wabaa mwemeresi kwa bieke, nyingakubika kwa binene; engira mwa bushaaluke bw'enawenyu. ²²Era kwisha ola watolaa e faranga ebilyi, era kuteta, enawetchu, wanyiwaa faranga ebilyi; Lolaa, sindji faranga ebilyi nabwene munguke. ²³Ena wabo era kumubira, 'Kubuya, mukosi mubuya na mwemeresi; wabaa mwemesi kwa bieke, nyinga kubika kwa binene; engira mwa bushaaluke bw'enawenyu. ²⁴Era kwisha ola watolaa e lufaranga luuma, era kuteta, enawetchu, na menyaa kwa woyo uliyi mundju musibu, wende waumbula ala utayingaa, wende wakundamanya ala utashandasaa; ²⁵batcha, nera kwobowa, nera kuenda nera kubisha e lufaranga lwawe mwa tchitaka; lolaa ulutole we nalo. ²⁶Enawabo era kuhusa, era kumubira, woyo u mukosi mubi na mutambukare, wamenyaa kwa nyende naumbula ala ndayingaa, nyende nakunda manya ala nda shandasaa; ²⁷batcha, byabaa bikwemire ubike elufaranga lwanyi kwa bala bende bwongula; nanyi ilyi nyingeshire, nyinga bwene e lulyi lwanyi n'e bunguke bwalo. ²⁸Batcha, mumunye olo lufaranga, mwereze ola wet'e faranga ekumi. ²⁹Kwa bushi ngasi ola wet'e kandju akw'ohulyirwa, n'ekwihusibwa busibu; si ola utete kandju, tchiro akanyayibwa ehy'ete. ³⁰Noyo mukosi utashingenene, mumu kabule bure mwa mwisimya wera mbuwa; yi yinga ba e kulyira n'ekuowa e meno. ³¹Amo mango akesha e mwana w'e mundju mwa kakatchi k'e bukese bwaye, na ba malaika batchesibwa bwoshi alauma naye, mu mango ake kala kwa tchifumbi tch'e bukese bwaye. ³²Na e nyibaa soshi sikakundamana e muhonda saye, na akababerula ngokula e mungere ende aberula e bibusi n'embene. ³³Akabika e bibusi mwa kuboko kwaye kw'e kulyo, n'embene mwa kuboko kwaye kw'e kurembe. ³⁴Businda e mwami akabira e balyi mwa kuboko kwaye kw'e kulyo, Mwishe, mu mwayishi rwe ne tata, mwime e bwami mwabikirwaa kute nga e kuremibwa kw'e butala. ³⁵Kwa bushi nabaa nyilyi businya, mwera kunyiwa e bilyo; nabaa nyet'embuha, mwera kunyimwesa, nabaa muenyi, mwera kunyimwoera; ³⁶nabaa ende mbere, mwera kunyimbasa, nabaa mulwala, mwe ra kwisha kunyitangula; nabaa mwa buroko, mwera kunyishira. ³⁷Mu mango e b'ekunalyi bakamuhusa, n'e kuteta, 'Enawetchu, mangotchi tchwabuanaa uliyi businya, tchwera kukulyisa, ilyi uliyi mbuha tchwera kukumwesa? ³⁸Kandji mangotchi tchwakubuaanaa uliyi muenyi, tchwera kukumwoe ra, ilyi utembere, tchwera kukwimbasa? ³⁹Na mangotchi kandji tchwa buanaa uliyi mulwala, ilyi mwa buroko, tchwera kukwishira? ⁴⁰Na e mwami akahusa, n'ekubabira, 'Mwemere, nyibabi lyire, oko mwayilyiraa muuuma mwabo benyewe tchu balyi baeke, mwanyikoreraa nyono. ⁴¹Businda akababira bala balyi mwa kuboko kwaye kw'e kurembe, muteng'emwanyi, mu mwatakirwe, muye mwa mulyiro w'e siku soshi, abikirwaa lyangombe ne ba malaika baye; ⁴²kwa bushi nabaa businya, mutanyiwaa ebilyo; nabaa nyet'embuha, mutanyimwesaa; ⁴³nabaa muenyi, mutanyimwoeraa; nabaa ndembere, muta nyimbasa; nabaa mulwala, n'omo buroko, mute shaa kunyitangula. ⁴⁴Mu mango abola nabo bakahusa n'e kuteta, 'Enawetchu, mangotchi tchwakubuaanaa uliyi busi nya, ilyi wet'embuha, ilyi uliyi muenyi, ilyi utembere, ilyi uliyi mulwala, ilyi uliyi mwa buroko, tchuta kuko reraa? ⁴⁵Naye akabahusa, n'ekuteta, 'Mweme re, nyibabilyire, oko mutakoreraa muuma wa bano balyi baeke, mutanyikoreraa nyono. ⁴⁶Nabo bakaya kwingira mwa butchindjibuse bw'e siku soshi; si e bekulyi bakaya mwa kalamwo k'e siku soshi."

Chapter 26

¹Na ilyi Yesu amala kuteta eye myasi yoshi, era kubira e baanda baye, ²"Mumenyire kwa e nyu ma sa siku ebilyi ingaba pasaka, n'e mwana w'e mundju anganyibwa alyibusibwe." ³Ako kashangi e bakulu b'e badjindji, n'ebahosi be bandju, bera kukundamana mwa mulungu w'e mudjindji mukulu, esina lyaye Kayafa. ⁴Bera kuyira e lwango alauma, ilyi bamusimba Yesu kwa mufula n'ekumwita. ⁵Si kweyine bera kuteta, "Bitabaa e lusiku lukulu, kuteshaa kuba e lwayo mwa bandju." ⁶Naye Yesu abaa alyi e Betania mwa nyumba ya Simoni wet'ebibenzi, ⁷e mukasi wet'etchi kombe tch'e maramu tcha tchitchiro tchinene, era kumusheerera, era kutchifubulyira kw'etchwe lya ye ilyi endjir'alya. ⁸Ebaanda baye ilyi balola, bera kuayisibwa, n'ekuteta, "Bwa tchiye buno bu sheresi?" ⁹Kwa bushi mano maramu manguyirwe kwa faranga sinene beresibwe e bakene." ¹⁰Yesu era kumenya, era kubabira, "Kute mwalyibusise ono mukasi? Kwa bushi alyi mukolo mubuya yi anyiyilyire nyono." ¹¹Kwa bushi esiku soshi mulyi alauma n'ebakene, si nyono esiku soshi mutalyi alauma nanyi. ¹²Kwa bushi ekunyisheshera ko mano maramu e mubilyi wanyi, ayilyire batcha kwa kunyikubula kwa kubishibwa kwanyi. ¹³Mwemere, nyibabi lyire, ngasi ala ono mwasi akeyilyisibwa mwa buta la bwoshi, tchine tchiyiro ayilyire onola, tchikate tchibwa kwa kumukengera." ¹⁴Ako kashangi muuma mwely'ekumi na babi lyi, esina lyaye yi Yuda Iskariote, era kuendera e ba kulu b'e makuhan, ¹⁵era kuteta, "Tchiye munga nyiwa, nanyi nyinga mwana era mwenyu?" Bera kumuwa byande makumi mahatchu ma faranga. ¹⁶Kutengera ako kashangi era kwende ahonda e andju ala angamwana. ¹⁷Na e lusiku lutanzi lw'e mukati yitabikirwe mw'e ngeso, e baanda baye bera kumwendera Yesu, bera kumubira, "Ngayi uhondjire tchukuteya nyise ulyir'e Pasaka?" ¹⁸Era kuteta, "Mwende kwa musi e mwa mundju murebe, mumubire, E mwiylilyisa atetchire, "E tchishangi tchanyi tchera tchilyi ofi; e mwawe yi nalyira e Pasaka n'e baanda banyi." ¹⁹E baanda bera kuyira ngoko Yesu aba biraa, bera kukunganya e Pasaka. ²⁰Na ilyi yayika ewolo, era kwikala kwa meza (kwa bilyo) alauma n'e baanda baye ekumi na babilyi. ²¹Nabo ilyi baba bendjire balya, era kuteta, "Mwemere, nyibabilyire, muuma wenyu anganyana." ²²Bera kusinana busibu, bera kuta ngira babusanya muuma kwa muuma, "Ilyi nyono, Enawetchu?" ²³Era kuhusa era kubabira, "Oyo wabikaa e kuboko kwaye alauma nanyi mwa tchikombe, yi uka nyana." ²⁴E mwana w'e mundju atchiende ra, ngoko andjikirwaa, si e bwanya bwaye oyo mundju wana e mwana w'e mundju! Lyingabere erayi e mwoyo mundju nga atabutchwaa." ²⁵Yuda, oyo ungamwana era kumubusa, era kuteta, "Nyono, Rabi?" Era kumubira, "Woyo Uwatetchire." ²⁶Nabo baba bera balya, Yesu era kutola e mukati, era kuugisha, era kuufuna, era kubwa e baanda baye, era kuteta, "Mtole, mulye, onola yi mubilyi wanyi." ²⁷Era kutola etchikombe, era kutonga, era kubawa, era kuteta, "Mumwe mubwoshi mwe tchine; ²⁸Kwa bushi enera yi mikira yanyi y'e tchiraane, yisheshekere kwa bushi na bwoshi kwa kubabalyirwa e byaa. ²⁹Si kweyine nyibabilyi re, ndakatchimwa kutengera batcha, tchine tchi nywebwa tch'e muzabibu, kuyika olo lusiku nyikamwa buyaya alauma nenyu mwa bwami bwa tata." ³⁰Nabo ilyi bamala e kwimba, bera kwiluka e mbuwa kuya mwa muruko w'e mizeituni. ³¹Mu mango Yesu ababilyire, "Mubwoshi munga ayisi bwa kwa bushi nanyi, buno butchufu kwa bushi byandjikirwe, 'Nyingahuta e mulanzi, n'e bibusi by'e tchikembe tchaye, bingashandabana. ³²Si kweyine e nyuma s'e kufufuka kwanyi, nyinga baho ndorerera kuya e Galilaya." ³³Petro era kuhusa, era kumubira, "Tchiro banga ayisibwa bwoshi kwa bushi nawe, nyono nda ayisibwe tchiro ne hitcha." ³⁴Yesu era kumubira, "Emera, nyikubilyire woyo, buno butchufu e muhondo s'ekubika kw'e luasi, unga nyilayira kahatchu." ³⁵Petro era kumubira, "Tchiro binga nyema e kufa nawe, nda kulayire tchiro ne hitcha." N'e baanda bwoshi bera kuteta kunoko. ³⁶Businda Yesu era kuenda alauma nabo kuyi ka mw'ehwa lyibalangirwe Gesthsemene, era kubira e baanda baye, "mwikale anola, nyiye eye kwema." ³⁷Era kumutola Petro na bala bana babilyi ba Zebedayo, era kutangira aaya n'ekusinana. ³⁸Mu mango ababilyire, "E mutchima wanyi ete bute bunene ofi n'e kufa. Mwikale anola, mwishe alauma nanyi." ³⁹Era kuenderera e muhondo hitcha, era kuku mbaala, era kwema. Era kuteta, "Tata, nga, bialyikene, tchine tchikombe tchinyirengere. Si ata baa kwa nyihondjire, si ekuhonda kwawe kuyilyikane." ⁴⁰Era kwisha emwe baanda, era kubabua na baondjere, era kumubira Petro, "Uta alyire kwi sa nanyi tchiro n'etchishangi tchiuma?" ⁴¹Mwise, mweme, mungesha kuya mwa matangulo. E mutchima aselyire, si e mubilyi yi utambukare." ⁴²Era kuenda kandji e bwa kabilyi, era kwema, era kuteta, "Tata, akaba kuta alyikene tchine tchiko mbe tchinyirengere nda tchimwaa, ekuhonda kwa we kuyilyikane." ⁴³Era kuhuna kwisha, era kuba buana baondjere; kwa bushi e meho mabo mera masito. ⁴⁴Era kubareka kandji, era kuenda, era kwema ebwe kahatchu, era kuteta eye myasi yine ye yineye. ⁴⁵Businda era kuhuba kwisha, era kubira e baanda baye, muondjere, mutamuke, kwa bushi etchishangi tchayikire, n'e mwana w'e mundju angabikwa mwa maboko m'ebanya byaa. ⁴⁶Tchwimuke, tchwende, kwa bushi oyo unganyana eralyi ofi. ⁴⁷Na ilyi aba atchilyi ateta, lolaaa, Yuda, muuma mwabo ekumi na babilyi era kwisha, na alauma naye tchikembe tchinene tch'ebet'emapanga n'emarungu, batenga e mwe bakulu b'ebedji ndji n'e bahosi b'e bandju. ⁴⁸N'oyo unga mwana abaa aberesise etchimenyeso, n'ekuteta, "Oyo nyinga mwoera, yi yoyo,

mumusimba."⁴⁹Unao era kumwendera Yesu, era kuteta, nakulamuse, mwiilyisa, era kumumwoera.⁵⁰Yesu era kumubira, mwira wanyi, yira ebye weshiraa. Bera kuenda, bera kwimusa e maboko mabo bera kumusimba Yesu.⁵¹Na muuma wabo babaa ne Yesu era kwimu sa e kuboko kwaye, era kutola e bupanga bwaye, era kuhuta e ndjumwa y'e mudjindji mukulu, era ku mwisha e kutchi.⁵²Mu mango Yesu amubili re, "Hubisa e bupanga bwawe ala wabukulaa, kwa bushi bwoshi bala bende batola e bupanga, bata sherera kwa bupanga.⁵³Ilyi utanyise kwa nyono ndangema tata, naye anga nyiretera mwa kano kahangi barwanyi ekumi na babili ba malaika?"⁵⁴Kut'emandjiko mangere mayikilyira, nga bita bere kuno byabere?"⁵⁵Ako kashangi Yesu era e mukundamano, "kute, mweshire nga mwaya kusimba e munyayi, bet'e mapanga n'e makoyi ilyi munyisimba? Kasi lusiku nyende nekala mwa kanisa neyilyisa, muta nyisimbaa.⁵⁶Si kweyine binera byoshi byabere, ilyi e mandjiko m'e barebi mayikilyira." MU mango e baanda bwoshi bamurekire, bera kushaa.⁵⁷Nabo bamusimbaa Yesu bera kumweka e mwa Kayafa, e mudjindji mukulu, eyera yi e bandji si ne bahosi babaa bakundemene.⁵⁸Ne Petro era kumukulyikira kwa bure kuyika mwa mulungu w'e mudjindji mukulu. Era kwingira mwanda, era kwikala alauma n'e bakosi, alole kute ebusinda bungaba.⁵⁹Businda e bakulu b'eluhu loshi bera kuhonda e bwamilyisa bw'e bisha endonga sa Yesu, ilyi ba bona e kumwita.⁶⁰Bata bubonaa tchiro anga ba kwesha baamilyisa banene.⁶¹Na businda, baamilyisa babili bera kwilukira, bera kuteta, "Onola atetaa, 'Nanahanda kano kanisa ka Ongo, n'e kukebaka kwa siku ehatchu."⁶²Businda e mudjindji mukulu era kwimuka era kumubusa, "Utatetchire tchiro ne mwasi? Banola tchiye bendjire bakutetera?"⁶³Si kweyine Yesu era kusira. E mudjindji mukulu era kumubira, "Nakulapisise e mwa Ongo ola usene, utchubire nga u Kristo, mwana wa Ongo."⁶⁴Yesu era kumubira, "Woyo u watetchire. Si kweyine nyibabi lyire, kutengera kano kashangi munga bona e mwana w'e mundju ekere mwa kuboko kw'e kulyo kw'e buashe, esha endonga s'e lwakungu lw'e mbi ngu."⁶⁵Mu mango e mudjindji mukulu aberengire endjimba saye, era kuteta, "Akambire! Tchiye ka ndji mutchilyi mwahondera e baamilyisa? Lolaa, batcha, mwonvire luno lukambo lwaye.⁶⁶Kute mubwene mwabo? Bera kuhusa, bera kuteta, "Bishingenene anyiyibwe."⁶⁷Bera kumetchira kw'e mate kwa busu bwaye, bera kumuhuta e bifundo, e bandji bera kumuhuta e biasha,⁶⁸bera kuteta, "Woyo u Kristo, tchufu nulyira; Nde wakuhutaa."⁶⁹Ne Petro abaa ekere e mbuwa mwa mulungu; mukasi muuma era kumwendera, era ku teta, "Woyo nawe wabaa alauma ne Yesu w'e Gali laya."⁷⁰Si era kulayira e muhondo sa bwoshi, n'e kuteta, "Ndeshi tchiye wendjire wateta."⁷¹Naye ilyi ay'e mbuwa era nyuma, eundji mukasi era kumulola ko, era kubira e bandju babaa balyi eyera, "Onola mundju naye abaa alau ma ne Yesu Munazareti."⁷²Era kuhuba kulayira kandji kwa tchilapo, "Ndeshi tchiro ne hitcha ono mundju!"⁷³Kashangi kaeke, abo babaa baly'awo bera kumwendera, bera kumubira Petro, "Kubinalyi woyo nawe uli muuma mubo; kwa bushi tchiro e kuteta kwaye kukwerekene."⁷⁴Mu mango atangire atakira n'e kuteta, "Ndamenyire ono mundju," na unawo eluasi lweru kubika.⁷⁵Petro era kukengera ola mwasi Yesu atetaa, "Emu hondo eluasi lubike, unganyilayira kahatchu." Era kwiluka, era kulyira kwa bitengetenge.

Chapter 27

¹E mango emishangyashangya yayikire, e baku lu b'e badjindji n'e bahosi b'e lubaa bera kwish'e lwango endonga sa Yesu, ilyi bamwita. ²E nyuma s'e kumuhweka, bera kumweka, n'e kumwa na e mwa Pilato yi wabaa mwami. ³Na rero Yuda, yi wa mwanaa, ilyi alola kwa bamu tchindjibusa, era kutchiaya, era kualula sira faranga makumi mahatchu bamuwaa era mwe ba kulukulu b'e badjindji n'emwe bahosi, ⁴mwa ku teta: "Nayira'e tchaa, mwa kwana e mikira yitete bubi." Bera kumuhusa, "Tchiye bitchubilyire? Ebyera bikulolyire." ⁵Yuda era kukabula ese faranga makumi mahatchu mwa kanisa, era kuenda, ne kuya kutchimanyika. ⁶E bakulu b'e badjindji bera kukundamanyese faranga, bera kuteta, "Bitashingenene ekusibika mwa tchitchilyi tchitchere, kwa bushi sabaa silyi tchitchiro tcha mikira. ⁷Na, ilyi baba bera bayiraa e yano, bera kuula ne sine faranga ehwa ly'ekubisha mwo ebaenyi. ⁸Tchitchitchumire ely'ehwa lyabalangirwaa, "Ehwa ly'a mikira" kuyika kulwarero. ⁹Na batcha, byera kuyikilyira, ebye bya tetchi bwaa ne Yeremia, murebi: "Batolaa e faranga makumi mahatchu, tchitchiro tch'ola wa tchiranyi bwaa, kushimbana n'oko e Bayisraeli bamu bikaa kw'etchitchiro; ¹⁰na bas'anaa kw'ehwa ly'e wekutengesa e burongo, ngoko Enawetchu anyibi raa. ¹¹Ne Yesu era kwimanga e muhondo sa mwami. E mwami era kumubusa batcha: "U mwami w'e Bayahudi?" Yesu era kumuhusa: "U watetchire." ¹²Si atahusa kandju kw'eby'e bamushitakaa bwoshi bakulukulu b'e badjindji n'e bahosi. ¹³Arero Pilato era kumubira, "Utonvire kute ebye bendjire bakushitaka?" ¹⁴Si Yesu ata muhusaa ku tchiro mwasi, byera kusomesa e mwami. ¹⁵Tchira lusiku lukulu, e mwami abaa ete e mwanya w'e kubabwoorera muhweke muuma, ola e lubaa lwahondjire. ¹⁶Babaa bete muhwekwa muuma musibu, abalangirwaa Baraba. ¹⁷Oko babaa bakundemene, Pilato era kubabira: "Nde muhondjire nyibabwoorere, Baraba, ilyi Yesu, ubalangire Kristo?" ¹⁸Kwa bushi abaa eshi kwa bamushitakire kwa kutashi ngenene. ¹⁹Mwa kuba ekere e muhondo w'e luhu lw'e kwishira e mandja, mukaye era kwisha ne kumubira: "Kutabaa bubi bwoshi e kakatchi ka we n'ono ushingenene. Kwa bushi kulwarero nalyi bukaa busibu mwa biroti e ndonga saye." ²⁰E bakulukulu b'e badjindji n'e bahosi, bera kwemerese e lubaa kwa beeme Baraba, na bete Yesu. ²¹E mwami era kutol'e mwasi, era kuba bira, "Nde mwa bano babilyi ola muhondjire nyiba bwoorere?" Bera kuhusa, "Baraba." ²²Pilato era kubabira: "Kute nyiyirae Yesu, ubalangirwe Kristo? Bwoshi bera kuhusa, "Etchibwe." ²³E mwami era kuteta, "Bubi butchiye ete?" Na bera kulakanga kandji busibu, "Anyiyibwe." ²⁴Pilato, ilyi alola kwa ate'ete eby'ayira, si e lubi lwaluyire, era kutola e meshi, era kwowa e mabo ko e muhondo s'e lubaa, era kuteta, "Nyihongore kwa mikira y'ono mundju utchere. Ebyera bibalolyi re." ²⁵N'e lubaa loshi lwera kuhusa, "E mikira yaye yib'endonga setchu n'e bana betchu." ²⁶Arero Pilato era kulyika Baraba; na, e nyuma s'ekuba bera bahutaa Yesu, era kubawa ye ilyi bamu tchindjibusa. ²⁷E barungu bwa mwami bera kweka Yesu mwa Preitorio, bera kumukundamanyira ko tchike mbe tchiuma uma. ²⁸Bera kumukul'e ndjimba, bera kumwimbasa e lutchimba lw'e mikira. ²⁹Bera kuyira e hungwe ly'e mihuyi, bera kulyibika kw'etchwe lyaye, bera kumubika e mulonge mwa kuboko kwaye kw'e kulyo. Na bera kukom'e mafi e muhondo saye, bera kumuyilyira e lupalyi, n'e kute ta, "Tchwakulamuse, mwami w'e Baisraeli!" ³⁰Na bera kumutichira ko e mate, bera kwende batola e mulonge, n'e kumuhuta kw'etchwe lyaye. ³¹Ilyi bamala kumuyilyira e lupalyi batcha, bera kumukula olo lutchimba, bera kumualulyira e ndji mba saye, n'e kumweka ilyi baya kumutichindjibu sa. ³²Ilyi beluka, bera kubuana mundju muuma w'e Kurene, ubalangirwe Simoni, bera kumusesa abe tchule e musalaba wa Yesu. ³³Ilyi bayika e andju abalangirwe Golgotha, ku kuteta "Andju e makinya m'etchwe." ³⁴Bera kumweresa amwe e Divai yibikirwe mwo e kalulu. Si, ilyi abilamba ko, era kulayira oko atabimwa. ³⁵Ilyi bamala kumutichindjibusa, bera kuaba e ndjimba saye, mwa kusihutichira e "Buhonga", ilyi biyikilyira bira byatetchibwaa n'e murebi: "Baaba e ndjimba sanyi, bahutichiraa e buhonga e lutchimba lwanyi. ³⁶Na bera kwikala, n'e kulubika. ³⁷Ilyi bahonda balose tchiye tcha tchumire bamu tchindjibusa, bera kwandjika e ndonga s'etchwe lyaye, "Onola yi Yesu, mwami w'e Baisraeli." ³⁸Alauma naye bera kutchindjibusa bishambo bibilyi, muuma mwa kulyo kwaye, n'eundji mwa kurembe. ³⁹Ebarenga ndjira, bendee bamuka mba, n'e kushaany'etchwe, ⁴⁰n'e kuteta, "Woyo uwatetaa kwa washand'e kanisa, n'e kuk'ebaka mwa siku ehatchu, utchifumyae weyine! Nga u mwana waOngo, ya kwa tchitaka kutenga kw'etche tchimanyi!" ⁴¹E bakulukulu b'e badjindji, alauma n'e bandji si n'e bahosi, bera kumuyira nabo e lupalyi, n'e kute ta, ⁴²Alamyaa e bandji, na kute atangaala kutchifumya yeyine! Nga yi mwami w'e Israeli, andaale atenge kwa musalaba, na tchungu mwemera. ⁴³Abaa atchibikire ku Ongo, oyo Ongo amuku le awo, nga amusimire. Kwa bushi atetaa, "Nyilyi mwana wa Ongo." ⁴⁴Ebye bishambo, byatchi ndjibusbwaa alauma naye, byendee byamuka mba kunoko. ⁴⁵Kutengera e bishangi ndatchu by'e mushi kuyika e bishangi mwenda, kwera kuba e mwisi mya kwa butala bwoshi. ⁴⁶Na ilyi e bishangi mwenda byayika, Yesu era kulakkanga kwa mure nge munene era kuteta, "Eloi, Eloi, lama sabaktha ni?" Kukuteta: "Ongo wanyi, Ongo wanyi, kute wa nyirekire?" ⁴⁷Bauma mwabo babaa baly'awo, ilyi bonva alakanga, bera kuteta, "Endjire abalangi ra Eliya." ⁴⁸Unawo muuma mubo era kubilyita era luya kutola e kandju, era kukehusa e byalula, na, era kukabika kwa mulonge, era kumuwa amwe.

⁴⁹Si ebandji bendee bateta, "Mureke, tchulole ilyi Eliya angesha kumufumya." ⁵⁰Yesu era kuhuba kulakanga murenge munene, era kutowa e mutchi ma. ⁵¹Na lolaa, e tchitchumba tch'e kanisa tchera kubereka byande bibilyi, kuteng'endonga kuyika e masina, e tchitaka tchera kuku kumana, e bilyimbi byera kubereka. ⁵²Eshinda s'era kwiwukala, na mibilyi inene y'e batchere bafaa yera kufuka. ⁵³Ilyi batenga mwa shinda, e nyuma s'e kufuka kwa Yesu, bera kuya mwa musu utchere, na bera kwilu kira e mwa bandju banene. ⁵⁴Emulanzi na bala babaa balyi alauma naye mwa kulanga Yesu, ilyi balola e kuku kumana kw'e tchitaka n'ebye byabere, bera kusimbwa n'e bwoba bunene, bera kuteta, "Kubinalyi ono mundju abaa mwana wa Ongo." ⁵⁵Awola abaa alyi bakasi banene bendee baloreresa bure; berekesa Yesu kutengera e Galilaya, ilyi bamukorera. ⁵⁶Mubo mwabaa Maria Magdalena, Maria, nyina wa Yakobo ne Yusufu, ne nyina w'e bana ba Zebedayo. ⁵⁷Ilyi e wolo lyayika, kwera kwisha muare mu uma w'e Armataya, ubalangirwe Yusufu, abaa naye muanda wa Yesu. ⁵⁸Era kuya e mwa Pilato, na era kwema e mubilyi wa Yesu. Ne Pilato era kwemera kwa bamuwe wo. ⁵⁹Yusufu era kutola oyo mubilyi, era kumu bowa mwa lutchimba lweru, ⁶⁰na era kumubika mwa shinda yi yaya, yabaa yitchimirwe mw'e koyi. Na era kusungusa ekoyi lyinene kwa lu nvi lw'e shinda, na era kuenda. ⁶¹Maria w'e Magdalena n'eundji Maria babaa awo, bekere ofi n'e shinda. ⁶²Asesi, lu lwabaa lusiku e nyuma s'e kutchiku bula, e bakulukulu b'e badjindji n'e Bafarisayo bera kuya alauma era mwa Pilato. ⁶³Bera kuteta, "Enawetchu, tchukengere kwa ono mweki w'e bisha atetaa, e mango abaa atchisene: "Kwa e nyuma sa siku ehatchu nyikafuka. ⁶⁴Utete kwa eshinda yaye yilangibwe kubuya, kuyika kwa lusiku lw'e kahatchu, ilyi e baanda baye bateshaa kwiba e mu bilyi waye, na babir'e lubaa: 'Afukire mwa bafu.' Bine bisha bisinda bingaba bisibu kulusha e bitanzi." ⁶⁵Pilato era kubabira, "Mwet'e mulanzi. Mwende, mu mulange ngoko muhondjire." ⁶⁶Bera kuenda, bera kulanga e shinda kwa kubika kw'e mulanzi, ilyi baba bera babikaa kw'e koyi.

Chapter 28

¹Na ilyi e sabato yaba yera yawaa, bwera kutcha e lusiku lutanzi lw'e yinga, Mariamu Magdalene, ne Mariamu oyo wakabiliyi, baendaa kuya kutangula e shinda. ²Na lolaa, kwera kuba e musisi munene w'e butala; kwa bushi mala ika w'enawetchu andaalaa kuteng'embingu, era kwisha era kukulumbya ey'ekoyi era kulyika ko. ³N'e busu bwaye bwabaa nga muraso, n'endjimba saye salangala nga lubula. ⁴Na kwa kumwobowa, abo balanzi bera kuku kumana, bera kuba nga bafu. ⁵Malaika era kuhusa, era kubira abo bakasi, "Mut'obowaa mwabo; kwa bushi nyimenyire kwa mwahonda Yesu ola wanyiyibwaa. ⁶Ataly'anola fufukire ngoko atetaa. Mwishe mulole ala bamuo ndjesaa. ⁷Nenyu mwende fuba, mubir'e baanda baye, 'Afufukire mwa bafu. Mulolae, abaho rera kuya e Galilaya. Eyera yi munga mubuana. ba tcha, nababilyire." ⁸Bera kuenda fuba kutenga e bwa shinda, kwa boba ne bushaaluke bunene, bera kuenda fuba kuya kubira e baanda baye e mwasi. ⁹Na lolaa, Yesu era kubuanana nabo, era kuteta, "Nabalamu sise!" Bera kusheerera bera kumuata kwa mauulu, bera kumushaalukira. ¹⁰Businda Yesu era kubabira, "Mutobowaa. Muende, muye kubira be nyewetchu bay'e Galilaya. Yi banga nyibuana." ¹¹Nabo ilyi baba batchilyi baenda, lolaa, bauma mwa barungu bera kuya mwa musu, bera kubalyikira e bakulu b'e badjindji e myasi ya byoshi byayilyikanaa. ¹²Bera kukundamana alauma n'e bahisi, bera kwish'e lwango, bera kuwa e barungu faranga sinene, ¹³bera kuteta, "Mute te, kwa e baanda baye beshaa butchufu, bera kumwiba, tchubano tchwabaa tchwaondjere." ¹⁴N'ono mwasi era kunvikana e mwa mwami, tchubano tchungashambala naye, netchu tchungabakulyira e bwoba. ¹⁵Batcha, bera kutola ese faranga, bera kuyira ng'oko beyilyisi bwaa. N'ono mwasi era kulumira mwa Bayahudi kuyika kulwarero. ¹⁶Nabo baanda ekumi na muuma bera kuya e Galilaya, kuyika e ndjulungu babirwaa ne Yesu. ¹⁷Nabo ilyi bamulola ko, bera kumumwoera; si bauma mubo bera kuba mw'e karinda. ¹⁸Yesu era kuya era balyi, era kushambala nabo, era kubabira, "Neresibwe bwoshi e mbingu n'omo butala. ¹⁹Batcha, mwende, mwa butala bwoshi, muyire e lubaa loshi kuba baanda banyi, mubabatise kw'esina lya tata, n'elye mwana, ne muka mweru. ²⁰N'ekubeyilyisa kukulyikira byoshi nababilyire mwabo. Na lolaa, Nyilyi alauma nenyu e siku soshi kuyika e businda bw'e butala."

Mark

Chapter 1

¹Emutondero webuamirisa bwa Yesu Kristo, Mwana wa Ongo. ²N'ngoko byaandjikwaa ne Yoana murebi : Lola natchumire emwawe emundju wa kureterere emwasi, e unga ubula endjira yao; ³Ulyi murenge wa mundju wa kulyira omo jangwa : Mukubule endjira ya Nawetchu; mukubule emarengo mae. ⁴Yoana era kwika, era kutondera kubatisa omo jangwa ne kuamirisa eubatiso bwe kutchiundjusa kwa kureke byaa. ⁵Etchio tche Yuda ne bandju boshi be Yerusalema bera kumwendera n'ekubakumba ebyaa byabo bera kubatiswa emwa Yoana omo lushi Yorodani. ⁶Yoana ete lutchimba lwe boya bwe nyama yabarangirwe Ngamia ne mukaba we luu omo mbindji. Endaalya ematchuta manene mabalangire Nzige ne buki bwe rungu. ⁷Endee eirisa, ne kuteta : Eweishire enyuma sanyi ete misi kunyirenga, nyitanga asha kuboola emilyisi yawekire, ne kwinamiryira, ne kuboola emilyisi ye birato byae. ⁸Nyono, nababatisa; kwa meshi; ola ungeisha anga babatisa oko muka mweru. ⁹Na mumango Yesu era kutenga e Nazareti ne kuya e Galilaya, era nakubatizwa ne Yoana omo Yorodani. ¹⁰Ne mango atengaa mwelushi, era kubona embingu sera ku bookala, ne Muka Mweru wera kumuandalyira nga Ngulimba. ¹¹Ne murenge wera kuunvikana kutenga embingu ne kuteta : Ulyi mwana wanyi musimwa, emwawe nabikire emasimane manyi. ¹²Unao nao, e Muka Mweru wera kusukuma Yesu omo Jangwa, ¹³Omo ahibaa siku makumi mane, kutangulwa ne Shetani . Era kwikala eye ne nyama somorungu, ne ba Malaika bera kumuhusa emisi. ¹⁴E mango Yoana anyibwaa, Yesu era kuya e Galilaya, kuya kuirisa e mwasi wa Ongo. ¹⁵Era kuteta : E kashangi kaikire, ne bwami bwa Ongo bulyi ofu. Mutchiundjuse, munemere e mwasi mubuya. ¹⁶N'noko enda arenga ebutambi bwe nyandja ye Galilaya ,era kubona Simoni ne Andrea, mwenye wabo ne Simoni ola wendaa wakabula ekasira omo nyandja; nabushi babaa bafubi. ¹⁷Yesu era kubabira : Munishimbe, nyingabaira bafubi be bandju. ¹⁸Unao nao, bera kureka etchusira tchwabo, ne kumushimba. ¹⁹Emango ashierera bure icha, era kubona Yakobo, mwaala wa Zebedayo, ne Yoana, mwenye wabo, nabo tondo babaa mwa bwato kwira tchusira tchwabo kubuya. ²⁰Unao unao, era kubalangira; bera kureka eshe Zebedayo omu bwato ne bala bendee babaasa bera kumushimba. ²¹Bera nakuenda e Kapernaumu. Ne, lusiku lwe sabato, Yesu era kwingira tanga omo Sinagogi yabo, era kwiirisa . ²²Bakuutwa ne meirisa mae ; nabushi airisaa nga mundju mukengwa tchi ate irisaa ngabo bandjisi. ²³Era kuba omo sinagogi yabo mundju muuma aba alyi mwe musimumu, era kutondera abirikira : ²⁴Lubandja lutchie tchwete ne nawe, Yesu we Nazareti? Weshaa kutchukabulyira? Namenyire oko olyi mutchesi wa Ongo. ²⁵Yesu era kumukalyilyira ne kuteta : Sira,

tenga mwoyo mundju. ²⁶Noyo musimu era kutenga mwoyo mundju, era kukukumana busibu, era nakubirikira na murenge munene. ²⁷Boshi bera kutangala, ne kutchibusa beine kwe beine : tchie tchine? meirisa mayaya! Endjire akalyilyire basimu nabo, ne kumukenga! ²⁸Ne kulumba kwae kwera nakwenera omo Gaalilaya n'nomo misi yoshi yabaa ya sungure Galilaya. ²⁹Kwakutenga omo sinagogi, bera kwenda ne Yakobo ne Yoana omo nyumba ya Simoni ne Andrea. ³⁰Nasala wa Simoni abaa aondjere, nabushi ne shushira; unao unao bera kumubilyira Yesu. ³¹Era kumusheerera, era kumumusa anamusimbire akuboko, mwako kasanzi eshushira lyera na kumutengamo. Tchasinda era kubakorera. ³²Aolo, eemango esuba lyatchibishaa, bera kumuretera ebalwala boshi behure basimu. ³³Ne bandju boshi bemusi bera kuya kwihula oko lunvi lwae. ³⁴Era kufumwa bandju bengi bala babaa bete emalwala matchira lubero; era kukorokanya basimu bengi, atanemilyiraa ebasimu batete nabushi ebasimu babaa bamumenyire. ³⁵Mishangyashangya, kwabaa kunatchilye ekasimwa era kuimuka ne kwenda ne kwiya lunda lwa jangwa, yaya kwema, ³⁶Simoni n'noyo babaa balyi nae bere kutondera ba muhonda. ³⁷Ne, mango bamuhondaa, bera kumubira : Boshi bakuhonda. ³⁸Era kubausa : tchuye lundji lunda , omo misi, ye ofu nano nyibashambalyire emwasi wa Ongo kwa tchumaa natenga aola. ³⁹Era nakuya kuirisa mwa Sinagogi, nomo Galilaya yoshi, era na kukorokanya ne basimu. ⁴⁰Mundju muuma we Bukoma era kwisha emwae, ne kutchikabula oko mafi mae, ne kumubira ne muka wa mumwasa; ukasima : Wananyihuka buno bukoma. ⁴¹Yesu, era kumunvira ebondjo, era kumulambisa ekuboko, ne kumuatako, ne kuteta : Nasimire, ukome. ⁴²Unao, ebukoma bwera nakumutengako, era nakukoma. ⁴³Yesu era kumutchuma unao unao, ne maano masibu, ⁴⁴Ne kumubira : Utchilange utabiraa mundju mwasi; kweine wende utchilose emwe bamakowani, wane ndjulo n'ngoko Musa antetaa, iyi bokoma buwekerere bunabe buamilyisa emwabo ⁴⁵Kweine oyo mundju, emango aendaa, era kutondera ashambala yira mwasi busibu ne kuienesa woshi, era kwira Yesu atanga tchiingira omo musi okobinalyi. Yesu era kushiba ashiba emwa mbua ala atalyi bandju. Ebandju bera kumwishira kutenga tchira lunda.

Chapter 2

¹Siku sieke enyuma, Yesu era kuya e Kapernaumu. Bera kunva oko abaa kwe musu, ²Kwera kubonekana lubaa lwa bandju bala batabaa baashire ekwingira omo lunvi. Era kubairisa mwasi. ³Ebandju bera kwisha mwae, bera kumuretera emundju ola mubiri wae wa tambukire weshaa wekire na bandju bane. ⁴U'ngoko atnga alire kwika e'mwa Yesu, nabushi ne lubaa lunene, bera kwiruka a'ndonga se nyumba omwa baalyi bera kwandsa oyo mundju omwe tchichure kwa ndjingi aba aondjere ko. ⁵Yesu, kwa kubona ebwemere bwabo, era kubura wabaa wa rembire ne malwara : Mwana wanyi, ebyaa byawe bya babalirwe. ⁶Kwabaa ne baandjisi barebe, babaa be kare, bendee bateta emwenda sabo : ⁷Ono mundju aetchire bacha na bushi n'echie? Akalyire. N'nde ungala kubabalira e byaab ola utalyi Ongo ye ine? ⁸Yesu, kwa kumenya endanya sabo, era kubabura : bushi n'e chie mwete ndanya siri bacha mwa mitima yenu? ⁹Chiye tchiri tchibuya kubira eawrwmbire mubiri : ebyaa byawe bya babalirwe, ne kuteta : emuka, tola endjingi yawe, una ende? ¹⁰Elyi mumenya oko mwana wa mwenye mundju omo butala, ete misi ye kubabalira ebyaa. ¹¹Era kukubira ola waba wa rembire mubiri, u'tchiendere, tola ndjingi yawe, unye mwawe. ¹²Na, kwako kaangi, era kwimuka era kutole ndjingi yae, era kubareka ne kutchiendera, boshi bera kutangala ne kutonga : Tufiraa kubona bilyi bacha. ¹³Yesu era kushabuka kandji esirisa se baari, lubaa lunene lwa bandju lwera kwisha nyuma sae era na kubairisa. ¹⁴Kwa kurenga, era bona Lawi mwana wa Alufayo, ekere kwa tchitala tchekufusa. Era kumubira, unyi kulyikure. Lawi era kwimanga ne kumukulyikira. ¹⁵Mango Yesu aba alyi kwa bilyo mwa nyumba ya Lawi, balyipisi be kolyi bengi ne benya byaa, era kulya alauma nabo ne ndjumwa sae; ne baa bengi bunene bera kumukulyikira. ¹⁶Bandjishi ne bafarisayo kwa kumubona alya ala uma ne balyipisi be kolyi ne banya byaa, bala kubwira endjumwa sae : kute alya ne kumwa ne balyipisi be kolyi ne banya byaa? ¹⁷Mango Yesu abonvaa era kubabira : ata ebete misi bubende baaonda mushaki si ebalwara. Ndeshaa kwa be kulyi si kwa beshe byaa. ¹⁸Ndjumwa sa Yoana ne basarisayo bendaa baira e tchifungo. Bera kwisha kubira Yesu : kute undjumwa sa Yoana ne bafarisayo bairaa tchifungo? ¹⁹Yesu era kubabira : ebera be muya mulume banayira echifungo banalyi ne muya mulume? Emango batchiri ne muya mulume batangaira tchifungo. ²⁰Esiku sa tchiisa, emuya mulume anga bareka na mwese siku bakaira e tchifungo. ²¹Kutalyi e unga anga e ngwaya iyaya, kwa lutchimba lukulukulu, nabushi echetchiraka tcha ngwaya tchinga seresa e tchiraka no bungabereka busibu. ²²Kutalyi mundju ewende wabika e mafu ma yaya mwa mikenzi mi kulukulu. Sibwemirwe kubike mafu mwe mikenzi miyaya. ²³Bwera era kwisha, kwika elusuku lwe inga, ne Yesu aba ahabuka mwe ewa lye mumbunge. Endjumwa sae, bera kutangira kushekera. ²⁴Bafarisayo ba kumubira, lola, kute ungaira ebita komire elusuku lwe inga? ²⁵Yesu akubabira : mutafiraa kutchiirisa era Daudi airaa, mango aba ete businya na aondjire yeine unabala aba alyinabo; ²⁶Mwa kwingira mwaluhu lwa Ongo, mwe wete buhushe Abiathari, era kulya e mikate ye kwereka yabaa ye mererwe kwa bala bete buashe mbanga ne era kuneesa tchiro abo baa alauma naye! ²⁸N'noko emwenye mundju alyi mukulu kurenga lwe inga.

Chapter 3

¹Yesu era kuhuba kwingira mwa sinagogi. Era kubuana mwo mundju muuma wet'e kuboko kw'olyire. ²Bera kumutangula Yesu e kulola ilyi anga mufumya e lusiku lw'e sabato; ilyi babwona e kumushitaka. ³Yesu era kubira oyo mundju wabaa wet'e kuboko kw'olyire: "Emuka, e kakatchi kabwo." ⁴Era kubusa e lubaa, "Ilyi kulyi kubuya e lusiku lw'e sabato kuyira e bibuya, ilyi e mabi? kufumya e kalamwo k'e mundju ilyi kumwita?" si bwoshi bera kusira. ⁵Era kubasesesa e meho maye kwa bukalyi, era kuba n'e bute kwa bushi n'e busito bw'e mitchima yabwo, era kubira oyo mundju, "Emusa e kuboko kwawe." Naye era ku kwimusa, e kuboko kwaye kwera kuba kuuuma uma kandji. ⁶Unawo abwo Bafarisayo bera kuenda, n'e kuyira e lwango e ndonga saye alauma n'e Maherodi, kuhonda e kumusheresha. ⁷Ne Yesu era kutchiberula kubwo, era kuya ofi ne nyandja alauma n'e baanda baye. Luamba lunene lwera kumushimba kutenga Egalilaya n'e Buyahudi, ⁸n'e Yerusalemu, n'e Idumaya, n'e shilyisa s'e Yordani, n'e tchande tch'e Tiro n'e Sidoni. Mukundamano munene, ilyi bwonva e myasi y'ebye byoshi endee ayira, bera kuya er'alyi. ⁹Era kubira e baanda baye kwa e bwato bueke bwikale ofi naye, kwa bushi n'e mukundamano, bangesha kumufundeeresha. ¹⁰Kwa bushi afumyaa banene, tchiro na bwoshi babaa bet'e malwala, bera kumuata kwo, n'e kufuma. ¹¹N'e mbusi sibi, ngasi mango ilyi samulolyire kwo, sera kukumbaala e muhondo saye, sera kulakanga n'e kuteta, "Woyo u mwana wa Ongo." ¹²Era kusikaliyira busibu, sitamwerekanaa. ¹³Era kwiruka kwa ndjulungu, era kubalangira abwo ahondaa yeyine, bera kuya er'alyi. ¹⁴Era kutola ilyi kuhombola bandju ekumi na babilyi, abwola babe alauma naye, n'e kuteta kwa abatchume e kwiilyisa, ¹⁵kandji babe n'e misi y'e kukula e mbusi. ¹⁶Era kubabika ilyi kuhombola abwo ekumi na babilyi: ne Simoni, era kumweresa e sina lya Petro; ¹⁷ne Yakobo, mwana wa Zebedayo, ne Yoana mwenye wabwo Yakobo, era kuberesha e sina lya Boanerge, kukuteta, bana b'e mukungulo; ¹⁸ne Andrea, ne Filipo, ne Bartholomayo, ne Matayo, ne Tomaso, ne Yakobo wa Alfayo, ne Tadeyo, ne Simoni Mkananayo (wa Zeloti), ¹⁹ne Yuda Iskariote, yi wamwitchisaa. ²⁰Businda bera kuya mwa nyumba, e mukundamano bera kuhuba kukundamana kandji, tchiro kuyika kwa bera kuyina kwa bangalya e bilyo. ²¹Benye wabwo, ilyi bwonva e myasi bera kwisha kumutola; kwa bushi batetaa, "Okwo asreyire." ²²Na e bandjisibandaalaa kutenga e Yerusalemu bera kuteta, "Et'e musimu utetchibwa Belzebuli," na, "n'okwo mukulu w'e mbusi kw'endjire akolokanya e mbusi." ²³Yesu era kubabalangira, era kubabira kwa mianyi, "kute shetani angaala kukula shetani?" ²⁴Na e bwami ilyi bungaba n'e mufula e ndonga sabwo, butangaala e kwimanga. ²⁵Na ilyi e nyumba yingaba n'e mufula e ndonga saye, eye nyumba yitangaala e kwimanga. ²⁶Na nga shetani angemuka e ndonga saye, akatchibera mufula yeyine, atangaala e kwimanga, si anaata e luero. ²⁷Kutalyi e mundju woshi ola ungaala kwingira mwa nyumba y'e mundju wet'e misi, n'e kutola kwa misi e bindju byaye, nga atatangire kumuhweka oyo mundju w'e misi; ilyi aala e kutola ilyi kweka e bilyi mwa nyumba yaye. ²⁸Mwemere nyibabilyire, e byaa byoshi bakayira benye mundju bikababalyirwa, n'e ngambo sabwo soshi bakakamba; ²⁹si kweyine, ola mundju ukakamba Muka Mweru atakababalyirwa kuyika e myaka n'e myaka; si akaba et'e byaa by'e myaka n'e myaka. ³⁰Yesu atetaa batcha, kwa bushi n'oko bamubiraa, "Et'e mbusi sibi." ³¹Bera kwisha nyina ne benye wabwo; bera kwimanga e mbuwa, bera kutchuma e mundju amubalangire. ³²N'e mukundamano babaa bekere, bamusungure, bera kumubira, lolaa, "Nyoko ne benye wenyu balyi e mbuwa, bakuhonda." ³³Era kubahusa, era kuteta, "Nyama ne benye wetchwu bu bande?" ³⁴Era kubaloreresa abwo babaa bekere n'e kumusungula e byande byoshi, era kuteta, "Lolaa, banola bu ba nyama na bu benye wetchwu!" ³⁵Kwa bushi, e mundju woshi ola ukayira e kuhonda kwa Ongo, oyo mundju yi mwenye wetchwu, na yi mwalyi wetchwu, kandji yi nyama."

Chapter 4

¹Yesu era kutangira kandji eyilyisa e butambi bw'e nyandja. Bera kukundamana mukundamano munene busibu, tchiro yeyine era kwiruka mwa bwato, era kuya mwa nyandja, e mukundamano woshi abaa ekere emusike w'e nyandja. ²Era kubeyilyisa myasi yinene kwa mianyi, era kubabira mwa meyilyisa maye. ³Munilyisae, lolaa, e muyinzi emukire kuya kuyinga. ⁴Na ilyi abere aliyi mwa kuyinga, mbuto siuma sera kutowera e butambi bw'e ndjira, e milonge yera kwisha, yera kusilya. ⁵Esindji sera ktowera kwa makoyi, ala atalyi tchitaka tchinene; na sera kumera, kwa bushi n'e tchitaka tciyeke; ⁶si kweyine, ilyi esuba lyesha, sera kuya, na kwa bushi sitet'e misi sera kuma. ⁷E sindji sera kutowera a aliyi e mihuyi; eye mihuyi yera kumera, yera kusinanyilyisa (ilyi kusifundeeresae), sitabutaa maree. ⁸Esindji sera kutowera ala aliyi e tchitaka tchibuya, sera kubuta e maree, sera kumera n'e kukula, n'e kubuta, siuma makumi mahatchwu, esindji makumi tchiratchwu, n'esindji eyana. ⁹Era kuteta, "Ola wet'e matchi m'e kunva, onve!" ¹⁰Naye ilyi aba aliyi yeyine, abwo bandju babaa bamusungure, na bala ekumi na babilyi, bra kumubusa e myasi yeye mianyi. ¹¹Era kubabira, "Mwabwo, mwet'erayi e kumenya ewe ly'e bwami bwa Ongo, si e mwa bala balyi e mbuwa, byoshi byende byayilyikana kwa mianyi. ¹²Ilyi bakalola balole, si batabwona. Na bak'onva, bwonve si batamenyaa. Bangesha kuy mw'e bwenge, n'e kubabalyirwa." ¹³Era kubabira, "Mutamenyire uno muanyi? Na kute e mianyi yoshi mukayimenya?" ¹⁴Oyo muyinzi, yi wende wayinga e mwasi. ¹⁵Banola bu balyi e butambi bw'e ndjira e mango e mwasi ende ayingwa; nabwo, bakaba bera bwonvaa, unawo shetani anesha, n'e kukula ola mwasi wayingibwaa mwa mitchima yabwo. ¹⁶Kunoko banola bu bende bayingwa e aliyi e makoyi, abwola bu e mango bera bwonvaa e mwasi, na ban'angilyira oyo mwasi kwa bushaaluke; ¹⁷si kweyine batet'e misi mwanda sabwo, si oyo mwasi anakala mwa mitchima yabwo kashangi kaeke; na ilyi kungesha e masibu ilyi malumwa e ndonga soyo mwasi, unawo banasitala. ¹⁸Na bano bubende bayingwa e aliyi e mikere; bu bandju bende bwonva e mwasi; ¹⁹na masibu m'e butala, n'e kutebibwa kwa bushi n'e bikulo, n'e nyifindjo s'e bindji bindju s'ikengira; byana fundeeresae oyo mwasi, n'e kuba utatchibutchire maree. ²⁰Na bano bubende bayingwa ala aliyi e tchitaka tchibuya; bu bandju bende bwonva e mwasi n'e kuuangilyira kwa bushaaluke, n'e kubuta e maree, muuma makumi mahatchwu, muuma makumi tchiratchwu, n'eundji eyana. ²¹Yesu era kubabira, "kute mwabwene? Etara lyende ly'esha n'e kubikwa e masina s'e meza ilyi mwa tchitonga? Ata kubikwa e ndonga s'e meza?" ²²Kwa bushi kutalyi e mwasi ola wabishirwe, ata kwa kuteta kwa wishe kumenyekana; na kutalyi e mwasi wabishirwe, ata kwa kuteta kwa wishe kwilukira e kunalyi. ²³E mundju ola wet'e matchi m'e kunva, onve!" ²⁴Era kubabia, "mulolae ebye mwonvire; olo lueru mwende mwapimira e bandji tchimukana pimirwa, na kandji muk'ohulyirwa. ²⁵Kwa bushi, ola wet'e kandju ak'eresibwa e kandji, n'ola utet'e kandju, tchiro akanyayibwa n'e hiyeke ete." ²⁶Era kuteta, e bwami bwa Ongo, e muanyi wabwo uliyi nga e mundju washesha e mbuto saye e ndonga tchiwo (ilyi tchitaka). ²⁷Era kuba awondjere n'e kuenda e butchufu n'e mushi, n'ese mbuto sera kumera ne kukula ng'oko atamenyaa. ²⁸Kwa bushi e tchiwo tchendee tchabuta tcheyine; butanzi e bitchi, kandji e mufumba, businda e ngano yitoto mwa mufumba. ²⁹Na kuyika e maree mang'era, mu mango angatchwuma e mundju kwa bushi e biumbulwa byera byelyire. ³⁰Era kuhuba kuteta, "Tchwubushushanye na tchiye e bwami bwa Ongo? ilyi tchububike mwa muanyi mutchiye?" ³¹Bulyi nga kafuma ka haradali, kafuma kende kayingibwa mwa tchitaka, tchiro angaba ku kafuma kaeke kulusha e tchundji tchufuma tchwoshi tchwulyi kwa tchitaka; ³²si kweyine, ilyi kangaba kara kayingwaa kanakula, na kanaba kanene busibu kulusha e mitchi yoshi y'e nyanyi, n'e kuba ilyi kuata matabi manene; tchiro n'e milonge y'omwo tchanya yanaala e kwikala e masina s'e tchimbusa tchaye." ³³Kwa mianyi yingi ilyi ng'eye, ku Yesu endee ateta nabwo e mwasi waye, ng'oko bendee baunva; ³⁴tchiro busira e mianyi atatetaa nabwo; si era kubira e baanda baye yeyine byoshi kw'ewe. ³⁵Olo lusiku ilyi lyaba ewolo, era kubabira, "Tchwushabuke tchwuye e shilyisa." ³⁶Bera kureka e mukundamano, kunoko bera kweka Yesu alauma nabwo mwa bwato. N'e bindji bikayi (byombo) byabaa alauma naye. ³⁷Kwera kuba e kalaba kanene k'e mbusi, e mbusi yikalayi yera kuhuta e bwato n'e kutondora bwehula e meshi. ³⁸Si Yesu yeyine abaa aliyi mwa kakatchi, awondjere mwa bwato; bera kumususa, n'e kumubira, "Mwiilyisa, kata kandju era uliyi e kubwona tchwasherera?" ³⁹Era kusuka, era kukalyiyira e mbusi, era kubira e nyandja, "Sira! Worerere!" E mbusi yera kusira, kwera kuba e bwolo bunene. ⁴⁰Era kubabira, "Kute mwayire mw'e bwoba? Mutasa kuba n'e bwemere?" ⁴¹Bera kuya mwo e bwoba bunene, bera kubirana, "Yi nde onola, tchiro e mbusi y'e nyandja yamukenga?"

Chapter 5

¹B'era kuyika eshilyisha s'e nyandja, kuyika etchiwo tch'e Wagerasi. ²N'ebishangi atengaa mwa bwato, mwako kashangi kwera kwilukir'e mundju watenga kwa shinda, alyi mw'e mbusi sibi, era kubuanana naye. ³Abaa ete e adju aye alamire kw'ashinda ; kutabaa kulyi e mundju ola onga muhwekire n'e mulyisi. ⁴kwa bushi endaa hwekibwa kengi kengi n'e bureure, naye end'akonola obwo bureure, na kutalyi mundju ola ungaalyilre kumuima. ⁵N'e siku soshi butchufu n'e mushi mwa kakatchi k'eshinda n'e miruko, end'abalangira n'e kutchiyishanga yeyine. ⁶N'e bishangi alolaa ku Yesu burerere, era kumubilyitchira lubiro, era kutchikumba ye. ⁷Eraku hut'emurenge busibu, era kuteta; "Tchiye ny'ete nawe mwana wa Ongo ulyi'e ndonga? Nakulapisise e mwa Ongo, utanyilyibusaa." ⁸Kwa bushi amubiraa: "Tenga mw'ono mundju, woyo u mbusi yibi." ⁹Era kumubusa: "E sina lyawe u nde?" Era kumuhusa, "Nyono nyi Legioni, kwa bushi tchulyi bengi." ¹⁰Bera kumweema busibu, ata bakulaa e mwa mbuwa s'etche tchiwo. ¹¹Na buso bunene bwa ngulube bwabaa bulyi mw'eye ndjulungu bwendee bwalya. ¹²Bera kumweema, bera kuteta: "Utchutchume mw'ese ngulube, tchusiye mwo. ¹³Era kus'emerera. N'e mbusi sibi s'era kutenga, s'era kwingia mw'ese ngulube, e buso bwoshi bwera kuandaala kwa lubiro, bw'era kuya mwa nyandja, wofi byumbi bibilyi by'era kufira mwa nyandja. ¹⁴E bangere bera kushaa bera kubal'e mwasi mwa misi. E bandju bera kwisha baye kulola e bya bere. ¹⁵E bandju bera kwisha era Yesu alyi, bera kulola ola w'e mbusi sibi ekere, ember'e ndjimba, na er'et'e bwenge kandji, ola wabaa ulyi mwo bala basimu, bera kwobwoa. ¹⁶Na bala balolaa, bera kubabalyikira emyasi era ya muyikiraa oyo w'e mbusi sibi, n'e myasi y'e ngulube. ¹⁷Bera kutangira bamweema, atenge mwa nyibibi s'e tchiwo tchabwo. ¹⁸Naye ilyi aba, engira mwa bwato, oyo wabaa mw'e mbusi sibi, era kumweema, abe alauma naye. ¹⁹Yesu ata mweemerera, si kweyine era kumubira: "Wend'e mwawe, e mwa benye wenyu, ubabalyikire e myasi y'Enawetchu ayiraa e ndonga sawe n'okwo akubabalyiraa. ²⁰Era kuenda na era kutangira ahubanganya e Dekapoli e myasi yisito eye Yesu amuyilyiraa, na bwoshi bera kusomerwa. ²¹Na ilyi Yesu aba era ashabuka, kuhubira e shilyisa mwa bwato, bikembe binene by'era kukundamana er'alyi, naye aba'alyi kwa musike w'e nyandja. ²²Mundju muuma w'e mukulu w'e sinagogi era kwisha er'alyi, esina lyaye yi Yairo; mwa kumulola kwo, era ktchihuta kwa mauulu maye. ²³Era kumusengera busibu, era kuteta; "Mwalyi mutoto, alyi wofi kufa, wishe ubik'e mabwoko mawe e ndonga saye, ilyi afuma, n'e kulama. ²⁴Yesu era kuenda alauma naye; mukundano munene era kumukulyikira, bera kumufundeeresa. ²⁵E mukasi w'endee wateng'e mikira myaka ekumi n'e bilyi. ²⁶Alyibukaa busibu emw'e bashake bengi n'e kwana e bikulo byaye byoshi, si kweyine bita muyilyiraa kandju, tchiro n'e hitcha, si kweyine e kalamwo kaye k'era kulusha kuba kubi. ²⁷Naye ilyi onva e myasi ya Yesu, era kurenga mwa mukundamano e nyuma, era kuata kwa lutchimba lwaye. ²⁸Kwa bushi ateta: "Ilyi nyingaata kwa ndjimba saye, koshoko, ilyi nana fumire. ²⁹Mwako kashangi, e shokololo y'e mikira yaye, y'era kuma; era kunva mwa mubilyi waye, okwo afumir'e bulwala bwaye. ³⁰Kwa lyiuma, Yesu era kumenya okwo kulye misi yamutengire kwo, era kualuka, era kubusa mwa mukundamano; "N'nde wanyiatchire kwa ndjimba sanyi?" ³¹Ebaanda baye bera kumubira, "Ulolyir'e mukundamano, ukusungure, nawe wabusise: "N'nde wanyiatchire kwo?" ³²Si kweyine Yesu era kusonga e nyande soshi, alole N'nde wayilyire ono mwasi. ³³Oyo mukasi, mwa kumenya e mwasi wa muyikiriraa, era kwobwowa, era kutchihuta kwa mauulu ma Yesu, era kum'ubalyikira e kunalyi. ³⁴Si Yesu era kumubira: "mwalyi wanyi, e bwemere bwawe bwakulamise, emukaa, wende n'e bwolo wafumir'e bulwala bwawe. ³⁵Na ilyi aba atchilyi ateta, e bandju bera kutenga e mw'e mukulu w'e sinagogi, bera kuteta: "Mwalyi wawe afire mira. Kwa bushi n'e tchiye utchilyi walyibusa e mwiilyisa?" ³⁶Si kweyine, Yesu ata shibilyiraa e mwasi watetchibwaa, era kubira e mukulu w'e sinagogi, "Ut'obwowaa, wemere kweyine." ³⁷Ateemeraa e mundju kumukulyira, si Petro, ne Yakobo, ne Yoana, mwenye wabwo Yakobo. ³⁸Bera kuyika mwa nyumba y'e mukulu w'e sinagogi, Yesu era kulola lubi lunene, n'e bandju bendjire balyira, n'e kuyira e mishibwo yinene. ³⁹Na ilyi aba er'engira, era kuteta: "Kwa bushi n'e tchiye mwendjire mwayira e lubi lunene, n'e kulyira? E mwana atafire si awondjere." ⁴⁰Bera kumushekera busibu. Naye, ilyi aba era abakorokanyaa bwoshi, era kutola eshe n'e nyina w'e mwana, na bala babaa balyi alauma naye; era kwingira mwanda, ala e mwana abaa alyi. ⁴¹Era kutola e kuboko kw'e mwana, era kumubira: "Talita kumi" kukuteta: "Munyere, nyikubilyire, emuka." ⁴²Unao, oyo mwana era kwimuka, n'e kuenda, kwa bushi ete myaka e kumi n'e bilyi. Bera kusomerwa kwa bisomerene binene. ⁴³Yesu era kubanza busibu; kutalye mundju ola umenyae oyo mwasi, era kuteta; bamuw'e bilyo.

Chapter 6

¹Yesu era kutengera ne kwenda mwe tchio tchae. Ndjumwa sae sera kumushimbulyira . ²Mango lwe inga ya ikaa era kutchibika airisa omo luhu. Bandju bengi bamunvirisa basomerwaa ne kuteta: Ngayi binebindju byamu tengerere? Mmenge matchie mano m'eresibwaa, ne kandji kute ebisomere biringebyo bingairwa ne maboko mae? ³Atalyi mabaki, muala wa Maria, mubuto ya yakobo, yose, wa Yuda ne simoni? Ne balyibako batalyi alauma netchu? Kandji chabaa tchiandji cha kumutangula kwabo. ⁴Kwenene Yesu era kubabira : emurebi atatchusabukengi mwa tchuo tchabo mwa katchikatchi ke babutchi, kandji mwanyumba yabo . ⁵Akaira tchiro chisomerane ahara, tchi mwakubikira balwara bauma emaboko mae ne kubafumya. ⁶Kandji era kutangala n'noko atemere. Yesu era kutanda mwemisi ya butambitambi, mwa kuirisa. ⁷Wawo era kubalangira e kumi ne babilyi, kandji era kutondera abatchumaa babilyi , babilyi; era kubaa ebuashe kumitchima mibi. ⁸Era kubalaa oko batekaa kandju kwa luendo, ngatanalyi etchikoma; kutabaa tchiro emukate, tchiro embweka, tchiro ebikolo mwa mukaba; ⁹Birato byabitafunyikire emahulu moshi, kandji kutalyi kwimbala e nchimba ebilyi . ¹⁰Kandji era kubarangira : Mwa nyumba siuma sa mungengirisa, mwikale mo kuikira mongo muka tengera aola. ¹¹Nakandi, akaba awo hanji bandjuatabapokere tchiro kubonirisa, mutenge awala, ne kukunguta emaulu menyu, kwabushi tchiche tchabikirwe oko bwaamirisa. ¹²Berakutenga, ne kwaamirisa kuchiaa . ¹³Bera kukorokanya ebasimu bengi, kandji bera kwakaba ebalwala bengi e mfuta ne kubafumya. ¹⁴Emwami Herodi era kunva bateta Yesu kwabushi esina lyae lyabere lyimenyekere, kandji era kuteta : Yoane mubatchisa imokire mwe bafire, etche chi tchatchumire aira ebisomerane. ¹⁵Bndji berakuteta : Yono yi Elia. Ne bandji bera kuteta : Alyi burebi naoko muuma wa barebi. ¹⁶Mango Herodi, mwa kunva echera , era kuteta : Yono yi Yoana wanee shaa e'tchwe , yi omokere. ¹⁷Mumango, Herode yeine erakuweka Yoane, kandji na kumuswekaomo buroko, nabushi ne Herodia, mukasi wa Filipo, mubuto wae, kwa kuba abaa amushwerire. ¹⁸Kandji Yoana ambiraa : utemeresiswe kuba ne mukasiwa mubuto wao . ¹⁹Herodia ara kusinanyirana Yoane , kandji ahondaa kumwita. Kwabushiatangaalyire; ²⁰Kwabushi Herode obaa Yoana , amumenyaa kuba mulume w'ekunalyi ne u tchere; era kumulanga, kandji, mwa kuba erisa amunviri sise, era kuba ne mungo, kandi, amunvaa ala uma ne bushaaluke. ²¹E nango bihangiraye siku sa sishngenene yaikire , m'mango Herode, lusiku lyakengera kubutchwa kwae , era kwisha mukundamano kwe bambalyi bae banene , oko bakulukulu be basula ne batambo bomo Galilaya. ²²Emwalyi wa Herodia era kuingira omo sabuleni ; era kusina , ne kushaalusa Herode ne balyikabo. Emwami era kubira oyo munyere : unemaa kandju kauhondjire, n'nanyi nyingakuwako. ²³Era kuteta kandji alauma ne tchirapo : nyinga kuwako, tchingabere tchimbiche bwami bwanyi. ²⁴Era kutenga , era kubira nyina : tchie nyingemaa? Ne nyina era kuhubisa : Etchwe lya Yoana mubatisi. ²⁵Era kuisha elubiro hamuhondo we mwami, nae erakuira oko byemire : Nyihondjire oko ungamba anola, kwombare, etchwe lya Yoana mubatisi. ²⁶Emwami era kuhaya ; kwabushi , kubona ebilapo byae ne bira bae, atahondaa kumunanyira. ²⁷Era kuchuma nawonawo emulanzi , alauma ne maano ma kuereta etchwe lya Yoana mubatisi. Mulanzi erakwenda kushisha etchwe lya Yoana mwaburoko. ²⁸Era kureta etchwe kwa mbare. era kulyeresha emunyere , ne munyere era kulyeresha enyina. ²⁹Berisibwa ba Yoana , kunva bacha , bera kwisha kutola emubiri wae , ne kuubika mwesanduku. ³⁰Endjumwa , saba sangure Yesu , bera kumubalikira ebye bayilyire ne byoshi beiisaa. ³¹Bera kwenda omo bwato, ilyi baendaa era abishamire mwa lukya. ³²Bera kwenda omo bwato, ilyi baendaa era abishamire mwa lukya. Bandju engi babonaa oko baendanga ne kubamenyerera, ne mwemisi yoshi, bera kwenda ne maulu ne kuika babe rebere eye baendaa. ³³Mango batengaa mwa bwato , Yesu era kubona elubaa lunene, naye era kubafira ebondjo , bushi babaa ngaoko bibusi byainyire e mulanzi , na era kwanza ababira sa bindju bingi . ³⁴Kuno chiangi tchere tcha rengire , endjumwa sae sera kwikala alauma nae , na kuteta : Enefasi lyilyi kukiya, ne chiangi tcha rengire; ³⁵ubatchume , oko bangaenda nga mwamisi ne misiya butambitambi, oko banga tchiulyira ebilyo. ³⁶Yesu era kubaubisa : Muberesae ebilyo mubeine .tchi kweine bera kubira : tchwenda kuwula emikate oko maanama bilyi masinda, na kaandji tchungabawa ebilyo? ³⁷Kandji era kubabira ? mwete mikate enga ? Mwenda kulola. Mwakuba bamenyire , na kumuwusa : Mitano ne efi ebilyi. ³⁸N'nena era ku baanura oko babekasise tchikanda ala masina ma mitchi, ³⁹Kandji bera kwikala emilonge we ehanane wa makumi matano. ⁴⁰Era kutola emikate etano ne efi ebilyi ne, era kwemusa meho eko nguba , era kuwana emutongo. Kandji, era kuubaanya ne kweresa endjumwa , kubanga banyira etchikanda . Era kubaanya kandji mwa katchikatchi kabo. ⁴¹Boshi bera kulya ne boshi bera kuikuta. ⁴²Na kureta bitonga ekumi na bibilyibyeure byande byande bye mikate ne bye byashibya bye efi. ⁴³Babo balyaa emikate babaa byumbi bitano bya bulume. ⁴⁴Enyuma sawa onaonao, era kusesa endjumwa sae beeruke bwato , ne kurenga amuhondo sae ashirisa , lunda lya Betesaida, etchiangi tcha anga kolokanyise eluamba. ⁴⁵Mango abolairaa, eraendanga ko muruko, kwa kwema. ⁴⁶Ehoro lyera kwisha , ebwato bwa baa mwa katchikatchi kelushi , ne Yesu abaayeine kutchitaka. ⁴⁷Era kulola kwa

babaa ne bisibu bingi moku reta ,kwabushi embusi yabaa yabapingire. Kwa lusuku lwa kane lwa kukesesa mu butchufu butambitambi , era kubaendera , era kutamba era ngangamo se meshi, naye ahondaa kubeshi kanyako .
⁴⁹Mango bamubonaa atamba angangamo se meshi , bera kutanya ngalyi musimu , kandji bera kwirakwira;
⁵⁰Kwabushi bamubonaa oko boshi , kandji babaa bakongabanyire .Naonao Yesu era kuteta ne kubabira :
Mumenyaa kwanyono , mutafaa baba!⁵¹Kandji,era kubaendera mwa bwato , ne bushi yera kwemanga . Bera kutangala beine boshi ne kwikula bisomerane ; ⁵²Kwabushi bataemereraa ebisomerwe bya mikate , kwa kubamitchima yabo yabaa isibuire. ⁵³E nyuma sa kuhabuka elushi , bera kwika mwe tchio tcha Generarati , bera kwika butambitambi . ⁵⁴Mango ,batengaa mwa bwato , bandju , kumenya naonao Yesu . ⁵⁵Bera kutambira ofu ofu , kandji bera kwanza bereka ebalwala ku ndjingo , hoshi ahikaa , mwa misi , mwa misi inene ao mwa mangene babikaa ebalwala mwa nasifiya bandju boshi , kandji bamwaa kwa bangaata tchiro ko lutchimba lwaye . Ne boshi bamuataako bera kufuma. ⁵⁶N'angayi ao e shaa, mwa kakatchi ke misi, si kweine mwa misi ilyi mahwa, bera kubika e balwala mwa tchibuye, bera ku mubemberesa baate kwa mukundjo we lutchimba lwaye, n'abo boshi bamwatako bera kufuma.

Chapter 7

¹Businda e Bafarisayo, na bauma mwa bandjisi batengaa e Yerusalemu, bera kukundamana e muhondo saye.

²Bera kulola e bandji mwa baanda baye bendjire balya e bilyo kwa maboko met'esinga, kukuteta matahukirwe n'e meshi. ³Kwa bushi, e mango e Bafarisayo n'e Bayahudi bwoshi batowire e maboko mabwo kuyika mwa ngofola, batangalya e bilyo, kwa bushi bende bashimba e mano m'e bahosi babwo. ⁴Kandji, bakatenga mw'e soko, ilyi bangaba batasa kwowa ilyi kutchihuka, batangalya; na kulyi e bindji bya baangilyiraa e kukulyikira, nga e kuhuka e bikombe ilyi ngumbu, n'e bindji bikayi by'e milyinga. ⁵Batcha, abwo Bafarisayo n'e bandjisi bera kubusa Yesu, "Kute e baanda bawe batendjire baenda e kukulyikirene n'oko e bahosi batchwubiraa, si bendjire balya e bilyo batowire n'e maboko mabwo?" ⁶Era kubabira, "Isaya eraba kubuya e ndonga senyu mu banafiki (bandju b'e kuteta oko batalyi), ng'oko bandjikirwe, 'Bano bandju bende banyikenga kwa bunu si e mitchima yabwo ilyi bure nanyi. ⁷Nabwo banyemere busha, mwa kwiilyisa e meyilyisa m'erekere benye mundju. ⁸Mwabwo mwarekire e mano ma Ongo, n'e kukulyikira ebya benye mundju." ⁹Era kubabira, "Kubuy'oko! Mwarekire e maanure ma Ongo, ilyi muyira ebiberekere. ¹⁰Kwa bushi Musa atetaa, "Mukeng'eho ne nyoko, na ola ukakamba eshe ilyi nyina, nga kufa anafe." ¹¹Si mwabwo mwende mwateta, 'Kwa nga e mundju angabira eshe ilyi nyina, "Korbani, ku kuteta, wakfu, e kandju kanyi kwoshi kashingenene e kutabalwa nakwo, kende kaba batcha; ¹²Tchiro muta mwemerere e nyuma s'oko, e kumuyilyira eho ilyi nyoko. ¹³Na batcha mwakabulyire e mwasi wa Ongo, kwa myasi yenyu mweresanyise; kandji mwendjire mwayira myasi yinene ilyi ng'eye." ¹⁴Era kuhuba kubalangira e mukundamano, era kubabira, "Munyunve mubwoshi munamenye. ¹⁵Kutalyi e kandju kwoshi kala kalyi era mbuwa s'e mundju, ilyi kanga mwingira mwo kanga mubika kw'e singa, si e byende bya mutenga mwo, bi byende byamubika kw'e singa oyo mundju." [¹⁶E mundju wet'e matchi m'e kunva, onve.] ¹⁷N'e mango Yesu engire mwa nyumba, era arekaa e mukundamano, e baanda baye bera kumubusa kute oyo muanyi utetchire. ¹⁸Yesu era kuba bira, "Na batcha, nenyu mutet'e bwenge? Mutamenyire kwa ngasi kandju kalyi era mbuwa s'e mundju, ilyi kanga muya mwo, katanga mubika mw'e singa; ¹⁹Kwa bushi akwo kandju kata mwingire mwa mutchima, si mwanda kwosh'oko; na businda kanatenga n'e kuya mwa kamine (ilyi biranga)?" mwa kuteta batcha, Yesu era kutchesa e bilyo byoshi. ²⁰Era kuteta, "E kandju kala kende ka tenga mwa mundju ku kende kamubika mw'e singa. ²¹Kwa bushi mwa mitchima y'e bandju mu mwende mwatenga e ndanya sibi, e buhungu, ²²e mufula, e bwitanyi, e nyifindjo sibi, e bureenzi, e bubi bwoshi, e ngambo, e tchirumerume, e buwindja. ²³Bine byoshi bilyi bibi byende byate nga mwanda s'e mundju, na bibyende byabika e mundju mw'e singa. ²⁴Era kuteng'eye, era kuya kwa businda bw'e Tiro n'e Sidoni. Era kwingira mwa nyumba nguma, era kwikal'omwo kutamenyaa mundju woshi; si ata alyikanaa e kutchibisha. ²⁵Na kwa lyiuma, e mukasi ola e mwana waye abaa aliyi mw'e mbusi sibi, era kunva e myasi yaye, era kwisha n'e kukumbaala kwa maulu maye. ²⁶N'oyo mukasi abaa Muyunani, e mulala waye abaa Msirofoinike. Oyo mukasi era kweme Yesu akul'e mwana waye mw'ese mbusi sibi. ²⁷Yesu era kumubira, "Reka tanga e bana beute; kwa bushi kuta kubuya e kutola e bilyo by'e bana, n'e kubikabula e kabwa." ²⁸N'oyo mukasi era kumuhusa era kuteta, "Netchi, Enawetchwu, tchiro e tchubwa tchwulyi e masina m'e meza, tchwende tchwalya e bya towaa ilyi byashibaa kw'ebye bana balyaa." ²⁹Era kumubira, "Kwa bushi n'eye myasi watetchire, wendae, e mbusi satengire mu mwalyi wawe." ³⁰Oyo mukasi era kuya e mwaye, era kubuana ola munyere awondjere kwa ndjinga, n'era mbusi yamutengire mwo. ³¹Kandji Yesu era kuhuba kutenga mwa businda bw'e tchiwo tch'e Tiro, era kurenga mwa kakatchi k'e Sidoni, era kuenda kuyika kwa nyandja y'e Galilaya, mwa businda bw'e Dekapoli. ³²Bera kumuretera e muuta, atana teta, bera kumwema amubike kw'e maboko. ³³Era kumuberula n'e mukundamano kw'ewe, era kubika e mitoke yaye mwa matchi maye, era kutchira e mate, era kumuata kwa lulyimi. ³⁴Era kutchwumbikisa e mbingu, era kuluata kwo, era kumubira, Efata, kukuteta, bwookala. ³⁵Unawo e matchi maye mera kubwookala, ebya baa bihwekire e lulyimi lwaye byera kuremba, na era kutondera ateta kubuya. ³⁶Yesu era kubanza batabiraa tchiro n'e mundju; s i kweyine, okwo endee abanza, kubendee bateta e myasi yaye. ³⁷Bera kusomerwa busibu kulusha e luero, n'e kuteta, "Ayilyire ilyi akolyire byoshi kubuya, e batonva, bwonvire, n'e batateta bera bateta."

Chapter 8

¹Mwa kakatchi k'ese siku, na ng'oko oyo mukundamano wabaa munene, nabwo bera kuyina e bye kulya, Yesu era kubalangira e baanda baye, era kubabira, ²"Na baberere e bwondjo bano bandju, kwa bushi kwera kulyi siku ehatchwu sine bekere nanyi, na batcha, bata tchete kandju ka kulya. ³Na ilyi nyinga balaa kwa baye e mwabwo batcha, bana fungire, bang'orera mwa ndjira n'e businya; na bengi mubwo batengaa bure." ⁴E baanda baye bera kumuhusa, "Ngayi anga kula e mikati eye angeresa bano bandju mwo luno lukiya?" ⁵Era kubabusa, "Mwete mikati enga?" Bera kuteta, "Elyinda." ⁶Era kubira e mukundamano bekale bushi (kwa tchitaka); era kutola eye mikati elyinda, era kukusa Ongo, era kuyifuna funa, era kweresa e baanda baye babaabire; bera kuabira e mukundamano." ⁷Babaa bet'efi siyeke; era kusigisha, era kuteta kwa baba baanyise es'efi nase. ⁸Bera kulya, bera kwiuta. Bera kukundamanya e byande byashibaa, bitonga bilyinda. ⁹N'e bandju balyaa, babaa byumbi bine. Era kubalaa. ¹⁰Unawo era kwiruka mwa bwato alauma n'e baanda baye, era kuya mwa tchiwo tch'e Dalmanuta. ¹¹E bafarisayo bera kwilukira, bera kutangira baanyira naye; bera kuhonda e tchisomerene kuteng'e mbingu; kwa kumutangula. ¹²Era kunva e bute (ilyi malumwa) mwa mutchima waye, era kuteta, "Kute tchine tchisere tchihondjire e tchisomerene? Mwemere, nyibabilyire, Tchiteresibwe e tchisomerene tchine tchisere." ¹³Era kubareka, era kuhuba kwiruka mwa bwato era kuya e shilyisa. ¹⁴Bera kwibilyira e kweka e mikati, si mwa bwato bera kuba bete mukati muuma weyine. ¹⁵Era kubabira, era kuteta, mulolae, "Mutchanze n'e tchatchu (bubi) y'e Bafarisayo n'e tchatchu ya Herodi." ¹⁶E baanda bera kuyira e bwaka beyine ku beyine, kwa bushi batet'e mikati. ¹⁷Naye Yesu era kumenya, era kubabira, "Kute mwayirana kw'e bwaka kwa bushi butekire e mikati? Mutasa kumenya ilyi muteshi? Kute! E mitchima yenyu ilyi isito?" ¹⁸Mwet'e meho, si mutabwona; mwet'e matchi, si mutonva? ¹⁹E mango naaba era mikati etanu, n'e kuabira bala bandju byumbi bitanu, mwatolaa bitonga binga bihure e byande byashibaa? Bera kumubira: "E kumi na bibilyi." ²⁰N'era mikati elyinda kuabira bandju byumbi bine, mwatolaa bichilyi binga byehure byande? Bera kuhusa, "Bilyinda." ²¹Era ku babira, "Mutasa kumenya ilyi kunva?" ²²Bera kuyika e Betsaida, bera kumuretera e muuta (mundju utabwona), bera kumwema amuate kwo. ²³Era kumuata kwa kuboko oyo muuta, era kumweka e mbuwa s'e musu, era kumutchira kwo e mate kwa meho, era kumubika kw'e maboko maye, era kumubusa, "Wabwene e kandju?" ²⁴Era kulola e ndonga, era kuteta, "Nalolyire e bandju nga mitchi yenda." ²⁵Mu mango ahubi re kubika e maboko maye kwa mehu maye, naye kulola kubuya, era kuba mundju muuma uma, era kulola ku byoshi kubuya buya." ²⁶Yesu era kumweka mwa nyumba yaye, era kumubira kwa, "Tchiro utayaa mwa musu (munene)." ²⁷Yesu era kuenda n'e baanda baye, bera kuya kwa misi y'e Kaisaria-filipi; n'omwo ndjira era kubusa e baanda baye, era kuteta, "E bandju bende bateta kwa nyono nyi nde?" ²⁸Bera kumuhusa, "Yoana Mubatisa, e bandji, Eliya; e bandji, muuma w'e barebi." ²⁹Naye era kubabusa, "Nenyu mwende mwateta kwa nyono nyi nde?" Petro era kumuhusa, era kumubira, "Woyo u Kristo." ³⁰Yesu era kubanza, batabiraa mundju woshi e myasi yaye. ³¹Era kutangira abeyilyisa kwa bishingenene e mwana w'e mundju abwone e malyibuko manene, n'e kulayirwa n'e bahosi, n'e bakulu b'e badjindji, n'e bandjisi, na ang'etchibwa, n'e nyuma sa siku e hatchwu ang'omwoka. ³²Naye endee ateta ono mwasi e kanangana. Petro era kumutola, era kutangira amukaliyira. ³³Si Yesu era kualuka, era kubira e baanda baye, na era kukaliyira Petro, era kuteta, "Uye e nyuma sanyi, shetani; kwa bushi uteshi e bya Ongo, si ebya benye mundju." ³⁴Era kubalangira e mukundamano alauma n'e baanda baye, era kubabira, "E mundju woshi ola wahonda e kunyikulyikira, atchilayire yeyine, atchihwekere kw'e tchimanyi (musalaba) tchaye, anyikulyikire." ³⁵Kwa bushi e mundju woshi ola ukahonda e kulamya (ilyi kufumya) e kalamwo kaye, akakasheresa, n'e mundju ola ukasheres e kalamwo kaye kwa bushi nanyi na kwa bushi n'e mwasi mubuya, oyola yi ukakafumya ilyi kukalamya. ³⁶Kwa bushi, shiye e mundju ang'onguka, e mango angatola e butala bwoshi n'e kuteresa e kalamwo kaye? ³⁷Ilyi e mundju ane tchiye e nyuma s'e kalamwo kaye? ³⁸Kwa bushi ngasi mundju ola ukabwona e honyi kwa bushi nanyi nyono, n'e myasi yanyi, mwa kakatchi ketchine tchibutchi tch'e buhungu n'e byaa, e mwana w'e mundju aka mubwona e honyi oyo mundju, e mango akesha mwa kakatchi k'e buashe bw'eshe, alauma ne ba malaika batchesibwa.

Chapter 9

¹Era kubabira, "Mwemere, nyibabilyire, Kulyi e bandju mwa bano bemangire anola, bala bataka toma kwa lufu tchiro ne hitcha, kuyika e mango bakalola e bwami bwa Ongo bwesha kwa misi." ²Na e nyuma sa siku ndatchwu, Yesu era kubatola: Petro, ne Yakobo, ne Yoana era kubeka kwa muruko mure kw'ewe, alauma naye beyine. Yesu era kualuka e shushanyo yaye e muhondo sabwo. ³E ndjimba saye sera kulangala busibu, sera kuba seru busibu, kwa tchiro kutafiraa kuba e wekufura e ndjimba mwa butala kulyi ng'oko. ⁴Bera kwilukirwa ne Eliya alauma ne Musa, nabwo bendee baanyira ne Yesu. ⁵Petro era kuhusa era kubira Yesu, "Mwiilyisa, bilyi bibuya tchwubano tchwube anola; na tchwibake biala bihatchwu, tchiuma tchawe woyo, tchiuma tcha Musa na tchiuma tcha Eliya." ⁶Kwa bushi, atamenyaa etche ateta, kwa bushi bayibwaa mw'e bwoba bunene. ⁷Businda kwera kwilukira lwakungu lunene, lwera kubabika kw'e mbololo, e murenge era kutenga mw'olo lwakungu, "Onola yi mwana wanyi, musimwa wanyi, mumunvilyise." ⁸Na batcha, bera kutchwumbikisa ene n'eye, batalolaa ku mundju alauma nabwo si Yesu yeyine. ⁹Na ilyi bera bandaala kutenga kw'oyo muruko, era kubalayilyira kwa batabira mundju woshi ebye balolaa kwo, kuyika e mango e mwana w'e mundju akaba omwokire kutenga mwa bafu. ¹⁰Bera kusesa oyo mwasi, bera kwende babusanya beyine ku beyine, "Kuno kw'omwoka kutenga mwa bafu ku kuteta kute?" ¹¹Bera kumubusa, "Kute e bandjisi bendee bateta kwa bishingenene Eliya atange kwisha?" ¹²Era kuhusa, era kumubira, "Kubinalyi, Eliya ashingenene atange kwisha, na, ekualula byoshi buyaya; si kweyine, alauma n'oko, kute byaandjiki lyirwe e mwana w'e mundju oko akalyibusibwa busibu n'e kweneyibwa?" ¹³Si kweyine nyiba bbilyire, kwa Eliya eshire mira, nabwo bera kumuyira byoshi oko bahondaa ng'oko bimwandji kilyirwe!" ¹⁴Na ilyi bayika era e bandji baanda balyi, bera kubuana mukundamano munene ubasungure, n'e bandjisi bendee baanyira nabwo. ¹⁵Unawo ilyi e mukundamano woshii bamulola kwo bera kuso merwa, bera kuya era lyi lubiro, bera kumulamusa. ¹⁶Era kubusa e baanda baye, "Tchiye mwendji re mwaanyira nabwo?" ¹⁷Mundju muuma mwa mukundamano era kumuhusa, "Mwiilyisa, narechire e mwana wanyi era uliyi, alyi mw'e mbusi y'e kutateta." ¹⁸Na ngasi kashangi kala yendjire yamusimba, yende yamukumbaasa kwa tchitaka, naye anatangira atenza e fula kwa bunu, n'e kukuuta e meno n'e kuongola. Nabiraa e baanda bawe bamukule kw'eye mbusi, si bata alyire." ¹⁹Era kubahusa, era kuteta, "Mu tchibutchi tchitemera, nying'ekala nenyu kuyika mangotchi? Nyitabalane nenyu kuyika mangotchi? Mumuret'emwanyi." ²⁰Bera kumureta era lyi. Na ilyi amulola kwo, unawo eye mbusi yera kumubika kw'e lungu. Naye era kukumbaala kwa tchitaka, era kualala, era kutengwa mwo e fula. ²¹Yesu era kubusa eshe, "Asimbwaa n'e bine, kutengera mangotchi?" Eshe era kuteta, "Kutengera e bwana bwaye." ²²Na bishangi bingi yende yamukabula mwa mulyiro, n'omwo meshi, kuhonda yimusherese; "Si nga ungaala kandju kwoshi, utchwubabalyire, unatchwutabale." ²³Yesu era kumubira, "Ukaala? Byoshi byende baalyikana kw'ola wemere." ²⁴Unao, eshe w'oyo mwana era kwirusa e murenge, era kuteta, nyemere, "Nyitabala e kutemera kwanyi." ²⁵Na ilyi Yesu alola kwa e lubaa lwakundamene lubiro, era kukalyiyira eye mbusi yibi, era kuyibira, "U mbusi yitateta na yitonva, nyono nyikubilyire, tenga mw'ono mwana, utanatchimuhubiraa mwo." ²⁶Era kulakanga, era kumubika mwo e lungu. Y'era kumutenga mwo; naye era kuba ng'ola ufire, tchiro bengi bera kuteta oko "afire." ²⁷Si kweyine, Yesu era kumusimba e kuboko, era kumwimusa, naye era kwimanga. ²⁸Na ilyi Yesu engira mwa nyumba, e baanda baye bera kumubusa kw'ewe, "Kute tchwubano tchwutaaala kuyikorokanya?" ²⁹Era kubabira, "E mbusi ilyi ng'ene yitanga ala kutenga kwa undji mwasi woshi, nga ata kwa kwema." ³⁰Bera kuteng'eye, bera kurenga mwa kakatchi k'e Galilaya. Naye atahondaa e mundju amenye. ³¹Kwa bushi, ende'elyisa e baanda baye. Era kuba bira, "E mwana w'e mundju angaya kubikwa mwa maboko m'e bandju, e nyuma sa siku ehatchwu an'omwoka." ³²Si kweyine, batamenyaa oyo mwasi, bera kwobwowa e kumubusa. ³³Bera kuyika e Kapernaumu. Na ilyiaba alyi mwa nyumba, era kubabusa, "Tchiye mwabaa mwendjire mwayilyira e bwaka mwa ndjira?" ³⁴Bera kusira. Kwa bushi mwa ndjira bendee bayira e lwayo beyine ku beyine, nde yi uliyi mukulu mubwo. ³⁵Era kwikala alashi, era kubalangira elye e kumi na babilyi era kubabira, "E mundju ola akahonda kuba mutanzi, yi ukaba musinda kulusha bwoshi, na mukosi wa bwoshi." ³⁶Yesu era kutola e mwana muke, era kumubika e kakatchi kabwo, era kutchikumba kuye, era kubabira; ³⁷"E mundju woshi ola ungaangilyira mwana muuma uliyi ng'ono kw'e sina lyanyi, any'angilyire nyono, n'e mundju ungany'angilyira nyono, atatchilyi ny'angilyire, si ola wanyitchumaa." ³⁸Yoana era kumuhusa, era kuteta, "Mwiilyisa, tchwalolaa e mundju akula e mbusi kw'e sina lyawe, na atashimbene netchwu; tchwera kumulayilyira, kwa bushi atashimbene nethwu." ³⁹Yesu era kuteta, "Mutamulayilyiraa, kwa bushi kutalyi e mundju ola ungaala kuyira etchisomerene kw'e sina lyanyi, na ahube kunyi tetera kumbi." ⁴⁰Kwa bushi ola utatchwulwisa, alyi era tchwulyi. ⁴¹Kwa bushi ola woshi hukabamwesa e chikombe tch'e meshi, kwa bushi mwabwo mulyi bandju ba Kristo, mwemere nyibabilyire, atakayina e lwembo lwaye. ⁴²N'ola woshi ukayinyisa muuma wa bano ba eke bemere, bishingenene ahwekerwe e koyi ly'e kuwowa mw'e wosi lyaye, n'e kukabulwa

mwa nyandja. ⁴³N'e kuboko kwawe kukakuyilyira e mabi, ukwishe; kulyi kubuya kuya mwa kalamwo ulyi tchirema, alyi e kuba na maboko mabilyi, n'e kuya mwa jehenamu, era yilyi e mulyiro utasima. ⁴⁴Moyo mulyiro, e bitchwera bitafa n'e mulyiro atasima. ⁴⁵N'e kuulu kwawe kuka kuhira, ukwishe; kwa bushi kulyi kubuya e kuya mwa kalamo, ulyi tchirema, alyi e kuba na maulu mabilyi, n'e kukabulwa mwa jehenamu. ⁴⁶Omola e bitchwera byabwo bitafa n'e mulyiro atasima. ⁴⁷N'e lyiho lyawe lyikakuyilyira e mabi, ulyi kule, ulyi kabulyire, kulyi kubuya kwingira mwa bwami bwa Ongo, wete lyiho lyiuma, alyi e kuba na meho mabilyi, n'e kukabulwa mwa jehenamu. ⁴⁸Omwola e bitchwera byabwo bitafa, n'e mulyiro atasima. ⁴⁹Kwa bushi ngasi mundju akabikwa e munyu kwa mulyiro. ⁵⁰E munyu alyi mubuya, si kweyine e munyu akaba atatchilyi munyu, tchiye munga bika mwo yilyi aloka? Mube n'e munyu mwanda senyu, yilyi mwikala kwa bwolo mubeyine kwa mubeyine.

Chapter 10

¹Yesu era kut'eye, era kuyika kwa businda bw'e Buyahudi, n'eshilyisa s'e Yordani; mukundamano munene era kukundamana kandji bera kumwendera; era kubeyilyisa ng'oko abaa akomere ekuyira. ²Na batcha, e Bafarisayo bera kumwendera, bera kumubusa: "Kute! ilyi bishingenene e mundju kureka mukaye? Batcha, bahondaa ekumutangula. ³Naye era kubahusa, era kubabira, "Kute Musa ababiraa?" ⁴Bera kuhusa, "Musa anaa e luuma lw'ekumwandjikira e maruba n'ekumureka." ⁵Yesu era kubabira, "Kwa bushi n'ebusibu bw'e mitchima yenyu kw'abaandjikiraa lyin'eyano. ⁶Si kutengera mira e kubumbwa kw'e butala, Ongo aremaa e mulume n'e mukasi. ⁷Kwa bushi n'oko, e mundju angarek'eshe ne nyina, anga kulyikirana ne mukaye; ⁸nabwo babilyi bangaba mubilyi muuma; na tchiro batatchilyi babilyi, si mubilyi muuma. ⁹Na batcha, ehye Ongo alunganyise, mwenye mundju ata hilyikanusaa. ¹⁰Na kuyika mwa nyumba, e baanda baye bera kumubusa kute oyo mwasi atetchire. ¹¹Era kubabira, "Ngasi munju ola ukareka mukaye n'eku hwera eundji ayilyire e buhungu e ndonga saye. ¹²N'emukasi, akreka eba waye n'ekuhwerwa n'eundji mulume, ayilyir'ebuhungu." ¹³Na batcha, bera kumuretera e bana batoto ilyi ababike kw'emaboko; Ebaanda baye bera kubakalyiyira. ¹⁴Si kweyine Yesu ilyi alola batcha, era kuayisibwa busibu, era kubabira, "Murek'ebana batoto b'esh'emwanyi, muta balayilyiraa, kwa bushi e bana balyi nga bano, e bwami bwa Ongo buliyi bwabwo. ¹⁵Mwemere, nyibabilyire, Ngasi mundju ola utemere e bwami bwa Ongo nga mwana mutoto, atak'engira mwo tchiro n'ehitcha. ¹⁶Yesu, era kubamwoera, era kubika e maboko may'endonga sabwo, era kubayisha. ¹⁷Na ilyi aba alyi mwa kutenga, kuya mwa ndjira, mundju muuma era kwisha fuba (lubiyo), era kumukomera e mafi, era kumubusa, "Mwiilyisa mubuya, kute kwa nyiyirae ilyi nyibwona e kalamwo k'e myaka n'e myaka? ¹⁸Yesu era kumubusa, bushi n'etchiye unyibalangire mubuya? Kutalyi ola ulyi mubuya si muuma, na yi Ongo. ¹⁹Umenyir'e maanure, ut'etaa, utayiraa e buhungu, ut'ebaa, uta amilyisaa e bisha, utatebaa, ukeng'eho ne nyoko." ²⁰Era kumubira, "Mwiilyisa, ebyera byoshi nabikulyikiraa kutengera e bwana ilyi e butoto bwanyi. ²¹Yesu era kumutchwumbikisa, era kumusima, era kumubira, "Wandaalyirwe na mwasi muuma, Wenda, uuse byoshi bya wete, weres'ebakene, nawe ungaba n'e lwembo era mbingu; na businda wishe unyishimbe. ²²Si kweyine, yeki era kuony'e busu bwaye, kwa bushi n'oyo mwasi, era kuenda n'ebute; kwa bushi abaa ete bikulo binene. ²³Yesu era kuloreresa ene neye, era kubira ebaanda baye, kwa kukaba kusibu e baare kuya mwa bwami bwa Ongo. ²⁴Ebaanda bera kusomerwa kwa myasi yaye. Si Yesu era kuhuba kuteta kandji, era kubabira, "Bana banyi, nyibabilyi re kwa kulyi kusibu e balangalyir'e bikulo kuya mwa bwami bwa Ongo! ²⁵Kwa kulyi kurembu etchesi (Ngamia) kurenga mwa tchitchure tch'e singe, kulusha e muaare, kuya mwa bwami bwa Ongo." ²⁶Nabwo bera kusomerwa busibu, bera kumubusa, "Nde, ola unga al'ekutchunguka? ²⁷Yesu era kuba tchumbikisa, era kuteta, "Era mw'e bandju bitangaalyikana, si emwa Ongo ata batcha; kwa bushi byoshi bialyikene emwa Ongo. ²⁸Petro era kutangira amubira, "Lolaa, tchubano tchwarekire byoshi, tchwera ku kushimba woyo." ²⁹Yesu era kuteta, "Mwemere, nyibabilyire, kutalyi e mundju ola warekir'enyumba yaye, ilyi mwenye wabo mukasi ilyi mulume, ilyi nyina, ily'eshe, ily'ebana, ily'emahwa, kwa bushi nanyi, ilyi kwa bushi n'e mwasi mubuya, ³⁰na atak'eresibwa kalyi eyina mwobuno butala, e nyumba, na benye wabwo e balume n'e bakasi, ne nyina, n'e bana, n'e mahwa alauma n'ebindji; na ekwangilyira mwa butala bukesha e kalamwo k'e myaka n'e myaka. ³¹Si kweyine, banene balyi e muhondo, bakaba basinda; n'e basinda bakaba b'e muhondo." ³²Nabwo, ilyi baba balyi mwa ndjira, kwruka kuya e Yerusalemu; ne Yesu abaa abahondorere, bera kusomerwa, nabwo mwa kumukulyikiraa bera kwobwowa. Batcha Yesu era kutola kandji lyir'e kumi na babilyi, era kutondera ababir'e myasi yinga muyikira, ³³era kuteta, "Lolaa, batcha tchulyi mwa kuya e Yerusalemu; n'emwana w'e mundju angabikwa mwa maboko m'e bakulu m'e badjindji n'e baandjisi, nabwo banga mutchindjibusa anyiyibwe (afe), banga mubika mwa maboko m'e lubaa. ³⁴Nabwo bangamuyi lyira e lupalyi, n'ekumutchira kw'e mate, n'ekumu huta kwa mijereti, n'ekumwita; n'e nyuma sa siku ehatchwu ang'omwoka ilyi angafuka." ³⁵Ne Yakobo ne Yoana, bana ba Zebedayo, bera kumwendera, bera kumubusa, "Mwiilyisa, tchuhondjire utchwuyilyire byoshi bya tchwunga kwema." ³⁶Era kubabusa, "Tchiye muhondjire nyiba yilyire?" ³⁷Bera kumubira, "Tchwuhondjire utchwikase tchwubano muuma mwa kuboko kwawe kw'e malyo n'eundji mwa kuboko kwawe kw'e marembe mwa bukuse bwawe." ³⁸Yesu era kubabira, "Mutamenyire ebye mwemire. Munga ala kumwera e tchikombe nyinga mwera nyono, ilyi e kubatisibwa e bubatiso nyinga batisibwa nyono? ³⁹Bera kumubira, tchwana ala. Yesu era kubabira, etchikombe nyinga mwera kwo nyono nenyu munga tchimwera kwo, n'e bubatiso nyinga batisibwa nyono, nenyu munga batisibwa bwo; ⁴⁰si e mwasi w'ekwikala e kuboko kwanyi kw'e kulyo ilyi e kuboko kwanyi kw'e kurembe, ata nyono nyi nyinga beresa, si bala babikilyirwe kutengera mira bu bak'eresibwa." ⁴¹Na ilyi ely'ekumi bwonva, bera kutangira basinanyira Yakobo ne Yoana. ⁴²Yesu era kuba balangira, era kuba bira, "Mumenyire oko bala ba balangirwe kuba bakulu b'e lubaa, bende ba batambula kwa misi, n'ebakulu babwo bende ba bakoresa. ⁴³Si kweyine, bitakaba batcha ku mwabwo; si ola mundju woshi uhondjire kuba mukulu mu

mwabwo, akaba mukosi wenyu, ⁴⁴na e mundju ola uhondjire kuba mutanzi mu mwabwo, akaba mukobe wa bwoshi. ⁴⁵Kwa bushi, e mwana w'e mundju naye ateshaakukorerwa, si kukola, n'ekwana e kalamwo kaye kuba bunguke bwa banene. ⁴⁶Bera kuyika e Yeriko; na ilyi aba alyi mwa ndjira kutenga eYeriko, alauma n'ebaanda baye, n'e mukundamano munene, e mwana wa Timayo, Bartimayo, ola mwemi muuta, abaa ekere e butambi bw'e ndjira. ⁴⁷Naye ily'onva kwa Yesu mu Nazareti, yu warenga, era kutangira erusa e murenge waye, ne kuteta, "Yesu, mwana wa Daudi, unyi bere bwondjo!" ⁴⁸Na banene bera kumukalyiyira ilyi asira, si kweyine era kuhusha kwirusa e murenge, "Mwana wa Daudi, unyi bere bwondjo!" ⁴⁹Yesu era kwimanga era kuteta, "Mumubalangire." Bera kubalangira oyo muuta, bera kumubira, "Utchiw'e mutchima; Emuka, aku balangire." ⁵⁰Era kukabulyira e lutchimba lwaye, era kuhama ilyi kutoloka, era kuya era Yesu alyi. ⁵¹Yesu era kumuhusa, era kumubira, "Tchiye uhondjire nyikuyilyirae?" Oyo muuta era kubira, "Rabi, nyihondjire nyibwone." ⁵²Na batcha, Yesu era kumubira, "Uende. E bwemere bwawe bwakufumise." Unawo, era kutondera abwona, na era kumukulyikira mwa ndjira.

Chapter 11

¹Na ili bayika e ofi n'e Yerusalemu, ofi n'e Betfage n'e Betania, kuyika ofi n'e muruko w'e Mizeituni, ne Yesu era kutchuma babili mwa baanda baye, ²era kubabira, "Mwende, kuyika oyo musi uli ofi nenyu; na emango mungengira mw'oyo musi, unao mungalola e mwana w'e punda ahwekirwe, ola utafiraa kwirukwa kwo n'e mundju tchiro n'e hitcha; mumubwoole, mumurete. ³Na ili e mundju angababira, kute mwayilyire batcha? Mutete, Enawetchwu amuhondjire, na angamualula kandji anola." ⁴Bera kuenda, bera kulola e mwana w'e punda ahwekirwe kwa lunvi, e mbuwa mwa ndjira yinene, bera kumubwoola. ⁵Bauma mwa bandju babaa bemangire awola, bera kubabusa, "Kute mwayilyire e kumubwoola e mwana w'e punda?" ⁶Bera kubahusa ngoko Yesu ababiraa, nabwo bera kubemerera. ⁷Bera kumureter Yesu oyo mwana w'e punda, bera kuhashika e ndjimba sabwo kuye; ne Yesu era kwikala e ndonga saye. ⁸Bandju banene bera kuhandabanya e ndjimba sabwo mwa ndjira, n'e bandji bera kubika e bitchi beshaa mwa mahwa. ⁹Ne bandju babaa bahondore na bala beshaa e nyuma bera kwirusa e mirenge, "Hozana! oyola yi uyishirwe, w'eshire okw'esina ly'enawetchwu. ¹⁰Na uyishirwe alauma n'e bwami bwishire, bwa tata wetchwu Daudi! Hozana e ndonga e mbingu!" ¹¹Naye Yesu era kwingira mwa Yerusalemu na omwo kanisa; na ili aba era aloreresaa e andju woshi, kwa bushi kabaa kera kashangi ka ewolo, era kutenga, era kuya e Betania alauma na bala ekumi na babili. ¹²Na e mishangya-shangya ili atenga e Betania, era kunva e businya. ¹³Era kulola kwa bure e mutchi w'et'ebitchi, era kuya er'alyi ili ngaba angabwona e kandju e ndonga sawo; na ili ayika er'alyi, atabwonaa kwo kandju si bitchi byeyine; kwa bushi katabaa kashangi ka biumbulwa. ¹⁴Era kuhusa, era kuubira, "Kutengera ku lwarero kuyika e myaka yoshi e mundju woshi atalyaa e maree e uli." Ebaanda baye bera kunva. ¹⁵Bera kuyika e Yerusalemu, naye era kwingira mwa kanisa, era kutangira akoloknya bala bwoshi bendee baula n'e kuusa mwanda s'e kanisa, era kualula e meza m'e bende bula e faranga, n'e bifumbi bya bala bendee bausa e ngulyimba. ¹⁶Tchiro atalyindjiraa e mundju atol'ekandju mwanda s'e kanisa. ¹⁷Era kwiyilyisa era kuteta, "Kute! byataandjiki rwe, e nyumba yanyi ikaba nyumba ya memi kwa lubaa loshi? Si mwabo mwayi yilyire kuba luutchu lw'e banyayi. ¹⁸E bakulu be badjindji n'e bandjisi bera kunva e mwasi bera kuhonda e kumusheresa; kwa bushi bwobaa, kwa bushi e mukundamano woshi asomerwaa kwa meyilyisa maye. ¹⁹Na ili lyamaa ewolo era kutenga mwa musi. ²⁰Na mishangya-shangya ili baba barenga, bera kulola ola mutchi omire kutengera kwa tchisina tchawo. ²¹Petro era kukengera e mwasi waye, era kumubira, "Rabi, Lolaa! Ola mutchi watakiraa omire." ²²Yesu era kuhusa, era kumubira, "Mwemere Ongo." ²³Mwemere, nyibabilyire, ola woshi ukabira ene ndjulungu, "Tenga, ukabulwe mwa nyandja, nanga atete karinda mwa mutchima waye, si emere oko ebye ateta byayikilyira, Ongo anabiyikilyisa era mwaye. ²⁴Kwa bushi n'oko nyibailyire, "E kandju kwoshi kala mungema mwa memi, mwemere kwa munga byaangilyira, na bingaba era mwenyu. ²⁵Nenyu, e mango mwemanga n'ekwema, mube ba kubabalyira, mukaba n'e mwasi e ndonga sa mundju murebe; ili n'eho wenyu w'omwo mbingu aala ekuba babalyira e byaa byenyu. [²⁶Si nga nenyu mutababalyire, n'eho wenyu w'omwo mbingu atangaba babalyira e byaa byenyu.] ²⁷Bera kuhuba kuyika e Yerusalemu kandji; na ili aba alyi mwa kutabanga mwa kanisa, e bakulu b'ebadjindji, n'ebandjisi, n'ebahosi, ²⁸bera kumubira, "Kwa buashe butchiye ku wendjire wayira bine? Naye yi nde wakweresise bunu buashe ukole bine?" ²⁹Yesu era kubahusa, "Nanyi nababusa mwasi muuma, nenyu munyihuse, na businda nyinga babira kwa buashe bwande ku nendjire nayira bine. ³⁰E bubatiso bwa Yoana bwatengaa e mbingu, ili emwa benye mundju? Munyihuse." ³¹Bera kubusanya beyine ku beyine, bera kuteta, "Nga tchungateta kwa bwatengaa e mbingu, angateta kwa si mutamwemeraa? ³²Si tchukateta kwa bwatengaa 'e mwe bandju'...." Bera kwobwowa e bandju; kwa bushi e bandju bwoshi babwonaa kwa Yoana abaa murebi w'ekunalyi. ³³Bera kuhusa Yesu, bera kuteta, "Tchuteshi." N e Yesu era kubabira, "Tchiro nanyi nda babire kwa buashe bwande kunendjire nayira bine."

Chapter 12

¹Yesu era kutangira ateta nabwo kwa mianyi. Era kuteta, "Mundju muuma ayingaa ehwa ly'e mizabibu, era kulyisungusa e luutchu, era kutchima e tchitobwore, era kwibaka e munara, era kubika mwo e bayinzi, era kubalama. ²Na ilyi kwayika e bishangi, era kutchuma e ndjumwa e mwabwo bayinzi, ilyi atola mwabwo bayinzi e biumbulwa by'e mizabibu yaye. ³Si bera kumu tola bera kumuhuta, bera kumukolokanya, atete kandju. ⁴Era kuhuba kutchuma kandji eyindji ndjumwa, n'oyo bera kumubika kw'e byulu by'okw'etchwe, bera kumuyilyira e lupalyi. ⁵Era kuhuba kutchuma eundji, onola bera kumwita; na bandji banene, bauma bera kuhuta, n'e bandji bera kubanyia ilyi kubeta. ⁶Na era kuba ashibana muuma yeyine, mwana musimwa waye; onola naye era kumutchuma e mwabwo businda, era kuteta, "Banga kenga muala wanyi." ⁷Si kweyine abwo bayinzi bera kubirana, "Onola yi ukema. Batcha, tchumwite, n'ono mwimwo angaba wetchwu." ⁸Bera kumutola ilyi kumusimba, bera kumwita, bera kumukabula e nyuma y'ehwa ly'e mizabibu. ⁹Batcha, kute anga bayira oyo nyin'ely'ehwa ly'e mizabibu? Angesha n'ekusheresha abwo bayinzi, n'ely'ehwa ly'e mizabibu anga lyeresha e bandji. ¹⁰Tchiro mano maandjiko mutafiraa kumasoma? Ekoyi lyira e bobasi balayiraa, Elyera lyilyabere ekoyi lyinene ilyi lyikulu ly'etchitchumba. ¹¹Ono mwasi atengire emw'enawetchu, nawo alyi wa bisomerene kwa meho menyu?" ¹²Nabwo bera kuhond e kumusimba, bera kwobwowa e mukundamano; kwa bushi bamenye reraa kwa atetchire oyo muanyi e ndonga sabwo. Bera kumureka, berakuenda. ¹³Bera kutchuma er'alyi, e Bafarisayo n'e Baherodi, ilyi bamusimba kwa myasi. ¹⁴Na ilyi banola bayika bera kumubira, "Mwiilyisa, tchumenyire kwa ulyi mundju w'ekunalyi, na tchiro utalola e tchifumbi tch'e mundju; si mwa ekunalyi mu wendjire weyilyisa e mwasi wa Ongo. Kute! Kushingenene ekweresa Kaisari e kolyi ilyi nanga? ¹⁵Tchumuwe, ilyi tchuta muwaa? Naye, mwa kuba amenyire e bulyalya bwabo, era kubabira, "Kute mwanyitangure? Munyiretere olo lufaranga (dinari) nyilulole kwo." ¹⁶Bera kulureta. Yesu era kubabira, "Ene shushanyo na mano maandjiko bilyi byande?" Bera kumuhusa, "Bya Kaisari." ¹⁷Yesu era kubahusa, era kubabira, "Mwerese Kaisari e bilyi bya Kaisari, ne Ongo e bilyi bya Ongo. Bera kusomerwa busibu. ¹⁸Businda e Basadukayo, bandju bende bateta kwa kutalyi e kufuka kw'e bafu, (ilyi kwomoka), bera kuya kumweendera, bera kumubusa, n'e kuteta, ¹⁹"Mwiilyisa, Musa atchwaandjikiraa kwa mwenye wabwo mundju akafa, n'ekureka mukaye atete mwana, mwenye wabwo n'oyo mulume anatola oyo mukasi, ilyi amubutchira e bana." ²⁰Na batcha, kwabaa bandju balyinda, (ba nda nguma) e mutanzi era kutola e mukasi, era kufa, busira kurek'e mwana. ²¹E wa kabilyi naye era kumutola era kufa busira mwana. N'e wa kahatchu naye kunoko; ²²tchiro kuyika bwoshi kwa banalyi balyinda, busira mwana. Na businda bwa nyuma oyo mukasi naye era kufa. ²³Batcha, e lusiku lw'e kufuka, akaba wande mwabwo bwoshi? Kwa bushi bwoshi kwa balyi balyinda babaa naye. ²⁴Yesu era kuhusa, era kubabira, "Kute! Mutaterekire kwa bushi no kuno, kwa bushi mutamenyire e mandjiko ilyi e buashe bwa Ongo? ²⁵Kwa bushi, e mango bak'omwoka kutenga mwa bafu, batakahwera ilyi kuhwerwa, si bwoshi bakaba nga ba malaika balyi mwa mbingu. ²⁶N'oko myasi y'e bafu kwa bakw'omwoka, mutafiraa kusoma mwa tchitabu tcha Musa, e shushanyo y'e katchi kaulumira, kwa Ongo amubiraa, era kuteta, "Nyono nyiOngo wa Abrahamu, na Ongo wa Isaka, na Ongo wa Yakobo?" ²⁷Oyo Ongo, ata Ongo w'e bafire si Ongo w'e basene. Na batcha muterekire busibu. ²⁸Na muuma wabwo baandjisi era kuyika, era kubwonvilyisa baanyira naye, era kumenya kwa ahusise ekunalyi, era kumubusa, "Mwa kakatchi k'e maanure mwoshi, ngayi lyilyi e lyitanzi? ²⁹Yesu era kumuhusa, "Unve, u Israeli, Enawenyu Ongo wetchu alyi Enawenyu muuma. ³⁰Nawe usime Enawenyu Ongo wawe kwa kwa mutchima wawe woshi, n'oko bwenge bwawe bwoshi, n'oko misi yawe yoshi. ³¹N'e anure lya kabilyi lyi lyine, Usime mwenye wenyu ng'oko utchisima weyine. Kutalyi e lyindji eyeno lyinene kulusha manola. ³²Oyo mwandjisi era kumubira, "Kubinalyi, mwiilyisa, watetchire kubuya oko Ongo alyi muuma, na kutalyi eundji ulyi nga ye; ³³n'eku musima kwa mutchima wawe woshi, n'oko bwenge bwawe bwoshi, n'oko misi yawe yoshi, n'ekumusima mwenye wenyu nga weyine, ku kushingenene kulusha e ndjulo yuma uma y'ekwo tchibwa na kulusha e nderekero soshi. ³⁴Ne Yesu, ilyi alola kwa ahusise kwa bwenge, era kumubira, "Woyo utalyi bure n'e bwami bwa Ongo. kutengera awola, kutatchibwonekanaa e mundju w'e kumubusa e mwasi kanji. ³⁵Na ilyi Yesu alyi mwa kwiilyisa mwa kanisa, era kuhusa, era kuteta, "Kute e baandjisi bende bateta kwa Kristo alyi mwana wa Daudi? ³⁶Daudi yeyine atetchire, kwa buashe bwa muka mweru wa Ongo, 'Enawetchu abiraa enawetchu, wikala e kuboko kwanyi kw'e malyo, kuyika nyibike e bahombanyi bawe e masina m'e maulu mawe.' ³⁷Daudi yeyine atetchire kwa yi Enawetchu, kute Kristo era mwana waye?" Na mukundamano munene endee amunvilyisa kwa bushaaluke. ³⁸Yesu era kubabira mwa meyilyisa maye, "Mutchanze n'e baandjisi, bu bende basima e kuenda bembere endjimba sire, n'ekulamusanya mwa ma soko, ³⁹n'ekwikala e muhondo mwa ma sinagogi, n'e bifumbi by'e muhondo mwa karamu; ⁴⁰abwola bu bende balya e nyumba s'e bahumbakasi, n'oko bulyalya bende bema e memi marerere; banola bakabwona e butchindjibuke bulyi bunene. ⁴¹Ne Yesu era kwikala kwerekera e sanduku (ilyi e tchitchilyi) tch'e kwanyira mw'e ndjulo, ilyi

aloreresa kute e mukundamano endjire abika e ndjulo ilyi faranga mwo. E baare banene bera kubika mwo sinene.⁴² Kwera kwisha mukasi muuma, muhumbakasi, mukene, era kubika mwo faranga (senti) ebilyi, silyi nga tchimbi tcha lufaranga.⁴³ Era kubalangira ebaanda baye, era kubabira, "Mwemere nyibabilyire, onola muhumbakasi mukene, yi wabikire singi busibu kulusha e bandji bwoshi babikire mw'e sanduku ly'e ndjulo;⁴⁴ Kwa bushi abwola bwoshi, banyire esilyi e ndonga s'esibatchirukire; si nola mwa kakatchi k'e bukene bwaye abikire byoshi ebye abaa ete, na yi mulangalyiro waye woshi."

Chapter 13

¹E mango Yesu elukine mwa Kaongo, muumaw'ebaanda baye era kumubira: mwiylilyisa, lolaa mano makoyi, na mwibako muchiye! ²Yesu erakumuhusa: ulolyire enemyubako inenene?, kutakashiba ekoyi kw'ekoyilya lyitaka hanjibwa. ³Erakwikala kwa ndjulunga w'emizeituni, emuhondo a,ekanisa. Ne Oetro, Yakobo, Yowana ne Andrea bera kumubusa lyine ebuso: ⁴Utchubire, mangotchi ebyera bikayikilyira, na kwa muanyi mutchiye tchukamerako kwa ebyera byoshi, bikaba? ⁵Yesu erakutondera ababira: Muchilange, emundju angabateba. ⁶Bushi, banene, bakesha kw'esina lyanyi, ne kuteta: nyinyono, bakanateba bandju bengi. ⁷Emango mukanwa bateta endambala; n'emiteteresi y'endambala, mutakomngobanaa; bushi, bishingenene, ebyera biyikilyire. atabubukaba businda. ⁸Elubaa lukembuka kwalunyi lubaa, na ebwanya kwa bunji bwami; kukaba ekukukumana kw'ebutala, andju auma auma, kukuba ebusinya. ukaba mutondero w'emalumwa. ⁹muchilange, bakabashitaka kwa tubinali, bakanabahuta n'etchuhunyahunya mwa ma kanisa, muk'ekibwa emuhondo s'ebami, kwabushi nanyi, ilyi babona ebuamirisi. ¹⁰By'emire butanzi emwasi mubuya (wa Ongo) eyilyisibwe e'mwebirongo byoshi. ¹¹Emango bakabeka kwa kuya kubaana, mutatchibusa, kwebyemungateta, si mutete ebye mungeresibwa ebyebishangi, nabushi atamwabo mu mukateta, si e'mukauchere (wa Ongo). ¹²Mwenye wabo mundju, akamwana, echibwe, na eshewe'mwana; ebana bak'emuka kwabasere, bakana beeta. ¹³mukahombibwa na boshi, kwa bushi nanyi, siola okachisesa kuyik'ebusinda akatchunguka. ¹⁴E'mango mukabona, olaw'ekusheresha emangire a andju ata mulyinga manyire, ewasoma, anachikebwae; Mumango, ebakaba (balyi) e'yudea, bashayire mwa miruko; ¹⁵Ola ukaba alyi kwa ndunga s'enyumba mushanje, atak'andaala n'ekutola kandju mwa mwaye; ¹⁶N'ola ukaba mwamahwa atakahubir'enyuma kutol'eluchimba. ¹⁷E bwanya emwebakosi b'etemasimi na bola bakaba bonwa mw'ese siku! ¹⁸Mwemae ilyi ebye bitayukaa mwa kashangi mbewo. ¹⁹Kwa bushi ekulyibuka mw'esesiku, kukaba kwa kutafira kuboneka kutenga e mutondero w'ebutala Ongo aremaa kuyika kulwarero, kutaka na chiba. ²⁰Wang'enawetchu atoofayo ese siku, kutayi eungachungukire. ²¹Ilyi kulyi ennga babira: Kristo alyi wano, ilyi, alyi wowo", mutamw'emereraa. ²²Kwa bushi kukielukira eba Kristo babi n'ebarebi babi; bakayir'ebisomerene 'ekuteba e'bahombolwanga kualyikene. ²³Mubae kwa bulanzi bwenyu; nababilyire byoshi e'muhondo. ²⁴Si mwes'esiku, enyuma s'ano malyibuko, esuba lyikaba mw'emwisimya, e'mwesi utaka chana ebulangare, ²⁵E'ngununu sikatowa kutenga kwa nguba, n'ebuashe buliyi kwa nguba bukahaala. (bukahaane nyisibwa). ²⁶Na bacha bakalola emwana w'emundju esha mwa lwakungu n'emisi inene n'engulu. ²⁷Unao, akatchuma bamalaika na akakundamanya e'bahombolwa b'ebusinda bw'echiwo kuyikiebusinda bw'enguba. ²⁸Mulorera'e lwiwanyo lutengire kwa (muchi wefigi). Emango ematabi, n'eshamba kumera, mwanamenya okwo ebishangi bye kuumbula, byera wofu. ²⁹Kunoko, emango mukabona ebye byayika, mumeny'a'oko emwana w'emundju alyi wofi, kwolunvi. ³⁰Nyibabilyir'ebye kunalyi; chine chibuchi chitarengi; n'ebye boshi bitaba. ³¹E'lulu nguba n'ebutala bikarenga, si emyasi yanyitakaranga chiro n'ehicha. ³²Kwa ebyerekere e'lusiku ilyi echishangi, kutalyi e'wishi, chiro angaba bamalaika kwa nguba, chiro n'emwana, si esheyeine. ³³Mwisae, mutaonjeraa on'ekwema, bushi, mutamenyire mangochi ebye bishangi bikaika. ³⁴Bikaba ngakula mundju muuma, iwabalamaa, kureka, iwabalamaa, kureka, enyumba yaye, kweresa ebukulukulu ebakosi baye, kwereka ngasi muuma ewaye mumulyi;o kolo, n'ekubira emulanzi kutaonjera. ³⁵Kwabusi noko mutaonjeraa (mwise) bushi mutamenyire mangochi akesha emukulu wenyumba; ilyimeola, ilyi mwa kakatchi kebutehufu, ilyi kwakubika kw'ehuasi, ilyi mishangyashangya. ³⁶Mw'obowe bitababuanaa mwaonjee, mwakwisha kwaye kw'ekuchifutchuka. ³⁷Ebye nyibabilyire, binyina bilyire ebandji. mutaonjeraa (mwise).

Chapter 14

¹E nyuma s'e siku e bilyi, lwera kuba lusiku lukulu lw'e Pasaka, n'e mikati yitabikirwe mw'e ngeso; e bakulu b'e badjindji n'e baandjisi bera kuhonda e ndjira y'e kusimba Yesu ilyi bamwita. ²Kwa bushi batetaa, "Lutabaa lusiku lukulu, kungesha kuteng'e lubi mwa kakatchi k'e bandju." ³Ne Yesu abaa e Betania mwa nyumba ya Simoni mubenzi benzi, omwo kuba bendjire balya kwa mesa, kwera kwisha mukasi muuma et'esupa ly'e marashi matchere ma tchitchiro tchinene; era kulyi funula, n'e kumufubulyira kumwo okw'etchwe lyaye. ⁴E bandju babaa omwola, bera kuayisibwa mwa tchima yabwo, bera kuteta: "Bushi n'e kute unga teresa e marashi batcha?" ⁵Kwa bushi mano marashi m'et'etchitchiro tchilyi dinari maana mahatchu n'e kutaluka, s'ingeresibw'e bakene. Bera kumuyongerwa busibu. ⁶Yesu era kuteta, "Mureke ono mukasi, na kute mwa mulyibusa? Anyikworere e mukwolo mubuya. ⁷Kwa bushi e siku soshi mulyi n'e bakene, n'e mango mungasima mwana bayilyira e mabuya, si kweyine mutalyi nanyi e siku soshi. ⁸Ayiye kula angayilyire, ahondorer'e kwakaba e mubilyi wanyi e marashi, e muhondo s'e kubishibwa kwanyi. ⁹E kunalyi nyiba bilyire, ngasi andju e mwasi mubuya mwa butala bwoshi, ne lyine ayilyire lyika tetchibwa kwa kumu kengera." ¹⁰Yuda iskariyote muuma mw'esira ndjumwa e kumi n'e bilyi, era kuenda e mw'e bakulu b'ebadjindji, ilyi abona kumwana era balyi. ¹¹Nabwo, ilyi bwonva, batcha, bera kushaaluka, bera kumulaanya e kumweresa e faranga. Era kuhonda e ndjira y'e kumwana e bishangi bishingenene. ¹²Ilyi lwayika e lusiku lutanzi lw'e mikati it'ete ngeso, ilyi bayira e pasaka, e baanda baye bera kumubira, "Ngayi uhondjire tchwende kukuteanyisa ulyire w'e Pasaka?" ¹³Era kutchuma babilyi mwa baanda baye, era kubabira, mwendaa mwa musu, munga buanana e mulume u betchur'e ndaa y'e meshi, mumu kulyikiraa. ¹⁴Na ngasi andju ala ang'engilyira, mubuse nyin'e nyumba, e mwiilyisa atetchire, "Ngayi e businda bwanyi bw'e baenyi buliyi, nyilyire mwo e pasaka n'e baanda banyi?" ¹⁵Naye yeyine anga balosa e orofa yinene, mira yaandjikirwe, omwola mu mutchuteanyisaa. ¹⁶E baanda bera kutenga, bera kuenda mwa musu, bera kulola ng'okula ababiraa, bera kuteanya e pasaka. ¹⁷N'e mango lyabaa ly'era e wolo, era kwisha ne sira ndjumwa. ¹⁸Nabwo mwa kuba b'ekere balya'e bilyo, Yesu era kuteta, "E kunalyi nyibalyire, muuma wenyu naye alyalauma nanyi anganyana." ¹⁹Bera kuyongwa bera kuteta, "Muuma kwa muuma n'e kubusa ilyi nyono?" ²⁰Yesu era kuba bira, "Alyi muuma we sine ndjumwa, ola w'endjire watobesa alauma nanyi mwa mbare nguma. ²¹Kwa bushi e mwana wa Adamu atchiendera ng'okula byaandjikwaa, si kweyine bwanya e mw'ola mundju wamwana, kunga bera kubuya era nga ata butchibwaa." ²²Nabwo e mango babaa bendjire balya, Yesu era kutola mukati, era kuwisha n'e kuufuna mwo, era kubeeresa, era kuteta, "mutole, onola ulyi mubilyi wanyi." ²³Era kutola n'e tchikombe era kwema, era kweresa e baanda baye, bera kumwa bwoshi. ²⁴Era kuba bira, enera ilyi mikira yanyi y'e lwishi bano yisheshekere alandonga sa bengi. ²⁵E kunalyi nyiba bilyire mwabwo, nda tchimwe kandji e muzabibu kuyika e lusiku nyikamwa buyaya mwa bwami bwa Ongo." ²⁶Nabwo ilyi bamala kwimba, bera kuenda mwa ndjulungu y'e Mizeituni. ²⁷Yesu era kuba bira, "Munga shandabanyisibwa, e buychufu bwa kulwarero kwa bushi, bushi kubyaa ndjikirwe, "Nyingahuta e mulanzi w'e bibusi n'e bibusi binga shandabana." ²⁸Si kweyine e nyuma s'e kufa kwanyi, nyika bahondorera e Galilaya. ²⁹Petero era kumubira, "Tchiro boshi banga kureka, si nyono, ndaka kureka." ³⁰Ne Yesu era kumubira, e kunalyi, nyikubilyire e butchufu bwa kulwarero, e luasi lungaba luta kubika kabilyi, unga nyilayira kahantchu. ³¹Naye Petero era kuenderera busibu kuteta, "Binyeemire nyife alauma nawe, e kunalyi ndakulayire." Boshi bera kuteta batcha. ³²Businda bera kuenda mw'ehwa lyibalangirwe Gethsemani, Yesu era kubira e baanda baye; "Mwikale anola, bine bishangi n'ema." ³³Era kutola Petero, ne Yakobo, ne Yaoana, alauma naye, era kutangira ayongwa n'e kuyina e mutchula. ³⁴Era kuba bira, "E mutchima wanyi ulyi mw'e hute, kuyikilyira e kufa, mwikale ano n'e kwisa." ³⁵Era kuenderera era muhondo hitcha, era kukumbaala tchifulyifulyi, era kwema mwakwo kashangi, bikaashikana, mano malyibuko manyirengere. ³⁶Era kuteta: "Abba, Tata, byoshi biashikene era mwawe. Unyikulyire mano malyibuko! Si kweyine ata kwa nyihondjire, si kula uhondjire." ³⁷Era kwisha, era kubuana baondjer'e tchulo, era kubira Petero: "Kute, Simoni waondjere?" Utaashire kwisa tchiro n'e tchishangi tchiuma?" ³⁸Mwise n'e kwema mungesha kwingira ma matangulo; e mutchima anyakire si e mubilyi utambukare." ³⁹Era kuenda kandji era kwema, era kuhubanganya oyo mwasi. ⁴⁰Era kwisha kandji, era kubuana baondjere, kwa bushi e meho mabwo masitoyire; batamenyaa tchira bamuhusa. ⁴¹Era kwisha e lya kahatchu, era kuba bira: "Muondjerae, munatamuke! E bishangi byayikire, Lolaa e mwana wa mundju anyibwa mwa maboko m'e besh'e byaa." ⁴²Mwimuke, tchwende; lolaa oyo wanyana eralyi wofi." ⁴³Na, ilyi aba atchilyi ateta, Yuda, muuma mwa bala e kumi na babilyi era kuyika, n'alauma naye lubaaa lunene b'et'e tchwamba n'e tchutchi, batchumirwe n'e badjindji bakulu, n'e baandjisi, n'e bangumwa. ⁴⁴Oyo wamwanaa, abaa anyire e tchimeso: Ola nyinga nyunyusa yi n'oyo; mumusimbe na muna murete kubuya." ⁴⁵N'e mango bayikire, era kusheerera Yesu, n'e kuteta: Mwiilyisa! na era kumunyunyusa. ⁴⁶Abwo bandju bera kwimusa e maboko mabwo bera kusimba Yesu. ⁴⁷Muuma mwa bala babaa awo, era kukula e kamba kaye mwa

luba n'e kuhuta mukosi w'e mudjindji mukulu, era kumwish'e kutchi. ⁴⁸Yesu era kuteta, n'e kuba bira: "Mweshire nga mwaya kusimba e munyayi, n'e tchwamba n'e tchutchi mwa kunyitola?" ⁴⁹Nabaa alauma nenyu e siku soshi neyilyisa mwa kanisa, mutana nyisimbaa. Si kweyine, ilyi e maandjiko mayikilyira. ⁵⁰Boshi bera kureka Yesu, bera kushaa. ⁵¹Mutabana muuma era kumukulyikira, abukire e mubilyi waye e lutchimba, bera kumusimba. ⁵²Si era kureka e lutchimba lwaye, era kushaa buhunzi. ⁵³Bera kureta Yesu e mw'e mudjindji mukulu, yi e badjindji bwoshi bakulu, babaa bakundamene, n'e bangumwa n'e baandjisi. ⁵⁴Petero era kumukulyikira burerere kuyika mwa mulungu w'e mudjindji mukulu. Era kwikala alauma n'e bakosi, n'e kukaluka e mulyiro. ⁵⁵E bakulu b'e badjindji n'e luhu loshi, bahondaa e buamilyisa e ndonga sa Yesu n'e kumwita si bata bubwona. ⁵⁶Kwa bushi, bengi baamilyisaa kwa bisha si e buamilyisa bwabo buta lyingamanaa. ⁵⁷E bandji bera kwimanga, bera kwamilyisa e bisha bera kuteta; ⁵⁸"Tchubano tchonvaa, ateta, ' Nyono shanda e kanisa kebakibwaa kwa mabwoko m'e bandju, n'okwo siku ehatchu nying'ebaka ekandji kat'ebakirwe kwa mabwoko m'e bandju." ⁵⁹Tchiro na kw'oyo mwasi, e buamilyisa bwabwo buta lyingamanaa. ⁶⁰Batcha, e mudjindji mukulu era kwimanga mwa kakatchi era kubusa Yesu, era kuteta, "Utahusise mwasi? Bano bandju tchiye bakuhobikire?" ⁶¹Si Yesu era kusira, ata husaa mwasi. Kandji e mudjindji mukulu era kuhuba kumubusa, n'e kumubira: "Woyo u Kristo, muala wa Ongo u yishirwe?" ⁶²Yesu era kuhusa, "Nyi nyono; na mungalola e mwana w'e mundju ekere mwa kubwoko kw'e kulyo kw'e buashe bwa Ongo n'e kwisha mwa lwakungu l'okwo nguba." ⁶³Batcha, e mudjindji mukulu era kuberenga e ndjimba saye, era kuteta: " Tchutchete nyifindjo sitchiye s'e buamilyisa? ⁶⁴Nenyu mw'onvire e kuloota kwaye. Kute mutanyise?" Bwoshi bera kuteta, ashinganen'e kufa. ⁶⁵Na bauma mubwo bera kutangira ba mumeshera kwo n'e kubukira e busu n'e kumuhuta e bifundo mwa kumubira, " Reba!" n'e bakosi bera kumu maasa. ⁶⁶Amwo mango Petro abaa e bufulyi mwa mulungu, kwera kwisha muuma mwa batcha kasi b'e mudjindji mukulu, ⁶⁷era kulola Petro akaluka, era kumutchumbikisa n'e kumubira, "Woyo nawe wabaa alauma ne Yesu w'e Nazareti." ⁶⁸Era kwakana, n'e kuteta: "N'ndeshi, ndan'onvire ebye uhondjir'e kuteta." Na era kwiluka n'e kuya mwa mukurukuru w'e nyumba. E luasi lwera kubika. ⁶⁹Oyo mutchakasi era kumulola kwo, na era kuhuba kubira e babaa baly'awo: "Onola naye alyi muuma na bala, na era kwakana kandji." ⁷⁰E nyuma s'e bishangi biyeke, e babaa baly'awo bera kuhuba kubira Petro, kubinalyi ulyi muuma nabwo, kwa bushi ulyi w'e Galilaya. ⁷¹Si kweyine era kutangira atakira n'e kutchikulyinza, "Ndamenyire oyo mundju mwateta." ⁷²Unao e luasi lwera kubika e lya kabilyi. Ne Petro era kukengera ola mwasi Yesu amubiraa: "Okwo, e muhondo e luasi lubike e lya kabilyi, ungaba wanyaakanyire kahatchu." mwa kukengera Petro era kulyira.

Chapter 15

¹Kutenga mishangwshangwa, bamakowani ne bahosi babaa balyi omo maano alauma ne bandjisi ne luhu wabo loshi. Tchasinda ne kohweka Yesu,bera kumweka,ne kimwisa aamwa Pilato. ²Pilato era kumubusa : Umwami we Bayaudi? Yesu era kumuhusa : watetchire. ³Bakulu be makowani bera kumuobeka binene.⁴Pilato era kumubusa kandji : Utahusise kundju? Lola kanga bakuteterere bisha. ⁵Ne Yesu ata tchihusaa mwasi,kukwatangasaa Pilato. ⁶Kwa tchira karamu enda aboola muhweki muhuma, ola elubaa lwendee lwema. ⁷Omo buroko mwabee mundju esina lyae Baraba ne bera bae, beetenyi bala bendaa betana. ⁸Elubaa, lwera kuba lwaaire ,bera kutondera bema n'ngoko baa banakomere kweresibwa ola banemaa.⁹Pilato era kubabusa : mwa simire nibaboore mwami we Bayaudi?

¹¹Kweine emukulu we Makowani era ku shimirisa e lubaa, ilyi Pilato ababoolyilae kweine Baraba, ¹²Pilato,era kuulukira emwasi kandji, ne kubabusa : Tchie mwasimire nyibairire koyo mwabalangire mwami we Bayaudi?

¹³Bera kwire lwayo kandji mumutundike!¹⁴Pilato era kubabusa : Mabi matchiye ailyire? Na bera kuire lwayo kandji busibu : Mumutundike! ¹⁶Basoda bera kuerekesa Yesu enyuma se tchibandja bera nakubike lubaa loshi alauma. ¹⁷Bera kwimbasa eluchimba luta lubuya, ne kubika okwe tchwe lyae ehungwe ye mikere,ira balukaa.

¹⁸Tchasinda bera kutondera bamulamusa : chulamusa,Mwami we Bayaudi!¹⁹Bera nakushiba bamupunda okwetchwe ne tchibingo, nekumufira kwe mate, nekumukomesa emafi, bera nakutchikumba emuhondo waye.

²⁰Nemango bamalaa kumukamba,bera kumukula elutchimba lwabo bamwambikaa ne kumwimbasa esae abaa embare, ne kumweka kumutundika. ²¹Bera kusesa kweka emusalaba wa yesu na mundju muuma wabaa watchirengera afuluka emwa mahwa, Simoni we Kirene, eshe wa Alexandre ne Rufo; ilyi eka emusalaba wa Yesu.

²²Bera kweka Yesu e Goligota, kuku teta era makinye matchwe menda mashiba. ²³Bera kumweresa etchikombe tchira babikiremwe siki kweine atamwaa. ²⁴Bera kumutundika ne kubaane endjimba sae bera nakusiutichira ekura. ²⁵Yabaa se ehatchu ya mushi, mango bamutundikaa. ²⁶Emaandjishi me mashitaka mabaa mandjikirwe oko musalaba : Mwami we Bayaudi. ²⁷Bera kumutchundjika na basimba babilyi, muuma elunda lwe malyo ne undji elunda lwe marembe. ²⁸Ne maandishi mera ne kutimilika : Era kwandjibwa auma ne beshe byaa.

²⁹Ebendee barenga bakushiba bamukaba, ne kushaanye tchwe, ne kuteta : hee! oyo wa tetaa oko unga arabisa eka Ongo ne kukebaka omo siku ehatchu, ³⁰Tchikule weine unaandalaye oko musalaba!³¹Ebakulu bemakowani nabo,alauma ne bandjisi,bera kumwenea ne kuteta : Aasaa banene, na atangala kutchiasa yeine!

³²Ne Kristo, mwami we Israeli aandale lyiso oko musalaba tchulole ne kwemera! Bala babaa batchundjikirwe naye bera kutondera nabo bamukamba.

³³Emango yenera saa ndatchu emusimwa era kufunika tchitaka tchoshi kwika saa mwenda. ³⁴Na saa mwenda;Yesu era kulaka na murenge munene : Eloi, eloi, lama sabakithani?Kuku teta : Ongo wanyi, Ongo wanyi tchatchumire wanyireka?

³⁵Bauma babo babaa balyi aola,bonvaa oko ateta : Ola;abalangire Elia. : ³⁶Na muuma mubo era kulyibita kuihusa esifongo siki, ne kubika oko tchibungu era kumweresa amwe, ne kuteta : Reka, tchulole nga Elia esha kumwandaasa.

³⁷Kweine Yesu, era kukula murenge munene, era kutowe muka. ³⁸Epasiya lye ka Ongo lyera kuberekamo kabiri kutondera endonga kwika emasina. ³⁹Emukulu we basula, wabaa uliy emuhondo wa Yesu,kulola oko ayoire mwe muka batcha, era kuteta : Kwelyi, ono mundju abaa mwana wa Ongo.

⁴⁰Kwabaa ne bakasi bendee bakangusa kwa bure. Mubo kwabaa Maria Magdalena, Maria nyina wa Yakobo mutoto ne Yose, ne Salome, ⁴¹Ebaba shimbulyiraa ne kubaasa emango babaa Galilaya, na bingi banene beerukaa naye Yerusalemu.

⁴²Emango lya baa olo,nabushi kwabaa kulyindjira, kukuteta kusukira kwe sabato, ⁴³Era kwisha Yusufu we Armatayo mwanusi womo luhu, Ola wende walyindjira e bwami bwa Ongo. Era kupima kwenda kwerekera eye Pilato abaa alyi, ilyi ema emubilyi wa Yesu.

⁴⁴Pilato era kutangala oko afire lubiro batcha; era kwamaala emukulu we basoda ne kumuhusa ilyi ete kashangi kanene afire⁴⁵Ne mango abaa abilyirwe ne mukulu we basoda, era kueresa Yusufu emubilyi.

⁴⁶Ne Yusufu era kuula Sanda nguma, ne kwandaasa Yesu oko musalaba, ne kumubukira nee Sanda, ne kuiterekesa omo kaburi kaumbwaa mwa luangala. Tchasinda era kulumbya kulumbya ekoyi lyabaa omo etengu lye kaburi.

⁴⁷Maria Magdalena, ne Maria nyina wa Yose bendee balangusa ala bamubika.

Chapter 16

¹E mango e lusiku lw'e sabato lwarengire, Maria Magdalene, Maria nyina wa Yakobo, ne Salome bera kuula e mafuta m'emanukato ilyi ba ya kwakaba e mubilyi wa Yesu. ²Elusiku lutanzi lw'eyinga, bera kuya kwa shinda, mishangya sha nya, esuba lyitchilyi lyelukira. ³Bera kwende babusanya beyine ku beyine, "Nde ungatchukulyira ekoyi kwa tchiso tch'eshi nda?" ⁴Ilyi bayika wo, bera kulola e koyi lyaku lyirwe, n'ekubikwa bure ne shinda. ⁵Bera kuya mwa shinda, bera kulola mundju muuma ekere ekuboko kw'e kulyo, embere e lutchi mba lweru, bera kushalyima. ⁶Era kubabira, "Mutobowaa. Mwahonda Yesu w'Enazareti, w'etchi bwaa. Afukire, atachilyi anola. Lolaa, ala bamubika a. ⁷Si kweyine, mwende kubira e baanda baye ne Petro kwa anga bahondorera e Galilaya. Eyera yi munga mulolakwo ngoko ababiraa. ⁸Bera kwiluka, kutenga mwa shinda; bera kusimbwa n'e bwoba. Batabira tchiro n'e mundju kwa bushi n'e bwoba bwabo. ⁹Yesu, era kufuka mishangya shangya y'elusi ku lutanzi lw'e yinga, era kutanga kwilukira Maria Magdalene, ola akulakwo basimu balyinda. ¹⁰Era kuenda n'ekweka e mwasi e mwa bala babaa alauma naye, nabo babaa bwoboyire n'ekulyira. ¹¹E mango bwonvire oko afukire, ana mulolyire kwo, batemeraa. ¹²E nyuma s'ebye, era kwilukira, mwayindji shushanyo, e mwa bandju babilyi mubwo babaa baya mw'ehwa. ¹³Nabo bera kwisha kubira e bandji baanda, nabo bata bemeraa. ¹⁴Businda, Yesu era kwilukira e mwe baanda baye ekumi na muuma, ilyi bendjire balya, na era kuba kalyiyira kwa bushi n'ekuteemera kwabo n'e busibu bw'e mitchima yabwo, kwa bushi bateeme raa abwo bamulolaa kwo, e nyuma s'ekufuka kwaye. ¹⁵Na era kubabira, "Mwende mwa butala bwoshi, mwiylis'e mwasi mubuya era mw'e bandju bwoshi. ¹⁶Ola ukemera n'e kuba tisibwa aka tchunguka, si ola utemere akatchindji busibwa. ¹⁷Mulolae, e bisomerene bikakulyikirana n'e be mere: Kw'esina lyanyi, bakakolokanya e basimu; beka shambala kwa nyiteto siyaya. ¹⁸Bakasi mba e ndjoka kwa maboko mabwo, na tchira bangamwa e kandju kabi k'ekwita, katabayire kandju. Bakabika e maboko mabo kwa balwala, n'e balwala banafuma. ¹⁹Enawetchu, e nyuma s'ekubabir'ebye, era kumusibwa e mbingu, n'ekwikala e kuboko kulyo kwa Ongo. ²⁰Na bera kuenda kwiylisya woshi. Enawetchu abaa alyi alauma nabwo, na era kuyiki lyisa e mwasi kwa bisomerene byendee byabaku lyikira.

Luke

Chapter 1

¹Kwabushi bandju bengi babika emaboko mabo kukubula emyasi era yaikilyire ekakatchi ketchu. ²Ngabala babaa kutengera emutangi, baamilyisa na bakosi boyo mwasi. ³Nera kulola kulyi kubuya, kwabushi nashimbaa emyasi yekunalyi ya byoshi kutengera emutangi, ilyi ni kuandjikiraa ekukulyikirene, Teofilo, mukengwa. ⁴Ilyi umenyaa ekunalyi kweye myasi w'eyilyisibwaa. ⁵Miramira mwa siku sa Erode, mwami w'ebayaudi kwabaa mudjindji muuma esina lyaye Zakariya, omo lubaa lwa Abiya, n'emukaye esina lyaye Elizabeti. ⁶Nabo bombi babaa be kunalyi emuhondo sa Ongo, ⁷Nabo bataba bete mwana, kwabushi Elizabeti ya baa ngumba, nabombi babaa bera bangumwa busibu. ⁸Ilyi abaa endjire aira emukolo we budjindji mwa ndondekanyi y'emukolo waye emuhondo sa Ongo, ⁹ngoko bwabaa botere bwe budjindji, era kuhombolwa, kwingira mwa kanisa k'Enawetchu koocha e uvumba. ¹⁰Ne mukundamano woshi w'ebandju babaa embuwa mwa memi ebishangi byekotcha euvumba. ¹¹N'e malaika w'Enawetchu era kumubonekera, era kwimanga etchande tch'ekulyo kw'e bushenge bw'e kuotchera euvumba. ¹²Zakaria era kuoboa mwa kumulolako. ¹³Malaika era kumubwira: "utobowa Zakaria, kwabushi ememi mawe mwonvirwe, ne mukawe Elizabeti anga kubutchira emwana w'ebutabana, na ungamubalangira mw'esina la Yoana". ¹⁴N'nawe ungaba n'ebushaalu ne lumoo, nabengi bangashaalukira ekubutchwa kwaye. ¹⁵Kwabushi angaba mukulu emuhondo s'Enawetchu, naye atakamw'e mafu, na ak'ehusibwa muka mweru, kutengera mwanda sa nyina. ¹⁶Na akaalula banene mwa bana b'e Israeli emwa Ongo wabo. ¹⁷Naye akaenda emohondo sa Ongo ehure muka mweru ne misi ya Elia, ne kwalula emitchima ye batata emw'ebana babo, n'ekualula ebahoma eko bwenge bwo kunalyi, kubuana akubure ebandju emw'Enawetchu. ¹⁸Zakaria era kubira malaika, nyono kute nyingamenya ono mwasi? kwabushi nera muhosi n'esiku sa mukanyi sera singi. ¹⁹Malaika era kumuhusa, era kumubira: "nyono ny'i Gabrieli, nyende n'emanga e muhondo sa Ongo, na tchumirwe nyikubire ene myasi yibuya. ²⁰Na, lolaa, wera wabaa katchuma, utangatchala kuteta, kuika elusiku eye myasi ikaikilyira kwabushi n'ekuteemera e myasi yanyi, neye myasi ingaikilyira kwa bishangi byaye. ²¹Nabo bandju bende balyindjira Zakaria, bera kusomerwa n'ekwilyisa kwaye mwa kanisa. ²²Na ilyi eeluka atatchalaa kuteta nabo bera kumenya kwa abonekerwe; mwa kanisa, naye era kubahaanyisa ekuboko, era kuba katchuma. ²³Esiku saye s'e mukolo ilyi sa ikilyira era kuya emwaye. ²⁴Na, enyuma s'ese siku mukaye Elizabeti era kwek'esimi, era kutchibisha myesi etanu era kuteta: ²⁵Batcha kw'Enawetchu anyiilyire sine siku ilyi akula ehonyi

emuhondo se bandju.²⁶ Mwesi wa ndatchu, malaika Gabrieli era kutchumwa n'e Ongo mwa musu w'e Galilaya, wabalangirwe Nazareti,²⁷ emwetchikumi tchabaa tchibarangirwe Maria.²⁸ Malaika era kuya emwaye n'ekuteta: " Nakulamusiwe uweresibwe elukoo, Enawetchu alyi alauma nawe woyo wayishirwe e kakatchi k'e bakasi bwoshi."²⁹ Naye era kutchianya busibu kwabushi n'ono mwasi, era kutanya mwa mutchima waye: "Kunyilamusa kwa tchiye kuno?"³⁰ Malaika era kumubira, " ut'obwowaa Maria, kwabushi wabwen'e lukoo e mwa Ongo.³¹ Lolaa, ung'eka esimi, ungabut'e mwana, unga mubalangira esina lyaye Yesu.³² Onola angaba mukulu, angabalangirwa mwana wa Ongo uly'e ndonga, na Enawetchu Ongo angamuwa etchifumbi tch'eshe Daudi;³³ Angatambula e nyumba ya Yakobo e myaka yoshi, n'e bwami bwaye butakaba na businda.³⁴ Maria era kubira malaika: "Kute kwo ono mwasi ungaba ndete na mulume?"³⁵ Malaika era kumuhusa, era kumubira: " E muka mweru angesha era ndonga sawe, n'e misi ya Ongo uly'e ndonga ingakubika kw'e tchimbusa, kwabushi tchira tchinga butchwa tchinga balangirwa tchitchere, mwana wa Ongo.³⁶ Nalolaa, Elizabeti, w'e mulala wawe et'e simi lya mwana wabutabana mwa bu'ekulu bwaye, n'nono u mwesi waye wa ndatchu yi wabalangirwaa ngumba.³⁷ Kwabushi kutalyi mwasi ataalyikene e mwa Ongo.³⁸ Maria era kuteta; " nyono mukosi w'Enawetchu, binabaa era mwanyi ngokula emwasi wawe, malaika era kutenga era mwaye.³⁹ Maria era kwenda mwes'e siku era kuya mwa kakatchi k'e tchiwo tch'e miruko lubiro kuyika kwa musu muuma w'e Yudea.⁴⁰ Era kuingira mwa nyumba ya Zakaria, era kulamusa Elizabeti.⁴¹ Emango Elizabeti oonvire emusingo wa Maria, emwana era kuuluka mwa nda saye; Elizabeti era kuyihusibwa e muka mweru.⁴² Era kuyirusa emurenge waye kwa misi era kuteta: waayishibwe mwa kakatchi k'e bakasi, na, ebuta ly'e nda yawe lyaayishibwe.⁴³ Ono mwasi ngaye wa atengire? nyina w'Enawetchu eeshire era mwanyi?⁴⁴ Kwabushi, lolaa, emurenge w'e musingo wawe w'engira mwa matchi manyi, emwana era kuulukaauluka mw'e nda sanyi.⁴⁵ Maria era kuteta: Erayi lyiola w'emere; kwa bushi e myasi ene atetaa Enawetchu yinga yikilyisibwa.⁴⁶ Emutchima wanyi wamutongire Enawetchu.⁴⁷ N'e mutchima wanyi washaalukilyire Ongo mutchungusi wanyi.⁴⁸ Kwabushi alolyire eburembu bw'e mukosi waye; kwabushi lolaa, emilala yoshi inga nyibalangira erayi.⁴⁹ Kwabushi ola nyin'e misi anyikorere ebiyiro bikulu. Na esina lyaye lyilyi lyitchesibwa.⁵⁰ Na, elukoo lwaye lulyi ala ndonga sabwo bala bamwobwoyire, kutengera emilala n'e milala.⁵¹ Akolyire busibu kwa kuboko kwaye, ashandabanyise bala bende batchitonga mwa kakatchi k'e ndanya s'e mitchima yabwo.⁵² Aandasise ebakulu kwa bifumbi byabwo, era kwirusa ebarembu.⁵³ Ebalyi businya abeusiwe n'e bindju bibuya, ebesh'e bimulo abahuunzise maboko buha.⁵⁴ Atabaare emukosi waye Israeli. Akenger'e lukoo lwaye.⁵⁵ Ngokula abira batata betchu. Abrahamu n'e milala y'e myaka n'e myaka.⁵⁶ Maria era kuyikala naye myesi ehatchu, era kufuluka era mwaye.⁵⁷ Tchiro Elizabeti emango ekashangi k'e kubuta kayikilyiraa, era kubuta mwana wa butabana.⁵⁸ Ebalungu n'e milala yaye bera kunva kute kw' Enawetchu amwihulyira elukoo lwaye; bera kushaaluka alauma naye.⁵⁹ Elusiku lw'e munane bera kw'i sha emwana bera kumu balangira Zakaria ng'e sina ly'e she.⁶⁰ Nyina era kuhusa, ata batcha; si kweyine anga balangirwa Yowana.⁶¹ Bera kumubira: " kutalyi emundju mwa lubaa lwawe, waamaerwe kw'e ly'e sina."⁶² Bera kubusa esina lyitchiye lyi uhondjire kueresa emwana.⁶³ Era kwema bamuretere etchibao tch'e kuandjikira, era kuandjikir'a kwo n'e kuteta: " e sina lyaye yi Yowana." Bwoshi bera kusomerwa.⁶⁴ Kwa lyiuma ebuno bwaye bw'era kubwokala n'e lulyimi lwaye nalwo, era kuteta n'e kutonga Ongo.⁶⁵ Ebwoba bw'era kuya mwa bala bwoshi baaba balyi alauma nabwo; n'nene myasi yoshi y'era kulumilyira mwa tchiwo tchoshi tch'e ndjulungu s'e Yudea.⁶⁶ Nabyoshi bw'onva, bera kubibika mwa mitchima yabwo, bera kuteta: " Onola angaba mwana mutchiye? Kwa bushi e kuboko kw'Enawetchu kwabaa alauma naye.⁶⁷ Zakaria, eshe, era kuihusibwa e muka mweru; era kureba n'e kuteta,⁶⁸ akusibwe Enawetchu Ongo w'e Israeli, kwa bushi eeshire e mw'e bandju baye n'e kubatchisa."⁶⁹ Atchwimusiwe embe ly'e butchunguke mwa kakatchi k'e nyumba y'e mukosi waye Daudi;⁷⁰ N'ngoko atetaa kwa bunu bw'e barebi baye batchesibwa, baaba kutengera emutangiro.⁷¹ Ilyi tchufumisiwe kut'e ng'e mwe bahombanyi betchu n'omwo maboko mabala boshi batchuayire:⁷² Ekuyilyira batata ebwondjo, n'e kukengera e tchiraane tchaye tchitchesibwa;⁷³ Etchilapo tchira abira tata wetchu Abrahamu.⁷⁴ Okwo akatchueresa e kutchunguka kutenga mwa maboko m'e bahombanyi betchu, ilyi tchu tchikumbaa ye busira bwoba.⁷⁵ Mwa kakatchi k'e butchesibwa, n'e kunalyi emuhondo saye, e siku soshi s'e kalamo ketchu.⁷⁶ Nawe, u mwana ungabalangirwa murebi wa Ongo ulyi era ndonga; kwa bushi unga hondola e muhondo s'Enawetchu, e kukubula enjira saye;⁷⁷ Ekubira ebandju baye ebutchunguke mwa kubabalyirwa ebyaa byabwo.⁷⁸ Kwa bushi n'eburembu n'e bondjo bwa Ongo wetchu mwa bulangare bwa tengir'e ndonga kutchuyikira,⁷⁹ Ekumworekera ebekere mwa musimya n'omwo mbololo y'e lufu, n'e kulongolana emaulu metchu mwa ndjira s'e bwolo.⁸⁰ Oyo mwana era kukula, era kwihula misi mwa mutchima, na, abaa e andju ala atabaa bandju kwika e lusiku lw'e kwilukira kwaye ku Israeli.

Chapter 2

¹Mwesi siku Kaisari Ogisto ye waba wemire era kukula eteeko ebandju bwoshi mwa butala batchiandjikise.

²Okwo kutchiandjikisa kutanzi kwabaa emango Kirenio abaa emire e Shamu.

⁴Yusufu naye era kwiruka kutenga e Galilaya mwa musu w'e Nazareti, nabushi abaa alyi w'omwo nyumba, n'omwo mulala wa Daudi, ⁵ilyi atchiandjikise bu na Maria mwirakasi wye, naye abaa et'e simi. ⁶Namo mango babere bera balyi awola, etchihangi Maria anga butchire natchayikilyira, ⁷naye era kubuta emwala y'e fula yaye. Era kumwimbasa endjimba s'e butoto n'e kumwondjisa mwa tchiranga tche ngafu, na bushi bata bwona etchisiki mwa nyumba y'e baenyi. ⁸Kwaba kunalyi, e bangere bendjire beesa balanga e buswo bw'e bifana. ⁹Na, lolaa malaika w' Enawetchu era kubatengera, n'e bulangare bw'Enawetchu bwera kubalomekera. Bera mw'e tchoba tchinene. ¹⁰Si kweyine malaika era kubabira: muta obaa; na bushi nabaretere emwasi mubuya buya na wa bushaaluka era mw'e bandju bwoshi. ¹¹KU kulwarero mwa musu wa Daudi abutchirwe nabushi n'enyu e Mununusi, ye Kristo, y'Enawetchu. ¹²Na, munalola etchimenyeso munga menyera'kwo: Munga bwona: e mwana embasibwe endjimba s'e butoto ana wondjisibwe mwa tchiranga tch'e ngafu. ¹³Mwetchi tchishangi tchinetchi tchinene tch'e bamalaika na tcha tchihuta kw'oyo malaika mutanzi, n'e kutchikumba Ongo n'e kuteta: ¹⁴Lumoo era mwa Ongo mwa mbingu, n'e mutchula mwa butala e kakatchi k'e bandju bwoshi bala atchisaa! ¹⁵Na mango bamalaika babere babatengire' kwo kualaka e mbingu, ebangere bera kutangira babusanya beyine kwa beyine: Tchunaenda e Bethlehemu, na tchubwone tchiye tcha bere, tchino Enawetchu atchumenyesise. ¹⁶Kubana endjire lubiro, n'e kubwona ku Maria na Yusufu, n'e kabondjobondjo kwondjisibwe mwa tchiranga tch'e ngafu. ¹⁷Ne nyuma s'e kumubwona kwo, bera kuwanyikisa bira babiribwa era ndonga s'e mwana. ¹⁸Na bwoshi bala babawonvirisa bir'e bangere bateta bera kusomerwa. ¹⁹Maria abaa ende alanga ebi byoshi n'e kubihubanganya mwa mutchima waye. ²⁰N'e bangere bera kuhubanganya n'e kutchikumba alauma n'e kutonga Ongo kwebye byoshi bwonvaa n'e kubwona kwo, byabaa bina shingenene n'e bira baabiribwa na malaika. ²¹E lusiku lwa munane, luna lusiku emwana angeekirwe kwishibwa, lwera kwika bere kumweresa esina lya Yesu, elyi lyin'e sina malaiak ateta elyi atana kuya mwa bula bwa nyina. ²²Na, emango e siku sabwo s'e kutchitchesa sayikilyire, kushingana n' mateeko ma Musa, Yusufu na Maria bera kumueka e Yerusalemu aemerwe, ²³kushimbana n'e bye byaandjikirwe mwa mateeko m'Enawetchu: ngasi mubutchwa mutanzi w'e mutabana atchesibwaa e mbere s'Enawetchu, ²⁴n'e kuterekera ngulyimba ebilyi, na ngoko emateeko m' Enawetchu matetchire. ²⁵Na, munalolaa, omwo Yerusalemu mwabaa mundju muuma ye waamarwe Simeoni. Oyo mundju anabaa w'e kunalyi n'e ukengere Ongo, naye abaa alyindjira e bushishilyisi bw'e Israeli, ne muka mweru abaa alyi era ndonga saye. ²⁶Naye aanulwa n'e muka mweru kute ata kafe embere atasa ku bwona ku Kristo w'Enawetchu. ²⁷Naye era kuya kwa mu kanisa, akululwa n'e muka mweru. Na, ngoko ebasere bareta e kabondjobondjo Yesu ayirwe ngoko e mateeko matetchire, ²⁸era kumuangilyira mwa mabwoko maye, n'e kutonga Ongo n'e kuteta: ²⁹Rero, Nawetchu, ungera wareka e mukosi wawe aende n'e bwolo, kushingana n'e mwasi wawe. ³⁰Nabushi e meho manye mabwone kwa bununusi bwaye, ³¹E bununusi bula wa kunganya kwa bandju bwoshi, ³²Ebulangare bw'e kulomeka enyibaa soshi, n'e ngulu y'e Israeli, elubaa lwawe. ³³Eshe waye ne nyina babaa bete lumoo lunene e ndonga s'e myasi bende bateta bushi naye. ³⁴Simeoni era kubayisha, n'e kubira Maria, nyina wa Yesu: lolaa, onwo mwana aamerwe e kwandasa n'e kuyimusa bengi mwa Israeli, n'e kuba tchimenyeso tch'e kutwonvikana, ³⁵na nekwo weyine, kamba kaka kusheshemera mwa mutchima, elyi e ndanya s'e mitchima yingi sibihukule. ³⁶Na kandji kwaba kunalyi murebi wa mukasi, e sina lyaye Ana, mwalyi wa Fanuweli, w'omwo tchifunga tcha Asheri. Abaa anera mukulu ne amala myaka elyinda n'e ba waye kutengera e bukumi bwaye. ³⁷Ashibire muhumbakasi era an'ete myaka makumi munane n' ene, abaa atatchitenga mwa kanisa, n'e kukorera Ongo e butchufu n'e mushi mwa kanisa n'e kwema. ³⁸Omwo kwika kwaye, naye mwetcho tchihangi, era kwanza atonga Ongo, n'e kuanyikisa emyasi ya Yesu kwa bala bwoshi babaa balyindjira e bununusi bw'e Yerusalemu. ³⁹Ne mango bamalyire kuyira ngoko e mateeko m'Enawetchu matetchire. Y usufu na Maria bere kualuka e Galilaya, mwa Nazareti, ye musu wabwo. ⁴⁰N'okwo emwana aenderera kukula n'e kwate emisi. Abaa eehure n'e bwenge, n'e lukoo lwa Ongo lwabaa era ndonga saye. ⁴¹Ebasere baye bende baya tchira mwaka e Yerusalemu, kwa karamu k'e Pasaka. ⁴²Ne mango abaa ete myaka ekumi n'e bilyi bera kwiruka, kushinganana n'e kanya k'e karamu. ⁴³Businda e mango e siku s'a baa sa rengire ne byabaa byemire bafuluke, e mwana Yesu era kushiba e Yerusalemu. Eshe ne nyina tchiro batamenyaa. ⁴⁵Si kweyine babere bata mubwon'e kwo, bera kualuka e Yerusalemu. ⁴⁶Era nyuma sa lwendo lwa siku ehatchu, bera kumushinganana mwa kanisa eekere ala kakatchi k'e beyilyisa, ete abwonvilyisa n'e kubabusa. ⁴⁷Bwoshi bende bamuunvilyisa bera kusomerwa n'e bwenge bwaye alauma n'e mahuso maye. ⁴⁸Ne mango e basere baye bamubwon'e kwo bera kusomerwa, ne nyina era ku mubira: Mwana wanyi, bushi natchiye watchuyirilyire batcha? U lolaa Eho ne nanyi, tchwa kuhonda n'e tchifufu. ⁴⁹Era kubabira: Tchiye tchaba

tchatchuma mwanyihonda? Mwabaa mutamenyire okwo binyeemire ekuba mwa nyumba ya tata? ⁵⁰Si kweyine batoonva tchira aba biraa. ⁵¹Businda era kuandala alauma nabwo kuya e Nazareti, ne era kutchiandasa e muhondo sabwo. Na nyina alangaa ebye byoshi mwa mutchima waye. ⁵²Ne Yesu ende akula mwa bwenge, mwa tchima, n'omwo lukoo, era muhondo sa Ongo ne muhondo s'e bandju.

Chapter 3

¹Mwa mwaka w'e kumi na katanu w'e kwima kwa Tiberia Kaisari, Pontio Pilato abaa mwami w'e Yudea, ne Herode, mutambusi w'e Galilaya, ne mwenyewabwo Filipo, mutambusi w'e Iturea n'e w'e tchiwo tch'e Tarakonite, n'e Lisania, mutambusi w'e Abilene. ²Ana ne Kayafa, babaa badjindji bakulu, e mwasi wa Ongu era kwisha e mwa Yoana, mwana wa Zakaria, mwa lukiya. ³Era kuyika mwa tchiwo tchoshi tchilyi e musike w'e Yordani, endee eyilyisa e bubatiso bw'e butchuundjuse kwa kubabalyirwa e byaa. ⁴Ng'okwo byaandjikirwe mwa tchitabo tch'e myasi y'e murebi Isaya: "Murenge w'e mundju walyira mwa lukiya, mulyingamanye e ndjira s'Enawetchu, mukubule ala akarenga. ⁵Ngasi mbinga engehusibwa, na ngasi ndjulungu n'e muruko, bikaandaasibwa, e ndjira sitchionyire sika kubulwa, n'e ndjira s'ilyi mw'e byomo byomo singalyingamana. ⁶N'e bwoshi bet'e mubilyi baka bwona e butchunguke bwa Ongu. ⁷Yoana era kubira e mukundamano wa bala bamushimbaba babatisibwe naye, " Mu tchibutchi tch'e ndjoka, N'nde wabaana mwabwo e kushaa e busheresi bukesha? ⁸Batcha, mwere mwabuta e maree mashingenene n'e mababalyire, ilyi mutatetaa mwa mitchima yenyu: 'Twete Tata wetchu Abrahamu,' kwa bushi nyiba bilyire mwabwo okwo mwa mano makoyi Ongu anakulyi mwo Abrahamu e bana. ⁹Na batcha, e mbaha yera yi bikirwe e masina m'e mutchi. Na ngasi mutchi ola uta butchir'e maree mabuya uka kondjwa n'e kukabulwa mwa mulyiro. ¹⁰N'e bandju bera kumubusa, bera kuteta: "Batcha, kute tchuyirae?" ¹¹Era kuhusa, era kuba bira: "Ola w'et'e ndjimba e bilyi, erese ola ut'ete, n'e w'et'e bilyo ayire kunokwo. ¹²Na, e bakaranyi bera kwisha, babatisibwe, bera kumubira: "Mwiilyisa, kute tchuyirae?" ¹³Naye era kuba bira: "Mutalyipisaa kandju kulusha ebye mwemererwe. ¹⁴N'e basula nabwo bera kumubusa, bera kuteta, "Netchu kute tchuyirae?" Era kuba bira: "Mutababasaa tchiro n'e mundju muuma, mutahobeekaa e undji kwa bisha, kandji mushaalukire e lwembo lwenyu. ¹⁵Nabwo bandju, bera kulyindjira, n'e bandju bwoshi bera kutanya e myasi ya Yaona mwa mitchima yabwo, nga yi Kristo. ¹⁶Yoana era kuhusa, era kuba bira bwoshi: Nyono nyiba batisise kwa meshi, si kweyine muuma eshire e nyuma sanyi, ola wet'e misi kunyilusha, ndashinganene kubwoola e milyisi y'e birato byaye. Yi unga babatiza kwa muka mweru n'okwa mulyiro. ¹⁷E lwelyi waye lulyi mwa maboko maye, naye akatchesa e sunzu lyaye, aka kundamanya e mbuto sibuya n'e kusibika mwa ngulyi yaye, si kweyine akasiresa e bifufu kwa mulyiro utaka sima. ¹⁸N'okwo maano mengi, era kuyilyisa e bandju bengi. ¹⁹Si kweyine, Herode mutambusi era kukalyiyirwa naye kwa mwasi wa Yerodia, muka Filipo mwenye wabwo, n'okwa mabi mwoshi Herode akolaa, ²⁰era kuhula ono mwasi kwa yindji myasi yoshi, era kuhweka Yoana mwa buroko. ²¹Na ily'e bandju bwoshi babaa babatisibwe, na Yesu era kubatisibwa, era kwihula muka mweru n'e kwema, e mbingu sera kwiukala, ²²n'e muka mweru era kwandaala e ndonga saye kwa shushanyo y'e mubilyi nga ngulyimba, n'e murenge era kuteng'e mbingu n'e kuteta: "Woyo u mwana wanyi musimwa, nyisimisibwe naye. ²³N'e mango Yesu yeyine atangiraa eyilyisa, abaa er'ete wofi myaka makumi mahatchu, bamutanyisaa kuba muala wa Yusufu, wa Eli, ²⁴wa Matari, wa Lawi, wa Melki, wa Yana, wa Yusufu, ²⁵wa Matatia, wa Amosi, wa Nahumu, wa Esili, wa Nage, ²⁶wa Matatia, wa Sime, wa Yusufu, wa Yuda. ²⁷wa Yoana, wa Resa, wa Serubali, wa saltieli, wa Neri, ²⁸wa Melki, wa Adi, wa Kosamu, wa Elmadamu, wa Eri, ²⁹wa Yose, wa Eliezeri, wa Yorimu, wa Matata, wa Lawi, ³⁰wa Simeoni, wa Yuda, wa Yosefu, wa Yonamu, wa Eliakimu, wa ³¹wa Melea, wa Menana, wa Matata, wa Natana, wa Daudi, ³²wa Yese, wa Obedi, wa Boazi, wa Salmoni, wa Nasoni. ³³Wa Aminadabu, wa Aramu, wa Esinoni, wa Peresi, wa Yuda, ³⁴wa Yakobo, wa Isaka, wa Abrahamu, wa Tera, wa Hori, ³⁵wa Serugu, wa Reu, wa Pelegi, wa Eberi, wa Sela. ³⁶wa Kainana, wa Arufaksadiki, wa Semu, wa Noa, wa Lameki, ³⁷wa Metusela, wa Enoka, wa Yaredi, wa Mahaleli, wa Kainana, wa Enosi, wa Seti, wa Adamu wa Ongu.

Chapter 4

¹Ne Yesu era kuyihula emuka utchere, era kualuka kutenga mwa Yordani era kwekwa n'e Muka mweru ekwenda mwa lukiya, ²atangulwe n'e musimu kwa siku makumi mane. Na kwese siku atalya kandju, kwika siikilyire, ly'era onvaa ebusinya. ³E musimu era kumubira: N'nga oyo uli mwana wa Ongo ubire lyine e'kolyi lyaluke mukate. ⁴Yesu, era kuteta: byandjikirwe; mundju atangalama kwa mukate tchu, sikweyine kwa ngasi mwasi wa Ongo. ⁵E musimu era kumwirusa e ndonga s'e ndjulungu ire, era kumulosa e mami moshi mwobuno butala kwa kahangi kauma. ⁶E musimu era kumubira: Na kweresa oyo bunola buashe boshi; n'enyuutchu soshi; sikweine n'eresibwe emwasi inera yoshi; n'emwaye ola nyihondjire na mweresa. ⁷Sikweyine ungatchikumba nyono byoshi byaba bawe. ⁸Yesu era kumuusa, era kumubira: tchiendere enyuma sanyi, musimu: "kwabushi byaandjikirwe, n'ngatchikumba Enawetchu Ongo wawe, na yeine u'ngamukorera". ⁹Era kumulongolana kwika Yerusalema, era kumubika endonga se ndjulungu nguma ye kanisa, era kumubira: N'nga oyo uli mwana wa Ongo utchikabule ala ashi kutengera kweyine ndjulungu. ¹⁰Kwabushi byaandjikirwe anga tchuma ba malaika baye bakw'angilyire; ¹¹N'omwa kakatchi kw'emako mabo bakakuangilyira, ilyi utasitalaa emaulu mawe kwa makoyi. ¹²Ne Yesu era kumuhusa, era kumubira: byaandjikirwe uta tangulaa Enawenyu, Ongo wawe. ¹⁴Yesu era kualuka kwa misi y'e muka mweru kuyika e Galilaya: E myasi yaye y'era kuenda mwa kakatchi k'e tchiwo ebutambi bwoshi. ¹⁵Naye era kuyilyisa mwa tchishagala tchabwo, era kutongibwa n'e bandju bwoshi. ¹⁶Era kuika e Nazareti, aola abaa aliy kutengera oe butoto bwaye, era kuingira mwa tchishagala e lusiku lw'e sabato, ng;o kwo bwabaa bwoorere bwaye, era kuimanga n'e kusoma. ¹⁷Era kueresibwa e tchitabu tch'e murebi Isaya. Ne mango abwoore e tchitabu era kulola ala baandjikirwe. ¹⁸E muka mweru wa Ongo ul'y'e ndonga sanyi, kwa bushi anyishiyire emafuta nyiyilyis'e mwasi mubuya kwa bakene, kuyilyisa e butchunguke kwa bahweka, n'e myuta eyibwone, n'e kuboorea e bahwekibwaa. ¹⁹Kuyilyisa e mwaka wa Ongo w'e meresibwaa. ²⁰Era kuhweka e tchitabu, era kutchiyeresha e mulanzi era kuikala. N'e bandju bwoshi babaa balyi mwa nda s'e tchishagala bera ku mutomworera e meho. ²¹Era kutanga e kubabira: ku lwarero luno lwaandjiko lwayikilyire kwa matchi menyu. ²²Bwoshi bera kuwamirisa bera na kusomerwa, e mwasi w'e lukoo w'e kutenga mwa bunu bwaye, bera kuteta: onola ata mwana wa Yusufu? ²³Era kuba bira, e kunalyi, munga nyibiraono muanyi: mushaki, u tchifumye weyine: Ebye byoshi tch'wonvire wayilyire e kapernaumu, ubiyira anola muno tchiwo tchawe. ²⁴Era kuteta: " E kunalyi nyiba birire mwabwo, kutalyi e murebi wende emererwa mwa tchiwo tchayi. " ²⁵Si kweyine na ba birire mwabwo, e bahumbakasi bengi babaa balyi mwa kakatchi k'e tchiwo tch'e Israeli e siku sa Eliya; e bihang e mbingu s'a hwekwaa myaka e hatchu na myesi ndatchu, e businya bunene bw'era kuingilyira mwa tchiwo tchosi; ²⁶si kweyine Eliya ata tchumwaa ku muuma wabwo, si kweyine kwa muhumbakasi muuma wabaa w'e kere mwa musi w'e Serepta mwa tchiwo tch'e Sidona. ²⁷Na bengi bet'e bibenzi babaa balyi mwa tchiwo tch'e Israeli kwa bishangi by'e murebi Elisha, si kweyine kutalyi muuma mubwo watchesibwa; si kweyine Naamani mundju w'e suria. ²⁸Nabwo bwoshi babaa balyi mwa Sinagogi bera kuihula e bute mwa kuunva ene myasi. ²⁹Bera kuenda bera kumueka era mbuwa s'e musi, kuyika kwa businda bw'e ndjulungu yira babaa bawobakir'e kwo ilyi babwona kwa ba mukabula er'a shi. ³⁰Si kweyine, yeke era kurenga mwa kakatchi kabwo era kutchiendera. ³¹Era kuandalyira e kapernaumu mwa musi w'e Galilaya era kuyilyisa e lusiku lw'e sabato. ³²Bera kusomerwa kwa meyilyisa maye, kwa bushi e mwasi waye wabaa wet'e bwashi. ³³Mwa Sinagogi mwabaa mulyi mundju w'ete mbusi yibi, era kulakanga busibu. ³⁴Eeh! Mwasi mutchiye tch'w'e te nawe Yesu w'e Nazareti? Weshire ku tchusheresha? Na menyire kwa uliyi mutchesibwa wa Ongo. ³⁵Yesu era kumukalyira: Usire, u muteng'e mwo. Neye mbusi yibi yera kumukinda mwa kakatchi kabwo, yera kumutenga' mwo busira kumwanza. ³⁶Bwoshi bera kusomerwa bera kusimirana bera kuteta: Mwasi mutchiye onola: kwa bushi, kwa buwashe akalyilyira e mbusi sibi nase sa kunatenga. ³⁷E myase yaye yera kuenera e nyande soshi mw'etche tchiwo. ³⁸Era kutenga mwa sinagogi, era kuingira mwa nyumba ya Simeoni. Ne nasala abaa asimbirwe n'e shushira lyikalayi; bera kumubira e ndonga saye. ³⁹Era kuimanga e butambi saye era kukalyira elye shushira lyera kufuma. Kwa lyiuma era kuimuka era kumukorera. ⁴⁰Ilyi e wolo lyayika ebandju bwoshi babaa bet'e ndjwala sa ngasi lubero bera kubaha er'a lyi, naye era kubika e mabwoko maye ku ngasi muuma era kuba fumya. ⁴¹E mbusi sibi sera kubateng'a mwo, bera kulakanga kwa mirenge yabwo n'e kuteta: " Woyu u Kristo, mwana wa Ongo. " Naye era kubakalyira busira kubawe e bihang batete na bushi bamenyaa ku ye Kristo. ⁴²Na abere bwatichwa, era kuenda, era kuya ala bandju batalayi; n'e makundamano m'e bandju m'era ku muhonda honda, bera kuya era aliyi, bera kuhonda kumu bira ata tchitengaa era balyi. ⁴³Era kuba bira: "Bi nyeemire nyiyilyis'e mwasi w'e bwami bwa Ongo mwa indji misi; kwa bushi kwene myasi kuna tchumirwe. ⁴⁴Ende eyilyisa mwa ma sinagogi m'e Galilaya.

Chapter 5

¹Na kwa bushi Yesu abaa alyi wofi n'e nyandja y'e Genezareti, n'e mukundamano w'e bandju wera kumusongula ilyi bw'onwa e mwasi wa Ongo, ²era kulola kwa musike w'e nyandja kulyi mato mabilyi, n'e bafubi mamwo babaa baandaere kuya kuhuka e tchusira tchwabwo. ³Yesu era kwiruka mu buuma bwa mwo mato, na bu bwabaa bwato bwa Simoni, na era kumweema atchiberule burerere hitcha n'e tchitaka. Na businda era kwikala mwa bwato, n'e kutangira eyilyisa e mukundamano, ⁴Na ilyi amala kuteta, era kubira Simoni: "Mwende mwa kakatchi k'e nyandja mwandaas'e tchusira tchwenyu kwa kufuba. ⁵Simoni era kumuhusa, n'e kumubira, "Enawetchu, tchwakolaa e butchufu bwoshi kwa misi, busira kubwona kandju, si kwa mwasi wawe, naandasa e tchusira." ⁶Na ilyi batchukabula, bera kutola efi sinene busibu kuyika e tchusira tchwabwo tchwera kutangira tchwabereka. ⁷Bera kubalangira e bandji balyikabwo babaa balyi mwa bundji bwato, b'eshe kubaasa. Bera kwisha na bera kwihusa e mato mwombi kuyika m'era kutangira byenama. ⁸E mango Simoni Petro, alolyire kw'ebye, era kufukama kwa mauulu ma Yesu, n'e kuteta: "Enawetchu, tenga era nyilyi bushi nyilyi munya byaa." ⁹Kwa bushi asomerwaa alauma na bala bwoshi abaa nabwo, kurengera e lufubwo bayiraa. ¹⁰Ku bya nabaa e mwa Yakobo ne Yoana, baala ba Zebedayo, bu babaa lushangi ne Simoni. Na batcha, Yesu era kubira Simoni: "Ut'obwowaa, kutengera kulwarero ungaba mufubi wa bandju." ¹¹Na ilyi bareka e mato era musike bera kureka byoshi, bera kumukulyikira. ¹²Na ilyi aba alyi mwa musi muuma, lolaa, kwabaa mundju muuma w'ehure bibenzi; naye ilyi alola ku Yesu, era kufukama, n'e kumweema era kuteta: "Enawetchu, nga uhondjire wana nyitchesa." ¹³Yesu era kulambula e kubwoko, era kumuata kwo, n'e kuteta: "Nyihondjire, Utche." Unao e bibenzi byera kumutenga kwo. ¹⁴Era kumulayilyira ata biraa mundju. Si era kumubira, "Wende kutchilosa era mw'e mudjindji, waan'e nderekero y'e kutchesibwa ng'oko byaandjikibwaa ne Musa, ilyi ebyera bibabera buamilyisa." ¹⁵Si kweyine, erenge ly'e myasi yaye lyera kulumira mwa tchiwo tchoshi, n'e bandju bendee beshi bengi kumunvilyisa n'e kufumisibw e malwala manwo. ¹⁶Si kweyine, end'aya mwa lukiya kwema. ¹⁷Lusiku luuma Yesu eyilisaa. E Bafarisayo n'e beyilyisa b'e maano, bera kwikala wofi naye batengaa mu tchira musi w'e Galilaya, n'e Yudea, n'e Yerusalemu; n'e buashe bw'Enawetchu bwabaa alauma naye, kubafumya. ¹⁸Na lolaa, e bandju bera kumuretera e mulwala kwa ndjingo, w'olyir'e binga; bera kuhonda e ndjira kumwingisa mwanda bamubik'e muhondo sa Yesu. ¹⁹Na tchiro bata bwonaa andju e kumureta mwanda kwa bushi n'e mukundamano, bera kwiruka kwa burafo, bera kumurenza mwa matofalyi, n'e ndjingo yaye kuyik'e kakatchi e muhondo sa Yesu. ²⁰Naye ilyi alola e bwemere bwabwo, Yesu era kumubira, "U mundju, e byaa byawe byababalyirwe." ²¹E baandjisi n'e Bafarisayo bera kuya bwaka n'e kuteta, "N'nde ono walootchire?" N'nde ungaala kubabalyira e byaa ata Ongo yeyine? ²²Si kweyine Yesu era kumeny'e ndanya sabwo era kuhusa, n'e kuba bira, "Kute mutanyise mwa mitchima yenyu? ²³Tchiye tchirembu kuteta, e byaa byawe bya babalyirwe ilyi kuteta 'Emuka wende?' ²⁴Si kweyine, mumenyae okwo e mwana w'e mundju et'e buashe mwa butala e kubabalyira e byaa, (abiraa ola wabaa w'olyir'e binga), "Nyikubilyire, Emuka, emus'e ndjingo yawe, wende era mwawe." ²⁵Unao, era kwimuka e muhondo sabwo na era kwimusa e ndjingo abaa awondjere kwo, era kuya e mwaye, mwa kutonga Ongo. ²⁶Bwoshi bera kusomerwa, bera kutonga Ongo. Bera kwihula e bwoba, bera kuteta, "Tchwalolyir'e bisomerene kulwrero." ²⁷E nyuma s'ebye Yesu era kwiluka, era kubwona karanyi muuma e sina yaye yi Lawi, ekere ala bende balyipisisa e kolyi, era kumu bira, "Unyikulyikire." ²⁸Ne Lawi era kureka byoshi, era kwimuka era kumukulyikira. ²⁹Ne Lawi era kumuyilyira Yesu e lyinye lyinene mwa mwaye. Na kwabaa mukundamano munene w'e bakaranyi, n'e bandji babaa balyi alauma nabwo. ³⁰Si kweyine e Bafarisayo n'e baandjisi beke bera kuyongerwa e baanda baye, bera kuteta, "Kwa bushi ne tchiye mwalyire n'e kumwa alauma n'e ba karanyi n'e besh'e byaa?" ³¹Yesu era kuteta, era kuba husa, "E balyi misi bata tchaanyira mushake, si kweyine e balwala beyine. ³²Ndeshaa kubalangira e be kunalyi, si kweyine e besh'e byaa batchiundjuse." ³³Bera kumu bira, "Kwa bushi n'e tchiye e baanda ba Yoana bende bamina kengi kengi n'e kwema, na kunokwo e baanda b'e Bafarisayo, si kweyine e bawe bendjire balya n'e kumwa," ³⁴Yesu era kuba bira, "Mwana minyisa e baya nga muya mulume alyi alauma nabwo? ³⁵Si kweyine, e siku sing'esha e mango muya mulume anga tenga era balyi na mw'ese siku mu baka mina e bilyo." ³⁶Yesu era kuba bira muanyi muuma. "Kutalyi mundju ola ungesha e lutchimba luyaya, abik'e tchiraka a ndonga s'e lutchimba lukulukulu, akayira batcha anga berenga e luyaya n'e tchiraka tch'e lutchimba luyaya tchita lyingamane n'olula lutchimba lukulukulu. ³⁷Na kutalyi e mundju ola w'ende wabik'e mafu mayaya mwa ndaa sikulukulu, na nga anga bika e mafu mayaya manga berenga ese ndaa sikulukulu, n'e mafu mana sheshekala n'e ndaa sana sherera. ³⁸Si kweyine, byeemire e mafu mayaya mabikibwe mwa ndaa siyaya. ³⁹Na kutalyi mundju ungamwa e mafu ma mira, ahonde e mayaya, kwa bushi anga teta, "E ma mira mu mabuya."

Chapter 6

¹Lwabaa lusiku luuma lw'e Sabato Yesu era kurenga mwa mahwa m'e ngano; e baanda baye bera kuumbula e masuke m'e ngano, e nyuma s'e kumatokola mwa maboko mabwo. ²N'e bandji b'e bafarisayo bera kuba bira: "Kwa bushi n'e tchiye mwayilyir'e bitashingenenekuyirwa e lusiku lw'e Sabato?" ³Yesu era kuba husa era kuba bira: "Mutasomaa e myasi era Daudi ayiraa e mango abaa businya ye, na bala abaa alauma nabwo?" ⁴Kute kula e ngiraa mwa nyumba ya Ongo, era kutol'e mikati era banaa ndjulo e mwa Ongo, era kuyilya, era kweresa na bala bandju babaa alauma naye, e mikati yita baterene kulya si e badjindji beyine?" ⁵Era kuba bira: "Emwana w'e mundju yi naano w'e Sabato." ⁶Lwera kuyika lundji lusiku lw'e Sabato Yesu era kwingira mwa sinagogi na era kwiilyisa. Mwabaa mundju muuma e kuboko kwaye kw'e kulyo kw'olyire. ⁷E baandjisi n'e ba Farisayo bera kumuloreresa, balole ilyi anga fumya e lusiku lw'e Sabato, lyi babwona kwa bamushitaka. ⁸Si kweyine era kumenya e ndanya sabwo, era kubira oyo mundju w'e kuboko k'olyire: "Emuka, wimange mwa kakatchi." Era kwimuka, era kwimanga. ⁹Yesu era kuba bira, "Naba busa mwasi muuma; bishingenene kuyira e mabuya ily'e mabi e lusiku lw'e Sabato, kutchungula e mutchima ilyi kwita?" ¹⁰Era kuba tchumbikisa bwoshi e nyunda soshi, era kubira oyo mundju, "Lambula e kuboko kwawe." Era kuyira batcha, e kuboko kwaye kwera kufuma, kwera kuba kuuma uma ng'e kundji. ¹¹Nabwo bera kwihul'e bute busibu, bera kusimirana kute kwa bamuyiraa. ¹²Kwabaa mw'ese siku era kuenda kuya kwema kwa ndjulungu, era kwisa e butchufu bwoshi mwa kwema Ongo. ¹³N'e mango abere tchera tchikira mushi era kubalangira e baanda baye, era kuhombola e kumi na babilyi mwa kakatchi kabwo era kubabalangira ndjumwa. ¹⁴Simoni ola wabalangirwaa esina lyaye lya kabilyi Petro, ne Andrea mwenye wabwo, ne Yakobo ne Yoana, ne Filipo ne Bartolomayo, ¹⁵ne Matayo, ne Tomaso, na Yakobo wa Alfayo, ne Simoni ola ubalangirwe Zeloti, ¹⁶ne Yuda wa Yakobo ne Yud Iskariote yi wa mwanaa. ¹⁷Era kuandaala alauma nabwo era kwimanga adju ala alambaatene, alaumw n'e baanda baye bengi n'e mukundamano munene w'e bandju batengaa e Buyaudi bwoshi n'e Yerusalemu e musike s'e Tiro n'e Sidoni beshaa kumunvilyisa n'e kufumisibwa e ndjwala sabwo. ¹⁸Na bala babaa balyibusibwe n'e mbusi sibi bera kufumisibwa. ¹⁹Na, e mukundamano woshi wabaa u hondjir'e kumuata kwo kwa buashe bwendee bwamutenga kwo n'e kufumy'e bandju. ²⁰Yesu era kwimus'e meho era kutchumbikisa e baanda baye, era kuteta: "Erayi lyenyu mu mulyi bakene, kwa bushi e bwami bwa Ongo bulyi bwenyu. ²¹Erayi lyenyu mu mulyi businya kwa bushi muk'euta. Erayi lyenyu mu mwa lyira kwa bushi muka shaaluka. ²²Erayi e mwenyu e mango e bandju baka baaya n'e kuba berula n'e kubakambausa n'e kuba kabulyira esina lyenyu era mbuwa nga musu mwasi mubi kw'e sina ly'e mwana wa Adamu. ²³Mushaaliike olo lusiku n'e kuhama hama kwa kuba, lolaa e lwembo lwenyu lulyi lunene era mbingu, kwa bushi b'eshe wabwo batchindjibusaa e barebi kunoko kunoko. ²⁴Si kweyine, e bwanya bwenyu mwabwo mu mwet'e bikulo kwa bushi mwabwene mira e bushishilyisi bwenyu. ²⁵E bwanya bwenyu mu mweutchire, kwa bushi mukaba n'e businya. Ebwanya bwenyu mu mwasheka kwa bushi mukaba n'e mishibwo n'e kulyira. ²⁶E bwanya bwenyu mu bandju bwoshi e mango baka batonga kwa bushi beshe bakoreraa e barebi b'e bisha e bilyi ng'ebye. ²⁷Si kweyine, nyiba bilyire mwabwo mu mw'onvilyisa, musime e bahombanyi benyu, muba kororer'e mabuya bala baba hambire mwabwo. ²⁸Muyishe bala bendjire babatakira, mwemere bala bende baba bwonerera. ²⁹E wa kuamaasa e tama lyiuma umulose e lya kabilyi, n'ola wakunya'ekotchi lyawe uta mulayilyiraa n'e tchihulyi. ³⁰Werese ngasi e wakweemire, n'e wakunyayire e bikayi byawe utahondaa aku alulyire. ³¹Oko muhondjir'e bandju babayilyire, mwabwo, ku muna bayilyirae. ³²Kwa bushi mukasima bala baba simire mwabwo, mwalosise bubuya butchiye? Kwa bushi bala bata bemesi, nabwo bende basima e babasimire. ³³Nenyu muka bayilyira e mabuya bala bende babayir'e mabuya, mwalosise mabya matchiye, tchiro n'e bakosi by'e byaa bende bayira kunoko kunoko. ³⁴Na muk'endjika e bandju mwa kulangalyi kutola kandju erabalyi, mwalosise bubuya butchiye? Tchiro e besh'e byaa bende bendjika nabwo e bandji, ilyi baalulyirwa. ³⁵Si kweyine musim'e bahombanyi benyu, mubakorer'e mabuya, na muk'endjika mutalangalyiraa e kulyipa. N'e lwembo lwenyu lukaba lunene; nenyu mungaba bana bw'ola uly'e ndonga. Kwa bushi alyi mubuya kwa bala bata mutonga n'e babi. ³⁶Si kweyine, muat'e bwondjo, ngokul'eho wenyu atchus'e bondjo. ³⁷Muta tchindji busanyaa, ilyi nenyu muta tchinji busibwaa. Muta shindjaulaa nenyu munga shindja ulyirwa: "Mulyikilyire nenyu munga lyikilyirwa. ³⁸Mweres'e bandju e bikayi ne nenyu muk'eresibwa. E luero lwehure n'e lusindayirwe, n'e kuboyibwa boyibwa n'e kusheshekala, luero e bandju baka beresa mwabwo, muk'ekera ala tchubalyi tchwenyu; kwa bushi e luero lula mwende mwapimirana, lu mukana rengerwa." ³⁹Era kuba bira e muanyi, kute kwa muuta anga lonolana eundji muuta? Bata kulumbire mwa buya ku banalyi bombi? ⁴⁰E mwiya atalushir'e mwiilyisa waye, si kweyine e mundju mushinganyanya end'a lyingamana n'e mwiilyisa waye. ⁴¹Batcha, kute kwa unga lola kwa tchitakala mwa lyiho lya mulyikenyu e mango utakulyir'e bitoko mwa lyiho lyawe? ⁴²Na kute kwa unga ala kubira mwenye wenyu, "Mwenye wetchu, nyireke nyikukul'etchitakala mwa lyiho lyawe, nawe utalolyire kwa tchibande tchira

tchilyi mwa lyiho lyawe? Mute banyi woyo, kula tanga e tchitakala tchilyi mwa lyiho lyawe ilyi uala kukula e bitoko bilyi mwa lyiho lya mwe wenyu.⁴³Kwa bushi kutalyi mutchi mubuya unga buta e maree mabi, ilyi kutalyi mutchi mubi ola unga buta e maree mabuya. ⁴⁴Kwa bushi tchira mutchi wende wamenyeka kwa maree maye; kwa bushi bataumbula e tchutabi kwa makangawa, ilyi kandji batanga umbula e mibaruti kwa mikere.⁴⁵E mundju mubuya mwa mwako mubuya w'e mutchi waye, end'ana ebilyi bibuya, n'e mundju mubi mwa mwako mubi w'e mutchima waye, enda buta e mabi kwa bushi e mundju, e bunu bwaye bwende bwateta ebihure mwa mutchima waye.⁴⁶Kwa bushi n'e tchiye mwanyibalangira Enawetchu, Enawetchu, si kweyine mutayira bira natetchire? ⁴⁷Ngasi mundju w'esha era mwanyi, kunvilyisa e myasi yanyi n'e kuyikola, nyinga balosa e muanyi waye. ⁴⁸E muanyi waye ulyi nga mundju w'ebak'e nyumba era kutchima era masina busibu, era kubika e mutangiro ala ndonga s'ekoyi, e tchusi n'e mwihusi bera kwisha, byera kuyihuta eye nyumba busibu itakulumbaa, kwa bushi yebakwaa kubuya.⁴⁹Si kweyine, ola onva busira kuyira, e muanyi waye ulyi nga mundju ola w'e bakaa e nyumba yaye ala ndonga s'e mushee, busira mutondero. Etchusi n'e mwihusi byera kuhut'eye nyumba yera kusuuka, n'e kusuuka kwaye kwera kuba kunene."

Chapter 7

¹Era nyuma s'e kushambala eye myasi Era muhondo s'e lubaa lwabaa lwamuunvirisa, Yesu na aya e Kapernaumu. ²Mukosi wa Akida muuma abaa ata tchialyire, wofi n'e kufa. ³E mango onvir'e myasi ya Yesu, era kutchuma e bashamuka b'e Bayaudi, bende kumwema afumy'e mukosi waye. ⁴Mwa mwo mango bayikir'e muhondo sa Yesu, n'e kumubalyikira n'e kumuengengeta, kutet: " Ashinganene ayilyirwe batcha; ⁵na bushi asimire elubaa lwetchu, na ye atchuubakiraa e sinagogi. ⁶Yesu, abere era enda alauma nabwo, aba atasa kuyikilyira er'e nyumba ilyi, e mango Akida atchumir'e ndjumwa bamubire: " Nawetchu, uta tchilyibusaa, nabushi nda shinganene wingir'e mwa nyumba yanyi. ⁷Kandji tchi tchanatchumaa ndesha era ulyi nyeyine. Si kweyine utetaa mwasi muuma, n'e mukosi wanyi angafuma. ⁸Nabushi, nanyi ny'ete e banyikulyilyire, na nyete e basula era masina sanyi; na nyika bira muuma: Endaa! Naye anaenda; n'e undji: Eshaa! Naye an'esha; na era ndonga s'e mukosi wanyi: Uyire batcha! Naye anayira kula namu biraa. ⁹Emango Yesu onvire ene myasi, naye na asimisibwa n'oyo Akida, na, era kuerekera elubaa lwabaa lumukulyikire, n'e kuteta: Naba birire, tchiro n'o mwo Israeli ndabwona ku bweemere bunene ngo buno. ¹⁰Mwakualuka mwa nyumba, e baanda bwoyo Akida bakushingana oyo mukosi wabaa mulwala afumire. ¹¹Elusiku lwakulyikiraa Yesu era kuya mwa musu muuma ubalangirwe Naini, e baanda baye ne lwamba lunene lumukulyikire.

¹⁴"Era kutchifunda, ne kuata e ko sanduku babaa baenda kumubishamo. Ebabaa bamwete bera kuimanga". Era kuteta: " Mutabana, nakubilyire, sukaa"! ¹⁵N'etche tchirunda na tcheekala, ne tchaanza tchashambala, Yesu naye akumwangilyisa nyina ¹⁶Boshi nabaya mw'e tchoba, ne kutonga Ongo ne kuteta: E murebi mukulu ayikire eno mwetchu ne Ongo atambilyire elubaa lwaye. ¹⁷Oyo mwasi wa Yesu era kuya ngulu mwa Yudea yoshi ne mwa byuo byomo ndambise Yudeya. ³¹Yesu era kuenderera ateta, nde nyihuhanya n'e tchine tchibutchwa, n'e nde bauhire? ³²Bauhir'e ndabana siyikere mw'e soko, n'e kubirana beyine kwa beyine, n'ekuteta: Tchwa baomber'e ngoma sikweyine mutata sinaa, tchwera kubeembira e nyimbo s'e tchifufu n'e mutanalyiraa. ²¹Mweteho natchiangi, Yesu era kufumya balwara bengi, ebirema, ebabaa basimbirwe n'e mbusi sibi, n'era kubohola myuuta yingi emeho. ²²Na era kubahusa; mwende mubalyikire Yoane ebyo mwabon'ekwo, n'ebyo mwonvire: e myuta yalola, ebirema bya enda, ebabenzi batchesibwa, ebingutchi byonvwa, ebafu bafuka, e mwasi mubuyabuya elyisibwa era mwebakene. ²³Erayi era mwola utaayisibwe ne nanyi! ²⁴Emango e ndjumwa sa Yoane sabere sa enjire, yesu era kwanza abwira elubaa, era ndonga sa Yowana: Tchiye tchi mwaya kubwon'a kwo mwa lukiya? Etchibingo tcha unyangibwa unyangibwa n'e mbusi? ²⁵Kasi, tchiye mwaya kubwona' kwo? Emundju uyimber'e njimba si buya buya? Mulolaa, ebende b'e mbala endjimba sayire ngulu, n'e kalamo k'e bushaaluke batchula mwa nyumba s'e bami. ²⁶Na, kasi tchiye mwaya kubwon'a kwo? Ilyi murebi? Netchi, naba birire, n'e ulyi endonga s'e murebi. ²⁷Ye baandjika era ndonga saye: Lolaa, natchumir'e ndjumwa yanyi era muhondo sawe, kukunganya e ndjira yawe e muhondo sawe. ²⁸Naba birire, ala kakatchi ka bala babutchirwe n'e bakasi, kutalyi emukukulu kurenga Yowana. Kunoko, e mweki mwa bwami bwa Ongo, ye mukulu kurenga Yowana. ²⁹N'e lubaa lwoshi lwamuunvirisa, tchiro n'e bakaranyi bera kutonga e bubuya bwa Ongo, mwa kubatisibwa kwa ubatiso bwa Yowana. ³⁰Si kweyine e bafarisayo n'e beyilyisi bw'e mwaso, mwa kulayira e kubatisibwa naye, balaira ekuhonda kwa Ongo. ³¹Yesu era kuenderera ateta, nde nyihuhanya n'e tchine tchibutchwa, n'e nde bauhire? ³²Bauhir'e ndabana siyikere mw'e soko, n'e kubirana beyine kwa beyine, n'ekuteta: Tchwa baomber'e ngoma sikweyine mutata sinaa, tchwera kubeembira e nyimbo s'e tchifufu n'e mutanalyiraa. ³³Nabushi Yowana mubatisa eshaa, atalya bundju, nesi at'a mwaa divai, mwera kuteta: Et'e basimu. ³⁴E mwana w'e mundju eeshire, alya n'e kumwa, na mwatetchire: Alyi mudambi, nzisi ya bilyo, na alyi mulalwe, mwira w'e bakaranyi n'e bandju b'ebyaa. ³⁵Si kweyine e bwenge bwa Ongo bwa menyekene kuba bw'e kunalyi ere ndonga s'e bana baye bwoshi. ³⁶Mufarisayo muuma era kwema Yesu aye kulya ebilyo era mwaye. Yesu era kuya mwa nyumba y'oyo mufarisayo n'e kutangira alya. ³⁷Na, lolaa, mukasi muuma mukosi wa byaa abaa atchula mw'oyo musu, emango amenyerere kw'a lya bilyo mwa nyumba y'oyo mufarisayo, era kureta e tchikombe tcha remwa n'e alabasta tcheehure marashi, ³⁸Era kufukama kwa bihando ya Yesu. Era kutangira alyira; era kulobya e bihando byaye n'e malyira, businda era ku mahangula n'e nvilyi saye, era kubilamba n'e kumu shiya mala maramu. ³⁹E mufarisayo wamulalyika, abwone kw'e byo era kuteta mwa nda saye yeine: Nga onwo mutambo anabaa murebi, anga menyerere ono mukasi wamuat'a kwo alyi nde, anga nameniyire okwo alyi mukosi wa byaa. ⁴⁰Yesu era kuhubanganya, n'e kumu bira: Simoni, nyete tchira naku bira. Era ku hubya Mwalyimu, tetaa. ⁴¹Bandju babilyi batolaa e minda era mwa mundju muuma: E mutanzi era kutchihomba faranga maana matano, n'e wa kabilyi makumi matano ma faranga. ⁴²N'e mango bayire tchira bangaalula, oyo mundju era kubabalyira bwombi. Kasi mwabwo ba bily, nde ungasima busese? ⁴³Simoni era kumuhusa: oyo abababalyira e faranga sinene ye unga na musima busese, kunatanyise. Yesu era kumubira : watetchire kubuya. ⁴⁴Businda era kuerekera oyo mukasi, era kubira simoni: ubone k'ono mukasi?

N'engilyiraa muno mwawe ,tchiro utamberesaa meshi makwowa ebihando; sikweine ono mukasi, anyosise ebihando ne malyira maye, n'ekumaangula n'envilyi saye. ⁴⁵Nakandji utanyikumbalyiraa; sikweine yeke kutenga nyiingilyiraa muno, atatamukaa ny'e kukumbayilyira ebihando byanyi. ⁴⁶Kandji utanaakabaa etchwe lyanyi mafuta; sikweine yeke aakabire ebihando byanyi emarashi. ⁴⁷Tchitchumire nakubilyire, ebyaa byae bingi babalyirwe: Nabushi asimaa busese . Sikweine ewende wababalyira tchitcha, enda anasima hitcha . ⁴⁸Na era kubira oyo mukasi: ebyaa byawe babalyirwe. ⁴⁹Bala babaa naye kwa meza balye bilyo bera kutangira bateta: umunda sabo beine kwa beine: yend'e ono, ono wababalyira tchiro ne byaa? ⁵⁰Sikweine Yesu era kubira oyo mukasi: utchiendera n'e mutchula ebwemere bwawe bwakutchingure.

Chapter 8

¹Businda Yesu era kusungula musi kwa musi n'e kweyilyisa alauma n'e kuteta e mwasi mubuya w'e bwami bwa Ongo. ²Na bakasi e kumi na babili bera kufumisimwa n'e mbusi sibi, n'e malwala, n'e Maria ubalangirwe Magadalena era kutezibwa na mbusi e lyinda. ³Na Yoana mukasi wa Kuza, mulanzi w'e bikulo bya Herode, ne Suzana na bandji bengi bala bamukorera mwa bikulo byabwo. ⁴Mukundamano munene w'era kumukundamana kwo nabwo batenga tchira musi bera kumuyishira, era kuteta kwa myanyi: ⁵E mwinzi atenga era kuya kuinga e mbuto saye, n'e mango abaa endjire ayinga e mbuto saye; syuma sera kutowerw wofi n'e njira sera kukandangwa, n'e milonge yera kusilya. ⁶N'e sindji sera kutowera kwa lwangala, n'e mango sabaa sera sa mera sera kuuma kwa bushi kutalyi burongo. ⁷E sindji sera kutowera mwa mihuyi, n'e mihuye yera kumera alauma nase n'e kusifunderesa. ⁸N'e sindji sera kutowera kwa burongo bubuya, sera kumera, sera kubuta syuma eyana. Ne mango abaa atchilyi ateta ateta e byera era kuirusa e murenge era kuteta, e wete e matchi m'e kunva anonve. ⁹E baanda baye bera kumu busa, ono mwanyu kulyi kuteta kutchiye? ¹⁰Era kuteta, mwabwo mweresibwe e kumenyerera e mawe m'e bwami bwa Ongo; si kweyine e bandji kwa myanyi, ilyi nga kulola bata lola, nga kunva batw'onvaa. ¹¹Nono mwanyikulyi kuteta batcha: E mbuto ulyi mwasi mwa Ongo. ¹²Bala sira s'e wofi n'e ndjira bubala bandju bende bw'onva e mwasi businda e musimu anesha kukula oyo mwasi mwa mitchima yabwo bangesha kuemera n'e kutchunguka. ¹³N'e sira s'okwa lwangala, bubende bw'onva e mwasi wa Ongo kwa bushaaluke, nabwo batet'e misi, bubende beemera bishangi byeki n'e mango m'e kutangulwa bana kumbaala. ¹⁴N'e sira satowera mwa mihuyi bubende bw'onva e myasi yaye si kweyine bana funderesibwa n'e nyifindjo y'e bikulo, n'e tchubuya buya tchw'e kalamo bata na tchiyikilyisa hyoshi hyoshi. ¹⁵Ne sira satowera kwa burongo bubuya, bub'e mitchima yibuya bende bw'onva e mwasi n'e k'uyira, businda bende babuta e maree mwa kurembera. ¹⁶Kutalyi e mundju ola wende wakoresa e kamore n'e kukahukira mwa bukere, si kweyine kukabika kwa meza, ilyi ebeengira mwa nyumba babw'one e bulangare bw'ako. ¹⁷Kwa bushi kutalyi tchinwa tchabishirwe tchira tchita kabihulwe, ilyi lyira lyabishwaa lyira lyita kamenyekane n'e kuyikir'e kunalyi. ¹⁸Mutchiloreresa ng'okwo mwonvire, kwa bushi e nyin'e kandju ak'eresibwa, n'ola utete kandju akanyayibwa kala abaa ete. ¹⁹Bera kumuendera nyina na benye wabwo, si kweyine batalaa kumuyikilyira'kwo kwa bushi n'e lwamba. ²⁰Era kureterwa e mwasi n'e kubirwa, nyoko na benye wenyu b'emangire e mbuwa bahonda mulolane'kwo nabwo. ²¹Era kuhusa bala batchumwaa n'e kuba bira, "nyama ne banyeketchu u babano bonva e mwasi wa Ongo n'e kumuyira." ²²Kwera kuba lusiku luuma era kuyirukira mwa bwato n'e baanda baye, era kuba bira tchuna habuka e shilyisa s'e sibi bera ku simbwa mbira. ²³Nabwo, e mango babaa bera baenda, era kuwondjira e tchulo. Kwera kuisha e kalaba mw'e sibi, e bwato bwera kutangira kwihul'e meshi, bera kuba mwa bisibu. ²⁴Bera kumuendera, bera kumususa bera kuteta, Enawetchu, Mukulu, tchwasherere. Era kusuka, era kukalyira e kalaba n'etchusi the meshi, byera kuba sira; kwera kuba e boolo. ²⁵Era kuba bira, e bwemere bwenyu ngaye bulyi? bera ku obowa, bera kusuka, bera kuimanga bera kubirana beyine kwa beyine, bera kuteta, yi nde onola, ne tchusi ne meshi nabyo bimukengire? ²⁶Bera kuyika e shilyisa ly'e habuko ly'e Bagerasi, berekera e Galilaya. ²⁷Ne mango aandalyire kw'e habuko, era kubuanana na mundju muuma wa m'oyo musi naye abaa alyi mw'e mbusi sibi, at'e mbalaa ndjimba, at'e kalaa n'omo nyumba, so kweyine kwa mashinda. ²⁸E mango abwone ku Yesu era kulakanga, era kukumbala e muhondo saye, era kuteta kwa murenge munene, Tchiye nyete nawe Yesu mwana wa Ongo alyi kwa nguba? Nyi kuemire uta nyilyibusaa. ²⁹Na Yesu era kukalyira era mbusi yi tenge m'oyo mundju; ilyi abaa ende ahwekwa n'e milyisi, n'e bureure; n'e kwisha ebye bifundo n'e kuhaira mw'e rungu n'e misi yeye mbusi yibi. ³⁰Yesu era kumu busa, e sins lyawe u nde? Era kuteta e sina lyanyi nyi lubaa; kwa bushi sinene saba simulyi' mwo. ³¹Esi mbusi sera kuengengeta Yesu ata sikabulaa mwa mwina. ³²Na aola aba alyi ngulube sa kera mwa ndjulungu; bera kumuengengeta ab'emere bengeri mwe'se ngulube. Era kubatchuma mwe sira ngulube. ³³E mbusi sera kutenga oyo mundju sera kuya mwe sira ngulube, n'obo buso bw'e ngulube bwera kuandala lubiro bwera kuthihumisa mwa nyandja n'e kufira mwa meshi. ³⁴E bangere e mango balolyire bera kuhaa bera kuenesa eye myasi mwa musi n'omo mahwa. ³⁵E bandju bera kunaenda kulola e byayikilyire, bera kumuendera Yesu bera kulola kw'ola mundju watenga mw'e mbusi sibi alyi mwa mauulu ma Yesu, eembere endjimba ete n'e myaanyisa have, bera ku obowa. ³⁶Na bala babaa balolyire bera kubaanyikisa kula oyo mundju afumaa oyo wa hutchwaa n'e mbusi. ³⁷N'e lubaa lw'e bandju b'e Geresi lwabaa e butambi bera kutchikumba ye abatenger'e mwabwo. Kwa bushi bayikirwa n'e bwoba bunene; Era kuya mwa bwato n'e kualuka. ³⁸N'ola mundju watenga mw'e mbusi sibi era kumwema emere baende naye. Si kweyine yeke era ku mulaa n'e kumu bira, ³⁹Alukaa mwa nyumba yawe uyilyis'e bisomerene Ongo akuyilyire. Era kuna tchiendera era kuyilyisa mwa musi woshi, ebisomerene Ongo amukorere. ⁴⁰Na Yesu e mango aaluka emukundamano wera kumuangilyira kwa bushaaluke nabushi babaa bendjire bamulyinjira bwoshi. ⁴¹Tchumbikisaa, mundju muuma era kwisha e sina lyaye ye Yairo, naye mundju

mukulu we sinagogi, era kuna fukama mwa mauulu ma Yesu, era kumuengengeta engire mwa mwaye; ⁴²Kwa bushi mwalyi waye alyi wofi kufa, oyo mwana muuma yeine yabaa anete wa myaka e kumi n'e bilyi. N'e mango abaa era enda elubaa lwera kumukumba. ⁴³Na mukasi muuma Ola watenga mw'e mikira myaka ekumi n'e bilyi, Ola wabaa ulyibukire n'e kwana e bikulo byaye kwa bashake atalaa n'e kubukwa na mundju woshi, ⁴⁴Era kuenda e nyuma saye era kuata kwa mukundjo w'e lutchimba lwaye; U nawo e kutenga mw'e mikira kwaye kw'era kunwoma. ⁴⁵Yesu era kuteta nde Ola wanyi atchir'e kwo? E bandju bera kuakana, Petero era kumu bira, Enawetchu Mukulu munene, e emukundamano u kukundamanyir'e kwo n'e kukukumba. ⁴⁶Yesu era kuteta, kulyi e mundju wanyi atchir'e kwo nabushi nalolyire e misi yanyitengire. ⁴⁷Oyo mukasi alolyire afumire era kwisha akukuma era kufukama e muhondo saye era ku kumuanyikisa e muhondo s'e bandju bwoshi e tcha tchumaa amuata kwo Na kute afumaa kwa lyiuma. ⁴⁸Era kumu bira, munyere e bwemere bwawe bwa kufumise, unaende n'e boolo. ⁴⁹Mwa kuba endjire ateta binera era kwisha mundju atenga mwa nyumba ye sinagogi, era kumu bira mwalyi wawe afire mira uta lyibusaa mwalyimu. ⁵⁰Na mango Yesu onvire ebyera, era kumu bira utabaa n'e bwoba. Wemer'e kulyi naye angafuma. ⁵¹Ayikire mwa nyumba, ateemera mundju engira naye si Petero, n Yowana ne Yakobo n'Eshe woyo mwana ne nyina. ⁵²N'e bandju bwoshi babaa balyira n'e kuyira e mishibo. Era kuteta: "Mutalyiraa, ata fire si kweyine awondjire. ⁵³Bera kumu shekera bisibu kwa bushi babaa bamenyire kw'elyisa afire. ⁵⁴Era kumu simbira kwa kubwoko era kwirusa e murenge era kuteta, munyere sukaa, ⁵⁵E mutchima waye era kumwalukira, unawo unawo era kun'emangaa. Era kuteta eeresibwe e bilyo. ⁵⁶E babusi baye bera kusomerwa busibu si kweyine era kubaakanya batabira mundju kw'ebye byabere.

Chapter 9

¹Era kuba langira abwo ekumi na babilyi, era kubawa e buashe n'e misi e ndonga s'e mbusi soshi n'e kufumya e malwala. ²Era kuba tchuma kwa beyilyise e bwami bwa Ongo, n'e kulamya e balwala. ³Era kubabira, "Mut'ekaa kandju kwa lubalamwo lwenyu, katchi, ilyi hawo, ilyi ilyi mukati (bilyo), ilyi faranga, ilyi tchiro n'e muuma wenyu ata baa na ndjimba e bilyi. ⁴Na ngasi nyumba yoshi era mung'engira mwo, mwikale mwo, kuyika mutenge mw'oyo musu. ⁵Na bala bwoshi bata bamwoere, (ilyi bata baangilyire), e mango mwera mwatenga mw'oyo musu, mukukumule tchiro n'e mukungu ulyi kwa mauulu menyu, kuba buamilyisa e ndonga sabwo. ⁶Bera kuenda, bera kusungula mwa misi, bera kwiilyisa e mwasi mubuya, n'e kulamya e bandju ngasi andju. ⁷Ne Herodi mwami, era kunva ngasi mwasi woshi wayilyikanaa, era kuba n'e buba kwa bushi bandju bauma b'endee bateta okwo Yoana Mubatisa yi wafukire kutenga mwa bafu, ⁸n'e bandji bera kwende bateta okwo Eliya yi welukilyire, n'e bandji bera kuteta okw ngaba muuma mwa barebi ba mira yi w'omwokire. ⁹Si kweyine, Herodi era kuteta, "Yoana namwishaa etchwe; na yinde ono nendjire n'onva e myasi e ndonga saye?" Era kuhonda e kumulola kwo. ¹⁰Na ilyi abwo baanda (ilyi ndjumwa) baaluka, bera kubalyikira Yesu byoshi byayilyikanaa; era kubatola n'e kub'eka kw'ewe mwa musu muuma ubalangire Bethsaida. ¹¹Na ilyi e mukundamano bamenya, bera kumukulyikira, era kubamwoera, era kwend'ateta nabwo e myasi y'e bwami bwa Ongo, era kufumya ilyi kulamya bala bwoshi babaa b'et'e mbuha y'e kulama. ¹²N'esuba lyera kutangira lyandaala; bala baanda baye e kumi na babilyi bera kuya er'alyi bera kumubusa, "Ulae e mukundamano, ilyi baya kwa misi n'e mahwa malyi ofi ofi, ilyi babwona ala baondjera n'e bilyo, kwa bushi ano tchulyi lulyi lukia weyine." ¹³Era kuba bira, "Mubawe e bilyo," Bera kuteta, "Tchut'ete kandju e nyuma sa mikati etanu n'efi ebilyi, nga tchutayire kuba ulyira bano bandju bwoshi e bilyo." ¹⁴(Kwa bushi e balume babaa baly'awo, babaa nga byumbi bitanu). Era kubira e baanda baye, "Mwikas'e bandju bwoshi kwa bikanda, ngasi tchikanda bandju makumi matanu." ¹⁵Bera kuyira batcha, bera kub'ekasa bwoshi. ¹⁶Era kutola era mikati etanu nesir'efi ebilyi, era kulola e ndonga, e mbingu, era kubilyisha, era kubifunanga, era kuwa e baanda baye baabire e mukundamano. ¹⁷Bera kulya, bera kwiuta bwoshi; na mwa kakatchi k'e byande byoshi byashibaa, bera kukundamanyanya bichilyi e kumi na bibilyi. ¹⁸Na emango byayikire, Yesu era kuba endjir'ema kw'ewe, e baanda baye babaa balyi alauma naye, era kuba busa, "Kute! E mukundamano endjire ateta okwo nyono nyinde?" ¹⁹Bera kuhusa, bera kumubira, "Yoana Mubatisa. Si kweyine, e bandji Eliya; n'e bandji b'ende bateta okwo muuma mwa barebi ba mira yi w'omwokire." ²⁰Era kubabira, "Nenyu mwendjire mwateta okwo nyono nyinde?" Petro era kumuhusa, era kuteta, "Woyo u Kristo wa Ongo." ²¹Era kubabira, era kubaakanya, okwo batabiraa tchiro n'e mundju oyo mwasi; ²²era kuteta, "Bishingenene e mwana wa Adamu e kubwona e malyibuko manene, n'ekulayirwa n'e bahosi n'e bakulu b'e badjindji n'e baaandjisi, n'e kwitchibwa n'e lusiku lw'e kahatchu angafuka." ²³Era kubabira bwoshi, "Ngasi mundju ola wahond'e kunyi kulyikira, atchilayire yeyine, atchi betchus'e musalaba waye ngasi lusiku, anyi kulyikire. ²⁴Kwa bushi, ngasi mundju ola unga honda e kufumya e kalamwo kaye, anga kasherese. Na ngasi mndju ola ukasherese e kalamwo kaye kwa bushi nanyi, yi uka kafumya. ²⁵Kwa bushi, bulyi bunguke butchiye e mw'ola mundju e kubwona e butala bwoshi, si kweyine ilyi anga tchiteresa ilyi kutchi sheresa yeyine?" ²⁶Kwa bushi, ngasi mundju ola unga nyibwonera e honyi nyono n'e myasi yanyi, e mwana w'e mundju (wa Adamu), naye aka mubwonera e honyi oyo mundju, e mango akesha mwa bukuse bwaye n'e bwa Tata n'e bwa malaika batchesibwa. ²⁷Nenyu nyibabilyire e kunalyi, mulyi bauma mwa bano bemangire anola, bala bataka bwona e lufu tchiro n'e hitcha, kuyika tanga balole kwa bwami bwa Ongo. ²⁸E nyuma s'eye myasi nga siku munane, Yesu era kutola Petro ne Yoana ne Yakobo, era kwiruka kwa muruko (ndjulungu) kuya kwema. ²⁹Na mwa kuba alyi mwa kakatchi k'e kwema kwaye, e shushanyo y'e busu bwaye bwera kualuka, e ndjimba saye sera kuba seru, salangala langala. ³⁰Na lolaa, bandju babilyi babaa b'endjire baanyira naye, nabwo yi Musa ne Eliya; ³¹bera kubwonekana mwa bukuse (ilyi bulangare), bera kuteta e myasi y'e kufa kwaye okwo angayikilyisa e Yerusalemu. ³²Petro alauma nabwo abaa nabwo, babaa bayimirwe n'e tchulo; si kweyinee mango babere basukire, bera kulola kwa bulangare bwaye, alauma nabwo babilyi babaa bemangire alauma naye. ³³Na ilyi baba bera batchiberula naye, Petro era kubira Yesu, "Enawetchu, bilyi bibuya tchube anola; na tchuyire bibanda (tchuala) bihatchu; tchibanda tchiuma tchawe woyo, etchindji tcha Musa, n'etchindji tcha Eliya." (Si kweyine, atabaa eshi tchiye atetchire.) ³⁴Na ilyi aba endjire atet'ebye, kwera kwilukira e lwakungu, lwera kubabika kw'e mwisimya, bera kwobwowa llyi baya mw'oyo mwisimya. ³⁵E murenge era kutenga mw'oyo mwisimya, era kuteta, "Onola yi mwana wanyi, muhombolwa wanyi, mumunvilyise." ³⁶Na ilyi oyo murenge amala e kuteta, Yesu era kubwonekana alyi yeyine. Nabwo bera kusira, bata biraa tchiro n'e mundju woshi ebye balolaa kwo. ³⁷Na ilyi e lusiku lw'e kabilyi lwayika, batengire okwo muruko (ilyi okwo ndjulungu), e mukundamano munene era kubuanana naye. ³⁸Na lolaa, mundju muuma mwa kakatchi k'e mukundamano, era kwirusa e murenge, era kuteta, "Mwiilyisa, nyikwemire ulorerese e mwana wanyi; kwa bushi alyi mwana wanyi yeyine. ³⁹Na loreresaa, e

mbusi s'ende samusimba, naye kulyi e bishangi ende ahuta e lukemi; na unawo sana mubika kw'e luungu, n'e kutangira atengwa n'efula (kwa bunu), na batcha ese mbusi sita mureka nga ata kwa kumulyibusa, n'e kutonyola tonyola. ⁴⁰Nera kwema e baanda bawe basikule, si bata alyire. ⁴¹Yesu era kuhusa, era kuteta, "Mwabwo mu tchibutchi tchitet'e bwemere, tchibutchi tchabirwe, ning'ekala nenyu na e kubatabala kuyika mangotchi? Reta oyo mwana wawe enera." ⁴²Na ilyi aba eralyi mwa kuya eye Yesu alyi, ese mbusi sera kumbhuta kwa tchitaka, sera kumubika kw'eluungu. Yesu era kukalyiyira eye mbusi yibi, era kufumya e mwana n'e kumualulyira eshe. ⁴³Bwoshi bera kusomerwa, mwa kulola e bukulu bwa Ongo. Nabwo ilyi baba balyi mwa kusomerwa kwa bushi n'ebye byoshi byayilyikanaa, era kubira e baanda baye, ⁴⁴"Mubike ene myasi mwa matchi menyu: Kwa bushi e mwana w'e mundju (mwana wa Adamu) angabikwa mwa maboko m'e bandju. ⁴⁵Si kweyine, bata menyaa oyo mwasi, era kubishibwa e mwabwo, bata umenyaa; bera kwobwowa ekumubusa ku kuteta kute oyo mwasi. ⁴⁶Bera kutangira babusanya, nde yi ukaba muklu mwa kakatchi kabwo. ⁴⁷Ne Yesu ilyi amenya e ndanya s'e mitchima yabwo, era kutola e mwana muke (ilyi e mwana mutoto), era kumubika e butambi saye, ⁴⁸era kuba bira, "Ola woshi uka'ngilyira e mwana muke ilyi mutoto ulyi ng'ono okw'e sina lyanyi; any'angilyire nyono; n'ola woshi ukany'angilyira nyono, 'angilyire ola wanyi tchumaa. Kwa bushi ola ulyi muke e kakatchi kenyu mubwoshi yi ulyi mukulu." ⁴⁹Yoana era kuhusa, era kumubira, "Mukulu, munene, tchwalolaa e mundju akula e mbusi kw'e sina lyawe, tchwera kumwanza kwa bushi atakulyikirene netchu." ⁵⁰Yesu era kuba bira, "Kwa bushi; ngasi ola utalyi mubi wenyu ilyi alyi muuma nenyu." ⁵¹Na ilyi, e siku s'e kwiruka kwaye s'aba sera silyi ofi, era kwerekera e busu bwaye kuya e Yerusalemu; ⁵²era kuvhuma e muanda waye, kuya e muhondo s'e busu saye; bera kuenda, bera kwingira mwa musi w'e Basamaria, ilyi bamukunganyisa e andju. ⁵³Si kweyine, besh'eye batamwaangilyiraa, kwa bushi abaa erekesis'e busu bwaye, kuya e Yerusalemu. ⁵⁴E baanda baye Yakobo ne Yoana ilyi balolaa ebye, bera kuteta, "Enawetchu, uhondjire tchweme e mulyiro wandaale kuteng'e mbingu, ubasherese; [ngokula Eilya naye ayiraa]? ⁵⁵Era kualuka, era kubaakanya. [Era kuteta, "Mutamenyire mutchima mutchiye oyo mulyi nawo]. ⁵⁶Kwa bushi e mwana wa Adamu (ilyi e mwana w'e mundju) at'eshaa kusheresa e mitchima y'e bandju, si kuyilamya. Bera kuteng'awo, bera kuya mwa undji musi. ⁵⁷Na ilyi baba bera balyi mwa ndjira, mundju muuma era kumubira, "Nyinga kukulyikira ngasi woshi era ungaya. ⁵⁸Yesu era kumubira, "E tchubwa tchw'et'e (ilyi tchulyi) mwa nyiutchu, n'e milonge y'omwo tchanya yet'e nyoo, si kweyine e mwana wa Adamu at'ete ala anga ondjesa etchwe lyaye." ⁵⁹Era kubira eundji, "Nyikulyikira." si oyo mundju era kuteta, "Enawetchu, tanga kunyiwa e luuma, nyitangire kuya kubisha tata." ⁶⁰Si era kumubira, "Reka e bafu babishe e bafu babwo; si woyo, enda uye kubalyikisa e mwasi w'e bwami bwa Ongo." ⁶¹Eundji mundju naye era kumubira, "Enawetchu, nyinga kukulyikira; si kweyine utange kunyiwa e luuma, nyiye kulaa e bandju bw'omwo nyumba yanyi." ⁶²Yesu era kumubira, "E mundju woshi, ilyi angabika e kubwoko kwaye kwa kutem'ehwa, nga angahuba kulol'e nyuma, ata shingenene kwa bwami bwa Ongo."

Chapter 10

¹Na batcha, e nyuba s'ebye, Enawetchu era kubika e bandji, makumi malyinda, baibilyi babilyi, bamuhondorere kuya ngasi musu na ngasi andju ala ahondaa ekuya yeyine. ²Era kubabira, "Ebiumbulwa bilyi ninene, si kweyine, e bakosi b'e mukolo bu baeke;" Batcha, mweme Enawetchu w'e biumbulwa atchum'e bakosi mwa kakatchi k'e biumbulwa byaye. ³Mwendae, mulole, okwo nyiba tchumire nga mwana wa tchibusi mwa kakatchi k'e nyama sikalyi. ⁴Mut'ekaa hawo, ilyi tchimbeshu, ilyi birato; na tchiro muta lamusaa mundju mwa ndjira. ⁵Na ngasi nyumba era mung'engira mwo, mutete tanga, 'E bwolo bube mw'ene nyumba; ⁶na ilyi kungaba e mwana w'e bwolo, e bwolo bwenyu bunga e ndonga saye; nanga, atalyi mwo, e bwolo bwenyu bunga bahubilyira. ⁷Na batcha, mwikala mw'eye nyumba, nyule n'e kumwa e by'omw'eye nyumba; kwa bushi ngasi mukosi ashingenene ekweresibwa e lwembo lwaye. Muta hama hamaa, kutenga mw'ene nyumba kuya mw'ene yindji. ⁸Na ngasi musu woshi ola mungaya mwo, baka bamuera, mulye e bilyo bingabikwa e muhondo senyu; ⁹mufumye e balwala balyi mwo, mubabire, 'E bwami bwa Ongo bwera buliyi ofi nabwo. ¹⁰Na ngasi musu woshi ola mung'engira mwo, nabwo bata bamwoere, mutenge mwo, nenyu ilyi mungarenga mwa ndjira saye mutete, ¹¹Tchiro e mukungu ilyi bihoo by'oyo musu bira bilyi kwa mauulu metchu, tchubikukumure e ndonga senyu. Si kweyine, mumenye okwo E bwami bwa Ongo bwera buliyi ofi. ¹²Nyibabilyire okwo olo lusiku lukaba lurembu busibu e Sodoma kubabalyira e butchindjibuse bwaye kulusha oyo musu. ¹³E bwanya bwawe Korazini! E bwanya bwawe, Bethsaida! kwa bushi nga ebye bisomerene byayilyikanaa e mwenyu nga byayilyikanaa e Tiro n'e Sidoni, banga tchiayire kutenger'awo, na batcha, bang'ekere mwa ndjimba s'emishibwo n'elufufu. ¹⁴Si kweyine, e lusiku lw'e butchindjibuse lukaba lurembu Tiro ne Sidoni kubabalyira e butchindjibuse bwaye kulusha mwabwo. ¹⁵Nawe Kapernaumu, kute! Unga kula kuyika e mbingu? Unga'ndaasibwa kuyika e kuzimu. ¹⁶Ola ukabw'onvilyisa mwabwo, ilyi any'unvilyisise nyono; n'ola wabalayire mwabwo ilyi nanyi ananyilayire; n'ola wanyilayire ilyi analayire ola wanyitchumaa. ¹⁷Mu mango abwo makumi malyinda ilyi baaluka kwa bushaaluke, n'ekuteta, "Enawetchu, tchiro n'e mbusi satchukengire kw'e sina lyawe." ¹⁸Yesu era kubabira, "Nalolaa e musimu (shetani) andaala kuteng'e mbingu nga muraso. ¹⁹Lolaa, nyibawere e teeko ly'e kubirata e ndjoka n'e ngutchu, n'e misi yoshi y'ola muhombanyi, na tchiro kutalyi e kandju kanga basheresa. ²⁰Si kweyine, mutashaalukaa kwa bushi e mbusi sabakengaa, si mushaaluke kwa bushi e masina menyu maandjikirwe e mbingu. ²¹Mw'etche tchishangi era kushaaluka kwa bushi n'e muka mweru, era kuteta, "Nyikutongire, Tata, Enawetchu w'e mbingu n'e butala, kwa bushi binera wabibishire e b'e bwenge; wera kubibwonekeresa kwa bana batoto (baeke); na batcha, Tata, kwa bushi ku bya kusimisaa." ²²Era kuteta, "Neresibirwe byoshi ne Tata, na tchiro kutalyi ola wishi e mwana si Eshe; na kutalyi ola wishi Tata si e muala, na ngasi woshi ola e mwana ahondjire e kumubwoorera." ²³Era kuba alukira e baanda baye, n'ekushambala nabwo kw'ewe, "Erayi ly'e meho menyu malola kwebine mwendjire mwa lola kwo. ²⁴Kwa bushi nyibabilyire okwo barebi banene n'e bami bahondaa e kulola kwebine mwendjire mwaloala kwo si bata bilolaa kwo; n'ekunva kwebine batana byunvaa kwo. ²⁵Na mulolae, mundju muuma mwishi w'e mandja era kwimanga e muhondo saye ilyi amutangule, era kuteta, "Mwiilyisa, kute nyiyirae ilyi nyiya mwa bwami bw'e myaka ne myaka?" ²⁶Yesu era kumubira, "Kute! Byaandjikirwe mwa ma teeko? Kute wasomire?" ²⁷Era kuhusa, era kuteta, "Usime Ongo wawe kwa mutchima wawe woshi, n'okwo misi yawe yoshi, n'okwo bwenge bwawe bwoshi, na usime mwenye wenyu ng'okwo utchisima." ²⁸Yesu era kumubira, "Wahusise kubuya; uyire bawe nawe ungalama. ²⁹Na ilyi ahonda e kutchereka okwo aliyi w'e kulyi, era kubusa Yesu, "Nde yi mwenye wetchu?" ³⁰Yesu era kumuhusa, era kuteta, "Mundju muuma andaalaa kutenga e Yerusalemu kuya e Yeriko. Era kutowera mwa banyayi; bera kumukula e ndjimba, bera kumubika kw'e byulu, bera kutch'endera, bera kumureka ofi n'e kufa. ³¹Kw'erayi, e mudjindji muuma era kurenga mw'eye ndjira, na ilyi amulola kwo era kurenga e butambi. ³²Kunokwo e Mulawi naye ilyi ayik'awo era kumulola kwo, era kurenga e butambi. ³³Si kweyine, Musamaria muuma, mwa kakatchi k'e kubalama kwaye era kuyika awo abaa aliyi; na ilyi amulola kwo era kumubera bwondjo. ³⁴Era kumusheerera, era kumuhweka e byulu byaye, n'ekubibika kw'e mafuta ne Divai. Era kumubika kwa tchesi tchaye, era kumweka kuyika mwa nyumba y'e baenyi, era kumuondjesa mwo. ³⁵Na e lusiku lw'e kabilyi, era kuteza faranga ebilyi, era kweresa nyin'e nyumba y'e baenyi, era kuteta, "Mubuk'ono, na ngasi hyoshi hira ungayira e ndonga saye, nyono e mango nyinga aluka nyinga kulyipa (nyinga kufua)." ³⁶Kute ulolyire woyo e kakatchi ka bano bahatchu, nde yi wabaa mwenye wabwo oyo watoweraa mwa banyayi? ³⁷Era kuteta, "Oyo wamubwoneraa e bwondjo." Yesu era kumuhusa, "Wende, nawe uliyire batcha." ³⁸Na ilyi baba balyi mwa luenzi lwabwo, era kuya mu musu muuma; na mukasi muuma e sina lyaye yi Martha era kumumwoera mwa nyumba yaye. ³⁹Naye abaa ete mulumuna waye ubalangirwe Mariamu, yi w'ekalaa mwa mauulu ma Yesu, era kunvilyisa e myasi yaye. ⁴⁰Si kweyine Martha endee ayira e mukolo munene. Era kuya era Yesu aliyi, era kumubira, "Enawetchu, utalolyire okwo kulyi kubi mwenye wetchu anyirekire nakola nyeyine? Batcha, umubire anyiase."

⁴¹Si kweyine, Enawetchu era kumubira, "Martha, Martha, walyibukire n'e kuba n'e bute kwa bushi n'ebye wendjire wayira; ⁴²si kweyine kwemire kandju kauma keyine. Ne Mariamu ahombore etchitchwe tchi buya, tchira atakanyayibwa."

Chapter 11

¹Na ilyi aba alyi andju auma endjir'ema, ilyi amala, muuma mwa kakatchi k'e baanda baye era kumubira, "Enawetchu, utchuyilyise e kwema, ng'okwo Yoana eyilyisaa e baanda baye." ²Yesu era kuba bira, "E mango mwema, mutete, "Tata u ulyi mwa mbingu, e sina lyawe lyitchesibwe, e bwami bwawe bwishe, [e kuhonda kwawe kuyikilyire, ano butala ng'omwo mbingu]. ³Utchwerse e siku soshi e bilyo byeychu. ⁴Utchubabalyire e byaa byetchu, kwa bushi netchu tchwende tchwababalyira bala batchuhilyire. Utana tchubikaa mwa matangulo, [si utchufumye n'ola muhombanyi]. ⁵Yesu era kuba bira, "Nde mu mwabwo ola w'et'emwira, akaya e mwaye e kakatchi k'e butchufu, n'e kumubira, 'mwira wanyi, nyindjika mikati ehatchu, ⁶kwa bushi mwira wanyi anyiyikilyire, atenga lubalamwo, nanyi ndete kandju kakumweresa. ⁷N'oyo ulyi mwa mwaye amuhuse n'e kuteta, "Utanyilyibusa; elunvi lweyerwe, netchu tchwaondjere kwa ndjingo nyono n'e bana banyi; ndanga ala kusuka nyikuwe." ⁸Nyibabilyi okwo, tchiro angaba at'emukire amuwe kwa bushi alyi mwira waye, si kweyine kwa bushi atarekire e kumwema, ang'emuka n'e kumweresa ng'okwo ahondjire. ⁹Nanyi nyihubire kuba bira, mweme, nenyu mung'eresibwa; mukongot'e (lunvi) nebyu mung'eulyirwa. ¹⁰Kwa bushi ngasi ola w'ende w'ema, end'angilyira; n'ola w'ende w'ahonda end'abwona; n'ola w'ende wakongot'e (lunvi) end'eulyirwa. ¹¹Kwa bushi nde era mwenyu, ulyi eshe, ola e mwana waye anga mwema e mukati, akamweresa e koyi, ilyi efi, a alyi efi amuw'e ndjoka? ¹²Ilyi amwem'eyi amuw'e ngutchu? ¹³Kwa bushi n'okwo, nga mwabwo mu mulyi babi mumenyir'e kweresa e bana benyu e lwembo lubuya, kute! Tata ulyi mwa mbingu, ataberese muka mweru abwo bende bamwema?" ¹⁴Na batcha, Yesu abaa alyi mwa kukula e mbusi yitateta. Na ilyie mbusi yaba y'era yatengaa, oyo utateta, era kuteta, e mukundamano era kusomerwa. ¹⁵Si kweyine, bauma mubwo bera kuteta, "Endjire akula e mbusi e mwa Beelzebuli, mukulu w'e mbusi. ¹⁶E bandji bera kumutangula, mwa kuhonda e tchisomerene kuteng'e mbingu. ¹⁷Si kweyine, Yesu era kumenya e ndanya sabwo, era kuba bira, "Ngasi bwami bula bwahombene beyine ku beyine, bwende bwashandabana, n'e nyumba kwa yindji y'ende yakumbaala. ¹⁸Batcha, nga shetani naye angahombibwa kwa kalamwo kaye, kut'e bwami bwaye bung'e manga? Kwa bushi mwabwo mwendjire mwateta okwo nendjire nakula e mbusi kwa bushi ne Beelzebuli. ¹⁹Na btcha, nga nyono nakulyire e mbusi kwa bushi ne Beelzebuli, e bana benyu, kute basikula e mwande? Kwa bushi n'okwo, abwola bu baka batchindjibusa. ²⁰Si kweyine, nga nyono nendjire nakula e mbusi kwa kubwokwo kwa Ongo, batcha e bwami bwa Ongo bwera bubeeshilyire. ²¹E mundju ola w'et'e misi utchiwekire kw'e mbenzi saye, nga alanga e nyumba yaye, e bikayi byaye ilyi bibikirwe kubuya, ²²si kweyine e mundju wet'e misi kumulusha, ilyi anga mwishira n'e kumuyima, aka munyaa e mbenzi saye soshi abaa alangalyire, n'e kuaba ebye byoshi atolaa. ²³E mundju woshi ola utalyi alauma nanyi, ilyi alyi muhombanyi wanyi; na ngasi mundju ola utakundamanya alauma nanyi, ilyi alyi wa kuhandabanya. ²⁴E mango e mbusi yibi y'ende yatenga mwa mundju, y'ende yarenga e andju ala atalyi e meshi, kuhunda ala yinga tamukira, na nga atabwene wo, y'ende yateta; ²⁵Nyinga hubira mwa nyumba yanyi natengaa. ²⁶Na e mango y'ende yayika mwo, n'e kulola bayibisise n'e kubikwa mwo e bibuya, mu mango y'ende yaaluka n'e kureta sindji mbusi elyinda, sibi busibu kumulusha yeyine, san'engira n'e kwikala mwo; n'oyo mundju, e kalamwo kaye kanaba kabi busibu kulusha e muhondo. ²⁷Na e mango abaa alyi mwa kuteta eye myasi, mukasi muuma mwa mukundamano era kwirusa e murenge waye, era kumubira, "Erayi ly'enda yakubutaa n'e mabere (mwonga) mala w'ongaa." ²⁸Si kweyine, era kuteta, "Munvilyise, erayi ly'e bw'onvilyisa e mwasi wa Ongo n'e ku ushimba, ilyi kuukulyikira." ²⁹Na e mango e mukundamano eshire er'alyi, Yesu era kutangira ateta, "Tchine tchibutchi tchilyi tchibutchi tchibi; tch'endjire tchahonda e tchisomerene, na tchiro tchit'eresibwe tchindji tchisomerene nge tchira tchisomerene tcha Yona. ³⁰Kwa bushi, ngokula Yona abaa tchisomerene e mw'e b'e Ninawi, kunoko kw'e mwana wa Adamu akaba kwe tchine tchibutchi. ³¹E mwami kasi kuteng'e masina ak'esha e lusiku lw'e butchindjibuke alauma n'e bandju betchine tchibutchi, naye aka batchindjibusa e kuba n'e butchindjibuse; kwa bushi eshaa kutenga kwa businda bw'e butala ilyi onva e bwenge bwa Sulemani, nnano alyi e mukulu kulusha Sulemani. ³²E bandju b'e Ninawi bak'emanga e lusiku lw'e butchindjibuse alauma ne tchine tchibutchi, nabwo baka tchi tchindjibusa e kuba tchilyi tchibi; kwa bushi batchiayaa kwa meyilyisa ma Yona, nnano alyi e mukulu kulusha Yona. ³³Kutalyi e mundju ola w'ende wakoresa e tara n'e kulyibika ala atchibishire, ilyi e masina m'e tchitonga; si ende alyibika e ndonga s'e tchitala, ilyi e b'engira baala kulola kwa bulangare. ³⁴E tara ly'e mubilyi lyilyi lyiho; na batcha e lyiho lyawe lyikaba lyitchere, e mubilyi wawe woshi wanaba mwa bulangare; si ilyi lyingaba lyibi, e mubilyi wawe woshi wanaba mwa mwisimya. ³⁵Kwa batcha, lolaa, e bulangare bulyi mwanda sawe bungesha kuba mwisimya. ³⁶Na batcha, nga e bulangare bwalumilyire mwa kakatchi k'e mubilyi wawe woshi, na utet'ete ala alyi e mwisimya, e mubilyi wawe woshi ungaba n'e bulangare bw'e kunalyi; ngokula e tara lyende lyakulomekera n'e bulangare bwalye. ³⁷Na ilyi aba alyi mwa kuteta, mufarisayo muuma era kumubalangira e mwaye, aye kulya e bilyo; era kwingira, era kwikala, aly'e bilyo. ³⁸Oyo Mufarisayo ilyi amulola kwo, era kusomerwa kwa bushi

at'owaa e mabokwo e muhondo s'e kulya e bilyo.³⁹Si kweyine Enawetchu era kumubira okwo, "Mwabo mu Bafarisayo mwende mwahuka ilyi kutches e tchikombe n'e mbare e mbuwa, si kweyine mwanda senyu mwihure e bunyayi n'e bubi." ⁴⁰Mwabwo mu bahwindja, oyo wayiraa eby'e mbuwa ata yinayiraa e by'omw'e nda? ⁴¹Si kweyine, mwane e ndjulo e by'omw'enda (s'e mutchima), na batcha, byoshi byanaba bitchere e mwenyu.⁴²Si kweyine, e bwanya bwenyu Bafarisayo, kwa bushi mwende mwana e ndjulo e munanaa n'e howo, na batcha mwende mwareka e bilyi bibuya, n'e busime bwa Ongo; bibashingenene kuyir'ebye tanga, na busira kureka ebye bya kabilyi.⁴³E bwanya bwenyu, Bafarisayo, kwa bushi mwende mwasima e kwikala e muhondo mwa masinagogi, n'e kulamusibwa mwa masoko. ⁴⁴E bwanya bwenyu, kwa bushi mushushanyisibwe n'e shinda sitabwonekana, shinda sira e bandju bendjire barenga e ndonga sase bat'ete mwasi kuse.⁴⁵Mundju muuma mwa kakatchi k'e beshi b'e mandja, era kuhusa, era kumubira, "Mwiylilyisa, mwa kutet'ebye, watchutetchire ilyi watchukambire netchu." ⁴⁶Yesu era kuteta, "Nenyu mu beshi b'e mandja, e bwanya bwenyu, kwa bushi mwende mwesa e bandju e misiwo era yitang'ekibwa, na tchiro mwabwo mutanga ata kw'eye misiwo kwa mutoke wenyu muuma." ⁴⁷E bwanya bwenyu, kwa bushi mwende mwebaka e shinda s'e barebi, na b'eho bu ba b'etaa. ⁴⁸Batcha, mwaamilyisa n'e kuyikilyisa e mikolo ya b'eho wenyu; kwa bushi bu ba b'etaa, ne mwabo mw'endjire mwa bebakira e shinda.⁴⁹Na kwa bushi n'oko e bwenge bwa Ongo butetchire batcha, 'Lolaa, nyinga tchumq e mwabo e barebi n'e ndjumwa, nabwo bwng'eta bauma mubwo n'e kuba korokanya. ⁵⁰Ilyi e mikira y'e barebi bwoshi ihondjibwa kwe tchine tchibutchi, mikira era yasheshekalaa kutengera e kubumbwa kw'e butala. ⁵¹Kutengera e mikira ya Habeli kuyika e mikira ya Zakaria, yi w'etchibwaa mwa kakatchi k'e andju e nderekero n'e shengero. Na batcha, nyiba bilyire eye mikira ikahondjibwa kw'e tchine tchibutchi. ⁵²E bwanya bwenyu mu beshi b'e mandja, kwa bushi mwakulyire e lwiyallo (ilyi e fungulo) lw'e bwenge, na mubeyine mut'engiraa, na bala babaa bang'engilyira mwera kubalayilyira e kwingira.⁵³Na ilyi Yesu ateng'omo, e bandjisi n'e bafarisayo bera kutangira bamufundeeresa busibu, n'e kumukunza n'e mabuso mengi, ⁵⁴b'endee bahonda bw'onve e mwasi unga tenga mwa bunu bwaye.

Chapter 12

¹Na mwako kashangi e mukundamano w'era kukundamana byumbi n'e byumbi, na kuyika babiratana, era kutangira abira e baanda baye, "Mutchilange n'e bubi bw'e Bafarisayo, bu buliyi bunafiki." ²Si kweyine kutalyi e mwasi ola watchibishire ola utaka bihulwa, ilyi mwasi ola wabishirwe utaka menyekana. ³Batcha, ngasi mwasi ola mwatetaa mwa mwisimya, uk'onvikana mwa bulangare; na ngasi mwasi ola mukateta mwa kutchi kw'e mundju mwa businda bw'omw'enda s'e nyumba, ukabalyikibwa e ndonga s'e burafe. ⁴Nanyi nyiba bilyire mwabwo bera banyi, mut'obwowaa abwo b'e kwita e mubilyi, n'e nyuma s'oko, bat'ete kundji kula banga huba kuyira. ⁵Si kweyine naba bira ola mushingenene e kwobwowa; "Mwobwowe ola e nyuma s'e kwit'e mundju, et'e buashe bw'e kumukabula mwa jehenamu; na kunyibabilyire, oyola yi mw'obwoae. ⁶Kute! e ngulyimba etanu sitendjire saulwa kwa faranga ebilyi? Na tchiro kutalyi n'e muuma wabwo ola ung'ebilyirwa ne Ongo. ⁷Si kweyine, envilyi s'okw'etchwe lyenyu siandjirwe soshi. Na batcha, mut'obwowaa, kwa bushi mulyi babuya kulusha e ngulimba sinene. ⁸Nenyu nyibabilyire, ngasi mundju ola ukanyikenga e muhondo s'e bandju, e mwana wa Adamu naye akamukenga e muhondo sa ba malaika ba Ongo, ⁹na ngasi mundju ola ukanyunva honyi e muhondo s'e bandju, oyola akalayirwa e muhondo sa ba malaika ba Ongo. ¹⁰Na ngasi mundju ola ukateta e mwasi woshi e ndonga s'e mwana wa Adamu akababalyirwa, si ngasi woshi ola uka kamba ilyi kutakira muka mweru, atakababalyirwa. ¹¹Na e mango bakab'eka e muhondo s'e ma sinagogi n'e bakulukulu n'ebet'emisi, mutatchilyibusa kwa kutanya e myasi yenyu kute mungahusa ilyi kute mungateta; ¹²kwa bushi mwako kashangi muka mweru angab'eyilyisa mwako kahangi ebibashingenene e kuteta. ¹³Mundju muuma mwa kakatchi k'e mukundamano era kumubira, "Mwiilyisa, ubire mwenye wetchu anyiabire e wanyi mwimo." ¹⁴Yesu era kumubira, "U mundju, nde wakubikire nyono kuba mwishi w'e mandja ilyi mundju w'e kuaba e ndonga senyu? ¹⁵Era kumubira, "Lolaa, mutchilange n'e buyinyisi, kwa bushi e kalamwo k'e mundju katalyi mwa bwingi bw'e bikayi byaye bir'ete." ¹⁶Mu mango Yesu ababilyire e muanyi, era kuteta, "Ehwa lya mundju muuma muare lyabaa lyabutchire ilyi lyelyire busibu; ¹⁷era kutangira atanya mwa mutchima waye, era kuteta, " Kute nyiyirae? kwa bushi ndete ala e kubika e biumbulwa byanyi." ¹⁸Era kuteta, "Nyingayira batcha, ' nyingasherese e ngulyi sanyi, nyibake e sindji sinenene busibu, n'omwo mungabika e biumbulwa byanyi byoshi n'e bikayi byanyi. ¹⁹Na businda, nyinga bira e mutchima wanyi, "U mutchima wanyi, wete bikayi bibuya binene bira watchibikilyire mwako kwa myaka yingi. Were watamuka, ulye, umwe, ushaaluke." ²⁰Si kweyine Ongo era kumubira, "Woyo muwindja, e butchufu bwa kulwarero bahondjire e mutchima wawe! Ne bine byoshi watchibikiraa mwako bingaba byande?" ²¹Kunoko kw'e mundju ola w'ende watchibikira e mwako e mutchima waye, si atatchibikilyire e mwako e mwa Ongo. ²²Yesu era kubira e baanda baye, "Kwa bushi n'oko ku nyiba bilyire, mutalyibukiraa e kalamwo kenyu, tchiye mungalya; ilyi e mibilyi yenyu, tchiye mung'embala. ²³Kwa bushi e kalamwo kalyi e ndonga s'ebilyo, n'e mubilyi aliyi e ndonga s'endjimba. ²⁴Mulorerese e milonge y'omwo tchanya, oko yitayinga ilyi itaumbula, yitatchusa ngulyi ilyi mwako, ne Ongo ende ayilyisa. Mwabwo mulyi babuya kengi kulusha e milonge. ²⁵Na nde era mwenyu ola ungatchilyibusa, atch'uhulyire tchima tcha kubwoko kuuma? ²⁶Batcha, nga mutanga ala e mwasi mueke uliyi ng'oyo, kwa bushi n'e tchiye munga tchilyibusa kw'ebye bindji? ²⁷Mutchumbikise kute e mauwa m'ende mamera, matayira mukolo ilyi mataluka. Nanyi nyiba bilyire okwo, tchiro Sulemani mwa bwenge bwaye bwoshi at'embasibwaa kubuya kulusha lyiuma yamwo mauwa. ²⁸Batcha, nga Ongo ang'embsa batcha e mauwa mw'omwerungu, mu m'ende maba malyi wo kulwarero n'ala sesi manakabulyirwa. Kute! Ongo ata bayilyire e bibuya kulusha mu besh'ebwere bueke? ²⁹Mwabwo mutahondaa kute mungalya, ilyi kute mungamwa; tchiro mutabaa n'e bwoba, ³⁰kwa bushi, ebyera by'e bandju bwoshi bw'omwo butala b'ende bahonda; si kweyine eho wenyu amenyire okwo mw'et'e mbuha n'ebye. ³¹Batcha, muhonde tanga e bwami bwa Ongo, n'ebye byoshi mung'ohulyirwa. ³²Mut'obwowaa, mu tchikembe tchieke; kwa bushi eho wenyu abwene kulyi kubuya e kubawa obwo bwami. ³³Muuse ebye mw'ete, mwan'endjulo, muyire e hawo sita berekire, yi mwako ushingenene ilyi utak'onda mwa mbingu, andju ala atakayika mwisi, ilyi e ngisha itanga sheresa. ³⁴Kwa bushi ala e mwako wenyu aliyi, u e mitchima yenyu ikaba. ³⁵E mbindji senyu sibe siselyire, n'e matara menyu mabe makorere; ³⁶nenyu mube nga bala bandju balyindjira Enawabwo, ola watenga kwa buya, ilyi e mango angakongoka kwa lunvi, unawo bamwiulyire. ³⁷Erayi yabwo bakosi, bala Enawabwo ang'esha, abwane balalyire. Mwemere, nyibabilyire, akabatchisesa n'ekubamwoera kwa bilyo, ak'esha n'ekubakorera. ³⁸Na ilyi ang'esha kwa tchisisismuka tcha kabilyi, ilyi ang'esha kwa tchisisismuka tcha kahatchu, n'ekubabuana balyi batcha, erayi lyabwo bakosi. ³⁹Si kweyine mumenye ono mwasi, okwo, nga nyin'e nyumba angamenyire e mango e mwisi ang'esha, angalalyire, na tchiro atangarekire e nyumba yaye kusheresibwa. ⁴⁰Nenyu, mube mutchikubure, kwa bushi e kashangi kala mutaka menya, ku kashangi e mwana wa Adamu ak'esha. ⁴¹Petro era kumubira, "Enawetchu, ono muanyi utchubilyire wo tchubeyine, ilyi n'ebandji bwoshi?" ⁴²Enawabwo era kuteta, "Nd'oyo, mwishi w'emandja ilyi

mukosi mubuya, na w'e bwenge, ola Enawabwo aka mubika kwa bukosi bwaye bwoshi, eres'ebandju bwoshi e bilyo ilyi lwembo kwa bishangi byaye? ⁴³Erayi ly'oyo mukosi, ola Enawabwo ak'esha, amubuane endjire ayira batcha. ⁴⁴E kunalyi nyibabilyire, akamubika e ndonga s'e bikayi byaye byoshi. ⁴⁵Si kweyine, ilyi oyo mukosi angateta mwa mutchima waye, Enawetchu elyisis'ekwisha. atangire ahuta e bakosi baye, e balume n'e bakasi, atangire alya n'ekumwa n'e kulaluka; ⁴⁶Enawabwo w'oyo mukosi ak'esha e lusiku ata tanyise n'e bishangi at'eshi, akamwisha bimbi bibilyi, n'e kumubika alauma n'e bat'emere. ⁴⁷N'oyo mukosi umenyire e kuhonda kw'Enawabwo, si atachikubure, ilyi kuyira e kuhonda kwaye, angahutchibwa busibu. ⁴⁸n'oyo utamenyire, ilyi angayira e kushingenene e kuhutchibwa, anahutchibwa kuke. Na ngasi ola weresibwe e binene, era mw'oyo mundjuyikahondjibwa binene; n'ola babikisise binene, yibakahondera binene. ⁴⁹Neshire kukabula e mulyiro mwa butala; na ilyi aba er'akoresibwaa, tchiye nera nyihondjire busibu? ⁵⁰Si kweyine nyet'e bubatiso bula nyishingenene e kubatisibwa, nanyi nyilyi mw'e bute bunene kuyika buyikilyire! ⁵¹Kute! Mutanyise nga neshire kureta e bwolo mwa butala? Nibabilyire, Nanga, ata batcha, si kuhombana ilyi kuayana. ⁵²Kwa bushi kutengera batcha, mwa kakatchi ka nyumba nguma mukaba mulyi bandju batanu, bakahombana, bahatchu kuhomba e babilyi, n'e babilyi kwa bahatchu. ⁵³Eshe w'e mwana akahombana n'e mwana waye, n'e mwana n'eshe; e mukasi n'e mwalyi, n'e munyere bu na nyina; e sesala wa mundju n'e munga, n'e munga kw'e sesala. ⁵⁴Yesu era kuhuba kubira e mukundamano, ngasi mango mala mwenda mwabwona e lwakungu lwasuka e lwande lw'e masina, unawo mwende mwateta, 'E nvula yeshire; na kubinalyi batcha. ⁵⁵Na e mango lwende lwateng'e ndonga, mwende mwateta, 'Kungab'e suba; na ilyi kubinalyi. ⁵⁶Mwabwo mu b'e mutchima mubi, mwende mwamenya e kuberula e by'e butala n'e by'e mbingu; kute, kwa mutanga ala e kumenya kano kahangi? ⁵⁷Na kute mwabwo kwa mitchima yenyu mutateta ebilyi bibuya? ⁵⁸Kwa bushi, e mango ukulyikirene n'e wakushitakire, kuya e mwe mwishi w'e mandja, nga utchilyi omwo ndjira, yira e kushingenene e kunvikanyisibwa naye, ateshaa ku kweka e muhondo s'e muzuzi; oyo muzuzi anga kubika mwa mabwoko mw'ola w'e kukulyipisa, n'oyo w'e kulyipisa anga kukubula mwa buroko. ⁵⁹Nyikubilyire, utateng'omwo tchiro n'e hitcha kuyika e mango ungaba wamalyir'e kulyipa e lufaranga lusinda."

Chapter 13

¹Mwako kashangi, bandju bauma mwabo babaa baly'awo, bendee babalyikira Yesu e bya yikiraa e be Galilaya, abo Pilato abikaa e mikira yabo alauma n'enderekero sabo. ²Yesu era kubahusa: Mutanyise nga abo b'e Galilaya bu babaa bakosi b'e mabi busibu kulusha e bandji b'e Galilaya, kwa bushi bubalyibubusibwaa batcha? ³Nanga, nyibabilyire. Si nga nenyu muta tchiayire kwa mabi menyu, batcha nenyu kumukanashere ra. ⁴Ilyi, abo bandju ekumi na munane, bakulumbi rwaa n'etchitchumba eye Siloamu n'ekubeta, muta nyise nga bu babaaa babi busibu kulusha e bandji bandju b'e Yerusalemu? ⁵Nyibabilyire, nanga. Si nga mutatchiayire kwa mabi menyu kumukana sherera batcha nenyu. ⁶Era kubabira kandji ono muanyi: Mundju muuma ab'ete e mutchi waye w'e divayi mwehwa yaye ly'e mizabibu. Era kwisha kuhonda e tchufu ma kuwo, si atabonaa kandju. ⁷Na era kubira e mulanzi w'ely'ehwa: Lolaa, yera myak'ehatchu ene neshu kuhonda e tchufuma kwono mutchi, ndana bona kwo kandju. Umwishe: Tchiye tchitchumire asheresa etchitaka busha? ⁸Oyo mulanzi era kumuhusa: Enawetchu, umu reke kandji ono mwaka; nyingatchima e musike sawo, na nyibike y'e mborera. ⁹Ngaba mwa siku s'esha, ungana e bifuma; n'ata batcha, unga mwisha. ¹⁰Yesu endeelyisa mwa sinagogi nguma, e lusiku lw'e sabato. ¹¹Na, owola, abaa alyi mukasi muuma wabaa w'et'e mbusi s'ekumuyira tchirema ofi myaka ekumi na munane; abaa era atchikumbire, atanganatchiala kutchimusa. ¹²Na ilyi amulola ko, Yesu era kwimusa e murenge n'ekumubira: U mukasi, wafumisibwe mw'obo butambukare bwawe. ¹³Na era kumubika kw'e maboko. Na mwako kashangi, era kwimanga, n'ekutonga Ongo. ¹⁴Si e mukulu w'e sinagogi, era kuaya kute Yesu afumise oyo mundju e lusiku lw'e sabato. Era kubira e lubaa: Kulyi siku ndatchu s'e kukola e mulyimo; mwishe kwa kuhonde e kufumisibwa ese siku, si ata e lusi ku lw'e sabato. ¹⁵Enawetchu Yesu, era kumubira: munafiki, ilyi mundju utashingenene, kutalyi tchiro muuma mu mwabo, e lusiku lw'e sabato, ola utang'eresae ngafu yaye ilyi e punda yaye e meshi yimwe? ¹⁶N'ono mukasi, yi ulyi munyere wa Abrahamu, ne shetani abaa amuhwekire myaka ekumi na muna ne, bitabaa bishingenene abwoolwe e lusiku lw'e sbato? ¹⁷Na ilyi Yesu endjire ateta batcha, e bahomba nyi baye boshi bera kuaya. Si emukundamano woshi era kushaaluka kwebye byoshi endee ayira. ¹⁸Yesu, era kuhuba kuteta: Tchiye e bwami bwa Ongo bushushanyisibwe natche, na tchiye tcha nabushushanya? ¹⁹Bushushire e kafuma k'e haradali, kala mundju muuma atolaa, n'ekukaka bula mw'ehwa lyaye; kera kumera, na kera kuba mutchi munene, n'emilonge y'oko nguba yera kwi kala kwa matabi mawo. ²⁰Yesu era kuhuba kuteta: Tchiye tcha nyinga shushanya n'e bwami bwa Ongo? ²¹Bushusha nyisibwe n'engeso sira mukasi muuma atolaa n'ekuyibika mwa birengo bihatchu by'eshano, kwa kutchunza e tchitore tchoshi. ²²Yesu, endee arenga mwa misi, eyilyisa, na ekwerekera e Yerusalemu. ²³Mundju muuma era kumubira: Enawetchu, kutalyi bandju baeke e bakafumisibwa? Era kumuhusa: ²⁴Mutchisese e kwingira mwa lunvi lueke. kwa bushi, nyibabilyi re, banene bakahonda e kwingira, si batakaala e kwingira. ²⁵Emango e nyin'e nyumba akemuka, n'ekwiya la e lunvi, na nga mukaba e mbuwa, mukatangira mwa kongota kwa lunvi, n'ekuteta: Enawetchu, Ena wetchu, utchwiulyire! Na akabahusa: Ndeshi mulyi ba ngayi. ²⁶Na mukatangira mwa teta: Tchwalyaa n'e kumwa era muhondo sawe, na weyi lyisa mwa ndjira setchu. ²⁷Akabahusa: Nyuba bilyire, ndeshi mulyi ba ngayi; muteng'emwany, muboshi, mu bakosi b'emabi. ²⁸Nawo u akaba e malyira n'e kukuut'emeni, e mango mukalola Abrahamu, Isaka ne Yakobo, n'e barebi boshi, balyi mwa bwami bwa Ongo, na muka kabulwa e mbuwa. ²⁹Ebuhohokero bw'e suba, n'endonga, n'emasina yikatenga e bakaya kwa meza mwa bwami bwa Ongo. ³⁰Na lolaa, e basinda bakaba batanzi, n'e batanzi bakaba basi nda. ³¹Olo lusiku, Bafarisayo bauma bera kwisha ku mubira: Uende, uteng'ano, kwa bushi ahond'eku kwita. ³²Era kubahusa: Mwende, na mubire ako kabwa: Lolaa, kwa nendjire nakorokanya e mbusi kulwarero, na mishangya, na e lwe kahatchu naba namalyire. ³³Si biterene nyita bange kulwarero, na mishangya, na e lungakulyiki ra; kwa bushi bitaterene e murebi afire ilyi ashere re e mbuwa s'e Yeruslemu. ³⁴Yerusalemu, Yerusalemu, u wende weta e barebi n'ekuhuta e makoyi, bala bakutchumilyire, kanga kunahondaa e kukundamanya e bana bawe, ngokula e ngoko yende yakundamanya e nyitchu layi mwa byubi byaye, na mutahondaa. ³⁵Lolaa, mungarekarwa e nyumba yenyu, si nyibabi lyire, mutakatchinyilola kwo, kuyika e kashangi mukateta: Ayishibwe, oyo weshire kw'e sina ly'ena wetchu."

Chapter 14

¹Yesu mwakuba erengilyiraa, lusiku luuma lw'esabato, mwa nyumba ya muuma w'ebakulukala b,ebafarisayo, kuya kulya, ebafarisayo berakumuloreresa. ²Na lolaa, mundju muuma hydropique abaa emuhondo saye. ³Yesu era kuteta, n'ekubira e bafarisayo ; byemererwe, ilyi nanga, ekufumya e lusika lw'esabato? ⁴Bera kusira, a rero, era kwimusa (kubika) ekuboko kw'oyo mutndju, erakumufunya, n'ekumualula (e mwaye). ⁵Businda ora kubabira: nnde mumwabo, ola, ilyiemwana waye ilyi engafu yaye ingatowana mwatchitootobo, ntanayikule mwo, kwa bushi lulyi lw'esabato?. ⁶Na batamuhusaa kandju kwebye. ⁷Era kwana e muanyi emwe ebalalyikwa. mwa kulola bende bahombola e fasi (e andju) si berebere; n'ekubabira: ⁸Emango ukabalangirwa ne rebe (ne mundju) kwa buya, utatchibika kwa tchisiki tchibererbere kwobao kwa mwa balalyikwa, mungaba lukulushiree lukengwa, ⁹Ilyi oyo wabalalyikaa, muuma ilyi e undji atushaa n'ekukubira: eresa tchine tchisiki e mwola undji mundju. ungaba n'ehonyi s'ekuyakwikola kwa tchisiki tche nyuma. ¹⁰si, emango ukalalyikwa, ya kwikola kwa tchisiki tche nyuma (tchisindasinda), ilyi emango ola wa kulalyijaa angesha, akubire: mwera wanyi, eruka ene ndunga. Na batcha, bingakukangesa (kwa mesa). ¹¹Kwa bushi ola woshi w,ende watchiyirusa (kutchiimusa) endeandaasibwa, n'ola w'ende atchandaasa, enderusibwa. ¹²era kubira oyo wa mulalyikaa; emango wana ebilyo by'emishangyashangya, ilyi bya mushi, utalalyikaa bera bawe, ilyi benyewenyu, ilyi ebasere (babusi) bawe, ilyi ebalungu baare, kwobowa kwanabo batakulalyikaa n'ekukualulyira ebilyi ngebye. ¹³Si, emango wana ebilyo lalyika ebakene, ebatatchialyire, ebirema, emiuta. ¹⁴Na ungaba n'erayi kwa bushi batangakualulyira ebilyingebye; kwa bushi bikakualukira emango m'ekuhuka kw'ebashinganyanya. (ebalyi b'ekunalyi). ¹⁵Muuma wabobabaa balyi kwabilyo, enyuma s'ekunva eye myasi, era kubira YESu: erayi ly'ola nkolya ebilyo mwa bwami bwa Ongo. v ¹⁷Ekahangi kebilyo, era kutchuma emukosi waye aye kubira ebalalyikwa: mwishae, kwa bushi byoshi byera bilyi wo. ¹⁸Si bwoshi mwa kutahonda bera kwema emababalyire> Emutanwi era kumubira: noulyire ehwa, nyira shingenene nyende kulyilola kwo: nyikwemire, unyibabalyire. ¹⁹Eundji era kuteta: Naulaa e tanu sa ngafu, naye (kusipima) kusiereka; nyikwemire, unyibabalyire. ²⁰Eundji era kuteta: nara nahweraa, (emukosi) na tchitchitchimire (ndangesha) ndangaende. ²¹Emukosi, mwa kualuka, erakubalyika ebye byoshi emwe nawabo> aerero, emukulukulu w'enyumba, era kusinana, n'ekubira emukosi (waye): enda mwa fasi soshi, n'omondjira soshi s,emusi, na urete anola ebakene, ebatatchialyire, eatabona, (miuta) n'ebirema. ²²Emukosi (ndjumwa) era kuteta: enawetchu, ebye watetaa bya yilyikene, na kutchilyi e fasi. ²³Na enawabo era kubira emukosi: enda mwa ndjira n'ebutambi s'e.....(haies), nabo bwoshi ungabuona, ubwonvise, bengire, ilyi enyumba yanyi ihula. ²⁴Kwa bushi, nyibabalyire, kutalyi tchiro muuma mwabo bandju balalyikwaa, ola ungalya kwebye bilyo byanyi. ²⁵(Bandju) bekenabe binene byendee byaenda ne Yesu. Erakualuka (kuberekera) n'ekubabira: ²⁶Elyi enyina, mukaye, ebana baye, benye wabo, balyibabo, na tchiro ekalamwo kaye, atangaba muonda wanyi. ²⁷N'ola utekire(utabetchure) e tchimanyi (emusalaba) tchaye, atananyikire, atangaba kuba muanda wanyi. ²⁸Kwa bushi, nde mu mwabo ula wahond'ekwibaka eluutchu (tchitchumba) eutangee kala, ilyi ete ebye angalumala mwo. ²⁹Kwobowa, kwa enyuma s'ekubikulumala (kuluyikilyisa), na ilyi bwoshi banga lola, batamushekeraa, ³⁰N'ekuteta: ono mundju atangira ekwibaka, si ata tchimalyilyisaa?. ³¹Ilyi mwami nde, unga, angayir'ebita n'eundji mwami, utang'ekala (tanga) n'ekulola ilyi aala, ete bandju byumbi ekumi, aenda kubuanana n'ola wete byumbi makumi mabilyi? ³²Nga atanga ala, n'ono undji mwami atchilyi bure, atchumie bandju kwema ebwolo (bondjo). ³³Nabatcha, ola woshi utangahonda ekuuka byoshi ete, atanga lakuba muanda wanyi. ³⁴E munyu (kaba) aba kandju kabuya; si emunyu ilyi angayin'ebulokeresi, tchiye tchatchungatchimubika mwo? ³⁵Utatchilyi mubuya. ilyi kwa tchitaka (burongo); ilyi kwa mbuto; batamukabulyira embuwa. E wetematchim'ekunva, onve.

Chapter 15

¹E barisayo boshi n'e bandju be nyifindjo sibi bera kumusheerera Yesu ilyi bamunvilyisa. ²Na e Bafarisayo alauma n'e Basadukayo bende batchi tetembya n'e kuteta : Ono mundju endjire angilyira e bandju babi, na endjire alya alauma nabo. ³Si era kubabira ono muanyi: ⁴"Nde mundju mu mwabo, nga ete bibusi eyana, na nga angatere sa tchiuma, ola utangareka makumi mwenda na mwenda mwa lukiya" n'ekuya kuhonda etche tchiuma tchaterekire, kuyika atchibone? ⁵Na emango angatchibona, anatchibika kwa bitchuwe byaye. ⁶Na, emango angayika mwa nyumba, anabala ngira bera baye n'emibuto, n'ekubabira"mushaalu ke alauma nanyi, kwa bushi nabwene etchibusi tchanyi tchaterekaa. ⁷Kunoko, nyibabilyire, ku kaba bushaalu ke bunene mwa mbingu, kwa mundju muuma w'ebaa ola unga tchiaaya, kulu sha amo makumi mwenda na mwenda batatchia yire kwa byaa byabo. ⁸Ilyi nde mukasi, nga ete faranga ekumi, na ate rese lufaranga luuma, ola utangakoresa e tara, abise n'omo mwaye, na ahonde n'ebushiru bwoshi, kuyika alutole? ⁹Na emango angalutola, anaba langira bera baye n'ebalungu baye, n'ekubabira: Mushaalu ke alauma nanyi, kwa bushi natolyire e lufaranga lwanyi lwaterekaa. ¹⁰Kunoko, nyiba bilyire, kulyi bushaalu ke bunene e mwa ba malaika ba Ongo kwa mundju muuma w'ebaa waungamire. ¹¹Na era kuhuba kuteta: Mundju muuma abaa ete baala baye ekumi. ¹²Emwana mutoto era kubir'eshe: Tata, unyereke e byanyi bikulo, ilyi e tchanyi tchande tchinyerekere. N'eshe era kumwe resa e byaye. ¹³E nyuma s'e siku sieke, oyo mwana mutoto, ilyi aba era atolaa etchaye tchande, era kuenda mwa tchiwo tch'e bure, eyera era kusherese ebye byoshi mwa buhungu. ¹⁴Na emango abere amalyire byoshi abisherese, businya bunene bwera kwisha mwetche tchiwo, na era kutchimana atatchete kandju. ¹⁵Era kutangira akorerana e mukolo era mwa mundju muuma mwetche tchiwo, oyola era kumu tchuma mw'ehwa lyaye, kumulangira e ngulube saye. ¹⁶Era kutangira alya e singa lyashibaa kw'eb'y'engulube salyaa, na kutalyi ewendee wamu wa bye. ¹⁷Ilyi atchibusa yeyine, era kuteta: Bakosi banga balyi e mwa tata bet'ebilyo, kandji kwa bwi ngi, nanyi, enera, nafa n'ebusinya! ¹⁸Nyinge muka, nyiy'e mwa tata, na nyinga mubira: "Tata, nayilyire e mabi kwa mbingu n'era mwawe, ¹⁹ndatchishingenene nyibalangirwe mwana wawe, unyikorese nga muuma w'ebakosi bawe." ²⁰Na era kwimuka, n'ekuya era mw'eshe. Na ilyi aba atchilyi bure; eshe era kumulola kwo na era kumulorera e bwondjo, era kubiltitchira n'e kutchikabula kw'ewosi lyaye n'kumwangilyira. ²¹Emuala era kumubira: 'tata, nayilyir'ebayaa kwa mbingu n'era ulyi, nda tchilyingemene kubalangi rwa mwana wawe.' ²²Si eshe era kubira e bakosi baye, 'murete fuba e lutchimba lubuya, na mumwimbase; mumu bike e lupete lubuya kwa mutoke, na mumwimba se e birato kwa maulu. ²³Murete n'emwana w'e ngafu mubuya, u nunyire, mumunyiye. Tchulye, tchunashaalu. ²⁴Kwa bushi ono mwana wanyi mwalolyire kwo' abaa afire, na ahubire mwa kalamwo; abaa aterekire, na abonekene. Na bera kutangira bashaalu. ²⁵Na mwako kashangi, e muala mukulu abaa mw'ehwa. Na ilyi esha n'ekuyika ofi n'e nyumba, era kunva e nyimbo n'e kusina. ²⁶Era kubalangira muuma mwa bakosi, era kumubusa tchiy'etchera. ²⁷Oyo mukosi era kumuhusa: Mwenye wenyu afulukire, na, ekubona abuanyirwe asene, eho anyiyire e ngafu yinunyire. ²⁸Era kusinana, era kulayira e kwira. Eshe era kwiluka, n'ekumwema engire. ²⁹Si era kuhus'e she: Lolaa, kwera kulyi myaka yinene nakukorera, ndanafiraa kulayira ok watetchire, si utafiraa kunyeresha tchiro e mwana w'e mbene, ilyi nyishaa luka ne bera banyi. ³⁰Si emango e mwana wa we eshire, oyola yi walyaa e byawe alauma n'ebihu ngu, yi wanyiyilyire e ngafu yinunyire. ³¹Eshe era kumubira, mwana wanyi, esiku so shi ulyi alauma nanyi, nebine byoshi nyete bilyi byawe. ³²Si byabaa bishingenene tchushaalu ke, kwa bushi ono mwenye wenyu usene, abaa afire na ahubire kulama, kwa bushi abaa aterekire na abonekene."

Chapter 16

¹Yesu kandji era kubira e baanda baye: Mundju muuma muare abaa ete e mulanzi waye, ola onvaa oko asheresise e byaye. ²Era kumubala ngira n'ekumubira: Tvhiye nendjire nonva bateta e ndonga sawe? Nyibira kute e bucoresi bwawe bu lyi, kwa bushi utatchiterene wimangir'e byanyi. ³Oyo mulanzi ea kutchibira: Kute nayira, kwa bushi e nawetchu anyikulyire kwa bulanzi bw'e byaye? Kukola mwa mahwa? Nda tchalyire. Kwema? Nyet'ehonyi. ⁴Nyishi kute nayira, ilyi nyibona e bandju banga nyangilyira mwa nyumba sabo, e mango banganyikula kwa mukolo wanyi. ⁵Na era kutangira abalangira ngasi muuma wabaa wet'e mwenda emwenawabo, era kubira e mutanzi, enga siwete emwenawetchu? ⁶Era kuhusa, birengo eyana bya mafuta: Na era kumubira: Tola e karatasi kawe, ekala bushi fuba, na wandjike makumi matanu. ⁷Na era kuhuba kubusa e undji: Nawe, enga siwete? Era kuhusa birengo eyana bya shano,. Era kumubira, tola e karatasi kawe, na wandjike makumi munane. ⁸Enawabo era kutonga oyo mulanzi mubi oko akoresaa e bwenge. Kwa bushi e bana bebine bya nda balyi benge kulusha e babashushire, kwa e bana be bulangare batalyi. ⁹Na nyono, nyibabi lyire: Mutchiyire e bera mwa baare batashingene ne, ilyi besha kubaangilyira ala andju e siku soshi, e mango bakesha n'ekubayina. ¹⁰Ola ulyi mushinganyanya mwa bieke, yi unga naba ye mwa binene, n'ola ungaba atashingenene mwa bieke atanganabaye mwa binene. ¹¹Na nga mutangaal'ekuba b'ekunalyi mwa buare buta shingenene, nde ukabawa e bushingenene? ¹²Na nga mutabaa bashingenene mwa bya balyike nyu, nde ukabawa e byenyu? ¹³Kutalyi e mukosi ola ungakorera b'enawabo babilyi. Kwa bushi, angaaya muuma n'ekusima eundji; ilyi angatchibika ku muuma n'ekuhomba eundji. Mutangaala kukorera Ongo n'e musimu. ¹⁴Ebafarisayo, babaa ba mweneyano, bera kunva ebyera, bera kutangira bamweneya. ¹⁵Yesu era kubabira: Mwabo, mwende mwahonda mubonekane babuya e muhondo s'e bandju, si Ongo eshi e mitchima yenyu; Kwa bushi ebye ku tchibonekeresa e muhondo s'e bandju bilyi bya kuayisa e muhondo sa Ongo. ¹⁶E mano n'ebarebi byabaa kuyika ku Yoana; kutengera mira, e bwami bwa Ongo bw'eyilyisi bwa, na ngasi muuma ahonda e kwingia kwa misi. ¹⁷Bilyi birembu kwa e mbingu n'e butala kure nga, kulusha mwasi muuma w'e mano kutenga ilyi kutereka. ¹⁸Ngasi mundju ola ungakorokanya mukaye n'ekuhwera eundji ayilyire e buhungu, na ngasi mundju ola ungahwera e mukasi wakorokanyisi bwaa n'eba waye ayilyire e buhungu. ¹⁹Kwabaa mundju muuma muare, abaa embe re endjimba s'e zambarau na sitchere, na ngasi lu siku endee alya ete n'e kalamo kabuya. ²⁰Na mukene muuma, ubalangirwe Lazaro, endee awo ndjera kwa tchiso ilyi lunvi lwaye, abaa ehure kw'e byulu, ²¹endee ahonda alye ilyi eute kwa mako mbo mendee matowa kwa meza m'oyo muare; n'e tchubwa tchwendee tchwesha n'ekulamba e byulu byaye. ²²Oyo mukene era kufa, na erakwekibwa ne ba malaika mwa tchifuba tcha Abrahamu. Na e muare naye era kufa, na era kubishibwa. ²³Na eye kuzimu, era kwimusa e meho; na, ekuba alyi mwa malyibuko, era kulola kwa burerere Abrahamu, ne Lazaro alyi mwa tchifuba tchaye. ²⁴Era kulakaka: Tata Abrahamu, nyibera bwo ndjo, na utchume Lazaro, ilyi abika e ndongerera s'emutoke waye mwa meshi n'ekunyibika kwa lulyi mi; kwa bushi nalyibukire busibu mwene ngulumi ra y'e mulyiro. ²⁵Abrahamu era kuhusa: Mwana wanyi, kenge ra kwa watolaa e byawe bibuya mwa kalamo ka we, ne Lazaro abaa n'e malumwa mwa kaye kalamo; na batcha alyi anola ashishilyisibwa, na woyo, walyibuka. ²⁶Na tchiro, e kakatchi kenyu n'etchu alyi tchitobore tchinene, ilyi ebangahonda kuteng'ene kuya eye mulyi, ilyi kuteng'eye kuya ene tchulyi, batangaala kubiyira. ²⁷Oyo muare era kuteta: Nyikwemire, tata Abrahamu, utchume Abrahamu mwa nyumba ya tata, kwa bushi nyete mwo benyewetchu batanu. ²⁸Ilyi ababira e kunalyi binera, ilyi nabo bataya ano andju e malyibuko. ²⁹Abrahamu era kumuhusa: Bete Musa n'eba rebi; babonvlyise. ³⁰Na oyo muare era kuteta: Nanga tata Abrahamu, ilyi muuma kutenga ene mw'e bafu angesha era balyi, bangamera ilyi kutchiaya. ³¹Ne Abrahamu era kumubira: Nga batonvire Musa n'ebarebi, batanaale kutchiaya tchiro muuma w'ebafire angafukire."

Chapter 17

¹Yesu era kubira e baanda baye: Kulyi kusibu kwa kutabaa e masitaso; si e bwanya bwola wamarechire!

²Kushingenene kuye e kumu hwekera omwe osi lyaye e koyi y'e kuowera, n'eku mukabula mwa nyandja, alyi e kusitasa muuma mwa bano baeke. ³Mutchilange mu beyine, nga mwenye wenyu angayira e tchaa, umuendere, akatchiaya, umuba balyire. ⁴Na ilyi anga kuyilyira e mabi kalyinda mwa lusiku luuma, n'ekualuka kalyinda era ulyi, ku teta: Nakwemir'ebwondjo, umubabalyire. ⁵Ebaanda bera kubira Enawetchu: Utchuhulyi re e bwemeree.

⁶Na Enawetchu era kuteta: Nga mungaata e bwemere buliyi nga tchifuma tch' e Haradali, mungabilyire oyo muruko: Tenga wo, uhamire mwa nyandja; na anabakenga. ⁷Nde, mu mwabo, ola wendjire atchika, ilyi abula e bibusi, ungamubira, e mango atenga mwe hwa: Wishe fuba, na uye kwa meza m'e bilyo? ⁸Ola utanga mubira, nyihondera ebye nalya, ubiku nganye, unanyerese, kuyika nyiute nyinamwe; na enyuma yi ungalya n'e kumwa?

⁹Ete etche amenyire kw'oyo mukosi kwa bushi ayilyire ebye abirwaa? ¹⁰Nenyu kunoko, e ma ngo mwayilyire ebye bababiraa, mutete: Tchulyi bakosi batashingenene, tchwayilyire ebye batchu biraa tchuyire. ¹¹Yesu, erakuya e Yerusalemu, era kurenga e kakatchi k'e Samaria n'e Galilaya. ¹²Na ilyi engira mu musu muuma, bandju ekumi b'ebibenzi bera kwisha kubuanana naye. Bera kwimanga bu re naye, bera kwimusa e murenge n'ekuteta: ¹³Yesu, mwiylilyisa, utchubere bwondjo!

¹⁴Na, ilyi abalola kwo, era kubabira: Mwende kutchilosa emwe badjindji. Na ilyi baba batchilyi baenda, bera kulola kwa bafumire. ¹⁵Muuma mubo, ilyi alola oko afumire, era kualuka, n'ekuto nga Ongo kwa murenge munene. ¹⁶Era kukumbaala kwa busu bwaye e muhondo sa Yesu, n'e kumweresa e ngulu. Abaa mu Samaria. ¹⁷Yesu era kutol'e mwasi, era kuteta: Ely'ekumi lyitafumire lyoshi? Nabo bandji mwenda, ngayi bayire? ¹⁸Kute ono muenyi yeyine yi weshire n'ekwana e mutongo ilyi ngulu e mwa Ongo? ¹⁹Na era kumubira: "Emuka, uende, e bwemere bwa we bwakufumise."

²⁰E Bafarisayo bera kubusa Yesu, mangotchi e bwami bwa Ongo bukesha. Era kubahusa: E bwami bwa Ongo butesha kwa kuloreresa. ²¹Batakateta: Walyi wano, ilyi walyi wawo. Kwa bushi, lolaa, e bwami bwa Ongo buliyi alauma nenyu. ²²Na Yesu era kubira e baanda baye: E siku sesha, ese mukahonda e kulola ilyi kubona lusiku luuma lw'e mwana w'e mundju, na mutakalubona,

²³Bakababira: Alyi wano, alyi wawo. Mutayaa ye, ilyi ekubilyitchir'eye. ²⁴Kwa bushi, ngokula e muraso ende arenga kutenga e tchande tch'e nguba, kuyika e tchindji tchande, kunoko kw'e mwana w'e mundju akaba olo lusiku lwaye. ²⁵Si bishingenene tanga alyibusibwe busibu, n'ekukabulyirwa n'etchine tchibutchi. ²⁶Ebye byabaa e siku sa Noa, bi bikanaba e lusiku lw'e mwana w'e mundju. ²⁷E bandju bendee balya, n'e kumwa, bendee bahwera n'ekuhwesa e bana babo, kuyika e lusiku Noa engiraa mwa bwato (safina); e tchonzi tchera kwisha, n'e kubamala bwoshi. ²⁸Ebyabaa e siku sa Lutu, bi bikanaba olo lusiku. E bandju bendee balya, bamwa, baula, bausa, bayinga, bebaka; ²⁹Si e lusiku Lutu ate ngaa mwa Sodoma, e nvula y'e mulyiro w'engulu mira yera kutenga e mbingu; n'ekubasheresa bwo shi. ³⁰Batcha, kubikanaba olo lusiku lw'ekwisha kw'e mwana w'e mundju. ³¹Kwolo lusiku, ola ukaba kwa burafe (bw'e nyumba), na ete e bikayi byaye mwa nyumba, atakandaala e kubitola; n'ola ukaba ulyi mw'ehwa, atakaala kualuka e nyuma. ³²Mukengere muka Lutu. ³³Ola ukahonda e kufumya e kalamo kaye akakateresa, n'ola uka kateresa kwa bushi nanyi akakabona. ³⁴Nyibabilyire, mwobo butchufu, bandju babilyi bakaba balyi mwa ndjingo nguma, muuma akato lwa n'e undji akarekwa; ³⁵bakasi babilyi bakaba baowa alauma, muuma akatolwa n'e undji akarekwa. ³⁶Balume babilyi bakaba mwehwa, muuma akatolwa n'e unji akarekwa.

³⁷Ebaanda bera kumubusa: "Ngayi bika bera, Enawe tchu?" Na era kuhusa: "Ala e birunda bikaba, awola w'Enzo sikakundamana."

Chapter 18

¹Yesu era kubabira muanyi muuma, ilyi abalosa kwa bishingenene e kwema e siku soshi, na e kutareka ilyi kutama. ²Era kuteta: Kwa baa mu musu muuma, mwishi wa mandja utobowaa Ongo atanaataa bwoba ku ngasi mundju. ³Na mw'oyo musu mwabaa muhumbakasi muu ma wesha kumubira: Unyishire e lubandja n'e muhombanyi wanyi. ⁴Kwa kashangi kanene era kulayira. Si businda era kuteta: Tchiro angaba ndobowa Ongo nda na kengire tchoro mundju muuma, ⁵na batcha, okwo ono muhumbakasi anyilyibusise, namwishira e lubandja, ilyi atatchi endereraa esha anyiretera e lwalo mw'etchwe. ⁶Enawetchu era kuhula: Munve ebye oyo mwi shi w' emandja utakengire Ongo atetaa. ⁷Na Ongo atakeshira e batchihoyire ye e lubandja, abo bende batchikumba ye e butchufu n'e mushi, na atakayina e kubakorera? ⁸Nyibabilyire, kwaka na beshira e mandja. Si e mango e mwana w'e mundju akesha, akabuana e bwemere kuno buta la? ⁹Era kuhuba kuteta on muanyi, kwa bandju bauma bende batchitanyisa kwa balyi b'e kunalyi, si batayira tchoro n'e kandju kwa bandji: ¹⁰Bandju babilyi bayaa mwa kanisa kuya kwema, muuma abaa Mufarisayo, n'e undji mulyipisi w'e kolyi. ¹¹E Mufarisayo, era kwimanga, n'e kwema batcha: Ongo, nyikutongire kwa ndalyi ngabano bandji bandju, banyayi, batashingenene, bihungu, tchiro ndalyi ngono mulyipisi w'e kolyi; ¹²nye nde nafunga kabilyi mw'eyinga, nyende nana e ndjulo y'e byanyi byoshi. ¹³E mulyipisi w'e kolyi, era kwimanga bure, tchiro ata alaa kwimusa e meho e mbingu; Si era kwende atchihutahuta e tchifuba, n'e kuteta: Ongo, unyiber'e bwondjo, nyi mundju w'e byabaa. ¹⁴Nyibabilyire, oyola andaere kuya mwa nyumba yaye ababalyirwe, kulusha oyo undji. Kwa bushi ola woshi wende watchiyirusa, ende andaasibwa, n'ola w'ekutchandaasa ende erusibwa. ¹⁵Bera kumuretera e bana batoto, ilyi abaata kwo. Si ilyi e baanda baye balola batha, bera kwanza e babareta. ¹⁶Ne Yesu era kubabala ngira, n'ekuteta: Mureke e bana batoto beshe e mwanyi, mutana balayilyiraa; kwa bushi e bwami bw'e mbingu buliyi bw'e babashushire. ¹⁷Nyiba bilyire e kunalyi, ola woshi utakangilyira e bwami bwa Ongo nga mwana mutoto, ataka bwingira mwo. ¹⁸Mukulu muuma era kubusa Yesu, n'e kuteta: Mwiilyisa mubuya, kute nyingayira ilyi nyima e kalamo k'e siku soshi? ¹⁹Yesu era kumuhusa: Tchiye tchitchumire wanyibalangira mubuya? Ku talyi e mubuya nga Ongo yeyine. ²⁰Umenyire e mano: Utayiraa e buhungu; utetaa; utebaa; utate taa e buamilyisa bubi; ukeng'eho ne nyoko. ²¹Era kuteta, "kwa nakulyikiraa ebyera byoahi kute ngera e butoto bwanyi." ²²Ilyi Yesu onva ebyera, era kumubira: Kutchikuyinyilyire kandju kauma; enda kuusa byo shi wete, ubiabire e bakene, na ungabona e lwembo mwa mbingu. Na businda, wishe, unyiku lyikire. ²³Ilyi onva eye myasi, era kusunana; kwa bushi abaa muare busibu. ²⁴Ilyi Yesu alola oko asinanyire, era kuteta: Kwa kulyi kusibu e mwe muare kwingira mwa bwami bwa Ongo! ²⁵Kwa bushi kulyi kurembu e ngamiya kurenga mwa tchitchure tch'eshindano kulusha e muare kwingira mwa bwami bwa Ongo. ²⁶Ebendee bamunvilyisa bera kuteta: Na nde uka tchunguka? ²⁷Yesu era kuhusa: Ebitanga alyikana emwe bandju, byana alyikana emwa Ongo. ²⁸Petro era kuteta: Lolaa, tchwerekire byoshi, na tchwera kuku kulyikira. ²⁹Ne Yesu era kumu bira: Nyibabilyire e kunalyi, kutalyi e mundju, ola ungareka, kwa bushi n'e bwami bwa Ongo, e nyumba yaye, ilyi mukaye, ilyi benyewabo, ilyi e basere baye, ilyi e bana baye, ³⁰atakana angilyira binene mwene myaka, n'omo myaka yi keshu, e kalamo k'e siku soshi. ³¹Yesu era kutola abo ekumi na babilyi ofu naye, n'e kubabira: Lolaa, tchwera tchwaya e Yerusalemu, na byoshi byandjikibwaa e ndonga s'e mwana w'e mundju bingayikilyira. ³²Kwa bushi anganyibwa kwa bapagani, banga mwene ya, banga mulyibusa, na banga mutchira kw'e mate, ³³na, e mango bangaba bamuhutchire kwa tchuhunya hunya, banga mwita; n'e lusiku lwa kahatchu anga fuka. ³⁴Si batonvaa kandju kwebye; kwa bushi lwa baa luteto lubishirwe e mwabo, myasi era batame nyaa tchiye yitetchire. ³⁵Na ilyi Yesu ayika ofi n'e Yeriko, muuta muu ma abaa ekere e butambi s'e ndjira, ende ema. ³⁶Ilyi onva kwa tchikembe tch'e bandju tchare nga, era kubusa tchiye e tchera. ³⁷Bera kumu bira: Yesu w'e Nazareti yi warenga. ³⁸Na era kulakanga: Yesu, mwana wa Daudi, unyibere bwondjo. ³⁹E babaa balyi e muhondo bera kuhonda e kumulayilyira, kwa kumwanza ata tetaa; si era kulakanga busibu: Mwana wa Daudi, unyibere bwondjo! ⁴⁰Ilyi Yesu, emanga, era kuteta bamurete; na ilyi amusherera, ⁴¹era kumubusa: Tchiye uhu ndjire nyikuyilyire? Era kuhusa: Enawetchu, nyial'ekubona. ⁴²Ne Yesu era kumuhusa: "Uale kubona; e bwe mere bwawe bwakufumise." ⁴³Mwako kahangi era kutondera abona, n'e kukulyikira Yesu, mwa ku tonga Ongo. E lubaa loshi, ilyi babona ebyera, bera kukusa Ongo.

Chapter 19

¹Yesu era kwingira e Yeriko, era kurenga mwa kakatchi kaye. ²Na lolaa, kwabaa kulyi mundju muuma e sina lyaye yi Zakayo, abaa mukulu muuma mwa b'e kulyipis'e kolyi, naye abaa muare. ³Oyola endee ahonda e kulola ku Yesu alyi mundju mutchie, era kwabirwa kwa bushi n'e bwingi bw'e bandju, kwa bushi abaa mwofi. ⁴Era kuhondola fuba, era kwiruka kwa mukuyu ilyi amulola kwo, kwa bushi Yesu anga renga mw'eye ndjira. ⁵Na ilyi Yesu ayik'awo, era kutchumbikisa e ndonga, era kumubira, "Zakayo, andaala fuba, kwa bushi kulwarero binyemire ekureerera mwa nyumba yawe. ⁶Era kuyira fuba, era kwandaala, era kumumwoera kwa bushaalu. ⁷Na e mango e bandju balolyire, bera kuaya bwoshi, bera kuteta, "Engilyire n'e kwikala e mw'e mundju w'e byaa. ⁸"Sikweine Zakayo, era kwimamanga emuhondo S'ena wetchu, ne kuteta: lolaa, E'na wetchu, naanyire enusu kwabikulo byanyi kwabo batete kandju, nanga nanyaire mundju ekandju kaye, nyingamwilyira bye kane. ⁹Yesu era kumubira: ebuchungusi bwengilyire omonyumba ku lwarero, kwabushi yoro naye alyi mwana wa Abrahamu. ¹⁰Kwabushi mwana wa nundju esha kuhonda ne kuasaola aba aterekire. ¹¹Bonva ebye bindju, ne Yesu erakuongesa kuteta emwanyi, kwabushi abaa ofune yerusalemu, ne bera kutanyanga ebwami bwa Ongo bunga lorekana. ¹²Era kuteta: mundju muuma abuchibwa bure aendjire omo chiyo chebure kwakuchieresa ebukulukulu bo bwami, ne kwaluka. ¹³Era kubalangira ekumi kwabo bakoresi baye, ne kuberesi emachwe ekumi, ne kubabira: muiraa ebuchimbusi oko nyingesha. ¹⁴Si kweine ebandju bera kumuhomba; ne bera kuchuma bende baeke myesi emwaye, kwa kumubira: chutasimire oyo mundju abe mwimangisi wetchu. ¹⁵Mango aaluka, erakupata ebukulukulu bwa bwamibwaye, era kubalangira ofunaye ebandju mwaba erasaa faranga, oko anga menya kute oko chira muuma abaaeshi achimbula. ¹⁶E mutanzi era kwisha, era kuteta, "E fungo wanyiwaa, lyarechire sindji fungo e kumi s'e ndonga. ¹⁷Oyo muare era kumubira, mukosi mubuya; kwa bushi wabaa mwemerisi mwa bilyi bieke, weresibw'e butambusi kwa misi e kumi. ¹⁸Ewa kabilyi era kwisha, era kuteta, "Enawetchu, e fungo lyawe lyarechire mandji mafungo matanu. ¹⁹Oyo muare era kumubira, 'Nawe utambule misi etanu. ²⁰Eundji naye era kwisha, era kuteta, "Tola e fungo lyawe nalyibikaa mwa tchiraka tch'e lutchimba. ²¹Kwa bushi nakw'obwoowaa, kwa bushi ulyi mundju musibu; wende watola ebye utabikaa, wende waumbula ebye utayingaa. ²²Oyo muare era kumubira, "Nakutchindjibusa kwa bushi n'e mwasi wawe, mukosi mubi woyo, wabaa umenyire oko nyilyi mundju musibu, nyende nakula ala ndabikaa, n'e kuumbula bira ndayingaa; ²³batcha, kute utanga bikire e faranga sanyi e mwa bala bende bas'ungula ilyi e mango nyingesha nyibwone e bunguke alauma nase? ²⁴Noko era kuteta kwabo baba balyi aola: umukule echichwe neku bieresu ola wete machwe kumi. ²⁵Bera kumubira: E'na wetchu ne matchwe kumi. ²⁶Nyiba bilyire, ngasi ola wet'e kandju ak'eresibwa, n'ola ut'ete kandju tchiro akanyayibwa na kal'ete. ²⁷Kandji, abwo bahombanyi banyi, batahondjire nyibatambule, mubarete anola, mubanyiye e muhondo sanyi. ²⁸Kisha kuteta Yesu ere kuenda emuhondo lwe lubaa, kwa anga iruka aye yerusalemu. ²⁹Mango abaa ofune betefajiane bethania, omu muruko olawa balangibwe muruko wa OLIVIER, YESU era kuchumababilyi oko baanda baye, ³⁰Kuteta: mwendaamwamusi ola ulyi ebutambi; nga mwengirire omo, mungachimana echibwa na chapunda chishwekirwe, ndonga saye kutafira kwiruka mundju, muiy bole, ne kuireta. ³¹Nanga kulyi ola ababusise: kwabushi nechiye mwaibore? mwanamubira: oko E'na wetchu wete ebye anga iranabye. ³²Abo bachumaa kwenda, ne kupate ebindju nga Yesu uwababiraa: ³³Ngoko ba bolaa emwana wapunda, Beirisa baye bera kuteta: kwabushi ne chiye mwa bore emwana wa punda? ³⁴Bera kubahusa: E'na wetchu iwabilairire. ³⁵ne bera kureta emwana wa punda, emwa Yesu ndonga soko bera ku kabulyiraenjimba, ne kwirusa Yesu. ³⁶Mango aba alyi mwaluendo, ebanju bera kuisa enjimbasa omo njira. ³⁷Ne mango aba era alyi ofune yerusalemu, kwakwandala emuruko wa OLIVIER, ebaa ndaa, bera kuchiunva ebusha lusi ne kutonga Ongo oko murengemure kwa bisomerene binene babonaa. ³⁸Bera kuteta: utongibwe umwamiooweshire oko sina lya E'na wetchu ebulo mwanda sembingu ne buashe omo fasi ye ilyi ndonga busibu! ³⁹Ebafarisayo bauma, bera kuchikula omo lubaa lwa balyikabo kuteta emwa Yesu: Mwiirisa, utola ebanda bao. ⁴⁰Ne kuhusa: nabailyire, ngamwasilyire, emakoyi manga iraelwayo! ⁴¹Nga oko alyi ofu ne mwamusimunene, Yesu, era kubalola, ne kubalyilyira, ne kuteta: ⁴²Ngo oyo tondo, chiromwese sikubakuwa, umenyire ebindju ebyebi erekerere ebulo bwao! si kweire byabishibwemwamehomao. ⁴³Angesha emwao esiku sebetanyi bao banga kusungulyira bana kuhwekera echisima chikusungule ne kusimba ngambo soshi. ⁴⁴Banga kukumbasa, oyo nebana bao kachikachikao, ne bataka ku rekeri ekoyi ndongo se koyi, kwashi utameryire echishangi echeba kulolaa. ⁴⁵Era kwingira omo nyumba ya Ongo, ne kwanza kukolokanya abo baba bausa. ⁴⁶Era kuba bira: bya anjikirwe: enyumba yanyi ingaba enyumba ya meemi. si kweine mwabo. mwai ilyire kuba enyumba ya busimba. ⁴⁷Erisaa chira lusuku mwanda se nyumba ya Ongo. ne bakulukulu bengi bamakoani, ba anyisi, ne bandju bengi bahondaa kumusheresi; ⁴⁸Si bata menya oko bangamusimba, kwabushi ebandju boshi bamuunvaa ne kumusima.

Chapter 20

¹Lusuku luuma kwese siu, nga oko Yesu airesa bandju mwa kamungu, ne kuteta emyasi ibuya, ebakulukulu bama koani neba anjisi, alauma ne bashosi, bera kumu tengera. ²Ne kubabira: muchubire oko misi yande mwa ilyire ebye bindju, nga nde ola webe emerere? ³Era kuba bira: nababusa eluteto luume. ⁴Munyibire, kubuchibwa kabilyi omomeshi ma Yoana bwashire emwa Ongo, nga mwa bandju? ⁵Si kweine bera kuchibusa tondo beine kubeine: ngachwa husise: emwa Ongo; ana teta: kwabushi ne chiyemuta muemere? ⁶Nanga chwa husise; mwa bandju, bandju boshi banachuhuta emakoyi, kwabushi emerese oko Yoana alyi murebi. ⁷Abera kuhwa oko batamenyire ngaye batengire. ⁸Ne Yesu era kubabira: nyono nanga, ndababira kwabushi ne chiye nailyire ebye bindju. ⁹¹⁰Emango maku umbula, era kuchuma emikoresi muuma mwa mizabibu, kwa kubaeresa echanda chiuma cha kuumbu lwa che mizabibu, bwa kubashuta, ne kubakolokanya maboko busha. ¹¹Era kuchuma kanji undjimukoresi muuma; berakumu shuta, kumu kolokanya, ne kumuchuma maboko busha. ¹²Era kumuchuma kanjibwe kashachu; bera kubafuna ne kuba kolokanya. ¹³Emwirisa we mizabibu era kuteta: chiye nyi iraa? nachumire efula yanyi musimwa wanyi; angaba mukengwa. ¹⁴Sikweine, emango batemibe mizabibu balola, bera kutanya beine kubeine, ne kuteta: lola mwimo; chumwite, ne obo bwime bwanaba bwetchu. ¹⁵Ne bera kumukabulyira eembuwa se mizabibu, nekubeta se mizabibu, ne kubeta. Chiye sasa, emwirisa we mizabihu ayilyire? ¹⁶Angesha, kubateresa abo batemi be mizabihu, ne angaana, eye mizabihu kwa bandji bandju. mango boonva bacha, bera kuteta: emwa Ongo bita tengera bacha! ¹⁷Si, erakuba sesesa emeho yesu era kuteta: maanamebye bya andjikibwe: ekoyi baka bulyire bala balyi laire ne kuba ebutambi? ¹⁸Chira ola uka kumbala undongo seye koyi anaya, ne olaunga towa anafunyika. ¹⁹Ebakulukulu ba makoani ne baandjisi bahonjire kubike ekuboko ndonga sayekwebya bishangi, si beraku obowa ebandju. Berakunva oko byaba byabo kwa Yesu atetaa oyo mwanyi. ²⁰Bera kwimanga ba engeresa Yesu; ne bera kuchuma ebandju oko banga musimba kokunalyi, kwa kumuteya emwita ne kumusimba kwa mateta maeke, noko ²¹Banga muana kwabo bende besha ngirana etata mwishi we manja ne misi mukulukulu ye muteesi. ²²Ebandju bera kumubusa eteta: muirisa, chumenyire oko wa techire ne kuirisa E'kunalyi, ilyi bamusimba mwa mateta maya, sikweine, kuirisa okonjira sa Ongo, kwa kunalyi. ²³Biemire, nga nanga, kulipe ekodi walakaizari? ²⁴Yesu, era kukungula endanya sabo era kubashusa: munyi losaa ebye mwa tanya. ²⁵Era kubabira, batcha, "Kaisari e byaye ne Ongo e byaye. ²⁶Na tchiro bata alaa e kumushitaka kwa myasi yaye e muhondo s'e bandju; bera kusomerwa kwa bushi n'e mahuso maye, bera kusira. ²⁷Bata alaa kumusimba mwa mateta maye emuhondo sabandju; si kweine, bera kusomera ne kushusa kwaye, bera kuchisilyira. ²⁸Bauma kubo be masadu kao, bera kuteta kutalyi ku omolwa, berakumu cherera, ne kumubusa emwa Yesu eteta: ²⁹Mwirisa, ulolaa oko musa achuandjikire: nga kulyi ola mwenye wabo afire, aba ete mukasi busire emwana, mwenye wabo anahwera oyo mwenye wabo ebana. ³⁰Kwaba kulyi benyewabo balyirala emutanzi era kuhwera, ne kufabusira emwana. ³¹Wakabilyi ne wa kashchu berakuhwera ola wafilyirwe ne bawaye; ³²Kwabo balyinda, berakufa busira kureka ebana. ³³Noko businda, emukasi era kufa naye. ³⁴Kwa kuomolwa, unde akachikachi kabo ola ika tola oyo mukasi? kwabushi abo boshi balyinda baba balyi boyo mukasi. ³⁵Yesu era kubashusa: Ebana babuno butala bende batola ebakasi kuba hwera na balume kubahwera. ³⁶Si kweine bala bakapata echande oko butala bweshire neku omolwa mwabo bafire bataka tola ebakasi wala balume. ³⁷Nebatungola kufa, kwabushi bakashushanya neba malaika, ne kubaefula sa Ongo, kabalyi efula sakuomolwa. ³⁸Ne bala bafire baomoke, nokoimusa anga menya kwa anga balangira E'na wetchu Ongo wa Ibrahimu, Ongo wa Isaka, ne Ongo wa Yakobo. ³⁹Wala, Ongo atalyi Ongo wa bala bafire, si wabo basne, kwabushinaye boshi balyi ne kalamo. ⁴⁰Bauma oko bandjisi, bera kutola eteta, kuteta: muirisa, watechire kubuya. ⁴¹Na atana mubusa eteta lyuma. Yesu era kubabiri: kute oko batetchire kwa kristo alyi fula ya Daudi? ⁴²Daudi yeyine. era kuteta mwanda se tchitabu che zaburi: E'na wetchu ateta emwa E'na wetchu: wikale etchande che malyo manyi. ⁴³Kwa kwira betanyi bao kubachifumbi che mau lu mao. ⁴⁴Daudi era kubalangira E'na wetchu; kuteoko fulaa yao ilyi? ⁴⁵Kwa bushi ebandju boshi ba muunvire, era kuteta mwa baanda baye. ⁴⁶Mulangaa ebandjisi ba basimire kutabanga kwa njimba sirerere, ne kubalamusa omo fasi ya ilyimo bandju banene; ne kushonda baabe batanzitanzi kwikala emushondo se mwa sinagogi, ne fasi siberebere mwanda se kulya ekaramu. ⁴⁷Bala balyire enyumba sabo bafilyirwe ne balume baabo, ne kwiira ne balume baabo, ne kwiira ememi marerere. Baka bachindjibusa busibu.

Chapter 21

¹Yesu era kwimusa e meho maye, era kulola e baare bendjire babika e ndjulo mwa tchitchilyi tch'e mwako. ²Era kulola muhumba kasi muuma mukene, era kubika mwo faranga ebilyi. ³Era kuteta, "Ekunalyi nyibabilyire, okwo ono muhumbakasi mukene yi wabikire sinene busibu kulusha bwoshi. ⁴Kwa bushi, bano bwoshi babikaa mwa tchitchilyi e faranga sira sibaluyilyire. Si kweyine, onola mwa bukene bwaye, abikire byoshi bira abaa etc." ⁵Na ilyi e bandju baba bendjire baanyira ilyi babalyikisa e myasi e ndonga s'e kanisa, okwo kabaa kasimisibwe ilyi kebakirwe kwa makoyi mabuya m'e ndjulo s'e bandju, era kuteta, ⁶"Bine byoshi mwendjire mwalola kwo, e siku shesha, sira kutakashiba tchiro n'e koyi lyiuma e ndonga s'elyindji lyira lyitaka shambulwa." ⁷Bera kumubusa, bera kuteta, "Mwiylilyisa, ebyera bikaba mangotchi? Na tchiye tchi tchisomerene tchira tchikalosa okwo ebyera byera bilyi ofi kuyikilyira?" ⁸Yesu era kubahusa, era kuteta, "Mulolae, banene bakesha okw'e sina lyanyi, n'e kuteta, 'Nyono nyi ye,' n'okwo e bishangi byeshire.' Batcha, mwabwo muta kulyikiraa abwola. ⁹Nenyu, e mango muk'onva e myasi y'e ndambala ilyi bita, mutashalyimaa ilyi kobayisibwa, kwa bushi ebyera bishingenene e kwisha tanga, si kweyine obwo businda (bwa byoshi) ilyi butasa kwisha fuba." ¹⁰Businda era kuba bira, "E lubaa luk'emuka kuya kulwa n'e lundji lubaa, n'e bwami kulwa n'e bundji bwami; ¹¹kukaba e ngukumanyi (musisi) yinene y'e tchiwo, na kukaba e businya n'e nyifu andju auma auma; na ebye kusomesa, n'e tchisomerene tchinene kuteng'e mbingu." ¹²Si kweyine, e muhondo ebye byoshi biyikilyira, bakabasimba n'e kubalyibusa; baka beeka e muhondo s'e ma sinagogi (ilyi kanisa), n'e kub'eta mwa buroko, muk'ekibwa e muhondo s'e bami n'e bakulu kwa bushi n'e sina lyanyi. ¹³N'ebye bi bikaba buamilyisa e mwenyu. ¹⁴Na batcha, mube mulalyire mwa mitchima yenyu, mutatchibusaa-busaa tchiye mungahusa; ¹⁵kwa bushi nyono nyinga bawa e bunu n'e bwenge bula e babi benyu bwoshi bata ale e kuyimana nabwo ilyi e kubilayira. ¹⁶Nenyu mukalayirwa n'e basere benyu, ne benye wenyu, n'e milala yenyu, n'e bera benyu, na bak'eta bauma mu mwabwo. ¹⁷Mwabwo muka ayibwa n'e bandju bwoshi kwa bushi n'e sina lyanyi. ¹⁸Si kweyine kutakatereka tchiro n'e lufilyi lwenyu luuma l'okwetchwe lyenyu. ¹⁹Nenyu kwa bushi n'e kubabalyira kwenyu muka fumya e kalamwo kenyu. ²⁰Si kweyine, e mango muka bwona e musi w'e Yerusalemu wasungulwa n'e barwanyi (ilyi ndambala), mu mango mumenyae okwo e kusheresibwa kw'oyo musi kwera kulyi ofi. ²¹Mu mango bala balyi mwa Buyahudi bashayire mwa miruko, na bala balyi mwa kakatchi k'e musi bashayire e mbuwa, na bala bakaba balyi mwa mahwa bata k'e ngira mwo. ²²Kwa bushi ese siku si siku s'e kulyibusbwa, ilyi biyikilyira bira byoshi byaandjikibwaa. ²³E bwanya bwa bala bakaba b'et'e masimi n'e bw'onza mw'ese siku! Kwa bushi kukaba n'e malyibuko manene mwa kakatchi k'e tchiwo, n'e bute kwa bushi noluno lubaa. ²⁴Bakakumbaala kwa bukalyi bw'e bupanga, nabwo baka simbibwa mbira n'e kwekibwa mwa yindji milala yoshi; na u Yerusalemu uka biratchibwa n'eyindji milala, kuyika e mango e kuyikilyira kw'eyindji milala kukaba. ²⁵Kandji, kukaba etchisomerene mwa kakatchi k'esuba, n'e mwesi, n'e ngununu; n'omwo tchiwo e kulyibusbwa kw'e milala bakasomerwa kwa kukungula kw'e nyandja n'ekusahaala kwaye. ²⁶E bandju baka tambukala e mitchima kwa bushi n'e boba, n'ekwobwowera e bingayikira e butala. Kwa bushi e misi y'e mbingu ikasaala. ²⁷Awola u bakalola e mwana w'e mundju (wa Adamu) esha mwa lwakungu alauma n'e misi n'e buashe bunene. ²⁸Na e mango ebyera bika tangira byaba, mushaaluke, n'e kwimusa e matchwe menyu, kwa bushi e butchunguke bwenyu bwera bulyi ofi. ²⁹Yesu era kuba bira e muanyi, "Mulorerese e mutchi n'e yindji mitchi yoshi. ³⁰E mango yende yamala kwera, mwende mwalola n'e kumenyerera mubeyine okwo e kuumbula kwera kulyi ofi. ³¹Nenyu kunoko, e mango muka lola okwo ebyera byera byayikilyira, mumenyae okwo e bwami bwa Ongo bwera bulyi ofi. ³²Mwemere, nyiba bilyire, tchine tchibutchi tchitarengene ne bine bitayikilyira. ³³E mbingu n'e butala bikarenga, si e myasi yanyi itakarenga tchiro n'e hitcha. ³⁴Na batcha, mutchi tchwumbikise, e mitcima yenyu engesha kutchirukwa n'e kwiuta, n'e bulalu, n'e kulyibukira kano kalamwo; olo lusiku lungesha kubayikira kwa lyiuma, ngokula e muteu wende wasimba ilyi wende waasa (e nyama) kwa lyiuma; ³⁵Kwa bushi batcha ku bikayikira e bandju bwoshi balyi mwa butala bwoshi. ³⁶Batcha, mwabwo mube mulalyire ngasi kashangi, mube mwa kwema, ilyi muala ekufumisibwa mwa kakatchi kebine byoshi bikayikilyira, n'e kwimanga e muhondo s'e mwana wa Adamu" ³⁷Na batcha, ngasi lusiku endee eyilyisa mwa kanisa, n'e butchufu anaya kuwondjera mwa muruko (ndjulungu) ubalangirwe w'e Mizeituni. ³⁸N'e bandju bwoshi bendee basuka mutchera-tchera (mishangya-shangya), baye mwa kanisa ilyi bamunvilyisa.

Chapter 22

¹Na elusiku lukulu lw'e mikati itabikirwe mw'e ngeso lwera kuyika, lu lubalangirwe lusiku lukulu lw'e Pasaka.

²N'e bakulu b'e badjindji n'e bandjisi bendee bahonda e ndjira y'e kwita Yesu; si bendee bw'obaa e bandju.

³Shetani era kuya mwo Yuda, ubalangirwe Iskariote, naye abaa muuma w'ely'e kumi na babilyi. ⁴Yuda, era kwimuka, era kuya kuanyira n'e bakulu b'ebadjindji n'e barungu (ilyi e basula), okwo angaala e kumubika Yesu mwa maboko mabwo. ⁵Bera kushaaluka, bera kunvikana naye ekumweresa e faranga. ⁶Era kwemera, era kuhonda e andju ala anga bawa ye busira kuba e mukundamano w'e bandju. ⁷Lwera kuyikilyira e lusiku lw'e mikati era italyi y'e kubikwa mwo e ngeso, lu lusiku lw'e kunyiyibwa kw'e tchibusi tch'e pasaka. ⁸Yesu era kutchuma Petro ne Yoana, era kuteta, "Mwende, mutchwukunganyise ala tchwungalyira e Pasaka, ilyi tchuyilyira wo." ⁹Bera kumubusa, "Ngayi uhondjire tchuyikunganyise?" ¹⁰Era kuba bira, "Lolaa, e mango mungaba mwera mwaya mwa musi, munga buana e mukasi et'e ngunguru y'e meshi, mumu kuyikire, mwingire mwa nyumba era ang'engira mwo. ¹¹Na munga bira oyo nyin'e nyumba, 'E Mwiilyisa, akubusise, "Ngayi e andju (tchumba) tch'e baenyi tchilyi, ilyi nyilyira e Pasaka omwola alauma n'e baanda bany?" ¹²Naye anga balosa e businda (tchumba) bunene buliyi kwa burafe, bwera bwakuburwe; omwola mu mukunya. ¹³Bera kuenda, bera kulola ng'oko anababiraa, bera kukunganya e pasaka. ¹⁴Na ilyi e bishangi byayika, era kwikala atangira alya, alauma n'e baanda (ndjumwa) baye. ¹⁵Era kuba bira, "Nyhondjire busibu e kulya ene Pasaka alauma nenyu e muhondo s'e kulyibusbwa kwanyi. ¹⁶Kwa bushi nyiba bilyire okwo ndakatchihuba kuyilya, kuyika iyikilyire mwa bwami bwa Ongo. ¹⁷Mu mango Yesu atolyire e tchikombe (ngumbu), era kutonga (Ongo) era kuteta, "Mutole tchineri, na mubaanye mubeyine ku mubeyine. ¹⁸Kwa bushi nyiba bilyire okwo, ndakatchimwa e maree m'e muzabibu, kuyika e bwami bwa Ongo bwishe. ¹⁹Era kutola e mukati, era kutonga, era kuufuna, era kubawa, era kuteta, "[Onola yi mubilyi awnyi, wanyirwe kwa bushi nenyu; muyire batcha kwa kunyikengera." E tchikombe natche kunoko e nyuma s'e kulya; era kuteta, "Tchine tchikombe tchi tchiraane tchiyaya mwa kakatchi k'e mikira yanyi, yi yinga sheshekala kwa bushi nenyu. ²¹Si kweyine, mulolae, e kuboko kwaye oyo unga nyana kulyi alauma nanyi kwa mano meza, ²²kwa bushi e mwana wa Adamu atchiendera ng'oko byaandikirwe; si kweyine, e bwanya bwaye oyo mundju wa mwana, (ilyi wamwitchisa)! ²³Bera kutangira babusanya beyine ku beyine, nde mubwo ola ungayira etche tchiyiro. ²⁴Kura kuba e bwaka e kakatchi kabo, okwo nde ola unga andjibwa e kuba mukulu (mubwo. ²⁵Era kuba bira, "E bami b'e biwo bende babatambula, n'e bet'e buashe e ndonga sabwo, bu bende babalangirwa b'e kunalyi. ²⁶Si kweyine era mulyi mwabwo, ata batcha. Ola ulyi mukulu ku mwabwo abe nga yi ulyi mutoto (ilyi muke); n;ola utambure abe nga ewakorerana. ²⁷Kwa e ulyi mukulu yi nde? Ola ulyi kwa bilyo alya, ilyi ola wendjire akola? Ata ola wikere kwa bilyo? Si kweyine nyono e kakatchi kenyu nyilyi nga mukosi. ²⁸Si kweyine mwabwo mu mwabaa alauma nanyi mwa kakatchi k'e matangulo manyi. ²⁹Nanyi nyiba bikilyire e bwami, ng'oko Tata anyi bikiraa bwo nyono; ³⁰ilyi muala e kulya n'e kumwa kwa meza manyi mwa kakatchi k'e bwami bwanyi; n'e kwikala kwa bifumbi by'e bwami, eyera muka tchindjibusa e milala e kumi n'e bilyi y'e Israeli. ³¹Era kuteta, Simoni, Simoni, Lolaa, Shetani (e musimu), abahondjire mwabwo, ilyi aala e kuba erula nga mumbunge (ngano). ³²Si kweyine, nyikw'emere woyo ilyi e bwemere bwawe buta shaalaa; Nnawe, e mango ungaba wera ulyinga mene wimanze ilyi ukubule benye wenyu. ³³Petro era kumubira, "Enawetchu, nga nyitchilyi alauma nawe, nyono nyitchikubure e kuya mwa buroko ilyi kuyika e kufa." ³⁴Yesu era kuhusa, "Nyikubilyire, Petro, e luasi lutabike kulwarero, nawe utasa kunyilayira kahatchu okwo utanyishi. ³⁵Yesu era kuba bira, "Kute! E mango nyendee nabatchuma, mutet'e hawo, ilyi birato, kulyi bya mwayinaa?" Bera kuhusa, "Nanga." ³⁶Era kuba bira, "Si kweyine, ola wet'e hawo ayitole, n'ola utet'e bupanga, aus'e kotchi lyaye, abu ule." ³⁷Kwa bushi nyiba bilyire, ebye byaandjikirwe bishingenene e kuyikilyira tanga; okwo, 'Aandjibwaa alauma n'e banyayi. Kwa bushi e binyiterene, by'et'ebusinda bwabye." ³⁸Bera kuteta, "Enawetchu, lolaa! Anola alyi mapanga mabilyi." Era kuteta, "Amwola mashingenene." ³⁹Enyuma s'e kulya, Yesu era kwiluka, era kuenda n'e kuyika kwa ndjulungu y'e Mizeituni, ng'okwo abaa akomere; e baanda baye nabwo bera kumukulyikira. ⁴⁰Na ilyi ayika awola era kuba bira, "Mweme busibu ng'okwo mutayaa mwa matangulo." ⁴¹Yeyine era kutchiberula kubwo nga andju e kukabula e koi, era kukom'e mafi, era kwema, ⁴²era kuteta, "Tata, nga ku kuhonda kwawe, unyikulyire tchine tchikombe; si kweyine, ata e kuhonda kwanyi, si e kuhonda kwawe kuyilyikane." ⁴³[Malaika kuteng'e mbingu era kumwilukira, era kumubika mw'e misi. ⁴⁴Naye kwa bushi abaa alyi mwa malyibukwo, era kwema busibu; n'etchuka tchaye tch'era kuba nga mimata ya mikira, yera kutowera kwa tchitaka]. ⁴⁵Na ilyi atenga mwa kwema kwaye, era kuya era e baanda baye balyi, era kubuana baondjer'e tchulo kwa bushi n'e bute ilyi e kusinana. ⁴⁶Era kuba busa, "Kute mwaondjer'e tchulo? Musuke, muye kwema, mungesha kuya mwa matangulo." ⁴⁷Na ilyi aba er'alyi mwa kutet'ebye, Lolaa, e mukundamano w'e bandju, alauma n'ola ubalangirwe Yuda, yi muuma wa bala ekumi na babilyi, aba hondorere. Era kuya era Yesu alyi ilyi amulamusa. ⁴⁸Yesu era kumubira, "Yuda, Wanyire e mwana wa

Adamu kwa kumulamusa?"⁴⁹ N'e babaa balyi ofi naye, ilyi balola e bingaba, bera kuteta, "Enawetchu, tchubahute ilyi tchubakome n'e bupanga?"⁵⁰ Muuma mubwo era kuhuta e mukosi w'e mudjindji mukulu, era kumwisha e kutchi kw'e kulyo.⁵¹ Yesu era kuhusa, era kuteta, "Mube bwondjo!" Era kumuata kwa kutchi, era kumufumya.⁵² Yesu era kubira e bakulu b'e badjindji, n'e balanzi b'e kanisa, n'e bahosi, b'eshaa kwa bushi naye, "Kute! Mweshire, mwet'e mapanga n'e makoyi ng'e baya kusimba e mwisi?"⁵³ Ngasi lusiku e mango nabaa nyilyi alauma nenyu mwa kanisa, mutanyimusiisaa e kubwoko. Si kweyine, kanola ku kahangi kenyu, n'e buashe bw'e mwisimya."⁵⁴ Bera kumusimba, bera kumweka, bera kuenda naye kuyika mwa nyumba y'e mudjindji mukulu. Ne Petro era kumukulyikra kwa bure.⁵⁵ Na ilyi baba bera baushaa e mulyiro mwa kakatchi k'e mulungu, bera kwikala alauma, ne Petro era kwikala mwa kakatchi kabwo.⁵⁶ Mu mango mukasi muuma amulolyire kwo ekere mwa bulangare, era kumutomworera e meho, era kuteta, "Onola mundju naye abaa alauma naye."⁵⁷ Kweyine, Petro era kulayira, era kuteta, "U mukasi, ndamwishi."⁵⁸ Na e nyuma sa kahangi kaeke, eundji mundju era kumulola kwo, era kuteta, "Woyo nawe ulyi muuma mubwo." Petro era kuteta, " U mundju, ata nyono."⁵⁹ Na e nyuma nga sa tchishangi tchiuma, eundji mundju era kusesa e kuteta, "E kunalyi ono mundju alyi muuma naye, kwa bushi naye alyi mu Galilaya."⁶⁰ Si Petro era kuteta, "U mundju, ndamenyire ebye wenyire wateta." Na unawo, ilyi aba atchilyi ateta batcha, e luasi lwera kubika.⁶¹ Enawetchu era kukabaana, era kulola ku Petro. Petro era kukengera ola mwasi w'Enawetchu kula amubiraa, "Kulwarero, e muhondo e luasi lubike unga nyilayira kahatchu."⁶² Petro era kwiluka, era kulyira kwa mihonyi.⁶³ Nabwo bandju babaa basimbire Yesu bera kumuyilyira e lupalyi, bera kumuhota.⁶⁴ Bera kumubukira e meho, businda bera kumubusa-busa bera kuteta, "Reba, nde wakuhutshire?"⁶⁵ Bera kumubira n'eyindji myasi yinene y'e kumukamba.⁶⁶ Na ilyi bwatsha, e bakulu b'e bahosi, n'e bakulu b'e badjindji, n'e bandjisi, bera kumureta e mwa luhu lwabwo, bera kuteta, "⁶⁷ nga woyo u Kristo, utchubire. "Si era kuba bira, 'tchiro nyinga babira, mut'emere." "⁶⁸ Kandji, nga nyinga babusa, mutahuse."⁶⁹ Si kweyine, kutera batcha, e mwana wa Adamu ang'ekala e kulyo kwa Ongo.⁷⁰ Bwoshi bera kuteta, "Tchubira, woyo u mwana wa Ongo? "Yesu era kuba bira, "Mwabwo mu mutetchire okwo nyono nyi ye."⁷¹ Bera kuteta, "Tchiye tchutchilyi tchwahonda nga buamilyisi? Kwa bushi, tchubeyine tchwonvire e myasi y'e bunu bwaye."

Chapter 23

¹Bera kwimuka e mukundamano woshi, bera kumweka e mwa Pilato. ²Bera kutangira bamushitaka n'e kuteta, "Tchwalolyire onola endjire ateresa e lubaa lwetchwu, n'e kulayilyira e bandju bat'eresaa Kaisari e kolyi, n'e kuteta okwo yeyine yi Kristo, Mwami." ³Pilato era kubusa, era kuteta, "Woyo u Mwami w'e Bayahudi?" Yesu era kumuhusa, era kumubira, "Woyo u watetchire." ⁴Pilato era kubira e bakulu b'e badjindji n'e mukundamano, "Ndabwene e mwasi ola uliyi mubi e mw'ono mundju." ⁵Si kweyine, bera kusesa busibu n'e kuteta, "Onola endjire ashandabanya e bandju, n'e kub'eyilyisa mwa Buyahudi bwoshi, kutenger'e Galilaya kuyik'enera." ⁶Na, ilyi Pilato onva batcha, era kuhuba kubusa ilyi ono mundju aliyi w'e Galilaya. ⁷Na ilyi amenya okwo aliyi e masina m'e bushe bwa Herode, era kweka Yesu e mwa Herode, kwa bushi naye abaa aliyi e Yerusalemu olo lusiku. ⁸Na e mango Herode alolyire kwo Yesu, era kushaaluka busibu, kwa bushi endee ahonda busibu e kumulola kwo kutengera siku singi. Kwa bushi endee onva e myasi yaye, era kuhonda alole e tchisomerene tchayirwa naye. ⁹Herode era kumubusa Yesu myasi yingi, si kweyine Yesu ata muhusaa tchiro n'e mwasi. ¹⁰E bakulu b'e badjindji n'e bandjisi bera kwimuka bera kumushitaka kwa misi busibu. ¹¹Na batcha, Herode era kumu bwonerera, alauma n'e barungu (basula) baye, era kumuyilyira e lupaly, n'e kumwimbasa e ndjimba sibuya; businda era kumuhubisa e mwa Pilato. ¹²Kutengera olo lusiku lunolo, Herode ne Pilato bera kuba lushangi (kwa bushi e muhondo babaa bahombanyi beyine ku beyine). ¹³Ne Pilato era kubuanyanya e bakulu b'e badjundji, n'e bandji bakulu, n'e bandju, ¹⁴era kuba bira, "Ono mundju mwamurechire e mwanyi ngokula ahombanyis'e bandju; nanyi, ilyi nalola, nanyi neshire e myasi yaye e muhondo senyu, si ndalolyire era tchiro mwasi mubi er'aliy mwa kakatchi k'e myasi yoshi mwamu shitakilyire. ¹⁵Na tchiro Herode, kwa bushi naye amualure e mwetchu; kwa bushi n'okwo, kutalyi e mwasi mubi woshi woshi ola ayilyire ushingenene e kwitchibwa. ¹⁶Kwa bushi n'okwo, namuhubilyira, businda nyimubwoole. ¹⁷[Kwa bushi kwendee kwamwema, kubabwoorera muhweke muuma e lusiku lukulu. ¹⁸Bera kuhut'e lukemi bwoshi alauma, bera kuteta, "Utchukulyire ono mundju, na utchu bwoorere Baraba!" ¹⁹N'oyo Baraba, akabulwaa mwa buroko kwa bushi n'e mufula w'elukaa mwa musu, n'okwo bwitanyi. ²⁰Batcha, Pilato era kuhuba kuteta nabwo e bwa kabilyi, kwa bushi abaa ahondhire e kubwoola Yesu. ²¹Si kweyine bera kuhut'e lukemi n'e kuteta, "Umulyibuse, Umulyibuse. ²²Era kuba bira e bwa kahatchu, "Kwa bushi n'e tchiye? Onola ayire bubi butchiye? Ndabwene e mwaye e bubi bushingenene e kwitchibwa. Batcha, e mango nyingahuba kumuhubira, nyinga mubwoola." ²³Si kweyine, bera kulakanga kwa mirenge yinene busibu, n'e kuhonda alyibusbwewe. E mirenge yabwo yera kuyima. ²⁴Pilato era kwish'e lubandja okwo e kuhonda kwabwo kuyilyikane. ²⁵Era kubwoola ola wakabulwaa mwa buroko kwa bushi y'e bubi n'e bwitanyi, oyola yi bahondaa,. Era kubawa Yesu bamuyire okwo bahondjire. ²⁶Na ilyi baba bera bamweka, bera kusimba mundju muuma Simoni w'e Kureni, abaa atenga mw'ehwa, bera kumesa e musalaba, aweke e nyuma sa Yesu. ²⁷Mukundamano munene w'e bandju era kumushimba, n'e bakasi bendee batchihutahuta e bifuba n'e kumulyilyira. ²⁸Si kweyine Yesu era kuba alukira, era kuteta, "Mu banyere b'e Yerusalemu, mutanyilyilyiraa nyono, si mutchilyilyire alauma n'e bana benyu. ²⁹Kwa bushi, e siku s'esha sira bakateta okwo, 'E rayi ly'e ngumba, n'enda sita butaa, n'e mabere mala mat'onzaa. ³⁰Mu mango bakatangira babira e miruko (ilyi e ndjulungu), 'Utchukulumbire, n'endjulungu, mutchubukire. ³¹Kwa bushi nga bangayira batcha kwa mutchi mubishi, kute bikaba kwa mumu?" ³²Bera kweka na bandji bandju babilyi, b'ekuyir'e mabi, b'etchibwe alauma naye. ³³Na ilyi bayika e andju abalangirwe "E kinya ly'etchwe," bera kumulyibusa awola, alauma na bala b'ekuyir'e mabi, muuma e lwande lw'e kulyo, n'eundji e lwande lw'e kurembe. ³⁴Yesu era kuteta, "Tata, uba babalyire, kwa bushi bat'eshi tchiye bayira. Bera kuaba e ndjimba saye, mwa kusihutchira e buhonga (kura). ³⁵E bandju bera kwimanga n'e kutchumbikisa. Abwo bakulu babwo bendee bamuyilyira e lupalyi, n'e kuteta, "Endee afumya e bandji; atchifumyae yeyine nga yi Kristo wa Ongo, mwana musiyirwa waye." ³⁶Abwo basula nabwo bera kumuyilyira e lupalyi, bera kumwekera e kalulu, ³⁷na batcha, bera kwende bateta, "Nga woyo u mwami w'e Bayahudi, utchifumye weyine. ³⁸Na e ndonga saye, kwabaa e mandjiko; "ONOLA YI MWAMI W'E BAYAHUDI." ³⁹Na muuma wa bwo banyayi bamanyikibwaa, era kumukamba, n'e kuteta, "Kute! Ata woyo u Kristo? Tchifumye alauma netchu." ⁴⁰Si kweyine, oyo wa kabilyi era kumukalyiyira n'e kuteta, "Woyo ut'obayire Ongo, nawe uliyi mwa butchindjibuse bunobwo? ⁴¹Ebyera bilyi by'e kunalyi era tchulyi tchubano, kwa bushi tchwaangilyira e lwembo lutchwushingenene kwa mikolo yetchwu; si kweyine onola atayiraa tchiro n'e hitcha hira hitashingenene." ⁴²Businda era kuteta, "Ee Yesu, unyikengere e mango ungaya mwa bwami bwawe." ⁴³Yesu era kumubira, "Emera nyikubilyire, kulwarero ungaba nanyi mwa paradizo." ⁴⁴Na ako kashangi kabaa nga bishangi ndatchu, kwera kuba e mwisimya kwa butala bwoshi kuyika bishangi mwenda (saa mwenda); ⁴⁵e suba ly'era kwandaasa e bulangare bwalye; e paziya ly'e kanisa ly'era kubereka byande bibilyi (mwa kakatchi). ⁴⁶Yesu era kulyira kwa mirenge munene, era kuteta, "Tata, mwa mabwoko mawe mu nyibikir'e mutchima wanyi. ⁴⁷Na ilyi amala kutet'ebye, era kwish'e mutchima (era kwola, ilyi era kufa). Na uyo mukulu w'e

basula ilyi alola e byabyere, era kutonga Ongo, era kuteta, "E kunalyi ono mundju abaa alyi mundju w'e kunalyi."⁴⁸Na e mukundamano woshi w'e bandju babaa bakund'emene, kuya kulola kw'ebye, ilyi balola e byayilyikene, bera kuya ngasi muuma e mwaye, bendjire batchihutahuta e bifuba. ⁴⁹Na bwoshi bala babaa bamenyene naye, na bala bakasi bakulyikiranaa naye kuteng'e Galilaya, bera kwimanga bure kuloreresa ebyera. ⁵⁰Na batcha, kwera kwisha mundju muuma, esina lyaye yi Yusufu, abaa mundju w'omwo luhu, abaa mundju mubuya, w'e kunalyi. ⁵¹(Na tchiro at'emeraa e lwango lwabwo), naye abaa mundju w'e Arimataya, musi muuma w'e Bayahudi, na kandji abaa alangalyire e bwami bwa Ongo. ⁵²Oyo mundju, era kuya e mwa Pilato, era kuhonda eresibwe e mubilyi wa Yesu. ⁵³Era kuwandaasa, era ku ubunga buga mwa ndjimba sibuya, era kuubika mwa shinda era yabaa yitchimirwe mw'e koyi, na mw'eye shinda mwabaa mutafiraa kubishibwa undji mundju. ⁵⁴N'olo lusiku lwabaa lusiku lw'e kukunganya e Sabato, n'e Sabato yera kutangira. ⁵⁵Na bala bakasi b'eshaa ne Yesu kuteng'e Galilaya, bamukulyikire, bera kulola kwa shinda, n'e kulola okwo babikaa e mubilyi waye. ⁵⁶Bear kualuka, bera kukunganya e manukato n'e maramu. N'e lusiku lw'e Sabato bera kutamuka ng'okwo babaa babilyirwe.

Chapter 24

¹Na ilyi e lusiku lutanzi lw'eyinga lwayika, ilyi e butchufu bwaba bwera bwatsha, bera kuya kwa shinda, bera kweka e manukato babaa bakunga nyise. ²Bera kubuana lyir'e koyi lyakulumbisibwe bure n'e shinda. ³Bera kwingira mwo, si batabwona e mubilyi w'Enawetchu Yesu. ⁴Na ilyi baba balyi mwa kutchianiyisa kwa bushi n'ono mwasi, Lolaa, bandju babilyi bera kwimanga ofi nabwo, b'embere e ndjimba sa langala-langala. ⁵Nabwo, bera kuya mw'e bwoba n'e kwinamilyira kuyika kwa tchitaka, abwo bandju bera kubabira, "Kwa bushi n'e tchiye mwendjire mwahonda e usene mwa kakatchi k'e bafu?" ⁶Atalyi anola, si kweyine omwokire! Mukengere kute atetaa amango abaa atchilyi e Galilaya, ⁷era kuteta, "By'emire e mwana w'e mundju abikwe mwa mabwoko m'e besh'ebyaa, n'e kulyibusbwa, (ilyi kwitchibwa) n'e kwomwoka e lusiku lw'e kahatchwu." ⁸Bera kukengera e myasi yaye, ⁹bera kutetnga e bwa shinda, bera kualuka; bera kubira ely'e kumi na muuma n'e bandji bwoshi e myasi y'ebye byoshi byabere. ¹⁰Nabwo babaa, Mariamu Magdalena, ne Yoana, ne Mariamu nyina wa Yakobo, na bala bandji bakasi babaa balyi alauma nabwo. ¹¹Abwola bera kubira e ndjumwa e myasi y'ebye byabere. Emyasi yabwo yera kuba nga ya lupalyiera balyi, tchiro bata bemerera. ¹²Si kweyine Petro era kwimuka lubiro (fuba), era kuenda kuyika kwa shinda, era kwinamilyira, era kutchumbiksa mwanda, era kulola kw'es'endjimba seyine; era kuenda asomerwa kwa bushi n'ebye byabere. ¹³Na batcha, bandju babilyi e kakatchi kabwo babaa baya mu musi muuma, esina lyawo Emaus, oyo musi abaa aliyi bure n'e Yerusalemu nga luenzi lwa bishangi bibilyi (saa ebilyi). ¹⁴Abwo bandju b'endee baanyira beyine ku beyine e myasi yoshi yayilyikanaa. ¹⁵Na ilyi baba balyi mwa kuanyira n'e kubusanya kwabwo, Yesu yeyine era kuba sheerera, era kutondera aenda alauma nabwo. ¹⁶Si kweyine, e meho mabwo mera kuhwekwa batamumenyaa. ¹⁷Yesu era kuba bira, "Myasi itchiye eyera mwendjire mwa balyika batcha kuno mulyi mwa luenzi?" Bera kwimanga, basinanyire. ¹⁸Muuma mubwo, esina lyaye yi Kleopa, era kumuhusa, "Weyine u muenyi muno Yerusalemu, u utamenyire e byabere muno sin'esiku?" ¹⁹Yesu era kubabusa, "Myasi itchiye eyera?" Bera kumuhusa, "E myasi yerekere Yesu w'e Nazareti, oyola abaa murebi, wabaa w'et'e buashe bw'e kuteta e muhondo sa Ongu n'e muhondo s'e bandju bwoshi; ²⁰na kandji e bakulu b'e badjindji n'e bakulu betchu, bamubikaa mwa butchindjibuse bw'e kufa, bera kumulyibusa. (ku mwita). ²¹Si kweyine, tchubano tchwabaa tchulangalyire okwo yi unga tchungula e Israeli. Na kulusha ebye byoshi, kulwarero lu lusiku lwa kahatchu binera bya bere. ²²Na kandji, bakasi bauma b'e mwetchu batchushalyimya, bayaa kwa shinda mishangya-shangya ya kulwarero. ²³Bera kuyina e mubilyi waye; bera kwisha n'e kuteta okwo belukilyirwe n'e ba malaika baba biraa okwo asene. ²⁴N'e bandji babaa alauma netchu bayaa kwa shinda bera kulola kunokwo, ng'okwo abwo bakasi batetaa. Si kweyine, batamulolaa kwo. ²⁵Yesu era kubabira, "Mwabwo mu mutamenyire, mu besh'e mitchima yisito y'e kwemera byoshi byatetchibwaa n'e barebi! ²⁶Kute! Bitabaa bishingenene Kristo e kubwona mano malyibukwo, n'ekuya mwa bwami bwaye?" ²⁷Era kutangira ku Musa n'e barebi bwoshi, Yesu era kubabalyikira mwa kakatchi k'e mandjiko mwoshi e byabaa bimwerekere yeyine. ²⁸Bera kuyika wofi n'oyo musi babaa baya mwo, ne Yesu era kuyira ng'ola waenderera kuya e muhondo. ²⁹Si bera kumushishilyisa, bera kumubira, "Ekala alauma netchu, kwa lyera e wolo, n'e butchufu bwelyire." Batcha, Yesu era kwingira era kwikala nabwo. ³⁰Na, ilyi aba er'alyi nabwo kwa bilyo, era kutola e mukati, era kuuyisha, era kuufuna, era kubawa. ³¹Emeho mabwo mera kubwookala, bera kumumenyerera; na businda era kubatereka. ³²Bera kubirana, "Kute! E mitchima yetchu itashaalukaa mwanda setchu mala mango abaa endjire ateta netchu mwa ndjira, n'e kutchubwoorera e mandjikwo?" ³³Bera kwimuka akwo kashangi, bera kualuka e Yerusalemu. Bera kubuana bala e kumi na muuma bakundemene, alauma na bala babaa balyi alauma nabwo, ³⁴bera kuteta, "Enawetchu afukire e kunalyi e kunalyi, naye elukilyire Simoni. ³⁵Nabwo bera kubabalyikira e myasi yoshi y'omwo ndjira, n'okwo bamenyerera Yesu e mango abaanya e mukati. ³⁶Na ilyi baba bera balyi mwa kubalyikisa eye myasi, Yesu yeyine era kwimanga e kakatchi kabwo, era kuba bira, "E bwolo bub'e mwenyu." ³⁷Si kweyine, bera kushalyima, bera kwobwowa busibu, bera kutanya nga balolyire kwa musimu. ³⁸Yesu era kuba bira, "Kute, mwobwoyire? Na kute mwayire mw'e karhinda mwa mitchima yenyu?" ³⁹Mulolae e mabwokwo manyi n'e maulu manyi, okwo nyeyine ono. Munyiate ate kwo, mulole okwo e musimu at'ete mubilyi n'e makinya ng'okwo munyilolyire kwo nyono nyi byete." ⁴⁰N'e nyuma s'e kut'etebye era kubalosa e mabwokwo n'e maulu maye. ⁴¹Batcha, e kuba batasa kwemera kwa bushi n'e bushaalukeye, balyi mwa kusomerwa, Yesu era kuba bira, "Mwete bilyo bichiye anola?" ⁴²Bera kumuwa tchimbi tch'efi yotchirwe. ⁴³Era kutchitola, era kutchilya e muhondo sabwo." ⁴⁴Businda, era kuba bira, "Eyera yi myasi yanyi naba biraa, e mango nabaa nyitchilyi alauma nenyu, okwo bishingenene biyikilyire byoshi byandjibwaa mwa mateeko ma Musa, n'omwo barebi n'e nyimbo (nanga)." ⁴⁵Mu mango aba bwoore e bwenge bwabwo, ilyi baala e kumenya e mandjiko. ⁴⁶Era kuba bira, "Batcha, ku byabaa byandjikirwe, okwo Kristo akalyibusbwa, n'e kwomwoka ilyi kufuka e lusiku lw'e kahatchu. ⁴⁷N'okwo e lubaa lwoshi bak'eyilyisibwa okw'esina lyaye, e myasi y'e kutchiaya n'e kubabalyirwa e byaa, kutangira e Yerusalemu.

⁴⁸Nenyu mu baamilyisa b'ene myasi. ⁴⁹Na mulolae, nyibaretererere e tchiraane tcha Tata alaanyaa. Si kweyine mwikale muno musi, kuyika mweresibwe e buashe kuteng'e ndonga. ⁵⁰Yesu era kubalongolana kuyika e Betania. Era kwimusa e mabwoko maye, era kubayisha. ⁵¹Na ilyi aba aliyi mwa kubayisha, era kutchiberula nabwo, era kwimusibwa e ndonga mwa mbingu. ⁵²Bera kutchikumba ye, businda bera kualuka e Yerusalemu mwa bushaaluke bunene. ⁵³Nabwo bera kwikala e bishangi byoshi mwa kanisa, kutonga ilyi kukusa Ongo.

John

Chapter 1

¹Kwa mutangiro wa byoshi kwabaa e mwasi. N'oyo mwasi abaa e mwa Ongo, n'oyo mwasi yi wabaa Ongo. ²N'oyo mwasi abaa e mwa Ongo e muhondo s'ekubumbibwa kwa ngasi kandju. ³Na byoshi byayilyikanaa k'oyo; (mwasi), na busira ye kutalyi kandju kwoshi kala kayilyikanaa. ⁴Mwanda saye mw'ekelamwo kwoshi kabaa kalyi, n'akwo kalamwo ku kabaa kamwore ilyi bulangare bw'e bandju. ⁵N'obwo bulangare bwendee bwalangala mwa mwisimya, tchiro n'emwisimya ata buyimaa. ⁶Ongo era kutchuma e mundju ubalangerwe Yoana. ⁷Oyola mundju eshaa ilyi aba mwamilyisa, w'obwo bulangare, na bwoshi ilyi bemera kuye. ⁸Oyo Yoana ata yi wabaa obwo bulangare, si kweyine eshaa ilyi aamilyise e ndonga s'obwo bulangare. ⁹Kwabaa kulyi obwo bulangare bw'e kunalyi, bulangare bula bwendee bwalomekera ngasi mundju, e mango bw'eshaa mwa butala. ¹⁰Abaa mwa butala, n'e butala kwabaa wo kwa bushi naye, tchiro n'e butala butamumenyaa. ¹¹Esha aera mw'e bandju baye, si e bandju baye ba Israeli batamwaangilyiraa ilyi bata mumenyaa. ¹²Si kweyine, bala bwoshi bamwaangilyire abawere e buashe bw'e kuyilyikana bana ba Ongo, bu bala bwoshi b'emeresina lyaye. ¹³Bala babutchirwe, ata kwa mikira; ilyi ata kwa kuhonda kw'e mubilyi, ilyi kwa kuhonda kwa mwenye mundju, si kwa kuhonda kwa Ongo. ¹⁴Noyo mwasi era kuyilyika mubilyi, era kwikala e mwetchu; netchu tchwera kulola kwa buashe bwaye, buashe buliyi nga mwana w'e tchusha kutenga e mwa Ongo Tata; ehure e lukoo n'e kunalyi. ¹⁵Yoana era kwana e bwamilyisa e ndonga saye, era kwirusa e murenge waye era kuteta, "Onola yi natetaa e myasi yaye oko, yi hunge weshaa e nyuma sanyi si abaa e muhondo sanyi; kwa bushi abaa wo nda nasa kuba wo." ¹⁶Kwa bushi mwa kakatchi k'e kuyilyisa kwaye, tchubwoshi tchwera kwangilyira e lukoo e ndonga s'e lukoo. ¹⁷Kwa bushi e mateeko matengaa kwa kubwoko kwa Musa; si e lukoo n'e kulyi byatengire kwa kubwoko kwa Yesu Kristo. ¹⁸Kutalyi e mundju ola walolyire ku Ongo mango mauma, si Ongo Yesu Kristo yi mwana waye w'etchusha, ulyi mwa tchifuba tcha Tata, onola yi wamwerekanyire. ¹⁹No buno bu bwamilyisa bwa Yoana, e mango e Bayahudi batchumaa er'alyi e bahosi n'e balawi kuteng'e Yerusalemu; ilyi bamubusa, "Woyo unde?" ²⁰Ne Yoana era kwemera, ata layiraa; era kwemera n'e kuteta kwa "Nyono ata nyi Kristo, Masiya!" ²¹Bera kumubusa, "Na ndetchiye kasi?, Woyo u Eliya?" Era kuhusa oko atanyi Eliya. "Woyo u ula murebi tchwendjire tchwalyindjira oyonge esha?" Yoana era kuhusa, "Nanga." ²²Na batcha bera kumubusa, "Unde? ilyi tchuya kubawa ehuso abwo batchutchumaa?" Kute watetchire e ndonga sawe weyine? ²³Era kuteta, nyono nyilyi murenge w'e mundju walyira mwa lukiya, "Mukubule e ndjira y'enawetchu! Ng'oko atetaa e murebi Isaya." ²⁴Nabwo abwo batchumwaa e mwa Yoana, batengaa e mw'e ba farisayo. ²⁵Bera kumubusa, "Bera kumubira, kute batcha wendjire wabatisa e mango woyo ata u Kristo, ilyi Eliya, ilyi oyo murebi?" ²⁶Yoana era kbahusa era kuteta, "Nyono nendjire nabatisa kwa meshi, si e kakatchi kenyu y'e mangire oyo mutamenyire. ²⁷Yi ukesha e nyuma sanyi, oyola yi ndanga ala e kubwoola e milyisi y'e tchirato tchaye. ²⁸E byera byayilyikanaa e Bethania e shilyisa s'e Yordani. Yi Yoana abaa aliyi endjire abatisa. ²⁹E lusiku lwe kabilyi e nyuma s'ebye, Yoana era kulola Yesu esha er'alyi. Era kubira e lubaa, "Mulolae! E mwana w'e tchibusi wa Ongo, yi ubetchure e byaa by'e butala bwoshi. ³⁰Onola yi natetaa e myasi yaye oko, enge y'esha e mundju e nyuma sanyi, ola wabaa e muhondo sanyi; kwa bushi abaa wo e muhondo sanyi. ³¹Tchiro nyono ndamumenyaa; si ilyi amenyekana e mwe ba Israeli tchi tchatchumire nyono nesha nabatisa kwa meshi. ³²Kandji Yoana era kwamilyisa, era kuteta, "Nalolyire muka mweru wa Ongo, endjire anda ala nga ngulyimba kuteng'e mbingu; naye era kwikala e ndonga saye. ³³Tchiro nyono nda mumenyaa; si oyo wanyekaa kubatisa kwa meshi, yi wanyibiraa, "Ola ungalola e muka wa Ongo anda ala, n'ekwikala e ndonga saye, oyola yi unga batisa kwa muka mweru wa Ongo. ³⁴Nanyi namulolyire kwo, kandji ny'amilyisise oko yi mwana wa Ongo." ³⁵Na kandji e lusiku lwe kabilyi e nyuma, Yoana abaa emangire alauma na baanda baye babilyi. ³⁶Na batcha, bera kulola Yesu endjire aenda, era kuteta, "Mulolae e mwana w'e tchibusi wa Ongo!" ³⁷Abwo baanda babilyi ba Yoana bera kunva ateta, bera kukulyikira Yesu. ³⁸Yesu era kualuka, era kubalola kwo bamukulyikire, era kuba busa, "Nde mwahonda?" Bera kumuhusa, "Rabi, ku kuteta: Mwalyimu ngayi wikere?" ³⁹Yesu era kubahusa, "Mwishe alauma nanyi, nenyu mungabwona ala nyilyi. Bera kuenda, bera kuyika ala ekere ilyi al'alyi, bera kwikala wo olo lusiku. Na ilyi byaba bishangi ekumi. ⁴⁰Andrea, mwenye wabwo ne Simoni Petro, abaa muuma wa bala babilyi bwonvaa kwa Yoana ateta, na bera kumukulyikira Yesu. ⁴¹Na ilyi alola kwo mwenye

wabwo Simoni yeyine, era kumubira, "Tchwalolyire ku Masiya, Ola ubalangi rwe Kristo!" ⁴²Andrea, era kweka Simoni e mwa Yesu. Naye Yesu ilyi amulola kwo, era kumubira, "Woyo u Simoni, mwana wa Yoana, nawe ungera wabalangirwa Kefa ku kuteta Petro, ilyi ekoyi." ⁴³E lusiku lwa kabilyi e nyuma s'ebye, Yesu era kuhonda kuya e Galilaya. Naye Yesu era kulola kwo Filipo. Yesu era kumubira, "Unyikulyikire." ⁴⁴Naye Filipo abaa mundju w'e Bethsaida, mundju w'e mwabwo Andrea ne Petro. ⁴⁵Filipo era kubwona Nathanaeli, era kumubira, "Tchwalolyire kw'ola wandjikirwaa ne Musa mwa kakatchi k'e Torati, n'e barebi, Yesu, mwana wa Yusufu, mundju w'e Nazareti." ⁴⁶Nathanaeli era kumubusa, "Kungaba e mwasi ilyi e kandju kabuya kutenga e Nazareti?" Filipo era kumuhusa, "Wishe ulole." ⁴⁷Na ilyi Yesu alola Nathanaeli esha er'alyi, era kutangira ateta e myasi yaye, " Lolaa, e mu Israeli w'e kunalyi; mwanda saye mutalyi karinda!" ⁴⁸Nathanaeli era kumubira; "Kute wayikire e kunyimenyerera?" Yesu era kuhusa; era kumubira, "E muhondo Filipo atasa kukubalangira, e mango wabaa utchilyi eala masina m'e mutchi nakulolaa kwo." ⁴⁹Nathanaeli era kumuhusa, "Rabi, Woyo ulyi mwana wa Ongo, u mwami w'e Israeli." ⁵⁰Yesu era kuhusa, era kumubira, "Kwa bushi nakubiraa oko nakulolaa kwo e masina m'e mutchi, tchi tchatchumire wemera? Ungalola ku myasi ilyi binene kulusha bine." ⁵¹Ne Yesu era kumubira, "Mwemere, mwemere nyibabilyire, mungalola e mbingu seukere, ne ba malaika ba Ongo bandaala n'e kuya e ndonga s'e mwana wa Adamu."

Chapter 2

¹Na ilyi lwayika e lusiku lw'e kahatchu kwera kuba e buya e Kana, musi w'e Galilaya; naye nyina wa Yesu abaa alyi wo. ²Yesu naye abaa alalyikirwe kw'obwo buya alauma n'e baanda baye. ³Na ilyi e divai yabawera, nyina wa Yesu era kumubira, "Batatchet'edivai." ⁴Yesu era kumuhusa nyina, "Muwolyi, tchiye tchwete tchunawe? E bishangi byanyi bitasa kuyika." ⁵Nyina era kubira e bakosi, "Muyire ngasi kula angababira." ⁶Na awola abaa alyi nyowero elyinda sa makoyi, nase sabaa sibikirwe awola kwa bushi n'e kwowera mwo ng'oko e Bayahudi bendee baba bakomere e kuyira, ngasi lowero lwabaa lungaya mwo mirengo makumi 75 elyi 115. ⁷Yesu era kubabira, "Mwihuse ese nyowero meshi!" Nabwo bera kusihusa kuyika e ndonga. ⁸Ilyi baba bera basihusaa, Yesu era kubabira, "Mwere mwafoma, mwekere e mukulu kulu w'e buya," n'e bakosi bera kuyira batcha, bera kumwekera. ⁹Na e mukulu kulu w'e buya ilyi alamba kwamwo meshi kute maalukire divai, (na atamenyire ngayi matengire, si e bakosi bu bamenyaa, abwo bafomaa amwo meshi), oyo mukulukulu w'e buya era kubalangira muya mulume. ¹⁰Era kumubira, "Ngasi mundju kwa buya ende akubula e divai ilyi e mafu mabuya; na nga e bandju bamalyire kumwa mu mango ende areta e mafu marembire; si woyo wabikire e mafu mabuya kuyika batcha." ¹¹Oyo mutangiro w'e bisomerene, Yesu auyiraa e Kana y'e Galilaya, era kwerekana e buashe bwaye, n'e baanda baye bera kumwemera. ¹²E nyuma s'ebye, Yesu era kwandaala kuya e Kapernaumu, yeyine ne nyina ne benye wabwo n'e baanda baye; bera kwikal'eye siku sieke. ¹³N'e Pasaka y'e Bayahudi yabaa yera yilyi ofi; naye Yesu era kuenda kuyika e Yerusalemu. ¹⁴Era kulola mwa kanisa, e bandju bendjire bausa e ngafu n'e bibusi n'e ngulyimba, nee bandju b'e kukaba e faranga bekere. ¹⁵Yesu era kuluka e mulyisi, era kubakorokanya bwoshi mwa kanisa, n'e bibusi n'e ngafu; era kushesha e faranga s'e bendee bakaba e faranga, era kufunyikira ilyi kushandabanya e meza mabwo. ¹⁶Era kubira abwo bendee bausa e ngulyimba, "Mukule binera; mutayiraa e nyumba ya Tata kuba ya kuusisa mwo!" ¹⁷E baanda baye bera kukengera kwa byaandji kirwe, e mufula w'e nyumba yawe unga nyita. "Nyisimire e nyumba yawe busibu, Ongo, kuyika kwa nyingafa kuye." ¹⁸Na batcha e Bayahudi bera kumuhusa, bera kumubira, "Tchisomerene tchi tchiye watchulosa ilyi tchumenya kwa wendjire wayira bine?" ¹⁹Yesu era kubahusa, era kubabira, "Mushande kano kanisa, nanyi mwa siku ehatchu nyinga kebaka ilyi nyingakemanza. ²⁰Na batcha, e Bayahudi bera kuteta, "Kano kanisa kebakibwaa kwa bishangi bya myaka makumi mane na ndatchu, nawe kute ungakemanza mwa siku ehatchu?" ²¹Si kweyine, Yesu atetaa e kanisa k'e mubilyi waye, si at'e kanisa k'e nyumba. ²²Si e mango afukaa ilyi omwoka kutenga mwa shinda, e baanda baye bera kukengera kwa yesu atetaa ebye, bera kwemera amwo maandjiko n'oyo mwasi watetchibwaa ne Yesu. ²³Na ilyi Yesu aba er'alyi e Yerusalemu, kwa lusiku lukulu lw'e Pasaka, bandju banene bera kwemera e sina lyaye, e mango balolyire kwa bisomerene ayiraa. ²⁴Si kweyine, Yesu atatchimenyesaa ilyi kutch'erekana kubwo; kwa bushi abaa abamenyire bwoshi. ²⁵Na kwabushi atabaa ete mbusha ya mundju e kuamilyisa e ndonga saye; kwa bushi yeyine abaa amenyire e bilyi mu ngasi mundju ilyi mu benye mundju.

Chapter 3

¹Na kwabaa mundju muuma w'e Bafarisayo, e sina lyaye yi Nikodemu, mukulu w'e Bayahudi. ²Onola era kwishira Yesu butchufu, era kububira, "Rabi, tchumenyire kwa uliyi Mwiylilyisa, na watengaa e mwa Ongo; kwa bushi kutalyi e mundju ola unga ala kuyira bine bisomerene wendjire wayira woyo, Ongo abe alauma." ³Naye Yesu era kumuhusa, era kumubira, "Wemere, Wemere, nyikubilyire, nga e mundju ata butchirwe e bwa kabilyi, atangaala kwingira ilyi kuya mwa bwami bwa Ongo." ⁴Nikodemu era kumubusa, "Kut'e mundju angaala ilyi angahuba kubutchibwa ma era muhosi? Kute angahuba kuya mwanda ya nyina ilyi abutchibwa e bwa kabilyi?" ⁵Yesu era kumuhusa, era kumubira, "Emera, Emera nyikubilyire, nga e mundju ata butchirwe kwa meshi n'oko mutchima, atang'engira mwa bwami bwa Ongo." ⁶E kandju kabutchirwe kwa mubilyi kalyi ka mubilyi; n'e kandju kabutchirwe kwa mutchima ilyi kwa muka, kalyi ka mutchima. ⁷Utasomerwaa kwa bushi nakubilyire oko nakubilyire, bishingenene mutchibwe e bwa kabilyi. ⁸E mbusi yende yaya ene n'ene, n'e murenge waye wende waunva, si kweyine utangamenya ngayi yatenga na ngayi yaya; na batcha kw'e mundju wabutchirwe kwa mutchima. ⁹Nikodemu era kumuhusa, era kumubira, "Kute bine wendjire wateta bingaba ilyi bingayikilyira?" ¹⁰Yesu era kuhusa, era kumubira, "Kute, woyo uliyi mwiylilyisa w'e Israeli, ne bine utabimenyire?" ¹¹Emera, Emera, nyikubilyire kwa, "Ebye tchumenyire tchwende tchwabiteta, n'ebye tchwabwene tchwendjire tchwamyamilyisa; tchiro n'e bwamilyisa bwetchu muta bwemere." ¹²Nga nyibabiyire ebye butala, na mutabyemere, kute mungemera e mango nyinga babira ebyera mbingu? ¹³Na kutalyi e mundju ola wera uyikire e mbingu, si ola wandaalaa kut'enga e mbingu, yi mwana wa Adamu. ¹⁴Na ng'okula Musa emusaa era ndjoka mwa lukiya, kunoko e mwana w'e mundju ang'e musibwa. ¹⁵Ilyi ngasi mundju ola w'emere abe ilyi abwon'ekalamwo k'e myaka n'e myaka mwa kakatchi kaye. ¹⁶Kwa bushi n'oko Ongo asimire e butala, na kuyika era kwana e mwana waye w'e tchusha, ilyi ngasi mundju ola ukamwemera abe n'e kalamwo k'e siku n'e siku. ¹⁷Kwa bushi Ongo atatchumaa e mwana waye mwa butala, ilyi alibusa e butala, si e butala bufumisibwa mwa kakatchi kaye. ¹⁸Ola ukamwemera atakatchindjibusibwa; ola utak'emera era atchindjibusibwe; kwa bushi at'emeraa e sina ly'e mwana w'e tchusha wa Ongo. ¹⁹No buno, bu buliyi butchindjibuke; e kuba e bulangare bweshire mwa butala, n'e bandju bera kusima e mwisimya kulusha e bulangare; kwa bushi e biyiro ilyi e mikoresi yabwo yabaa yibi ilyi ya kuayisa. ²⁰Kwa bushi ngasi mundju ola w'ende wakola e bibi ende aaya e bulangare, na tchiro atangaya era bulangare buliyi, e biyiro ilyi e mikoresi yaye yinga kalyiyirwa. ²¹Si ola w'ende wayira e bilyi bibuya end'aya era e bulangare buliyi, ilyi e biyiro byaye bibonekane e kunalyi kwa byakolyibwa mwa kakatchi ka Ongo. ²²E nyuma s'ebye, Yesu n'e baanda baye bera kuenda n'e kuya mwa tchiwo tch'e Buyahudi. Era kureerera eyera alauma nabwo, era kubatisa bandju bata baeke. ²³Ne Yoana naye endee abatisa e bandju e Ainoni, ofi n'e Salimu, kwa bushi eyera yabaa yihur'emeshi. N'e bandju bera kumwi shira, bera kubatisibwa. ²⁴Kwa bushi Yoana abaa atasa kubikwa mwa buroko. ²⁵Na batcha, kwera kuba e bwaka e kakatchi k'e baanda ba Yoana na Myahudi muuma e ndonga s'e kutchesibwa. ²⁶Bera kumwendera Yoana, bera kumubira ilyi kumubusa, "Rabi ilyi Mwiylilyisa, ola wabaa nawe e shilyisa s'e lushi w'e Yordani, ola wanyiraa e buamilyisa, lolaa, endjire abatisa n'e bandju bwoshi bayire eralyi." ²⁷Yoana era kuhusa, era kuteta, "Kutalyi e mundju woshi ola unga angilyira e mwasi woshi woshi, nga ateresibwe wo kutenga e mbingu. ²⁸Mwabwo mubiyine munyi amalyisise oko natetaa, kwa ata nyono nyi Kristo, si natchumirwe e muhondo saye." ²⁹Ola uliyi ne muya mukasi yi muya mulume; si kweyine mwira wa muya mulume ende emeanga n'e kunvilyisa ebye muya mulume amubira ilyi ateta, na ende ashaalukira busibu e murenge wa muya mulume. ³⁰Na batcha buno bushaaluke bwanyi bwayikilyire. Oyola yi ushingenene e kwimusibwa, na nyono ny'andasibwe. ³¹Oyola w'eshire kut'enge ndonga yi uliyi e ndonga sa byoshi. Ola uliyi w'e butala, e mutangiro waye buliyi e butala, naye ende ateta e bye butala. si oyo w'eshire kuteng'e mbingu yi uliyi e ndonga sa byoshi. ³²Ebye alolyire kwo n'e kunva, by'ende aamilyisa, na tchiro kutalyi ola w'onvire e kuamilyisa kwaye. ³³E mundju woshi ola w'emeresise e buamilyisi bwaye, oyola abikire e tchimenyeso kwa Ongo aliyi w'e kunalyi. ³⁴Kwa bushi e mundju woshi ola watchumirwe ne Ongo, ende ateta e myasi ya Ongo; kwa watamalwa e mutchima kwa luero. ³⁵Tata asimire e mwana waye, naye amweresise byoshi mwa kubwoko kwaye. ³⁶Ola mundju woshi ukemera e mwana waye, akabwona e kalamwo k'e myaka n'e myaka; ola utak'emere e mwana wa Ongo, atakabwona e kalamwo, si butchindjibuke bwa Ongo bumwikalyire ilyi buliyi e ndonga saye.

Chapter 4

¹Na batcha, ilyi enawetchu Yesu amenya oko e Mafarisayo bw'onvire oko Yesu er'ete baanda banene kulusha Yoana, n'e kuba batisa; ²(si kweyine Yesu yeyine ata batisaa, si e baanda baye). ³Yesu era kutenga e Buyahudi na era kushabuka, era kuya e businda bw'e Galilaya. ⁴Naye at'obwowaa e kurenga mwa katchi katchi k'e Samaria. ⁵Na batcha, era kuyika mwa musu w'e Samaria, ubalangirwe Sikari, ofi ne lyir'ehwa Yakobo eresaa e mwana waye Yusufu. ⁶Nawo abaa alyi e tchisiba ilyi e fomwo lya Yakobo. Na batcha Yesu, kwa bushi abaa atamire kwa lubalamwo ilyi e luenzi lwaye, naye era kwikala awo e fomwo. Na byabaa bishangi ofi ndatchu bya mushi. ⁷Kwera kwisha e mukasi Musamaria, kwisha kufoma e meshi. Yesu era kumubira, "Nyiw'e meshi nyimwe." ⁸Kwa bushi e baanda baye babaa bayire kwa musu, kuula e bilyo. ⁹Na oyo mukasi Msamaria, era kumubira, "Kute binga alyikana woyo u Myahudi wahonda e meshi kutenga era nyilyi nyono nyi mukasi Msamaria? (Kwa bushi e Bayahudi n'e Basamaria bataba lushangi.)" ¹⁰Yesu era kuhusa, era kumubira, "Nga ungabere wishi e miyisha ilyi e lwembo lwa Ongo, na umenye oko nd'ono wakubira, 'Nyiw'e meshi nyimwe,' unga mubilyire, naye anga kw'er'emeshi m'ekalamwo." ¹¹Oyo mukasi era kumubira, "Enawetchu, utete kandju ka kufomera mwo e meshi, n'e fomwo lyilyi lyire; batcha, ngayi wakulyire amwo meshi m'et'e kalamwo?" ¹²Kute! Woyo u mukulu kulusha Tata wetchu Yakobo, yi watchweresaa lyin'e fomwo, na yeyine era kumwa emeshi me lyin'e fomwo, n'e bana baye nabwo, n'e bihwekwa ilyi e nyama saye." ¹³Yesu era kuhusa, era kumubira, "Ngasi ola wende wamwa mano meshi, end'ahuba kunv'e mbusha; ¹⁴si ngasi ola woshi ukamwa amwo meshi nyimweresise nyono, ata bwona mbusha e myaka n'e myaka; si amwo meshi nyinga muwa, mangaba mwanda saye ehokololo y'e meshi, kutenga e kalamwo k'e myaka n'e myaka." ¹⁵Oyo mukasi era kumubira, "Enawetchu, unyiwe amwo meshi, nyimamwe, ndatchishaa kunv'e mbusha kandji, ilyi nda tchihuba kwisha anola e kufoma." ¹⁶Yesu era kumubira, "Wende kubalangira eba wawe, mwishi naye anola." ¹⁷Oyo mukasi era kuhusa, era kuteta, "Ndete mulume." Yesu era kumubira, "Watetchire kubuya, oko utete mulume, ¹⁸kwa bushi wabaa wete balume batanu, n'oyo wete naye ata mulume wawe; na batcha watetchire kubuya." ¹⁹Oyo mukasi era kumubira, "Nalolyire kwa ulyi murebi. ²⁰Ba tata batchikumbaa Ongo mw'ono muruko ilyi mw'ene ndjulungu, nenyu mwende mwateta kwa e Yerusalemu yi yitchushingenene e kutchikumbira Ongo." ²¹Yesu era kumubira, "Nyama, unyemere, e bishangi byesha, bira mutatchikumbe tata mw'ene ndjulungu ilyi mw'ono muruko, ilyi eye Yerusalemu." ²²Mwabwo mwemere ebye muta menyire; tchubano tchwemere ebye tchumenyire; kwa bushi e butchunguke butengire e mwe Bayahudi. ²³Si kweyine, e bishangi byesha, nabye byera bilyi wo, bishangi bira e bang'e mera Tata bamwe mera mwa mutchima n'e kunalyi. Kwa bushi Tata ende ahonda e bandju balyi ngabwo bamwemere. ²⁴Ongo alyi muka, na bala b'ende bamwemera lyi e bende batchikumba ye bashingenene bamwemere ilyi batchikumbe ye mwa muka n'e kunalyi." ²⁵Oyo mukasi era kumubira, "Nyimenyire kwa Masiya atchisha (ola ubalangirwe "Kristo"). Naye, e mango ak'esha, akatchubwoorera byoshi." ²⁶Yesu era kumubira, "Nyono nendjire nateta nawe, nyi ye!" ²⁷Na mw'etche tchishangi, e baanda baye bera kwisha, bera kusomerwa kwa bushi endjire aanyira ilyi ashambala n'e mukasi; si kutalyi ewa tetchire ilyi kubusa, "Tchiye wahonda?", ilyi e kubusa, "Kute wendjire wateta naye?" ²⁸Na batcha, oyo mukasi era kureka e ndaa yaye, era kuya kwa musu, era kubalyikira e bandju ebye abwene kwo. ²⁹"Mwishe, mulole e mundju ola wanyibilyire e byanyi byoshi nayiraa. Kute! Atanga onola yi Kristo, ubalangirwe Masiya?" ³⁰Na batcha, bandju bengi bera kutenga kwa musu, bera kuya era Yesu alyi. ³¹Na, e nyuma sawo e baanda baye bera kumushishilyisa, bera kumubira, "Rabi ilyi mwiwilyi sa, ulye bilyo bieke." ³²Yesu era kubahusa, era kubabira, "Nyono nyet'e bilyo bira mwabwo mutamenyire." ³³Batcha, e baanda baye bera kubusanya, "Kute! Kuly'e mundju wamureterere e bilyo?" ³⁴Yesu era kubabira, "E bilyo byanyi bi bibine, nyiyire e kuhonda kw'ola wanyi tchumaa, ilyi nyiyikilyisa e mukolo waye." ³⁵Mwabwo, mut'ende mwateta kwa, kwashiba myesi ene, ilyi e mbuto sera? Lolaa, nyono nyiba bilyire, "Mwimuse e meho menyu mutchumbikise e mahwa, oko mera melyire, mera malyi ofi e kuumbulwa." ³⁶N'ola w'ende waumbula ende aangilyira e lwembo, n'e kukundamanya e biumbulwa ilyi e mbuto kwa kalamwo k'e myaka n'e myaka, ilyi ola wayingaa n'ola waumbula bashaaluke alauma. ³⁷Kwa bushi, awola u e mwasi end'aba w'e kunalyi. Muuma ende ayinga, n'eundji ana umbula. ³⁸Nyono nabatchumire, muumbule ebye muta lyibukiraa; e bandji bu balyibukaa, nenyu mwayire ilyi mwengilyire mwa malyibuko mabwo." ³⁹Na mwa kakatchi k'oyo musu w'e Samaria, bandju bengi bera kwemera Yesu, kwa bushi n'e mwasi w'oyo mukasi, waamilyisaa oko, "Anyibiraa e byanyi byoshi nayiraa." ⁴⁰Batcha, ilyi abwo Basamaria bayaa era Yesu alyi, bera kumushishilyisa oko ekale e mwabwo; naye era kwikal'eye siku ebilyi. ⁴¹Bandju banene busibu bera kwemera Yesu kwa bushi n'e myasi yaye. ⁴²Bera kubira oyo mukasi; "Batcha tchwemere ata kwa bushi n'e myasi yawe yeyine; kwa bushi tchubeyine tchwonvire, kandji tchumenyire oko e kunalyi onola yi mutchungusi w'e butala." ⁴³N'e nyuma y'ese siku ebilyi eye Samaria, Yesu era kuteng'eye alauma n'e baanda baye, era kuya e Galilaya. ⁴⁴(Kwa bushi Yesu yeyine aamilyisaa oko, e murebi ata kengibwa mwa tchiwo tchaye.) ⁴⁵Na batcha, ilyi

atenga e Galilaya, e be Galilaya bera kumumwoera kwa bushi balolyire byoshi ebye akolaa ilyi ayiraa e Yerusalemu amwo mango m'e lusiku lukulu; kwa bushi abwola nabwo bayaa ye oko lukulu.⁴⁶ Na ilyi Yesu ayika kandji e Kana y'e Galilaya. (Awola u aalulaa e meshi kuba divai.) Na yabaa mukulu kulu muuma abaa ete e mwana waye mulwala kwa luendo lwa bilometre 27, oyo mwana waye abaa mulwal.⁴⁷ E mango oyo mundju onvire oko Yesu eshire kuteng'e Buyahudi kuyika e Galilaya, era kuya era Yesu alyi, era kumushishilyisa n'e kuteta, "Wishe ufumye e mwana wanyi. Kwa bushi abaa alyi ofi kufa!"⁴⁸ Batcha, Yesu era kumubira, "Nga mutalolyire ko e bisomerene mutanyemere e kunalyi!"⁴⁹ Oyo mukulu kulu era kumubira, "Enawetchu, wandaale kuno e mwana wanyi atasa kufa."⁵⁰ Yesu era kumubira, "Wende. E mwana wawe asene." Oyo mundju era kwemera oyo mwasi abirwaa ne Yesu, naye era kuenda kuya e mwaye.⁵¹ Na ilyi aba atchilyi andaala, e baanda ilyi ndjumwa saye bera kumumwoera, bera kumubira ilyi kuteta, "kwa e mwana waye asene."⁵² Batcha, era kubabusa, "E myasi y'etchishangi tchira atangiraa onva kubuya?" Nabwo bera kumubira, "Omwoolo, bishangi bilyinda bya mushi, lyi e bulwala bwamurekaa."⁵³ Batcha, eshe w'oyo mwana era kukengera oko e kashangi kalyi ngako omwoolo, k'abirwaa ne Yesu, "oko e mwana waye asene." Era kwemera Yesu alauma n'e bw'omwo mwaye.⁵⁴ Etchera tchi tchisomerene tcha kabilyi Yesu ayiraa. Ilyi aba era atengaa e Galilaya, kuya e Yudea.

Chapter 5

¹E nyuma s'ebye kwabaa e lusiku lukulu lw'e Bayahudi; ne Yesu era kwandaala kuya e Yerusalemu. ²N'eye Yerusalemu, ala e lunvi lw'e bibusi abaa aliyi e fomwo, lyibalangirwe kwa tchiebrania Bethesaida, n'elye fomwo lyabaa lyete nyunvi iliyi biso bitanu. ³Mwanda s'elye fomwo iliyi tchisiba, bandju banene (balwala), babaa baondjere, e miuta, e birema, n'ebwolyire e binga, (bendee balyindjira e meshi mataate.) ⁴Kwa bushi kulyi e bishangi malaika (wa Ongo) endee andaala, an'engira mw'etche tchisiba, anashaanya iliyi kubirundjula amwo meshi. Na ola wengilyire mutanzi mwamwo meshi e nyuma s'ekubirundjulwa, anafuma e ndjwala soshi sabaa simwete. ⁵Nawo abaa mundju muuma, ola utabaa aalyire iliyi abaa mulwala myaka 38. ⁶Ilyi Yesu abwona ono mundju awondjere, naye era kumenya oko aliyi batcha siku singi, era kumubira, "Uhondjire ufume?" ⁷Oyo mulwala era kumuhusa, "Enawetchu, nyono ndete mundju w'e kunyibika mwa tchisiba, e mango e meshi mabirundjulwe, si e mango nyende neshi, eundji mundju anaandala e muhondo sanyi." ⁸Yesu era kumubira, "Emuka! Tola e ndjingo iliyi e kashalo kawe, uende!" ⁹Unawo oyo mundju era kuba muuma uma, era kutola e ndjingo yaye era kuenda. N'olo lusiku lwabaa lwa sabato. ¹⁰Kwa bushi n'oko, e Bayahudi bera kubira oyo wafumisibwaa, "Kulwarero lulyi lwa sabato, na bitalyi bibuya e mwawe, e kweka e ndjingo." ¹¹Oyo mundju era kubahusa, "Oyo wanyilamyaa, yi wanyibiraa, eka endjingo yawe uende!" ¹²Bera kumubusa, "Nde oyo wakubira tola e ndjingo yawe uende?" ¹³Si kweyine oyo mundju wafumisibwaa, atamenyaa nde, kwa bushi Yesu abaa atchiberule nabwo, kwa bushi awola abaa aliyi bandju banene. ¹⁴E nyuma s'ebye, Yesu era kumubuana mwanda s'e kanisa, era kumubira, "Lolaa, wera uliyi muuma uma; utatchiyiraa byaa kandji, kungesha kukuyikira eundji mwasi uliyi mubi busibu. ¹⁵Oyo era kuenda, era kubalyikira e Bayahudi eye myasi oko Yesu yi wamufumyaa, iliyi kumuyira muuma uma. ¹⁶Kwa bushi n'oko, e Bayahudi bera kumusimba Yesu, kwa bushi ayiraa ebye e lusiku lw'e sabato. ¹⁷Yesu era kubahusa, "Tata endjire ayira e mukolo kuyika batcha, nanyi nendjire nayika e mukolo." ¹⁸Batcha, kwa bushi n'oko, e Bayahudi bera kuenderera e kuhonda e kumuwita, kwa bushi atasheresise e sabato yeyine, si alauma n'ebye abalangiraa Ongo ambu y'eshe, era kutchiyira kuuma ne Ongo. ¹⁹Batcha, Yesu era kubahusa, era kubabira, "Mwemere, mwemere nyibabilyire, e mwana atangaala kuyira e mwasi yeyine, si ola mwasi alolyire eshe ayira; kwa bushi byoshi ebye endjire ayira, by'emwana waye naye anganayira. ²⁰Kwa bushi Tata asimire e mwana, na yi wende wamulosa byoshi ebye endjire ayira yeyine, tchiro n'e mikolo yinene kulusha eyera anga mulosa ye, iliyi mwabwo muala e kusomerwa. ²¹Kwa bushi ng'oko Tata ende emwola e bandju n'e kubayira basene, kunoko kunoko e mwana waye ende alamyaa bala ahondjire. ²²Kandji Tata atakatchindjibusa mundju woshi woshi, si kweyine eresise e mwana waye e butchi ndjibuke; ²³ilyi e bandju bwoshi baala kukenga e mwana, ng'oko baba bakengire Tata. Ola utakengire e mwana (wa Ongo), atanga ala kukenga Tata ola wamutchumaa. ²⁴Mwemere, mwemere, nyibabilyire, "Ola okonva e myasi yanyi, n'ekwemera ola wanyitchumaa et'e kalamwo k'e myaka n'e myaka; na batcha atatchiya mwa butchindjibuke, si arengire kutenga mwa lufu kuya mwa kalamwo. ²⁵Mwemere, mwemere, nyibabilyire, "E tchisha ngi tcheshire, tchera tchinalyi wo, e bafu bak'onva e murenge w'e mwana wa Ongo, nabwo bakaunva bakalama. ²⁶Kwa bushi, ng'oko Tata et'e kalamwo mwa buuma uma bwaye, kunoko eresise e mwana waye e kalamwo mwa buuma uma bwaye. ²⁷Naye Tata era kunyiwa e buashe bw'ekuyira e butchindji buke kwa bushi nyilyi mwana wa Adamu. ²⁸Mutasomerwaa kwa bushi n'ene myasi; kwa bushi e bishangi byesha, bira e bandju bwoshi balyi mwa shinda bak'onva e murenge waye, ²⁹nabwo bak'omwoka, bala bayiraa e mabuya kwa kwomwoka kw'e kalamwo, na bala bayiraa e mabi kwa kwomwoka kw'e butchindjibuke. ³⁰Nyono ndangaala kuyira e mwasi nyeyine, ng'oko nonvire, kunyende natchindjibusa; n'e butchindjibuse bwanyi buliyi bw'e kunalyi, kwa bushi e kuhonda kwanyi nyono kutalyi kwa lubero, si e kuhonda kw'ola wanyitchumaa. ³¹Nyono iliyi nyinga tchaamilyisisa nyeyine, e buamilyisi bwanyi butalyi bw'e kunalyi. ³²Kulyi eundji ola w'ende wanyiamilyisisa; nanyi nyimenyire oko e buamilyisi bwaye bula endjire anyiamilyisisa buliyi bw'e kunalyi. ³³Mwabwo mwatchumaa e bandju e mwa Yoana mabatisa, naye era kuamilyisa e kunalyi. ³⁴Sikweyine nyono ndaangilyira e buamilyisa emwe benye mundju, si kweyine nyitetchire bine iliyi Ongo aala e kubatchungula. ³⁵Yoana mabatisa yi wabaa kamwore kakorera n'ekulomeka, nenyu mwera kuhonda e kushaalukira e bulangare bwaye kwa bishangi bieke. ³⁶Si kweyine e buamilyisi bula nyete nyono buliyi bunene kulusha e buamilyisi bwa Yoane; kwa bushi era mikolo Tata anyeresaa nayimalyire, n'eye mikolo yeyine yendjire yanyi amilyisisa oko Tata yi wanyitchumaa. ³⁷Ne Tata wanyitchuma anyi amilyisise. Mutonvaa e murenge waye tchiro n'e mango mauma, iliyi kulola kwa shushanyo yaye. ³⁸Tchiro e mwasi waye muta w'ete mwa mitchima yenyu, kwa bushi mut'emere ola watchumibwa naye. ³⁹Mwende mwatchumbikisa e mandjiko, kwa bushi mwabwo mwende mwatanya kwa mw'ete e kalamwo k'e siku soshi mwanda saye; n'ebye bi byende byanyiresa e buamilyisi. ⁴⁰Na tchiro mutahondjire kwisha era nyilyi iliyi mubwona e kuba n'e kalamwo. ⁴¹Nyono nda angalyiraa e bukuse kuteng'e mwa mwenye mundju. ⁴²Si kweyine nyiba menyire mwabwo oko mute'te e busime bwa Tata

Ongo mwa nda senyu.⁴³Nyono neshire kw'e sina lya Tata, na mwabwo muta nyiangilyiraa; s'ily'eundji mundju angesha kw'e sina lyaye mwana mwangilyira. ⁴⁴Kute munga ala e kwemera mwabwo mu mwende mwangilyira ilyi mwende mweresanya e bukuse mubeyine ku mubeyine, no bula bukuse kutenga e mwa Ongo muuma w'e kunalyi muta buhonda?⁴⁵Mutatanyaa kwa nyono nyinga bahobeka ilyi kubashitaka era mwa Tata; si kulyi ola unga bahobeka, yi Musa, na yi mulangalyire ilyi yi mutchikubayilyire mwabwo. ⁴⁶Kwa bushi, nga mwemera Musa, mungana nyemere nanyi; kwa bushi Musa aandjikaa e myasi yanyi. ⁴⁷S i kweyine, oko mut'emeraa e myasi ilyi e maandjiko maye, kute kwa mung'emera e myasi yanyi!

Chapter 6

¹E nyuma s'ebye, Yesu era kuendja, kuya eshilyisa s'e nyanda y'e Galilaya, na yi nyandja y'e Tiberia. ²N'e mukundamano munene era kumukulyikira, kwa bushi balolaa oko bisomerene ayilyiraa e balwala. ³Ne Yesu era kuya kwa ndjulungu, era kwikal'eye n'e baanda baye. ⁴N'e Pasaka, lusiku lukulu lw'e Bayahudi, lwabaa lulyi ofi. ⁵Na, ilyi Yesu emusa e meho maye, era kulola mukundamano munene wa bandju esha er'alyi, Yesu era kubira Filipino, "Ngayi tchwaulyira e mikati, ilyi bano bandju bwoshi balya?" ⁶Na atetaa batcha, ilyi amutangula Filipino; kwa bushi abaa amenyire yeyine ebye anga yira. ⁷Filipo era kumuhusa, "E mikati y'e dinari maana mabilyi yeyine, yitanga bayilyira kandju, kuyika kwa ngasi muuma angalya hitcha-hitcha mbanga." ⁸Na muuma mwa baanda baye, Andrea, mwenye wabwo Simoni Petro, era kubira Yesu, "anola alyi e mwana w'ete mikati etanu, n'efi ebilyi, si kweyine, binera bilyi tchiye kwa bano bandju bangana batcha?" ⁹Yesu era kuteta, mwikase e bandju bwoshi. Nawo abaa alyi e bitchi binene. Batcha, e balume bera kwikala, babaa nga bandju byumbi bitanu e muandjo wabwo alauma. ¹⁰Na batcha, Yesu era kutola eye mikati, era kukusa ilyi kutonga Ongo, era kuabira abwo babaa b'ekere; na kunoko es'efi ng'oko ngasi muuma wabwo ahondaa. ¹¹N'abwo bandju, ilyi b'euta, Yesu era kubira e baanda baye, "Mukundamanye e byande byashibire, mutateresaa tchiro n'e hitcha." ¹²Batcha, bera kubikundamanya, bera kwihusa bitchilyi e kumi na bibilyi, byande bya mikati etanu byashibaa kw'ebye balyaa. ¹³Batcha, abwo bandju, ilyi balola e tchisomerene ayilyire, bera kuteta, "Kubinalyi, onola yi ola murebi ukesha mwa butala." ¹⁴Businda Yesu, mwa kuba amenyire oko bahondjire ekumusimba ilyi bamuyira mwami, era kutchiberula, era kuhuba kuya kwa murukoilyi kwa ndjulungu yeyine. ¹⁵Na ilyi lyaba ewolo, e baanda baye bera kwandaala kuya kwa nyandja. ¹⁶Bera kwiruka mwa bwato, bera kutangira bashabuka e nyandja, kuya e Kapernaumu. Na e mwisimya abaa eralyi, ne Yesu atasa kuyika era balyi. ¹⁷N'e nyandja yera kutangira yaba yibi kwa bushi n'e mbusi yikalyi. ¹⁸Bera kubuluta ebye kubashabusa nga bilometre bihatchu ilyi bine, bera kulola kwo Yesu endjire aenda e kwa nyandj (kwa meshi), n'ekusheerera ofi n'e bwato; bera kwobwowa. ¹⁹Ne Yesu era kubabira, "Nyon'ono, mut'obwowaa!" ²⁰Bera kuhonda e kumwangilyira mwa bwato; unawo e bwato bwera kuyika eye bahondaa ekuya. ²¹Na e lusiku lw'e kabilyi, e mukundamano wabaa wimangire eshilyisa s'e nyandja bera kulola kwa kutalyi bundji bwato si obwo buuma bweyine, na kandji bera kumenya oko Yesu at'engiraa mw'obwo bwato alauma n'e baanda baye, si e baanda baendaa beyine. ²²(Si kweyine kwera kwisha e mandji mashua kuteng'e Tiberia kuyika ofi n'ala andju balyaa e mikati, e mango Enawetchu atongaa Ongo.) ²³Batcha, e mukundamano, ilyi bolola oko Yesu atalyi ilyi e baanda baye, bera kuya mwa bwato kuya e Kapernaumu, kuya kumuhonda Yesu. ²⁴Na ilyi bamubwona eshilyisa s'e nyandja y'e Galilaya, bera kumubira, "Mwiilyisa, woyo mangotchi mu wayikaa anola?" ²⁵Yesu era kubahusa, era kuteta, "Mwemere, mwemere nyabilyire, mwabwo mwendjire mwanyihonda ata kwa bushi mwabwona e tchisomerene, si kwa bushi mwalyaa eye mikati mwera kwiuta. ²⁶Mutakorera e mukolo e bilyo by'e kusherera, si mukorere e bilyo by'e kulama e myaka n'e myaka. Bi bilyo e mwana wa Adamu angaberesaa, kwa bushi oyola yi wabikwaa kw'e kamenyereso ne Tata Ongo." ²⁷Batcha bera kumubira, "Kute tchuyirae ilyi tchukola e mukolo wa Ongo?" ²⁸Yesu era kuhusa, era kubabira, "Onola yi mukolo wa Ongo: Mwemere oyo watchumibwaa naye." ²⁹Bera kumubira, "Tchisomerene tchitchiye wayilyire, ilyi tchutchilola kwo tchukwemere oko watenga e mwa Ongo?" ³⁰Batata balyaa e mana mwa lukiya ng'oko byaandjikirwe: 'Ongo abawaa e bilyo byera mbingu ilyi balya.' ³¹Yesu era kubabira, "Mwemere, mwemere nyibabilyire, ata Musa yi wabawaa ebye bilyo by'e mbingu. si kweyine Tata yi wabawere mwabwo e bilyo by'e kunalyi kuteng'e mbingu. ³²Kwa bushi e bilyo bya Ongo bi byende byandaala kuteng'e mbingu n'e kweresa e butala e kalamwo." ³³Batcha bera kumubira, "Enawetchu, e siku soshi utchwerese bine bilyo." ³⁴Yesu era kubabira, "Nyono nyi bilyo by'e kalamwo, ola ungesha era nyilyi ataka bwona businya tchiro n'e hitcha, n'ola unyemere ataka bwona mbusha tchiro n'e hitcha. ³⁵Si kweyine nyibabilyire oko mwanyilolyire kwo si mutanyemeraa. ³⁶Bala bwoshi Tata anyeresise bakesha e mwany, na kutalyiola ukesha e mwany, ola nyikakabulyira. ³⁷Kwa bushi nyono ndatengaa e mbingu ilyi nyiyira e kuhonda kwany, si e kuhonda kw'ola wanyitchumaa. ³⁸N' e kuhonda kw'ola wanyitchumaa ku kukuno, kwa bala bwoshi anyeresise ndateresaa tchiro n'e muuma, si ngasi muuma afuke e lusiku lusinda. ³⁹Kwa bushi e kuhonda kwa Tata ku kukuno, oko ngasi ola ungalola kwa mwana waye n'e kumwemera, abe n'e kalamwo k'e myaka n'e myaka; nanyi nyika mwomola e lusiku lusinda. ⁴⁰Batcha e Bayahudi bera kumusinanyira kwa bushi atetaa, "Nyono nyi bilyo byandaalaa kuteng'e mbingu." ⁴¹Bera kuteta, "Kute! Onola ata yi Yesu mwana wa Yusufu? Tchumenyire eshe n'e nyina? Kute er'endjire ateta kwa andaalaa kuteng'e mbingu?" ⁴²Na batcha Yesu era kubahusa, era kuteta, "Muta ayaa mubeyine ku mubeyine. ⁴³Kutalyi e mundju ola ung'esha e mwany, nga atabalangirwe ne Tata ola wanyitchumaa; nanyi nyika mwomola ilyi kumufula e lusiku lwa businda. ⁴⁴Byandjikirwe mwa barebi 'bwoshi bak'eyilyisibwa ne Ongo.' Na ngasi ola wonvire n'e kwiilyisibwa ne Tata yi wende wesha era nyili. ⁴⁵Ata kwa mulyi e mundju ola wera ulolyire ku Tata, si ola

watengaa e mwa Ongo. Oyola yeyine yi wer ulolyire kwo Tata. ⁴⁷Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, " Ola uk'emera akabwona e kalamwo k'e myaka n'e myaka. ⁴⁸Nyono nyi bilyo by'e kalamwo. ⁴⁹B'eho balyaa e mana mwa lukiya; bera kunafa. ⁵⁰Binera bi bilyo byatengaa e mbingu oko ngasi mundju ola unga bilya ataka tchifa. ⁵¹Nyono nyi bilyo b'et'ekalamwo byandaalaa kuteng'e mbingu, e mundju woshi ola ungalya bine bilyo akalama e siku soshi. N'e bilyo nyinga bawa mwabwo yi mubilyi wanyi kwa bushi n'e kalamwo k'e butala. ⁵²Batcha e Bayahudi bera kuyira e bwaka bauma kwa bandji, bera kuteta, "Kute ono mundju anga ala kutchweresa e mubilyi waye tchumulye?" ⁵³Batcha Yesu era kubabira, "Mwemere, mwemere, nyiba bilyire: Nga mutalyire e mubilyi w'e mwana wa Adamu n'e kumwa e mikira yaye, mutakabwona e kalamwo mwanda senyu. ⁵⁴Ola ungalya e mubilyi wanyi n'e kumwa e mikira yanyi, akabwona e kalamwo k'e myaka n'e myaka; nanyi nyika mwomola e lusiku lusinda. ⁵⁵Kwa bushi e mubilyi wanyi bilyi bilyo by'e kunalyi; n'e mikira yanyi tchilyi tchinywebwa tch'e kunalyi. ⁵⁶Ngasi ola ungalya e mubilyi wanyi n'e kumwa e mikira yanyi, end'ekala mwanda sanyi; nanyi nanekala mwanda saye. ⁵⁷Ng'oko Tata usene anyitchumire nyono, nanyi nyisene nga Tata; kunoko ola ungalya e mubilyi wanyi angaba asene nga nyono. ⁵⁸Binera bi bilyo byandaere kuteng'e mbingu; ata ngokula ba tata balyaa, bera kunafa; si ola ukalya ebye bilyo akalama e myaka n'e myaka. ⁵⁹Ene myasi Yesu ayitetaa mwa sinagogi ilyi mwa kanisa, e mango abaa endjire eyilyisa, eye Kapernaumu. ⁶⁰Na bandju banene e kakatchi k'e baanda baye, ilyi bwonva batcha, bera kuteta, "Ono mwasi aliyi musibu, nde unga ala kuunvilyisa?" ⁶¹Ne Yesu era kumenyerera mwa mutchima waye oko e baanda baye basinanyilyire oyo mwasi, era kubabira, "Kute ono mwasi abasitasise?" ⁶²Kute bikere byaba ilyi kualyikana mango mukalola e mwana wa Adamu eruka kuya ilyi kuhubira eye abaa aliyi butanzi? ⁶³E mutchima yi w'ende wareta e kalamwo, e mubilyi utatetchire kandju; kwa bushi ebye nyiba bilyire bilyi bya mutchima, kandji bilyi by'e kalamwo. ⁶⁴Si kweyine kulyi e bandji e kakatchi kenyu, bala batemere. Kwa bushi Yesu amenyaa kutengera mira nde utemere, ne nde oyo uka mwana e kulyibusbwa. ⁶⁵Era kuteta, "Kwa bushi n'oko ku nababiraa, oko kutalyi e mundju woshi ola ungesha era nyilyi nga atabalangirwe ne Tata. ⁶⁶Kwa bushi n'oko, banene mwa baanda baye bera kuhubira e nyuma, bata tchimukulyikiraa. ⁶⁷Businda Yesu era kubira ely'e kumi na babilyi, "Kute! Nenyu mwera mwa nyireka?" ⁶⁸Mu mango Simoni Petro amuhusise, "Enawetchu, tchuye e mwande?" Woyo u wet'e myasi y'e kalamwo k'e siku soshi. ⁶⁹Netchu tchwemere, kandji tchumenyire, oko woyo u mutchesibwa wa Ongo. ⁷⁰Yesu era kubahusa, "Kute! Nda bahombolaa mwabwo e kumi na babilyi na muuma wenyu yi shetani?" ⁷¹Atetaa e ndonga sa Yuda, mwana wa Simoni Iscariote; kwa bushi onola yi wamwanaa e kulyibusbwa; naye abaa muuma wabwo e kumi na babilyi.

Chapter 7

¹N'e nyuma s'ebye, Yesu endee aenda ilyi atabanga mwa kakatchi k'e Galilaya, kwa bushi atahondaa e kurenga renga mwa Buyahudi; kwa bushi e Bayahudi bendee bahonda e kumwita. ²N'e lusiku lukulu lw'e Bayahudi, e lusiku lwabwo lukulu lw'e bibanda, lwabaa lwera lulyi ofi. ³Mu mango benye wabwo bamubilyire, "Teng'ano, wende e Buyahudi, ilyi e baanda bawe nabwo baala e kubwona kwa bisomerene wendjire wayira. ⁴Kwa bushi kutalyi e mundju ola wende wayira e mwasi kw'ewe, naye yeyine ahondjire amenyekane. Nga ungayira binera, batcha were watchimenyesa kwa butala." ⁵Kwa bushi ne benye wabwo nabwo bata mwemeraa. ⁶Na batcha Yesu era kubabira, "E bishangi byanyi bitasa kuyika. Si e bishangi byenyu bilyi wo e mango mwoshi." ⁷E butala butanga ala kubaaya mwabwo; si bunyi ayire nyono, kwa bushi nendjire naba bira oko e mukolo wabwo alyi mubi. ⁸Mwende mwabwo, mwende kulya e lukulu; nyono ndaya ye kuya kulya kwo luno lukulu, kwa bushi e lusiku lwanyu lutasa kuyika. ⁹Na ilyi amala kuba bira ebye, Yesu era kwikala eye Galilaya. ¹⁰Na ilyi benye wabwo baba bera baendaa kuya kwa lukulu, mu mango naye aendjire, ata kwa kutcherekana si nga kw'ewe. ¹¹N'e Bayahudi bera kuhonda Yesu mwa mukundamano w'e lukulu, bera kwende bateta, "Ngayi ola Yesu alyi?" ¹²Kwera kuba bwaka bunene mwa mukundamano e ndonga sa Yesu. Bauma bera kuteta, "Alyi mundju mubuya!" E bandji bera kuteta, "Nanga, ata batcha, endjire ateba e mukundamano ilyi e lubaa!" ¹³Si kweyine kutalyi e mundju ola wamutchire e kanangana ala Yesu alyi kwa bushi n'e kwobwowa e Bayahudi. ¹⁴Na ilyi baba bera balyi mwa kakatchi k'e mukundamano, Yesu era kwimuka era kuya mwa kanisa, era kwiwilyisa. ¹⁵E Bayahudi bera kusomerwa n'e kuteta, "Ngayi akulyire buno bwenge, ono utasomaa?" Kut'eshi ekwiwilyisa batcha? ¹⁶Na batcha Yesu era kubahusa era kuteta, "Kuno kumenya kwanyi, kutalyi kwanyi nyono, si kulyi kw'ola wanyitchumaa." ¹⁷Ilyi e mundju angahonda e kuyira e kuhonda kwa Ongo, angamenya e myasi yokuno kumenya ilyi yobuno bwenge bwanyi; oko bitengire e mwa Ongo, ilyi nyeyine nendjire nakola e bishimbene nanyi nyeyine. ¹⁸E mundju woshi ola wende watete kwa kuhonda kwaye, ilyi endjire ahonda e mutongo waye yeyine; si ola wendjire wahonda e kuyira oko ola wamutchumaa ahondjire, oyola alyi w'e kunalyi, n'omwo nda saye mutalyi buaye (ilyi bunafiki). ¹⁹Kute! Musa atabawaa e mateeko? Na kutalyi tchiro muuma mu mwabwo ola wende wayira oko e mateeko matetchire. Kute muhondjire e kunyita? ²⁰E mukundamano wera kuhusa, "Ngaba ulyi mw'e mbusi, nde uhondjire e kukwita?" ²¹Yesu era kuhusa, era kubabira, "Nyono nayiraa mukolo muuma, nenyu mubwoshi mwera kusomerwa e ndonga sawo. ²²Musa abawa e luuma lw'e kwishibwa. (Ata kuteta ambu oko kwishibwa kutengire e mwa Musa, si era mwa ba Tata; Abrahamu, Isaka, ne Yakobo, si ata e mwa Musa), nenyu e lusiku lw'e sabato ilyi e lw'e kalyinda, mwende mwesha e mundju. Kwa bushi mumenyire oko e lw'e kalyinda, lulyi lusiku nga e lundji, lw'e mukolo! ²³Na batcha, nga e mundju angeshibwa e lw'e sabato, ilyi e mateeko ma Musa mata sheresibwaa, tchiye tchitchumire mwanyisinanyira nyono e kuba nafumise ilyi nalamise e mundju e lusiku lw'e sabato? ²⁴E ndonga s'oko, mut'eshaa e lubandja kwa kulola kweyine, mwish'e lubandja lushinganene, ilyi Ongo alolyire lulyinge mene. ²⁵Batcha, bandju bauma b'e Yerusalemu bera kuteta, "Onola ata yibendjire bahonda ilyi bamwita? ²⁶Na kute ateta busira bwoba na kutalyi e wamubilyire mwasi. Kute bano bakulu bamenyire oko onola yi Yesu Masiya? ²⁷Si kweyine, onola tchumenyire era atenga, si e mango Kristo akesha, kutalyi ola ukamenya era atenga." ²⁸Na batcha Yesu era kwirusa e murenge waye mwa kanisa, era kwiwilyisa n'e kuteta, "Netchi, nyono munyimenyire, n'eye natenga muyimenyire; na ndeshaa kwa kuhonda kwanyi nyeyine, si oyo wanyitchumaa alyi w'e kunalyi; ola mwabwo mutanga menya. ²⁹Nyono nyimu menyire, kwa bushi natengire e mwaye ilyi er'alyi. Na yi wanyitchumaa nyono. ³⁰Na batcha, bera kuhonda e kumusimba, si kutabwonekana e mundju woshi ola w'emusise e kuboko kwaye ilyi amuata kwo ilyi amusimbe, kwa bushi e bishangi byaye byabaa bitasa kuyika. ³¹Na bandju banene mwa mukundamano bera kumwemera; bera kuteta, "E mango Kristo ak'esha, kute, akayira bisomerene binene kulusha bine onola endjire ayira?" ³²E Bafarisayo bera kunva e mukundamano endjire ateta batcha e ndonga sa Yesu. Mu mango e bakulu b'e badjindji n'e Mafarisayo bera kutchuma e bakosi babwo ilyi bamusimba. ³³Mu mango Yesu atetchire, "Nyitchilyi alauma nenyu bishangi biyeke, na businda naenda n'e kuya e mw'ola wanyitchumaa. ³⁴Munga nyihonda na tchiro muta nyilole kwo. Nanyi era naya, mwabwo mutanga ala kuyika ye." ³⁵Mu mango e Bayahudi ba tetchire beyine ku beyine, "Onola ngayi aya era tchuta tchimulole kwo? Ilyi angaya era mw'e Bayunani, n'e kuya kwiwilyisa e Bayunani? ³⁶Mwasi mutchiye oyo atetaa, "Munga nyihonda na muta nyilole kwo; n'era nyingaya mwabwo mutanga ala kuyika ye?" ³⁷E lusiku lusinda sinda, e lusiku lw'e kumala e mukundamano, Yesu era kwimanga, era kwirusa e murenge waye, era kuteta, "E mundju woshi ola ung'onva e mbusha, eshe ilyi aye e ra nyilyi amwe." ³⁸Ola woshi ung'emera, ng'oko e mandjiko matetchire, "E hokololo s'e meshi m'e kalamwo mangatenga mwanda saye." ³⁹Na Yesu atetaa oyo mwasi mwa kakatchi k'e mutchima ilyi e muka (wa Ongo), muka ola abwo bamwemere banga angilyira e nyuma saye ilyi e nyuma sa bishangi biyeke; kwa bushi e muka (wa Ongo) abaa atasa kwisha, ne Yesu abaa atasa kweresibwa e lukengwa ne Ongo Tata. ⁴⁰Na batcha,

e bandji mwa mukundamano ilyi bw'onva eye myasi, bera kuteta, "E kunalyi, onola yi oyo murebi." ⁴¹E bandji bera kuteta, "Onola yi Kristo. Si e bandji bera kuteta, "Kute! Kristo anga ala kuteng'e Galilaya? ⁴²E mandjiko matatetchire kwa Kristo akatenga mwa mulala wa Daudi, kutenga eye Bethlehemu musi ola Daudi ekelaa mwo?" ⁴³Na batcha, kwera kuba e kuberukana kw'e mukundamano kwa bushi ne Yesu. ⁴⁴Bauma mubwo bera kuhonda e kumusimba. Si kutalyi e mundju ola w'emusise e maboko maye ilyi amusimbe. ⁴⁵Mu mango abwo bakosi bayire era mwabwo bakulu kulu b'e badjindji n'e Bafarisayo. Nabwo bera kuba bira, "Kute, muta muretechire?" ⁴⁶Abwo bakosi bera kubahusa, "Kutafiraa kuba ilyi e kubwonekena e mundju woshi ola wateta ng'oyo mundju." ⁴⁷Na e Bafarisayo bera kubahusa, "Mwabwo nenyu mwatebirwe ngabwo bandji?" ⁴⁸Nde mwa bakulu kulu b'e Bayahudi ola w'emere oyo Yesu? ⁴⁹Bera kuteta oko abwo bandju b'e mukundamano bata menyire e mateeko, batakirwe. ⁵⁰Nikodemu era kuba bira, (alyi ola muuma mubwo wayaa era Yesu alyi butchufu), ⁵¹Kute! E mateeko metchu, mende matchindjibusa e mundju busira kumunvilyisa tanga, n'e kumenya ebye endjire ayira? ⁵²Bera kumuhusa, bera kuteta, "Kute! Nawe ulyi mundju kuteng'e Galilaya? Tchumbikisa, ulole, oko kutengera mira, kutafiraa kutenga e murebi e Galilaya. ⁵³[Bera kuenda ngasi e mwaye ilyi mwa nyumba yaye.]

Chapter 8

¹Ne Yesu naye era kuteng'eye, era kuenda kuyika e kuya mwa ndjulungu ilyi mwa muruko w'e mizeituni, bera kwikl'eye obwo butchufu. ²Na ilyi e butchufu bwatsha mishangya-shangya, era kuhuba kwingira ilyi kuya mwa kanisa, n'e bandju bwoshi bera kwisha ilyi kuya er'alyi, naye era kwikala, n'e kutangira abeyilyisa. ³E bandjisi n'e Bafarisayo bera kumuretera e mukasi wa buanyibwaa ayira e buhungu, bera kumubika e kakatchi kabwo. ⁴Bera kubira Yesu, "Mwiilyisa, ono mukasi abuanirwe ayira e buhungu. ⁵Si kweyine mwa kakatchi k'e mateeko, Musa atchubiraa kwa bishingenene e kubahuta e makoyi e bakasi balyi nga bano; nawe kute watetchire?" ⁶Nabwo batetaa oyo mwasi kwa bushi n'e kumutangula, ilyi babwona e mwasi bamusimbira kwo. Si kweyine Yesu era kutchikumba, era kutondera andjika n'e mutoke waye kwa tchitaka. ⁷Nabwo, ilyi baenderera e kumubusa busa, era kwimusa e malanga maye, era kuba bira, "Ola utete tcha e kakatchi kenyu, abe mutanzi ilyi muberebere kumukabula ilyi kumuhuta ekoyi. ⁸Kandji era kuhuba kutchikumba, era kwandjika n'e mutoke waye kwa tchitaka. ⁹Nabwo ilyi bwonva batcha, bera kuba batchilolyire mwo ngasi muuma wabwo, bera kwiluka muuma muuma, kutangira kwa bahosi babwo kuyika kwa ew'e businda wabwo; businda Yesu era kubuana ashibire yeyine n'oyo mukasi emangire e kakatchi. ¹⁰Yesu era kwimusa e meho, atalolaa ku mundju si oyo mukasi yeyine, Yesu era kumubira, "U mukasi, ngayi balyi bala bakushitakaa? Kute! kutalyi e watetchire oko wete'e bubi?" ¹¹Era kuhusa, era kuteta, "Kutalyi, tchiro n'e muuma Mwiilyisa." Ne Yesu era kumubira, tchiro nanyi ndakwishira e lubandja, uende, si utatchihubaa kuyira e byaa kandji. ¹²Batcha Yesu era kuhuba kuba bira, era kuteta, "Nyono nyi bulangare bw'e butala, ola woshi unganyikulyikira atakatchienda mwa mwisimya, si akaba n'e bulangare bw'e kalamwo. ¹³Mu mango e Bafarisayo bamubilyire, "Woyo weyine wendjire watchiyilyira ilyi wendjire watchanyira e buamilyisi, e buamilyisi bwawe butalyi bw'e kunalyi!" ¹⁴Yesu era kusa, era kuhusa bira, "Nyono nga nyinga tchanyira e buamilyisa nyeyine, e buamilyisa bwanyi bulyi bw'e kunalyi; kwa bushi nyimenyire era natengaa, n'era naya; si mwabwo mutamenyire ngayi natengaa n'era naya." ¹⁵Mwabwo mwende mwesha e lubandja ilyi e kutchindjibusa, kushimbana n'ebye mubilyi; nyono nda tchindjibuse tchiro n'e mundju. ¹⁶Na ilyi nyono nyinga tchindjibusa, e butchindjibuse bwanyi bulyi bw'e kunalyi; kwa bushi nyono ndalyi nyeyine, si kweyine nyilyi alauma n'ola wanyitchumaa. ¹⁷Kandji mwa kakatchi k'e maanure menyu mutetchire oko, e buamilyisa bw'e bandju babaili ilyi bulyi bw'e kunalyi. ¹⁸Nyono nyi nendjire natchiyilyira e buamilyisa nyeyine, ne Tata wanyitchumaa naye endjire anyiyilyira e buamilyisa. ¹⁹Batcha, bera kumubira, "Ngayi oyo eho alyi?" Yesu era kubahusa, "Nyono mutanyishi, ne Tata mutamwishi; kwa bushi, nga mwabaa munyimenyire nyono, munga menyire ne Tata." ²⁰Eye myasi, ayitetaa e mango endee eyilyisa mwa kanisa, mwa kakatchi k'e tchumba tch'e kwabyira enderekero; tchiro kutabaa e mundju w'e kumusimba, kwa bushi e bishangi byaye byabaa bitasa kuyikilyira. ²¹Batcha, Yesu era kuhuba kubabira kandji, "Nyono naenda, na mwabwo munganyihonda; nenyu mungafa mwa byaa byenyu; kwa nyono era naya, mwabwo mutangaala kuyika ye." ²²Batcha, e Bayahudi bera kuteta, "Kute! Anga tchinyiya! Kwa bushi atetchire, oko era naya, mwabwo mutangaala kuyika ye." ²³Yesu era kuhusa, era kuba bira, "Mwabwo mulyi bw'okuno tchitaka ilyi b'ene masina, si nyono nyilyi w'e ndonga; mwabwo mulyi bwo buno butala si nyono ndalyi wo buno butala. ²⁴Kwa bushi n'oko, kunababiraa oko mungafa mwa byaa byenyu; kwa bushi nga mut'emere oko nyono nyi ye (Kristo=Masiya), mungafa mwa byaa byenyu." ²⁵Batcha, bera kumubusa, "Unde woyo?" Yesu era kubahusa, "Oyo mwasi nababilyire, yi n'oyo." ²⁶Nyete myasi yinene y'e kuteta n'e kutchindjibusa e ndonga senyu; si kweyine, oyo wanyitchumaa alyi w'e kunalyi, nanyi ebye nonvire er'alyi, binyende nabira e butala. ²⁷Tchiro batamenyaa, oko endjire ababira e bya Tata. ²⁸Batcha, Yesu era kuba bira, "E mango mala mukaba mwemusise e mwana wa Adamu, mu mango mukamenya oko kasi yi nyono; n'ekumenya oko ndendjire nayira mwasi woshi woshi kwa bushi nanyi nyeyine, si ng'oko Tata anyiyilyisaa, ku nyende nateta. ²⁹Na oyo wanyitchumaa, alyi alauma nanyi, atanyirekaa nyeyine; kwa bushi nyende nayira e siku soshi e bimusimisise." ³⁰Na mwa kuteta ebyera, bandju banene bera kumwemera. ³¹Batcha, Yesu era kubira abwo Bayahudi bamwemeraa, "Mwabwo mukekala mwa kakatchi k'e myasi yanyi, mungaba baanda banyi e kunalyi." ³²Kandji mungamenya e kulyi, n'oko kulyi kuba bayira mube mubwookere." ³³Bera kumuhusa, "Tchubano tchilyi tchibutchi tcha Abrahamu, na tchiro tchutafiraa kuba bakobe ba mundju woshi; na kute woyo utetchire, kwa tchungaba tchubwookere?" ³⁴Yesu era kubahusa, "Mwemere, mwemere, nyibabilyire, ngasi mundju ola wende wayira e byaa, alyi ndjumwa ya byaa." ³⁵Na e mukosi at'ekala mwa nyumba e siku soshi; e mwana yi wende w'ekala mwo e siku soshi. ³⁶Na batcha e mwana ilyi angababwoola, mungaba mubwoorwe e kunalyi ekunalyi. ³⁷Nyimenyire oko mwabwo mulyi tchibutchi tcha Ibrahimu, si kweyine muhondjire ekunyita kwa bushi e mwasi wanyi utalyi mwanda senyu. ³⁸Ebye nalolyire kwo e mwa Tata Ongo, binendjire nateta, nenyu kunoko ebye mwonvire e mw'eho wenyu bimwendjire mwayira. ³⁹Bera kuhusa, bera kumubira, "Tata wetchu yi Abrahamu, Yesu era kubabira, nga mungabere bana ba Abrahamu, mungayilyire e mikolo ya Abrahamu. ⁴⁰Si

kweyine, muhondjire e kunyita nyono, nyibabilyire e kunalyi, oko nonvire e mwa Tata Ongo. Abrahamu atakayira batcha. ⁴¹Mwabwo mwendjire mwayira e mikolo y'eho wenyu. M u mango bamubilyire, "Tchubano tchuta butchibwaa kwa buhungu; tchubano tchwete Tata wetchu yi Ongo."⁴²Yesu era kubabira, "Nga Ongo y'eho wenyu, munga nyisimire nyono; kwa bushi natengaa e mwa Ongo, nanyi nera kwisha; na ndeshaa kwa bushi na nyeyine, si kwa bushi n'ola wanyitchumaa. ⁴³Kute muta menyire ebye nendjire nababira? Kwa bushi mwabwo mutangaala ekunva e mwasi wanyi. ⁴⁴Mwabwo mulyi b'eho wenyu, Ibilisi, n'enyifindjo s'oyo eho wenyu si mwende mwahonda ekuyira. Oyola abaa mwitanyi kutengera e muhondo; tchiro atafiraa ekwimanga mwa ekunalyi, kwa bushi okwo kunalyi kutalyi mwanda saye. E mango ende ateta ebisha, end'ateta e byaye yeyine; kwa bushi alyi mweki wa bisha, na y'eshe w'ebeki b'ebisha. ⁴⁵Nanyi, kwa bushi nendjie nateta e byekunalyi, mutanyemere. ⁴⁶Nde, ola mu mwabwo unganyanyira e buamilyisi oko nyet'e byaa? Na ilyi nyingateta e kunalyi, tchiye tchitchumire mutanyemera? ⁴⁷Ola ulyi mundju wa Ongo, end'onva e myasi ya Ongo. Kwa bushi n'oko ku mwabwo mutanga nyunva kwa bushi mutalyi bandju ba Ongo. ⁴⁸E Bayahudi bera kumuhusa, bera kumubira, "Kute! Tchubano tchutatetchire e kunalyi oko woyo ulyi Msamaria, nawe ulyi mw'e mbusi ilyi wet'ebasimu?" ⁴⁹Yesu era kubahusa, "Nyono ndet'e mbusi; si kweyine nyono nyikengire Tata, nenyu mwendjire mwanyisherese e bukenge bwanyi!"⁵⁰Na tchiro nyono ndahondjire e bukuse bwabyi, si kulyi ola wekuhonda n'ekutchindjibusa. ⁵¹Mwemere, mwemere, nyibabilyire, "E mundju woshi ola ukakenga e mwasi wanyi, atakabwona e lufu e myaka n'e myaka."⁵²Na batcha e Bayahudi bera kumubira, "Kwa bushi n'oko tchwabwene oko wet'e mbusi. Abrahamu afire, n'e barebi bafire; nawe wendjire wateta, "E mundju ola ungakenga e mwasi wanyi ataka bwona elufu e myaka n'e myaka!" ⁵³Ilyi woyo u mukulu kulusha Tata wetchu Abrahamu, oyo wafire? N'e barebi nabwo bafire, nawe wera wendjire watchiyira nga unde?"⁵⁴Yesu era kuhusa, "Ilyi nyingatcheresa e bukuse nyeyine, obwo bukuse bwanyi katalyi kandju, e wende anyikusa yi Tata Ongo, oyola yi mwabwo mwende mwateta oko yi Ongo wenyu. ⁵⁵Tchiro mwabwo muta mwishi, si kweyine nyono nyimumenyire. Na nga nyingateta oko nda mwishi, ilyi nera mweki wa bisha nga mwabwo; si kweyine nyimu menyire, n'e mwasi waye nyiukengire. ⁵⁶Eho wenyu Abrahamu, ashaalukaa, kwa bushi n'oko akalola kw'olo lusiku lwanyi; naye era kululola kwo, era kushaaluka. ⁵⁷Abere batcha, e Bayahudi bera kumubira, "Woyo utasa kuyisa myaka makumi matanu, nawe kute walolaa ku Abrahamu?" ⁵⁸Yesu era kubabira, "Mwemere, mwemere, nyibabilyire: e muhondo oyo Abrahamu abe wo nyono nabaa nyilyi wo." ⁵⁹Na batcha bera kutola e makoyi ilyi bamuhuta mwo, si kweyine Yesu era kutchibisha, era kutenga mwa kanisa, era kuenda.

Chapter 9

¹Na Yesu mwa kuba endjire aenda, era kulola kwo mundju muuma, abaa muuta (atabwona) kutengera e kubutchwa kwaye. ²E baanda baye bera kumubusa, bera kuteta, "Mwiilyisa, nde yi wayiraa e byaa, ono mundju ilyi e basere baye, ilyi abutchibwa muuta?" ³Yesu era kubahusa, era kuteta, "Ono mundju atayiraa byaa, ilyi e basere baye; si kweyi e mukolo wa Ongo, uyikilyire mwanda saye. ⁴Bitchwemire e kukola e mikolo oyo wanyitchumaa e mango atchilyi mushi, kwa bushi e butchuu bwesha, bungatchuma kutalyi e mundju woshi ola ungaala kuyira ilyi kukola e mukolo. ⁵Emango nyitchilyi muno butala, nyono nyi bulangare bw'e butala. ⁶Ilyi amala kut'ebye, era kutchira e mate kwa tchitaka, era kuyira e tchihoo kwamwo mate. Era kwakaba oyo muuta etche tchihoo kwa meho. ⁷Yesu era kumubira, "Enda kwowa mwa tchisiba tch'e Siloamu, (ku kuteta: ewa tchumibwaa). Na batcha, era kenda, era kuya kwowa, era kualuka er'abwona. ⁸Na batcha, benye wabwo na bala bende babwona ema, bera kuteta, "Kute! Onola ata yi y'ola wende w'ekala n'e kwema? ⁹E bandji bera kuteta, "Yi y'ono." E bandji bera kuteta, nanga ata yi y'ono, si amushushire. Si yeyine era kuteta, "Nyono nyi oyo mundju!" ¹⁰Na batcha, bera kubusa oyo mundju, "Kut'e meho mawe maala kubwona?" ¹¹Oyo mundju era kuhusa, "Ola mundju ubalangirwe Yesu, ayiraa e tchihoo, era kuny'akaba kwa meho, era kunyibira, "Nyende kwowa, e Siloamu; na batcha nera kuya kwowa, nera kulola ilyi nera kubwona mwakwo kashangi." ¹²Bera kumubira, "Ngayi oyo mundju alyi?" Naye era kuhusa, "Nyono ndeshi ngay'alyi." ¹³Na batcha bera kumweke e mw'e Bafarisayo, oyo mundju wabaa muuta kutengera mira. ¹⁴Na lwabaa lusiku lwa Sabato, olo Yesu ayiraa e bihoo era kumwakaba kwa meho. ¹⁵N'e Bafarisayo bera kumubusa kandji oyo mundju, kute Yesu amufumyaa. Naye era kubahusa, "Anyibikaa e bihoo kwa meho, nera kwowa, na batcha nera nabwona." ¹⁶Batcha, bauma mwa Bafarisayo bera kuteta, "Ono mundju atatengire emwa Ongo, kwa bushi atakengire e sabato." E bandji bera kuteta, "Kute! E mundju w'e byaa anga ala kuyira e bisomerene bilyi ng'ebye?" Kwera kuba e kuberukana e kakatchi kabwo. ¹⁷Batcha bera kubusa oyo muuta e bwa kabilyi, "Kute! Woyo utetchire kute e ndonga saye oyo wakubwoolaa e meho?" Oyo mundju era kuteta, "Alyi murebi." ¹⁸Na batcha e Bayahudi bat'emeraa e myasi yaye oko abaa muuta, businda era kutangira abwona. Na kuyika babalangira e basere bwoyo wa alaa e kubwona. ¹⁹Bera kubusa e basere baye, "Kute, onola yi mwana wenyu ola mutetchire oko abutchwaa muuta? Na kute, atangire e kubwona?" ²⁰E basere baye bera kuhusa, bera kuteta, "Tchumenyire oko onola yi mwana wetchu, kandji tchumenyire oko abutchibwaa muuta. ²¹Si kweyine, oko er'abwona, tchuteshi na tchutamenyire nde wamubwoolaa e meho. Er'alyi mundju mukulu, mumubuse yeyine, angatchitetera." ²²E basere baye batetaa ebye kwa bushi bwo bwowaa e Bayahudi, kwa bushi e Bayahudi babaa bwonvikene oko e mundju ola ungateta oko yi Kristo (ilyi Masiya), angaberulwa n'e sinagogi. ²³Tchi tchatchumaa e basere baye bateta, "oko alyi mundju mukulu, mumubuse anga tchitetera yeyine." ²⁴Na batcha bera kumubalangira e bwa kabilyi oyo mundju wabaa muuta, bera kumubira, "Werese Ongo e mutongo ilyi e bukuse." Tchubano tchumenyire oko ono mundju alyi munya byaa. ²⁵Oyo mundju era kuhusa, "Nga alyi mundju wa byaa, nyono ndeshi. Nyimenyire mwasi muuma, oko nyono ndendee nabwona, na batcha nera nabwona." ²⁶Na batcha, bera kumubusa, "Kute akuyiraa? Kute akubwoolaa e meho?" ²⁷Oyo mundju era kubahusa, "Nababilyire mira, na mutahondjire e kunva; Kute kandji muhondjire munve? Mwabwo nenyu muhondji e kuba baanda baye?" ²⁸Batcha, bera kumukalyiyira, n'e kuteta, "Woyo u muanda waye; tchubano tchulyi baanda ba Musa! ²⁹Tchubano tchumenyire oko Musa atetaa ne Musa; si oyola tchuteshi ngayi atengire." ²⁸Bera kumukalyiyira, ne kuteta "woyo u muanda waye; tchubano tchulyi baanda ba Musa! ²⁹Tchubano tchumenire oko Onge atetaa ne Musa; si oyola tuteshi ngayi atengire." ³⁰Oyo mundju era kubahusa, era kuteta, "Tchineri tchilyi tchisomerene! Kwa bushi mutamenyire ngayi atenga, naye anyibwoore e meho!" ³¹Tchumenyire oko Ongo at'onva e bandju b'e byaa; si ilyi e mundju angaba amere ilyi akengire Ongo, n'ekuyira e kuhonda kwaye, ne Ongo end'amunva. ³²Kutengera awola, kutafrira kuba e undji mundju ola wabwoore e meho m'e muuta, ola wabutchibwaa batcha. ³³Nga oyola mundju atatengire e mwa Ongo, atanga alyire kuyira kandjo koshi koshi. ³⁴Bera kuhusa, bera kumubira, "Ngaba, woyo wabutchibwaa mwa byaa binene! Nawe tchiye unga ala ekutchuyilyisa? Bera kumwilwisa era mbuwa s'e kanisa." ³⁵Yesu era kunva oko e Bafarisayo bamwilusise era mbuwa; na ilyi Yesu amulola kwo, era kuteta, "Kute! Woyo wemere e mwana wa Ongo? ³⁶Oyo mundju era kumuhusa, "Nde oyo mundju, Enawetchu, nyiala e kumwemera?" ³⁷Yesu era kumubira, "Wamulolyire kwo, n'ono wendjire wateta naye yi ye." ³⁸Oyo mundju era kuteta, "Enawetchu, nemere." Era kumukomera e mafi (ilyi kumufukamira). ³⁹Yesu era kuteta, "Nyono neshire muno butala, kwa kutchindjibusa, ilyi ebatabwona babwone, nabwo bendjire babwona babe miuta." ⁴⁰Bauma mwa Bafarisayo babaa balyi alauma naye bera kunv'ebye atetaa, bera kubusa Yesu, "Kute! Tchubano netchu tchulyi miuta?" ⁴¹Yesu era kuba bira, "Nga mungabere miuta, mungabera n'e byaa. Si kweyine mwendjire mwateta, Tchwabwona (ilyi tchwalola); na batcha e byaa byenyu bikere.

Chapter 10

¹Yesu era kuba bira, "Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, ola woshi ut'engilyire mwa lunvi mwa kakatchi k'e tchikembe tch'e bibusi, si kweyine arengire mwa tchindji tchiso, oyola ilyi aliyi mwisi na munyayi w'e bibusi." ²Ola wengilyira mwa tchiso yi mulanzi w'e bibusi. ³E mulanzi w'e lunvi anamwiulyira, naye an'engira n'e bibusi byan'onva e murenge waye, naye anabalangira e bibusi kwa masina mabye, n'ekubyeka era mbuwa. ⁴Naye e mango abilusise era mbuwa, ebye bibusi byaye byoshi, ende abihondorera; n'ebye bibusi byana mukulyikira, kwa bushi bishi e murenge waye. ⁵E muenyi, ebye bitangamukulyikira, si kweyine byana muhaa. Kwa bushi bitamenyire e mirenge y'e baenyi. ⁶Yesu atetaa eye mianyi, si kweyine batamenyaa ebye aba biraa. ⁷Na batcha Yesu era kuhuba kubabira kandji, "Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, nyono nyi lunvi lw'e bibusi." ⁸Abwo bwoshi banyihondore raa balyi besi na banyayi; si kweyine e bibusi bita bwonvaa. ⁹Nyono nyi nyilyi lunvi; ilyi e mundju angengilyira era nyilyi, angatchunguka; ang'engira n'e kutenga, naye angabwona e bilyo. ¹⁰E mwisi atesha si kweine end'esha ilyi eba n'ekunyia, n'ekusheresa. Nyono neshire ilyi baba n'e kalamwo, na businda babe nako busibu. ¹¹Nyono nyi nyilyi mulanzi mubuya. E mulanzi mubuya end'ena e kalamwo kaye kwa bushi n'e bibusi. ¹²E mundju w'e lwembo atalyi mulanzi, kwa bushi e bibusi bitalyi bikulo byaye, ilyi angalola kwa tchilyanyi tcheshire, anabireka n'e kushaa; n'etchilyanyi tchanabasimba n'e kubashandabanya. ¹³Oyola end'ashaa kwa bushi aliyi mundju wa lw'embo; na ebyerekere e bibusi kata kandju era lyi. ¹⁴Nyono nyi nyilyi mulanzi mubuya; n'e balyi banyi nyibamenyire; n'abwo balyi banyi banyimenyire nyono. ¹⁵Ng'oko Tata anyimenyire, nanyi nyimumenyire Tata. Nanyi nanyire e bulamu bwanyi kwa bushi n'e bibusi. ¹⁶Na kulyi e bindji bibusi nyete; na bitalyi byetchine tchikembe; n'ebye nabye nyishinginene e kubireta; n'e murenge wanyi banga unva; na businda bangaba tchikembe tchiuma na mulanzi muuma. ¹⁷Na batcha ku Tata anyisima, kwa bushi nanyire e kalamwo kanyi ilyi nyihuba kukatola kandji. ¹⁸Kutalyi e mundju ola ungaala e kunyinyaa ilyi kunyikula e kalamwo kanyi, Si nyeyine nyi nyikanyire. Nanyi nyet'e buashe bw'ekwana e kalamwo kanyi, n'ekhuba kukatola kandji. Etche tchiraane natchitolyire ilyi natch'aangilyire e mwa Tata. ¹⁹E nyuma s'ebye, kwera kuba e kuberukana e kakatchi k'e Bayahudi e nganda sa Yesu, kwa bushi n'eye myasi. ²⁰Bauma mubwo bera kuteta, "Onola aliyi musire, kandji aliyi mw'e mbusi; kute mwendjire mwamunvilyisa?" ²¹E bandji bera kuteta, "Ene myasi yitalyi ya mundju uliyi mw'e mbusi. Kute! E mbusi yinga ala kubwoola e meho m'e miuta?" ²²Na batcha, eye Yerusalemu yabaa lusiku lukulu lwa kutchiburana na lwabaa lusiku lwa mbewo. ²³Ne Yesu endee atabanga mwa kanisa mwa mulungu wa Sulemani. ²⁴Batcha, e Bayahudi bera kumusungula, bera kumubira, "Kuyika mangotchi unga tchulyibusa e kalamwo ketchu?" Nga woyo u Kristo ilyi Masiya, utchubire e kanangana ilyi e kunalyi. ²⁵Yesu era kubahusa, era kubabira, "Si kweyine mwabwo mut'emere. Ene mikolo nendjire nayira kw'e sina lya Tata, yi yendjire yanyilyira e buamilyisi." ²⁶Si kweyine mwabwo mut'emere, kwa bushi mutalyi e kakatchi k'e bibusi byanyi. ²⁷E bibusi byanyi byende byonva e murenge wanyi, nanyi nyibimenyire, nabye byende byanyikulyikira. ²⁸Nanyi nyi nyika bawa e kalamwo k'e myaka n'e myaka; na tchiro batakatereka tchiro n'e hitcha, na kutalyi e mundju ola unga bakula mwa mabwoko manyi. ²⁹Tata Ongu yi wanyiwaa bwo aliyi mukulu kulusha bwoshi, na kutalyi e mundju ola unga bakula mwa kubwoko kwa Tata. ³⁰Nyono ne Tata tchulyi buuma. ³¹Na batcha e Bayahudi bera kutola kandji e makoyi ilyi bamuhuta mwo afe. ³²Yesu era kubahusa, "Mikolo yibuya yingi nabalosise ye ilyi nabayilyiyire, mikolo yitengire e mwa Tata; mukolo mutchiye mw'eye yoshi yi mubi ola mwanyihutchira kwo e makoyi?" ³³E Bayahudi bera kumuhusa, "Kwa bushi n'e mikolo yibuya, ata yi tchukuhutchilyire e makoyi; si kwa kukamba, na kwa bushi woyo u uliyi mundju wera wakamba Ongu, n'e kutchiyira Ongu!" ³⁴Yesu era kubahusa, "Kute! Bitandjikirwe mwa mateeko ilyi mwa maanure menyu oko, nyono nyitetchire oko mwabwo mu myungu?" ³⁵Era kuba balangira myungu abwo beshirwa n'e mwasi wa Ongu. (N'e maandjiko matanga ala kutchi berenga mwo); ³⁶Kute! Ola Tata atchesise, era kumutchuma omwo butala, mwabwo mumubilyire, "Wakambire." Kwa bushi natetaa, "Nyono nyi mwana wa Ongu?" ³⁷Nga ndendjire nayira e mikolo ya Tata Ongu; na mutanyemere; ³⁸Si kweyine nyikayira eye mikolo, tchiro angaba mutanyemere, mwere mwemera eye mikolo; ilyi mual'ekumenya oko Tata aliyi mwanda sanyi, nanyi nyilyi mwanda saye." ³⁹Bera kuhonda kandji e kumusimba Yesu, si era kutenga mwa mabwoko mwa kahangi kaeke. ⁴⁰Yesu era kuenda, era kuya eshilyisa s'e Yordani, kuyika awo Yoana endee abatisisa butanzi, era kwikal'eye. ⁴¹N'e bandju banene bera kumwendera, bera kuteta, "E kunalyi, Yoana atayiraa tchisomerene tchoshi tchosi, si kweyine ebye byoshi Yoana atetaa endonga saye, yabaa yilyi y'e kunalyi." ⁴²Na bandju banene bera kwisha er'alyi, bera kumwemera eyera.

Chapter 11

¹Mundju muuma, ubalangirwe Lazaro abaa mulwala busibu, era kufa. Abaa alamire mwa kakatchi k'e musi w'e Bethania e mwabwo Maria ne Martha mwalyi wabwo. ²Oyo Mariamu yi wakabaa Yesu e mafuta (maramu), era kumutchesa e maulu kwa nvilyi saye, yi Lazaro mwenye wabwo abaa ata alyire. ³Na batcha, abwo balyi baye bera kutchuma e ndjumwa era Yesu alyi n'e kuteta, "Enawetchu, ola uba asimire alyi mulwala, ata alyire." ⁴Naye Yesu iliyi onva, era kuteta, "Buno bulwala butalyi bwa kumwita Lazaro, si buli kwa bushi n'e ngulu ya Ongo, iliyi e mwana wa Ongo akusibwa kwa bushi nabwo." ⁵Ne Yesu abaa asima Martha ne mwenye wabwo Lazaro. ⁶Ne Yesu iliyi onva oko Lazaro ataalyire, alyi mulwala, era kwikala siku ebilyi awola abaa alyi. ⁷Businda, e nyuma s'ebye, Yesu era kubira e baanda baye, "Tchuye e Buyahudi kandji." ⁸Abwo baanda bera kumubira, "Mwiyilyisa, mwoolo mwoolo e Bayahudi bahondaa e kukuhuta kwa makoyi, nawe uhondjire ekuya ye kandji?" ⁹Yesu era kuhusa, "Kute! E bishangi by'e mureerere bitaba ekumi na bibilyi" Ilyi e mundju angaenda mushi atasitala; kwa bushi endjire alola kwa bulangare bw'o buno butala. ¹⁰Na batcha, iliyi e mundju angaenda butchufu, end'asitala; kwa bushi atesene kwa bulangare. ¹¹Yesu atetaa ebye, n'e nyuma s'e kutet'ebye, era kubabira, "Mwera wetchu Lazaro awondjere, si kweyine, nera naenda nyiye kumususa." ¹²Na batcha abwo baanda bera kumubira, "Enawetchu nga awondjere, angafuma iliyi angalama." ¹³Si kweyine Yesu ashambalaa e ndonga s'e lufu lwaye; nabwo bera kumenya nga atetchire e ndonga s'e kuondjera e tchulo. ¹⁴Unawo Yesu era kuba bira kanangana, "Lazaro afire." ¹⁵Yesu era kuba bira oko, "Nyishaalukire e ndonga senyu, kwa bushi ndaba'eye, iliyi mubwona ekwemera; si kweyine tchuye er'alyi." ¹⁶Na batcha Tomaso, yi ubalangirwa: Pacha, era kubira baanda balyikabwo, "Tchwende netchu alauma ne Yesu, tchuye kufa alauma naye." ¹⁷Na iliyi Yesu ayika e Bethania, era kubuana Lazaro alyi mwa shinda sera silyi nga siku ene. ¹⁸N'Ebethania yabaa iliyi ofi n'e Yerusalemu nga bilometre bihatchu. ¹⁹Na bandju banene mwa kakatchi k'e Buyahudi babaa bamenyire Lazaro n'e mulala waye, berakutenga e Yerusalemu, bera kuya e mwa Martha ne Mariamu, iliyi baya kumushishilyisa kwa bushi ne mwenye wabwo wafire. ²⁰Na batcha, iliyi Martha onva oko Yesu eshire, era kuya e mbuwa kuya kumulamusa; ne Mariamu abaa ashibire mwa nyumba. ²¹Na batcha, Martha era kubira Yesu, "Mwiyilyisa, nga wabaa uly'ano, mwenye wetchu atanga fire." ²²Si kweyine, kuyika batcha, nyimenyire oko ngasi kandju kala ung'ema mwa Tata Ongo, Ongo anga kweresa kwo. ²³Yesu era kumubira, "Mwenye wenyu angafuka iliyi ang'omwoka." ²⁴Martha era kumubira, "Nyimenyire okwo akafuka e lusiku lwa businda." ²⁵Yesu era kumubira, "Nyono nyi nyilyi okwo kufuka, n'obwo bulamu. Ola ukanyemera nyono, tchiro angaba afire, angaba alamire." ²⁶Na ngasi ola ulamire, n'ekunyemera nyono, ataka tchiro n'e hitcha, akaba alamire e myaka n'e myaka. Kute! Wemere ebye?" ²⁷Era kumubira, "Netchi, nemere Enawetchu! Na nyono nemere okwo woyo u Kristo (Masiya), mwana wa Ongo ola ukesha muno butala." ²⁸Naye iliyi amala kutet'ebye, era kuya kubalangira mwenye wabwo Mariamu kw'ewe, era kumubira, "E Mwiyilyisa endjire akubalangira." ²⁹Na iliyi Maria onva batcha, era kwimuka lubiro iliyi fuba fuba era kuya era Yesu alyi. ³⁰Ne Yesu abaa atasa kuyika mwa musi, si abaa atchilyi awo alamusanyaa ne Martha. ³¹Batcha, abwo Bayahudi babaa balyi ne Mariamu mwa nyumba, bendee bamushishilyisa, iliyi balola okwo emuka fuba n'e kuenda e mbuwa, bera kumu kulyikira; bera kutanya okwo ayire e mwa shinda kuya kulyira eyera. ³²Na iliyi Mariamu ayika awo Yesu abaa alyi, n'e kumulola kwo, era kukumbaala kwa maulu maye, era kuteta, "Enawetchu, nga wabaa uly'ano, mwenye wetchu atangafire." ³³Na iliyi Yesu alola kwa Mariamu alyira batcha, nabwo Bayahudi babaa bamukulyikire nabwo bendjire balyira, era kulumwa mwa mutchima waye, ³⁴era kuteta, "Ngayi mwamubikire e mubilyi waye?" Bera kumubira, "Enawetchu, tchwende ulole." ³⁵Yesu era kulyira e malyira. ³⁶Na batcha e Bayahudi bera kuteta, "Lolaa, kute kw'abaa asimire Lazaro!" ³⁷N'e bandji bauma mubwo bera kuteta, "Kute! onola yi wabwoolaa e meho mola muuta, kute, atanga alyire kuyira Lazaro atafaa?" ³⁸Na batcha, e kuba Yesu atchilyi alumwa mw mutchima waye, era kuyika ala eshinda yabaa ya Lazaro yabaa yilyi. Na yabaa yilyi mwa lupango n'ekoyi lyibikirwe e ndonga saye. ³⁹Yesu era kuba bira, "Kwa bakule ely'ekoyi." Martha, mwalyi wabwo n'oyo wabaa ufire, era kumubira, "Enawetchu, er'abeya; kwa bushi kwera kulyi siku ene afire." ⁴⁰Yesu era kumu bira, "Nyono ndakubiraa kwa iliyi unganyemera, ungalo la kwa buashe bwa Ongo iliyi e bukuse bwaye, n'okwo Ongo endayira?" ⁴¹Na batcha, bera kukula ely'ekoyi. Yesu era kwimusa e meho maye e ndonga (e mbingu), era kuteta, "Tata, nyikutongire, kwa bushi wany'unvire." ⁴²Na nyono nyimenyire okwo wende wanyunva e siku soshi; na kwa bushi n'ono mukundamano uly'ano kukutchumire nateta batcha, iliyi bemera okwo u wananyitchumaa." ⁴³Na iliyi Yesu amala ekutet'ebye, era kulyira kwa murenge munene, "Lazaro, esha ene mbuwa!" ⁴⁴Oyo mundju wabaa ufire, era kwiluka e mbuwa, ahwekirwe e milyisi e maulu n'e mabwoko, na kwa busu bwaye ahwekirwe e tchitambara. Ne Yesu era kubabira, "Mu mubwoole, mumureke aende." ⁴⁵Na bandju bengi mwabwo Bayahudi beshaa e mwa Mariamu, n'ekulola kw'ebye Yesu ayilyire, bera kumwemera. ⁴⁶Si kweyine, e bandji mubwo bera kuya e mw'e Bafarisayo, bera kubabira ebye Yesu ayiraa. ⁴⁷Na batcha, e bakulu b'e baandjisi n'e MaFarisayo bera

kukundamanya e luhu lwabwo, bera kuteta, "Tchiye tchwayilyire? Kwa bushi ono mundju ayilyire bisomerene binene. ⁴⁸Tchuka mureka batcha, e bandju bwoshi banga mwemerera. N'e ba Roma bang'esha n'e kutchunyaa kano kanisa ketchu n'ano etchu!"⁴⁹Mundju muuma e kakatchi kabwo, yi Kayafa, yi wabaa ulyi mudjindji mukulu oyo mwaka, era kuba bira, "Mwabwo mutamenyire mwasi woshi woshi!"⁵⁰Tchiro muta tanyise okwo kulyi kubuya e mundju muuma afe kwa bushi n'e bandju bengi, si e lubaa luuma uma lutasherera?"⁵¹Na oyo mwasi, ata utetaa kwa bushi na yeyine, si kwa bushi yi wabaa mudjindji mukulu oyo mwaka, arebaa kwa Yesu angafa kwa bushi n'e lubaa lwoshi lw'e ba Israeli. ⁵²Ata na kwa bushi kw'olo lubaa lweyine, si kweyine, alauma nabwo, akundamanye e bana ba Ongo bashandabene, ilyi babe alauma. ⁵³Na batcha, kutengera olo lusiku bera kuyira e lwango lw'e kwita Yesu. ⁵⁴Na batcha, Yesu atatchitabangaa e kanangana e kakatchi k'e Bayahudi. Si kweyine, era kuteng'eye, era kuya ofi n'e lukiya, kuyika kwa musi ubalangirwe Efrahimu; era kwikal'eye alauma n'e baanda baye. ⁵⁵N'e Pasaka y'e Bayahudi yabaa yera yilyi ofi; na bandju banene bera kuenda kutenga mwa mahwa kuya e Yerusalemu, e muhondo s'e Pasaka, ilyi batchitchesa. ⁵⁶Batcha, bera kutondera bahonda Yesu mwa Yerusalemu, bera kutondera babusanya, bemangire mwa kanisa, "Kute mwalolyire? Kubinalyi atalye kwo luno lusiku lukulu?"⁵⁷N'e bakulu b'e badjindji n'e Mafarisayo, babaa banyire e teeko okwo ngasi mundju ola ungamenya ala Yesu alyi, aret'e mwasi, ilyi baala e kumusimba.

Chapter 12

¹Na Yesu era kuyika e Bethania, e muhondo sa siku ndatchu s'e lusiku lw'e Pasaka. Awola u Lazaro abaa alyi, ola Yesu afula ilyi omwolaa kutenga mwa bafu. ²Na batcha, bera kumukunganyisa e bilyo binene eyera, ne Martha era kukola, ne Lazaro abaa muuma mwabwo abaa balyi kwa bilyo alauma naye. ³Na batcha, Mariamu era kutola lyitre lya mafuta m'e nardo matchere na ma tchitchiro tchinene busibu, era kwakaba Yesu kwa maulu, na era kumushangula e maulu kwa nvilyi saye. N'e nyumba yoshi yera kwihula n'e bumba bubuya bw'amwo mafuta. ⁴Na batcha, muanda waye muuma Yuda Iskariote, oyola yi ukamwana, era kuteta, ⁵"Kute! Mano mafuta matanga usibirwe kwa faranga (dinari) maana mahatchu, na seresibwe e bakene?" ⁶N'oyo Yuda Iskariote atetaa ebye, ata kwa bushi n'e kubabera bwondjo e bakene; si kwa bushi alyi mwisi, naye yi w'ende wabika e shawo y'e faranga, n'e kutola e byendjire byabikibwa mwo. ⁷Na batcha, Yesu era kuteta, "Mureka amabike kwa lusiku lw'e kufa kwanyi. ⁸Kwa e bakene mulyi nabwo e siku soshi alauma nenyu; si nyono, mutalyi aluma nanyi e siku soshi." ⁹Si kweyine bandju banene mwa Buyahudi bera kumenya okwo Yesu alyi e Bethania, nabwo bera kwisha, ata kwa bushi ne Yesu yeyine, si alauma n'ekulola kwo Lazaro, ola Yesu afula ilyi amwomwola kutenga mwa bafu. ¹⁰N'e bakulu b'e badjindji bera kuyira e lwango, ilyi b'eta Lazaro alauma naye; ¹¹kwa bushi naye, bandju banene mwa kakatchi k'e Bayahudi bera kutchiberula, bera kumwemera Yesu. ¹²Na e lusiku lw'e kabilyi, bandju banene benshira e lusiku lukulu, bera kunva okwo Yesu eshire e Yerusalemu. ¹³Bera kutola e matabi m'e mitchi y'e mutende, bera kuya kumulamusa, bera kuhuta e lukemi mwa musu woshi n'e kuteta, "Hosana! E ngulu e mwa Ongo! Yi uyishirwe, oyo wishire kw'e Sina ly'Enawetchu, Mwami w'e Israeli!" ¹⁴Naye Yesu abaa atolyire e mwana w'e punda, era kwiruka e ndonga saye, ng'oko byabaa byandjikirwe: ¹⁵"Ut'obwowaa, u munyere w'e Sayuni; Lolaa, e Mwami wawe eshire. erukire kwa mwana w'e punda!" ¹⁶Ebyera e baanda baye batabimenyaa e muhondo, si kweyine ilyi afuka mu mango bamenyire okwo byabaa byaandjikirwe e ndonga saye; n'okwo bamuyilyiraa batcha. ¹⁷Na batcha, bera kunyira Yesu e bwamilyisi, abwo babaa balyi naye, e mango abalangiraa Lazaro kutenga mwa shinda; n'e kuba muuma uma kandji. ¹⁸Kwa bushi n'okwo, e mukundamano era kuya kumulyinga ilyi kumulamusa, kwa bushi bw'onvaa okwo ayiraa etche tchisomerene. ¹⁹Na batcha, e Bafarisayo bera kutchitetembya beyine ku beyine, "Lolaa! Okwo mutashingenene mwasi woshi woshi. Tchumbikisaa! E butala bwoshi bw'eshire e nyuma saye!" ²⁰Eye Yerusalemu, yabaa ilyi tchikanda tcha Bayunani, beshaa kutchikumba Ongo, kwa lusiku lukulu. ²¹Batcha, abwola bera kumwendera Filipino, yi mundju w'e Bethsaida y'e Galilaya. Bera kumwema, n'e kumubira, "Enawetchu, Tchubano tchuhondjire kulola kwo Yesu." ²²Filipo era kuenda, era kuya kubira Andrea; na businda Andrea buna Filipino bera kuya kubira Yesu. ²³Naye Yesu era kuhusa Filipino ne Andrea, era kuteta, "Tchera tchishangi tcha Ongo e kukusa e mwana we bandju. ²⁴Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, nga e kafuma k'e mumbunge katatowire kwa tchitaka, n'e kufa, k'ende kashiba ng'okwo kanabaa keyine; si kweyine, ilyi kangafa, kana buta e bifuma binene. ²⁵Ngasi ola ungasima e kalamwo kaye, angakasheresa; si ngasi ola unga aya e kalamwo kaye mwobuno butala, aka kafumya n'ekuba n'e kalamwo k'e myaka n'e myaka. ²⁶Nga e mundju anga nyikorera, n'ekunyikulyikira, ala nyikaba nyilyi u n'e mukosi wanyi akaba. Kandji, nga e mundju anga nyikorera, Tata anga mukenga. ²⁷Na batcha, e mutchima wanyi wa ayire, nanyi nyitete kute, "Tata unyifumye nakano kashangi? Si kweyine, kwa bushi nebina, kunayikilyire kano kashangi. ²⁸Tata, ukus'e sina lyawe. Na batcha kwera kwisha e murenge kutenga mbingu, era kuteta, "Nalyikusise, kandji nyikahuba kulyikusa." ²⁹Na batcha, e mukundamano wabaa wimangire ofi naye, wera kunva, bera kuteta okwo uliyi mukungulo, e bandji bera kuteta okwo ba malaika bu batetchire ne Yesu. ³⁰Yesu era kuhusa, era kuteta, "Oyo murenge wa Ongo, mw'onvaa atalyi kwa bushi nanyi, si kwa bushi nenyu." ³¹Na batcha, e butchindjibuse bwo buno butala bwera buliyi wo, kwa bushi kutengera batcha e mukulu wo buno butala anga kabulwa e mbuwa. ³²Nanyi ilyi nyingemusibwa e ndonga s'e tchiwo, nyinga beka bwoshi e mwanyi. ³³Atetaa ebyera kwa kulosa lufu lutchiye angafa. ³⁴Na batcha e mukundamano wera kumuhusa, "Tchubano tchwonvire mwa maanure okwo Kristo alyi ola ulamire kuyika e myaka n'e myaka; na kute woyo watetchire okwo bishingenene e mwana w'e mundju ilyi e mwana wa Adamu aterene e kwimusibwa? Oyo mwana wa Adamu yi nde?" ³⁵Na batcha Yesu era kubabira, "E bulangare butchilyi alauma nenyu bishangi bieke. Muende kubuya kwa bushi mutc'ete obwo bulangare, e mwisimya angesha kuba simba; kwa bushi ola waenda mwa mwisimya at'eshi er'aya. ³⁶Si mwabwo, kwa bushi mutc'ete obwo bulangare, mu bwemere, ilyi muala kuba bana b'e bulangare. Na Yesu, ilyi amala kutet'ebye, era kuenda, era kutchibisha ilyi batamulolaa kwo. ³⁷Si kweyine tchiro angaba Yesu ayiraa bisomerene binene bilyi ng'ebye e muhondo sabwo, batamwemeraa. ³⁸Ilyi ola mwasi e murebi Isaya atetaa ayikilyira, "Enawetchu, nde ola w'emere e myasi yetchu? Nende ola e kuboko kw'Enawetchu kwa funulyibwe?" ³⁹Tchi tchatchumaa abwola bat'emera; kwa bushi Isaya ahubire kuteta, ⁴⁰"Enawetchu abahwekir'e meho, Era kuyira e mitchima yabwo yibe yisibu, ilyi bat'eshaa kubwona kwa meho mabwo, banga menya kwa mitchima yabwo, baka tchiaya ilyi kutchi

undjusa, bakafuma ilyi kulama."⁴¹Eye myasi Isaya ayitetaa, kwa bushi alolaa kwa bukuse bwa Masiya ilyi Kristo, era kuteta e myasi yaye. ⁴²Tchiro kuyika kwa bakulu babaa awo; banene bera kumwemera; si kwa bushi n'e Bafarisayo, bat'emeraa Yesu, bangesha kukulwa mwa sinagogi. ⁴³Kwa bushi basimaa e bukuse bw'e bandju kulusha e bukuse bwa Ongo,⁴⁴Naye Yesu era kwirusa e murenge era kuteta, "Ola ukanyemera nyono, atanyemere si emere ola wanyitchumaa. ⁴⁵N'ola unyilolyire kwa nyono, amulolyire kwa ola wanyitchumaa.⁴⁶Nyono neshire, ilyi nyiba bulangare bw'ebutala, ilyi ngasi mundju ola ukanyemera nyono, at'ekalaa mwa mwisimya. ⁴⁷Na ilyi e mundju ang'onva e myasi yanyi, atayemere, nyono nda mutchindjibusise, kwa bushi nd'eshaa ilyi nyitchindjibusa e butala, si nyitchungula e butala.⁴⁸Ola woshi unga nyunva nyono, atanahondjire e kunva ilyi kwemera e myasi yanyi, oyola ete ola ukamutchindjibusa, "Oyo mwasi onvaa, yi mwasi uka mutchindjibusa e lusiku lwa businda." ⁴⁹Kwa bushi nyono ndateta e ndonga s'e kalamwo kanyi nyeyine; si Tata wanyitchumaa, yeyine yi w'ende wanyibira ebye nyingayira ilyi ebye nyinga teta. ⁵⁰Nanyi nyimenyire okwo e tchiraane tchaye kalyi kalamwo k'e myaka n'e myaka; na batcha, nyende nateta ebye Tata anyibilyire nyitete."

Chapter 13

¹Na batcha, e muhondo w'e lusiku lukulu lw'e Pasaka, ne Yesu, abaa amenyire okwo e bishangi byaye, byayikire, ebye angatenga mwo mwa butala byayikire, kuya e mwa Tata, naye e kuba asimire e bandju baye mwa butala, abasimaa busibu. ²Na ilyi e bishangi by'e bilyo by'e luwolo wolo byayika, ne Ibilisi era abikire Yuda mwana wa Simoni Iskariote, e mutchima w'e kwana Yesu kwa bahombanyi baye. ³Yesu, mwa kuba amenyire okwo Tata amweresise byoshi mwa mabwoko maye, n'ekuba atengaa e mwa Ongo, na kandji aya e mwa Ongo. ⁴Yesu era kutenga kwa bilyo, era kubika e butambi endjimba saye, era kutola e tchitambara, era kutchihweka mwa mbindji. ⁵Na businda era kubik'e meshi mwa bakuli, era kutangira ahuka e baanda baye e maulu, n'e kumashangula kwetchira tchitambara ahwekaa mwa mbindji. ⁶Na batcha. ilyi ayika ku Simoni Petro, onola era kumubira, "Enawetchu! Woyo u nyihuka e maulu nyono?" ⁷Yesu era kumuhusa, era kumubira, "Woyo utamenyire bine nayira; si kweyine unga bimenya e nyuma." ⁸Petro era kuteta, "Woyo utanga nyihuka e maulu nyono tchiro n'e hitcha." Yesu era kumubira, "Nga nda kuhukire woyo, ilyi utete lushangi nanyi." ⁹Simoni Petro era kumuhusa, "Enawetchu, ata e maulu manyi meyine, si n'e mabwoko tchiro n'etchwe lyanyi nalye!" ¹⁰Yesu era kumubira, "Ola wamalyire kwowa, atanga tchihuba kwowa, si kuhukibwa e maulu, kwa bushi atchere e mubilyi woshi; nenyu mwera mutchere, si ata mubwoshi." ¹¹Kwa bushi abaa amenyire oyo ungamwana; ku kwa tchumaa ateta, "Ata mubwoshi mu mutchere." ¹²Na ilyi amala e kubahuka e maulu, n'ekutola e ndjimba saye, n'ekuhuba kwikala, era kubabira, "Kute! Mwamenyire bine nayilyire e ndonga senyu?" ¹³Mwabwo mwende mwanyibalangira, 'Mwiilyisa na Enawetchu; nenyu mwende mwateta e kulyi, yi nyono. ¹⁴Na nga nyono nyi nyilyi mwiilyisa na Enawenyu, bishingenene nenyu e kuyira batcha kwosanya e maulu mubeyine ku mubeyine. ¹⁵Kwa bushi nabalosise e tcherekane, ilyi okwo nabayilyiraa, nenyu muyilyirane batcha. ¹⁶Mwemere, mwemere, nyiba bilyire mwabwo, e mukosi atalyi mukulu kulusha Enawabwo; ilyi e ndjumwa yitalyi yikulu kulusha ewayitchumaa. ¹⁷Na e mango mumenyire batcha, erayi lyenyu mukayira batcha. ¹⁸Nda tetchire e mwasi e ndonga senyu mubwoshi; nyimenyire bala nahombore; si kweyine ilyi e maandjiko mayikilyira, "Ola walyaa e bilyo byanyi, anyialukilyire muhombanyi." ¹⁹Na kutengera batcha, nyiba bilyire e muhondo ebyera biyilukire, ilyi e mango bikayikilyira, mual'e kumenya okwo nyi nyono. ²⁰Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, ola woshi ukaangilyira e mundju ola natchumire, any'angilyire nyono; n'ola wany'angilyire nyono, ilyi aangilyire ola wanyitchumaa nyono." ²¹Na ilyi Yesu amala e kushambala ebye, era kuaya mwa mutchima waye, era kwan'e mutongo, era kuteta, "Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, muuma mu mwabwo anga nyana emw'e bahombanyi banyi." ²²E baanda bera kulolana kwo, n'ekuba n'e karhinda nde y'atetchire. ²³Na kwabaa muuma mwa baanda baye, abaa eyamire mwa tchifuba tcha Yesu, yi Yesu abaa asima. ²⁴Na batcha Simoni Petro era kumwimusiisa e kubwoko, era kumubira, "Busa Yesu, nde y'atetchire." ²⁵Na e kuba yi Yoana abaa erekere Yesu mwa tchifuba tchaye, era kumubira, "Enawetchu, nde oyo?" ²⁶Na batcha Yesu era kuhusa, "Ola mundju mungalola neshira etchitore n'eku mweresa, yi yoyo. Era kwisha etchitore era kumweresa Yuda, mwana wa Simoni Iskariote. ²⁷Na e nyuma s'etche tchitore, Shetani era kuya mwo Yuda. Yesu era kumubira, "Ebye uhondjire ekuyira, yira bye fuba." ²⁸Tchiro, kuta bwonekanaa e mundju mwabwo babaa balyi awola balya, ola wamenyaa kwa bushi ne kute amubilyire batcha. ²⁹Kwa bushi e bandji batanyaa, kwa bushi Yuda yi w'end'eweka e shawo (y'e bikulo), bera kutanya okwo Yesu amubi lyire okwo aul'ebye ahondjire eku ula, owk lusiku lukulu; ilyi eres'ebakene kandju karebe. ³⁰Na batcha, e mango oyola abaa era aangilyiraa etche tchitore, era kwiluka unao. Na bwabaa bwera butchufu. ³¹Na e nyuma sa Yuda kwiluka, Yesu era kuteta, "Batcha e mwana w'e mundju er'atongibwa, ne Ongo atongirwe mwanda saye. ³²Ongo naye era kumutonga mwanda saye; naye angahuba kumutonga kandji. ³³Mwabwo mu bana batoto, e nyuma sa bishangi biyeke nyitchilyi alauma nenyu; munga nyihonda; na ngokula nabiraa e Bayahudi okwo, nyono era naya, mwabwo mutanga ala kuyika ye; na kunyibabilyire nenyu. ³⁴Eteeko lyiyaya nabawere, lyi lyilyine; "Musimane. Ng'okwo nanyi nabaa nyibasima, kunoko nenyu munasimanae. ³⁵Batcha, kw'e bandju bwoshi banga menya okwo mwabwo mwera mulyi baanda banyi, e mango mungaba mwet'e masimane mubeyine ku mubeyine." ³⁶Simoni Petro era kumubira, "Enawetchu, ngayi wayw?" Yesu era kumuhusa, "Era naya, utanga ala kunyi kulyikira kano kashangi; si unga nyikulyikira e nyuma." ³⁷Petro era kumubira, "Enawetchu, kwa bushi ne tchiye nyono ndanga ala batcha kuku kulyikira? Nyono nyingana e kalamwo kanyi kwa bushi nawe!" ³⁸Yesu era kumuhusa, kute! Woyo ungana e kalamwo kawe kwa bushi nanyi, Petro? Wemere, wemere, nyikubilyire, "E luwasi lutabike nawe uta nyilayira e bwa kahatchu, kuteta kwa utanyishi nyono!"

Chapter 14

¹Muta ayisibwaa mwa mitchima yenyu. Mwemere Ongo, muny'emere nanyi. ²Mwa nyumba ya Tata, mulyi busiki bunene. Nga ata batcha, nyinga babilyire mwabwo; kwa bushi nayire kuba kubulyira e andju ala mukayikira. ³Na batcha, ngokuno naenda, n'e kuya kubaku nganyisa e andju, natchisha kandji kubatola, ilyi ala nyilyi nyono, nenyu mube wo. ⁴Nanyi era naya mumenyir'e ndjira. ⁵Tomaso era kumubira, "Enawetchu, tchubano tchuteshi era waya. Kute tchungameny'e ndjira?" ⁶Yesu era kumubira, "Nyono nyi ndjira, n'e kunalyi, n'e kalamwo; kutalyi e mundju ola ungaya e mwa Tata, busira kurengera kwa ndjira yanyi. ⁷Nga munga nyimenyire nyono, mungamenyire ne Tata; na kutengera batcha, mwera mumumenyire, kandji mwamulolyire kwo." ⁸Filipo era kumubira, "Enawetchu, utchulose Tata, ebyera bilyi bitalyi bieke." ⁹Yesu era kumubira, "Nyono nabaa nyilyi alauma nenyu sine siku soshi, na woyo utanyimenyaa Fikipo? Ola wanyilolyire kwo, ilyi alolyire kwo Tata. Batcha, kute! Woyo nawe kute watetchire, utchulose Tata?" ¹⁰Utemere okwo nyono nyilyi mwanda sa Tata, ne Tata alyi mwanda sanyi? Eye myasi nyibalyire nyono, ndababilyire ye kwa mwasi wanyi nyeyine; si kweyine Tata ola ulyi mwanda sanyi, yi wende wayira e mikolo yaye. ¹¹Munyemere okwo nyilyi mwanda sa Tata, ne Tata alyi mwanda sanyi; kute! Mut'emere batcha, mwemere kwa bushi n'e mikolo ya Tata, eye ende akola mwanda sanyi. ¹²Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, ola unyemere nyono, e mikolo nendjire nayira, oyola naye akayi yira; na batcha, e mikolo yinene kulusha enera, angayikola, kwa bushi nyono nayire e mwa Tata. ¹³Nenyu ilyi mung'ema ngasi mwasi kw'e sina lyanyi, ebyera nyinga biyira; ilyi Tata atongibwa mwanda s'e mwana. ¹⁴Ilyi mung'ema Tata e mwasi woshi okw'e sina lyanyi, nyinga biyira. ¹⁵Ilyi munga nyisima, mungakenga e mateeko manyi. ¹⁶Nanyi nyingema Tata, naye anga bawa e undjimutabasi, ilyi ekala nenyu kuyika e myaka n'e myaka. ¹⁷Oyola yi muka w'e kunalyi; ola e butalyi butanga ala kwangilyira, kwa bushi buta mulolyire kwo na buta mumenyire; sj kweyine mwabwo mumu menyire, kwa bushi ekere e mwenyu, naye angaba mwanda senyu. ¹⁸Ndabareke fusi, nesha e mwenyu. ¹⁹E nyuma sa bishangi biyeke n'e butala buta tchinyilole kwo; si mwabwo munyisene kwo. Na kwa bushi nyono nyilamire, nenyu mungaba mulamire. ²⁰Amwo mango mu muka menya okwo nyono nyilyi mwanda sa Tata, nenyu mwanda sanyi, nanyi mwanda senyu. ²¹Ola wishi e mateeko manyi n'e kumakulyikira, oyola yi unyisimire. N'ola unyisimire Tata anga musima. Nanyi nyinga musima n'e kutcherekana e mwaye. ²²Yuda (ata Iskariote, si undji muanda ubalangirwe kw'elye sina) era kumu bira, "Enawetchu, kute bingaba wahond'e kutcherekana e mwetchu, si ata e mwe butala?" ²³Yesu era kumuhusa, era kumu bira, "Ilyi e mundju anga nyisima angakenga ilyi kukulyikira e mwasi; ne Tata anga musima. Netchu tchung'esha e mwaye, n'e kuyira e busiki e mwaye. ²⁴E mundju ola utanyisimire, oyola atanga kenga ilyi kukulyikira e myasi yanyi; n'e mwasi mwendjire mw'onva ata mwasi wanyi, si mwasi wa Tata wanyi tchumaa. ²⁵Ebyera bina babiraa e mango nabaa nyikere mwenyu. ²⁶Si kweyine oyo mutabasi, oyo muka mweru, anga beyilyisa byoshi, n'ekubakengesa byoshi naba biraa. ²⁷E bwolo nyiba rekerere; e bwolo bwanyi nyiba were butalyi ngokula e butala bwende bwana. Mutabaa n'e karinda mwa mitchima yenyu, ilyi mutabaa n'e bwoba. ²⁸Mwonvaa okwo nyono naba biraa, naenda, kandji nahuba kwisha era mulyi. Nga munga simire munga shaalukire kwa bushi naya e mwa Tata, kwa bushi Tata alyi mukulu kulusha nyono. ²⁹Na batcha, nyiba bilyire e muhondo ebyera biyilyikire, ilyi e mango bik'elukira, mwemere. Nyono nda tchitete nenyu myasi yinene kandji, kwa bushi eshire e mukulu wobuno butala, tchiro at'ete kandju era nyilyi. ³⁰Nyono nda tchitete nenyu myasi yinene kandji, kwa bushi eshire e mukulu wobuno butala, tchiro at'ete kandju era nyilyi. ³¹Si kweyine, e butala bumenye okwo nyimusimire Tata; na ng'oko Tata anyi biraa; kunoko nyende nayira. Tchwymuke, tchwende."

Chapter 15

¹Nyono nyi mutchi w'e kunalyi, ne Tata yi muyinzi. ²Ngasi lutabi lulyi mwanda sanyi, luta butchire, ana lukula, na ngasi lutabi lubutchire, ende alutchesa, ilyi lubuta ebifuma bibuya busibu. ³Mwabo mwera mutchere kwa bushi n'ola mwasi naba biraa. ⁴Mwikale mwanda sanyi, nanyi mwanda senyu. Ngokula e lutabi lutanga ala kubuta lweyine, nga lutalyi mwanda s'e mutchi (muzabibu), na kunokwo nenyu, nga mutalyi ilyi mut'ekere mwanda sanyi. ⁵Nyono nyi muzabibu; nenyu mulyi matabi, ola wikere mwanda sanyi nanyi mwanda saye, oyola yi w'ende wabuta busibu; kwa bushi busira nyono nenyu mutanga ala kuyira e mwasi woshi woshi. ⁶Ilyi e mundju woshi at'ekere mwanda sanyi, en'akabulwa e mbuwa nga lutabi ne kuma; e bandju bende bamakundamanya n'e kumakabula mwa mulyiro n'e kusirera. ⁷Mwabwo, ilyi mungekala mwanda sanyi, n'e myasi yanyi mwanda senyu, mweme byoshi muhondjire nenyu munga yilyirwa bye. ⁸Batcha ku Tata (Ongo) ende atongibwa, kwa bushi mubutchire busibu; nenyu mungaba baanda banyi. ⁹Ngokula Tata aba anyisima nyono, nanyi ku nyiba nyiba sima, mwikale mwa kakatchi k'e masimane manyi. ¹⁰Ilyi mungasesa e mateeko manyi, mungekala mwa kakatchi k'e masimane manyi; ngokula nanyi nyiba nyikulyikire e mateeko ma Tata n'e kwikala mwa kakatchi k'e busime bwaye. ¹¹Nyiba bilyire ebye, ilyi e bushaaluwe bwanyi buba mwanda senyu, n'e bushaaluwe bwenyu buyikilyira. ¹²E teeko lyanyi lyi lyine: Musimane ng'oko nabasimaa nyono. ¹³Kutalyi ola wet'e busime bunene kulusha buno, nga e mundju e kwana e kalamwo kaye kwa bushi n'e bera baye. ¹⁴Mwabwo mwera mulyi bera banyi, ilyi mungayira ebye nyibeemire ekuyira. ¹⁵Nda tchibabalangire bakobe; kwa bushi e mukobe atamenya ngayi Enawabwo aya, si kweyine mwabwo nera nyibabalangire bera; kwa bushi bira byoshi nonvaa e mwa Tata (Ongo), nabakengesise bye. ¹⁶Ata mwabwo mu mwanyihombolaa nyono, si kweyine nyono nyi nabahombolaa mwabwo; nanyi nera kubayira ilyi mubuta maree manene; namwo maree menyu malame; ilyi biba kwa ngasi katchu kwoshi kala mung'ema Tata kw'e sina lyanyi ab'ere. ¹⁷Binera, nyiba bilyire bye mwabwo, ilyi musimana mubeyine ku mubeyine. ¹⁸Nga e butala bunga baaya, mwishi okwo bwanyiaaya nyono e muhondo s'e kubaaya mwabwo. ¹⁹Nga mungabere bwobuno butala, e butala bunga basimire; si kweyine kwa bushi mwabwo mutalyi b'e butala, si e kuba nyono nabahombore mwa kakatchi k'e butala, kwa bushi n'okwo e butala bubaayire. ²⁰Mukengere oyo mwasi naba biraa, e mukobe ata yi mukulu kulusha Enawabwo. Ng'okuno banyilyibusaa nyono ku bakana balyibusa mwabwo; nga bakengaa e mwasi wanyi, banga kengie n'e wenyu. ²¹Si kweyine banga bayilyira bine byoshi kwa bushi n'e sina lyanyi, kwa bushi batamenyire ola wanyi tchumaa. ²²Nga ndeshaa n'e kuteta nabwo, batanga bera n'e byaa; si kweyine batcha, bat'ete matete mababalyire kwa byaa byabwo. ²³Ola unyiyire nyono, ilyi ana ayire ne Tata. ²⁴Nga ndanga yilyire era balyi e mikolo era undji mundju atanga yilyire, batanga bere n'e byaa; si kweyine batchubwene, nyono ne Tata, n'e kutchuaya. ²⁵Si kweyine, ilyi ayikilyira ola mwasi waandjikibwaa mwa mateeko ilyi maanure mabwo: 'Banyi ayire busha. ²⁶Si kweyine, e mango akesha oyo mutabasi, nyika batchumira kutenga e mwa Tata, oyola yi muka w'e kunalyi kutenga e mwa Tata, yi uka nyiamilyisisa e kunalyi. ²⁷Nenyu mu amilyisise, kwa bushi kutengera e mutangiro mwabaa mulyi alauma nanyi.

Chapter 16

¹Ene myasi nyiba bilyire ye, mut'eshaa kuayisibwa. ²Banga baberula ilyi kubakula mwa ma sinagogi; Na batcha, e bishangi byesha, bira ngasi mundju w'endjire w'ete ilyi kunyia, anga tanya okwo endjire anyira Ongo nderekero. ³Na baka bayilyira ebyera kwa bushi batamenyaa Tata ilyi kunyi menya nyono. ⁴Na nyiba bilyire ebyera, ilyi e mango aka kashangi kakesha, mukengere okwo nyono naba biraa, nda babiraa ebyera kuteng'e muhondo, kwa bushi nabaa nyilyi alauma nenyu. ⁵Si kweyine, batcha nyono naenda e mw'ola wanyi tchumaa, na kutalyi tchiro n'e muuma wenyu ola wanyi busise, "Ngayi waya?" ⁶Si kweyine, kwa bushi naba bilyire ebyera, e bute bw'ehure mwa mitchima yenyu. ⁷Si kweyine, nyiba bilyire ebilyi e kunalyi; bibeemire nyono nyitenge, kwa bushi nga nyono nda endjire, oyo mutabasi atangesha e mwenyu, si kweyine, ilyi nyono nyinga enda, mu mango nyinga mutchuma e mwenyu. ⁸Naye e mango oyo mutabasi angesha, oyola akamenyesa e butala kwa myasi y'e byaa, n'e kunalyi, n'e butchindjibuse. ⁹Kwa myasi y'e baa, kwa bushi batanyemere nyono. ¹⁰Kwa myasi y'e kunalyi, kwa bushi nyono naendjire e mwa Tata, na kuyika batcha muta tchinyilole kwo. ¹¹Kwa myasi y'e butchindjibuse, kwa bushi oyo mukulu w'e butala era atchindjibuse. ¹²Na kuyika batcha, nyitchete binene bya kubabira, si kweyine mutanga ala kubimenya mano mango. ¹³Si kweyine, e mango oyo mutabasi akesha, oyo mutchima w'e kunalyi, aka balongolana ababike kwa kunalyi; kwa bushi atakateta kwa bushi na yeyine; si kweyine, byoshi bira akw'onva, akabiteta, na ngasi mwasi ukesha akababira wo. ¹⁴Oyo muka mweru, akanyikusa nyono, kwa bushi akatola mwa myasi yanyi, n'e kuba balyikira ye. ¹⁵Na ngasi kandju kala Tata ete, kalyi kanyi; kwa bushi n'okwo ku natetaa okwo akatola ebilyi byanyi n'e kuba balyikira. ¹⁶Na e nyuma sa kahangi kaeke muta tchinyilole kwo; na kandji e nyuma sa bihang' biyeke munga huba kunyilola kwo. ¹⁷Na batcha, bauma mwa baanda baye bera kubusanya, "Mwasi mutcheye ono atetchire, okwo e nyuma sa bishangi biyeke mutanyilole kwo na kandji e nyuma sa bishangi biyeka munga huba kunyilola kwo? na kwa bushi naendjire e mwa Tata?" ¹⁸Na batcha, bera kuteta, "Yi mwasi mutchiye oyo atetchire, 'E nyuma sa bishangi biyeke' tchutamenyire kute atetchire." ¹⁹Yesu era kumenya okwo bahond'e kumubusa. Era kubira e baanda baye, "Mwendjire mwabusanya okwo natetaa, "E nyuma sa bishangi biyeke muta nyilole kwo na kandji e nyuma sa bishangi biye munghuba kunyilola kwo?" ²⁰Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, mwabwo munga lyira n'e kuyira e mishibwo, si kweyine e butala bunga shaaluka; mwabwo munga ayisibwa, si kweyine amwo malyira menyu makaaluka bushaalu. ²¹E mango e mukasi end'abuta, end'onva e malumwa kwa bushi e bishangi byaye bayikire. Si kweyine, e nyuma s'e kubuta e mwana, atatchikengera amwo malumwa, kwa bushi n'e bushaalu bw'e kubutibwa e mwana mwa butala. ²²Na batcha, mwabwo mwet'e bute; si kweyine nyono nyinga huba kubabwona; n'e mitchima yenyu inga shaaluka, n'obwo boshaluka bwenyu, kutalyi eunga banyaa bwo. ²³Kandji, olo lusiku mutaka nyibusa mwasi woshi. Mwemere, mwemere, nyiba bilyire, nga munga mweme Tata ngasi kandju kw'e sina lyanyi, Tata anga bawa kwo. ²⁴Na kuyika batcha, mutasa kwema kandju kwoshi kw'e sina lyanyi; mweme nenyu munga bwona, iyi e bushaalu bwenyu buyikilyira. ²⁵Ebyera, naba bilyire bye kwa mianyi; e bishangi byeshire, bira nda tchitete nenyu kwa mianyi, si kweyine nyinga babira e kananga e myasi ya Tata. ²⁶N'olo lusiku muk'ema Ongo, okw'e sina lyanyi, na tchiro nda babilyire okwo nyinga bemera e mwa Tata Ongo. ²⁷Kwa bushi Tata aba abasimire mwabwo, kwa bushi mwanyisimire nyono, n'e kwemera okwo natengaa e mwa Tata. ²⁸Natengaa e mwa Tata, nanyi nera kwisha muno butala; kandji nareka buno butala, na batcha, naya e mwa Tata. ²⁹Na batcha e baanda baye bera kuteta, "Lolaa! Watetchire e kanangana, na tchiro utatetchire kwa muanyi woshi woshi. ³⁰Na batcha, tchwamenyire okwo woyo umenyire byoshi, na tchiro utahondjire e mundju akubuse; kwa bushi n'okwo tchwenere okwo watengaa e mwa Ongo." ³¹Yesu era kubahusa, "Kute!, Mwemere lyiso? Mwany'emere?" ³²Mulolae! E bishangi by'esha, byera bineshire, bishangi bira munga shandabana ngasi muuma e mwabwo, n'ekunyireka nyeyine; si kweyine nyono ndalyi nyeyine, kwa bushi Tata (Ongo) aliyi alauma nanyi. ³³Ebyera nyiba bilyire bye, ilyi muala kuba n'e bwolo mwanda sanyi. Mwa butala mulyi e malyibuko; si kweyine, mutchiw'e mutchima! Nyono nayimir'e butala!"

Chapter 17

¹E nyuma, Yesu amala kuteta eye myasi.era kwimusa e meho maye kwerekera e mbingu, era kuteta, "Tata, e bishangi byera biyikire. Were watonga e mwana wawe, ilyi naye akutonga woyo; ²Ng'okwo wamweresaa e buashe e ndonga sa bwoshi bet'e mubilyi, ilyi bala bwoshi wameresise naye abawe e kalamwo k'e myaka n'e myaka.³N'akwo kalamwo k'e myaka n'e myaka ku kakano: ba kumenye woyo Tata, Ongo w'e kunalyi, na nyono Yesu Kristo (Masiya), watchumaa mwa butala. ⁴Nyono nyikutongire muno butala, kwa bushi namalyire e mukolo wanyeresaa nyikole. ⁵Na batcha, Tata, unyitonge nyono alauma nawe, kw'obwo buashe nabaa nyete alauma nawe, e muhondo s'e butala kuba wo, ilyi kubumbwa.⁶E sina lyawe, nalyi hubanganyisise bala bwoshi wanyeresaa mwa kakatchi k'e butala; babaa bawe, wera kunyeresaa bwo, n'e mwasi wawe baumenyire. ⁷Na batcha bera bamenyire okwo byoshi wanyeresise byatengaa e mwawe. ⁸Kwa bushi e myasi wanyeresaa, nanyi nabawere ye; nabwo bera kuyemera, bera kumenya e kunalyi okwo natengaa e mwawe, bera kwemera okwo woyo u wanyitchumaa.⁹Nyono, nemere abwola; ndeemerere e butala bwoshi; si abwo wanyeresise, kwa bushi abwola balyi bawe; ¹⁰na bala bwoshi balyi bandju banyi, balyi bawe, n'e bawe balyi banyi; na nyono nyikusibwe mwanda sawe. ¹¹Na nyono ndatchilyi mwa butala, si banola batchilyi, nanyi nesha e mwawe. Tata utchere, okw'e sina lyawe wanyiwere, ulange bano bandju; ilyi baba n'e buuma ngokuno netchu tchuba nabwo.¹²E mango nabaa alauma nabwo, nyono nabalangaa kw'e sina lyawe, wanyiwaa ilyi wany'eresaa; nera kubalanga ilyi kuba bika kubuya; na kutalyi tchiro n'e muuma wabwo ola waelyire ilyi waterelire, kureka ola mwana w'e buesi, ilyi e maandjiko mayikilyira. ¹³Na batcha neshir'e mwawe; n'ene myasi nyiyitetchire mwa butala, ilyi babe n'e bushaa luke bwanyi, n'obwo bushaaluke buyikilyire mwanda sabwo. ¹⁴Nyono nabawere e mwasii wawe; n'e butala bubahombire, kwa bushi batalyi ba butala, ng'okwo nanyi ndalyi w'omwo butala.¹⁵Nyono ndemire okwo ubakule mwa butala, si kweyine ubalange kw'ola mukosi w'e mabi, ola muhombanyi. ¹⁶Nabwo batalyi bwobuno butala, ng'okwo nanyi ndalyi wa butala. ¹⁷Ubatchese kw'oko kunalyi kwawe, n'e mwasi wawe ku kunalyi.¹⁸Ng'okwo wanyitchumaa nyono muno butala, nanyi kunokwo kunatchumire banola mwa butala. ¹⁹Na kwa bushi nabwo kunyitchibikire nyilalyire, ilyi nabwo batchesibwa mwa kakatchi k'ekunalyi.²⁰Ata nabwo beyine bu nendjire nemera, si na bala bwoshi bakanyemera kwa bushi n'e myasi yabwo. ²¹Nemire kwa bushi nabwo, ilyi bwoshi baba n'e buuma ng'okwo woyo Tata ulyi mwanda sanyi nanyi mwanda sawe; abwola nabwo babe mwanda setchu. Ilyi e butala bwemera okwo u wanyitchumaa.²²Nanyi obwo bukuse wany'eresaa, nanyi nabawere bwo; ilyi baba n'e buuma ng'okwo netchu tchuba nabwo. ²³Nyono nyibe mwanda sabwo, nawe ube mwanda sanyi, ilyi babe bayikilyire mwa kakatchi k'e buuma; ilyi e butala bumenya okwo u wanyitchumaa, na wera kubasima ng'okwo wanyisimaa nyono.²⁴Tata, nyihondjire abwo wanyiwere babe alauma nanyi ngasi ala woshi nyikaba, ilyi baala e kulola e bukuse bwawe bula wany'eresaa; kwa bushi wanyisimaa e muhondo s'ekubikwa e tchibandja tch'e butala.²⁵Tata, w'e kunalyi, e butala butakumenyaa; si kweyine nyono nakumenyaa, nabwo bera kumenya okwo u wanyitchumaa. ²⁶Nanyi nera kubamenyesa ilyi kuba bira e sina lyawe, kandji nyikahuba kuba menyesa lye; ilyi obwo busime wanyisimaa, bube mwanda sabwo, nanyi nyibe mwanda sabwo.

Chapter 18

¹E mango Yesu amalyire kutet'ebye, era kwimuka alauma n'e baanda baye n'e kuya e shilyisa s'e lwishi lw'e Yordani, n'eye yabaa ilyi ehwa; era kwingira alauma n'e baanda baye. ²Ne Yuda, ola w'endee wahonda e kumwana, abaa amenyire awola; kwa bushi Yesu endee aya eye kengi kengi alauma n'e baanda baye. ³Na ilyi Yuda aba era'ngilyiraa e barungu (basula) n'e bakosi kuteng'e mwe mukulukulu w'e badjindji n'e Bafarisayo; oyo Yuda era kuy'eye n'e ngulumira s'e mulyiro, n'e tchumwore n'e mbenzi. ⁴Na, ilyi Yesu aba amenyire ebinga muyikira, era kwilukira, era kuba bira, "Nde mwendjire mwendjire mwahonda?" ⁵Nabwo bera kumuhusa, "Yesu w'e Nazareti," Yesu era kutcherekana, "Nyono, ny'oyo mundju mwahonda." Ne (Yuda, naye oyo unga mwana, abaa amangire alauma nabwo.) ⁶Na ilyi Yesu aba bira okwo, "nyi nyono," bera kuhubira e nyuma, n'e kukumbaala kwa tchitaka. ⁷Na era kuhuba kuba busa kandji, "Nde mwendjire mwahonda?" Bera kuhusa, "Yesu w'e Nazareti." ⁸Yesu era kubahusa, "Naba bilyire mira okwo nyono nyi oyo mundju. Na emango nyono nyi mwahonda, mureke bano bandji baende. ⁹Ilyi ola mwasi atetaa, ayikilyire, "Tata, Nda teresaa tchiro n'e muuma mwa bala wany'eresaa." ¹⁰Ne Simoni Petro abaa et'e bupanga, era kubwimusa, era kwisha ndjumwa nguma ilyi muanda muuma w'e mudjindji mukulu, esina ly'eye ndjumwa yi Malko. ¹¹Yesu era kumubira Petro, "Hubisa e bupanga bwawe mwa luba; Kute! E tchikombe Tata any'eresaa, nda tchimwaa?" ¹²Na batcha, abwo barungu n'oyo mukulu kulu w'e ndjumwa y'e Bayahudi, bera kusimba Yesu, bera kumuhweka. ¹³Bera kutanga kumweka emwa Anasi, kwa bushi abaa munga wa Kayafa, yi wabaa ulyi mudjindji mukulu oyo mwaka ilyi amwo mango. ¹⁴N'oyo Kayafa yi weresaa e Bayahudi ely'eyano, okwo kushinginene mundju muuma afe (ily'etchibwe) kwa bushi na bwoshi. ¹⁵Bera kumukulyikira Yesu, Simoni Pero n'e bandji baanda. N'oyo muanda abaa amenyekene n'e mudjindji mukulu, era kwingira ne Yesu mwa mulungu w'e mudjindji mukulu. ¹⁶Si kweyine Petro era kwimanga e mbuwa kwa lunvi. Na ola undji muanda wabaa umenyekene ne mudjindji mukulu era kwiluka, era kuanyira n'e mulanzi w'e lunvi, era kwimungisa Ptro naye omwo mulungu. ¹⁷Na batcha, oyo mukasi mukosi, wabaa ulangire e lunvi, era kubira Petro, "Woyo nawe, Kute! Ulyi muanda muuma w'ono mundju?" Naye, era kuhusa, "Nanga, ata nyono." ¹⁸N'ese ndjumwa nabwo bakosi babaa bemangire, bahuhire e mulyiro w'e makala; kwa bushi kwabaa kuly'e mbewo; bendee bakaluka e mulyiro. Petro naye abaa allyi alauma nabwo, andee akaluka e mulyiro. ¹⁹Na batcha, e mudjindji mukulu era kumubusa Yesu e myasi y'e baanda baye, n'e myasi y'e meyilyisa maye. ²⁰Yesu era kumuhusa, "Nyono natetaa n'e butala e kana ngana; e siku soshi neyilyisaa mwa kakatcni k'e sinagogi n'omwo kanisa, omwo e Bayahudi bwoshi bendee bakundamana; na ndatetaa tchiro n'e mwasi muuma kw'ewe. ²¹Tchiye tchitchumire wanyibusa lyin'e buso? Ubuse abwo bwonvaa tchiye tchi nababiraa; abwola bamenyire ebye natetaa." ²²Ilyi Yesu amala kutet'ebye, mukosi muuma wabwo wabaa wimangire wofi ne Yesu, era kumuhuta Yesu e tchiaha. Era kuteta, "Kute! Ungamuhusa batcha e mudjindji mukulu?" ²³Yesu era kumuhusa, "Yesu era kumuhusa, nga natetchire kubi, uamilyise obwo bubi; nanga natetchire kubuya, tchiye wanyihutchilyire?" ²⁴Batcha, Anasi era kweka Yesu ahwekirwe e mwa Kayafa, mudjindji mukulu. ²⁵Ne Simoni Petro abaa emangire e mbuwa, endjire akaluka e mulyiro. Batcha, bera kumubira, "Woyo nawe, Kite! Ulyi muanda waye muuma? "Naye era kulaira, era kute, ata nyono." ²⁶E indji ndjumwa y'e mudjindji mukulu, naye abaa w'e mulala wola w'eshibwaa e kutchi ne Petro, era kumubira, "Kute! Nyono ndakalolaa kwo mw'ehwa alauma naye?" ²⁷Na Petro era kulayira kandji, unawo e luasi wera kubika. ²⁸Businda bera kumweka Yesu kuteng'e mwa Kayafa kuyika e Praitorio, na bwabaa bwera bwatcha; si kweyine beyine batengiraa mwanda s'eye Praitirio ilyi batayaa kw'e singa, ilyi baala e kulya e Pasaka. ²⁹Batcha Pilato era kwiluka e mbuwa, era kuteta, "Mashitaki matchiye bwaretchire e ndonga s'ono mundju?" ³⁰Bera kuhusa, bera kumu bira, "Ng'ono mundju atabaa mukosi wa mabi, tchutanga muretchire e mwawe." ³¹Na batcha, Pilato era kuba bira, "Mwishe! Mumutole, muye kumu tchindjibusa kushimbana n'e maanure menyu." E Bayahudi bera kumubira, "Tchubano tchutet'e buashe bw'e kwit'e mundju." ³²Ilyi ola mwasi Yesu atetaa uyikilyira, e mango alosaa lufu lutchiye olo angafa. ³³Na batcha, Pilato era kuhuba kuya mwa Praitorio, era kubangira Yesu, era kumubira, "Kute! "Woyo u mwami w'e Bayahudi?" ³⁴Yesu era kumuhusa, "Woyo wabusise batcha kwa mutchima wawe weyine, ilyi uly'e bandju bakubilyir'e myasi yanyi?" ³⁵Pilato era kuhusa, "Ndalyi Muyahudi nyono! E lubaa lwawe n'e bakulu b'e badjindji bubakuretaa e mwanyi. Tchiye wayilyire?" ³⁶Yesu era kuhusa, "E bwami bwanyi butalyi bw'obuno butala. Ng'e bwami bwani bunga bere bwo buno butala, e bakosi banyi banga nyilwilyire, ilyi ndabikibwaa mwa mabwoko m'e Bayahudi. Si kweyine e bwami butalyi bwano. ³⁷Na batcha, Pilato era kumubira, "Batcha, Woyo ulyi mwami?" Yesu era kuhusa, "Woyo u watetchire okwo nyilyi mwami. Nabutchirwe kwa bushi nokuno, na kwa bushi nokono kuneshire muno butala, ilyi nyiamilyisa e kulyi. Ngasi ola ulyi w'oko kunalyi, ende any'unvilyisa e murenge wanyi." ³⁸Pilato era kumu busa, "E kulyi ku kutciye?" N'e nyuma sa Pilato e kubusa oyo mwasi, era kuhuba kuya er'e Bayahudi balyi kandji, era kuba bira, "Nyono nda bwene tchiro mwasi mubi k'ono mundju. ³⁹Si kweyine, ngasi mango m'e Pasaka ilyi e

lusiku lukulu, nyende naba bwoorera mundju muuma; batcha, muhondjire nyiba bwoorere e mwami w'e Bayahudi?" ⁴⁰Bwoshi bera kuhuta e lukemi kandji n'e kuteta, "Nanga! Utalyikaa oyo mundju, si ulyike Baraba." N'oyo Baraba abaa munyayi.

Chapter 19

¹Na mu mango Pilato atolyire Yesu, era kumuhutchisa e mijereti. ²N'e basula bera kuunga e hungwe ly'e mihuyi, bera kumubika lye kw'etchwe, bera kumwimbasa e lutchimba lw'e zambarau. ³Bera kweshe bamuyilyira e lupalyi, n'e kumubira, "Tchwakulamuse! Mwami w'e Bayahudi!" na bera kumut'e biasha. ⁴Businda kandji Pilato era kwiluka e mbuwa, era kuba bira, "Ono mundju namurechire e mbuwa e mwenyu, ilyi mumenya okwo ndabwene mwasi woshi era lyi." ⁵Mu mango Yesu elukir'e mbuwa, na embere elye hungwe ly'e mihuyi, nalula lutchimba lw'e zambarau. Pilato era kuba bira, "Lolaa, Ono mundju!" ⁶Batcha, abwo bakulu b'e badjindji, e mango bamulolyire kwo, bera kuhuta e lukemi n'e kuteta, "Mu mwite! mu mwite! Pilato era kuba bira, " Mu mutole mubeyine, mu mulyibuse! kwa bushi nyono, nda bwene e bubi era lyi bw'e kumutchindjibusa." ⁷E Bayahudi bera kuhusa Pilato, bera kuteta, "Tchubano e teeko, na kw'elye'teeko kw'ashingene n'e kufa, kwa bushi atchiyilyire kuba mwana wa Ongo." ⁸E mango Pilato onvire oyo mwasi, era kwobwowa. ⁹Era kwingira kandji omwo Praitorio, era kubira e basula baye barete Yesu. Era kubusa Yesu, "Ngayi woyo watenga?" Si kweyine Yesu atamuwaa ehuso lyoshi. ¹⁰Mu mango Pilato amu busise, "Utateta nanyi? Utamenyire okwo nyet'ebuashe bw'e kukulyika, na nyet'ebuashe bw'e kukutchindjibusa?" ¹¹Yesu era kumuhusa, "Woyo nga wabaa wet'e buashe e ndonga sanyi, singa Ongo atanga kweresise nyono. Kwa bushi n'okwo, oyo wanyibikaa mwa mabwoko mawe yi w'et'e byaa binene busibu." ¹²Na kutengera wo, Pilato era kuhonda e kumu bwoola Yesu. Si kweyine e Bayahudi bera kuhuta e lukemi n'e kuteta, "Ukabwoola ono mundju, ilyi utalyi mwira wa Kaisari! Ngasi mundjuola w'ende wahonda kuba mwami, end'ahomba Kaisari." ¹³N'e mango Pilato onvire eye myasi, "Era kureta Yesu e mbuwa. Era kwikala kwa tchifumbi tch'e butchindjibuse, e andju atetchirwe, sakafu y'e makoyi," ilyi mwa tchi Ebrania, "Gabatha." ¹⁴Na mabaa mango ma kukunganya e Pasaka, kabaa kashangi ka mushi nga saa ndatchu. Pilato era kubira e Bayahudi "Lolaa, e mwami wenyu!" ¹⁵Bwoshi bera kuhuta e lukemi n'e kuteta, "Mu mukule! Mumukule! Mu mwite!" Pilato era kubahusa, "Muhondjire nyit'e mwami wenyu?" E bakulu b'e babadjindji bera kuhsa, "Tchut'e mwami, si Kaisari!" ¹⁶Mu mango Pilato abawere Yesu ilyi bamutchindjibusa, nabwo bera kumwaangilyira Yesu. ¹⁷Era kwiluka e mbuwa, ekire e musalaba waye yeyine, kuyika e andju abalangirwe "Andju e makinya m'etchwe," ilyi mwa Tchiebrania, "Golgota." ¹⁸Bera kumutchindjibusa eyera, na alauma na bandji besi babilyi, muuma luno lwande n'endji e lundji lwande ne Yesu e kakatchi kabwo. ¹⁹Naye era kwandjika e maandjiko, era kuma bika e ndonga s'e musalaba, mabaa matetchire, "YESU MNAZARETI, MWAMI W'E BAYAHUDI." ²⁰N'amwo maandjiko, e Bayahudi banene bera kumasoma, kwa bushi awola batchindjibusisaa Yesu, abaa ofi n'e musu; namwo maandjikibwaa mwa nyiteto: s'e Tchi Ebrania, Tchi Rumi n'e Tchiyunani. ²¹Na batcha, e bakulu b'ebadjindji n'e Bayahudi bera kumubira Pilato, "Uta andjikaa, 'Mwami w'e Bayahudi', si waandjike oko ono mundju atetaa oko, 'Nyi mwami w'e Bayahudi.'" ²²Pilato era kuhusa, "Ebye naandjikire, nabyaandjikire mira." ²³Na ilyi e basula bamutchindjibusa Yesu, bera kutola endjimba saye, bera kusiyira mwo byande bine, na ku ngasi musula e tchaye tchande; n'e kanzu kaye nakwo. N'akwo kanzu kata shonyibwaa, si kabaa kalunganyisibwe kwoshi kuteng'e ndonga kuyika e masina. ²⁴Na batcha, bera kubirana beyine ku beyine, "Tchutakaberengaa, si tchukahutcher'e 'kura' tchumenye kabe kande. Ilyi ola mwasi uyikilyira watetchibwaa, "Ba baanyaa endjimba sanyi. N'elutchimba lwanyi baluhutcheri e 'kura'." Na batcha, kwabwo basilyika ilyi basula bayiraa. ²⁵Na ofi n'e musalaba wa Yesu, abaa emangire, nyina, ne mulumuna wa nyina, Mariamu w'e Kleopa, ne Mariamu Magdalena. ²⁶Na ilyi Yesu alola ku nyina, n'ola muanda abaa asima Yoana, abaa emangire ofi, era kubira nyina, "Nyama, Lolaa e mwana wawe." ²⁷Na businda era kubira oyo muanda, "Lolaa, Nyoko!" Na kutengera akwo kashangi, oyo muanda era kumweka e mwaye. ²⁸E nyuma s'ebye, Yesu, e kuba amenyire okwo Ongo amalyire byoshi, ilyi e mandjiko mayikilyira, era kuteta, "Nonvire e mbusha." ²⁹Kwabaa kulyi tchifuma tchiuma, tchihur'e meshi m'ekalulu; na bera kubika e tchikayi tchihur'e akwo kalulu e ndonga s'e katchi k'e hisopo, bera kumubika Yesu kwa bunu. ³⁰Na ilyi Yesu aba era abikaa akwo kalulu kwa bunu, era kuteta, "Kwa were," na businda era kwandaasa ewosi lyaye, era kwish'e muka ilyi era kufa. ³¹Na e kuba e Bayahudi, kwa bushi lwabaa lusiku lw'e ku kunganya e Sabato, (n'eye Sabato lwabaa lusiku lwabwo lukulu) n'e mibilyi it'ekalaa kwa musalaba e lusiku lw'e Babato, bera kwema Pilato e luuma okwo babafun'e maulu, bat'ekibwaa. ³²Na batcha e basilyika bera kuenda, bera kufuna e maulu m'e mutanzi, n'e wa kabilyi kwabwo bandju atchindjibusibwaa alauma nabwo. ³³Si kweyine, ilyi bayika ku Yesu, n'e kulola okwo afire mira, bata tchimufunaa e maulu. ³⁴Si kweyine musula muuma mubwo, era kumubandanga e fumwo mwa lukanga; unao mwera kutenga e mikira n'e meshi. ³⁵N'ola walolaa aamilyisise, n'e buamilyisi bwaye buliyi bw'e kunalyi, naye amenyire okwo atetchire e kulyi, ilyi muala e kwemera mu Yesu. ³⁶Kwa bushi, ebyera byayikilyire, ilyi e mandjiko mayikilyira: "Kutalyi e kinya lyaye, lyira lyafunyikire." ³⁷N'e mandji mandjiko matetchire, 'Bakaloreresa oyo babandanga.' ³⁸N'e nyuma s'ebye, Yusufu w'e Arimataya, naye abaa muanda wa Yesu, (si kweyine, kw'ewe kwa kwobwowa e Bayahudi), era kwema Pilato e luuma, ilyi akula e mubilyi wa Yesu. Ne Pilato era kumweresa

yusufu e luuma, na batcha era kuenda, n'e kukula e mubilyi wa Yesu. ³⁹Ne Nikodemu naye era kuenda, (ola wayaa e mwa Yesu butchufu), era kureta e manene n'e udi bibikirwe alauma, mabaa mangayika nga biro 34. ⁴⁰Batcha, bera kutola e mubilyi wa Yesu, bera kuuhweka e ndjimba alauma namwo mafuta (manukato), ng'okwo e Bayahudi bendee baluwa kuyira emango m'e kubisha e mundju. ⁴¹Nao batchindjibuisaa Yesu, abaa alyi ehwa; na mw'ely'ehwa mwabaa e shinda yi yaya, yitasa kubikwa mwo tchiro n'e mundju muuma. ⁴²Na kwa bushi n'e kukunganya kw'e Bayahudi, bera kubika mwo Yesu; kwa bushi eye shinda yabaa yilyi ofi nao.

Chapter 20

¹Na iyi e lusiku lutanzi lw'e yinga, Mariamu Magdalene era kuya kwa shinda mishangya shangya, kutchilyi e mwisimya. Era kulola lyir'ekoyi lyakulyirwe kwa shinda. ²Na batcha, era kuhubira e Yesrusalemu, era kuyika e mwa Simoni Petro, n'e mwola undji muanda, Yesu abaa asima, era kumubira, "Bakulyire Enawetchu mwa shinda, na tchro tchutamenyire ngayi bamubikire." ³Na batcha, Petro era kuenda, n'ola undji muanda, bera kuenda kuya e bwa shinda. ⁴Bera kuenda fuba bwombi; n'ola undju muanda era kuenda fuba busibu kulusha Petro, na era kuba mutanzi kuyika kwa shinda. ⁵Era kwinamilyira n'e kulungusa mwa shinda, era kulola e bitambara by'e sanda bi bilyi mwo; si kweyine atengilyiraa. ⁶Na batcha Simoni Petro naye era kwisha, n'e kwingira mwa shinda; era kubuana e bitambara byeyine bilyi mwo, ⁷ne tchira tchiresi tchabaa tchilyi okw'etchwe lya Yesu; tchitabaa tchilyi alauma n'e bitambara, si tchabaa tcibungirwe bungirwe bure tcheyine. ⁸Na businda ola undji muanda wabaa mutanzi kuyika mwa shinda era kwingira, naye era kulola na era kwemera Yesu. ⁹Kwa bushi, babaa batasa kumenya e maandjiko, mabaa matetchire okwo bishingenene afuke (ilyi kutenga mwa shinda). ¹⁰Na businda, abwo baanda bera kuhubira mwa nyumba sabwo. ¹¹Ne Mariamu abaa emangire ofi n'e shinda, era mbuwa endjire alyira. Na mwa kuba endjire alyira batcha, era kwinamilyira n'e kutchumbikisa mwa shinda. ¹²Era kulola kwo ba malaika babilyi, b'et'endjimba salangala (seru), babaa b'ekere, muuma e tchande tch'etchwe, n'eundji etchande tch'emaulu, awo e mubilyi wa Yesu waondjesibwaa. ¹³Nabwo bera kumubira, "Nyama, tchiye walyi lyira?" Era kubabira, "Kwa bushi b'ekire Enawetchu, na nyono, ndamenyire ngayi bamubikire!" ¹⁴Naye, ilyi amala kut'et'ebye, era kualuk'e nyuma, era kulola Yesu emangire, si atamenyaa okwo yi Yesu. ¹⁵Yesu era kumubira, "Nyama, tchiye walyilyira? Nde wendjire wahonda?" Naye, era kutanya ilyi kumenya nga yi mulanzi w'ely'ehwa, era kumubira, "Enawetchu, nga uwamutolyire woyo, unyibire ngayi wamubikire, na nyinga mutola." ¹⁶Yesu era kumubira, "Mariamu." Naye era kualuka, era kumubira mwa tchi Ebrania, "Raboni" (ku kuteta, "Mwiyilyisa wanyi"). ¹⁷Yesu era kumubira, "Utanyiataa kwo, kwa bushi ndasa kwiruka, kuya e mwa Tata. Si kweyine, uye e mwa benye wetchu, ubabire, 'Naendjire ilyi nerukire kuya e mwa Tata, na y'eho, e mwa Ongo wanyi, ilyi yina Ongo wenyu.'" ¹⁸Mariamu Magdalena era kuenda, era kubalyikira e baanda okwo, "Nalolyire kwo Enawetchu" na era kuhubanganya ebye byoshi Yesu amubiraa. ¹⁹Na ilyi lyaba ewolo, olwo lusiku lutanzi lw'eyinga, awo e baanda babaa balyi, e nyunvi sabaa siyerwe kwa bushi n'e bwoba bw'e Bayahudi, Yesu era kwisha; era kwimanga e kakatchi kabwo; era kubabira, "E bwolo bwa Ongo wanyi bube alauma nenyu." ²⁰N'e nyuma s'e kutet'ebye, era kubalosa e mabwoko maye n'enganga saye. Na batcha, abwo baanda bera kushaaluka emango balolyire kwo Enawetchu! ²¹Na batcha Yesu era kuhuba kuba bira kandji, "E bwolo bube era mwenyu; ng'okwo Tata anyitchumaa nyono, kunanyi nyibatchumire mwabwo." ²²Naye, ilyi amala kutet'ebye, era kuba mwayira, era kuba bira, "Mwangilyire e muka utchere." ²³Bala bwoshi muka kulyira e byaa, Ongo akakaba abakulyire bye; na bala bwoshi mukahwekera e byaa; bakaba bahwekererwe bye." ²⁴Si kweyine, muuma mwabwo baanda e kumi na babilyi, esina lyaye yi Tomaso, "Yi ubalangirwe w'e maha," atabaa alauma n'e bandji baanda e mango Yesu eshaa era balyi. ²⁵Na batcha, abwo bandji baanda bera kumubira, "Thwalolyire kwo Enawetchu." Naye era kuba bira, "Nyono, nga ndasa kulola mwa mabwoko maye e nziwo s'emisumari, n'e kubika e mutoke wanyi ala e musumari warengaa, n'e kubika e kuboko kwanyi mwa lukanga lwaye, nyono ndemere tchiro n'e hitcha." ²⁶Na batcha, e nyuma y'e siku munane, e baanda baye babaa balyi alauma kandji andju auma, ne Tomaso alauma nabwo. Yesu era kwisha n'e nyunvi sabaa siyerwe, era kwimanga e kakatchi kabwo, era kuteta, "E bwolo bub'e mwenyu." ²⁷Na businda, era kubira Tomaso, "Reta e mutoke wawe, na ulole e mabwoko manyi; urete n'e kubwoko kwawe ukubike mwa lukanga lwanyi, na utabaa mundju wa kut'emera; si mundju ola w'e kwemera." ²⁸Tomaso era kuhusa, era kumubira, "Enawetchu na Ongo wanyi!" ²⁹Yesu era kumubira, "Batcha, wemere kwa bushi wanyilolyire kwo. Alyi w'erayi ola w'ende wemera atanalolyire." ³⁰Na batcha, kulyi e bindji bisomerene binene bira Yesu ayiraa e muhondo (ilyi mwa meho) m'e baanda baye, bira bita andjukibwaa mwetchine tchitabo. ³¹Si kweyine, binera byaandjikirwe, ilyi muala e kwemera okwo Yesu yi Kristo (ilyi Masiya), Mwana wa Ongo; n'omwo kwemera, ilyi muba n'e kalamwo kw'e sina lyaye.

Chapter 21

¹E nyuma s'ebye, Yesu era kuhuba kutchibwonekeresa e mwe baanda baye, ofi n'e nyandja y'e Tiberia (yi yibalangirwe y'e Galilaya). Na era kutchibonekeresa batcha. ²Simoni Petro, ne Tomaso ubalangirwe w'e maha, ne Natanaeli w'e Kana y'e Galilaya, n'e bana ba Zebedayo, (Yakobo ne Yoana) n'e bandji babili b'e baanda baye, babaa balyi alauma. ³Simoni Petro era kuba bira, "Naendjire kufub'efi." Nabwo bera kumubira, "Netchu fwaenda alauma nawe." Na batcha, bera kwimuka, bera kuya mwa bwato; si kweyine obwo butchufu batabonaa kandju. ⁴Na kuyika mishangya shangya ilyi bwatehukala, Yesu era kwimanga kwa musike; si kweyine e baanda baye batamenyaa okwo yi Yesu. ⁵Yesu era kuba bira, "Bana banyi, mw'ete bilyo ilyi mw'et'efi?" Bera kuhusa, "Nanga." ⁶Era kuba bira, "Mukabul'ekasira e kuboko kw'e kulyo kw'e bwato, nenyu munga bwona. Na batcha bera kuka kabula; na tchiro bata tchialaa e kuka buluta kwa bushi n'e bwingi bw'efi." ⁷Na batcha oyo muanda Yesu abaa asima, era kubira Petro, "Yi Enawetchu." Ne Simoni Petro, emang'onvire okwo Enawetchu, era kutchihweka e lutchimba lwaye, (kwa bushi abaa at'embere), na era kutchikabula mwa nyandja. ⁸N'ebandji baanda bera kwisha mwa kakatchi k'e bwato, kwa bushi batabaa bure n'e musike. Si kwabaa nga metre maana mabilyi; na batcha b'endee babuluta akwo kasira k'et'efi. ⁹Na ilyi bayika kwa musike, bera kulola kwa mulyiro w'e makala, n'endonga sawo kwabaa kubikirw'efi, n'e mukati. ¹⁰Yesu era kuba bira, "Muret'ene efi sa tchikanda tch'efi ese mwafubaa mwa kano kahangi!" ¹¹Na batcha Simoni Petro era kwiruka mwa bwato, era kubuluta e kasira era musike, k'ehur'efi sinene, 153. Na tchiro angaba sabaa sinene batcha; e kasira kataberekaa. ¹²Yesu era kuba bira, "Mwishe mubwool'e bunu!" Tchiro kutalyi e mundju mwabwo baanda ola wamubusise okwo "Unde woyo?", Bera kumenya okwo yi Enawetchu. ¹³Yesu era kuenda na era kutola e mukati, era kubawa, n'efi kunokwo. ¹⁴Okwola ku kwa kahatchu Yesu abwonekana n'e baanda baye e nyuma s'e kufuka mwa bafu. ¹⁵Na ilyi bamala kulya, Yesu era kubira Simoni Petro, "Kute! Simoni, mwana wa Yoana, oyo unyisimire kulusha binera?" Petro era kumu bira, "Netchi, Enawetchu, woyo umenyire okwo nyikusimire." Yesu era kumu bira, "Lisa e bibusi byanyi." ¹⁶Yesu era kumu bira kandji, "Simoni, mwana wa Yoana, unyu simire?" Era kuhusa, "Netchi, Enawetchu, umenyire okwo nyiku simire." Yesu era kumu bira, "Langa e bibusi byanyi." ¹⁷Yesu era kumu bira e bwa kahatchu, "Simoni mwana wa Yoana, unyi simire?" Petro era kusinana kwa bushi Yesu amu busise e bwa kahatchu, "Unyi simire?" Petro era kumu bira, "Enawetchu, woyo umenyire byoshi. Woyo umenyire okwo nyiku simire." Yesu era kumu bira, "Lyisa e bibusi byanyi." ¹⁸Era kuteta, emera, emera, nyiku bilyire, e mango wabaa utchilyi mutabana, wendee watchiyilyisa weyine, n'e kuya era uhondjire. Si kweyine, e mango ukaba muhosi, ukende wemusa e maboko mawe, n'eundji mundju anga kuhweka n'e kukweka era utasimire. ¹⁹Yesu era kuteta oyo mwasi kwa kulosa okwo lufu lutchiye anga kusa mwo Ongo. Na ilyi Yesu amala kutet'ebye, era kumu bira, "Nyikulyikira." ²⁰Petro era kualuka na era kulola Yoana, e muanda ola wabaa usimirwe ne Yesu amukulyikire. (Oyola yi w'eyamiraa mwa tchifuba tcha Yesu ilyi bendjire balya e bilyo by'e luwolo wolo, era kuteta, "Enawetchu, nde oyo unga kwana?" ²¹Batcha, Petro era kulola oyo muanda, era kubira Yesu, "Enawetchu, n'ono kute?" ²²Yesu era kumu bira, "Nga nyihondji onola ekale kuyika nyishe, tchiye bikwemire ilyi tchiye biku bilyire?" Woyo unyihonde nyono." ²³Na batcha, oyo mwasi era kulumilyira e kakatchi kabwo, okwo oyo muanda ata kafa. Si kweyine, Yesu ata mubiraa okwo ata kafa; si atetaa okwo; "Ilyi nyinga honda okwo ekale kuyika nyishe, tchiye biku bilyire woyo?" ²⁴Nyono, Yoana, nyi muanda naamilyisa bine, na nyinaandjikire bine. Netchu tchumenyire okwo e buamilyisa bwaye buliyi bw'e kunalyi. ²⁵Na kulyi eyindji myasi yinene eye Yesu ayiraa; ilyi yinga andjikirwe mwasi muuma kwa muuma, nyitanyise okwo ngaba e butala bwoshi butanga bwene e bitabu binga andjikirwe.

Acts

Chapter 1

¹Teofile, natetaa mwa tchitabo tchanyi tchita nzi, kw'ebye byoshi Yesu atangiraa ayira n'ekwiya sa kut'emutondero, ²kuyik'elusiku emusibwaa mwa tchanya, enyuma s'ekurek'emateeko, kwa muka mweru, okwo ebaanda ahombolaa. ³Enyuma s'ekulyibusibwa, era kubelukira asene, n'ekubeeresa e biyiro bingi, era kutcherekana ku bo siku makumi mane, n'ekushambala ebyerekere e bwami bwa Ongo. ⁴Emango abaa atchilyi nabo, era kubeema kuta tenga e Yerusalemu, si kulyindjira ebye tata alaa nyaa, n'ebye nababiraa. ⁵Nabushi Yoana abati saa kwa meshi, si mwabo mwa siku sieke, munga batisibwa kwa muka mweru. ⁶Arero, ebaanda bera kumubusa: Nawetchu, mwetche tchishangi mu ukalyingamanya e bwami bwe Israeli? ⁷Era kubahusa: Bita byenyu eku menya ebishangi n'emango abikire mwa buashe bwaye. ⁸Si munga angilyira emisi, muka mwe ru anga beshira, munganaba baamilyisa banyi e Yerusalemu, mwa Yudea yoshi, mwa Samaria, ne kuyika ebusinda

bw'ebutala."⁹Enyuma s'ekutet'ebye, era kwimusibwa bendee banamuloreres, n'elwakungu lwera kumu kula mwa meho mabo. ¹⁰Na ngoko bendee baloreres era mbingu, okw'endjir'aenda, lolaa, ba ndju babili b'embere ebyeru, bera kubelukira, ¹¹n'ekuteta: Bandju b'eGalilaya, kute mwemangi re mwa loreres e mbingu? oyo Yesu, w'emusibw'embingu mwa kakatchi kenyu, akesha ngoko mwana bwene aend'embingu."¹²Arero, bera kuhubira e Yerusalemu, kwa ndju lungu ibalangirwa y'e Mizeyituni, ilyi ofi neYerusale mu, kwa bure bw'eluenzi lw'ebishangi ndatchu. ¹³Mango bayikire, bera kwiruka mwa tchumba tch'endonga, bendee baluwa kwikala; ba baa: Petro, Yoana, Yakobo, Andrea, Filipo, Tomaso, Bartolomayo, Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni wa Zeloti, ne Yuda mwenye Yakobo. ¹⁴Boshi mwa kunvikana, bera kwikala mwa memi, n'ebaka si; ne Maria, nyina wa Yesu, ne benyewabo Yesu. ¹⁵Mw'ese siku, Petro era kwimuka mwa kaka tchi kabo; e muandjo w'ebandju bakundamanaa, abaa alyi eyana na makumi mabilyi. Era kuteta:

¹⁷Aandjibwa alauma n'etchu, anabaa ete elu shangi mwobo bukoreshi. ¹⁸(Oyo mundju, mwa kuula ehwa mwa bunguke bw'ebwitanyi, era kuto wa ne kubereka, n'ebula bwaye bwoshi bwera ku shandabana. ¹⁹Oyo mwasi era kumenyekana n'ebandju boshi b'eYerusalemu okwo ely'ehwa lya balangirwaa mwa luteto lwabo: Hakeldama, kute ta "ehwa ly'emikira.")²⁰Si, byabaa byaandjikirwe mwa tchitabo tch'e nyimbo; kwa etchisiki tchoyo tchibe bisira kandju, kutalyi n'ewishee kwikala mwo! Na, eundji atole e busito bwaye!²¹Ku byeemire, mwa bala batchwerekesaa e bi shangi byoshi enawetchu Yesu alamaa alauma n'e tchu, ²²kutengera ebubatiso bwa Yoana kuyika e lusiku emusibwaa e kakatchi ketchu, kube muu ma abe lushangi netchu nga mwamilyisa w'ekufu ka kwaye. ²³Bera kwerekana babili: Yusufu ubalangirwa Barsaba, n'elyindj'esina lyaye Yusto, ne Matiasi. ²⁴Bera kwema mano memi: Enawetchu, woyo, uumenyire enitchima ya boshi, utole oyo uhombo re mwa bano babili, ²⁵ilyi aba lushangi mwo buno bukoreshi nobwuno bwemerese Yuda ayinyire n'ekuya e aye andju. ²⁶Bera kubahutchira e bu honga, n'obwo buhonga bwera kumutola Matiasi, naye era kuandjibwa mwa ndjumwa ekumi na ngu ma.

Chapter 2

¹Elusiku lw'ePentekoste, babaa batchiyalyire boshi alauma. ²Unao, kwera kutenga e mbingu lubi lwa mbusi yikalyi, n'ekwihula e nyumba babaa bekere mwo. ³Enyilyimi, sishushire enyilyimi s'emulyiro, s'era kubayikira, siberukene siuma kwa sindji, n'ekwikalyira ngasi muuma wabo. ⁴Na bera kwihusibwa bwoshi muka mweru, n'ekutangi ra bateta kwa sindji nyiteto, ngoko muka abawaa e kuteta. ⁵Noko,yabaa e Yerusalemu mwes'esiku e Bayaudi, bandju balyingemene b'ebirongo byoshi by'emasi na me mbingu. ⁶Kw'olo lubi lwabaa, e luamba lwera kukundamana, n'ekusomerwa, kwa bushi ngasi muuma abwonvaa bateta mwa luteto lwaye. ⁷Bera kuba bwosi mwa kutangala ne kusome rwa, n'ekubirana bauma kwa bandji: Lolaa, abo ba ndju bateta, bata b'eGalilaya?⁸Na kute tchwendjire tchwa bwonva mwa lute to lwa ngasi muuma? ⁹E Baparti, Bamedi, Bami lami, e balama e Mezopotamia, e Bayahudi, b'eKa podokia, b'eMponto ne Azia, ¹⁰eBafirjia ne Pamfilia, e Misri, n'etchiwo tch'Elibia ofi ne kurene, n'ebekutenga e Roma, Bayaudi ne Baobgofu, ¹¹e Bakrete ne Baarabu, kute tchwendjire tchwabwo nva bateta mwa nyiteto setchu, e bisomerene bya Ongo. ¹²Bera kuba bwoshi mwa kusomerwa, n'ekuyi na ebye kutanya, bera kubirana baumu kwa bandji: tchi tchiye tchine? ¹³Si ebandji bera kubenga n'ekuteta: "Balalukir'emafu mayaya." ¹⁴Arero, Petro era kwimanga nabola ekumi na muuma, era kwitusa e murenge, n'ekubabira: mu bandju b'eBuyaudi, na mu bwoshi mulyi mwa Yeru salemu, mumenyae batcha, mun'onvilyise e myasi yanyi! ¹⁵Bano bandju batalalukire ngoko muta nyise, kwa bushi silyi s'ehatchu s'emushi. ¹⁶Si binera bibya techibwaa n'emurebi Yoeli; ¹⁷Mwa siku sisinda, ku Ongo atetchire, nyikashe shera muka wanyi ku ngasi mundju; e bana benyu n'ebanyere benyu bakareba, e batabana benyu ba kabona eburebi, n'ebahosi benyu bakalota ebiroto. ¹⁸Netchi, ebakosi banyi mwese siku, nyikaba sheshera muka mweru, nabo bakareba. ¹⁹Nyi kelukisa ebitangasa mwa mbingu endonga, n'ebi somerene anoshi kwa tchitaka, emikira n'emulyiro, n'elwakungu lw'emuse. ²⁰Esuba lyika aluka mwisimya, n'emwesi miki ra, e muhondo luyikilyire olo lusiku lw'enawetchu lulyi lukulu n'elwe kunakyi. ²¹Arero, kasi ola ukabalangira esina ly'enawetchu akatchunguka. ²²Bandju be Israeli, munve ene myasi! Yesu we Nazareti, oyo mundju Ongo ayilyira e baamilyisa e muhondo senyu kwa bisomerene, ngoko mubime nyire mubeyine; ²³oyo mundju, waanyibwa kwa kuhonda n'ekuhwekibwa kwa Ongo, mwera ku mumanyika, mwera kumwita kwa maboko m'eba bi. ²⁴Si Ongo, era kumutenza mwa bafu kwa bushi bitabaa bialyikene ahwekibwe n'olo lufu; ²⁵kwa bushi Daudi atetchire kuye: Nalolaa e nawetchu e muhondo sanyi kwa kulyo kwanyi, ilyi ndashaalaa. ²⁶Batcha emutchima wanyi ulyi mwa bushaalu, n'elulyimi lwanyi mwa kumwo wa; na emubilyi wanyi ekere mwa kulangalyira. ²⁷Kwa bushi utaka rekerera e kalamo mwa ba fu, utakan'emera emutchesibwa wawe mwa lu sherera. ²⁸Wanyerekire endjira y'ekalamo, uka nyihusa e bushaalu mwa kuba kwawe. ²⁹Benye wetchu, binyemererwe e kubabira kwa kubookerwe, kwa mwasi wa shakulu wetchu Daudi, okwo afaa, n'ekubishibwa, n'okwo eshinda yaye itchilyi e kakatchi ketchu, ³⁰ngoko abaa murebi, n'oko abaa amenyire oko Ongo amulaa nya kwa tchilapo okwo akekasa muuma mwa bo hukulu baye kwa tchifumbi tch'ekanya bwami; ³¹ekwomoka kwa Kristo kwa akunganyaa mwa kuteta kwa atakamurekerera mwa mubilyi waye atakana bona ekusherera. ³²Oyo Yesu yi Ongo omwolaa; tchuboshi tchu nalyi baamilyisa. ³³Kwimusibwa mwa kulyo kwa Ongo, era kwangilyira e mwa tata muka mwe ru alaanyaa, n'ekumuhubisa, ngoko mumubwene n'ekumunva. ³⁴Kwa bushi Daudi atafiraa kwiruka e mbingu, si atetchire yeyine : enawetchu atetaa n'enawe tchu; ekala e kulyo kwanyi, ³⁵kuyika nyiyire e bahombanyi bawe tchibiratchiro tchawe. ³⁶Ilyi e nyumba yoshi ya Israeli imenya ekunalyi kwa Ongo ayilyire mutchungusi na Kristo oyo Yesu mwa manyikaa. ³⁷Enyuma s'ekunva eye myasi, bera kuhutchwa mwa mitchima yabo, n'ekubira Petro n'esindji ndjumwa; Benye wetchu, kute tchuyirae? ³⁸Petro era kubbirra: mutchiaye, na ngasi muuma wenyu abatisibwe kw'esina lya Yesu Kristo, kwa kubabalyirwa ebyaa byenyu, na munga angilyira e lwembo lwa muka mweru. ³⁹Kwa bushi etchiraane tchilyi ku mwabo, n'okw'ebana be nyu; n'okwo bwoshi balyi bure, kwa muandjo wabo ngoko enawetchu Ongo akababalangira. ⁴⁰Na, kwa indji myasi ingi, era kubeema n'eku bashishilyisa mwa kuteta: mutchifumye netchine tchisere tch'ebuesi. ⁴¹Ebemereraa e mwasi waye bera kubatisibwa , na, olo lusiku e muandjo w'ebemereri era kwiruka mwa ofi byumbi biha tchu bya bandju. ⁴²Bera kwikala mwa meyilyi sa m'endjumwa, mwa kushangira kw'ebuuma, mwa kuaba e bundju, n'omwo memi. ⁴³Eboba bwera kusimba ngasi muuma, byera kuyilyikana bisomerene binene kwa endjumwa. ⁴⁴Ebemereraa bwoshi babaa alauma, babaa beta byoshi lushangi. ⁴⁵Bera kwende bausa ebikayi byabo, ne kwende baaba ebunguke mu bwoshi, ngoko ekuhonda kwa ngasi muuma. ⁴⁶Babaa bekere bwoshi e siku soshi alauma mwa ka Ongo, bendee baaba e bundju mwa nyu mba, n'ekutola ebilyo byabo n'ebushaalu, n'ebu rembu bw'emutchima. ⁴⁷Kutonga Ongo, n'eku bona ebutchunguke emuhondo s'elubaa.Na ena wetchu era kuhula ngasi lusiku e bendee batchu nguka.

Chapter 3

¹Petro ne Yoana bera kwiruka alauma kuya mwa kanisa, ebishangi by'ememi: saa mwenda. ²Kwabaa mundju tchirema kutenga ekubu tchwa kwaye, bendee bamweka n'ekumubika e siku soshi kwa lunvi lw'ekanisa, lubalangirw lubuya, e sadaka kwabo bwoshi bengira mwa kanisa. ³Oyo mundju, kulola kwo Petro ne Yoana, babaa bengira mwo, era kubema e sadaka. ⁴Petro ne Yoane, bera kumulambulyira e meho n'ekuteta: utchulorerese; ⁵Na era kubaloreresa kwa busibu, kulyindjira kwa angilyira kandju era mwabo. ⁶A rero Petro era kumubira; ndete faranga, ilyi or si ehye nyete, hi nakuwa: okw'e sina lya Yesu kristo w'e nazareti, emuka n'ekuenda. ⁷N'ekumutola kwa kuboko kulyo, era kumwimusa. Mwetche tchishangi, emaulu maye n'ebisineere byaye byera kusera; ⁸Mwakuhamu lyiuma era kwimuka, nekutangira aenda. Era kuingira mwa kanisa aenda ahama ne kutonga ongo. ⁹Ebandju bwoshi bera kumulola aenda nekutonga ongo. ¹⁰Bera kumumenyerera oko ola wendee wekala kwa lunvi lubuya lw'ekanisa kwema e sadaka, bera kusomerwa kwebye byamuyikilyire. ¹¹Na ngoko atendee areka Petro ne Yoana, ebandju boshi basomerwe bera kuya era balyi kwa lunvi lwa solomono. ¹²Petro kulola batcha era kubira e luamba: bandju be Israeli, kute mwa somerwe nebye? kute mwatchuungulyire e meho? nga kwa buashe bwetchu ilyi kwa misi yetchu kutchwe musise ono mundju? ¹³Ongo wa Abrahamu, wa Isaka ne Yakobo, Ongo wa batata, yi wakusaa e mukosi waye Yesu, yi mwana w'ekunalyi emuhondo sa Pilato, yi wa baa uhondjire bamulyike. ¹⁴Mwera kulayira emutchesibwa n'ewekunalyi, na mwera kwema ba baboorere e mwitanyi. ¹⁵Mwera kwitichisa e mwami w'ekalamo, yi Ongo afulaa mwa bafu; tchulyi baamilyisa. ¹⁶Mwa bwemere kw'esina lyaye, kw'esina lyaye lye resise emisi ono mubwene munamenyere; e bwe mere muye bu bweresise ono mundju kuno kufu ma e muhondo senyu muboshi. ¹⁷Na batcha, benye wetchu, nyimenyire kwa mwayiraa ebye mwa kutamenya, n'ebakulu benyu. ¹⁸Si Ongo ayikilyisise batcha, ebye alaanya e muhondo kwa bunu bw'ebarebi baye boshi, oko Kristo waye abaa ashingenene ekulyibusbwa. ¹⁹Mutchi ayae muna tchiundjuse, ilyi e byaa byenyu babisimye, ²⁰Iyi ebishangi by'ekutamu ka bishe emw'enawetchu, na ilyi alola oyo waba kunganyisibwaa, Yesu Kristo. ²¹Y'embingu ikaangilyira kuyika ebishangi by'e kulyingamanyisibwa kasi katchu, ebye Ongo ate taa miramira kwa bunu bw'ebarebi baye batchesi bwa. ²²Musa atetaa: Enawetchu Ongo wenyu akareta kutenga mu mwabo emurebi nga nyono; mukamunvilyisa mwa byoshi akababira. ²³Na ngasi woshi utak'onvilyisa oyo murebi, akatenzi bwa mwa lubaa. ²⁴E barebi boshi bakulyikene batetaa, kutenge ra Samweli, nabo balaanyaa ese siku. ²⁵Mulyi bana b'ebarebi na b'etchiraane Ongo ayiraa ne ba tata, mwa kubira Abrahamu: Engumo soshi sika tchisibwa mwa kubuta kwawe. ²⁶Na mwabo mu Ongo, mwa kwimusa e mukosi waye, era kumu tchuma abagishe mwa kukula ngasi muuma wenyu mwa byaa byaye.

Chapter 4

¹Na ilyi byabere Petro ne Yoana bendee babira e lubaa, bera kwisha e bakulukulu; e bemangisi b'e shengero ne ba Sadukayo ²Bera kuaya ebye bendee beyilyisa e lubaa, n'ekuteta kw'esina lya Yesu ekufuka kw'ebafire. ³Bera kubahweka, n'e kubakabula mwa buroko kuyika aasesi, kwa bushi lyabaa lyer'eolo. ⁴Mu mango, bengi mwabo bwonvaa e mwasi bera kwemera, n'emuandjo w'e bandju era kwiruka ofi byumbi bitanu. ⁵Aasesi, ebakulu b'elubaa n'ebaandjisi, bera ku kundamana e Yerusalemu, ⁶alauma ne Anna, mukulukulu w'ebandjisi; Kayafa, Yoana, Aleksandre na boshi babaa balyi b'emulala w'eba djindji. ⁷Bera kubika e kakatchi kabo Petro ne Yoana, n'ekubabusa: Kwa buashe butchiye, ilyi kw'esina lyande mwayiraa ebyera? ⁸Arero Petro, ehushibwe muka mweru, era kute ta: Bakulu b'elubaa ne bahosi be Israeli, ⁹kwa bushi batchubusise kulwarero kwa mabuya mayi lyirwaa e mulwala muuma, ilyi tchutete kute afumi sibwaa; ¹⁰Mumenyae kwo muboshi, na e lubaa lwe Israeli lwoshi lumenye! kw'esina lya Yesu Kristo w'e Nazareti, yi mwetaa na yi Ongo afulaa mwa bafu, kuye kw'ono mundju alyi emuhondo se nyu n'emaala mehure. ¹¹Yesu lyi koyi lya kabulyirwaa nenyu mu beba si, na lyi lya bere ly'ekwimangira ly'etchitchumba. ¹²Kutalyi ebuchunguke kwa undji woshi, kwa bushi kutalyi emasina s'embingu lyindj'esina lyere sibirw'ebandju, kulye ku tchunguala kutchunguka. ¹³Mango balolire emulangalyiro wa Petro ne Yoana, bera kusomerwa, kumenya kwa balyi ba ndju barasomaa na babamenyaa kwa babaa alau ma ne Yesu. ¹⁴Si kwa bende baloreresa ofi nabo oyo mundju walamaa batabaa beta beete ekundji kw'ekulayira. ¹⁵Bera kubatenza mwa luhu lw'ekwishira e ma ndja, bera kunvikana beyine ekuteta: kute tchwayi ra bano bandju? ¹⁶Kwa bushi byatchibonekere sise kwa bandju boshi be Yerusalemu kwa tchiso merene tchiuma tchayilyikanaa nabo, tchutanga nabilayira. ¹⁷Si, ilyi ono mwasi utalumiraa busi bu mwa lubaa, tchubalayisise kwa misi, batatchi tetaa kutengera batcha emwe mundju woshi elye sina. ¹⁸Na, abere bababalangira, bera kubalayi lyira busibu kutateta n'ekwiyilyisa kw'esina lya Yesu. ¹⁹Petro ne Yoana bera kubahusa: Mwiya'e lubandja ilyi bishinganene, emuhondo sa Ongo, ku bakenga mwabo kureka Ongo; ²⁰Kwa bushi tchutangaala kureka kutetaebye tchwalolaa kwo n'ekunva. ²¹Bera kubayilyira emandji malyibuko, ne kubareka kwabuka kute babatchindjibusa, kwa bu shi ne lubaa, kwa bushi boshi bendee batonga Ongo kwebye byabaa. ²²Kwa bushi emundju wafumisibwaa kwa kusomerwa, abaa wa myaka makumi mane. ²³Enyuma s'ekulyikwa, bera kuya emwabo, n'e kubalyika boshi ebakulukulu b'ebadjindji n'ebaho si bababiraa. ²⁴Abere babyunva, berakwimu sa e mwa Ongo e murenge boshi alauma, n'ekute ta: Enawetchu, woyo uwayiraa embingu, ebutala, e nyandja na byoshibilyimwo, ²⁵woyo uwatetaa kurengera muka mweru, kwa bunu bwa tata wetchu, e mukosi wawe Daudi: Bushi ne kute luno lubi mwa lubaa, ne sine ndanya sitalyngemene mwa bandju? ²⁶Ebami bw'oko tchitaka bemukire, n'efula sabo satchitchumire oko mutchesibwa waye, Kristo. ²⁷Nao, n'oko mutchesibwa mukosi wawe Yesu yi wakabaa emafuta, Herodi ne Ponsio pilato bera kumutichindjibusa mwono musi alauma n'emilala y'elubaa lw'eIsraeli, ²⁸ilyi bayira ebye e kuboko kwawe n'eyano lyawe byamemanzaa emuhondo. ²⁹Na batcha, enawetchu, lolaa ekuyikilyisa kwabo, weresaa ebakosi bawe kuhubanganya e mwasi wawe n'emulangalyiro w'ekunalyi, ³⁰mwakulyindjira e kuboko kwawe, ilyi ekufumya kuba, ebisomerene n'ebitangasa, kw'esina ly'emutchesibwa mukosi Yesu. ³¹Abere bee mire, awo babaa bakundamene, era kukukumana, bera kwihusibwa boshi muka mweru, bera kwiyilyi sa emwasi wa Ongo ne buashe. ³²Abwo boshi bemeraa, babaa mutchima muu ma, na bulamu buuma. Kutalyi ewatetchire oko eby'ete, bilyi byaye yeyine, si byoshi byabaa lushangi alauma. ³³Endjumwa, s'endee saami lyisa ne misi yinene, ekufuka kw'enawetchu Yesu, na ebuashe bunene bwabaa buliyi kubo boshi. ³⁴Kwa bushi kutabaa kulyi ekakatchi kabo, ewe kutchaanyira; Boshi babaa bet'emahwa ilyi nyumba bera kubiusa, ne kureta ebye bausaa, ³⁵n'ekubibika kwa mauu m'endjumwa; na bendee baaba ku ngasi muuma ngoko e kuhonda kwaye kwabaa kulyi. ³⁶Yusufu, w'enyikibwaa n'endjumwa Barnaba, (kukuteta mwana w'ebushaalu), mulawi, mubutchwa w'eKipro, ³⁷era kuusa ehwa abaa ete, n'ekureta e faranga, n'ekusibika kwa mauu m'endjumwa.

Chapter 5

¹Si mundju muuma ubalangerwe Anania, alau ma ne Safira mukaye, era kuusa ehwa lyaye, ²n'ekureka tchande tchiuna tch'etchitchiro, (muka ye era kumenya), na era kureta esashibaa, n'ekusi bika kwa mauulu m'endjumwa. ³Petro era kumubira: Anania, bushi nekute shetani ehusise e mutchima wawe, kuyika wekera muka mweru ibisha, n'ekureka tchande tchiuna tch'etchitchiro tch'ehwa? ⁴Nga, utalyiuaa, lyita baa lyawe? n'omwo kuba lyausibirwe etchitchiro tchitabaa tchawe? kute wayikilyire wabika mwa mutchima wawe binera? ata emwebandju yi waho bekire, si Ongo." ⁵Anania, mwa kunva eye mya si, era kukumbaala, n'ekufa. Boba bunene bwera ku simba ebonvilyisa. ⁶Ebatabana, bera kwimuka, bakumubowa, kumweka n'ekumubisha. ⁷Nga bishangi bihatchu enyuma, mukaye era kwingira, busira kumenya ebyabere. ⁸Petro era kumwerekesa e mwasi: Nyibira, kwetchine tchitchi ro kumwausaa ehwa? Netchi, kwa husaa, kwetche tchitchiro." ⁹Rero Petro era kumubira: kute mwonvikanaa ekutangula e muka w'enawetchu? Lolaa, ebayaa kubisha ebawawe balyi kwa lunvi, nawe bakweka. ¹⁰Mwako kashangi, era kukumbaala kwa mau lu m'endjumwa n'ekufa. Ebatabana mwa kwingira bera kubuana afire, bera kumweka, n'ekumubisha e butambi bw'ebawawe. ¹¹Bwoba bunene bwe ra kuyikira emukundamano na boshi bwonvaa ebye. ¹²Bisomrene binene, n'ebitangasa byendee byayilyikana ekakatchi k'elubaa kwa maboko m'e ndjumwa. Boshi babaa balyi alauma mwa luhu lwa Sulemani. ¹³Na kutatchibaa eundji watchibiki re kubo; Si elubaa lwera kubakusa busibu. ¹⁴Emuandjo w'ebemeraa enawetchu, balume n'ebakasi, era kuhuka kashangi kwa kashangi. ¹⁵Na ngoko bendee bareta e balwala mwa ndjira n'ekubabika kwa ndjinga, n'ebye kuondjera kwo, ilyi mango Petro angarenga, etchimbasa tchaye, tchiro tchibukire bauma mubo. ¹⁶Bengi bende batenga mwa misi y'ebutambi bwe Yerusalemu. kureta e balwala n'ebandju basimbirwe n'embusi sibi, na boshi bera kulama. ¹⁷Mumango e mukulukulu w'ebandjisi na boshi babaa alauma naye, alauma ne Basaduka yo, bera kwimuka, behure e mufula, ¹⁸Bera ku hweka endjumwa, n'ekubabika mwa buroko bw'e bandju boshi. ¹⁹Si malaika w'enawetchu, mwa kuba eure butchufu enyunvi s'eburoko, era kubelusa, n'ekuba bira. ²⁰Mwende, muye mwa kanisa, munabire elubaa e myasi yoshi ya kano kalamwo. ²¹Na mwa kunv'ebye, bera kwingira kutengera misha ngya shangya mwa kanisa, n'ekutangira beyilyisa. Emukulukulu b'ebadjindji n'ebabaa alauma naye, mwakwisha, berakubalangira ebakulu b'eluhu n'e bahisi b'ebana be Israeli, na bera kutchuma kuho nda endjumwa mwa buroko. ²²Ebakosi mwa kuyika, batababuanaa mwa buroko. Bera kualuka, n'ekubalyika ebye babwene. ²³Mwa kuteta: tchubanyire e buroko bweye rwe kubuya buya; n'ebalanzi babaa balyi emuho ndo s'enyunvi; si, enyuma s'ekwiula, tchutabanyire re mwo mundju. ²⁴Abere bonva eye myasi, e mwimangisi w'e kanisa n'ebakulukulu b'ebadjindji batamenyaa tchi ye batanya kwa ndjumwa kwa byabaa kw'ono mwasi. ²⁵Mundju muuma era kwisha n'ekuba bira: lolaa, e bandju mwabikaa mwa buroko, balyi mwa kanisa, bendjire ban'eyilyisa e lubaa. ²⁶Mu mango e mwimangisi aendjire n'ebakosi, n'ekubeeka busira lubi, nabushi babaa bwobayire ekuhutchwa emakoyi n'elubaa. ²⁷Enyuma era mw'emukulukulu w'eluhu, e mudjindji era kubabu sa batcha: ²⁸Tchutabakalyiyiraa ekwiilyisa kw'ely'esina? Lolaa, mwehusise e Yerusalemu n'emeyilyisa menyu, na mwahonda kutchubika kw'emikira y'oyo mundju! ²⁹Petro n'endjumwa bera kubahusa: Bilyinge mene kukenga Ongo, kulush'ebandju. ³⁰Ongo wa batata afula Yesu, mwetaa mwa kumanyika kwa mutchi. ³¹Ongo amubikire mwa kulyo kwaye nga ndonyi na mutchisa, ilyi eresa Israeli ekubabalyirwa ebyaa. ³²Tchulyi baamilyisa bebye, na emuka mweru, Ongo eresise ebamuke ngire. ³³Kusinana n'eye myasi, bera kuhonda ekube ta. ³⁴Si mufarisayo muuma, ubalangerwa Gamalaeli, mukulukulu w'emaano, ulangalyirwe n'elubaa, era kwimuka mwa luhu, n'ekuteta beluse kwa kashangi endjumwa. ³⁵Businda era kubabira: bandju be Israeli, mu menyerae ebye mwayira kwa bani bandju. ³⁶Kwa bushi, kutasa kuba bure kwayikire Tade, yi wendee watchana ku biuma, kuye kwera kuya bandju maana mane: era kwitchibwa, na boshi babaa bamukulyikire bera kualulwa busha. ³⁷Enyuma saye, kwera kwilukira Yuda mu Galilaya, e kashangi k'ekwandjikwa, era kubuluta tchikanda tcha bandju; naye era kuera, n'ebamukulyikiraa boshi bera kushandabana. ³⁸Na batcha, nyibabilyire mutatchishimbaa abo bandju, munabareke baende. Nga binera bite ngene ne bandju bingasherera; ³⁹Si, byate ngene ne Ongo, mutangabisherera. Mutaboneka naa n'ebisibu kulwisa Ongo. ⁴⁰Bera kushimba endanya saye. na mwakuba babalangire endjumwa, bera kubahunyayisa, ne kubalyika. ⁴¹Endjumwa sera kutenga emu hondo s'eluhu, bashaalukire ekubona babalyibusi se kw'esina lya Yesu. ⁴²Na kasi lusiku, mwa ka Ongo n'omwo nyumba, batarekaa kwiilyisa, n'eku balyika emwasi mubuya wa Yesu Kristo.

Chapter 6

¹Mwebye bishangi, e muandjo w'endjumwa era kuhuka, e Bayunani bera kutangira batetemba kwa Bayaudi, kwa bushi e bahumbakasi babo babe ngwaa kwa byendee byaabibwa ngasi lusiku.²Ely'ekumi na babilyi lyera kubalangira ebandji baanda, n'ekuteta: Bitalyisingamene tchureke e mwasi wa Ongo kwa kukorera ebilyo.³Tchi tchitchumire benye wetchu, muhombole mwa kakatchi kenyu bandju balyinda, bet'ebuamilyisa bubuya, behure muka mweru n'ebwenge, tchube rese ono mukolo.⁴Na tchubano, tchungaende rera tchwatchibika mwa memi n'oko bukoresi bw'e mwasi.⁵Ese ndanya sera kusimisa emukundamano. Bera kuhombola Stefano, mundju hwihur'ebwere ne muka mweru, Filipino ne Prokoro, ne Nikanoro, ne Timoni, ne Parmena, ne Nikola, ushinganene we Antiyokia.⁶Bera kubareta emwendjumwa. Ne nyuma s'ekwema, bera kubalambulyira kw'e maboko.⁷Emwasi wa Ongo era kulumilyira busibu na busibu, e muandjo w'ebaanda era kuhuka busibu e Yerusalemu, na banene mwa badjindji bera kuke nga ebwemere.⁸Stefano, ehure ebutchunguke n'ebuashe, era kuyira ebitangasa n'ebisomerene mwa lubaa.⁹Bandju bauma bw'omo Sinagogi, yabalangirwaa Sinagogi ye Mahuru na y'e Bakureni ne y'e Baskanderia, alauma n'e Bayaudi b'e Kilikia b'e Azia, bera kutangira babanganya Stefno.¹⁰Si batendee baala kwimanga kwa bwenge bwaye ne muka ola endee ateta nao.¹¹Arero, bera kureta ebandju b'enyifindjo sibi n'ekuteta: Tchonvaa Stefano ateta e myasi yibi y'ekukamba Musa ne Ongo."¹²Bera kuteba elubaa n'ebahosi n'ebandjisi, ne kutchihuta kuye, n'ekumusimba n'ekumureta emuhondo s'eluhu.¹³Bera kureta e baamilyisa babi ne kuteta: Ono mundju atendjire areka kuteta e myasi yibi kwa andju atchesibwa noko maano;¹⁴Kwa bushi tchwamunvaa ateta kwa Yesu w'e Nazareti angasherese anola, n'ekualula emaano tchwarekarwaa ne Musa.¹⁵Ebandju boshi babaa bekere mwolo luhu, bera kusesa emeho mabo ku Stefano, bera kulola ebuso bwaye bwera kuba nga bwa malaika.

Chapter 7

¹E mukulukulu w'ebadjindji, era kuteta: e bindju kubiblyi batcha? ²Stesfano era kuhusa: Benye wetcgu na batata, munvae! Ongo w'etchunda, ayi kiraa tata wetchu Abrahamu, e mangoabaa e Mezopotamia, e muhondo aye e Harani n'ekumubi ra: ³Tenga mwa tchiwo tchawe n'omwo mulala wawe, uye mwa tchiwo tcha nyinga kwereka. ⁴Batcha, era kutenga mwa tchiwo tch'eBakal dayo, n'ekwikala e Harani. Eyera, enyuma s'elufu lw'eshe, Ongo era kumuyisa mwa mwikere mwo; ⁵na atamweresa andju mwetche tchiwo, tchiro ala angabika e kuulu, si era kulaanya ekumweresa tche, n'ebangesha enyuma saye atanete mwana⁶Ongo era kushambala batcha: Ebabutchwa baye bakaba baenyi mwa tchindji tchiwo, nabo bakabayira bakobe, n'ekubalyibusa myaka maana mane. ⁷Si etchirongo tchikabayira bakobe, nyi katchilyibusa nyono, Ongo erakuteta. Enyuma s'ebye, bakatenga n'ekunyikorera anola. ⁸Ne Ongo era kwereza Abrahamu e tchiraane tch'ekwi shibwa; ne Abrahamu mwa kubuta Isaka, era ku mwishisa e lusiku lwa munane; Isaka era kubuta Yakobo, n'ekumwishisa, ne Yakobo era kubuta eku mi na babilyi, bahosi betchu. ⁹Abo bahosi betchu, mwa kubera Yusufu e mu fula, bera kumuusa, ilyi ekibwa e Misri. ¹⁰Si Ongo era kuba alauma naye, n'ekumutchungula mwa malyibuko maye mwoshi; era kumweresa e bwenge n'ekumweresa e bwolo e muhondo sa Farao, mwami w'e Misri n'e lubaa lwaye lwoshi. ¹¹Kwera kuba e bsinya mwa tchiwo tchosi tch'e Misri, n'omwo tch'e Kanani. Emalyibuko mera manene; ne batata batabonaa ebilyo biterene. ¹²Yakobo era kunva kwa, ebilyo bilyi e Misri, na era kutchuma batata elyi tanzi tanzi; ¹³N'oko lya kabilyi, Yusufu era kumenyekana ne benye wabo, ne Farao era kumenya, alyi mulala wande. ¹⁴Enyuma, Yusufu era kutchuma engumo yaye baye kuhond'eshe Yakobo, ne ngumo yaye yoshi, ya bandju makumi malyinda na batanu. ¹⁵Yakobo era kwandaalyira e Misri, y'anafiraa, ngoko batata nabo. ¹⁶Na bera kwekibwa e Shekemu, n'ekubishibwa mwa shinda Abrahamu aulaa kwa faranga, emwe bana ba Hamori, eshe we Shekemu. ¹⁷Ebishangi byera kuyika, ebyekuyikilyira kw'e biraane Ongo ayiraa emwa Abrahamu, n'elubaa lwera kuluwa n'ekuhuka eye Misri, ¹⁸Na undji mwami era kwimuka mwa Misri, utamenyaa Yusufu. ¹⁹Oyo mwami, era kuyira ebibi kwa mulala wetchu, era kulyibusa batata, kuyika kunyia ebana babo ilyi batalamaa. ²⁰Mwako kashangi, Musa era kubutchwa, yi wabaa mubuya mwa meho ma Ongo. Era kulyisi bwa myesi ehatchu mwa nyumba y'eshe. ²¹Na emango akabulyirwe, mwalyi wa Farao era kumu tola, n'ekumurembera nga mwana waye. ²²Musa era kwiylisibwa mwa bwenge bwoshi bw'eba Misri, na abaa w'ebuashe mwa myasi n'omwo biyiro. ²³Era kuba ete myaka makumi mane, mu mango bya mwishilyire mwa mutchima kuya kutangula benye wabo, bana be Israeli, ²⁴era kubona balyibusa muuma wabo, na era kumu lwira, n'ekuhuta emu Misri: ²⁵era kutanya kwa benyewabo bangamenyerere kwa Ongo anga bere sise ebutchunguke kwa kuboko kwaye, si batame nyaa. ²⁶E kusiku lwa kulyikiraa, era kwilukira ekaka tchi kabo, bendee balwa, na era kubanza kwa bwolo; era kubabira, benye wetchu: mulyi bauma; kute mwa lyibusanya muuma kwa undji? ²⁷Si oyo w'endee walyibusa mulyikabo, era kumubira n'ekuteta: Nde, wakubikaa mukulu n'ekwish'ema ndja ku tchubano? ²⁸Wahond'ekunyita, ngoku la weshe wetaa mwo olo emu Misri? ²⁹Kwono mwasi, Musa era kushaa, n'ekuya kwikala mwa tchiwo tch'ebe Mediani, y'abutchiraa bana babilyi. ³⁰Myaka makumi mane enyuma, malaika muuma era kumuyikira, mw'erungu ly'e ndjulungu y'e Sinai, mwa ngulumira y'endjitchi y'emulyiro. ³¹Musa, mwa kulola batcha, era kusomerwa nebine hibonekeresi; na mwa kusheerera ilyi alo reresi, e murenge w'enawetchu era kunvikana: ³²Nyi Ongo wa b'eho, Ongo wa Abrahamu, wa Isaka na wa Yakobo. ne Musa, mwa kukukumana, ata alaa kuloreresa. ³³Enawetchu era kumubira: kula e birato kwa mauulu mawe, kwa bushi ano andju ulyi tchilyi tchi taka tchitchere. ³⁴Nalolyire emalyibuko m'e lubaa lwanyi lulyi e Misri, nonvire emalyira mabo, na kunandaere kubatchisa, batcha, nyingakutchu ma e Misri. ³⁵Oyo Musa balayiraa, mwa kuteta, nde wakuyiraa mukulu n'ekwish'emandja? yi Ongo atchumaa nga mukulu w'ekuboola kwa ndjira ya malaika wa muyikiraa mwa ngulumira y'emulyiro. ³⁶Yi Musa wabakulaa e Misri, mwa kuyira ebitangasa n'ebisomerene mwa tchiwo tch'e Misri, kwa myaka makumi mane. ³⁷Oyo Musa yi wa biraa ebana b'e Israeli: Ongo akareta mu benyewe nyu murebi muuma nga nyono. ³⁸Yi, emango m'emukundamano omw'erungu, alyi ne malaika wamubiraa kwa ndjulungu y'e Sinai na alaum na batata, yi waangilyiraa emyasi y'eka lamo, ilyi atchuwe ye. ³⁹Batata batahond'eku munva, bera kumulayira, na bera kwerekesa emi tchima yabo e Misri. ⁴⁰Mwa kubira Aruni, utchuyilyire e baongo baend'emuhondo setchu; kwa bushi oyo Musa watchukulaa mwa tchiwo tche Misri, tchuteshi kut'abere. ⁴¹Na mwes'esiku, etcha tch'engafu, bera kwana endjulo kwa shushanyo n'ekushaaluka kwa biyiro by'emako mabo. ⁴²Arero, Ongo era kuaya, n'ekubana ilyi batchikumba e barwanyi b'embingu, ngoko byaandjikirwe mwa tchitabu tch'ebaerbi: Mwananyiraa endjulo n'enderekero myaka makumi mane mw'erungu, nyumba y'Israeli? ⁴³Mwekaa ehema ya Maleki n'engununu ya Ongo wenyu Rafani, ebye bimbasa byayiraa kwa kutchikumba bye! Nanyi nyika beeka kutchiruka e Babiloni. ⁴⁴Batata baata mw'erungu e Tabernakle y'ebwamilyisa, ngoko atetaa, oyo wabiraa Musa e kuyiyira ngoko akalola. ⁴⁵Na batata, mwa kutatola bera kwingisa, kwa kuhonda kwa Yoshua, mwa tchiwo

tchabaa tchilyi tch'emilala Ongo ako rokanyaa emuhondo, n'ekwikala ye kuyika e siku sa Daudi. ⁴⁶Daudi era kubona elukoo emuho ndo sa Ongo, n'ekwema bemuse ebushenge ku Ongo wa Yakobo. ⁴⁷Na akwer'aba Sulemani yi wamwibakilyire e nyumba. ⁴⁸Si, ewe ndonga at'ekala mwa yayi lyirwe n'emaboko m'ebandju, ngoko atchire emure bi: ⁴⁹E mbingu tchi tchifumbi tchanyi, n'etchita ka tchi tchibikiro tch'emaulu manyi. Nyumba yi tchi ye munganyibakira, kw'enawetchu atetchire, ilyi ngayi angaba andju anyi e kutamukira? ⁵⁰Ata kuboko kwanyi kukwayiraa ebye byoshi? ⁵¹Bandju b'eosi lyisibu, mut'eshibwaa e mitchi ma n'ematchi, mwende mwa tchitenza e siku soshi ku muka mweru. Oko b'eho babaa, nenyu ku munalyi. ⁵²Nde murebi b'eho batatchindjibu saa? Bera kwita e bende bashambala e muhondo ekwisha kw'eulyingemene, yi mwanaa mwesine siku, mulyiko betanyi; ⁵³mu mwangilyiraa e yano ku malaika, mutana mabikaa.... ⁵⁴Mwa kunva eye myasi, bera kuba n'ebute mwa mitchima yabo, n'ekuowa emeno kuye. ⁵⁵Si Stefano, ehure muka mweru, n'ekwerekesa ebuso bway'embingu, era kulola e bukuse bwa Ongo ne Yesu emangire e kulyo kwa Ongo. ⁵⁶Na era kuteta: Nalolyir'embingu s'eukere, n'emwa na wa Ongo emangir'ekulyo kwa Ongo. ⁵⁷Bera kuhuta lubi lunene, n'ekusiba ematchi, na bera kutchihuta kuye boshi. ⁵⁸Bera kumweka enyuma s'emusi, n'ekumuhuta emakoyi. N'ebaamilyisa bera kubika endjimba sabo kwa maulu ma mutabana muuma ubalangirwa Sauli. ⁵⁹Na bera kuhuta Stefano, endee ema n'ekute ta: Enawetchu Yesu, angilyira e muka wanyi. " ⁶⁰Na, ilyi akom'emafi, era kulakanga kwa murenge munene:" Enawetchu, uta baandjiraa etche tchaa." Na, enyuma s'eye myasi,era kuwondjera.

Chapter 8

¹Ese siku kwera kuba malumwa manene mwa kanisa kabaa e Yerusalemu; bwoshi bera kusha ndabana mwa tchiwo tch'eBuyaudi ne Samaria, ku reka e ndjumwa. ²Ebandju bashingenene bera kubisha Stefano, bera kukmuyilyira emishibo yine ne. ³Sauli era era kusheresha e kanisa, era kwingira ngasi nyumba, n'ekubuluta ebalume n'eba kasi n'ekubakabula mwa buroko. ⁴Si abo bashandabanaa bera kuya eye n'eye beyilyisa emwasi. ⁵Filipo era kwandaala ne kuya mwa musu we Samaria, era kubeyilyisa kristo. ⁶Na emukundamano kwa ndanya siuma bera kunvilyisa emyasi yaye yatetchibwaa ne Filipino ilyi bayunva n'ekulola ebisomerene endee ayira. ⁷Kwa bushi embusi sibi sera kubatenga mwo eba baa bas'ete, bera kulyira kwa murenge munene, na bandju bengi babaa bwolyir'ebinga, ne birema, bera kufumisibwa. ⁸Kwera kuba bushaaluke bunene mwoyo musu. ⁹Na mundju muuma, esina lyaye Simoni, wendee wayir'ebuhunzi mwoyo musu, n'ekusome sa ebandju b'emulala w'e Samaria, n'ekuteta kwalyi mundju mukulu. ¹⁰Bwoshi bera kumunvilyisa kut'enga kwa mwana kuyik'e mukulu bera kuteta, ono mundju, buliyi buashe bwa Ongu mukulu. ¹¹Bera kumunvilyisa, kwa bushi aba somesaa kashangi kengi kwa bulosi bwaye. ¹²Si ilyi bamwemera Filipino, endjireyilyisa emya si yibuya y'ebwami bwa Ongu, n'esina lya Yesu Kristo, bera kubatisibwa e balume n'ebakasi. ¹³Naye Simoni era kwemera n'ekubatisibwa, era kukulyikirana ne Filipino, era kusomerwa ilyi alola kwa bitangasa n'ebisomerene binene byendee byayilyikana. ¹⁴N'endjumwa sabaa e Yerusalemu ilyi bwonva kwa e Samaria baangilyire e mwasi wa Ongu, bera kweka Petro ne Yoana. ¹⁵Na, ilyi bandaalyira ye, bera kubeemera, baangilyire muka mweru. ¹⁶Kwa bushi abaa atasa kuyikira tchiro muuma wabo, si babatisibwe oshawu kw'esina lya Yesu. ¹⁷Bera kubabika kw'emaboko, nabo bera kwangilyira muka mweru. ¹⁸Na ilyi Simoni alola kwa e bandju baangilyi re muka mweru kwa kubikwa kw'emaboko n'endju mwa, era kuhonda kubawa e faranga n'ekuteta. ¹⁹Munyeresae nanyi kubuno buashe, ilyi ngasi mundju ola nyingabika kw'emaboko manyi, aangi lyire muka mweru. ²⁰Si Petro era kumubira, "e faranga sawe site reke bure alauma nawe, kwa bushi utanyise kwa e lwembo lw'enawetchu lwende lwabonekana kwa bikulo. ²¹Utete kandju ilyi tchimbi kw'ono mwa si, kwa bushi e mutchima wawe utalyingemene e muhondo sa Ongu. ²²Batcha, uchiaye kwobu no bubi bwawe, umweme enawetchu, ilyi nga bialyikene ubabalyirwe sine ndanya s'emutchima wawe. ²³Kwa bushi nakulolyire uliyi mwa bute, na kandji uliyi bwa tchihwekwa tch'ebyya. ²⁴Simoni era kuhusa n'ekuteta, "Munyemer'e mwenawetchu, bitanyiyikiraa tchiro ne tchiuma kwebye mwatetchire. ²⁵Nabo ilyi bamala kwana ebuamulyisa n'ekwi yilyisa e mwasi w'enawetchu, Petro ne Yoana bera kuhubira e Yerusalemu, n'ekwi yilyis'emwasi mwa misi ingi ye ba Samaria. ²⁶Malaika w'enawetchu era kuteta ne Filipino ne kumubira, "Emuka wende uye kwa lwande lw'ema sina mwa ndjira yandaalyire kuteng'e Yerusalemu kuy'e Gaza." (Ene ndjira lulyi lukia.) ²⁷Naye era kwimuka, era kuenda; kwa lyiuma era kubona e mundju w'e Etiopia, wet'ebushe emasina sa Kandeke, mwami kasi we Etiopia. Wabikwaa mwi mangisi kwa mbiko yaye yoshi. Naye abaa ayir'e Yerusalemu kutchimba Ongu. ²⁸Eralyi mwa kwaluka, ekere mwa mutchukalyi waye, endjir'aso ma etchitabo tch'emurebi Isaya. ²⁹E muka era kubira Filipino, "sheerera ofi noyo mutchukalyi, ukulyikirane nao." ³⁰Na Filipino era kuenda fuba, erakumunva endjir'asoma etchitabo tch'emurebi Isaya; era kuteta: " Umenyire bine wendjire wasoma?" ³¹Era kuteta, kute nyinga menya nga kutalyi mundju wanyilongorene?, era kwema Filipino eruke mwa mutchukalyi bekale naye. ³²Na emandjiko emu Etiopia end'asoma mabaa mamano, "Ekibwaa kuya kunyiyibwa nga tchibusi, na nga kwa e mwana w'etchibusi ende asira emuhondo s'ola wamwish'eboya, kunoko naye ata boolaa e bunu bwaye. ³³Mwa kuta tchiandja kwaye ebutchindjibuke bwaye bwera kutenzibwa. Nde ola etchibutchi tchaye? Kwa bu shi ekalamo kaye kakulyirwe mwa tchiwo. ³⁴Oyo Towashi era kuhusa Filipino, era kuteta, "Nyikwemire, ono murebi atetchir'ene myasi kwa bushi nende, ilyi myasi yaye yeyine ilyi ya undji mundju? ³⁵Filipo era kubool'ebunu bwaye, naye, era kutangira kwamo maandjiko, era kumwi yilyisa emyasi yibuya ya Yesu. ³⁶Bera kuba baenderera mwa ndjira, bera kuyi ka ala aly'emeshi oyo Towashi era kuteta, "Lolaa, e meshi mano. Tchiye tchiny'anzise nda batisibwa?" ³⁷Filipo era kuteta, ukemera kwa mutchima wawe woshi, byanaalyikana. Era kuhusa, n'ekuteta, nyemere oko Yesu Kristo yi mwana wa Ongu.] ³⁸Emu Etiopia era kuteta e mutchukalyi emange. Bera kwandaala bombi mwa meshi, Filipino n'oyo Towashi, ne Filipino era kumu batisa. ³⁹Businda, iyli beruka kutenga mwa meshi, e muka w'enawetchu era kumwimusa Filipino, oyo Towashi ata tchimulolaa ko; era kuenda ashaaluki re. ⁴⁰Si kweyine Filipino era kubonekana mwa Azoto, na ilyi arenga era kwi yilyisa e mwasi mubu ya mwa misi yoshi, tchi era kunayik'e Kaisaria.

Chapter 9

¹Amwo mango Sauli, atchilyi atanya ekulyibu sa n'ekwita ebaanda b'enawetchu, era kuya emwe mukulukulu w'ebadjindji, ²na era kwema e maruba kwa ma kanyisa, nyuhu s'e Damaski, ilyi akabuana emwasi muyaya, balume ilyi bakasi, aba rete bahwekirwe e Yerusalemu. ³Abere eralyi mwa ndjira, na eralyi ofi ne Damaski, kwa lyiuma bulangare kuteng'embingu bwera kumulomekera ebutambi bwaye. ⁴Era kukumbaala, na era kunva emurenge wa mubiraa: Sauli, Sauli, tchiye tchitchumire wanyilyibusa? ⁵Era kuhusa: Unde enawetchu? N'enawetchu era kuteta: nyi Yesu, nyi walyibusa. ⁶Si emuka, w'ingire mwa musu, nawe ungabirwa ebye ushinge nene ekuyira. ⁷Ebandju babaa bamwerekesise bera kushiba bwobayire, bonvire emurenge, si batabonaa ku mundju. ⁸Sauli era kwimuka kwa tchitaka, na tchiro angaba emeho maye mabaa mabookere, si atalolaa ku kandju; bera kumuatchilyira kwa kubo ko, n'ekumweka e Damaski. ⁹Era kushiba siku ehatchu atabona, atalya atanamwa. ¹⁰Yabaa e Damaski muanda muuma ubalangi rwa Anania. Enawetchu era kumubira mwa bioto, "Anania!" Era kuhusa, nyono enawetchu! ¹¹Na enawetchu era kumubira: Emuka, ya mwa ndjira yibalangirwa kulyo, na uhonde, mwa nyumba ya Yuda, mundju ubalangirwa Sauli w'e Tarso, kwa bushi endjir'ema. ¹²Na alolaa mwa bioto, mundju muuma ubalangirwa esina lya Anania, era kwingira n'ekumubika kw'emaboko, ilyi ahuba kubona. ¹³Si Anania era kuhusa: Enawetchu, nonvire kurengera bandju bengi emabi mwoshi oyo mundju kwa batchesibwa bawe mwa Yerusalemu. ¹⁴Na, anet'buashe anola, kuteng'emwebakulu kulu b'ebadjindji, kuhweka ebendjire bakusa esina lyawe. ¹⁵Si enawetchu era kumubira: Wende, kwa bushi oyo mundju alyi tchikayi nahombolaa, ily'eka esina lyanyi emuhondo s'elubaa, emuhondo s'ebami, n'emuhondo s'ebana be Israeli; ¹⁶na nyinga mwereka ebye ashinganene ekulyibubiswa kw'esina lyanyi. ¹⁷Anania era kwimuka, na emango ayikire mwa nyumba, era kubika emaboko ku Sauli, mwa kuteta: Sauli mwenye wetchu, enawetchu Yesu, wakwilukiraa mwa ndjira wabaaa wendjire wesha mwo, anyitchumire ilyi uhuba kubona na wihusi bwe muka mweru. ¹⁸Mwako kashangi, byera kutowa kwa meho maye nga biamba, era kunabo na. Era kwimuka n'ekubatisibwa; ¹⁹na, abere eralyaa ebilyo; emisi yera kumuhubira. Sauli, era kwikala siku sieke n'ebaanda babaa e Damaski. ²⁰Na unao era kwiwilyisa mwa ma sinagogi, kwa Yesu yi mwana wa Ongo. ²¹Boshi bamunvaa, berakusomerwa n'ekuteta: Ata yi w'endee walyibusa e Yerusalemu bala bendee bakusa ely'esina, na ateshaa ilyi abeka abahweki re emuhondo s'ebakulukulu b'ebadjindji? ²²Na batcha Sauli era kuba n'emisi busibu na busibu, na era kusomesa e Bayaudi babaa e Damaski, kwa kwerekana kwa Yesu yi Kristo. ²³Mwa kashangi karebe, e Bayaudi bera kua nyira ilyi bamwita. ²⁴Na oyo mufula wabo era kuyika emwa Sauli. Bera kulanga enyunvi mushi n'ebutchufu ilyi bamwita. ²⁵Si, butchufu buuma, ebaanda bera kumutola, na bera kumwandaasa kwa tchitchumba, mwa tchitchilyi. ²⁶Emango ayikire e Yerusalemu, Sauli era kuhonda kutchibika kubo; si boshi bendee bamwo boa, kutemera kwa angaba muanda. ²⁷Arero, Barnaba, era kumutola alauma naye, era kumuyisa emwe ndjumwa, n'ekubabalyikira kute mwa ndjira Sauli alolaa kw'enawetchu, yi wamutetembyaa na kute e Damaski eyilyisa ekunalyi kw'esina lya Yesu. ²⁸Endee aenda n'ekwisha nabo mwa Yerusale mu, n'ekutchibalyikisa n'emulangalyiro kw'esina ly'enawetchu. ²⁹Endee anateta n'ekuanyira n'e Bayaudi b'etchi Yunani, si banola bendee bahonda ekumwita. ³⁰Benye wabo, abare babyunvire, bera kumweka e Kayisaria, n'ekumuyisa e Tarso. ³¹Eluhu lwa Ongo lwera kuba mwa bwolo kwa Yudea yoshi, eGalilaya ne Samaria, kera kwibakwa n'ekuenda mwa bwoba bw'enawetchu, na kera kukula mwa kwimangirwa ne muka mweru. ³²Na ngoko Petro endee atangula ebatchesibwa boshi, era na kuandaalira ebaa e Lida. ³³Era kubona mundju muuma ubalangirwa Ainea, awondjere kwa ndjingo, kutenga myaka munane, olyir'ebinga. ³⁴Petro era kumubira: Ainea, Yesu Kristo akufumise, emuka, unakunda manye endjingo yawe. Na unao era kwimuka. ³⁵Ebandju boshi b'e Lida n'e Sharoni, bera kumubona, n'ekualukira enawetchu. ³⁶Yabaa e Yopa mwa baanda, mukosi muuma ubalangirwa Tabita, kukuteta "Dorkasi;" endee ayira biyiro bingi bibuya n'endjulo. ³⁷Era kulwala mw'esesiku, n'ekufa. Enyuma s'ekumwosa, bera kumubika mwa tchumba tch'e ndonga. ³⁸Noko e Lida ilyi ofi n'e Yopa, e baanda mwa kunva kwa Peyro alyi ye, bera kutchuma babilyi eye alyi, kumwema eeshe eye balyi. ³⁹Petro era kwimuka, n'ekuenda nabo bandju. Emango ayi kire, bera kumweka mwa tchumba tch'endonga. Ebahumbakasi boshi babaa bamusungure n'eku lyira, n'ekumwereka ebifunga n'endjimba Dorkasi endee ayira atchilyi auma nabo. ⁴⁰Petro era kwilusa ebandju boshi, era kukom' emafi n'ekwema: na ekwerekera oyo mubilyi, era kuteta: Tabita, emuka! era kubooka e meho, na mwa kulola ku Petro, era kwikala. ⁴¹Era kumweresa e kuboko, n'ekumwimusa. Era kubala ngira ebatchesibwa n'ebahumba kasi, era kubalosa ye asene. ⁴²Ebyera byerakumenye kana mwa Yopa yoshi, na banene bera kwemera enawetchu. ⁴³Petro era kwikala bishangi bieke e Yopa, emwa mundju muuma w'ekulyingamanya nyiwu, ubalangirwa Simoni.

Chapter 10

¹Yabaa e Kaisaria, mundju muuma ubalangi rwa Kornelio, mukulukulu w'ebulanzi bubalangirwa Italia. ²Oyo mundju abaa mwemesi an'obayire Ongo, n'enyumba yaye yoshi, endee ayir'endjulo sinene kwa bandju, n'ekwema Ongo busira kureka. ³Ofi saa mwenda s'emureerere, era kulola ekunalyi mwa bibonekeresi, malaika wa Ongo aya omwo mwaye, n'ekumubira: Kornelio! ⁴Era kumutchumbikisa, n'ekusimbwa n'ebwoba, era ku husa: kute enawetchu? Ne malaika era kumubira: Ememi mawe n'endjulo sawe byerukire emuhondo sa Ongo, na abikengere. ⁵Batcha, utchumae ebandju eYopa, unarete Simoni, ubalangirwe Petro; ⁶Apangisibwe emwa Simoni w'ekwanga enyiwu, enyumba yaye ilyi ofi n'enyandja. ⁷N'emango malaika wamutetembyaa era endaa, Kornelio era kubalangira babili mwa bakosi baye; na musilyika muuma ushinganene, wabaa ulyi kwa lwande lwaye. ⁸Kornelio, enyuma s'ekubabalyikira boshi, era kubatchuma e Yopa. ⁹Ala sesi, mwa kuba batchilyi mwa ndjira, na bera bayika mwa musi, Petro era kwiruka endonga saa ndatchu, kuya kwema. ¹⁰Era kunv'ebusinya, na era kuhond'ekulya. Mwa kuba bendjire bamuho nder'ebilyo, era kwola. ¹¹Era kulola embingu yeukere, na tchikayi tchiuma tchihuhir'elutchimba luuma lusimbirwe kwa bimbi bine lwandaala n'eku yika kwwa tchitaka. ¹²Na, kwabaa kulyi enya ma soshi, endjoka, n'emilonge y'okwa nguba. ¹³Na murenge muuma era kumubira: Emuka, Petro, nyia unalye. ¹⁴Si Petro era kuteta: Nanga, enawetchu. Kwa bushi ndafiraa kulya ebibi n'ebisingire. ¹⁵Na kwa bwa kabilyi emurenge era kunvikana n'ekumubira: Ebye Ongo atetchire bitchere, utabilolaa nga bisingire. ¹⁶Byera ku muyikira kahatchu, na businda etche tchikayi tchera kwiruka embingu. ¹⁷Na Petro atamenyaa tchiye atanya kwebye bibonekeresi abonaa, lolaa ebandju batchumwaa ne Kornelio mwa kuba bera bamenyaa enyumba ya Simoni, bera kuyika kwa lunvi, ¹⁸Bera kubu sa kwa murenge munene, ilyi awola u Simoni, uba langirwe Petro apangire. ¹⁹Na oko Petro endee atanya kwebye biroti, e muka erakumubira: Lolaa bandju bahatchu baku honda; ²⁰Emuka, andaala, unaende nabo busira kutchianyisa, kwa bushi nyono nyi nabatchu mire. ²¹Petro era kwandaala, na era kubira abo bandju: lolaa, nyi mwendjire mwahonda. Tchiye tchabaretchire? ²²Bera kuhusa: Kornelio, murungu mukulu, mu ndju ushinganene na wa kwobaa Ongo, na ebandju boshi be Buyaudi bete kwo ebuamilyisa bubuya, abirwaa ne malaika wa Ongo, kuya kuku tola n'ekuya mwa nyumba yaye n'ekunvilyisa emya si yaye. ²³Petro era kub'engisa, n'ekubapangi sa. Aasesi, era kwimuka, n'ekuenda alauma nabo, bauma mwa bandju b'e Yopa bera kumwerekesa. ²⁴Bera kuyika e Kaisaria. Kornelio era kubwo nvikyisa, na abaa alalyikire ebasere baye n'ebera baye basiyirwa. ²⁵Emango Petro engilyire, Kornelio, era kuya e muhondo saye, kukumbaala kwa mauulu maye na kutchikumba ye. ²⁶Si Petro era kumwimusa ne kuteta: Nanyi nyilyi mundju. ²⁷Na era kushambala naye, era kwingira, n'eku buana bandju bengi bakundemene. ²⁸Era kuba bira: Mumenyae, kwa bilayisibwe emwe Muyaudi kuba alauma n'emuenyi, ilyi kwingira omwo mwaye, si Ongo anyilayilyisaa kwa nda lolaa tchiro mundju muuma nga mubi na usingire. ²⁹Tchitchatchumire ndabaa n'ebwaka mwa kwisha, kwa bushi wanyibalangiraa, nakubusise etchatchu maa wanyibalangira. ³⁰Kornelio era kuteta: Kwera kulyi siku ene, mwa kashangi kalyi nga kano; Na, nera kulola mu ndju muuma wimber'endjimba salangala, era kuyi ka emuhondo sanyi n'ekuteta: ³¹Kornelio, eme mi mawe memererwe, ne Ongo akengere endjulo sawe. ³²Weraa watchuma e Yopa, barete Simoni ubalangirwa Petro; apangire mwa nyumba ya Simoni, w'ekwanga enyiwu, ofi n'enyandja. ³³Unao, nera kutchuma eye ulyi, wanayilyire kubuya ekwisha. Na batcha, tchulyi tchuboshi emuhondo sa Ongo, kunvilyisa ebye enawetchu akutchumaa kutchubira. ³⁴Arero, Petro era kuboola ebunu, n'ekuteta; ekunalyi, na menyire kwa Ongo atete lubero n'e bandju, ³⁵si emwa ngasi tchirongo tchimwo boyire, n'ekuyira ebilyingamanyire. ³⁶Atchumaa emwasi emwe bana be Israeli, mwa kubabira ebwolo ku Yesu Kristo, yi mutchu ngusi wa boshi. ³⁷Mumenyire ebya yikire mwa Yudea yoshi, enyuma s'ekutangilyisa e Galilaya, ku shimbana n'ebubatiso Yoana ayilyisaa. ³⁸Mumenyire kute Ongo ashesheraa e muka mweru n'emisi Yesu we Nazareti, era kuya andju kwa andju kuyira emabuya, n'ekufumya boshi babaa balyi mwa bwami bw'emusimu, kwa bushi Ongo abaa alyi alauma naye. ³⁹Tchulyi baamilyisa b'ebye byoshi ayiraa mwa tchiwo tch'ebaYaudi ne Yerusalemu. Bera kumwita mwa kumumanyika kwa mutchi, ⁴⁰Ongo era ku mwomola elusiku lwa kahatchu, na era kumweme ra kwa abonekane, ⁴¹ata emwe lubaa loshi, si emwe baamilyisa bahombolwaa ne Ongo, emwe tchu tchu tchwalyaa n'ekumwa naye enyuma s'eku mufula mwa bafu. ⁴²Na atchubiraa ekwiilyisa elubaa n'ekwereka na kwa yi watchumwaa ne Ongo mwishi w'ema ndja s'ebasene n'ebafire. ⁴³Ebarebi boshi banaa e bwamilyisa kuye kwa ola woshi ukamwe mera, ak'angangilyira kw'esina lyaye e mababalyi re m'ebayaa. ⁴⁴Mango Petro abaa atchilyi alyikanusa eye myasi, muka mweru era kwandaalyira bwoshi bendee bw'onvilyis'emwasi. ⁴⁵Ebatchesibwa b'eshirwe beshaa ne Petro bera kusomerwa kwa e lwembo lwa muka mweru lwalumilyiraa emw'eba temere. ⁴⁶Kwa bushi bendee babonva bateta kwa nyiteto n'ekukusa Ongo. Arero Petro era kuteta: ⁴⁷Tchungalayilyisa e meshi m'ebubatiso kwa baa ngilyire muka mweru kuuma netchu? ⁴⁸Na era kuteta kwa babatisibwe kw'esina lya Yesu Kristo. Kw'ebye bera kumwema ekale siku sieke alauma nabo.

Chapter 11

¹Unao e ndjumwa n'ebenyewabo babaa e Yudea, bera kunva kwa e bat'emere nabo baangi lyire e mwasi wa Ongo. ²N'emango Petro eruki re e Yerusalemu, e bashingenene beshirwe bera kuend'ebwaka naye; ³mwa kuteta, wengilyiraa e mwe bateshirwe na wera kulya nabo! ⁴Si Petro era kutangira ababira kwa byabaa, era kuteta, ⁵nabaa mwa musu w'e Yopa, na ema ngo nabaa nendjire nema, nera kulola na nera kubona ebibonekeresi: Tchikayi tchishushanyisi bwe na lutchimba lunene tchenere ebimbi bine, kuteng'embingu kuyikaa nyilyi. ⁶Mwa kutchumbikisa olo lutchimba, nera kuloreresa, n'ekulola enyama soshi s'oko tchitaka, e somwe rungu, e ndjoka, n'emilonge y'embingu. ⁷Na nera kunva emurenge wendee wanyibira: Emuka Petro, wite unalye. ⁸Si nera kuteta: Nanga, enawetchu, ebitatchere ilyi ebibi, bitafiraa kuya mwa bunu bwanyi. ⁹Noko bwa kabilyi oyo murenge era kunvikan'embingu; ebye Ongo atche sise, utabilolaa nga bisingire. ¹⁰Ebyera byera kuyika kahatchu; businda byoshi byera kuhubir'e mbingu. ¹¹Unao, bandju bahatchu batchumirwe kute nga e Kaisatia kuya era nyilyi, bera kuyika kwa lunvi lw'enyumba nabaa nyilyi mwo. ¹²Emuka era kunyibira kuenda nabo busira kutchianyisa. Bano bandju usene banyerekesaa, na tchwera kwi ngira mwa nyumba ya Kornelio. ¹³Oyo mundju era kutchubalyikira kute abonaa mwa nyumba yaye malaika kumuyikira n'ekuteta: Tchuma e Yopa, na urete Simoni, ubalangirwa Petro; ¹⁴Yi unga kubira ebindju ebye ungafumisibwa kwo, woyo n'enyumba yawe. ¹⁵Emango natangire nateta, muka mweru era kubandaalyira, ngoko netchu kwa mutondero. ¹⁶Na nera kukengera ono mwasi w'enawetchu: Yoana abatisaa kwa meshi, si, mwabo, mungaba tisibwa kwa muka mweru. ¹⁷Kwa bushi Ongo aberesise lwembo luuma nga tchubano tchwemeraa Yesu Kristo, kute nyono nyingalayilyire Ongo? ¹⁸Anyuma s'eku nva e byera, bera kusira na bera kukusa Ongo, n'ekuteta: Ongo eresise ebatemere nabo ebutchunguke, ilyi babona e kalamo. ¹⁹Ebahandjibwaa kuteng'emalyibuko ma Stefano bera kuya e Foinike mwa kisiwa tch'e Kipro ne Antiokia, kushambala e mwasi kwa Bayaudi beyine. ²⁰Kwera kuba bauma mwa bandju b'e Kipro n'e Kurene, mwa kwisha e Antiokia, bera kwerekera e Bagriki n'ekubalyikisa e mwasi w'enawetchu Yesu. ²¹E kuboko kw'ena wetchu kwabaa alauma nabo, natchikanda tchinene tcha bandju bera kwemera n'ekualukira e nawetchu. ²²Elubi lwera kuyika mwa matchi m'ebe kanisa k'e Yerusalemu, na bera kutchuma Barnaba kuyika e Antioka. ²³Emango ayikire, n'ekubona elukoo lwa Ongo, era kushaaluka, n'ekubeema boshi ekuba n'emutchima utchibikire kw'enawetchu. ²⁴Kwa bushi abaa mundju mubuya, wihure muka mweru n'ebwemere. Na luamba lunene lwera kutchibika kw'enawetchu. ²⁵Barnaba era kuya e Tarso, kuya kuhonda Sauli; ²⁶Na, emango amubwene, era kumureta e Antiolia. Mwaka muuma e nyuma, bera kwende baya mwa mikundamano y'ekanisa, na bera kwiya lyisa bandju banene. Na e Antiokia, kwa lyitanzi tanzi ebaanda babalangirwaa baKristo. ²⁷Mwako kashangi, ebarebi bera kwandaala e Yerusalemu kuya e Antiokia. ²⁸Muuma mubo, ubalangirwe Agabo, era kwimuka n'ekuteta kwa muka kwa kungaba businya bunene mwa butala. Bwera kuyika mwa bishangi bya Klaudio. ²⁹E baanda bera kutchuma, ngasi muuma ngoko aalyire, ku benyewabo balamaa e Yudea. ³⁰Bera kubiyisa kwa bahosi, kwa maboko ma Barnaba n'e ma Sauli.

Chapter 12

¹Mwebye bishangi, e mwami Herodi era kuta ngira alyibusa bauma mwa bitera by'ekanisa.

³Kulola oko ebyera bilyi bibuya kwa meho m'e Bayaudi, era kuhweka Petro. Byabaa e mango m'emikati italyimo ngeso. ⁴Enyuma s'ekumu hweka n'ekumukabula mwa buroko, era kumubika kw'ebulanzi bwa bikembe bine bya basilyika bane bane ngasi tchikembe, n'enyifindjo s'ekumuyisa e muhondo s'eluamba e nyuma s'epasaka. ⁵Petro mwa kuba engilyire mwa buroko, n'eka nisa katarekaa kumuyilyira e memi emuhondo sa Ongo. ⁶E butchufu buhondorere e lusiku Herodi anga mwekire mwa luhu, Petro, ahwekirwe na bureure ebilyi, abaa aondjere aa kakatchi ka basilyika babilyi; n'abalanzi e muhondo s'elunvi balangire e buroko. ⁷Lolaa, malaika muuma w'enawetchu era kwi lukira, na bulangare bwera kulomeka mwa buroko. Malaika era kususa Petro, kwa kumuhuta kwa nganga, n'ekuteta: "Emuka fuba," kwa lyiuma e bureure bwaye bwera kutowa kwa maboko maye.

⁸Malaika era kumubira: "Embala e mukaba wa we n'ebirato byawe." Petro era kuyira batcha. Malaika era kumubira kandji: "Tchihweka e kotchi lya we unanyikulyikire." ⁹Petro era kwiluka n'ekumukulyikira. Ata menyaa kwa ebyayilyikana ne malaika bilyi by'eku nalyi. Akutanya nga abwene ebibonekeresi. ¹⁰Abere barenga kwa luutchu lutanzi n'e lwekabilyi, bera kuyika kwa lunvi lw'etchuma luyire mwa musu, na lwera kutchuyiula lweyine e muhondo sabo. Bera kwiluka, n'ekuenderera mwa ndjira ngu ma. Unao malaika era kureka Petro. ¹¹Ilyi ashiba yeine, Petro era kuteta: Lyi nalola kwa kubinalyi, enewetchu atchumaa malaika waye, na yi wanyikulaa mwa kuboko kwa Herodi na byoshi e lubaa lw'eBayaudi balyindjiraa. ¹²E nyuma s'ekutanya, era kwerekera e bwa nyumba ya Maria, nyina wa Yoana, ubalangirwa Marko, u bandju banene babaa bakundamene n'ekwema. ¹³Era kukongota kwa lunvi, na mukosi muuma ubalangirwa Roda, era kusheerera, ilyi onvlyisa. ¹⁴Era kumenyerera e murenge wa Petro, na mwa bushaaluwe bwaye, aalyi e kwiula, era kubilyita kubalyika kwa Petro alyi kwa lunvi.

¹⁵Bera kumubira: "Ulyi musire." Si era kuhubilyira kwa kubilyi batcha. Bera kuteta: "Malaika waye." ¹⁶Na Petro aenderere akongota. Na bera kwi ula e lunvi, n'ekusomerwa ekumulola kwo. ¹⁷Petro era kubemusisa e maboko, kubabira basire, era kubabalyikira kute enawetchu amukulaa mwa buroko, n'ekuteta: "Mubibirae Yakobo n;ebandji benyewetchu." Na era kwiluka n'ekuya andji andju. ¹⁸Ilyi bwatsha, e basilyika bera kuba mwa kutchiunyanga, kuhonda bamenye kute Petro abere. ¹⁹Herodi, ku kutangira amuhonda na ekuba atamubwene, era kubusa ebalanzi, n'ekwa na eluuma beetchibwe. Businda era kwandaalyira e Yudea e Kaisaria n'ekwikal'eye.

²⁰Herodi abaa asinanyilyire ebe Tiro n'ebe Sidoni. Si bera kumuendera kwa lwango luuma; na, mwa kunvikana ne Blaste, e womwo businda bwaye bw'ekuwondjera, bera kuhonda e bwolo, kwa bushi etchiwo tchabo tchendee tchakula e bunguke mwa tchiwo tcha mwami. ²¹Lusiku luuma lw'ekulalyira, Herodi, era kwimbala e ndji mba saye s'ebwami, n'ekwikala kwa tchifumbi tchaye tch'ebwami, bera kumutonga kubi. ²²E lubaa lwera kulakanga, "murenge wa mungu, si ata wa mundju!" ²³Mwako kashangi malaika muuma wa Ongo era kumuhuta, kwa bushi ateresaa Ongo e ngulu. Era kwola, era kulyibwa n'eminyore. ²⁴Si emwasi wa Ongo era kulumilyira busibu na busibu, ne muandjo w'ebaanda era kuhuka. ²⁵Barnaba ne Sauli, e nyuma s'ekuyikilyisa e myasi yabo, bera kualuka e Yerusalemu, bera kweka alauma nabo Yoana, ubalangirwa Marko.

Chapter 13

¹Mwa kanisa ke Antiokia mwabaa ebarebi n'e bakulukulu b'emanu; Barnaba, Simeoni ubalangi rwa Nigere, Lukio we Kurene, na Menaeni yi w'emu sibwaa ne Herodi mukulukulu, ne Sauli. ²Ema ngo bende bakorera enawetchu mwa bukosi bwabo, na bafungire muka mweru era kuteta: Munyi bikire e butambi Barnaba ne Sauli kwa mukolo nabahomboreraa. ³Arero, e nyuma s'ekufunga n'ekwema, bera kubabikira e maboko ne kubareka baende. ⁴Barnaba ne Sauli, batchumirwe ne muka mweru, bera kwandaalyira e Kilikia, n'eye bera kubalama kuyika kwa tchisanga tche Kipro, ⁵mwa kuyika e Salamine, bera kushambala e mwasi wa Ongo mwa ma kanisa me Bayaudi. Ba baa bete Yoana nga mutabasi. ⁶Na ekuba beshikanyise e tchisanga tchoshi kuyika e Pafo, bera kubona mundju muuma, mulosi, murebi w'ebisha, muyaudi, ubalangirwe Bar-Yesu; ⁷Yi wabaa uliyi n'eundji mukulukulu Sergio Paulo, mundju we bwenge. Oyola era kuba langira Barnaba ne Sauli, n'ekutchiyira nga ete e mbuha y'ekunva e mwasi wa Ongo. ⁸Si Elimu uyo mulosi, kwa bushi lyi sina lyaye, era kubalwi sa, kuhonda akule oyo mukulu mwa bwemere. ⁹Arero, Sauli, kandji yi ubalangirwe Paulo, ehure muka mweru, era kumusesesa e meho, n'ekuteta: ¹⁰Mundju wihure ngasi lubero lwa bubi n'ebulyalya, mwana wa lyangombe, muho mbanyi w'ekulyi, utakareka e kualula endjira siku bukire s'enawetchu? ¹¹Batcha lolaa, e kuboko kw'enawetchu kulyi e ndonga sawe, na tchishangi tchiuma utatchibone e suba. Unao e mwisimya n'ebwire byera kumwa ndaalyira, na era kuhonda mwa kumamata, n'eku honda ebandju b'ekumulongolana. ¹²Arero, e mukulukulu, ilyi alola ebye byayikilyire era kweme ra, kuba ahutchirwe n'emanu m'enawetchu. ¹³Paulo n'ebera baye, mwa kuya e Pafo, bera kuyika e Perge e Pamfilia. Yoana era kutchikula kubo n'ekualuka e Yerusalemu. ¹⁴Kuteng'e Perge, bera kukulyikira e ndjira yabo, ne kuyika e Antiokia y'e Pisidia. Bera kwingira mwa kanisa e lusiku lwa kalyinda, bera kwikala. ¹⁵E nyuma s'ekusoma e maano (ma Ongo) n'emebarebi, e bakulukulu be kanisa bera kubatchumira n'ekuteta: Benye wetchu, nga mwete ebye mwabira e lubaa, mutete. ¹⁶Paulo era kwimuka, era kwimus'ekuboko, era kuteta: Benye wetchu, bandju be Israeli, na mumwoboyire Ongo, munvilyise! ¹⁷Ongo w'e lubaa lwe Israeli ahombolaa batata; era kubika olo lubaa mwa lukengwa e siku babaa mwa tchiwo tch'e Misri, na era kulukula ye kwa kuboko kwaye kw'ebuashe. ¹⁸Era kubalyisa ofi myaka mane mwa lukiya. ¹⁹Na, mwa kusheresha birongo bilyinda mwa tchiwo tch'e Kanani, era kubawa etche tchiwo nga tchabo. ²⁰E nyuma s'ebye, mwa ofi myaka maana mane na makumi matanu, Ongo era kubawa ebeshi b'emandja kuyika kwa murebi Samweli. ²¹Bakwere bema e mwami, ne Ongo era kubawa ye, myaka makumi mane, Sauli mwana wa ikshi womwo mulala wa Benyamini; ²²Na, mwakulayira Ongo era kubawa nga mwami Daudi mwana wa Yese, kuye era kwerekana ebwamilyisa bwaye, na mwenye Daudi, mwana wa Yese, mundju uliyi kwa mutchima wanyi alyi, yi ukayiki lyisa ekuhonda kwanyi kwoshi. ²³Na mwa mulala wa Daudi, ngoko etchiraane tchaye, mumukateng'e Israeli, e mutchungusi, yi Yesu. ²⁴E muhondo w'ekwisha kwaye, Yoana eyilyisa ububatiso bw'ebutchiundjuse emwe lubaa loshi lwe Israeli. ²⁵N'emango Yoana amalyire e luenzi lwaye, era kuteta: Ndalyi oyo mutanyise, si lolaa, e nyuma sanyi y'eshire ola ndangaala kuboola e birato byaye. ²⁶Benyewetchu, na mumwoboyire Ongo, emwenyu yi ono mwasi w'ebutchunguke atchumwaa. ²⁷Kwa bushi e bandju be Yerusalemu, n'ebakulu babo, balayiraa Yesu, na mwa kumulyibusa bera kuyikilyisa e myasi y'ebare bi yendee yasomwa ngasi lwekalyinda. ²⁸Tchiro angaba batabonaa erayi, kandju koshi kashingenene kwitchibwa, bera kwema e mwa Pilato amwite. ²⁹Na, e nyuma s'ekuyikilyisa byoshi byaandjikwaa kuye, bera kumwandaasa kwa tchimanyi n'ekubika mwa shinda. ³⁰Si Ongo era kumufula mwa bafu. ³¹Era kwilukira siku singi e mwa bala erukaa nabo kute ng'e Galilaya e Yerusalemu, na bubera balyi baami lyisa era mwe lubaa. ³²Netchu, tchwabashambalyira ono mwasi mubuya kwa etchiraane tchayirwaa emwa batata, ³³Ongo era kutchiyikilyisa era mwetchu bana babo, mwa kufula Yesu, ngebye byaandjikirwe mwa nyimbo sa kabilyi: Ulyi mwana wanyi, naku butchire kulwarero. ³⁴Ngoko afukire mwa bafu, kunoko atanga tchialuka mwa busheresi kwa'tetaa: Nyikabeeresha e lukoo lutchere lwa laanyisibwaa e mwa Daudi, ebutchunguke bula ngalyirwe. ³⁵Tchitchitchumire bitetchirwe kandji batcha, Utakeemera e mutchesibwa wawe abona ekusherera. ³⁶Batcha, Daudi, e nyuma mwa kashangi kaye kukorera Ongo, era kufa, era kuya alauma ne beshe, era kuna sherera. ³⁷Si ola Ongo afulaa, atabonaa ekusherera. ³⁸Mumenyae benyewethu, kwa kuye, ku ekuba balyirwa kw'ebya kwayikilyiraa, ³⁹na ola woshi w'emere era babalyirwe naye, kwebira byoshi mutanga alyire kubabalyirwa kwo kw'eyano lya Musa. ⁴⁰Na batcha, mutchanzae bita bayikiraa bira byoshi bitetchirwe mwa barebi: ⁴¹Mulolae, mu bekutchumbikisa; musomerwe na munatereke, kwa bushi nyingayira mwa siku senyu, tchiyiro tchiuma, tchiyiro tcha mutangemera kwa tchingaba, nga bangababalyikisa tche. ⁴²E mango beelukire, bera kubeema ekuteta e lwe kalyinda, kushimbana n'ebye. ⁴³Na, ala ata lyi e mukundamano, banene mwa Bayaudi n'eba shingenene bera kushimba Paulo ne Barnaba, bera kwende bashambala nabo, n'ekubeema ekwi kala batchihwekerere kwa lukoo lwa Ongo. ⁴⁴Elwe sabato lwakulyikiraa, ofi e musu woshi era kukundamana ekunvilyisa e mwasi wa Ongo. ⁴⁵E Bayaudi, e kulola e lubaa, bera kwihula e mufula, na bera kwisa ebye Paulo endee ateta, mwa kubalayilyira ebye batetchire n'ekubakamba.

⁴⁶Paulo na Barnaba bera kubabira n'emulanga lyiro: E mwenyu y'emwasi wa Ongo angatangirwe kushambalwa: Si, kuba mwa mulayire, na ekulayi ra mubeyine e kalamwo k'emyaka ne myaka, lolaa tchwerekere emwe batemere. ⁴⁷Na ku atchwa anulaa enawetchu; Nakubikire ilyi ube bulangare bw'ebirongo, ekweka ebuchunguke kwa businda bw'ebutala. ⁴⁸Emwe batemere, bera kushaaluka ilyi bonv' ebye, bera kukusa e mwasi w'enawetchu, na bala bwoshi babaa bakubulyirwe e kalamo k'wmyaka ne myaka bera kwemera. ⁴⁹E mwasi w'enawe tchu era kulumilyira mwa tchiwo tchoshi. ⁵⁰Si e Bayaudi kususa ebakasi babi n'ebandji bwo mwa musi; bera kureta e lwayo ku Paulo ne Barnaba, na bera kubakorokanya mwa tchiwo tchabo. ⁵¹Paulo ne Barnaba bera kukukumula kubwo e mukungu w'emaulu mabo, na ekuya e Ikonia. ⁵²Na, ebemesi bera kwihula ebushaa luke ne muka mweru.

Chapter 14

¹E Ikonía, Paulo ne Barnaba bera kwingira ala uma mwa Sinagogi ye Bayaudi, na bera kushamba la ku banene be Bayaudi ne be Bagriki bemere. ²Si e Bayaudi batemereraa bera kususa e mitchi ma y'ebatemere ku balyikabo. ³Bera kwikala bishangi bita bieke e Ikonía, ku shambala n'ebushibilyisi b'eyamire kw'enawetchu banaa e buamilyisa kwa mwasi w'ebwolo, era ku tchuma yayilyikana kwa maboko mabo bitangasa n'ebisomerene, ku Paulo ne Barnaba. ⁴E bandju bwomo musi bera kutchibaanya; bauma babaa e mwe Bayaudi, e bandji emwe ndjumwa. ⁵Na ngoko ebatemere n'e Bayaudi, bera kubua nana n'ebakulu, bera kutchibika mwa lubi lw'ekuba lyibusa n'ekubahuta e makoyi. ⁶Paulo ne Barnaba, mwa kunva batcha, bera kutchisha mwa misi ye Likonia, Listra ne Derbe n'ebutambi saye, ⁷na bera kwiyilyisa e mwasi mubuya eyera. ⁸E Listra, yabaa yikere mundju muuma wolyire e binga, tchirema kutenga abutchwa, na abaa ata firaa kuenda. ⁹Era kunva Paulo ateta, ne Paulo era kumusesa kw'emeho ne kulola kw'abaa ete e bwemere bw'ekufuma; ¹⁰Era kuteta n'emure nge munene: "Emuka tcgilyilyii kwa mauulu mawe." Na era kwimuka kwa lyiuma n'ekuenda. ¹¹Ekulola ebye Paulo ayiraa, e lubaa lw'era kwimusa e murenge, n'ekuteta mwa luteto lwe Likaonia: "emiungu yatchwandaalyire mwa shusha nyo y'ebandju." ¹²Bera kubalangira Barnaba "zeu" ne Paulo "Herme" kwa bushi yi wabaa wete emwasi. ¹³E mudjindji wa zeu y'ekanisa kaye kabaa kalyi kwingira kwa tchiso tch'emusi, era kureta embanzi y'engafu n'ehungwe eye nyunvi silyi, kuhonda alauma ne lubaa ane endjulo. ¹⁴Endjumwa Barnaba ne Paulo, mango bwonvire ebyera, bera kuberenga e ndjimba sabo, n'ekuya mwa kakatchi k'elubaa, ¹⁵mwa kuband'elukemi: Mu bandju, tchatchumire mwayira batcha? Netchu tchulyi bandju nga mwa bo; na mwa kubaretera emwasi mubuya, tchubee mire ekureka ebye bitashinganene, kwa kubaalula e mwa Ongo usene, yi waremaa embingu n'ebuta la, e nyandja n'ebilyimwo byoshi. ¹⁶Oyo Ongo, mwa siku sarengaa, arekaa emilala yoshi kukulyi kira endjira sabo. ¹⁷Tchiro angaba atarekaa kwana ebwamilyisa okw'alyi, mwa kuyira e bibuya, mwa kuberesu kutenga e mbingu envula n'ebishangi by'ekwesa, mwa kuberesu e bilyo kwa bwingi n'omwo kwihusa e mitchima yenyu e bushaaluke. ¹⁸Na aandonga s'eye myasi, bera kwanza elubaa ekuta mwanyira endjulo. ¹⁹Arero, kwera kwisha e Antiokiane Ikonía e Bayaudi bayimaa elubaa, na e nyuma s'ekuhuta Paulo e makoyi, bera kumweka e nyuma s'emusi, kutanya nga afire. ²⁰Si, ebaanda babere bamusungure, era kwimuka, n'ekwingira mwa musi. Aa sesi, era kuya e Derbe buna Barnaba. ²¹E mango babere beyilyisise oyo musi n'ekuyira tchikanda tcha bemesi, bera kualuka e Listra, e Ikonía ne Antiokia. ²²Mwa kweresu e misi emitchima y'ebaanda, bera kubema ekuba ne bwemere, ne kubabira kwa mwa malyibuko mane ne mutchukaya mwa bwami bw'embingu. ²³Bera kubika ebahosi mu ngasi kanisa, n'enyu ma s'ekwema ne kufunga, bera kubalosa enawetchu, ola bemere. ²⁴E nyuma s'ekwishi kanya e Pisidia, bera kuya e Pamfilia, ²⁵bera ku shambala e mwasi e Perge, n'ekwandaalyira e Atalia. ²⁶Kuteng'eye, bera kuenderera kuya e Antiokia, yi babaa bemirwe ekuya kwa bwondjo bwa Ongo kwa tchiyiro babaa bera bayiraa. ²⁷E nyuma s'ekuyika kwabo, bera kukunda manya e kanisa; na bera kuba balyikira byoshi Ongo ayiraa alauma nabo, n'oko eulyire e birongo e lunvi lw'ebwemere. ²⁸Na bera kwikala bisha ngi binene ne baanda.

Chapter 15

¹Bera kwandaala bandju kutenga e Buyaudi bw'e Antiokia bera kubeyilyisa kwa, nga muteshirwe ngoko e yano lya Musa, mutangatchu nguka." ²N'enyuma Paulo ne Barnaba kuyima na nabano bandju n'ekuhubanganya nabo busibu, bera kunvikana kwa Paulo ne Barnaba n'ebandji mubo beruke kuya e Yerusalemu emwe ndjumwa n'ebahosi kwa bushi n'ono mwasi. ³Na, bera kubalamisibwa n'e kanisa, bera kure nga mwa tchiwo tche Foinike n'e Samaria, bendjire beyilyisa emwasi w'ekutchunguka kw'elubaa, bera kusimisa benyewabo busibu. ⁴Ilyi bayika e Yerusalemu, bera kwangilyirwa n'ekanisa n'endju mwa n'ebahosi, nabo bera kubabalyikira ebye Ongo ayiraa alauma nabo. ⁵Si bauma mwa tchunisa tchw'ebafarisayo bemeraa bera kwimuka ne kuteta, "Bishingenene ekubarebera n'ekubabira kushimba emano ma Musa." ⁶Endjumwa n'ebahosi bera kukundama na ilyi batanya k'ono mwasi. ⁷N'enyuma s'ekuhubanganya busibu, Petro era kwimuka, n'ekubabira, "Benyewetchu, mumenyire kwa kutenga e siku sitanzi Ongo ahombolaa mu mwabo kwa elubaa bonve e mwasi w'ebutchungu ke kwa bunu bwanyi, n'ekumwemera. ⁸Ne Ongo, umenyire emitchima y'e bandju, era kuami lyisa, mwa kubawa muka mweru nga tchubano; ⁹na atayiraa e lubero ekakatchi ketchu nabo, n'e kubatchesa emitchima yabo kwa bwemere. ¹⁰Na kute mweru mwa tangula Ongo, n'ekubi ka e busito kw'ewosi lw'ebaanda, bula batata netchu tchutangaala kweka? ¹¹Batcha, tchwemere kwa tchukatchunguka kwa lukoo lwa Yesu kunoko kunoko nga bo." ¹²Batcha, emukndamano woshi era kusira, bera kunvilyisa Barnaba ne Paulo bababira e myasi y'ebitangasa n'ebisomerene, ebye Ongo ayiraa kwa mwasi wabo emwe lubaa. ¹³Nabo, ilyi baba basilyire, Yakobo era kuhusa, n'ekuteta, "Benye wetchu, munyunvilyise. ¹⁴Simoni atchubilyire kwa Ongo e muhondo alolaa e lubaa ilyi ahombola ebandju mwa kakatchi kabo kwa bushi n'esina lyaye. ¹⁵N'emyasi y'ebarebi yitorene n'ebye, ngoko byaandjikirwe, ¹⁶E nyuma sebine nyikaaluka, na nyikahuba kwibaka e nyumba ya Daudi ya kumbaalaa, na nyikahuba kwibaka e kushambuka la kwaye, na nyikayimusa; ¹⁷ilyi benye mundju batchilyi wo bahonde Enawetchu, na e lubaa loshi lula esina lyanyi lyatetchirwe e mwabo. ¹⁸Kw'enawetchu atetchire, yi umenyese ebye kutengera mira. ¹⁹Kwa bushi noko nyono nyitetchire batcha; Tchutalyibusaa bala bamualukilyire Ongo mwa lubaa; ²⁰Si tchuba andjikire kwa batchiberule n'ebubi bw'eshushanyo, n'ebuhungu, n'enyama sita shindjibwaa, n'emikira. ²¹Kwa bushi kutengera mira Musa ete ebeyilyisa e myasi yaye; mwa kakatchi ka ngasi musi ya somwa mwa tchira lwa sabato mwa ma sinagogi." ²²Na byera kusimisa endjumwa n'ebahosi n'e kanisa koshi kuhombola e bandju mwa kakatchi kabo n'ekubeka e Antiokia alauma ne Paulo ne Barnaba; nabo bu babano, Yuda wabalangirwaa Barsaba, ne Sila, bu babaa bandju bakula mubo. Bera kwandjika batcha n'ekweka kwa maboko mabo. ²³Ndjumwa na benye wetchu bahosi, emwe benyewetchu balyi e Antiokia n'e Shamu n'e Kilikia, b'e lubaa, tchubalamusise! ²⁴Kubona tchonvire kwa e bandju batengir'e mwetchu babalyibusise kwene myasi, bera kutere sa e mitchima yenyu na tchuta batchumaa; ²⁵Tchubano tchubwene bilyi bibuya, si tchunvikene kwa mutchima muuma, kuhombola e bandju n'e kubeeka e mwenyu alauma n'abasiirwa betchu Barnaba ne Paulo. ²⁶Batchu babikaa e kalamo kabo mwa bisibu kwa bushi n'esina ly'enawetchu Yesu Kristo. ²⁷Batcha tchutchumire Yuda ne Sila, bubaka babira beyine ene myasi kwa bunu bwano. ²⁸Kwa bushi bya simisaa muka mweru netchu, tchutabesaaa musiwo si ebye bishinganene, ²⁹bibilyi, mutchiberule n'ebindju bya nyibwaa ndjulo kwa shushanyo, n'emikira, n'enyama sita shindji bwaa, n'ebuhungu. Mukatchanza n'ebye, mungayira kubuya. Tchwabalamusise. ³⁰Na ilyi ebyera byeresibwa e luuma bera kwa ndaalyira e Antiokia; n'enyuma s'ekubakundama nya boshi bera kubawa amo maruba. ³¹Nabo ilyi bamala kumasoma bera kushaaluka kwa bushi n'obo bushaaluke. ³²Kandji Yuda ne Sila, kwa bushi beyine balyi barebi, bera kubira benyewabo kwa myasi inene, bera kubasesesa. ³³Na ilyi bekala eyera tchishangi, bera kweme rerwa ne benyewabo baende kwa bolo kwabo babatchumaa. [³⁴Si Sila era kulola kubuya kwi kal'eye.] ³⁵Ne Paulo ne Barnaba bera kwikala e Antiokia, bendjire beyilyisa n'ekuhubanganya e mwasi w'enawetchu, alauma n'ebandji bandju bengi. ³⁶Enyuma sa siku sinene Paulo era kubira Barnaba, "batcha mualukae tchutangule benyewetchu mu ngasi musi tchweyilyisaa e mwa si w'enawetchu, kute balyi. ³⁷Barnaba era ku mweka Yoana ubalangirwe Marko alauma nabo. ³⁸Si Paulo atalolaa kubuya ekumweka oyo wa barekaa e Pamfilia, ataendaa nabo mwa mukolo. ³⁹Batcha kwera kuba e bwaka ekakatchi kabo tchiro n'ekurekana. Barnaba era kumweka Marko era kuya e Kipro. ⁴⁰Si Paulo era kumweka Sila, era kwimuka, emererwe ne benye wabo eresibwe e lukoo w'enawetchu. ⁴¹Era kurenga mwa Shamu n'e Kilikia emeresea e ma kanisa.

Chapter 16

¹Batcha era kuyika e Derbe n'e Listra, nao abaa muanda muuma esina lyaye Timoteo, mwana wa mukasi Muyaudi w'emeraa; si eshe abaa Muyunani. ²Oyo mundju abaa ete e buamilyisa bubuya bw'ebandju babaa e Listra ne Ikonia. ³Paulo era kuhonda oyo mundju akulyikirane naye, era kumutola n'ekumwisha kwa bushi n'e Bayaudi babaa eyera; kwa bushi babaa beshi kwa eshe alyi Muyunani. ⁴Na ilyi baba bendjire barenga mweye misi, bera kubawa amo mano manyibwaa n'endjumwa n'ebahosi babaa e Yerusalemu, ilyi bamakulyikira. ⁵E ma kanisa mera kuba n'emisi mwobo bwemere, e muandjo wabo era kuhuka ngasi lusiku. ⁶Bera kurenga mwa misi ye Frigia n'e Galatia, bera kulayilyirwa ne muka mweru, bateyilyisaa oyo mwasi mwa Azia. ⁷Na ilyi bayika e wofi ne Misia bera kuba nga baya e Bitinia, lweyine e muka wa Yesu atabemereraa, ⁸bera kurenga e Misia bera kwandaalyira e Troa. ⁹Paulo era kwilukirwa n'ebibonekeresi butchu fu; era kubona e mundju w'eMakedonia emangire, n'ekumwema, ne kumubira, shabuka, wishe e Makedonia utchutabale. ¹⁰Na amala kubona ebye bibonekeresi, na tchwera kuhonda kuya e Makedonia, kwa bushi tchwalolaa kwa kubinalyi Ongo atchubalangire tchubeyilyise e mwasi mubuya. ¹¹Na tchwera kutenga e Troa, tchwera kuyika e Samothrake kwa lyiuma, n'e lusiku lwe kabilyi tchwera kuyika e Neapoli; ¹²n'ekuteng'eye tchwera kuyika e Filipi, musi w'e Makedonia, musi munene mwetche tchiwo, eye e Barumi babaa bahamilyire; tchwera kuba mwoyo musi, tchera kwikala siku sita sieke. ¹³Na elwe sabato tchwera tchwera kwiluka e mbuwa s'elunvi, tchwera kuenda e musike w'e lushi, yi tchwatanyaa nga ilyi ala tchungatchikumbira, tchwera kwikala, n'ekushambala n'ebakasi tchwatchimanaa awola. ¹⁴Mukasi muuma, esina lyaye Lisia, endee ausa e bishushire e Zambarau, w'e Thiatira, mwemesi, era kutchunvilyisa, e mutchima waye aboolwa n'enawetchu, ashibilyire e myasi yate tchwaa ne Oaulo. ¹⁵Na ilyi aba era abatisibwaa, alauma n'ebomwo mwaye, era ku tchwema, ne kuteta, "nga munyibwene kwa nyilyi mwemeresi emw'enawetchu, muye mwa mwanyi mwikale." Era kutchusesa. ¹⁶Na ilyi tchwaba tchulyi mwa kuya awo w'eku tchikumba, mukasi muuma abaa mw'embusi y'e kulaula era kutchubuana, ende eresa e bera lume baye bunguke bunene mwa kulausa. ¹⁷Era ku mukulyikira Paulo na tchubano mwa kuhuta e ngemi, ne kuteta, "Bano bandju balyi bakosi ba Ongo w'e ndonga, b'ekubeyilyisa e ndjira y'e butchunguke. ¹⁸Era kuyira ebye siku sinene. Si Paulo era kusinana, era kualuka era kubiba eye mbusi. Nakubilyire kw'e sina lya Yesu Kristo, tenga mwono mundju, era kutenga mwako kahangi. ¹⁹Na ilyi e bera lume baye baloa kwa e mulangalyiro w' e bunguke bwabo aterekire, bera kubasimba Paulo ne Sila, bera kuba buluta kuyika mwa tchibuye e muhondo s'ebakulu b'e musi. ²⁰Bera kubeka, ne kuteta, " Bano bandju bashere sise busibu e musi wetchu, nabo balyi Bayaudi; ²¹Kandji bendjire babahubanganyisa e myasi yita shingenene e mwetchu kuyangilyira ilyi kuyikulyi kira, kwa bushi tchulyi ba Rumi." ²²E mukundamano woshi era kwimuka n'eku baendera, e barungu bera kubakula e ndjimba sabo kwa misi, bera kwana e luuma bahutchwe n'e bakora. ²³Na ilyi bamala kuhuta busibu, bera kubakabula mwa buroko, bera kubira e mulanzi w'eburoko abalange busibu. ²⁴Naye ilyi aba era eresibwaa luno luuma era kubakabula mwa businda bwomenda, era kubahweka e mauulu kwa bureure. ²⁵Si mwa kakatchi k'ebutchufu Paulo ne Sila bendee bema Ongo n'ekumwimbira e nyimbo s'e kumukusa, n'ebandji bahweke bendee babwonvi lyisa. ²⁶Kwa lyiuma kwera kuba musisi mune ne, tchiro e tchibandja tch'eburoko tchera kuku kumana, na mwako kahangi e nyunvi s'eburoko serakwiukala, e milyisi ya boshi yera kuremba. ²⁷Oyo mulanzi w'eburoko era kusuka, na ilyi alola e nyunvi s'eburoko seukere, era kutola e bupanga, era kuhond'ekutchinyia, era kutanya nga ebahweke bashayire. ²⁸Si Paulo era kwirusa e murenge waye kwa misi, era kuteta, "uta tchitaa, kwa bushi tchuboshi tchuly'ano." ²⁹Era kuhonda e tchumwore tchurechwe, era kuya mwanda, endjire akukumana n'eboba, era kubakumbaalyira Paulo ne Sila; ³⁰businda era kubareta e mbuwa era kuteta, "B'enawetchu, kute nyiyirae ilyi nyitchunguka?" ³¹Bera kumubira, emera e nawetchu Yesu, nawe ungatchunguka n'e nyumba yawe yoshi. ³²Bera kubabira e mwasi w'enawetchu, yeine ne bandju boshi bwomo nyumba yaye. ³³Era kuba mwoera mwako kashangi k'ebutchufu, era kuba huka ebyulu byabo, businda era kubatisibwa, ye n'e bandju baye boshi mwako kashangi. ³⁴Era kubareta e ndonga mwa nyumba yaye, era kuba kunganyisa e bilyo, era kushaaluka busibu, ye n'e nyumba yaye yoshi, kwa bushi emere Ongo. ³⁵Ilyi bwatehukala e balanzi bera kutchuma e bakulu b'ebarungu kuteta, " mureke abo bandju baende." ³⁶Oyo mulanzi w'eburoko era kubira Paulo ene n'ekuteta, ebakulu batchumire e bandju kwa muboolwe; batcha, mwiluk'embuwa, mwende kwa bwolo. ³⁷Paulo era kubabira, batchuhutchire e muho ndo s'ebandju boshi busira kutchutchindjibusa, netchu tchulyi ba Rumi, kandji bera kutchukabula mwa buroko; na bera bahonda batchukule kw'ewe? ata batcha. Na beshe beyine batchukule." ³⁸E bakulu b'ebarungu bera kubayikira ebaku lu ene myasi; nabo bera kobowa, ilyi bonva oko ba lyi ba Rumi. ³⁹Bera kwisha n'ekasengera; na ilyi babelus'embuwa, bera kubema batenge mwo yo musi. ⁴⁰Nabo bera kutenga mwa buroko bera kwingira mwa nyumba ya Lidia; na ilyi babonana ne benye wabo bera kushaaluka, bera kuenda.

Chapter 17

¹Na ilyi bamala kurenga mwa Amfipoli ne Apolonia, bera kuyika e Tesalonika, eyera yabaa e sinagogi y'e Bayuda. ²Ne Paulo, ngoko abaa akomere, era kwingira omwo balyi, era kuhubanga nya nabo e myasi y'emandjiko sabato ahatchu. ³Era kwerekana n'ekubabira kwa byabaa bishi ngenene Kristo ekulyibusiwa, n'ekufuka mwa bafu; na kwa, ono Yesu nyibabilyire e myasi yaye yi Kristo. ⁴E bandji mwa kakatchi kabo bera kwemera, bera kuku lyikirana ne Paulo ne Sila; n'e Bayunani bamwemera Ongo, banene busibu, n'e bakasi bete bifumbi bata baeke. ⁵Na e Bayaudi bera kuba n'e mufula, bera kutola bandju banene bandju ba bushabusha bate te bwamilyisa bubuya, nabo bera kukundamany e bandju, bera kuyira e lubi mwa musu, bera kuende ra e bandju b'e nyumba ya Yasoni, bera kuhonda kubeka e muhondo w'e bandju b'e musu; ⁶na ilyi babayina, bera kumubuluta Yasoni na bauma mu benye wabo e muhondo w'ebakulu b'e musu, bendji re bahuta e lukemi n'ekuteta, "bano bandju baalu re e butala bayikire n'ene. ⁷Ne Yasoni era kuba moera; na bano boshi bayilyire e bitalyingingimene n'e mano ma Kaisari, bendjire bateta kwa kulyi e undji mwami ubalangirwe Yesu." ⁸Bera kuboyisa oyo mukundamano n'e bakulu b'e musu ilyi bonva ebye. ⁹Nabo ilyi baba bera bamwishaa e amande Yasoni ne balyikabo bera kubalyika baende. ¹⁰Unao abo benye wabo bera kubeka Paulo ne Sila butchufu kuyika e Beroya. Nabo bera kuyik' eye bera kwingira mwa sinagogi y'e Bayaudi. ¹¹Abo bandju babaa babuya kulusha ebe Tesalonike kwa bushi baangilyira oyo mwasi kwa burembu bw'emutchima, bera kutchumbikisa e mandjiko tchira kusiku, balole ilyi kwebye binalyi. ¹²Ba tcha bandju banene mwa kakatchi kabo bera kwemera, ne bakasi b'e tchiyunani bete lukengwa na balume bata baeke. ¹³Si e Bayaudi b'e Tesalonike ilyi bonva kwa e mwasi wa Ongo eyilyisibwe ne Paulo e Beroya, bera kuya eye naye na ekuba ayisa n'ekwoboya e mukundamano. ¹⁴Rero abo benye wabo bera kweka Paulo aende eshilyisa; si Sila ne Timoteo bera kushib'eye. ¹⁵Si abo berekesaa Paulo bera kumweka kuyika e Atene. Nabo ilyi baba bera bekeraa Sila ne Timoteo, eteeko kwa bat'elyisaa kumukulyikira, bera kuenda. ¹⁶Paulo ilyi aba endjire abalyindjira eye Atene n'ekulola kute oyo musu ehur'eshushanyo. ¹⁷E mutchima waye era kuayisibwa busibu mwanda saye. Na mwa sinagogi era kuhubanganya n'e Bayaudi n'ebemeraa Ongo, nabo bendee babuana na naye mwa tchibuye ngasi lusiku. ¹⁸Na banene mwa Baepikureo n'eBaestoiko, bet'ebwenge, bera kubuanana naye. Ebandji bera kuteta, "Ono uteshi kandju tchiye ahondjire e kute ta? Ebandji bera kuteta, abonekene kuba mwiylili sa w'e myasi y'eyindji miungu yienyi, kwa bushi ende'eyilyisa e myasi ya Yesu n'ekufuka. ¹⁹Bera kumutola, n'ekumweka mwa luhu lwe kwish'emandja, n'ekuteta, "kute! Tchungu ala ku menya tchiye buno bwenge buyaya wendjire wate ta? ²⁰Kwa bushi uretchire e biyaya mwa matchi metchu, tchungahonda tchumenye tchiye binera bitetchire. ²¹(Kwa bushi eba Atene n'eba enyi babaa eyera bata ataa andju kwa mwasi woshi si kwan'e mwasi n'ekunvilyisa e mwasi mu yaya.) ²²Paulo era kwimuka mwa luhu lw'ekwisha e mandja, era kuteta, "Mu bandju b'e Atene, mwa ka katchi ka byoshi nabwene kwa bwabo mulyi bandju bakutanya busibu ebye dini. ²³Kwa bushi mango nabaa nendjire narenga ene nene, n'ekulola ebye mwende mwa tchikumba, nera ku lola aa ekutchikumba aandjikirwe ene myasi: "E MWA ONGO UTAMENYEKENE." Batcha nyono nyi beyilyisise e myasi yaye oyo mwemere busira ku mumenya. ²⁴Ongo waremaa e butala na byoshi bilyi mwo, ye kwa bushi y'enawetchu w'embingu n'eulu, ateka la mw'eshengero sebakwaa n'emaboko. ²⁵Na atakorera n'emaboko m'ebandju nga ahondjire kandju koshi, kwa bushi yi wende weresa boshi e kalamo n'e muka n'e bindju byoshi. ²⁶Naye ayiyire ngasi tchirongo tcha benye mu ndju kutenga mu muuma, bekale kwa butala bwoshi, na ekubabikira e bishangi yeine atetaa ku tengera mira, na ala basindjilyir'ekulama; ²⁷ilyi bamuhonda Ongo, tchiro angaba mwa kumamata mamata, bamubone, nobo ataba bure na ngasi mu uma wetchu. ²⁸Kwa bushi mwanda saye mu tchulamire, mu tchwaenda, n'ekuba n'ekalamo ketchu. Ngoko mu uma wenyu mutunzi w'ebishakwa atetchire, 'Kwa bushi tchuboshi tchulyi babutchwa baye.' ²⁹Batcha, kwa bushi tchulyi babutchwa ba Ongo, bi ta shingenene kutanya kwa e bu mungu buli shushanyo ya milyinga ilyi byuma ily'ekoyi, bindju byayirwaa kwa bwenge bwa mwenye mundju. ³⁰Batcha, amo mango ma mira m'ebuwindja Ongo atchiyiraa nga ata sibwene; na batcha era alaanyise e bandju boshi ba ngasi andju batchi aye. ³¹Kwa bushi abikire e kusiku aka tchindji busa ebe butala kwa ekunalyi, kwola mundju watchoyire ye; naye eresise e bandju boshi eku nakyi kwebine kwa kumwomola mwa bafu. ³²Na ilyi bonva e myasi y'ekufuka kw'ebafire e bandji bera kuyira e lupalyi, e bandji bera kuteta, "Tchungahuba kukunvilyisa kandji mweye myasi. ³³Batcha Paulo era kuenda era kubareka. ³⁴Bauma mwa bandju bera kukulyikirana naye, bera kwemera; mwa kakatchi kabo mwabaa mulyi Dionisio, womo luhu lw'emandja, na mukasi muu ma esina lyaye Damari, n'ebandji bandju alauma nabo.

Chapter 18

¹E nyuma s'ebye, Paulo era kutenga e Atene era kuyika e Korinto. ²Era kulola Muyaudi muu ma, esina lyaye Akila, mubutchwa w'e Ponto, naye abaa atchilyi atenga mwa tchiwo tche Italia siku sa ofi ofi, alauma ne Prisila mukaye, kwa bushi Klaudio abilyire e Bayaudi boshi bateng'e Rumi, na ye era kuyikira e mwabo, ³na e kuba e mukolo wabo w'ekutengenesa abaa muuma, era kwikala e mwabo, bera kuyira e kasi alauma, kwa bushi babaa bafundi bekwibaka e hema. ⁴Era kwana esaye ndanya mwa sinagogi ngasi lwe sabato, era kutangula kuba buluta e Bayaudi ne Bayunani. ⁵Na ilyi Sila ne Timoteo bandaa la kuteng'e Makedonia, Paulo era kwehwekwa busibu n'oyo mwasi, endee amilyisisa e Bayaudi kwa Yesu yi Kristo. ⁶Ilyi babirana naye n'eku mukamba Ongo, era kuku kumula endjimba saye era kubabira, "Emikra yenyu ibe endonga s'ema tchwe menyu; Nyono nyitchere. Kutenga kano kahangi nera naya emwe bandju b'elubaa." ⁷Era kuteng'eye era kuya mwa nyumba ya mundju muuma esina lyaye Tito Yusto, w'emere Ongo, enyumba yaye yabaa lubibi n'e sinagogi. ⁸Ne Krispo, mukulu w'e sinagogi, era kumwemera enawetchu alauma ne nyumba yaye yoshi. Ilyi Bakorinto banene bwonva, bera kwemera, bera ku batisbwa. ⁹Enawetchu era kubira Paulo kwa biroti butchufu, " utobowaa, si utete, utanasiraa, ¹⁰kwa bushi nyono nyilyi alauma nawe, na kutalyi e mundju ola unga kulwisa ilyi akubabase; kwa bu shi nyete bandju banene mwono musi." ¹¹Era kwikal'eye nga mwaka muuma na myesi ndatchu, eyilyisa e mwasi wa Ongo e kakatchi kabo. ¹²Na ilyi Galio alyi mukulu w'e Akaya, e Bayaudi bera kumwimukira Paulo kwa mutchima muuma, bera kumureta e muhondo s'etchifumbi tch'ebutchindjibuke, ¹³n'wikuteta "Ono mundju endjire abuluta e bandju ilyi bamwemera Ongo e kutalyingemene n'emanu." ¹⁴Na ilyi Paulo ahond'ekuboola e bunu bwaye, Galio era kubira e Bayaudi, nga angabere mwasi wa kuayisa ilyi wa nyifinjo sibi, mu Bayaudi, binga bera by'ekunalyi nyono kukuyikirana nenyu; ¹⁵si nga silyi ndanya endonga s'emyasi n'emasina n'emanu menyu, mubilolae mubeyine, kwa bushi nyono nda hondjire nyibe mwishi w'ebyenyu. ¹⁶Galio era kubakolokanya bateng'e muhondo s'e tchifumbi tchekwish'emandja. ¹⁷Na boshi bera kumusimba Stefano, mukulu w'e sinagogi, be ra kumuhuta e muhondo s'etchifumbi tchekwish'e mandja. Tchiro ne Galio atalolaa nga ebye kalyi kandju. ¹⁸Enyuma s'ebye Paulo era kwikal'eye siku si nene, businda era kulaana ne benye wabo era ku ya e Shamu; ne Prisila ne Akila bera kuenda alau ma naye, ilyi aba akumure etchwe lyaye e Kenkrea kwa bushi abaa ete e tchiraane. ¹⁹Bera kuyika e Efeso, Paulo era kureka Prisila ne Akila eye. Yeyi ne era kwingira mwa sinagogi, era kuanyira n'e Bayaudi. ²⁰Ilyi bahonda ekale siku sinene, atemeraa; ²¹Si era kubalaa, n'ekuteta, "Natchisha ene mwe nyu kandji, Ongo akanyitabala, era kwimuka, era kutenga e Efeso. ²²Na ilyi andaala e Kaisaria, era kwiruka e ndonga, era kulamus'e kanisa, businda era kwa ndaalyira e Antiokia. ²³Na ilyi aba era ekalaa eye siku sita sieke era kuenda, era kurenga mwa tchiwo tch'e Galatia ne Frigia, musi kwa musi, era kubasesesa e mwasi e mwe baanda. ²⁴Batcha Muyaudi muuma, esina lyaye Apolo, mubutchwa w'e Iskanderia, mundju w'ebwenge, era kuyika e Efeso. Naye aba alyi musibu mwa ma ndjiko. ²⁵Oyo mundju aba eyilyisibwe e ndjira y'enawetchu. Naekuba e mutchima waye endee ataata, era kutangira ateta n'ekwilyisa kwa kushi nga nene e myasi ya Yesu, naye abaa eshi ebuba tiso bwa Yoana bweyine. ²⁶Era kutangira ateta kwa buashe mwa sinagogi. Na Prisila ne Akila ilyi bamunva bera kumweka e mwabo, bera kumuba lyikira endjira y'enawetchu kwa kunalyi busibu. ²⁷Na ilyi ahonda ashabuk'enyandja aye kuyika e Akaya, benye wabo bera kumuwa e mutchima, bera kubaandjikira abo baanda bamumwoere. Na ye ilyi ayika era kubatabala busibu aba babaa be mere kwa ukoo lwa Ongo. ²⁸Kwa bushi ayimaa e Bayaudi e kunalyi e kunalyi e muhondo s'e bandju boshi, mwa kwerekana kwa myasi y'ema ndjiko kwa Yesu yi Kristo.

Chapter 19

¹Na, Apolo ilyi aba e Korinto, Paulo, ilyi are nga mwa biwo by'endonga, era kuyika e Efeso; era ku buana e baanda bengi eyera; ²Paulo era kuba busa, "Ilyi mwangilyire muka mweru emango mwe meraa?" Bera kumuhusa, "nanga, tchiro ekunva kwa kuba muka mweru tchutonvaa." ³Paulo era kuba busa, "Batcha, mwabatisibi rwe kwa bubatiso butchiye? Bera kuteta, "kwa bubatiso bwa Yoana." ⁴Paulo era kuteta, "Yoana abatisaa kwa bubatiso bw'ekutchiundjusa. Era kubira e bandju bamwemere oyo ungesha e nyuma saye, yi Yesu." ⁵Ilyi e bandju bwonva ebye, bera kubatisibwa kw'esina ly'enawetchu Yesu. ⁶Ne Paulo, abere er'ababikiraa e maboko maye e ndonga sabo, muka mweru era kwisha e ndonga sabo bera kuto ndera bateta kwa nyiteto n'ekureba. ⁷N'emua ndjo wabo babaa balum'ekumi na babilyi. ⁸Paulo era kuya mwa sinagogi, era kushamba la kwa bushibilyisi myesi ehatchu, era kushambala ne bandju n'ekubeka mwa by'e bwami bwa Ongu. ⁹Si e bandji bera kutenguwa, bera kulayira e kwemera, bera kukamba eye ndjira e muhondo s'e lubaa; na batcha, Paulo era kubareka, era kuberula e baanda, era kushambala ne bandju ngasi lusiku mwa mwa mundju muuma esina lyaye yi Tirano. ¹⁰Ebyera byera kuba nga myaka ebilyi, na boshi babaa e Azia bera kunva e mwasi w'enawe tchu, e Bayaudi n'e Bagriki. ¹¹Ongu era kuyira kwa kuboko kwa Paulo, e bi somerene kulusha; ¹²tchiro e balwala bera ku reterwa e lesu n'endjimba satengaa kwa mubilyi waye, e ndjwala sabo sera kufuma, n'embusi sibi sera kubatenga kwo. ¹³Banene mwa Bayaudi bekurengarenga, nabo balyi bakubalangira e mbusi, bera kutangula kuba langira e sina ly'enawetchu Yesu kwa bala babaa bakabirwe e mbusi sibi, bera kuteta, "Nabalapisise kw'esina lya Yesu oyo Paulo endjir'eyilyisa. ¹⁴Kwa baa kulyi bana balyinda ba mundju muuma Skewa, Muyaudi, mukulu w'ebadjindji bayira'ebye. ¹⁵Eye mbusi yibi yera kubahusa, "Yesu nyimu menyire, ne Paulo nyimumenyire; si mwabo mu bande? ¹⁶N'oyo mundju wabaa wakabirwe e mbusi sibi era kubaulukira babilyi, era kubaala, era kubayima, bera kutenga mweye nyumba bashaa balyi buhunzi banababere. ¹⁷Ono mwasi era kumenyekana n'e Bayaudi n'e Bagriki babaa e Efeso, e boba bwera kubaya mwo, n'esina ly'ena wetchu Yesu lyera kutongwa. ¹⁸Na banene mwa bemeraa bera kwisha bera kutchiundjusa, kwerekana e biyiro byabo. ¹⁹Na bandju banene mwa bala bendee bakoresa e ma fumu bera kukundamanya e bitabo byabo, bera kubyotcha e muhondo s'ebandju boshi; bera kuyi ra e muandjo wabye era kuyika faranga byumbi makumi matanu. ²⁰Na batcha e mwasi w'ena wetchu era kuluwa n'ekulumira kwa misi. ²¹Ilyi ebyera byamala kuyikilyira eye Efeso, Paulo era kurenganya mwa mutchima waye, ilyi aba era rengaa e Makedonia n'e Akaya, aye e Yeru salemu; era kuteta, "E nyuma s'ekub'eye, binyemi re ekubona n'e Rumi naye. ²²Era kutchuma bandju babilyi mwabo bendee bamukorera kuya e Makedonia, nabo bu Timoteo ne Erasto, yeyine era kwikala e Azia kuke. ²³Mwako kashangi kwera kuba bwaka buta bueke e Efeso mweye ndjira. ²⁴Kwa bushi mu ndju muuma esina lyaye yi Demetrio, w'ekwesa e faranga, endee ayira e makanisa m'efaranga ma Artemi, endee aberesa bunguke bunene. ²⁵Era kuba kundamanya, alauma n'ebandji b'oyo mukolo, era kuteta, "benye wetchu, mumenyire kwa e buare bwetchu bwende bwatenga mw'ono mukolo. ²⁶Kandji mulolyire kwa ata mwa Efeso mwe yine, si mwa Azia yoshi oyo Paulo abilyire bandju banene n'ekubaalula e ndanya sabo, n'ekuteta kwa ebye biyilyirwe kwa maboko, ita myungu. ²⁷Ata kwa kano kasi ketchu keyine kalyi mwa ku bengwa, na tchiro n'ekanisa ka mungu wetchu mukasi ulyi mukulu, Artemi, kaandjirwe katalyi ka ndju, kwa kukulwa e buashe bwaye yi e Azia yoshi n'ebutala boshi bwende bwa tchikumbira ye." ²⁸Ilyi bonv'ebye, bera kwihula e bute, bera kuyira e lwayo, n'ekuteta; "Artemi w'e Baefeso yi mukulu." ²⁹E musu woshi era kwihula e buaye, bera kuenda fuba n'ekuya a ekushingira kwa nyifi ndjo siuma, ilyi bera basimbaba Gayo ne Aristarko, bandju b'e Makedonia babalamaa alauma ne Paulo. ³⁰Ne Paulo ilyi ahonda kuya mwa bandju, e ba anda batahonda kumureka engire. ³¹Na bauma mwa bakulu b'e Azia balyi bera baye, bera kutchuma e bandju e mwaye, ata sheresaa e kala mo kaye a andju e kushingira. ³²Si e bandji be ndee balyira batcha ne bandji batcha, kwa bushi oyo mukundamano abaa asingire-singire, na ba nene mubo batamenyaa e kukundamana kwabo. ³³Bera kwilusa Iskanda mwa mukunsamano, e Bayaudi bera kumubika e muhondo se bandju. Iskanda era kubemusisa e kuboko, kuhonda atchitete e muhondo sabo bandju. ³⁴Si ilyi bamenya kw'alyi Muyaudi, bera kuyira e lubi boshi kwa murenge muuma kwa bishangi nga bibilyi, ne kuteta, "Artemi w'e Baefeso yi mukulu." ³⁵Na e mwandjisi w'e musu ilyi aba era ashishi lyisaa e bandju, n'ekuteta, "Mu bandju b'e Efeso, nde mundju uteshi kwa e musu w'e Efeso aliyi mula nzi w'e kanisa ka Artemi ulyi mukulu, na wa kala kandju kandaalaa kuteng'e mbingu? ³⁶Na kwa bushi binera bitangalayirwa, byemire mworerere; mutayiraa e mwasi w'e lubiro lubiro. ³⁷Kwa bu shi mwawetchire bano bandju, batebire e bikayi by'e kanisa, ilyi kukamba mungu wetchu mukasi. ³⁸Na ilyi Demetrio alauma n'e bafundi balyi ala uma naye, bet'emwasi ala ndonga s'e mundju, e nyuhu silyi, n'e bakulu u balyi, batcha, bashitakane. ³⁹Si ilyi mungahonda mwasi wosi mwa bindji bindji, bikuburwe mwa mukundamano ulyingeme ne. ⁴⁰Kwa bushi tchulyi mwa ndjira y'ekushita kibwa kwebine bya kulwarero, bitashingenene; na kwono mwasi tchutaale kutchanza kuno mukunda mano. ⁴¹Ilyi amala kutet'ebye, era kufuna e mukundamano.

Chapter 20

¹Ilyi olo lusindo lwawa, Paulo era kutchuma babir'e baanda era kubaana, era kulaana nabo, businda era kuenda aye e Makedonia. ²Naye ilyi aba era arengaa eye n'ekubashishilyisa kwa myasi inene, era kuyika e Buyunani. ³Na ilyi aba era ekalaa eye myesi ehatchu, ne Bayaudi bera kumuyilyira e lupalyi, ilyi ahond'ekuya e Shamu kurengera e nyandja, batcha era kuhonda e kualuka kwa ndjira y'e Makedonia. ⁴Abo bandju bera kukulyikirana naye, Sopatro w'e Beroya, mwenye Piro, ne Aristarko ne Sekundo, bandju b'e Tesalonike; ne Gayo mundju w'e Derbe, ne Timoteo, ne Tikiko ne Trofimo bandju b'e Azia. ⁵Si abo bandju babaa bera bahondolaa bera kumulyindjira e Troa. ⁶Tchubano tchwera kwimanga e nyuma s'e siku s'e mikati itabikirwe mwo ngeso, tchwera kutenga e Filipi, tchwera kubabuana e Troa, luendo lwa siku e tanu, tchwera kwikal'eye siku elyinda. ⁷Na elusiku lutanzi lw'e yinga, ilyi tchwaba tchwabuanene ilyi tchulya e mukayi, Paulo era kubeyilyisa, n'ekuhonda kubalama e lwekabilyi, na ye era kuenderesa e myasi yaye kuyika e kakatchi k'e butchufu. ⁸Kwa baa matara mengi mweye nyumba tchwabaa tchukundamene mwo. ⁹Mutabana muuma, esina lyaye Eutiko, abaa ekere kw'e dirisha, era kusimbwa n'etchulo busibu, na ilyi Paulo aenderera busibu e kwiilyisa, oyo mutabana era kurengwa ne tchulo tchwaye era ku towa kutenga kw'e dari lya kahatchu; era kwimusi bwa afire mira. ¹⁰Paulo era kwandaala, era kumukumbaalyira ko, era kumutola, era kuteta, "Mutayira lubi, kwa bushi e kalamo kaye katchilyi mwanda saye." ¹¹Era kuhuba kwiruka e ndonga, era kulya e mukati, era kulusha kuan'yira nabo kuyika misha ng'ya-shangya, na era kuenda. ¹²Bera kureta oyo mutabana, asene, bera kushishilyisibwa bushi shilyise bunene. ¹³Si tchubano tchwera kuhondola kuya mwa bwato, tchwera kuya e Aso, ilyi tchutola Paulo eyera; kwa bushi kw'atetaa, yeyine, era kuenda kwa mauulu. ¹⁴Ilyi atchubane eye Aso, tchwe ra kumutola, businda tchwera kuyika e Mitilene. ¹⁵Tchwera kuteng'eye, na e lwe kabilyi tchwera kuyika ofi ne Kio. E lwe kahatchu tchwera kuyika e Samo, tchwera kwikala e Trogilio, e lwe kane tchwera kuyika e Mileto. ¹⁶Kwa bushi Paulo abaa ahondjire kurenga e Efeso mwa bwato, ilyi atelyisaa e Azia; kwa abaa aliyi lubiro, ayike e Yerusalemu e lusiku lw'e Pentekoste, nga byashi kene. ¹⁷Kutenga e Mileto Paulo era kutchuma e bandju e Efeso, era kubalangira e bahosi b'e kanisa. ¹⁸Ilyi bayik'emwaye, era kubabira, "Mu beyine mumenyire kwa kutenga e lusiku lutanzi nabirataa ano Azia, oko nabaa e mwenyu e mango mwoshi, ¹⁹nyendee nakorera e nawetchu kwa bulonvu bwoshi, n'oko malyira, n'e matangulo manyiyikiraa kwa nyifindjo sibi s'e Bayaudi; ²⁰Mumenyire kwa nda tchiberulaa kubahubanganyi sa mwasi woshi ola ubashingenene, si nabeyilyi saa kanangana, nyumba kwa nyumba, ²¹nera kwende nabira e Bayaudi ne Bayunani bamweme re Ongo, n'ekumwemera e nawetchu Yesu Kristo. ²²Na batcha, mulolae, nashimbir'e ndjira y'e ku ya e Yerusalemu nyina hwekirwe mwa mutchima, ndamenyaa ebinga nyiyikira eyera, ²³ata muka mweru musikwa musi yi wanyihubanganyisa n'e kuteta kwa emilyisi n'e malyibuko binyilyindjilyire. ²⁴Si nda andjire e kalamo kanyi nga kandju k'e kunalyi e mwanyu nga kumala e luenzi lwanyu n'emukolo nangilyiraa emwe nawetchu Yesu, kuamilyisa e mwasi mubuya w'elukoo lwa Ongo. ²⁵Na batcha, mulolae, nyono nyimenyire kwa mwabo muboshi muneyilyisaa e bwami bwa Ongo, nera kuya eye n'eye, mutakatchinyibona ko kandji. ²⁶Kwa batcha nyibahubanganyisise boshi e lusiku lwa kulwarero, kwa nyono ndete butchindjibuke kwa mikira ya mundju woshi. ²⁷Kwa bushi nda tchanzaa e kubahubanganyisa e mwasi w'ekulyi wa Ongo. ²⁸Mutchilange e mitchima yenyu, netche tchi kembe etche muka mweru ababikire kuba balanzi ilyi muala kulyisa e kanisa ka Ongo, ako aulaa kwa mikira yaye yeyine. ²⁹Nyimenyire nyono kwa enyuma s'ekutenga kwanyu e tchubwa tchukalyi tchwomwerungu tchungesh'emwenyu, tchutababa lyire e tchikembe. ³⁰Na nyimenyire kwa mwa kakatchi kenyu kungeluk'e bandju bekutet'e mabi, ilyi babuluta e baanda babemangire. ³¹Kwa batcha, mulalyirae, munakengere kwa myaka ehatchu, e butchufu n'e mushi, ndarekaa e kwanula ngasi mundju kwa malyira. ³²Batcha, nyibabikire mwa maboko ma Ongo, n'oko mwasi w'elukoo lwaye, lungabebaka n'ekubawa ekwima alauma nabo boshi batchesibwe. ³³Nda tchanyiraa e faranga ilyi e milyinga, ilyi ndjimba sa mundju. ³⁴Mubeyine mumenyire kwa e maboko manyi makolyire kwa kutchifindja kwanyu ne kwa bala babaa alauma nanyi. ³⁵Mwa kakatchi ka byoshi nabalosise kwa ekusesa e kasi batcha, kubemire e kutabala e batatchashi re, n'ekukengera e myasi y'enawetchu Yesu, okw'a tetaa yeyine; "Ilyi'erayi e kwana kulusha e kwangi lyira." ³⁶Ilyi amala kutet'ebye, era kukom'emafi, era kwema alauma nabo boshi. ³⁷Boshi bera kulyi ra busibu, bera kumukumbaalyira Paulo kw'eosi, bera kumulamba-lamba. ³⁸Banasinanyire busibu kwoyo mwasi atetaa, oko batakachimubo na ko kandji. Bera kumwerekesa kuyika kwa bwato.

Chapter 21

¹Tchwera kuenda, e nyuma s'ekurekana nabo, tchwera kuya e Kosi, a sesi e Rodo, kuteng'eye tchwera kuya e Patara. ²Na ilyi tchwabona e bwato bweshikanya kuya e Foinike, tchwera kwi ruka n'ekuenda. ³Na ilyi tchwaba tchulyi e muhondo kwa kisanga tch'e Kipro, tchwera kutchireka e kurembe kushimba e ndjira yetchu kuya e Shamu, na tchwera kuyika e Tiro, eyera e bwato bwera kukanula e misiwo. ⁴Tchwera kubuana e baa nda, na tchwera kwikala eye siku e lyinda. E baanda, berekesibwe ne muka mweru, bera kubi ra Paulo oko at'eruka e Yerusalemu. ⁵Si, ilyi tchwaba kwa businda bw'esiku elyinda tchwera kutenga ilyi tchuenda, na boshi bera kutchwerekesa ne bakabo ne bana babo kuyika e businda bw'e musu. Tchwera kuya kwa mafi kwa musike, na tchwera kwema. ⁶Businda, ilyi tchwalyikanuka bauma n'ebandji, tchwera kuruka mwa bwato, na bera kuhubir'emwabo. ⁷Ilyi tchwamala e lubalamo wetchu, tchwera kuenda kuteng'e Tiro kuya e Tolemayi, yi tchwala musaa benyewetchu, n'ekuyira lusiku luuma nabo. ⁸Tchwera kuenda mishangya, na tchwera kuyika e Kaisaria. Ilyi tchwengira mwa nyumba ya Filipino mwiylisa, muuma wabo balyinda, tchwera kuwondjera omo mwaye. ⁹Abaa ete banyere bane bendee bareba. ¹⁰Na ilyi tchwaba eyera siku singi, murebi muuma, esina lyaye Agabo, era kutenga e Buyaudi, ¹¹ne kwisha kutchubuana. Era kutola e mukaba wa Paulo, era kutchihweka e mauulu ne maboko, n'ekuteta: "Lolaa ebye muka mweru ate tchire, 'E mundju nyin'ono mukaba, e Bayaudi banga muhweka ng'okuno e Yerusalemu, na banga mubika mwa maboko m'ebatemere." ¹²Ilyi tchwonv'ebye, tchubano n'ebawo, tchwe ra kwema Paulo ataya e Yerusalemu. ¹³Paulo era kuhusa: tchiye mwayilyire, mwa kulyira n'eku nyifun'enganga? Nyitchikubure, ata kwa kuhwekwa mbanga, si n'omo kufa e Yerusalemu kw'esina ly'enawetchu Yesu. ¹⁴Ngoko ata honda ashishilyisibwe, tchuta tchimusesaa, na tchwera kuteta, "E kuhonda kw'enawetchu kuyilyi kane." ¹⁵E nyuma s'ese siku, tchwera kutola e bikayi byetchu, na tchwera kwiruka e Yerusalemu. ¹⁶Na baanda bauma b'e Kaisaria bera kwisha nabo alauma netchu, na bera kutchweka e mwa Mnasoni, w'e kisiwa tch'e Kipro, muanda wa mira, e mwaye yi tchwekalaa. ¹⁷Ilyi tchwayika e Yerusalemu, benye wetchu bera kutchwaangilyira n'e bushaaluke. ¹⁸A sesi, Paulo era kuya alauma netchu e mwa Yakobo, n'ebahosi boshi bera kukundamana mwo. ¹⁹Enyuma s'ekubalamusa, era kubalyikisa byo shi Ongo ayiraa e kakatchi k'ebatemere kwa buashe bwaye. ²⁰Ilyi bamunva, bera kutonga Ongo. Na bera kumubira, "Ulolyire, mwenyewetchu, byumbi binga b'e Bayaudi bemeraa, na boshi bet'emufula busibu andonga s'emano. ²¹Tchiro angaba b'onvire kwa wendjire weyilyisa e Bayaudi boshi balyi mwa batemere bareke Musa, ekubabira kwa bateshaa e bana babo batanashimbanaa n'emateeko. ²²Kute tchuyirae? busira kutchianiyisa bengi ba nga kundamana, kwa bushi banga menya kwa weshire. ²⁴Ubatole alauma nawe, utchitchese ala uma nabo, una balyipire ebye bayira, ilyi bakumu lwa e matchwe mabo. Na batcha, boshi banga menya kwa ebye babirwaa e ndonga sawe bitalyi ngemene, si nawe unaende kubuya kushingenene n'emano. ²⁵E byereker'e bapagani bemeraa, tchwa tetaa tchwana baandjikilyire kwa batchanze kwa nyama sanyibwaa ndjulo kwa shushanyo, e mikira, e nyama satchifiraa n'e buhungu. ²⁶Na batcha, Paulo era kutola abo bandju, era kutchitchesa, n'a sesi era kuya nabo mwa kanisa, ilyi abalyikisa e lusiku lw'ekutchesibwa n'e ndjulo yanyibwaa na ngasi muuma wabo. ²⁷Kwa businda bw'ese siku elyinda, e Bayaudi b'e Azia, ilyi babona Paulo mwa kanisa, bera kwimusa e tchikembe tchoshi, n'ekumubika kw'emaboko. ²⁸Bera kulakanga: "B andju b'e Israeli, mwishe! Lolaa e mundju w'endjire weyilyi sa woshi na ku ngasi mundju, e kutashimbene ne maano nano andju; tchiro engisaa e Bayunani mwa kanisa, na era kukamba ano atchere." ²⁹Kwa bushi batangaa kubona e muhondo Trofimo w'e Efeso alauma naye mwa musu, na batanyaa nga Paulo amwingisaa mwa kanisa. ³⁰E musu woshi era kutaata, n'e lubaa lwera kuya eye n'eye. Bera kusimba Paulo, n'ekumwilusa e mbuwa s'e kanisa, n'e nyunvi sera kwiyalwa. ³¹Na ilyi bendjire bahonda kwa bamwita, e lubi lwera kuyika emwe mukulu w'eluhu lw'ekwish'ema ndja oko Yerusalemu yoshi ilyi mwa kwabuka. ³²Unao era kutola e barungu n'ebalanzi, n'ekubi lyita nabo. Ilyi babona e mukulu n'ebarungu, bera kureka kuhuta Paulo. ³³Unao e mukulu era ku sheerera, era kutola Paulo, n'ekumuhweka bureure ebilyi. Na era kubusa yinde, na tchiye ayilyire. ³⁴Si mwa luamba bauma bera kulakanga batcha, n'ebandji batcha; na ilyi aba kutalyi ola onvire mwasi, kwa bushi n'elwayo, era kuteta ba mweke mwa luhu. ³⁵Na ilyi Paulo ayika mwa mulungu, era kwekibwa n'ebarungu, kwa bushi n'e lubi lw'elubaa. ³⁶Kwa bushi banene mwa lubaa bendee bashimbulyira mwa kulakanga, "mu mwi te." ³⁷Na ilyi engira mwa mulungu, Paulo era kubi ra e mukulu: "Unyemerere nyikubire kandju kauma?" E mukulu era kuhusa: "Umenyir'e tchiyunani?" ³⁸Ata u mu Misri warettaa e lubi mwesine siku, na yi wa retaa mwa lukiya byumbi bine bya betanyi?" ³⁹Nyilyi Muyaudi, ku Paulo atetaa, w'e Tarso e Kilikia. Mundju w'omo musu utamenyekene." Unye merere, nyikwemire, myitete e mwe lubaa. ⁴⁰Ilyi e mukulu amwemerera, Paulo, era kwimuka mwa mulungu, era kwimusa e kuboko kulamusa e bandju. E lubi lwera kuwa, ne Paulo, era kuteta mwa luteto lw'etchi Hebrania. era kuteta,

Chapter 22E mukulukulu era kualula oyo mutabana, e nyuma s'ekumwanza kwa atabira tchiro ne mundju ebye amubilyire.

²³Na businda era kubalangira babilyi mwa balanzi, ne kubabira: "Mutchisese, mango singenera sa mwenda sa butchufu, barungu maana mabilyi, barwanyi makimi malyinda na bete mafumo maana mabilyi, batchi kunganye kuya e kaisaria. ²⁴Era kubabira baku nganye e byesi kwa kweka Paulo, bamurete alyi muuma uma asene e mwe mukulu Felix. ²⁵Era kwandjika e maruba mandjikirwe batcha: ²⁶"klaudio Lisia, e mwe mukulu Felix, nyikulamusise! ²⁷Ono mundju, e Bayaudi bahwekaa, abaa atchibwa nabo, mango neesha n'e barungu n'ekumutola, ilyi nonva oko alyi mu Roma. ²⁸Mwa kuhonda nyimenye tchiye bamushitaki lyire, namwekire e muhondo s'emukulukulu. ²⁹Na bwene kwa ashitakirwe kwa byerekere e maanure, si atayiraa tchiro kandju kabi kashinge nene kwitchibwa ilyi kuhwekibwa. ³⁰Na ilyi nonva kwa e Bayaudi bangaret'ebwaka kono mu ndju, nakutchumilyire ye, kwa kulosa e bamushi takire kwa bakubone weyine. Nakulamusise." ³¹Batcha, e barungu kwa mwasi beresibwaa, bera kutola Paulo, ne kumweka butchufu kuyika e Antiokia. ³²Asesi, bera kukulyikira e ndjira alauma n'ebarwanyi, bera kuhubira mwa mulungu. ³³Ilyi bayika e Kayisaria, e barwanyi bera kwa na e maruba e mwe mukulukulu, n'ekumweresa Paulo. ³⁴Na ilyi e mukulukulu amala kumasoma, era kubabusa, ono mundju alyi wa ngayi, ilyi abirwa kwa alyi we Kilikia, ³⁵era mukumubira, "nyinga kunvilyisa, emango e bakushitakire bangesha." Era kuteta, bamulange mwa luhu lwa Herodi.

Chapter 23

¹Paulo, era kusesa e meho maye kwa bakulu b'e luhu lw'e Basadukayo, era kuteta: "Benye wetchu, kwa nyifindjo sishingenene ku nyilamire e muhondo sa Ongo kuyika kulwarero." ²E mukulukulu w'ebadjindji Anania era kubira e babaa ofi nye bamuhute kwa bunu. ³Ne Paulo era ku mubira: "Ongo akakuhuta e tchitchumba tckabi rwe e mbembwe! Wikere kwa kunyitchindjibusa kushimbana n'emateeko, na wendjire warenga e butambi samo?" ⁴E babaa e butambi saye bera kuteta: "Waka mbire e mutchesibwa wa Ongo!" ⁵Ne Paulo era kuteta: Nda menyaa, benyewetchu, kwa yi mutchesibwa, kwa bushi byandjikirwe: Utatetaa kubi kwa mukulu w'elubaa." ⁶Paulo, ilyi amenya kwa tchande tchiama tch'e mukundamano tchilyi tcha Basadukayo, n'etchi ndji tchilyi tcha Bafarisayo, era kwirusa e murenge waye mw'olo luhu, era kuteta: Benye wetchu, nyilyi Mufarisayo; kwa bushi n'emulangalyiro n'ekufuka kw'ebafire tchi tchitchumire nyilyi mwa lubandja. ⁷Ilyi at'ebye, kwera kuteng'elwayo e kakatchi k'e Bafarisayo n'ebasadukayo, n'emukndamano era kurukana. ⁸Kwa bushi e Basadukayo bende bateta kwa kutalyi ekufuka kw'ebafire, na kutalyi ba malaika, ilyi muka mweru, na e Bafarisayo be mere ebye byombi. ⁹Kwera kuba bwaka bunene, na bauma mwa Bafarisayo, bera kwimuka, n'ekuref'ekuhubanga nya, n'ekuteta: "Tchutete mwasi mubi kw'ono mundju; ngaba muka ilyi malaika yi wa mubiraa. ¹⁰Ilyi kwaba malwa manene, e mukulukulu era kwoboa kwa Paulo ta berengwaa nabo bandju, era kwandaasa e barungu bamukule mwa kakatchi kabo n'ekumweka mwa mulungu. ¹¹E butchufu bwa kulyikiraa, enawetchu era kuyikira Paulo, n'ekuteta: "Ube ne misi; kwa bushi ngoko wanaa e buamilyisi ku nyono mwa Yerusu lemu, binashingenene ubwane mwa Roma." ¹²Ilyi bwatsha, e Bayaudi bera kwish'elwango, na bera kulapa e kakatchi kabo, kwa batalye ilyi kumwa kuyika babe betchire Paulo. ¹³Ebayira olo lwango babaa batchirukire makumi mane. ¹⁴Na bera kuya kubona e bakulukulu b'ebadji ndji n'ebahosi, bera kubabira: "Tchwatchibikire ala uma kwa tchilapo kwa tchutalye tchutanamwe ku yika tcwite Paulo. ¹⁵Na mwabo, batcha, muanyiraa n'emukulu w'eluhu, arete e muhondo senyu, nga mwa honda kunvilyisa e lubandja lwaye busibu; na tchubano, e muhondo ayike, tchu tchikubure e kumwita." ¹⁶Muala wa mwalyi wabo Paulo, ilyi onva kwo lo lwango, era kuya mwa mulungu kukengesa Paulo. ¹⁷Paulo era kubalangira muuma mwa balanzi, era kumubira: Eka ono mutabana e mwe mukulu w'eluhu, kwa bushi ete ebye amubira. ¹⁸Oyo mulanzi era kumweka, era kumuyisa e mwe mukulukulu w'e luhu, n'ekumubira: "E muhwekwa Paulo anyibalangiraa, era kunyema nyi kuretere ono mutabana, ete ebye akubira. ¹⁹E mukulukulu era kutola oyo mutabana kwa kuboko, n'ekumweka e butambi, n'ekumubusa: "Tchiye wa nyibira?" ²⁰Era kuhusa: "E Bayaudi batchikubure e kukwema kureta Paulo asesi e muhondo s'e muku lukulu w'e luhu, nga wahonda umunvilyise busibu. ²¹Utabonvilyisaa, kwa batchirukire makumi mane mubo bayilyir'elwango, banatchikubure, kwa biraane e kakatchi kabo, kwa batalye kandju kwo shi ilyi kumwa kuyika babe bamwitichire; na batcha, batchikubure, balyindjira e mwasi wawe."

Chapter 24

¹E nyuma sa siku etanu, e mukulu w'e badjindji Anania, alauma n'ebangumwa na muuma w'ende tchi ubalangirwa Tertulo. Bera kureta e mashitaki ku Paulo. ²Paulo era kubalangirwa, ne Turtulo era kumushitaka, kwene myasi: ³"Mukulu Felix, utchushaalusise kwa bwolo bunene, noluno lubaa lwabwene e bubuya kwa kutchikubula kwawe; bitchumenyire ku byoshi na ku woshi kwa mulangalyiro munene, mukulu Felix." ⁴Si, kwa kuta kulyibusa busibu, nyikwemire unwe, mwa bubuya bwawe, kwebine bieke tchwa kubira. ⁵Tchwabwene oko ono mundju mubi, yi uretchir'ebuhombe e kakatchi k'e Bayaudi bwomo butala bwoshi, yi mukulu w'emakanisa m'e Banasorayo. ⁶Na yi wahondaa e kusheresha e shengero. Na tchwera kumuhweka. Tchwera kuhonda e kumwishira e lubandja kushimbana n'e mano metchu. ⁷Si emango e mukulu Silia eshaa, era kutchu nyaa ye ne misi yinene, ⁸mwa kubira e bamu shitakaa kwa baye e muhondo sawe. Ilyi weyine, mwa kumubusa, umenye eralyi tchiye tchwamushi takiraa. ⁹E Bayaudi bamushitakire alauma, kusesa kwa kubilyi batcha. ¹⁰Na ilyi e mukulukulu amweresa e kaloreso k'ekuteta, "Paulo era kuhusa: Mumenye kwa, kute nga myaka yinene, ulyi mwishi w'emandja woluno lubaa, kwa mulangalyiro munene kunateta ono mwasi kwa kutchitetera." ¹¹Kutasa kurenga si ku ekumi n'ebilyi, ubimenyire kwa neshe nayaa ku tchikumba ongo e Yerusalemu. ¹²Batanyibua naa ilyi mwa kanisa, ilyi mwa sinagogi, ilyi mwa musu, kutetamba na mundju woshi, ilyi kuyira mu kundamano mubi mwa lubaa. ¹³Na bataale kwerekana ebye bayishitakilyire. ¹⁴Nyikubilyire kubuya kwa nakorera Ongo wa ba tata kw'ono mwasi babalangire mubi, kwemera byoshi byandjikirwe mwa mano n'omo burebi, ¹⁵na kuba nyete mu Ongo ono mulangalyiro, ngo ko nabo babaa bamwete, kwa kukaba e kufuka kw'ebafire kw'ebashingenene n'ebatashingenene. ¹⁶Tchi tchitchumire nyet'ebushibilyisi bw'eku tchilangalyira e muhondo sa Ongo n'emuhondo s'e bandju. ¹⁷Mwa kutaba ano myaka yinene, nera kwisha kwan'endjulo kwa tchiwo tchanyi, n'ekwana e nderekero. ¹⁸Mu mango Bayaudi bauma b'e Azia banyibuananyire nyisibwe mwa kanisa, nda nabaa nyilyi na mukundamano woshi ilyi lubi. ¹⁹Bu bayae e muhondo sawe n'ekutola e buashe bwekuba bekunyishitaka, nga bete kandju kabi era nyilyi. ²⁰Na nga, bete mwasi mutchiye mubi ola banyilolyire ko, amango nayaa e muhondo s'e luhu, ²¹si bita baa mbanga e murenge natetaa ekakatchi kabo, kwa endonga s'ekufuka kw'ebafire ku kutchumire nyihwekirwe e muhondo senyu ku lwarero. ²²Felix, yi wabaa umenyerere kubuyabuya amo mano, era kubekasa n'ekubira: "Emango e mukulu Ilesia angesha, nying'onvilyisa e myasi yenyu." ²³Na era kwana e luuma e mwe mulanzi, alange Paulo, mwa kumuwa kuumuka kuke, n'ekwanza kwa kutalyi eumukorerae. ²⁴E nyuma sa siku sieke, Felix era kwisha ala uma ne Drusila, mukaye, abaa Muyaudi, na era kubalangira Paulo. Era kumunvilyisa kwa bweme re mu Kristo. ²⁵Si, ilyi Paulo ana e mwasi kwa bushinganyanya, n'oko luero, n'oko butchindjibuke bukesha, Felix, ilyi aba oboyire, era kuteta: "Mwa kano kahangi tenga tanga, e mango nyingabona e kahangi, nyingakukengesa." ²⁶Na endee atanya nga Paulo angamuwa e faranga; na ende amutchuma kwa kasi kahangi beshe babonana kwa kuanyi naye. ²⁷Myaka ebilyi yera kurenga batcha, ne Felix era kugombo lwa ne Porkio Festo, era kuhonda kuyilyira e Bayaudi e bushaaluke, Felix era kureka Paulo mwa buroko.

Chapter 25

¹Na ilyi Festo, aya mwa musu, e nyuma s'esiku ehatchu era kwiruka kuteng'e Kaisaria, kuya e Yerusalemu. ²E bakulu b'ebadjindji n'e bandji bakulu mwa Bayaudi bera kureta e lubandja ku Paulo. Bera kumwema, ³nga bialyikene arete Paulo e Yerusalemu. Bende bakunganya e lwango lw'ekumwita mwa ndjira. ⁴Festo era kuhusa kwa Paulo alyi e Kaisaria, n'oko yeyine angaya ye. ⁵Bakulukulu bauma mu mwabo baende alauma nanyi, kwa babiraa, na nga kulyi kandju kabi k'ono mundju, bamushitake. ⁶Festo era kuyira nga siku munane ilyi e kumi alauma nabo, businda era kwandaala e Kaisaria. Asesi, ilyi ekala mwa luhu lwaye lw'ekwishira e mandja, era kuteta kwa barete Paulo. ⁷Ilyi ayika, e Bayaudi babaa e Yerusalemu bera kumu sungula, na bera kureta e myasi yinene na yisibu e ndonga saye, myasi eye batabaa baalyire e kwere kana. ⁸Paulo era kutangira atchitetera batcha: "Kutalyi kandju kabi nayilyire, ilyi kwa maanure m'e Bayaudi, ilyi kwa kanisa, ilyi ku Kaisari." ⁹Festo mwa kuhonda asimise e Bayaudi, era kuhusa Paulo, "Uhondjire wiruke e Yerusalemu uye kwishirwa y'e lubandja e muhondo sanyi?" ¹⁰Paulo era kuteta, "E muhondo s'e luhu lwa Kaisari yi naya, eyera yi nyishingenene e kwishirwa e lubandja. Ndayilyire tchiro mwasi mubi kwa Bayaudi, ngoko unabimenyire kubuya." ¹¹Nga nayilyire kandju kabi, kashingenene e kwitchibwa, nda layire e kufa; si, nga ebye banyi shitakire kwo bilyi bya bisha, kutalyi ola unganya na era balyi. Na balangire Kaisari. ¹²Businda Festo, e nyuma s'ekumunvilyisa alauma n'ebakulu b'eyano, era kuteta, "Wabalangire Kaisari, wera wa ya e muhondo sa Kaisari." ¹³E nyuma sa siku sieke, e mwami Agripa ne Bernike bera kuyika e Kaisaria, kuya kulamusa Festo. ¹⁴Na ilyi bayira siku sinene eyera, Festo era kubira mwami e myasi ya Paulo, n'ekuteta, "Felix arekire ahwekire mundju muuma, ¹⁵ola ilyi naya e Yerusalemu, e bakulukulu bebadjindji n'ebahosi be Bayaudi bashitakire, mwa kwema eshirw'elubandja. ¹⁶Na bahusaa kwa e mano m'e ba Raoma matatetchire kwa e mundju anyibwe atanasa kuya e muhondo s'ebamushita kire, na eresibwe e luuma lw'ekutchitetera, kw'e bye ashitakirwe ko. ¹⁷Na kubeshire anola, na busira kwilyisa nera kwikala kwa tchifumbi tchekwish'emandja, na nera kuteta kwa barete oyo mundju. ¹⁸Ebamushita kaa, ilyi bayika, batatetaa kandju kw'ebye natanya a; ¹⁹babaa beta kuye e bwaka andonga s'ebyerekere lyindj'edini, na e ndonga sa munju ubalangirwa Yesu w'etchibwaa, na Paulo endee erekana kwa asene. ²⁰Na ilyi tchwaabuka tchande tchitchiye tchi tchutolae mweye myasi, nera kumwema ilyi ahondjire aye e Yerusalemu, aye kwishirwa ye e lubandja kw'ebye. ²¹Na ilyi Paulo abalangira kwa e lubandja lwaye luye e mwe mukulu, nera kuteta bamulange kuyika nyimutchume e mwa Kaisari. ²²Agripa era kubira Festo, "Nyihondjire nanyi nyunvilyise oyo mundju. Festo era kuhusa, aasesi wamunvilyisa." ²³Na ilyi bwatsha, Agripa ne Bernike bera kuya mwa mulungu munene, na bera kwingira a ekunvi lyisisa e myasi alauma n'ebakulu bekwish'emandja n'ebakulu b'e musu. Na kwa mwasi wa Festo, bera kureta Paulo. ²⁴Na mu mango Festo atatchire, "Mwami Agripa, na muboshi mumuly'ano alauma netchu, mulolyire ono mundju e ndonga saye e luamba lwoshi lw'e Bayaudi beshaa era nyilyi, ilyi e Yerusalemu, ilyi anola, ekulakanga kwa atanga tchilamire. ²⁵Emwanyi, ilyi nalola kwa kutalyi ebye ayilyire bishingenene e kwitchibwa, na ilyi yeyine abalangira e mwa mukulu, nera kutanya kwa tchureke aende. ²⁶Ndete kandju nandjikira e mukulu kwa bimwerekere; tchi tchitchumire nyimu retchire e muhondo senyu, na busibu e muhondo sawe mwami Agripa, ilyi mumenya ebye mwandji ka, emango mwamala kumunvilyisa. ²⁷Kwa bushi byanyisibuyilyire kute nyinga tchuma e muhweke busira kwerekana tchiye bamushitaki raa."

Chapter 26

¹Agripa era kubira Paulo, "Bikwemire utete kwa kutchitetera." Ne Paulo, ilyi emusa ekuboko, era kutchitetera batcha." ²Na ychunvire nyilyi w'erayi, mwami Agripa, e kubona natchitetera e muhondo sawe kw'ebye nyishitakirwe ko n'e Bayaudi; ³kwa bushi umenyire kanangana e maanure mabo n'ebwaka bwabo. Nyikwememire unyunvilyise kwa bushibilyisi. ⁴"E kalamo kanyi, kutengera e tabana lyanyi, kamenyirwe n'e Bayaudi boshi, kwa nakayiraa e Yerusalemu, mwa kakatchi k'e lubaa lwanyi. ⁵Bamenyire kutenga mira, nga bangabyemerese, kwa nalamaa mufarisayo, kwa byerekere e dini lye tchu. ⁶Na batcha, nyishitakirwe kwa bushi nyilanga lyire e kuyikilyira kw'etchiraane Ongo ayiraa e mwa batata. ⁷Na kw'etche tchiraane kw'ebiro ngobyetchu ekumi na bibilyi bimangilyire, bi byende byakorera Ongo e butchufu ne mushi. Na kw'oyo mulangalyiro, mashi mwami, kunyishitaki rwe kwo ne Bayaudi. ⁸Tchiye tchitchumire mwatanya kwa bitangaalyikana e mwa Ongo kufu la e bafire? ⁹Ku nyono, nemere e kukola n'emisi kw'esina lya Yesu w'e Nazareti. ¹⁰Kunayiraa e Yerusalemu. Nera kukabula mwa buroko batchesibwa banene, ilyi neresibwa olo luuma n'ebadjindji, na, ilyi babeta, nyendee nemera alauma n'ebandji. ¹¹Nendee nabahuta mwa ma sinagogi, na nyendee nabasesa e kukamba. Mwa kuba nyete bute bunene kubwo, nera kwe nde nabalyibusa kuyika n'omo misi y'eburerere. ¹²Mwoko kuyira ebye ku nayaa e Damaski, nabaa neresibwe e luuma n'ebakulukulu b'ebadi ndji. ¹³Mwa kakatchi k'e mushi, mwami, nera kulola mwa ndjira kwa lomeka e butambi bwanyi n'ebwebaa banyerekesise bulangare kuteng'e mbi ngu, na uko kulomeka kwabo, kwabaa kulushire e kw'e suba. ¹⁴Tchwera kukumbaala tchuboshi kwa tchitaka, na nera kunva e murenge mwa tchi Hebrania, 'Sauli, Sauli, tchitchumire wanyilyibusa? bukusibuyilyire e kuhuta e bikwabire. ¹⁵Nera kuhusa, 'Unde, e nawetchu?' Na enawetchu era kunyihusa, 'Nyi Yesu nyi walyibusa. ¹⁶Si wimuke, wimange kwa maulu mawe; kwa bushi nakwilukiraa ilyi nyikuyira mukulu na mwami lyisa w'ebye wabonaa na kw'ebye nyingakwereka. ¹⁷Nakuhombore mwa kakatchi koluno lubaa n'omo kakatchi k'e batemere, nyingakutchuma e mwabo, ¹⁸ilyi ubaboola e meho, batenge mwa mwisimya kuya mwa bulangare n'omo buashe bw'emusimu kuya mwa bwa Ongo, ilyi batola, mwa bwemere bwanyi, e kubabalyirwa kw'ebyaa n'ekwima alauma n'ebatchesibwa. ¹⁹Kwa batcha, mwami Agripa, nda layiraa ebye bibonekeresi b'e mbingu; ²⁰si, kutangira e Damaski, businda e Yerusalemu, n'omo Yudea yo shi, n'emwe batemere, n'eyilyisise e kubabalyirwa kw'ebyaa n'ekumualukira Ongo, n'ekulosa e biyiro b'ekubabalyirwa. ²¹Kw'ebye ku e Bayaudi ba nyi hwekeraa mwa kanisa, n'ekuhonda e kunyita. ²²Si, kwa bwondjo bwa Ongo, nyitchilamire kuyika kulwarero, kwana e bwamilyisa e mwe bana n'e bakulu, busira kurenga e butambi bw'eby' endjumwa ne Musa batetaa kwa bikayika; ²³ku menya kwa Kristo akalyibusbwa, n'oko, yi mutanzi ukafuka mwa bafu, akareta e bulangare e mwe bandjiu baye na e mwe batemere." ²⁴Na ilyi endjire atat'ebye kwa kutchitetera, Festo era kuteta n'e murenge munene, "Paulo, ulyi musire; e bwenge bwawe bunene bwatichumire wasireya. ²⁵Paulo era kuteta, "Nda musire, mu kengwa Festo, ebye ilyi myasi y'ekunalyi na yishi ngenene yi nyitetchire. ²⁶Emwami amenyire ebye, na nyimubilyire bye kwa bushibilyisi; kwa bu shi nyimere kwa kutalyi e kandju ateshi mw'ebye, kwa bitayilyikanaa kwa kutchibisha. ²⁷Wemere e barebi, mwami Agripa? Nyimenyi re kwa ubyemere. ²⁸Ne Agripa era kubira Paulo, "Ungahond'ekunyibira kwa nyibe mu Kristo!" ²⁹Paulo era kuteta, "Nendjire nema Ongo, kwa bibe asesi ilyi miramira, atabaa weyine, si nabano bwoshi banyunvilyisa kulwarero, mube ngukuno nyilyi, si kureka kuno kuhwekwa." ³⁰Emwami, e mukulu Bernike, na bwoshi babaa balyi alauma naye bera kwimuka, ³¹na ilyi bateng'awo, bera kubusanya beyine ku beyine, "Ono mundju atayilyire kandju kashingenene e kwi tchibwa ilyi kubikwa mwa buroko." ³²Ne Agripa era kubira Festo, Ono mundju angalyikirwe, nga atabalangiraa e mwa Kaisari."

Chapter 27

¹Na ilyi byatetchwa kwa tchuye yi Italia, Paulo n'e bandji bahwekwa bera kuberesana mulanzi muu ma esina lyaye yi Yulio, w'oko bukulukulu bwa Augiste, ²Tchwera kwiruka mwa bwato bw'e Adramitio, bu bwabaa bwarena e Azia, na tchwe ra kuenda, tchulyi alauma ne Aristarko, mundju w'e Makedonia w'e Tesalonike. ³E lusiku lwa kulyikiraa, tchwera kuyika e Sidoni, na Yulio, endee aba alangire Paulo kubuya, era kumwemerera aye emwe bera baye bamutaba le. ⁴Ilyi tchwteng'eye, tchwera kuyika kwa kisanga tch'e Kipro, kwa bushi e mbusi yendee yarengana. ⁵Na ilyi tchwamala e nyandja y'e Kilikia n'e Pamfilia, tchwera kuyika e Mira, musi w'e Likia. ⁶N'eye, e mulanzi, ilyi abona e bwato bw'e Iskanderia bwaya e Itlia, tchwera kuya mwo. ⁷Siku sinene tchwera kuenderera n'e luendo lwetchu bukebuke, na tchwera kuyika e Nido busi ra masibu, si e mbusi itatchwemereraa kuyika ye. Tchwera kurenga e bufulyi bw'e tchiwo tch'e Krete, tchwera kuyika e Salmone. ⁸Tchwera kuyika kwa kulyibuka, na tchwera kuyika e andju a bala ngirwa Bandari Yibuya, ofu n'e musi w'e Lasea. ⁹Na ilyi kwarenga bishangi binene, n'e lubala mo lwera kuba lusibu, kwa bushi e mango m'e ku funga mabaa marengire. ¹⁰Tchitchatchumaa Paulo akengesa e bandji mwa kuteta, "Benye we tchu, nyi lolyire kwa e lubalamo lutabe lwa kutalyi buka ilyi kutaesa, ata kwa bwato mbanga si n'oko bandju betchu." ¹¹E mulanzi era kunva e myasi y'ewekweka bwato ne ya nyina bwo kulusha e myasi ya Paulo. ¹²Na oko a a ekushabukira atabaa abuya, banene bera kuhonda e kureka obwo bwato n'eku ya e Foinike, ehabuko ly'e Krete ilyi baya kwikala y'ekashangi k'e mbewo. ¹³Mbusi yieke kuteng' emasina yera kwisha, na, kwa bushi batchilangalyi re, bera kuboola e bwato ofi n'etchiwo tch'e Krete. ¹⁴Si nyuma sa kashangi kaeke, kwera kwisha e mbusi yikalyi, yibalangirwe Eurakilo, yera kutchi huta kwetche tchiwo. ¹⁵E bwato bwera kwekibwa, busira kulwisa e mbusi, tchwera kureka tchwekibwe. ¹⁶Tchwera kurenga e masina sa tchiwo tchieke tchibalangirwe Kauda, tchwera kwabirwa kuyika. ¹⁷Ilyi tchwemanza e bwato, tchwera kukoresa e bye kutchutabala ilyi tchusesa e bwato kwa kurenza e milyisi emasina sabo, n'omo kwobowa tchutananyiraa e Sirti, tchwera kwandaasa e milyisi. Na tchwera kureka tchwekibwe ne mbusi. ¹⁸Na kwa bushi tchwabaa tchuhutchirwe busi bu ne mbusi yikalyi, bwatsha mishangya tchwera kukabulyira e bikayi mwa nyandja. ¹⁹Na kwa lusiku lwekahatchu tchwera kukabulyira e bikayi by'e bwato kwa maboko me tchu. ²⁰E suba n'engununu sitabonekanaa kwo siku sinene, n'ekalaba kakalyi kera kutchuma tchwateresa e mulangalyiro w'ekalamo. ²¹Tchwabaa tchwete siku sinene tchutalya. Na Paulo era kwimanga e muhondo sabo n'ekuteta, "Balume, byabaa bishingenene e kunyunva e kuta ya e Krete, kwa kufufumuka kuno kuesa ne kulyibu ka. ²²Na batcha nyibemire mube n'emisi, kwa kutalyi eunga fa mu mwabo, si e bwato bubunga sherera. ²³Malaika wa Ongo ola nyende nakorera anyi yikiraa mwobuno butchufu, ²⁴na era era kunyibira, 'Paulo, utobowaa. Bishingenene uy'emu hondo sa Kaisari, na lolaa, Ongo akweresise abo boshi ulyi alauma nabo. ²⁵Tchi tchitchumire, balume, mumenyae kwa, nyete oyo mulangalyiro mu Ongo oko bingaba ngoko anyibiraa. ²⁶Si tchwabirwa ku tchitak tchiuma. ²⁷E lusiku lw'ekumi na kane ilyi lwayika, na tchwendjire tchwekibwa eye n'eye kwa nyandja y'e Adria, mwa kakatchi k'e butchufu, ebekwek'e bwa to bera kutanya nga tchwayikire kwa tchitaka. ²⁸Ilyi bakabula e milyisi bera kubona bipimo makumi mabilyi, kusheerera hitcha, bera kuyilyika kandji, bera kubona bipimo ekumi na bitanu. ²⁹E kwoboa kwa tchutekibwaa eyilyi e bilyimbi, bera kukabula milyisi ene, kulyindjira kwa bwatsha. ³⁰Na ekubona ebekwek'e bwato, bahondaa e kufumya e bwato, bera kulyika e milyisi mwa nyandja, bera kuhweka e milyisi yabwo. ³¹Paulo era kubira e mulanzi ne barungu, "Nga bano bandju batekere mwa bwato, mutaale kulama." ³²A rero e barungu bera kwisha e milyisi y'e bwato, n'ekureka bukulumbe. ³³E muhondo e butchufu butche, Paulo era kwema boshi baly'ebilyo, era kuteta, "Kulwarero lu lusiku lw'ekumi na kane mulyi mwa kulyindjira na mutalya kandju. ³⁴Nyibemire muly'ebilyo, kwa bushi ku bishingenene kwa kufuma kwenyu, tchiro kutanaterake tchiro n'elufilyi luuma lwa muuma wenyu." ³⁵Ilyi aba era ateta'ebye, era kutola e mukati, n'enyuma s'ekwema Ongo e muhondo sa boshi, era kumuaba, ne kutangira alya. ³⁶Na bwoshi, bera kuba n'emisi, bera kutangira balya. ³⁷Mwa bwato tchuboshi tchwabaa bandju maana mabilyi na makumi malyinda na ndatchu. ³⁸Na ilyi balya e keterene, bera kwanguya e bwato mwa kukabula e marondo mwa nyandja. ³⁹Ilyi bwatsha, batamenyereraa etche tchiwo, si, ilyi balola kwa tchitaka tchilukire, bera kuhonda kusheeresa y'e bwato, nga bangaala. ⁴⁰Bera kubwoola e milyisi ilyi e bwato buya mwa nyandja, na bera kureka baye aa e kushabukira. ⁴¹Bera kubuana tchitaka tchilukire mwa nyandja, bera ku bika wo e bwato, na ilyi bwaba bwera bwimangire, n'e mbusi yendee ya busukuma kwa misi. ⁴²E barungu bera kuteta kwa beet'ebahwekwa, kwa kutabaa e wa fuma mwa kwowa. ⁴³Si e mulanzi, ilyi ahond'ekufumya Paulo, era kubalayilyira batayiraa batcha. Era kubira e beshi kwowa batange kutchikabula mwa meshi bay'e musike, ⁴⁴n'e bandji baye kwa mbao ilyi kwa biberekesa b'e bwato. na boshi bera kushabuka basene na baumauma.

Chapter 28

¹Na ilyi tchwafuma, tchwera kumenya oko etche tchiwo tchibalangirwa Melita. ²Beshao bera kutchwangilyira kwa bushaaluke bubuya; bera kutchubika e butambi bw'e mulyiro munene baushaa, kwa bushi e nvula yendee yatowa n'e mbeo yabaa yinene. ³Paulo ilyi akundamanya mihalyi itayieke n'eku yibika kwa mulyiro, kwa bushi n'elukangira lw'emu lyiro, e ndjoka yera kutenga mwo n'ekutchibungira mwa kuboko kwaye. ⁴Na ilyi balola kwa eye ndjoka yalalukire kwa kuboko kwaye, bera kubira na bauma kwa bauma, "Kubinalyi ono mundju alyi mwitanyi, kwa bushi e lubandja lutamurekaa, n'e nyuma s'ekufuma mwa nyandja." ⁵Paulo era kukabula eye ndjoka mwa mulyiro, atanonvaa tchiro malumwa. ⁶Abo bandju bendee balyindjira kwa atchunda ilyi ole kwa lyiu ma; si, ilyi batama balyindjira, n'ekulola kwa kutalyi e bya muyikilyire, bera kualula endanya sabo n'eku teta kwa alyi mungu. ⁷E ofi n'eye, yabaa e tchitaka tch'emukulu w'etchetchiwo, ubalangirwe Publio, era kutchwa ngilyira n'ekutchupangisa siku ehatchu mwa buuma. ⁸Eshe wa Publio abaa kwa ndjingo, mulwala w'eshushira n'ekwandj'emikira; Paulo, era kumusheerera, era kumubika kw'emaboko, era kwema, na era kumufumya. ⁹Na, kwera kwisha e bandji balwala ba mwetche tchiwo na bera kufuma. ¹⁰Bera kutchuwa lukengwa lunene, na, ilyi tchwaenda, bera kutchweresa ebye tchwa baa tchuhondjire. ¹¹N ailyi tchwatamuka myesi ahatchu, tchwera kuya mwa bwato buuma bw'e Iskanderia, bwera kwikala kwa kisnga e kahangi k'e mbeo, n'obwo bwato bwabaa bwete ekamenyereso k'ebemaha. ¹²Ilyi bwayika e Sirakusa, tchwera kwikala ye siku ehatchu. ¹³Kuteng'eye, tchera kuenda e musike musike, tchwera kuyika e Regio, na, ilyi embusi y'emushi yesha asesi, tchwera kuyira siku ebilyi kuyika e Puteoli, ¹⁴eyera tchwera kubuana benyewetchu bahondaa tchwikale nabo siku elyinda. Na batcha, tchwera kuya e Roma. ¹⁵Kuteng'e Roma, kwera kwisha benye wetchu kutchulamusa kutenga e soko ly'e Apio, n'oko mikahawa ehatchu, benyewetchu bonvaa e myasi yetchu. Na ilyi Paulo abalola kwo era kutonga Ongo, era kuba n'e misi. ¹⁶Na ilyi tchwayika e Roma, bera kwemerera Paulo ekal'emwaye ne murungu w'ekumulanga. ¹⁷E nyuma s'e siku ehatchu, Paulo era kwema e bakulu b'e Bayaudi; na, ilyi bakundamana, era kuba bira ene myasi, "Benyewetchu, busira kuyira kandju kabi kwa lubaa n'oko maanure ma ba tata, nabikirwe mwa buroko e Yerusalemu n'ekwanyani bwa eyera mwa maboko m'e ba Roma. ¹⁸N ailyi bamala kunyisambisa, bera kuhonda ekunyilyika, kwa bushi batanyibonaa kwo kandju kashingenene kwitchibwa. ¹⁹Si e Bayaudi bera kulayira, na nera kusesi bwa kubalangira Kaisari, yi utabaa wete mwasi mubi kushitaka e tchiwo tchanyi. ²⁰Tchitcha tchumire nahonda nyikubone nyina kubire, kwa bu shi kwa mulangalyiro w'Israeli kunyihwekirwe sine sheni. ²¹Bera kumuhusa, "Tchutabwene tchiro maruba mawe kuteng'e Buyaudi, kutaneshire mundju kuteng'eye watetchire mwasi mubi e ndonga sawe. ²²Si tchuhondjire tchunve kute ng'eraulyi tchiye utanyise, kwa bushi tchumenyire kwa lyine dini lyabuanyir'emasito woshi. ²³Bera kumulaanya lusiku luuma, na banene bera kwisha kumubona ala abaa ekere. Paulo era kubabalyikira e bwami bwa Ongo, mwa kwana e buamilyisa, n'omo kuhonda, mwa mano ma Musa n'e me barebi, ekubemesa kwa byerekere Yesu. Oko kuanyira kwera kutengera mishangya-sha ngya kuyik'ewolo. ²⁴Bauma bera kwemera ebye endee ateta, n'ebandji batemeraa. ²⁵N'oko balyikanukaa batonvikine, Paulo era kuhula ene myasi, "Byabaa bishingenene byatchu maa muka mweru, ateta era mwa beho kurengera e murebi Isaya, n'ekuteta: ²⁶"Uye emwolo lubaa, ubabire, 'mukonva n'ematchi menyu, muta kanamenya kandju; mukalola n'e meho menyu, mu takanabona kandju. ²⁷Kwa bushi e mitchima yolino lubaa yera yilyi yisibu, basibuyise e matchi mabo, na bahwekire e meho mabo. Ilyi batabonaa n'emeho mabo, batan'onvaa n'ematchi mabo, batamenyaa n'emitchima yabo, batatchiayaa kwa byaa byabo, na ilyi nda ba lamyaa. ²⁸Munamenyae kwa e butchunguke bwa Ongo bwayire e mwe batemere, na bakonva. ²⁹Na ilyi ateta ebyera, e Bayaudi bera kuenda bayira e bwaka beyine kwa beyine. ³⁰Paulo era kwikala myaka ebilyi yoshi mwa nyumba eye apangaa mwo, endee angilyira boshi bendee besha kumubona. ³¹Endee eyilyisa e bwami bwa Ongo n'ekuhubanganya e byerekere enawetchu Yesu Kristo, mwa kutchunva abookere busira tchisitaso.

Romans

Chapter 1

¹Paulo, ndjumwa ya Kristo Yesu, yi wabalangirwaa kuba ndjumwa, n'e kuberulwa ilyi eyilyisa e mwasi mubuya wa Ongo; ²oyola yi Ongo alaanyise oyo mwasi mubuya kwa bunu bw'e barebi baye mwa kakatchi k'e mandjiko matchere; ³ku kuteta, e myasi y'e mwana waye, wabutchwaa mwa tchisere tcha Daudi, kwa ndjira y'e mubilyi. ⁴N'e kwerekibwa kwa buashe kuba mwana wa Ongo, kwa ndjira y'e muka w'e butchesibwa, kwa kufulwa kw'e bafire, Yesu Kristo Enawetchu. ⁵Na muye mu tchwaangilyire e lukoo n'e bukoreshi ilyi e lubaa lwoshi luala e kukenga kwa bwemere, kwa bushi n'esina lyaye. ⁶Na mwa kakatchi kabwo, mwabwo mwera mulyi bahombolwa ba Yesu

Kristo.⁷E mwa bala bwoshi balyi e Rumi, basimirwe ne Ongo, babalangirwaa kuba batchesibwa. E lukoo lub'emwenyu n'e bwolo kutenga e mwa Ongo tata wetchu, n'era mw'enawetchu Yesu Kristo.⁸Butanzi nyimutongire Ongo wanyi mwa kakatchi ka Yesu Kristo kwa bushi nenyu mubwoshi, kwa bushi e bwemere bwenyu bweyilyisibwa mwa butala bwoshi. ⁹Kwa bushi Ongo, ola nyemere kwa mutchima wanyi mwa kakatchi k'e mwasi w'e mwana waye, alyi mwamilyisa wanyi kwa nyende nabatonga ilyi kubamaana busira kutama, ¹⁰e siku soshi mwa memi manyi, mwa kwema nyishe e mwenyu mwesine siku, ilyi Ongo angahonda e kuyikilyisa e lubalamwo lwanyi.¹¹Kwa bushi nyihondjire busibu e kubalola kwo, ilyi nyibawa e lwembo lw'e mutchima, ilyi muba mutchikubure. ¹²Ku kushishilyisanya kwanyi nenyu, ngasi mundju kwa bwemere bwa mulyikabo, e bwenyu ne bwanyi mu Yesu.¹³Si kweyine, benye wetchu, ilyi nyingaba ndabwookere kuyika batcha, ilyi nyiala e kuba n'e maree era mulyi mwabo ng'okula nyimete mwa indji milala. ¹⁴Nyimete e mwe Bayunani n'e mwe batalyi Bayunani, nyibyete e mwe bet'ebwenge n'e batabwete. ¹⁵Kwa bushi n'oko, era mwanyi, nyono nera nyilyi nyitchikubure ekwiwilyisa e mwasi mubuya tchiro n'e mwenyu mu mwikere e Roma. ¹⁶Kwa bushi ndangaala kubwonera honyi e mwasi mubuya; kwa bushi buliyi buashe bwa Ongo buretchire e butchunguke, e mwa ngasi ola wemere, tanga e mwe Muyahudi, nera e mwe Muyunani. ¹⁷Kwa bushi e kunalyi kwa Ongo kwayikilyire mwa kakatchi ka Yesu Kristo, kwa bwemere kuyika e bwemere; ngoko byandjikirwe, ewe kunalyi wanyi akalama kwa bwemere. ¹⁸Kwa bushi e butchindjibuke bwa Ongo bwerekanyibwe kuteng'e mbingu e ndonga s'e buaye bwoshi n'e bubi bwa mwenye mundju bala bende balwisa ekulyi kwa bubi. ¹⁹Kwa bushi e myasi ya Ongo yimenyekene yera yilyi y'e kunalyi mwanda sabwo, kwa bushi Ongo yi waberekaa eye myasi. ²⁰Kwa bushi e myasi ya Ongo itafiraa kubwonekana kwo kutengera e kubumbwa kw'e butala yera yi bwonekene, n'e kumenyekana kwa mikolo yaye; bu buliyi buashe bwaye bw'e siku soshi n'e kuba yi Ongo; kuyika bata baa bute. ²¹Kwa bushi n'oko, emango bamenyaa Ongo, watamutongaa nga yi Ongo ilyi e kuwa e ngulu; si bera kutereka mwa bwaka bwabwo, n'e mitchima yabwo y'e buwindja yera kuya mw'e mwisimya. ²²Bera kwende bateta kwa bu bet'e bwenge, bera kuba bawindja; ²³bera kualula e bukuse bwa Ongo utete busheresi, kwa shushanyo ya mwenye mundju ye w'ebushe, n'e milonge, n'e nyama, n'e ye byaenda enda byoshi. ²⁴Kwa bushi n'ebye Ongo era kubareka mwa kakatchi k'enifindjo s'e mitchima yabwo, bakulyikire esinga, tchiro bera kuyinyirana e bukenge e mibilyi yabwo ²⁵Kwa bushi baalure e kulyi kwa Ongo kuba bisha, bera kutchikumba e tchiremwa n'ekutchemera a alyi Ongo yi we kweresibwa e ngulu e myaka ne myaka. Amina. ²⁶Batcha Ongo era kubareka bakulyikire e nyifindjo sabwo s'e honyi, tchiro e bakasi bera kualula e mikoresi ya mira kwa mikoresi era yitalyi ya mira. ²⁷E balume nabwo kunoko bera kureka e mikoresi y'e bakasi, ya mira, bera kubaretera e mbuha, bera kutola mwa bulamu bwabwo e lwembo lw'e kutereka kwabwo, ku kunalyi kubashingenene. ²⁸Na ng'oko balayiraa e kuba ne Ongo mwa kakatchi k'e bwenge bwabwo, Ongo naye era kubareka bakulyikire e nyifindjo ilyi e bwenge bwabwo buta shingenene, ilyi bayira e bita bashingenene. ²⁹Behure n'e bubi bwa ngasi lubero, e bubi n'e nyifindjo s'e kuyira e kubi; behure n'e bukalyi, n'e bwitanyi, n'e mufula, n'e kuayisa; bandju b'e nyifindjo sibi, bandju ba kutetana tchwa myasi myasi. ³⁰Bandju bakwekerana e bisha bauma kwa bandji, bandju bakuaya Ongo, bandju ba tchirumerume, bandju ba kutchunva mwa mitchima yabwo, bandju ba kuhonda e kuyira beyine e bubi, ilyi b'ekutondera e bubi, bandju batakengire e babusi babwo. ³¹Bandju batete bwange bwa kumenyerera e kandju, bandju ba kusheresi e maanure (ma Ongo), bandju bala batasimire e milala yabwo, bata bakubabalyira e bandji. ³²Bandju bala bamenyire e butchindjibuse bw'e kunalyi kwa Ongo, kwa bala bende bayira e byera bashingenene e kufa, na banayira batcha, na ata e byera byeyine, na tchiro bw'onvikene nabwo bendjire babiyira.

Chapter 2Kwa bushi n'okwo, unde, u mundju w'e kutchindjibusa, kwa bushi n'oyo mwasi; u watchindjibus'e undji, nawe utchi tchindjibusise weyine; kwa bushi u watchindjibusa, wendjire wayir'e bilyi ng'ebye.

²Si kweyine tchumenyire okwo e butchindjibuse bwa Ongo bulyi bw'e kunalyi kwa bala bendjire bayir'e bilyi ng'ebye.³Na kute utanyise u mundju, u watchindjibusa e bendjire bayira e bilyi ng'ebye, kute ukafufumuka e butchindjibuse bwa Ongo? ⁴Ilyi wendjire wabenga e buare bw'e bubuya bwawe, e kubabalyira kwawe n'e kulama, mwa kuta menya okwo e bubuya bwa Ongo bwa kutchuma mwa kwem'e bwondjo.⁵Si kweyine, kwa busibu bwawe n'e mutchima wawe w'e kutababalyira, ukatchibikira e bute kw'olo lusiku lw'e bute lw'e butchindjibuse bwa Ongo. ⁶Yi w'ende w'akamasa ngasi muuma ng'okwo e biyiro byaye bilyi. ⁷Na e kubika e kalamwo k'e myaka n'e myaka kwa bala, b'et'e mulangalyiro, bahondjir'e kunalyi, n'e bukuse n'e kutasherera.⁸Si kweyine, e mwa bala b'e kusinana, n'e kuba n'e mutchima w'e bwaka, bu batchihombanyise n'e kunalyi kwa Ongo, n'e kwemera e kuta shingenene. ⁹E butchindjibuse n'e bwoba, bulyi ku ngasi mundju ola w'ende wayir'e mabi, kutangira kwa Muyahudi, kuyika kwa Muyunani.¹⁰Si kweyine, Ongo akayira e bukuse, n'e lukengwa n'e bwolo e mw'ola w'ende wayire e bibuya, kutangira kwa Muyahudi, kuyika kwa Muyunani. ¹¹Kwa bushi e muhondo sa Ongo yitalyi lubero lw'e bandju. ¹²Kwa bushi, bala bwoshi bayiraa e mabi busir'eteeko, baka tchindjibusibwa busir'eteeko. Na bala bwoshi bayira'e mabi kw'eteeko, bakatchindjibusibwa kw'eteeko.¹³Ata bala b'ende bw'onvilyis'e mateeko, bu balyi babuya e muhondo sa Ongo, si bala b'ende babiyira n'e kubikulyikira bu bak'eresibw'e lwembo. ¹⁴E mango e bat'emere Ongo, bala bat'et'emateeko, ilyi banga yira bira e mateeko mahondjire, bu bala bat'et'e mateeko, era balyi.¹⁵Balosise okwo e biyiro by'e mateeko byandjikirwe mwa mitchima yabwo, e mitchima yabwo yi ibi amilyisise, n'e ndanya sabwo sitchukenga lire ilyi kutchitetera e mango kwa mandji. ¹⁶Bi bikaba e lusiku lula, kushimbana n'e melyisa manyi, Ongo akatchindjibusa kurengera Yesu Kristo e biyiro bibishirwe by'e bandju.¹⁷Woyo u utcheresis'e sina ly'e Muyahudi, u wiyamire kwa mateeko, n'e kutchitonga e mwa Ongo. ¹⁸Yi umenyir'e kuhonda kwaye, Yi wemere emyasi ya ilyi ibuya ukee ilyisibwa n'eteeko.¹⁹U w'endjire watchiteba okwo uwalongolana e batabwona, bulangare bw'e balyi mwa mwisimya. ²⁰U utetchire okwo u ulyi mwi ilyisa we bawindja, mwiilyisa bet'emeho mwilyisa we bana batoto, ola we mwenge.²¹Woyo u w'endjire weyilyis'ebandji si uta tchiilyisa weyine. U w'endjire weyilyis'e okwo bat'ebaa, si u wendjire weba? ²²U wendjire wateta okwo bata iraa e buhungu, si U wendjire wahungula? U wendjire watchikumb'e shushanyo, uyilyir'e tchaa tchibi busibu.²³U wendjire watchiyilyira e bukus'e bw'e teeko, wetchire Ongo e honyi kwa kualula e maano. ²⁴Kwa bushi e sina lya Ongo lyikambirwe n'e bat'emere, ng'okwo byaandjikirwe.²⁵E kwishibwa kulyi kubuya, nga ubikire mwa mutchima wawe e maano; si kweyine nga waalur'e mateeko, e kwishibwa kwawe, ilyi kutatchilyi kwishibwa. ²⁶N'a batcha, nga nga e ut'eshirwe endjire ayira okwo e mateeko muhondjire, e kut'eshibwa kwaye kungaandjibwa nga kwishibwa. ²⁷Ola ut'eshirwe kutengera mira, si nga endjire ayira okwo e teeko lyihondjire, ataka kutchibusa U wendjire waalula e teeko, tchiso angaba umenyir'e maano n'e kwishibwa? ²⁸E Muyahudi, atalyi ola w'ete e byera mbuwa s'e mubilyi; n'e kwishibwa, ata e bya bwonekana mwa mubilyi. ²⁹Si e Muyahudi, Yi ola ulyi Muyahudi mwa ndanda saye; n'e kwishibwa kushingenene, ku kulyi kw'e mutchima, n'e ktongibwa kw'oyo Muyahudi kutatengene n'e bandju, si kutengene ne Ongo.

Chapter 3

¹Kwa batcha, tchiye tch'e Muyahudi arengire kw'e bandji? Ilyi e kwishibwa tchiye kutetchire? ²Kulyi kwa bulayilyire busibu, kwa ngasi ndjira, kwa bushi beresibirwe e mwasi wa Ongo. ³Na batcha, nde kasi ola ut'emeraa, nga bauma mubwo bat'emeraa? E kut'emera kwabwo kungayira e kwemera kwa Ongo kuba busha? ⁴Nanga, tchiro n'e hitcha; si kweyine Ongo alyi w'e kunalyi, na ngasi mundju mweki w'e bisha, ng'okwo bya andjikirwe: "Uandjirwe kuba n'e kunalyi mwa myasi yawe, ilyi uala e kuyima e kahangi k'e kutchindjibusibwa, ilyi e kwishirwa e lubandja." ⁵Si kweyine, nga e bubi bwenyu bungalusha e kunalyi kwa Ongo, tchutete kute? Ongo alyi mubi ilyi areta e busheresi kulyipisa e bubi? (Nyetetchire batcha nga mundju.) ⁶Nanga, ata batcha, tchiro n'e hitcha; nga batcha, kute kwa Ongo anga sheresa e butala? ⁷Kwa bushi, n'okwo, nga e kunalyi kwa Ongo kukulushire busibu e bisha byanyi, kwa bushi n'e tchiye nyitchilyi natchindjibusibwa nga mwesha byaa? ⁸Na kwa bushi n'e tchiye tchutateta ngokola tchw'ekerwa e bisha, na nga kula e bandji b'ende bateta okwo tchuyir'e mabi ilyi e mabuya m'esha? e kutchindjibusa kwabwo kulyi kw'e kunalyi? ⁹Kute kasi, ilyi tchubano tchu babuya kulush'e bandji? Nanga, tchiro n'e hitcha; kwa bushi netchu tchwatangiraa e kutchindjibusa e Bayahudi n'e Bayunani; okwo nabwo bwoshi balyi e masina m'e byaa. ¹⁰Ng'okwo bya andjikirwe: "Kutalyi mundju w'e kunalyi, tchiro n'e muuma. Etchiabi" ¹¹Kutalyi mundju ola umenyire byoshi, kutalyi e mundju woshi ola w'e kuhonda Ongo. ¹²Kwa bushi batengire mwa ndjira y'e kunalyi kwa Ongo; bwoshi bera balyi busira mutoloke. Kutalyi ola w'e kuyira e bibuya, tchiro n'e muuma. ¹³E kunalyi kwabwo, ilyi shinda era yitalyi mu kandju, n'okwo nyilyimi sabwo, balyi batebany'i n'e matchoka tchoka m'e ndjoka malyi e masina m'e bunu bwabwo. ¹⁴E bunu bwabwo, bwihur'e bitaki n'e bubi ilyi kalulu. ¹⁵Emaulu mabwo, malyi lubiro ilyi fuba-fuba kushesh'e mikira. ¹⁶Ekusheresa n'e malyibuko malyi mwa ndjira sabwo. ¹⁷Tchiro n'e ndjira y'e bwolo batayishi. ¹⁸Tchiro kwa meho mabwo bat'obwoyire Ongo! ¹⁹Na tchumenyire okwo myasi yitchiye yi itetchire e ndonga s'e maano, yi tetchire e mwa bala balyi e masina s'e maano; ilyi ngasi bunu buhwewe, n'e butala bwoshi bub'e masina m'e butchindjibuse bwa Ongo. ²⁰Kwa bushi, okwo mukolo w'e maano, kutalyi mundju ola w'et'e mubilyi, ola ukaandjirwa e kunalyi e muhondo saye; kwa bushi e ndonga s'e maano, e byaa bimenyekene. ²¹Si kweyine, batcha, e kulyi kwa Ongo kwa bwonekene busira e maano; na bya amilyisibwe n'e maano n'e burebi. ²²E kulyi kwa Ongo kwa ndjira y'e bwemere mwa kakatchi ka Yesu Kristo e mwala bwoshi, n'e ndonga sa bwoshi beemere; kwa bushi kutalyi lubero. ²³Kwa bushi, bwoshi bayilyir'e byaa, n'e kwandaalyirwa n'e buashe bwa Ongo, ²⁴bera kuandjirwa e kulyi kwa Ongo busha, kwa bushi n'e lukoo lwaye, kwa ndjira y'e butchunguke bulyi mwa kakatchi ka Yesu Kristo. ²⁵Ne Ongo ayilyire Kristo, abe lushangi kwa ndjira y'e bwemere mwa kakatchi k'e mikira yaye, ilyi erekana e kulyi kwaye kwa kurekerera e byaa byayilyibwaa mira, mwa kakatchi k'e mababalyire ma Ongo. ²⁶Ilyi Ongo aala e kwerekana e kulyi kwaye, mwa mano mango, ilyi aba w'e kunalyi n'e kuandjira ngasi mundju ola w'emere Yesu. ²⁷Na batcha, ngayi bilyi ebye tchungu tchitongera? kwera kuhwekirwe e mbuwaa. Kwa bushi n'e ano lyitchiye? Ilyi kwa bushi n'e biyiro? Nanga! Si kwa ndjira y'e maano kwa bwemere. ²⁸Kwa bushi n'okwo, tchubwene okwo e mundju ende aandjirwa e kulyi kwa bwemere busira e biyiro by'e maano. ²⁹Ilyi Ongo aba Ongo w'e Bayahudi beyine? Ilyi Ongo ata Ongo w'e nyibaa soshi? Netchi, alyi Ongo w'e nyibaa soshi. ³⁰Kwa bushi Ongo alyi muuma, ola ukaandjira e kulyi, e bandju b'eshirwe kwa ndjira y'e bwemere, na bala bat'eshibwaa e kulyi kwa ndjira y'obwo bwemere. ³¹Na batcha, Twera tchuyilyire e maano kuba busha kwa ndjira y'e bwemere? Nanga, tchiro n'e hitcha. Si kweyine, tchwimanzis'e maano.

Chapter 4

¹Kute tchutetae ku Abrahamu, tata wetchu, atolyire kwa bwemere? ²Nga Abrahamu abwen'e luuma kwa bushi n'e biyiro, ana ala e kutchitonga, si ata e muhondo sa Ongo. ³Kwa bushi, kut'emaandjiko matetchire? Abrahamu emeraa Ongo, ng'okwo kwemera kwaye kwera kutchuma abwonekena mubuya. ⁴N'a batcha, e mundju woshi wakwolyire mukolo lwembo lumuterene, si lutangaba lwembo lwa lukoo, si nga mwenda. ⁵N'e w'ola utayir'e biyiro, si emere e w'ola w'ende wakubul'e bandju, e bwemere bwaye bwana tchuma abwona e lwembo kushingenene. ⁶Kunoko, D'Audi atetchire e bubuya bw'e mundju ola Ongo absence okwo alyi mubuya busira e biyiro. ⁷Erayi lya bala bababalyirw'e byaa byabo, n'e mabi mabwo mabishirwe. ⁸Erayi ly'ola mundju N'Enawetchu ata andjilyir'e byaa byaye. ⁹Kute, obwo bubuya bulyi kwa bala b'eshirwe mbanga, ilyi bunalyi kwa bala b'ateeshibwaa? Kwa bushi, tchutetchire okwo e bwemere bwaye bwonekana kuba bubya kwa bushi ne Abrahamu. ¹⁰Na Kute aandjirwa e bubuya? Ilyi e mango abaa er'eshirwe, ilyi e mango abaa atasa kwishibwa? ¹¹Naye era kutola e tchimenyeso tch'e kwishibwa, nga tchimenyeso tch'e kunalyi tch'e bwemere abaa été e muhondo s'e kwishibwa; ilyi Abrahamu aala kuba eshe wa bala bwoshi bwemere, tchiso angaba bat'eshirwe; nabwo baandjirw'e kunalyi, ¹²na ilyi aba eshe wa bala b'eshirwe, ata e mwabala b'eshirwe mbanga, si n'e mwa bala bakulyikir'e luenzi lw'e bwemere bwaye tata wetchu Abrahamu, abaa été e muhondo s'e kwishibwa kwaye. ¹³Kwa bushi ng'okwo, ata kw'eteeko kw'e mwimo w'e butala walaanyisibwaa e mwa Abrahamu ilyi emw'etchibutchi tchaye, si kwa bushi n'e bushinganyanya bw'e bwemere. ¹⁴Kwa bushi, nga e bakeema balyi kwa bwemere, e bwemere bulyi bwa busha, n'etchiraane tchitayikilyiraa. ¹⁵Kwa bushi eteeko lyende lyareta e bute, n'a busira eteeko, kutalyi tchaa. ¹⁶Kwa bushi n'okwo, kwa ndjira y'e bwemere, ilyi kwa ndjira y'e lukoo; n'a ilyi e tchiraane tchiyikilyira emwa bala bwoshi babutchirwe, at'e mwabala b'e ma teeko mbanga, si n'e mwabala b'e bwemere bwa Abrahamu Yi tata wetchu tchubwoshi; ¹⁷ng'okwo byaandjikirwe: "Nyikuiylyire eshe w'e nyibaa singi, e muhondo s'olanw'emere, Ongo Yi w'ende kweresa e bafu e kalamwo, n'a Yi w'ende wabalangira e bitalyi wo nga bulyi wo. ¹⁸Oyola Yi e mango kutabaa bulangalyire, era kwemera kwa bulangalyire, ilyi aala kuba eshe w'e nyibaa singi, ng'okwo bitetchirwe: "Okwo kw'e lubaa kwawe lukaba". ¹⁹Ola kutalyi mutambukare mwa kakatchi k'e bwemere, era kutanya e ndonga s'e mubilyi waye, nga er'afire, emango abaa er'ete wofi myaka eyana, n'e myasi y'e kufa kw'enda ya Sara, ekutabwon'e mwana. ²⁰N'a batcha, ata baa n'a karinda kwa bushi n'e tchiraane tcha Ongo kwa kut'emera, si era kuba n'e misi kwa bushi n'e bwemere, kwa kweresa Ongo e bwemere ²¹mwa kuba amenyerere e kunalyi okwo Ongo anayira ebye alaanyaa. ²²Kwa bushi ng'okwo, era kuanjirwa e kunalyi. ²³Si kweyine bita andjikibwaa kwa bushi naye, okwo ba andjikibwaa e ndonga sa Abrahamu. ²⁴Si kunokwo, kwa bushi n'etchu, bika andjibwa nga tchungu mw'emera oyo wakulaa Enawetchu Yesu; ²⁵Yi wa nyibwa kwa bushi n'e byaa byetchu, n'e kufuka ilyi tchubwona e kuandjirwa e kunalyi.

Chapter 5

¹Na batcha, ilyi tchungaba tchwera tchuandjilyirwe e kulyi kutengire mwa bwemere, na mwere mwaba n'e bwolo e mwa Ongo, kwa ndjira y'Enawetchu Yesu Kristo. ²Kwa bushi kuye ku tchubwene kwa ndjira y'e bwemere, kuyiklyira luno lukoo mwimangire mwanda salo; n'e kushaaluka mwono mulangalyiro w'e bukuse bwa Ongo . ³Na ata batcha mbanga, si munashaalukae tchiro angaba mwa kulyibuka, na mube mumenyire kwa e malyibuko, e mukolo wamwo kuba kureta e kubabalyira. ⁴N'e mukolo w'e kubabalyira kuba kuba n'e mutchima uselyire; n'e mukolo w'e kubabalyira kw'e mutchima kuba kulangalyira; ⁵n'e mulangalyiro uta shandabana ilyi kuyina e kwimanga kw'e kunalyi; kwa bushi e busime bwa Ongo bwera busheshirwe ilyi bwihure mwa mitchima yetchu ne muka mweru (wa Ongo) tchweresibwe tchubano. ⁶Kwa bushi amwo mango tchwabaa tchutete misi, ilyi e kashangi kayikilyira, Kristo era kufa kwa bushi n'e babi. ⁷Kwa bushi kulyi kusibu e mundju kufa kwa mundju ola ulyi w'e kunalyi; si kweyine bialyikene e mundju kufa kw'ola ushinge nene ilyi ulyi mubuya. ⁸Si Ongo alosise e masimane maye yeyine e mwetchu tchubano. Kwa bushi Kristo afire kwa bushi netchu, e mango tchwabaa tchutchilyi banya byaa. ⁹Na e ndonga soko busibu ilyi tchwaba tchwera tchwaandjirwaa e kunalyi mwa kakatchi k'e mikra yaye, tchukafumisibwa n'e butchindjibuke e mwaye. ¹⁰Kwa bushi nga tchwabaa tchulyi bahombe, tchwera kuba lushangi ne Ongo kwa kufa kw'e mwana waye; na busibu e nyuma s'e kuba lushangi tchukafumisibwa mwa kalamwo kaye. ¹¹Na ata batcha mbanga, si kweyine tchwatchesimisa mu Ongo ku Enawetchu Yesu Kristo; na kuye ku tchwaangilyire obwo buuma. ¹²Kwa bushi n'oko; nga kwa mundju muuma e byaa byengilyire mwa butala; na kw'ebye byaa e lufu; na batcha e lufu lwera kuyikira e bandju bwoshi kwa bushi bwoshi bayilyire e byaa. ¹³Kwa bushi e muhondo w'e mateeko e byaa byaa omwo butala; si kweyine e byaa bita andjirwe nga kutalyi e mateeko. ¹⁴Si kweyine e lufu lwera kutambula kutengera Adamu kuyika Musa; n'olo lufu lwera ubatambula kuyika tchiro n'e batayiraa e byaa bishushire e tchaa tcha Adamu; yi ulyi muanyi ilyi shushanyo w'oyo ukesha. ¹⁵Si kweyine olwo lwembo lutabaa ng'etche tchaa; kwa bushi, nga kwa kwoha kw'oyo muuma, e bandji bera kufa, n'e ndonga sa byoshi, e lukoo lwa Ongo n'e lwembo lulyi mwa lukoo lwaye oyo mwenye mundju muuma Yesu Kristo, lu lushire kwa bushi na bala bengi. ¹⁶Na ngokula ola mundju muuma wayiraa e byaa ata ngokula lula lwembo; kwa bushi e butchibuse bweshire kwa ndjira ya mundju muuma bwera kureta e malyibuse, si e lwembo lw'e lukoo lweshire kwa bushi n'e byaa binene; lwera kureta e kuandjirwa e kunalyi. ¹⁷Kwa bushi nga kwa byaa, e mundju muuma e lufu lwatambure kwa bushi n'oyo mundju muuma, kulsha busibu abwo bende baangilyira e bwingi bw'e lukoo; n'oyo lwembo lw'e kunalyi bakatambula mwa bulamu kw'oyo muuma yi Yesu Kristo. ¹⁸Na batcha, nga kwa tchaa tchiuma e bandju bwoshi beshilyirwe e butchindjibuke, kunoko kwa tchiyiro tchiuma tch'ekunalyi e bandju bwoshi baandjilyirwe e kulyi kw'e kalamwo. ¹⁹Kwa bushi nga kwa kuayisa kw'e mundju muuma, bandju banene bayire mwa kushushire e bandju b'e byaa; kunoko kwa kukenga kwaye, oyo muuma bandju banene bayire mwa kushushire e bandju b'ekunalyi. ²⁰Si eteeko lyeshire ilyi etche tchaa tchibe tchinene busibu; na ilyi e byaa byaluwa, e lukoo lwera kuba lunene busibu. ²¹Ilyi ngoko e tchaa tchatambulaa mwa kakatchi k'e lufu, kunoko, kwa ndjira y'e kulyi, e lukoo lutambu kuyika e myaka n'e myaka mwa kakatchi ka Yesu Kristo enawetchu.

Chapter 6

¹Tchwere tchwteta kute? Tchulame mwa mabi ilyi e lukoo luba lunene? ²Nanga! Tchubano tchu tchwafiraa e byaa kute tchungaenderera tchwalama mwa byaa? ³Mutamenyire kwa tchubwoshi tchu tchwabatisi bwe mwa kakatchi ka Kristo Yesu tchwabatisibwe mwa kakatchi k'e kufa kwaye? ⁴Na batcha tchwabishirwe alauma naye mwa ndjira y'e bubatiso mwa kakatchi k'e kufa kwaye, ilyi ng'oko Kristo omwokaa kutenga mwa bafu kwa ndjira y'e bukuse bwa tata, na batcha netchu tchuende mwa buyaya bw'e mutchima. ⁵Kwa bushi ng'oko mwabwere lushangi alauma naye mwa kakatchia k'e lufu lwaye, kunoko mukaba lushangi alauma naye kwa muanyi w'e kwomwoka kwaye. ⁶Na ilyi mungaba mumenyire ono mwasi, kwa e bulamu bwetchu bwa mira bwalyibusbwe alauma naye, ilyi e mubilyi w'e byaa ualulwa, tchutatchikoreraa e byaa kandji. ⁷Kwa bushi Yesu Kristo wafaa, aandjilyirwe e kunalyi bure n'e byaa. ⁸Si kweyine, nga tchwafire alauma ne Kristo, tchwemere kwa tchukalama alauma naye, ⁹mwa kumenya kwa Kristo, ilyi aba era afukaa ilyi kwomwoka kutenga mwa bafu, ataka tchifa kandji, tchiro n'e lufu lutaka tchimutambula kandji. ¹⁰Kwa bushi, k'oko kufa kwaye, afiraa e byaa lyiuma yeyine; si oko kulama kwaye, alamire kwa bushi ne Ongo. ¹¹Nabatcha nenyu, mutchiandje ilyi mutchilole kwa mulyi bafu kwa byaa, na basene e mwa Ongo mwa kakatchi ka Kristo Yesu. ¹²Batcha, e byaa bitatchitambulaa mwanda s'e mibilyi yenyu yende yabwona ilyi kusimbwa n'e lufu, na ekuyika kwa mungakenga e nyifindjo s'oyo mubilyi. ¹³Na tchiro muta tchihubiraa kwana e binga ilyi bitera byenyu kuba mbenzi sekukorera e byaa; si mutchane mubeyine e mwa Ongo nga bala basene e nyuma s'e kufa, n'ebitera byenyu mubikorese e mwa Ongo nga mbenzi s'e kunalyi. ¹⁴Kwa bushi e byaa bita tchibatambule mwabwo, kwa bushi mutalyi e masina m'e mateeko, si e masina m'e lukoo lwa Ongo. ¹⁵Na kute tchushambalae? Tchulame mwa kuyira e byaa kwa bushi tchutalyi e masina m'e mateeko si e masina m'e lukoo? Nanga, tchiro n'e hitcha! ¹⁶Mutamenyire kwa e mwaye oyo mwanyire e kalamwo konyu kuba bakosi baye mwa kumukenga, mwera mulyi bakosi baye oyo mukengire, e kumenya kwa e bukosi bw'e byaa bu bwende bwareta e lufu, si ilyi mungakenga Ongo e kumenya kwa e bukosi bw'e bukenge bu bwende bwareta e kunalyi. ¹⁷Kweyine, Ongo atongibwe, kwa bushi mwabaa bakobe ba byaa, si mwera kukenga kwa mitchima yenyu eye ndjira y'e bwenge mwabikwaa e masina maye. ¹⁸Na ilyi mwaba mwera mwubwookere, mwera mulyi bure n'e byaa, mwera kuba bakobe ba Ongo b'e kunalyi. ¹⁹Nyitetchire nga mwenye mundju kwa bushi n'e butambkare bw'e mibilyi yenyu. Kwa bushi, ng'oko mwanaa e binga ilyi bitera byenyu bikoresibwe n'e butambukare n'e buaye, ilyi muala e kuayisa, na batcha kunoko mweraa mwana e binga ilyi bitera byenyu bikoresibwe n'e kunalyi ilyi muala e kutchesibwa. ²⁰Kwa bushi ilyi mwaba mulyi bakosi b'e byaa, mwabaa mubwookere, mulyi bure n'e kunalyi kwa Ongo. ²¹Lwembo lutchiye mwabwonaa ilyi mwatolaa ese siku kw'ebye mwendjire mwa kukumanyira batcha? Kwa bushi e businda bw'ebye byoshi lulyi lufu. ²²Si kweyine, batcha kuno mwera mubwoorwe, n'ekuba bure n'e byaa, n'ekuyirwaa bakosi ba Ongo, mwera mwete e lwembo lwenyu, n'olo lwembo ku kutchesibwa, n'e businda bw'oko kutchesibwa kalyi kalamwo k'e myaka n'e myaka. ²³Kwa bushi e lwembo lw'e byaa lulyi lufu; si e lwembo lwa Ongo kalyi kalamwo k'e myaka n'e myaka mwa kakatchi ka Kristo Yesu Enawetchu.

Chapter 7

¹Benye wetchu, mutamenyire (kwa nendjire nateta n'ebamenyire e mateeko), kwa e mateeko mende matambul'e mundju nga atchisene?²Kwa bushi e mukasi w'et'e mulume ahwekirwe n'e mateeko kw'oyo mulume e mango atchisene; si ilyi oyo mulume angafa, era abwoorwe kw'ely'eteeko ly'e mulume. ³Na e bishangi byoshi oyo mulume angaba atchisene, nga oyo mukasi angaba n'eundji mulume, abalangirwe tchihungu. Si nga ebawaye angafa, era abwookere, atatchihwekirwe n'ely'eteeko, na batcha atatchilyi tchihungu, ilyi angahwerwa n'eundji mulume.⁴Kunoko, benye wetchu, nenyu batcha, mwera mufilyir'emateeko, kwa ndjira y'e mubilyi wa Kristo, ilyi muba bikulo bya undji, oyo w'omwokaa ilyi afukaa kutenga mwa bafu, ilyi tchubutchira Ongo e maree. ⁵Kwa bushi e mango tchwabaa mwa kuhonda kw'e mubilyi, e nyifindjo s'e byaa, sabaa silyi wo kwa bushi n'e mateeko, ese nyifindjo sibi sendee sayira e mikolo mwa kakatchi k'ebinga ilyi bitera byenyu, kuyika mwera kubutchira e lufu e maree.⁶Si batcha, tchwera tchubwoorwe kutenga mwa mateeko, mwera mwafilyire ebye byendee bya tchulwisa, ilyi tchuala kukola mwa kakatchi k'e bubuya bw'e mutchima, ata mwa kulyi kwa mira, kw'e maandjiko.⁷Tchwera tchwata kute? Eteeko tchilyi tchaa? Nanga, tchiro n'ehitcha! Si kweyine, ndanga menyire e tchaa nga ata kw'eteeko; kwa bushi ndanga menyire e kutchaanyira, ng'eteeko lyitane taa kwa utatchaanyiraa. ⁸Si e tchaa tchera kubwona e andju kwa bushi n'ely'eteeko, lyera kuyira mwanda sanyi ngasi lubero lwa kutchaanyira. Kwa bushi e tchaa busira eteeko etche tchaa tchifire.⁹Nanyi nabaa nyisene ilyi nabaa nyilamire butanzi busira eteeko; si e mango ely'eteeko lyeshire, etchaa tchera kufa, nanyi nera kufa alauma natche. ¹⁰Nera kulola oko ely'eteeko lyiretchire e kalamwo, e mwanyi nyono lyaretchire e lufu.¹¹Kwa bushi, e byaa ilyi bibwona e andju kw'ely'eteeko, byera kunyiteba, na e ndonga s'oko byera kunyita. ¹²Na kwa batcha, eteeko lyilyi lyitchere, n'e maanure ma Ongo namwo malyi matchere, ma nalyi m'e kunalyi.¹³Na kute! Ebye bilyi bibuya byaretchire e lufu e mwanyi? Nanga, Tchiro n'e hitcha! Si e byaa ilyi bilorekana kuba binalyi byaa e kunalyi, byera kuyira ilyi kureta e lufu mwanda sanyi, kw'eye ndjira ilyi yibuya, kwa bushi n'ely'eteeko e byaa bibwonekane kuba bibi busibu ilyi kulusha. ¹⁴Kwa bushi tchumenyire kwa eteeko e mutangiro walye alyi mwa mutchima; si nyono nyilyi mundju w'e mubilyi, naulyirwe e masina m'e byaa.¹⁵Kwa bushi ndamenyire tchiye nayilyire, kwa bushi ebye nyihondjire, ndabiyira; si ebye nyiyire, binyende nayira. ¹⁶Si kweyine, ilyi nyingayira ebye ndahondjire e kuyira, nyemere oko ely'eteeko lyilyi ly'e kunalyi.¹⁷Na batcha, atatchilyi e mutchima wanyi yi wayir'ebye; si ebye byaa bilyi mwanda sanyi. ¹⁸Kwa bushi nyimenyire oko mwanda sanyi, ku kuteta, mwanda s'e mubilyi wanyi, mut'ekere e mwasi mubuya; kwa bushi e kuhonda nyihondjire, si e kuyira e hilyi hibuya nda kubwona.¹⁹Kwa bushi ebye bibuya nyihonyire, ekuyira ndabiyira; si ebye bibi ndahondjire ilyi ndasimire e kuyira, bi nyende nayira. ²⁰Na batcha, nga ata ebye ndahondjire e kuyira bi nendjire nayira, ata nyono nyinyi biyilyire, si ebye byaa bilyi mwanda sanyi. ²¹Batcha, nyilolyire lyin'eteeko, kwa e mwanyi nyi nyihondjir'e kuyira e bilyi bibuya, kwanaba kundji kuuma kubi. ²²Kwa bushi nyishaalukilyire eteeko lya Ongo kwa mundju w'omwo mutchima ilyi w'omwo nda. ²³Si kweyine mwa binga ilyi bitera byanyi, nyilolyir'eteeko lyilyi bure, lyendjire lyalwa e ndambala n'eteeko ly'e bwenge bwanyi, n'ekuhonda kunyisimba mbira kwa bushi n'elye eteeko ly'e byaa lyilyi mwa binga ilyi bitera byanyi. ²⁴E bwanya bwanyi, nyono mukene! Nde ukanyifumya n'ono mubilyi w'e lufu? ²⁵Nyimutongire Ongo, mu Yesu Kristo enawetchu. Na, nga batcha, nyono nyeyine kwa bwenge bwanyi, nyikorere e mateeko ma Ongo, si kwa mubilyi wanyi, nendjire nakorera e mateeko m'e byaa.

Chapter 8Na batcha, kutalyi e butchindjibuke kwa bala balyi mwanda ilyi mwa kakatchi ka Kristo Yesu.

²Kwa bushi eteeko y'e muka w'e bulamu ulyi mu Kristo Yesu lyinyibikire kuba nyibwookere, n'ekuba bure n'eteeko ly'ebyaa n'e lufu. ³Kwa bushi, ebye bitangaalyikana kw'eteeko, kwa bushi eteeko lyabaa lyitambukare kwa bushi n'e mubilyi, Ongo, kwa kumutchuma e mwana waye yeyine kwa muanyi ilyi kwa shushanyo y'e mubilyi w'e byaa, na kwa bushi n'e byaa, era kutchindjibusa e byaa mwa mubilyi. ⁴Ilyi ebyatetchibwaa mwa ma teeko biyikilyira e mwetchu, tchuta tchiendaa mwa kukulyikira e by'e mubilyi, si tchukulyikire e by'e mutchima. ⁵Kwa bushi bala bende bakulyikira e mubilyi, bende batanya e by'e mubilyi; si bala bende bakulyikira e mutchima bende batanya e by'e mutchima. ⁶Kwa bushi e kuhonda kw'e mubilyi lulyi lufu; si e nyifindjo s'e mutchima buliyi bwolo. ⁷Kwa bushi ese nyifindjo s'e mubilyi buliyi buhombanyi e ndonga sa Ongo, kwa bushi sitakengire e mateeko ma Ongo, tchiro sitanga ala kumakenga. ⁸Abwo bende bashimb'e mubilyi batanga ala kumusimisa Ongo. ⁹Si kweyine nga e mutchima wa Ongo alyi ilyi ekere mwanda senyu, mwabwo mutatchishimbire e mubilyi; si mukulyikire e mutchima. Si ola mundju woshi ungaba atete e mutchima wa Kristo, oyo mundju ata wa Kristo. ¹⁰Na e mango Kristo alyi mwanda senyu, e mubilyi wenyu er'afire kwa bushi n'e byaa; si e mitchima yenyu yisene, kwa bushi n'e kunalyi (kwa Ongo). ¹¹Si kweyine, nga e muka (mweru) w'ola wamwolaa ilyi wakulaa Yesu mwa bafu, ekere mwanda senyu, oyo wakulaa Kristo Yesu mwa kakatchi k'e bafu, angalamya ilyi kutchisa e mibilyi yenyu ilyi mwa shushanyo y'e kufa, kwa muka (mweru) waye ulyi mwa nda senyu. ¹²Na nga, kubilyi batcha, benye wetchu tchulyi mwa mwenda, ata kwa mubilyi, kwa kulama e kukulyikira e by'e mubilyi. ¹³Kwa bushi, nga tchungalama kwa kukulyikira e by'e mubilyi, muhondjir'e kufa; si ilyi mungetchisa e mikola y'e mubilyi kwa mutchima, mungalama. ¹⁴Kwa bushi bala bwoshi balongorenwe n'e muka wa Ongo, abwola bu bana ba Ongo. ¹⁵Kwa bushi mutaangilyiraa e mutchima ilyi muka w'e bukobe, w'ekuret'e bwoba; si mwaangilyire e muka w'e kuyirwa bana, na kw'oyo ku tchwende tchwalyira, 'Aba' ku kuteta 'Tata'. ¹⁶E muka yeyine ende aamilyisa alauma n'e mitchima yetchu, oko tchubano tchulyi bana ba Ongo. ¹⁷Na nga tchulyi bana; batcha; tchulyi ba mwimwo; wa Ongo; bala bakema alauma ne Kristo; na batcha, kulyibusbwa alauma naye; ilyi tchuala kweresibwa e ngulu alauma naye. ¹⁸Kwa bushi nyiandjire e malyibuko ma kano kashangi kwa matalyi kandju, ng'oko obwo bukuse buka funulyibwa ilyi kwerekanyibwa e mwetchu. ¹⁹Kwa bushi e biremwa byoshi nabye bilanga lyire kwa mulangalyiro munene, e kwerekanyibwa kw'e bana ba Ongo. ²⁰Kwa bushi e biremwa byoshi nabye, bya bikwaa e masina m'e bitashingenene; ata kwa kuhonda kwabye, si kwa bushi n'ola wabibikaa e masina m'e mulangalyiro; ²¹kwa bushi ebye biremwa byeyine nabye bikaba bibwoorwe, n'e kukulwa mwa bukobe bw'e busheresi, na ilyi biya ilyi bingira mwa kubwoorwa kw'e bukuse b'e bana ba Ongo. ²²Kwa bushi tchumenyire kwa e biremwa byoshi nabye byende byalyibuka alauma, na byet'e malumwa alauma kuyika batcha. ²³Ata n'ebye biremwa byeyine, si netchu tchu tchulyi biumbulwa bitanzi by'e mutchima, netchu kunoko tchulyibukire mwa kakatchi k'e bulamu bwetchu, e mango tchwendjire tchwalangalyira e kuyirwa bana, bu buliyi, butchunguke bw'e mubilyi wetchu. ²⁴Kwa bushi, tchwangukire kwa kulangalyira; si kweyine e kandju kala kabaa kalangalyirwe, ilyi kangabwonekana, kutatchilyi mulangalyiro kandji, nde ola wende walangalyira e kandju kal'ete? ²⁵Si nga tchungalangalyira e kandju kala tchutalolyire kwo; tchwana kalyindjira kwa bushibilyisi ilyi kwa kulyindjira. ²⁶Kunoko e muka (wa Ongo) yi wende watchutabala kwa butambukare bwetchu; kwa bushi tchuteshi kwema ng'oko bishingenene; si e muka (wa Ongo) yeyine yi wende watchwemera kwa kulyibuka kutanga ala kutetchibwa. ²⁷Ne Ongo, yi wende watangula e mitchima, amenyire e nyifindjo y'e mutchima oko alyi; kwa bushi ende emera e batchesibwa baye ng'oko Ongo ahondjire ilyi ng'oko asimire. ²⁸Netchu, tchumenyire oko mwa kakatchi k'e myasi yoshi Ongo ende ayira e mukolo alauma na bala hamusimire mwa kakatchi k'e kubawa e mabuya; bu balyi; bala babalangirwe kwa kuhonda kwaye. ²⁹Kwa bushi abwo abaa eshi kutengera mira, era kubahombola kutengera mira bashushane n'e muanyi w'e mwana waye; ilyi yeyine abe mubutchwa wa butanzi mwa kakatchi ka banene. ³⁰Na bwo ahombolaa kutengera mira; abwola era kuba balangira; na bwo abalangiraa era kuba andjira e kunalyi; na bwo aandjiraa e kunalyi, abwola era kubatonga ilyi kuba kusa. ³¹Batcha, tchwere tchwata tchiye a ndonga s'oko? Ongo akaba e lwande lwetchu, nde ola ungaba e ndonga setchu? ³²Ongo atanga ala e kurekerera e mwana waye yeyine; si era kumwana kwa bushi netchu tchubwoshi, kute angayina e kuyikilyisisa e myasi yoshi alauma naye? ³³Nde ola unga tchitonganya e bahombolwa ba Ongo? Ongo yi wekubaandjira e kunalyi. ³⁴Nde ola ungabeshira e lubandja lwe butchindjibuse? Kristo Yesu yi wafaa; na batcha; n'e ndonga s'oko; omwokire ilyi afukire mwa kakatchi k'e bafu; naye alyi mwa kuboko kw'e kulyo kwa Ongo; kandji yi wendjire watchwemera. ³⁵Nde ola unga ala ekutchuberula n'e busime bwa Kristo? kute! ilyi malyibuko, ilyi adha, ilyi businya, ilyi buhunzi (kut'embala), ilyi bisibu, ilyi bupanga? ³⁶Ng'oko byaandjikirwe; oko; kwa bushi nawe ku tchwendjire tchwetchibwa e mushi woshi; tchwera kuandjibwa nga bibusi bya kunyiyibwa ilyi kushindjibwa. ³⁷Si kweyine, mw'eye myasi yoshi tchwer'e masibu; n'e ndonga s'e kuyima; e mw'ola wa tchusimaa.

³⁸Kwa bushi nera nyimenyire e kunalyi oko; tchiro n'e lufu; ilyi e kalamwo; ilyi malaika; ilyi e bet'e buashe; ilyi ebilyi wo; ilyi e bikesha; ilyi e bet'e misi; ³⁹ilyi e bilyi e ndonga; ilyi e bilyi e masina; ilyi tchindji tchiremwa tchoshi tchitanga ala e kutchuberula ilyi kutchulyikanusa n'e masimane ma Ongo, malyi mwa kakatchi ka Kristo Yesu enawetchu.

Chapter 9

¹Nyitetchire e kulyi mwa kakatchi ka Kristo; ndatetchire bisha; e mianyisa yanyi ika nyamilyisisa mwa kakatchi ka muka mweru. ²Oko nyet'e bute bunene n'e malumwa mala matangawa mwa mutchima wanyi. ³Kwa bushi nyingemire nyeyine nyilayisibwe n'e kulyikanusibwa ne Kristo kwa bushi ne benye wetchu; e mulaa wanyi kwa bushi n'e mubilyi. ⁴Abwola bu Baisraeli bala babikirwe nga bana b'e bukuse n'e malaano, bu bekweresibwa e mateeko n'e bukosi e mwa Ongu, n'etchiraane. ⁵Netchi, ne beshe bu mwa kakatchi kabwo mu Kristo atengaa kwa ndjira y'e mubilyi. Yi ulyi e ndonga s'e myasi yoshi, Ongu, yi wekukusibwa e myaka n'e myaka. Amina. ⁶Ata kwa e mwasi wa Ongu asherere, kwa bushi bwoshi batalyi ba Israeli, bu be tchibutchi tch'e Israeli. ⁷Ata bwoshi bu balyi bana ba Ibrahimu; si kweyine mu Isaka e bana bakabalangirwa. ⁸Kwa bushi ata e bana b'e mubilyi bu balyi bana ba Ongu, si e bana b'etche tchiraane, bu bende baandjibwa nga bana babutchirwe. ⁹Kwa bushi e mwasi w'etchira ane yi yono, ebye bishangi nyingesha, ne sara angaba er'ete mwana. ¹⁰Na ata batcha mbanga, si Rebeka naye, ilyi aba eret'esimi kwa mulume muuma, naye yi Isaka, tata wetchu, ¹¹(kwa bushi e muhondo abwo bana babutchibwe, na tchiro batasa kuyira mwasi mubuya ilti mubi, ilyi e kuhombola kwa Ongu kwimanga, kutabaa kwa bushi n'e biyiro ilyi mikolo si kwa bushi n'e kuhonda kwaye e wabalangira), ¹²Rebeka era kubirwa batcha ne Ongu, "E mukulu akakorera e mwana ilyi e mulumuna." ¹³Ng'oko byaandjikibwaa, "Nyimusimire Yakobo, si Esau nyimuhombire ilyi nyimulayire." ¹⁴Na tchwere tchwata kute? "Ilyi mwa Ongu ilyi e bubi?" Nanga! Tchiro n'ehitcha. ¹⁵Kwa bushi Ongu abilyire Musa batcha, "Nyinga mugisha oyo nyigishire. ¹⁶Na nga batcha, ata kwa buashe bwoyo uhondjire, ilyi kwa buashe bwoyo wabilyita busibu; si kwa buashe bwoyo wende wagisha, naye yi Ongu. ¹⁷Kwa bushi e maandjiko matetchire batcha e ndonga sa Farao, kwa , "Nakwimanzaa kwa bushi nokuno, ilyi nyilosa e misi yanyi e mwawe, ilyi e sina lyanyi lyitongibwa mwa tchiwo tchoshi." ¹⁸Na batcha, nga kubilyi batcha ilyi nga tchumenyire ebyera, ola Ongu ahondjire kugisha anamugisha, n'ola ahondjire e kuyira musibu ilyi mubi anamuyira musibu ilyi mubi, ng'oko ayiraa Farao. ¹⁹Na batcha, unga nyibira, "Kute Ongu atchilyi alyibusa? Kwa bushi nde ola unga ala kuyimana n'e kuhonda kwaye?" ²⁰Nanga! ata batcha, Ee mwenye mundju; woyo unde u wahusa Ongu? Kute! e kandju karemibwaa kanga bira e wakare maa, kute wanyiremaa ilyi wanyi bumbaa batcha? ²¹Ilyi kute! Ewe kubumba, atet'e buashe kwa burongo, kw'obwo burongo buuma, kwa kandju kauma kabe ka lukengwa, n'e kandji kabe katet'e lukengwa? ²²Na yi nde, nga Ongu , mwa kuhonda kulosa ilyi kwerekana e bute bwaye, kwa kubabalyira kunene, era kuba lushangi nebira bikayi byayirwaa, byera bikuburwe kwa kusheresibwa; ²³kandji, Ongu ilyi ayikilyisa e bwingi bw'e bukuse bwaye mwa kakatchi k'ebye bikayi kwa lukoo, abumbaa katengera mira, ilyi bibwona ilyi biba n'e bukuse. ²⁴Tchubano abalangire, ata e bandju b'e Bayahudi beyine, si n'e bandju b'e lubaa nabwo. ²⁵Ku kulyi ngokula Ongu atetaa mwa tchitabo tcha Hosea, "Nyinga balangira e bandju banyi, bala batabaa bandju banyi," N'emusimwa wanyi, ola utabaa musimwa wanyi. ²⁶Kandji bingaba e andju ala babirwaa, "Mwabwo mutalyi bandju banyi, na mu mango baka balangirwa bana ba Ongu usene." ²⁷Isaya naye anyire e murenge waye e ndonga s'e bana b'e Israeli, n'e kuteta, "E muandjo w'e bana b'e Israeli, tchiro angaba alyi nga mishee y'omwo nyandja, baeke mubwo bala bakashiba bu baka tchunguka ilyi kufumisibwa. ²⁸Kwa bushi, Enawetchu akayikilyisa e mwasi waye e ndonga s'e butala, na yeyine akayikilyisa n'e kutchesa." ²⁹Kandji ng'oko Isaya atangiraa e kuteta, "Nga Enawetchu w'e lubaa, nga atatchurekeraa e tchibutchi, tchungu bere nga Sodoma, tchungu shushanyisibwe n'e Gomora, byoshi bi basheresi bwaa." ³⁰Tchwere tchwata kute kasi? Oko e bandju b'e lubaa, bala btakulyikire e kunalyi, bera kubwona ilyi kuba n'ekunalyi; si kweyine, e kunalyi kulyi kw'e bwemere mwa kakatchi ka Kristo. ³¹Si Israeli, bu bakulyikiraa e mateeko m'e kunalyi bata yikilyiraa amwo mateeko. ³²Kwa bushi ne tchiye? Kwa bushi bata makulyikiraa kwa ndjira y'e bwemere, si bera kuba nga kwa ndjira y'e biyiro ilyi y'e mikolo. Bera kusitala kw'ely'ekoyi ly'e kusitasa, lyi lyilyi Yesu Kristo. ³³Ng'oko byaandjikirwe, "Lolaa, nabikire mwa Sayuni ekoyi ly'ekusitasa, n'e tchilyimbi tch'ekukumbaasa. Na ngasi ola uka mwemera ataka lyibuka ilyi kuhangayika."

Chapter 10

¹Benye wetchu, ebye nyihondjire busibu mwa mutchima wanyi, n'e memi manyi, mala nendjire nema Ongo, malyi kwa bushi n'e Bayahudi (ba Israeli), batchunguke. ²Kwa bushi nyibaamilyisise kwa bet'e bushibilyisi e ndonga sa Ongo, si kweyine ata mwa kakatchi k'e lubaa. ³Kwa bushi, nga bangaba batamenyire e kunalyi kwa Ongo, n'ekuhonda ekuyikilyisa e kunalyi kwabwo beyine, batcha,ilyi bata tchibikire e masina s'e kunalyi kwa Ongo. ⁴Kwa bushi Kristo yi businda bw'e mateeko, ilyi ngasi ola w'emere aandjirwe e kunalyi. ⁵Kwa bushi Msa aandjikaa e ndonga s'e kunalyi, kula kutengire oko mateeko, oko, "E mundju woshi ola w'ende wayira batcha, akalama kw'oko." ⁶Si kweyine oko kunalyi kubwonekene kwa bwemere kutetchire batcha, "Utatetaa mwa mutchima wawe, Nde ola ukeruka kuya e mbingu? (Ilyi, kulyi kumureta Kristo e masina). ⁷Ilyi, Nde ola ukandaala kuya e kuzimu? (Ilyi, kulyi kumureta Kristo e ndonga kutenga mwa bafu)." ⁸Si kasi, kute bitetchirwe? "Oyo mwasi alyi ofi nawe, mwa kakatchi k'e bunu bwawe, n'omwo kakatchi k'e mutchima wawe; ku kuteta, ulyi mwasi w'e bwemere u tchweyilyisa ilyi kuhubanganya. ⁹Kwa bushi, nga ungemera Yesu Kristo mwa bunu bwawe, oko alyi Enawetchwu, n'ekwemera mwa mutchima wawe, oko Ongo amufufulaa mwa bafu, unga fumisibwa ilyi unge chunguka. ¹⁰Kwa bushi, kwa mutchima wa mundju, kw'e mundju end'emera, kuyika e kuba n'ekunalyi, n'oko bunu kw'e mundju end'emera kuyika abwone e butchunguke. ¹¹Kwa bushi, e maandjiko matetchire batcha, "Ngasi ola ukemera atakalyibusibwa." ¹²Kwa bushi kutalyi e lubero e kakatchi k'e Muyahudi n'e Muyunani; kwa bushi Ongo alyi enawetchu wa bwoshi, alyi muare e mwa bala bwoshi bende bamubalangira. ¹³Kwa bushi, ngasi mundju ola uk'emera ilyi kubalangira esins ly'enawetchu, akatchunguka." ¹⁴Na batcha, kute bende bamubalangira oyo bat'emere? Na kandji, kute banga mwemera oyo batonvire? Kandji kute kute banga munva busirae mwiilyisa? ¹⁵Na kandji kute bang'eyilyisa, nga bat'ekererwe e mwiilyisa? Ng'oko byaandjikirwe, "Kute malyi mabuya e maulu ma bala bende beyilyisa e mwasi w'e mabuya!" ¹⁶Si kweyine ata bwoshi bu bakengaa e mwasi mubuya. Kwa bushi Isaya atetchire batca, "Enawetchu, nde ola w'emeraa e myasi yetchu? ¹⁷Na batcha, e bwemere, e mutangiro wabwo kuba kunva; n'e kunva kwende kwesha kwa mwasi wa Kristo! ¹⁸Si kweyine, nyitetchire batcha, "Kute! Abwola bat'onvaa? Netchi ilyi kubinalyi, bw'onvire. E murenge wabwo beyilyisa walumilyire mwa butala bwoshi. N'e myasi yabwo y'era kuyika e businda bw'e butala." ¹⁹Si kweyine, nyihubire kuteta, "Kute! e ba Israeli batamenyaa? E butanzi Musa atetchire, "Nyinga babika mw'emufula kwa bandju bala batalyi b'e lubaa, ku Ongo atetchire." Oko kwa lubaa lula lutet'ebwenge, nyinga baayisa. ²⁰Ne Isaya abaa alyi mw'e bwenge bunene, atetchire batcha, "Nabwonekene nabwo bata nyihondaa, Nera kutchibwonekeresa e mwa bala batanyibusaa." ²¹Si kweyine, e mwe ba Israeli atetchire batcha, "Kutengera e mushi woshi, nabalambulyire e maboko bano bandjub'ekutonva na batengu."

Chapter 11

¹Na batcha, nyibusise, Kute! Ongo asheeresise bure e bandju baye? Nanga! Tchiro n'ehitcha. Kwa bushi nanyi nyilyi mu Israeli, muuma mwa babutchwa ba Abrahamu, mundju w'omwo mulala wa Benyamini. ²Ongo atasheeresaa bure e bandju baye bala amenyaa kutengera mira. Ilyi mutamenyire e byatetchibwaa n'e maandjiko e ndonga sa Eliya? Kula ashitakaa e ba Israeli e muhondo sa Ongo. ³"Enawetchu, betchire e barebi bawe, bashambure e mazabahu mawe, nanyi nera kushiba nyeyine, nabwo bendjire bahonda e mutchima wanyi. ⁴"Si kweyine, elye e husa lya Ongo lyimubilyire kute? Nera nyishibanyire bandju byumbi bilyinda bala batakomaa e mafi e muhondo sa Baali. ⁵Na batcha ku bilyi kano kashangi, kulyi e batchilyi wo bala bahomborwe kwa lukoo. ⁶Si kweyine, nga kulyi kwa lukoo, kutatchilyi kwa biyiro kandji, bushi batcha, e lukoo lutanga tchibere lukoo. ⁷Kute byera bilyi? Kala kandju Israeli endee ahonda, atakabwona; si bala bahombolwaa bera kukabwona, n'e bandji bera kubikwa mwo e busito. ⁸Ng'oko byandjkbwaa, Ongo era kubawa ilyi era kubabika mwo e mutchima w'e kusindaana ilyi mutchima w'e tchulo, e meho mabwo batabwona, n'e matchi mabwo ilyi bat'onvaa, kuyika luno lusiku lwa kulwarero. ⁹Na mu ba Israeli, mukengere kut'e mwami Daudi atetaa, e mango abusaa Ongo e ndonga s'e bahombanyi baye, kute ayiraa, "E meza mabwo mabe mutewu, na kandju ka kubasitasa, na lube lwembo era balyi." ¹⁰E meho mabwo maye mw'e mwisimya batalolaa. Ube ubaonyire e miongo yabwo e siku shoshi. ¹¹Na batcha, nyitetchire, "Kute! bakumbeere kuyika bakulumbwe e kunalyi? Nanga! Tchiro n'ehitcha. Si kweyine e ndonga s'e tchaa tchabwo, e butchunguke bwera kuyikira e lubaa, ilyi beyine baya mw'e mufula. ¹²Na batcha, nga e tchaa tchabwo tchabere buare bw'e butala, n'e buwindja bwabwo bwabere buare bw'e lubaa, kute! Kutalyi kwa bulayilyire busibu e kuyiklyisa e mwasi wa Ongo kwabwo? ¹³Si kweyine, nyitetchire nenyu, mu mulyi bandju b'e lubaa. Na batcha, ng'oko nyilyi ndjumwa y'e bandju b'e lubaa, nyitongire e mukolo ulyi wanyi. ¹⁴Ilyi nyiala e kubabika mwo e mufula bala bwoshi balyi bauma nanyi na e kutchungula bauma mubwo. ¹⁵Kwa bushi, nga e kukabulyirwa kwabwo kwaretchire e kuba buuma ilyi kuba lushangi kw'e butala, kute! e kwemererwa kwabwo kukaba tchiye, nga kata kalamwo a alyi e kufa? ¹⁶Kandji, ilyi e biumbulwa bitanzi bingaba bitchesibwa, kunoko n'e byindji byoshi ilyi byanera bitchere; n'etchisina tchikaba tchitchere n'e matabi namwo ilyi manatchere. ¹⁷Si kweyine, nga e mandji matabi meshirwe, nawe u muzeituni w'omwe rungu uwayingwaa e kakatchi kabwo, wera kuba muuma w'etche tchisina n'ebubuya bwatche; ¹⁸uta tchitongaa kwa bushi namwo matabi; na nga watchitonga, ata woyo u wete ilyi u wekire e tchisina, si e tchisina tchi tchikwete ilyi tchi tchikwekire woyo. ¹⁹Na batcha ungateta, "Amwo matabi meshibwaa ilyi nyono nyiyingwa awola. ²⁰Kubuya. amwo matabi meshibwaa kwa bushi n'e kutemera kwamwo, nawe wimangire kwa bwemere bwawe. Uta tchilosaa ilyi utatchunvaa, si wobwowe. ²¹Kwa bushi nga Ongo atarekaa e matabi ma kutengera mira, na batcha atakakurekerera woyo. ²²Lolaa, kwa e bubuya n'e bukalyi ilyi bute bwa Ongo; kwa bala bakulumbaa, e bukalyi, si e mwawe woyo, e bubuya bwa Ongo, na ilyi ungekala mwobo bubuya bwa Ongo, na nga ata batcha, woyo nawe unga kabulyirwa bure. ²³Na bwo nabwo, ilyi bangaba bateekere mwoko kuteemera kwabwo, bangayingibwa; kwa bushi Ongo atchet'e buashe oko anga tchihuba kubayinga ilyi kubahubisa wo. ²⁴Kwa bushi nga woyo weshibwaa, wera kukulwa mwa muzeituni, na u ulyi muzeituni w'omw'erungu kutengera mira, wera kuyingwa mwa muzeituni mubuya, kuta kubuya busibu abwo balyi ba mira mira bayingwe mwa kakatchi k'e muzeituni wabwo beyine? ²⁵Kwa bushi, benye wetchu, nda hondjire mutamenyaa lyin'ewe, ilyi mutatchunvaa nga mulyi ba bwenge; oko kwa tchande tchiuma e bisibu byayikiraa e ba Israeli, kuyika e kuyikilyira kw'e lubaa kube wo ilyi kuyike. ²⁶Na batcha, Israeli yoshi ikaychunguka; ng'oko byaandjikirwe, "E mutchungusi akesha kutenga e Sayuni; Akaberula ilyi akalyikanusa Yakobo n'e bahombanyi baye." ²⁷Ne tchine tchi tchiraane tchanyi nabwo, "E mango nyikabakulyira e byaa byabwo." ²⁸Kwa myasi yibuya y'e kalamwo, babaa bahombanyi e ndonga senyu; si kweyine kwa mwasi w'e kuhombolwa, bera balyi basiyirwa ilyi basimwa kwa bushi ne ba tata wetchu. ²⁹Kwa bushi e lwembo lwa Ongo lutet'e kutchianyisa, ilyi e kubalangira kwaye kyahubira nyuma. ³⁰Kwa bushi ng'oko nenyu kutengera mira mwaayisaa Ongo, si mwera kubwona e lukoo kwa bushi n'e kuayisa Ongo kwabwo. ³¹Na batcha nabwo baayisise, ilyi kwa kubwona e bwondjo ilyi e lukoo kwenyu, nabwo babwone e bwondjoilyi lukoo. ³²Kwa bushi Ongo abahwekire bwoshi alauma mwa kakatchi k'e kuayisa, ilyi aala e kubababalyira bwoshi alauma. ³³Mulolae, kute bulyi bunene e buare n'e kumenya n'e bwenge bwa Ongo! E butchindjibuke bwaye buta bwakutchumbikisa ilyi kuloreresa, ilyi e ndjira saye sitahondjibwa. ³⁴Kwa bushi nde yi wamenyaa e kuhonda kw'enawetchu? Ilyi nde yi wabaa muanusi waye? ³⁵Ilyi nde yi watangaa e kumweresa kandju karebe tanga, naye akahuba kweresibwa e lwembo? ³⁶Kwa bushi e bindju byoshi byende byatenga e mwaye, na byoshi bilyi kwa bushi n'e buashe bwaye, kandji byoshi byende byahubira e mwaye. e ngulu n'e bukuse bilyi e mwaye e myaka n'e myaka. Amina.

Chapter 12

¹Na batcha, benye wetchu, nyibeemire, kwa bwondjo bwa Ongo, mwane e binga byenyu bibe ndjulo era yitchere, ya kusimisa Ongo, si nyiyilyiso senyu silyi sishingenene. ²Na tchiro mutabikulyikisaa n'e kulyi kw'e buno butala; si mualulwe n'e kuyirwa buyaya e nyifindjo senyu, ilyi muala e kumenya e kunalyi e kuhonda kwa Ongo kulyi kubuya, ekwe kumusimisa, na ekushingenene. ³Kwa bushi kwa lukoo neresibwe nyibilyire ngasi mundju ola ulyi e mwenyu, ata tanyaa binene kulusha ebye ashingenene e kutanya; si abe n'e nyifindjo s'e luero, ng'oko Ongo aabilyire ngasi mundju e luero kwa bwemere. ⁴Kwa bushi ng'oko omwo mubilyi muuma mulyi binga bingi, n'ebye binga byoshi bitayira mukolo muuma. ⁵Na batcha netchu tchu tchulyi banene tchulyi mubilyi muuma mwa kakatchi ka Kristo, nga, ngasi muuma kwa undji. ⁶Na batcha, e kuba tchwete tchiabi sa mbero siberukene, ng'oko e lukoo mweresibwe, nga burebi, tchwane e burebi ng'oko e bwemere bunalyi. ⁷Nga mukolo, tchube mwa mukolo wetchu, e we kwiilyisa, mwa kakatchi k'e kwiilyisa kwaye; ⁸e we kuanula, mwa kakatchi k'e kuanula kwaye; e we kumwoera e bandju, kwa mutchima utchere; e we kwimangira kwa bushuibilyisi; e we kubabalyira, kwa bushaalu. ⁹E busime butabaa n'e bulyalya, muaye e mwasi ola ulyi mubi; mukulyikirane n'e mwasi ulyi mubuya. ¹⁰Kwa busimane bw'e bauma, musimane bauma kwa bandji; kwa bukenge n'e kuhondosa e bandji ilyi balyikenyu. ¹¹Kwa bushibilyisi, ata batambukare; mube n'ebushibilyisi mwa kakatchi k'e mutchima yenyu, n'e kukorera enawetchu. ¹²Kwa mulangalyiro, na mube mushaaluire mwa kakatchi k'e malyibuko, mube ba kulyindjira mwa kakatchi k'e kwema. ¹³Kwa musengero ilyi kuhonda kw'e batchesibwa, mwa kushimba e bushaalu mwa kakatchi k'e kumwoera e baenyi. ¹⁴Mugishe ebendjire babalyibusa; mubagishe na tchiro muta takiraa. ¹⁵Mushaaluire alauma n'e bashaaluire; mulyire alauma n'e balyira. ¹⁶Mube munvikene ilyi mube lushangi mwa kakatchi k'e nyifindjo senyu. Muta tanyaa e bilyi binene, si mwemere e kushibilyira e bilyi bieke. Mutabaa bandju ba kutchikubayira e bwenge bwenyu. ¹⁷Muta alulyiraa e mundju e bubi kwa bundji. Mulole e bilyi bibuya mwa meho m'e bandju bwoshi. ¹⁸Ng'oko bilyi, e lwande lwenyu, mube n'e bwolo n'e bandju bwoshi. ¹⁹Basiyirwa, mutaalulyiranaa e mabi kwa mandji, si mureke e butchibuse bwa Ongo. Kwa bushi byaandjikirwe, "E butchindjibuse bulyi bwanyi, nyono nyi nyikalipa ngasi muuma ku enawetchu atetchire. ²⁰Si kweyine, e muhombanyi wawe nga alyi businya, umwerese ebye alya; ng'etembuha, umwerese meshi; kwa bushi e mango mwayira batcha, ungaba nga wendjire wamukalyira e makala m'e mulyiro kw'etchwe lyaye. ²¹Utayimwaa n'e mabi, si uyim'e mabi kwa mabuya.

Chapter 13

¹Ngasi mundju akenge e buashe buliyi wo ilyi buliyi bukulu. Kwa bushi kutalyi e buashe bula butatengaa e mwa Ongo; n'obwo buashe buliyi wo bwemererwe ne Ongo. ²Na batcha, ola ulayire ewete buashe ende ayimana n'e teeko lya Ongo; nabwo bende bayimana bakatcheresa e butchindjibuke. ³Kwa bushi, e batambure bat'obwoya e bandju kwa bushi n'e biyiro bibuya, si kwa bushi n'e biyiro bibi. Batcha, uhondjire ut'obwowaa e wete e buashe? Yira e kubuya nawe ungabwona e mutongo e mwaye. ⁴Kwa bushi aliyi mukosi wa Ongo era mwawe kwa bushi n'e bubuya. Si kweyine e mango wayira e bibi ilyi tchaa, wobwowe; kwa bushi atatolyire e bupanga busha, kwa bushi aliyi mukosi wa Ongo, yi wende walipisa e butchindjibuke e mukosi w'e mabi andonga s'e butchindjibuke. ⁵kwa bushi n'oko bishingenene e kukenga, ata kwa bushi n'obwo butchindjibuke bweyine, si kwa bushi n'e ndanya. ⁶Kwa bushi n'oko ku kutchumire mwalyipa e kolyi; kwa bushi abwo balyi bakosi ba Ongo; balamire mwa kuyira oyo mukolo yi n'oyo. ⁷Mwerese bwoshi e bibashingenene ilyi e kunalyi kwabwo; e mundju w'e kolyi, e kolyi n'e mundju w'e kulyipisa; ashingenene e bwoba; n'e we bwoba ashingenene e lukenwa. ⁸Utabaa n'e mundju kandju kwoshi nga e kusimana; kwa bushi ola usimire mulyikabwo ayikilyisise e maanure ilyi e mateeko. ⁹Kwa bushi oko kuteta utayiraa ebuhungu, utetaa, ut'ebaa, utatchanyiraa; na yilyi kungaba elyindj' e teeko lyoshi, bibikirwe alauma mwono mwasi, oko, usime mulyikenyu ng'oko utchisima weyine. ¹⁰E busime butayilyira eundji mwasi mubi; na batcha e busime kukuyikilyisa e mateeko. ¹¹Na batcha, tchube tchumenyire e kashangi oko, e bishangi by'e kusuka yilyi e kutenga mwa tchulo byera biyikire; kwa bushi batcha e butchunguke bwetchu bwera buliyi ofi netchu kulusha e mango tchwemeraa. ¹²E butchufu bwera buenderere busibu, e mushi eraly'i ofi, na batcha tchukule ilyi tchureke e mikolo y'e mwisimya, n'ekwimbala e mbenzi s'e bulangare. ¹³Ng'oko bilyi yilyi e byerekere e mushi na tchwende kwa bukenge; ata kwa kwiuta busibu ilyi e bulalu, ata kwa bubi n'e buhungu, ata kwa malwa n'e mufula. ¹⁴Si mwimbala enawetchu Yesu Kristo, tchiro mutalorerresaa e mubilyi, n'e kuyikilyisa e nyifindjo sawo.

Chapter 14

¹Ola uli mutambukare kwa bwemere, mumumwoere, na mutamutchindjibusaa e ndanya saye. ²Mundju muuma et'e bwemere, alya byoshi, si eundji ola uli mutambukare ilyi mueke w'e bwemere, alya e bihoo hoo. ³Oyo walya at'neyaa e utalya, ilyi ola utalya atalyibusaa ilyi ata tchindjibusaa e utalya; kwa bushi Ongo amwemere. ⁴Woyo unde u wendjire watchindjibusa e mukosi w'eundji? E mw'enawabwo yeyine end'e manga ilyi anakumba ala. Na batcha, angemanzibwa, kwa bushi enawetchu anaala e kumwimusa. ⁵Mundju muuma anayira e lubero e kakatchi k'e siku n'e siku, eundji analola kwa e siku soshi silyi kuuma ilyi silyingamene. Ngasi mundju ayir'ebimushingenene mwa ndanya saye yeyine. ⁶Ola wende wakenga e lusiku alukengire e mw'enawetchu, n'ola w'ende walya, alyire e mw'enawetchu, kwa bushi amutongire Ongo; kandji ola utalyire, atalyire e mw'enawetchu, naye kunuko amutongire Ongo. ⁷Kwa bushi kutalyi e mundju mwa kakatchi ketchu ola ulamire kwa bushi na yeyine, ilyi kutalyi ola wende wayira e kandju kwa bushi na yeyine. ⁸Kwa bushi nga tchulamire, tchulamire kwa bushi n'enawetchu, na ilyi tchungafa, tchufire e mw'enawetchu. Na batcha nga tchungalama ilyi nga tchungafa tchulyi bikulo by'enawetchu. ⁹Kwa bushi Kristo afire era kuhuba kulama kandji, kwa bushi n'oko era atambure e bafire n'ebasene. ¹⁰Si kweyine woyo kute! Si wendjire watchindjibusa mwenye wenyu? Ilyi woyo kute! Si wendjire weneya mwenye wenyu? Kwa bushi tchubwoshi tchukemanga e muhondo s'etchifumbi tch'ebutchindjibuse tcha Ongo. ¹¹Kwa bushi byaandjikirwe; "Ng'oko nyilamire, ku Enawetchu atetchire, ngas'efi lyikakomibwa e muhondo sanyi; na ngasi lulyimi luk'emera Ongo. ¹²Na batcha ku bilyi, ngasi mundju e kakatchi ketchu akana e myasi yaye yeyine e muhondo sa Ongo. ¹³Na batcha, tchuta tchiendereraa e kwishirana e mandja, ilyi kutchindjibusanya, si kunga bere kubuya e kwima buno butchindji buke, e mundju woshi atabikaa e kandju k'ekusitasa mwenye wabwo ilyi k'ekumukumbaasa. ¹⁴Nyimenyire, kandji nyinamenyerere busibu mwa kakatchi k'enawetchu Yesu, oko kutalyi e kandju kala kalyi kabi ilyi kala katashingenene kutengera e mutangiro wako, si kweyine e mwaye ola ukalolyire kuba katashingenene, e mw'oyo mundju yako kandju kalyi kabi ilyi katashingenene. ¹⁵Na nga mwenye wenyu angaya kwa bushi n'e bilyo, warekire e kuenda mwa busime. Kwa bushi n'e bilyo byawe utamusheresaa e mundju ola Kristo afire kwa bushi naye. ¹⁶Na batcha, obwo bubuya bwenyu butatchialulwaa bubi. ¹⁷Kwa bushi e bwami bwa Ongo ata kulya ilyi kumwa, si bulyi bw'e kunalyi n'e bwolo n'e bushaalu mwa kakatchi ka muka mweru (wa Ongo). ¹⁸Kwa bushi ola wende wakorera Kristo mwa kakatchi k'ebye, yi w'ende wasimisa Ongo, kandji end'aba emererwe n'e bandju. ¹⁹Na nga kubilyi batcha, mukulyikire e myasi y'e bwolo n'e myasi yishingenene e kwibaka e mitchima y'e bandji ilyi kwibakana mwa kakatchi ka Kristo. ²⁰Kwa bushi n'e bilyo, utasheresaa e mukolo wa Ongo. E kunalyi byoshi bilyi bibuya ilyi bilyi bitchere; si kulyi kubi e mwe mundju ola ungalya ne kutchisitasa. ²¹Kulyi kubuya e kutalya e nyama ilyi e kumwa e divayi ilyi e kuyira e mwasi woshi kwa bushi nawo mwenye wenyu angasitala. ²²Obwo bwemere wete ilyi uli nabwo, ube nabwo mwa kakatchi k'e mutchima wawe e muhondo sa Ongo. E rayi ly'ola mundju utatchindjibusise e mutchima waye mwa kakatchi ka ngasi mwasi ola emere ilyi ola amenyire. ²³Si kweyine ola wete e muungo ilyi e mutchima mubi, nga angalya, atchindjibusibwe kwa bushi ete e tchaa, kwa bushi atalyire kwa bwemere. Na ngasi mwasi ola utatengire ilyi utatengene n'e bwemere tchilyi tchaa.

Chapter 15

¹Batcha bitchwemire tchubano tchwet'e misi tchweke e butambukare bwabwo batet'e misi, na tchiro bitashingenene e kutchisimisa tchubeyine. ²Ngasi e kakatchi ketchu asimise mwenye wabwo ilyi mulyikabwo, ilyi abwona e kubuya, na ilyi ebakwa mwa mutchima waye. ³Kwa bushi Kristo naye atatchisimisaa yeyine, si ng'oko byaandjikibwaa, "E kukutakira kwabwo bakutakiraa woyo, kwanyiyikilyire nyono. ⁴Kwa bushi bira byoshi byatangiraa e kwandjikibwa, byaandjikibwa ilyi bitchwiilyisa tchubano; ilyi kwa meyilyisa n'e bushishilyisi bw'e mandjiko, ilyi tchuala ekuba n'e mulangayiro. ⁵Ne Ongo yeyine w'e kushishilyisa n'e bwondjo abatabala e kutanya biuma mu beyine kwa mubeyine, kwa muanyi ilyi kwa shushanyo ya Kristo yesu. ⁶Ilyi kwa mutchima muuma n'oko bunu buuma mubwona e kukusa Ongo, eshe w'enawetchu Yesu kristo. ⁷Na kwa bushi n'oko, mumwoerane mubeyine ku mubeyine, ng'oko Kristo naye atchumwoeraa, ilyi Ongo akusibwe. ⁸Kwa bushi nyitetchire, oko Kristo ayilyikire mukosi w'e malaano m'e kwishibwa e ndonga s'e kunalyi kwa Ongo, ilyi ayikilyisa e biraane ba tata wetchu beresibwaa. ⁹Kandji ilyi e lubaa lutonga Ongo kwa bushi n'e bwondjo bwaye; ng'oko byaandjikirwe, "E ndonga s'oko nyingakukusa ilyi nyinga kuw'e ngulu mwa kakatchi k'e lubaa, nanyi nying'emba esina lyawe. ¹⁰Na kandji atetchire, "Mushaalu, mu lubaa, alauma n'e bandju baye. ¹¹Na kandji, "Mu lubaa loshi, mutonge ilyi mukuse Enawetch; mu bandju bwoshi, mumuw'e ngulu ilyi mutongo. ¹²Na kandji Isaya atetchire, "Kukaba kwa tchisina tch'e mulala wa Yese, eyera yi akatenga, ola ukatambula e nyibaa soshi; oyola yi e nyibaa soshi sikaba silangalyire. ¹³Na batcha Ongo w'e mulangalyiro, ab'ehuse e bushaalu bwoshi n'e bwolo mwa kakatchi k'e kwemera, ilyi muala busibu e kuba n'e mulangalyiro, mwa kakatchi k'e misi ya muka mweru (wa Ongo). ¹⁴Benye wetchu, nabilyirwe e kunalyi e ndonga s'e myasi yenyu, oko nenyu mwihure e bubuya, mwehusibwe e bwenge bwoshi, kandji mwera mulyi b'e kuala kuhungulana. ¹⁵Si kweyine nyibaandjikilyire, kwa bwenge bunene busibu mwa kakatchi ka bimbi biuma bya manu maruba, kulyi nga kubakengesa, kw'olo lukoo neresibirwe ne Ongo. ¹⁶Ilyi nyiala kuba mukosi wa Kristo Yesu mwa kakatchi k'e lubaa, ilyi nyiyilyira e mwasi mubuya wa Ongo e mukolo w'e budjindji, ilyi e lubaa luba ndjulo era yi shingenene ilyi y'emererwe, e nyuma s'e kutchesibwa ne muka mweru (wa Ongo). ¹⁷Na batcha, nyet'e tchitchumire e kulola ilyi e kubwona e bwenge mwa kakatchi ka Kristo Yesu e muhondo sa Ongo. ¹⁸Kwa bushi ndaal'e kuteta ilyi kulyikanusa e mwasi ola Kristo atayiraa kwa bushi n'e mukolo wanyi, ilyi e lubaa luala e kukenga Ongo, kwa mwasi kandji ilyi kwa tchiyiro. ¹⁹Kwa misi y'e bisomerene, mwa kakatchi k'e misi ya muka mweru; tchiro ilyi yingaba kutengera e Yerusalemu, n'e butambi bwaye, kuyika e Iliriko neyilyisise e mwasi mubuya wa Kristo kwa kunashingenene. ²⁰Na kunoko, nyitchisesise e kwiilyisa e mwasi mubuya, nda tchiyilyisaa ala e mwasi mubuya wa Kristo era eyilyisibwe, nyingesha kwibaka e ndonga s'e tchibandja tch'eundji mundju. ²¹Si kweyine, ng'oko byaandjikirwe, "Abwo bat'eyilyisibwaa e myasi yaye bakalola, na bala batafiraa kuy'unva kwo bakamenya. ²²Ku kwatchumaa kengi kengi nanzibwa ilyi nalayilyirwa e kuya eye mwenyu. ²³Si kweyine batcha, nda tchete bishangi binene enera, na kandji kutengera myaka yingi nyet'e mbusha y'ekwisha e mwenyu. ²⁴E mango mwoshi nyinga balama kuya e Spania [nyingesh'e mwenyu.] Kwa bushi nyihondjire e kubabwona mwa kakatchi k'e kubalama kwanyi, na ilyi munyi balamya, e mutchima wanyi, ilyi wiuta era mwenyu hitcha. ²⁵Si kweyine batcha, nyingaya e Yerusalemu, nyiye kukorera e batchesibwa. ²⁶Kwa bushi bisimisise e bandju b'e Makedonia n'e b'e Akaya ekuyira e luhangi ilyi kubika ebye banga bwona alauma kwa bushi n'e batchesibwa b'e Yerusalemu balyi bakene. ²⁷Na batcha, bibasimisise kandji er'alyi mwenda era balyi. Kwa bushi, nga e lubaa lwera lulyi alauma nabwo kwa byabwo by'e mutchima, byemire e kubakorera kwa byabwo by'e mubilyi. ²⁸Na batcha, e mango nyingaba nera namala oyo mukolo, na ekubika e tchimenyeso etche tchitchure, nyingarengera e mwenyu kuya e Spania. ²⁹Nanyi nyimenyire oko, nyikesha e mwenyu, nyingesha kwa kuyikilyisa e miyisha ya Kristo. ³⁰Benye wetchu, nyibeemire e mw'enawetchu Yesu Kristo, n'oko busime bw'e mutchima, mutchisesa alauma nanyi mwa kakatchi k'e memi menyu kwa bushi nanyi ilyi e ndonga sanyi e muhondo sa Ongo. ³¹Ilyi nyifumisibwa na bala bat'emere mwa kakatchi k'e Buyahudi, na kandji e bukoresi bwanyi nyete eye Yerusalemu, bwemererwe emwe batchesibwa. ³²Ilyi nyiala kuya e mwenyu kwa bushaalu, ng'oko Ongo ahondjire, ilyi nyibwona kwa nyingekala ilyi nyinga tamuka alauma nenyu. ³³Ongo w'e bwolo abe alauma nenyu mu bwoshi. Amina.

Chapter 16

¹Naberesise foibe, mwenye wetchu, aliyi mukosi womwo kanisa kalyi e Kenkrea. ²Okwo mumwangilyire mwa kakatchi k'Enawetchu, ng'oko bishingenene e batchesibwa; mumutabale mwa kakatchi ka ngasi mwasi ilyi kandju kwoshi kala angahonda era mulyi; kwa bushi naye aliyi mukosi wa bandju banene, era kunyitabala nanyi. ³Munylasise Priska ne Akila, bakosi b'e mukolo alauma nanyi mwa kakatchi ka Kristo Yesu; ⁴babaa balyi batchikubure kuyika bera kwishibwa e matchwe kwa bushi n'e kalamwo kanyi; na kwa batcha nyibatongire, tchiro ata na nyeyine, si n'e makanisa m'e butala bwoshi. Munyilamusise e kanisa kalyi mwa nyumba sabwo. ⁵Munyilamusise Epaineto, musimwa wanyi, yi ulyi biumbulwa bitanzi by'e Azia mwa kakatchi ka Kristo. ⁶Munyilamusise Mariamu, yi watchilyibusaa busibu kwa bushi nenyu. ⁷Munyilamusise Androniko ne Yunea, b'e mulala wanyi, bahweki bwaa alauma nanyi, bu balyi babuya mwa kakatchi k'e ndjumwa; nabwo babaa mu Kristo e muhondo sanyi. ⁸Munyilamusise Apliato musimwa wanyi mwa kakatchi k'enawetchu. ⁹Munyilamusise Urbano, mukosi w'e mukolo ilyi mulyimwo wa Ongo alauma nanyi, mwa kakatchi ka Kristo, na Stakisi, musimwa wanyi. ¹⁰Munyilamusise Apele, yi w'emererwe mwa kakatchi ka Kristo. Munyilamusise e bandju bw'omwo nyumba ya Arestobulo. ¹¹Munyilamusise Erodioni, mulala wanyi. Munyilamusise e bandju bw'omwo nyumba ya Narkiso, bu balyi mwa kakatchi k'enawetchu. ¹²Munyilamusise Trifaina ne Trifosa, yi w'ete'bushibilyisi mwa kakatchi k'enawetchu. Munyilamusise Persisi, musimwa wa tchisesaa mwa kakatchi k'enawetchu. ¹³Munyilamusise Rufo, yi wahomborwe mwa kakatchi k'Enawetchu, ne nyina, na aliyi na nyama. ¹⁴Munyilamusise Asinkristo, Flegoni, Herme, Patroba, herma, ne benye wetchu balyi alauma nabwo. ¹⁵Munyilamusise Filologo ne Yulia, Nerea ne mwalyi wabwo ne Olimpa, n'e batchesibwa bwoshi balyi alauma nabwo. ¹⁶Mulamusaneye kwa busu butchere. E makanisa mwoshi ma Kristo mabalamusise. ¹⁷Benye wetchu, nyibeemire, mulorerese abwo bende baba bet'e mufula n'ebye kusitasa, bitashushene n'e meyilyisa mweyilyisibwaa, mutchiberule nabwo. ¹⁸Kwa bushi e bandju balyi ngabwo, batakorerwa enawetchu Yesu Kristo, si enda sabwo beyine n'oko myasi yabwo y'ekutchisimisa, n'ekuteba e mitchima y'e bandju batanyakire ilyi e batambukare. ¹⁹Kwa bushi e kukenga kwenyu kwayikilyire e bandju bwoshi. Na batcha nyishaalukire kwa bushi nenyu, si kweyine nyihondji mwabwo mube n'e bwenge mwa kakatchi k'e myasi yibuya, na mube bawindja mwa myasi yibi. ²⁰Ne Ongo w'e bwolo anga hweka shetani e masina m'e mauulu menyu fuba. E lukoo lw'enawetchu Yesu Kristo lube alauma nenyu. (Amina.) ²¹Timoteo, mukosi w'e mukolo wa Ongo alauma nanyi, abalamusise ne Lukio, ne Yasoni, ne Sosipatro, b'e mulala wanyi. ²²Nyono Tertiyo, nyi naandjikire mano maruba, nabalamusise mwa kakatchi k'enawetchu. ²³Gayo, yi muuma nanyi n'e kanisa kwoshi, abalamusise. Erasto, yi mundju w'e bwenge w'e musi, abalamusise, ne Kwarasto, mwenye wetchu. ²⁴E lukoo lw'Enawetchu Yesu Kristo lube alauma nenyu mubwoshi. Amina. ²⁵Na batcha, atongibwe oyo unga ala kubayira ilyi kub'emanza e kunalyi, ng'oko e myasi yibuya nanyi, n'ekwyilyisibwa kwaye Yesu Kristo, ng'oko e bibwonekeresi b'ely'ewe lyabishibwaa kutengera e mango ma mira. ²⁶Ely'ewe yabishibwaa ne Ongo, amwo mango kwa mandjiko m'ebarebi, byera kumenyekana n'e lubaa lwoshi ng'oko Ongo yeyine w'e myaka, ilyi bakenga e bwemere. ²⁷Yi Ongo w'e bwenge yeyine. E bukuse buliyi bwaye mwa kakatchi ka Yesu Kristo, e myaka n'e myaka. Amina.

1 Corinthians

Chapter 1

¹Polo, yi wabalangirwaa kuba ndjumwa ya Yesu Kristo kwa kuhonda kwa Ongo, ne mwenye wetchu Sosthene; ²Kwa mu tchwa Ongo tchulyi eKorinto, kwa bala batchesibwa mu Yesu Kristo, babalangirwe e kutchesibwa, n'emwa bala boshi bende ba kusa e sina ly'e Nawetchu Yesu Kristo, e nawabo ne Nawetchu. ³Ebuashe n'ebwolo bibe era mwenyu kutenga e mwa Ongo tata na e Nawetchu Yesu Kristo! ⁴Nyikusiye Ongo kwa buashe bwaye kwa mwasi wenyu, mwa buashe bwa Ongo mwe resibwe mu Yesu Kristo. ⁵Kwa bushi muye mwehusibwe e buare bwoshi bwerekere e mwasi w'ebwenge. ⁶Ebwamilyisa e mwenyu; ⁷Ilyi mutainaa lwembo mwa kulyindjira ekubwonekana kw'e Nawetchu Yesu Kristo. ⁸Akanababika mw'emisi kuyi k'e businda, ilyi mutabaa bakuayisibwa e lusiku lw'e Nawetchu Yesu Kristo. ⁹Ongo olyi we kunalyi yi wa babalangiraa mwa buuma n'emwana waye Yesu Kristo e Nawetchu. ¹⁰Nyibeemire, benye wetchu, kw'esina ly'e Nawetchu, Yesu Kristo, mwatuboshi kuata mitetere yi uma, n'ekutaba n'elubero e kakatchi si mube ala uma mwa muka muuma na buhonde. ¹¹Kwa, bushi benyewetchu, n'onvire kwa mwasi wenyu, era mwe bandju be Koloayi, kwa mwete e lugangano ekakatchi kenyu. ¹²Nyihondjire nyitete batcha: nyono nyilyi wa Polo, na nyono nyilyi wa Apolo na nyono wa Kefa, wa Kristo! ¹³Kristo era aabirwe? Polo yi waiyibusibwa ku mwabo, ilyi mwa batisibwa kw'esina lya Polo? ¹⁴Nyi tongire Ongo

kwa nda batisaa tchiro muuma emwenyu, ata Krispo ne Gayo. ¹⁵Ilyi kutabaa eweteta kwa abatisibwa kw'esina lyanyi. ¹⁶Kandji na batisaa e mulala wa Stefano, enyuma soyo n'ndeshi kwa nabatisise undji mundju. ¹⁷Ata kwa kubatisa ku Kristo anyitchumaa, si kwa kwiwilyisa emwasi n'ebye busira ebwenge bw'eluteto, ilyi etchimanyi (musalaba) wa Yesu Kristo angaalulwa busha. ¹⁸Kwabushi e mwasi w'emusalaba lyilyi esire emwe baelyire, si kutchubano tchwa fumisibwe, ulyi buashe bwa Ongo, ¹⁹Batcha byaandjikirwe, na nnyika andaasa e bwenge bw'e bwenge. ²⁰Ngayi e mwenge alyi, ngayi ebandjisi balyi? Ngayi ebe bwaka bwe sinesiku? Ongo atayika a esire ebwenge bw'etchiwo? ²¹Kwabushi ebutala, n'ebwenge bwaye, butamenyaa Ongo, mwa bwenge (bwaye) bwa Ongo, byera kyera kusimisa Ongo e kulamya ebemesi kw'esire ly'emeyilyisa. ²²E baya lyidire bera kwema ebisomerene, n'eBagriki bera kuhonda e bwenge, ²³Tchubano, tchweyibisa Kristo wa manyikibwaa: kutcheresa kwe bayaudi na esire emwe batemere. ²⁴Si buashe bwa Ongo na bwenge bwa Ongo kwa bala bwoshi babalangirwaa, babe bayaudi ilyi ba Griki. ²⁵Kwabushi esire lya Ongo lyi lyenge kwa byenge bwe bandju, na kuta ala n'emisi kwa Ongo kukunake kwa bandju. ²⁶Muandjae, benyewetchu, mu mwabo mu mwabarangirwaa kutalyi e benge mwamubilyi, ilyi bengi bw'ebuashe, ilyi bengeib'ebware. ²⁷Si Ongo ahombole ebindju by; esire, ly'ebutala, ilyiaabusa (ateresa) ebebwenge, Ongo era kuhombola ebitanyakire by'ebutala, kwa kuteresa ebyemire. ²⁸N'e Ongo ahombore ebindju, bitakengirwe by'e butala, bitalyi bye kulyi ily bialula busha ebilye bye, ²⁹Ilyi kutabaa ekulyi mubilyi wa tchikusa emuhondo sa Ongo. ³⁰Na muye mumulyi mu Yesu Kristo, naye mu Ongo are kuyirwa bwenge, ekunalyi na kutesibwa n'ekubabalyarwa. ³¹Businda, ngoko byandjikirwe : Ola wa tchitonga (kutchikusa) atchitonge mw;eNawetchu.

Chapter 2

¹Batcha, benyewetchu, nyono e mango nesha e mwenyu, ndeshaa kubeyilyisa ewe lya Ongo kwa bwingi bw'e myasi, ilyi kwa bwenge. ²Kwa bushi ndahondaa nyimenye e mwenyu mwasi woshi si Yesu Kristo, naye yi w'etchibwaa. ³Nanyi nekala eye mwenyu kwa mwa shushanyo y'e butambukare n'e bwoba na ekukumana busibu. ⁴N'e mwasi wanyi, n'ekwi yilyisa kwanyi kutabaa kwa myasi ya bwenge y'e kunvisa e bwenge bw'e bandju, si kwa bibonekeresi by'e mutchima n'e misi. ⁵Ilyi e bwemere bwenyu butabaa bwenge bwa benye mundju, si mwa misi ya Ongo. ⁶Si kweyine, kulyi e bwenge bwa tchwende tchwata mwa kakatchi k'ebekunalyi; si buta bwenge bwobuno butala, ilyi bwenge bw'e batambure buno butala, abwo bende baaluka. ⁷Si kweyine, tchwende tchwata e bwenge bwa Ongo kw'ewe, obwo bwenge bwabishibwaa, bwenge obwo Ongo ahondaa kutengera mira, kwa bukuse ilyi ngulu yetchu. ⁸Bwenge, obwo e batambure buno butala bata bwishi tchiro ne muuma; kwa bushi nga bangabu menyire, batang'etchire enawetchu w'e buashe. ⁹Si kweyine, ngoko byandjikirwe, "Eby'e meho matafiraa kulolakwo, ilyi e matchi matafiraa kunva (ilyi tchiro kuya mwa mutchima wa mwenye mundju) ebyere bi Ongo akunganyisise e bamusi mire."¹⁰Si kweyine tchubano Ongo atchubwoorere bye kwa muka waye. Kwa bushi e muka yi wende waloreresa byoshi, tchiro e ma'we ma Ongo. ¹¹Kwa bushi nde mu benye mundju ola ungamenya ebya mwenye mundju nga ata emutchima woyo mundju yeyine? Kunoko kunoko, e bya Ongo kutalyi eunga bimenya nga ata e muka wa Ongo. ¹²Si kweyine tchubano tchutaamgilyiraa e muka wo buno butala, si muka kutenga e mwa Ongo, ilyi tchuala e kumenya ebye tchwabikirwaa ne Ongo. ¹³Nebye bi tchwende tchwata, ata kwa myasi era yende yeyilyisibwa kwa bwenge bwa mwenye mundju, si kwa bwenge bw'e muka (wa Ongo), n'ekuhubanganya e bye mutchima kwa myasi y'e mutchima. ¹⁴Batcha, mwenye mundju w'eshushanyo ya mira, atangaala e kwangilyira ebye mua wa Ongo; kwa era alyi oyola bilyi bya lupalyi, tchiro atanga ala e kubimenya, kwa bushi byende byamenyeka na kurengera muka mweru. ¹⁵Si kweyine e mundju w'e mutchima ende amenya byoshi, si tchiro yeyine atanga menyekana na mundju. ¹⁶Kwa bushi, nde ola wishi e kuhonda kw'enawetchu amwiwilyise? "Si kweyine tchubano tchwete e kuhonda kwa Kristo."

Chapter 3

¹Si kweyine, benyewetchu, ndaala kuteta nenyu nga bandju b'e kuhonda kw'e mutchima, si nga bandju b'e kuhonda kw'e mubilyi, nga bana batoto mwa kakatchi ka Kristo. ²Nabamwesaa e mata, nda beresaa e bilyo; kwa bushi mwa baa mutasa kubiala. Na batcha, kuyika mwa kano kashangi mutabialyire. ³Kwa bushi kuyika batcha, mwabo mutchilyi bandju b'e kuhonda kw'e mubilyi. Kwa bushi, nga era mwenyu ilyi e bubi n'e mufula, kute, mutalyi bandju ba mubilyi mwabo? Kandji munatchilyi mwaenda kwa kuhonda kw'e mubilyi? ⁴Kwa bushi e mango mundju muuma ende ateta, nyono nyilyi wa Paulo; n'eundji nyilyi wa Apolo, kute? mwabo mutalyi benye mundju? ⁵Batcha, Apolo yi nde ? Ne Paulo yi nde? Abwola, balyi bakosi bala mwemerera era balyi; na ngasi mundju ngoko enawetchu amweresaa. ⁶Nyono nayingaa, Apolo era kubika e meshi; si ewe kukusa (e mbuto) alyi Ongo. ⁷Na batcha, ola wayinga (ilyi muyinzi) atalyi kandju, ilyi ewe kubika e meshi, si Ongo wende wakusa. ⁸Si e muyinzi n'ola w'ekubika e meshi, bwoshi bu bauma, si kweyine ngasi muuma atatola e lwembo lwaye yeyine, ngoko e malyibuko maye malyi yeyine. ⁹Kwa bushi, tchubano tchulyi bakosi b'emukolo alauma ne Ongo; mwabo mulyi ehwa lya Ongo, yi mwibako wa Ongo. ¹⁰Kushimbana n'e lukoo lwa Ongo neresibwe, nyono, nga mukulu w'ebwobasi b'et'ebwenge, nabi kire e tchibandja, n'eundji mundju era kwibaka e ndonga satche. Si kweyine, ngasi mundju arole kute ebakire e ndonga satche. ¹¹Kwa e tchindji tchibandja kutalyi eundji mundju ola ungaala kutchibika, kulusha etche tchibandja tchabikirwe mira, tchi tchilyi, Yesu Kristo. ¹²Si kweyine nga e mundju angebaka kw'etche tchibandja, e milyinga ilyi byuma ilyi makoyi m'etchitchiro tchishingenene, ilyi mitchi ilyi bitchi, e mukolo wa ngasi mundju ukabikwa kwa luero (tchipimo). ¹³Kwa bushi olo lusiku luk'erekana, kwa bushi lukalosanyibwa kwa mulyiro; n'oyo mulyiro u ukatangula e mukolo wa ngasi mundju, kute alyi. ¹⁴E mukolo w'e mundju ebakaa e ndonga s'etche tchibandja ukemanga, akatola e lwembo. ¹⁵Na ilyi e mukolo w'e mundju ungasherera, anatola e bwanya; si kweyine yeyine anatchunguka; si alyi nga kwa mulyiro. ¹⁶Mutamenyire kwa mwabo mwera mulyi kanisa ka Ongo, na oko e muka wa Ongo ekere mwanda senyu? ¹⁷Nga e mundju angasherera e kanisa ka Ongo, Ongo naye anasherera oyo mundju. Kwa bushi e kanisa (ilyi e shengero lya) Ongo kalyi katchere, mu mwabo. ¹⁸E mundju atatchitebaa yeyine; ilyi e mundju angatchilola kwa et'e bwenge mwa kakatchi kenyu mwo buno butala, na abe muwindja, ilyi aala kuba w'e bwenge. ¹⁹Kwa bushi e bwenge bwo buno butala buli buwindja ilyi lupalyi e muhondo sa Ongo. Kwa bushi byandjikirwe, "Ongo yi wende wasimba ebe bwenge mwa nyifindjo sabo." ²⁰Na kandji, "Enawetchu amenyire e ndanya s'et'e bwenge kwa buli butashingenene." ²¹Batcha, e mundju woshi ata tchitongeraa mwenye mundju. Kwa bushi byoshi bilyi byenyu, ²²kuteta kwa Paulo, ily Apolo, ilyi Kefa, ilyi e butala, ilyi e kalamwo, ilyi e lufu, ilyi bine bilyi wo sine siku, ilyi ebikesha; byoshi bilyi byenyu; ²³nenyu mulyi ba Kristo, ne Kristo alyi wa Ongo.

Chapter 4

¹E mundju atchwuandje batcha, nga bakosi ba Kristo, na nga baamilyisa ba Ongo. ²Ng'oko binaba byeemirwe kwa baamilyisa, ku ngasi mundju abwonekane kuba mwemeresi. ³Si kweyine, e mwany nyono, kata kandju tchiro n'e hitcha e kutchindjibusibwa nenyu, tchiro ata kwa butchindjibuse bwa mwenye mundju; na tchiro nyeyine nda tchindjibusise. ⁴Kwa bushi ndeshi tchiye nyinga tchishitaka kwo nyeyine, si kweyine ndaandjilyi rwe e kunalyi kwa bushi n'okwo; si ola unyi tchindjibusise aliyi Enawetchwu. ⁵Kwa bushi n'okwo, mwabwo mut'eshaa e lubandja kwa mwasi n'e kashangi kawo katasa kuyika; kuyika e mango Enawetchu akesha. Yi uka lomekera e bya bishibwaa, bye mwisimya, n'e kwerekana e maano m'e mitchima; mu mango ngasi mundju akatola e mutongo waye e mwa Ongo. ⁶Kwa bushi n'okwo benye wetchu, ebyera nyibiyilyire kuba muanyi wanyi ne Apolo kwa bushi nenyu, ilyi kwa muanyi wetchu muala e kwiya bira bita tchirukire e byaandjikibwaa; ilyi kutabaa muuma mu mwabwo ola unga tchunva e ndonga s'e undji, kwa kutashingenene era mw'e undji. ⁷Kwa bushi nde ola utalyi kuuma n'e undji? na woyo tchiye wete tchira uteresibwaa? si kweyine nga werersibwaa, kute unga tchinga nga uteresibwaa? ⁸Mwera mwiutchire, mwera mubwene e buare, mwera mw'ete busira tchubano; na batcha, munge mire, ilyi netchu tchima alauma nenyu! ⁹Kwa bushi nyitanyisa okwo Ongo atchuyilyire kuba ndjumwa. Nga bandju bala batchindjibusibwe okwo betchibwe; kwa bushi tchulyi bakubenyekana mwa butala; n'e mwa ba malaika n'e mw'e bandju. ¹⁰Tchubano tchulyi binganyi kwa bushi ne Kristo, si mwabwo mulyi banya bwenge mwa kakatchi ka Kristo; tchubano tchulyi batambukare, si mwabwo mwet'e misi; mwabwo mwet'e bukuse, si tchubano tchut'ete lukengwa. ¹¹Tchiro kuyika kano kashangi tchulyi businya n'e mbuha, tchut'embere, tchwayir'e mukolo kandji tchut'ete tchisiki. ¹²Businda tchulyibukire mwa kuyira e mukolo kwa misi yetchu tchubeyine. Na batcha, tchwendjire tchwakausibwa, n'e kulyibusibwa, si tchutcheresis'e misi. ¹³Tchwendjire tchwekerw'e bisha, tchuyilyirwe nga esinga lya butala, n'e bindju byoshi kuyika batcha. ¹⁴Ndaandjikire ebyera byoshi ilyi nyibeta honyi; si kweyine kubahungula nga bana bala nyisima. ¹⁵Kwa bushi n'okwo, tchiro mungaba na beeyilyisa byumbi ekumi mu Kristo; si kweyine mut'ete ba tata banene; kwa bushi, mwa kakatchi ka Kristo Yesu, nyi nyibabutchire mwabwo mwa mwasi mubuya. ¹⁶Batcha nyibeemire, mube bakunyishimba nyono. ¹⁷Kwa bushi n'okwo nyitchumire Timoteo e mwenyu, yi ulyi mwana wanyi musimwa, na mwemeresi mw'Enawetchu; yi uka bakengesa mwabwo e ndjira sanyi mwa kakatchi ka Kristo; ng'okwo nyende neyilyisa kasi andju mwa kakatchi ka ngasi kanisa. ¹⁸Batcha, e bandji batchibwene okwo ndesh'e mwenyu. ¹⁹Si kweyine neshia e mwenyu fuba fuba, ng'okwo Enawetchu ahondjire; na nyinga menya, ata e mwasi wabwo beyine abwo batchibwonaa; si n'e misi yabwo. ²⁰Kwa bushi e bwami bwa Ongo butalyi mwa kakatchi k'e mwasi, si mwa kakatchi k'e buashe. ²¹Tchiye muhondjire? nyishe e mwenyu n'e katchi? ilyi mwa masimane n'e mutchima w'e burembu?

Chapter 5 Bitetchirwe busibu okwo e kakatchi kenyu ilyi e buhungu, n'e buhungu bwa btafiraa kunvibwa tchiro mwa lubaa, (ilyi e bat'emere) kuyika e mundju atola muk'eshe kuba mukaye.

²Nenyu mwendjire mwatchitonga, tchiro muta ayaa kuteta okwo e mundju wayilyire batcha akulwe mwa kakatchi kenyu.³Kwa bushi e kunalyi, nga nyono ndalyi e mwenyu, kwa mubilyi, si kweyine nga nyilyi kwa mutchima, nyi tchindjibusise ola wayilyire etche tchiyro ng'okwula nyinga ber'e mwenyu.⁴Mwa kakatchi k'e sina l'Enawetchwu Yesu Kristo, mwabwo e mango mwabaa mukundamene alauma n'e mutchima wanyi, alauma n'e buashe bw'Enawetchwu Yesu.⁵E kweresa e musimu oyo mundju, ilyi e mubilyi usherera, kuyika e mutchima waye ufuma e lusiku lw'Enawetchwu Yesu.⁶E kutchitonga kwenyu kutalyi kubuya. Mutamenyire okwo e bye kuambya bieke, byende byaambya e tchitchwe tchoshi?⁷Mutchitchese n'e kukula e biambis bya mira, ilyi muba tchitchwe tchiyaya, tchira tchitalyi mwo biambisa. Kwa bushi Kristo, Pasaka yetchu, era anyirwe kwa bushi netchwu,⁸na batcha, tchuyir'e lumwowo, ata kwa biambisa bya mira, ilyi kwa tchatchu y'e bubi, si kwa mukati ola utabikirwe e tchatchu, yi mutchima mubuya w'e kunalyi.⁹Nabaandjikiraa mwa maruba okwo butabaa buuma n'ebihungu.¹⁰Nda techire okwo mutabaa luhangi alauma n'ebihungu byomuno butala, ilyi n'ebenyifindjo, ilyi n'e banyayi, ilyi n'ebe kutchikumba eshushanyo; ngokuno bibeemire mwabwo kutenga mwobuno butala.¹¹Si kweyine nyono nyibaandjikilyire mutabaa lushangi n'e mundju ubalangirwe mwenye wenyu, nga alyi tchihungu, ilyi w'e nyifindjo, ilyi wa kutchikumba e shushanyo; ilyi w'e kukamba, ilyi mulalu, ilyi munyayi; tchiro mut'emeraa e kulya alauma n'e mundju ulyi ng'oyo. Kwa bushi, nyono nyete buashe butchiye e kutchindjibusa e balyi e mbuwa? Mwabwo mutendjire mwatchindjibusa bala balyi mwanda?¹³Si kweyine Ongo yi ukatchindjibusa bala balyi e mbuwa. "Mutenze e mundju mubi mwa kakatchi kenyu."

Chapter 6

¹Kute, kulyi e mundju e kakatchi kenyu, akaba et'emwasi e ndonga s'eundji, na aye kumushitaka e muhondo s'e batashingenene, si ata e muhondo s'e batchesibwa? ²Kute, ilyi muta menyire okwo e batchesibwa baka tchindjibusa e butala? Na nga e butalabuka tchindjibusbwa nenyu, muta shingenene e kutchindjibusa e myasi iyeke? ³Kute, ilyi muteshi okwo tchuka tchindjibu ba malaika? Kute, kutalyi kw'e kunalyi kulusha kano kalamwo!. ⁴Na batcha, nga, bishinganene mwabwo e kutchindjibusa e myasi ya kano kalamwo, kwa bushi n'e kute mwende mwareta e muhondo sabwo bala bataandjibwa nga bala bat'ete kandju mwa kanisa? ⁵Nyitetchire uno mwasi ilyi nyiba bwonesha honyi. Kute? kutalyi ola w'ete bwenge mwa kakatchi kenyu; ola ungaba et'e buashe bw'e kwisha e mandja e kakatchi ka benye wabwo? ⁶Si kweyine, mwendjire mwashitakana mwabwo kwa mwabwo kandji e muhondo sa bala bat'emere. ⁷Na batcha, kwera kulyi e kwandaalyirwa e kakatchi kenyu e kunalyi, kwa bushi mwendjire mwashitakana mubeyine kwa mubeyine. Kwa bushi netchiye mutendjire mwa babalyira e bubi? Kwa bushi netchiye mutendjire mwemera munyayibwe e bikulo byenyu? ⁸Si, e nyuma s'okwo, mubeyine mwendjire mwalibusa e bandju n'e kubanyaa e bikulo byabwo; tchiro, n'e benye wenyu. ⁹Kute, muta menyire okwo e banyayi bata'ema mwa bwami bwa Ongo? Muta tebibwaa: E bihungu bitak'ema mwa bwami bwa Ongo, ilyi ebe kutchikumba e basimu; ilyi e buhungu; ilyi e bafiraji; ilyi e besi; ¹⁰ilyi e benyifindjo; ilyi e balalu; ilyi e bekukamba, ilyi e banyayi bwoshi bata'ema mwa bwami bwa Ongo. ¹¹Na bauma mu mwabo babaa balyi batcha, si kweyine, mwera kuhukibwa, mwera kutchesibwa, si kweyine mwera kuandjibwa kuba n'e kunalyi mwa kakatchi k'esina ly'Enawetchwu Yesu, n'omwo kakatchi ka muka mweru wa Ongo wetchwu. ¹²Ebindju byoshi bilyi bibuya era nyira nyilyi, si kweyine ata byoshi bi bishinganene. E bindju byoshi bishinganene, si kweyine nyono nda bikibwe e masina s'e kandju kwoshi. ¹³E bilyo bilyi kwa bushi n'enda, n'enda kwa bushi n'e bilyo; si kweyine Ongo akasheresha byoshi kwa binalyi bibilyi, enda n'ebilyo. Si kweyine e mubilyi utalyi kwa bushi n'e buhungu, si kwa bushi n'Enawetchwu; n'Enawetchwu kwa mubilyi. ¹⁴Ne Ongo era kufula Enawetchwu, na kandji yi ukatchwufula kwa buashe bwaye. ¹⁵Kute, mut'eshi okwo e mibilyi yenyu bilyi bitera bya Kristo? Na kute, nyitole e bitera bya Kristo n'e kubiyira bitara by'e buhungu? Nanga! Tchiro n'ehitcha. ¹⁶Kute, muta menyire okwo, ola wayilyirwe lushangi alauma n'etchihungu alyi mubilyi muuma naye? Kwa bushi atetchire, "Abwo bwombi bakaba mubilyi muuma." ¹⁷Si kweyine, ola wayilyirwe lushangi n'Enawetchu alyi mutchima muuma naye. ¹⁸Mushae e buhungu. Kwa bushi ngasi tchaa tchira e mundju end'e ayira, tchiba e mbuwa s'e mubilyi waye, si kweyine, ola w'ende wayira e buhungu, ende ayira e tchaa kwa mubulyi waye yeyine. ¹⁹Kute, muteshi okwo e mubilyi wenyu yi nyumba ya muka mweru ulyi mwa nda senyu, mweresibwe n'e Ongo? Na mwabwo mutalyi bikulo byenyu mubeyine. ²⁰Kwa bushi, mwa ulyirwe kwa tchitchiro tchinene, na batcha, mukuse Ongo mwa kakatchi k'e mibilyi yenyu, n'e mitchima yenyu, kwa bushi ilyi ya Ongo.

Chapter 7

¹Na batcha, kwa myasi y'ebye mwaandjikaa, "Lyilyi erayi e mulume ata ataa kwa mukasi." ²Si kwa bushi n'e buhungu, ngasi mulume abe n'e mukasi waye yeyine, na ngasi mukasi abe ne waye mulume yeyine. ³E mulume erese mukaye ekulyi kwaye, kunoko kunoko e mukasi erese eba waye ekunalyi kwaye. ⁴E mukasi atet'eyano kwa mubilyi waye, si eba waye; kunoko kunoko e mulume atet'eyano kwa mubilyi waye, si mukaye. ⁵Mut'emanaa, si mube mwonvikene kwa kashangi, ilyi muba n'e andju ewe kwa kwema; na muhube kualukirana kandji, shetani angesha kubatangula kwa kutaba n'e luero era mulyi. ⁶Si kweyine, nyitetchire ebyera, kwa kubawa eyano lyanyi, ata kw'eteeko. ⁷Si hya nyisimire kungabere kubuya e bandju bwoshi babe ng'okuno nyono nyilyi; si kweyine ngasi mundju et'e lwembo lwaye kutenga e mwa Ongo, y'ono batcha, n'ono y'ono batcha. ⁸Si kweyine nyibilyire abwo batasa kuhwera, n'e bahumba kasi, Lyilyi erayi b'ekale ng'okuno nyilyi. ⁹Si nga batanga ala ekutchanza, bahwere; kwa bushi kulyi kubuya e kuhwera aa ekuba n'e nyifindjo (sibi). ¹⁰Si kweyine, abwo bera bahwelyire, nyibabilyire; na tchiro awola ata nyobo, si Enawetchwu; e mukasi atarekanaa n'eba waye; ¹¹si, nga erekene naye, na ekale atatchihwerwaa, ilyi onvikane n'eba waye; kandji e mulume atarekaa mukaye. ¹²Si kweyine, e bandji bandju nyibabilyire nyono, ata enawetchwu, kwa nga mwenye wetchwu muuma angabaete e mukasi utemere, n'oyo mukasi emer'ekwikala naye, ata murekaa. ¹³N'e mukasi, ola wet'e mulume utemere, n'oyo mulume emer'ekwikala naye, atarekaa eba waye. ¹⁴Kwa bushi, oyo mulume utemere end'atche sibwa mu mukaye, n'oyo mukasi utemere, end'atchesibwa mw'eba waye; nga bitalyi batcha, e bana benyu batangabere batchere; si batcha, bera balyi batchere. ¹⁵Si, oyo utemere, ilyi angaenda, aende. Awola, oyo mwenyewetchwu w'e mulume ilyi w'e mukasi ata hwekirwe. Si Ongo atchubalangire kwa bwolo. ¹⁶Kwa bushi, kute wamenyire, woyo u mukasi, oko unga mutchwungula eba wawe? Ilyi kute umenyire, woyo u mulume, kwa ungatchwungula mukawe? ¹⁷Si kweyine, ng'oko enawetchwu amu abilyire ngasi mundju, ng'oko Ongo abalangire ngasi mundju, na, aenderere kunoko kunoko. Ku nyende nana eyeno mwa makanisa mwoshi. ¹⁸Kute ! Mundju murebe abalangirwe era eshirwe? Ata hubaa kutchiyira nga euteshibwaa. Mundju murebe abalangirwe atasa kwishibwa? Na batcha, ata tchishibwaa. ¹⁹E kwishibwa kata kandju, n'ekut'eshibwa kata kandju, si ekukenga e mano ma Ongo. ²⁰Ngasi mundju ekale ng'oko abaa emango abalangirwaa. ²¹Kute! wabalangirwaa ulyi mukobe? Utalolaa kuba kubi, si kweyine, nga ungaala kuba n'e kubwookala, bishingenene ekuku koresa. ²²Kwa bushi, ola wabalangirwe mw'enawetchwu nga mukobe, alyi ubwookere w'enawetchwu. Kunoko kunoko, oyo ubalangirwe abwookere, alyi mukobe wa Kristo. ²³Mwauliyirwe kwa tchitchiro tchinene; mutatchibaa bakobe ba benye mundju. ²⁴Benye wetchwu, ngasi mundju ekale e muhondo sa Ongo mwa kakatchi kw'oko abalangirwaa mwo. ²⁵Kwa myasi y'e bakasi ndet'eyano ly'enawetchwu, si nanyire eyeno lyanyi, nyono nyinabaa n'emuyisha oko bwondjo bw'enawetchwu kuba mwemerisi. ²⁶Batcha, nyibwene batcha kuba kubuya, kwa bushi n'e busibu bulyi wo, oko kulyi kubuya e mundju e kwikala ng'oko alyi. ²⁷Kute! Uhwekirwe kwa mukasi? Utahondaa e kubwoolwa. Ubwoorwe? Utahondaa mukasi. ²⁸Si kweyine, nga ungahwera, utete bubi; ilyi e munyere angahwerwa, atete bubi. Si e bandju balyi ngabwo banga ata e malumwa mwa mubilyi, nanyi nyihondjire nyibanze n'ebye. ²⁹Si kweyine, benyewetchwu, nyitetchire batcha, ebishangi bishibire bitatchilyi bingi; batcha, kutengera kulwarero bala bet'ebakasi babe nga batabete. ³⁰Na bala balyira, babe nga batalyira; na bala bashaalukire, nga bata shaalukire; na bala baula nga batete kandju. ³¹Na bala bakoresa buno butala, nga batabukoresa busibu; kwa bushi e byobuno butala byarenga. ³²Si kweyine, nyihondjire mutabaa n'e malyibuko. Ola utasa kuhwera ende atchilyibusa n'eby'enawetchwu, amusimise Enawetchwu. ³³Si ola wera uhwelyire, ende atchilyibusa n'ebyo buno butala; oko anga simisa mukaye. ³⁴Kandji kulyi e lubero lulyi ngoluno e kakatchi k'e mukasi n'e munyere. Ola utasa kuhwerwa, ende atchilyibusa n'eby'enawetchwu, ilyi aala kuba utchere e mubilyi n'e mutchima. Si ola uhwelyirwe, ende atchilyibusa n'ebyobuno butala; oko anga simisa eba waye. ³⁵Natetchire ebye nyibatabale, ata kwa nyi batee e muteu, si kwa bushi n'ebisimisise, kandji yilyi muala kukorera enawetchwu busira kubulutchwa n'ebindji. ³⁶Si kweyine, e mundju woshi yilyi angalola kwa atayilyira e mwalyi e kushingenene, nanga oyo mwalyi era'rengise e siku saye, nanga kualyikene, batcha, ayire okw'ahondjire, atayirire tchaa, abemerere bahwerane. ³⁷Si kweyine oyo wimangire kwa buuma uma bw'e mutchima waye, atet'e luuma, si anaala kuyima e kuhonda kwaye, kandji ahondjire mwa mutchima waye, e kulanga e mwalyi, angayira kubuya. ³⁸Batcha, e wahwesis'e mwalyi naye ayilyire kubuya; n'ola utamuhwesise ayilyire kubuya busibu. ³⁹E mukasi end'aba ahwekirwe nga e bawaye atchisene, si nga ebawaye afire, abwookere e kuhwerwa n'e mundju woshi ola angahonda; mw'enawetchwu yeyine. ⁴⁰Si kweyine, lyilyi'erayi busibu yilyi ang'ekala ng'okw'alyi; ku nilolyire nyono, nanyi nyi tanyise kwa ny'et'e muka wa Ongo.

Chapter 8

¹N'oko bira byanyibwaa ndjulo kwa ahuahanyo; Tchwishu kwa tchwubwoshi tchwumenyire. N'ekumenya kwende kwareta e kutchibona, si e masimane m'ende m'ebaka. ²Ilyi e mundju angatanya kwa amenyire e mwasi, ateshi tchiro n'e mwasi woshi woshi, ng'oko bimwemire e kumenya. ³Si kweyine, ilyi e mundju angasima Ongo, oyola era amenyekene naye. ⁴Na batcha, kwa mwasi w'e kulya e byanyibwaa ndju e mw'e shushanyo, tchwumenyi re kwa e shushanyo kata kandju mwa butala, n'oko kutalyi undji Ongo si muuma yeyine. ⁵Kwa bushi, tchiro angaba kulyi e ba balangirwe miungu, e mbingu ilyi mwa butala, ng'oko kulyi e miungu yingi ne b'enawetchwu bengi. ⁶Si kweyine e mwetchwu tchwubano Ongo alyi muuma yeyine, yi tata, na yi byoshi biteng'e mwaye, netchwu tchwulamire kuye; n'era mwaye yi byoshi bilyi, netchwu tchwulamire kuye, na kulyi e nawetchwu muuma Yesu Kristo, kuye ku byoshi bilyi wo, netchwu tchwulamire kuye. ⁷Si kweyine, kuno kumenya kutalyi mwa bandju bwoshi; si e bandji mwa kukomera eye shushanyo, kuyika kulwarero bende balya e kandju kanyibwaa ndjulo kwa shushanyo; n'e mieranya yabwo, kwa bushi yitambukare, yanaya kw'esinga. ⁸Si kweyine, e bilyo bitanga tchwuyisa e muhondo sa Ongo; kwa bushi, nga tchwutalyire tchwut'andaalyirwe na kandju, na, ilyi tchwungalya, tchwut'ohulyirwe kandju. ⁹Si mulolae, buno buashe bwenyu buteshaa kusitasa abwo balyi batambukare. ¹⁰Kwa bushi, ilyi e mundju angakubwona woyo ulyi wa kumenya, wikere kwa bilyo mwanda s'e kanisa k'e shushanyo, kute! e mieranya y'oyo mundju kwa bushi alyi mutambukare, ese ndanya, sitayikilyire kuyika naye alye ebye byanyibwaa ndjulo kwa shushanyo? ¹¹Kwa bushi n'oko, oyo ulyi mutambukare asherere kwa bushi n'e kumenya kwawe, n'obwo naye alyi mwenye wetchwu ola Kristo afaa kwa bushi naye ¹²Batcha, mukayilyira benye wenu e byaa n'ekubika e byulu mwa ndanya sitambukare, muyilyilyire Kristo ebye byaa. ¹³Kwa bushi n'oko, e bilyo bingasitasa mwenye wetchwu, e kunalyi ndangalya e nyama kuyika e myaka n'e myaka, ndeshaa kusitasa mwenye wetchwu.

Chapter 9

¹Ilyi nta bookere? Ilyi ntalyi mukosi? Ntabonyire Yesu u Nawetchu? Ilyi mutalyi mukolo wanyi mwanda s'e Nawetchu? ²Ilyi era mwebandji ndalyi Ndjumwa , si era mwenyu nyilyi ye ; nabushi mulyi tchiloresi tche mukolo wanyi mwe Nawetchu. ³Ebyera bilyi misi yanyi kw'ebanyisitakire . ⁴Tchutete buashe bwe kulyi ne ku mwa? ⁵Tchutete buashe bwe kweka ala uma natchu emunyere e ungaba mukasi wetchu,ungoko esindji Ndjumwa s'ende saira , na benye wabo e Nawetchu ne Kefa? ⁶Elyi ,ny'e ine Baranaba tchutete buashe bwe kutola?⁷N'nde ola uhikyire emukolo we tchirhungukwa bikulo byaye y'eine? N'nde ola u' ingire e mbuto atana kuleko e mbyumbulo? N'nde ola u'ngalyisa enyama ata na tchimwe s'e mata se nyama? ⁸Ebye na tetchire , bilyi kwa mukoresi ye bantu? Eteekolyita yi tetchire?⁹Kwabushi lyi andjikirwe: Utawhekaa ebunyu bwe ngafu emango ya kera.A ola Ongo atalolyire emwasi we ngafu? ¹⁰Ngayi atetchire ebyetchu hoshiao? Nechi,kwabushi ne tchu kubyandikire,ewende watema kulyi kwe kulyi kwae ekutema kwa mulangalyiro, n'nola wendjire wa kunganya embuto ashi ngenene kubona etchae tchande. ¹¹N'nga tchungu inga mumwabo ebye mutchima, alyi mwasi munene n'nga tchungu ombola ebyenyu kwa bihang'i. ¹²N'nga ebandji bendjire balola e' kulyi ku mwabo, bitalyi e mwenyu kubibona? Si tchu taikiraa k'okulyi; si kweine tchulyi bukire, ilyi tutaanza ekwilyisibwa kwe mwasi we Kristo. ¹³Mutamenyire kwa bende bakola mukolo mutchersi bwa balyi sibwa ne luhu lwa Ongo, nabushi ebende ba kola kwa mazabao kwa mazabao kwe bende balyira ? ¹⁴Nabatcha, e Nawetchu atetchire kwa ebende beyilyisa balamire kwa milyisa. Era mwanyi, ndakoresaa obola buashe, si kweine bitabya kwema kwa buunguke bwanyi ko na andjikire batcha. ¹⁵Kwabushi nyi ngasimire ekusa,alyi ekureka kuteza emwasi we ngulu. ¹⁶T'nga nyitetchire emerisa,kutalyi kwanyi mwasi we ngulu, si kweine ekunalyi kwera kutchuma nabira,ne buli buanya era mwanyi n'ndeirisise emwasi!¹⁷Nyikabiira kwa mutchima nyinga bona elwembo. Nyika kakola ngaba nyono, olyimusihio n'eresibwe. ¹⁸Tchie luembo lwanyi? Kulyi kwaana busha emelyisa ne eresibwe busira kwema kandju koshi nga mwiirisha. ¹⁹Kwabushi tchiro nyi ngaba ni booke ku boshi, na tchiirire mukosi wa boshi ilyi nibone banene. ²⁰Alauma no Bayaudi na tchiirire Muyauidi ilyi nyi tole e'Bayaudi;alauma ne balyi mwe teeko (tchiro angaba ndalyi emasina mwa teeko); nabushi nyitole bala balyi masina mwe teeko. ²¹Ala uma n e batalyi masina mwe teeko, n'nga batalyi ne teeko (tchiro angaba ntangala kuba busila eteeko lwa Ongo, mwa kuba emasina s'eteeko lya Kristo),ilyi nyi tolo bala batalyi mwe teeko. ²²Ntchibwaana nilyi mubofu mwa katchikatchi ka babofu, nabushi,nyi tole babofu. Natchiira byoshi kwa boshi nabushi, kwa kutchungula mwa ndjira soshi bauuba babo. ²³Naira byoshi kwabushi n'ekuyirisa,ilyi ni bone lwembo. ²⁴Mutesi kwa ebende ba biriti mwa mulungu we mashinga boshi, nabushi muuma ewende weka elwembo? mubiritae kwa munnga kutola ola lwembo. ²⁵Boshi benda balwa bende ba tchieresa ekutchianza, na ba biyira nabushi,tchubano tchuyiire k'okubona elwembo lutangala kusherera. ²⁶Nyono kweine, na biritire , ata kwa kutebana; nahuta, ata ngaa nahuta buha . Nabushi n'endjire na koresa busibu emubilyi wanyi n'ekuulyibisa, ilyi n'ndeisha kulairhwa,enyuma se kuirisa bandji.

Chapter 10

¹Kwa bushi, benye wetchwu, ndasimire muyine e kumenya kwa ba tata wetchwu bwoshi babaa balyi e masina m'e lwakungu; bwoshi bera kurenga mwandja. ²Bwoshi bera kubatisibwa, babe ba Musa mwa kakatchi k'e lwakungu n'omwo kakatchi k'e nyandja, ³bwoshi bera kulya ebye bilyo binebye by'e mutchima. ⁴Bwoshi bera kumwa e tchinywebwa tchinete tchinete tch'e mutchima; kwa bushi bamwaa kwa meshi mw'omw'ekoyi lyabakulyikiraa; n'ely'ekoyi lyi lyabaa Kristo. ⁵Si kweyine, banene busibu mubwo, Ongo atasimisibwaa nabwo; kwa bushi basheresibwaa mwa lukiya. ⁶Netchwu, ebyera byabaa mianyi e mwetchwu, ilyi tchwubano tchutabaa bandju ba kutchaanyira e mabi, ng'oko nabwo batchaanyiraa mwo. ⁷Tchiro mutabaa bakutchikumba e shushanyo, ng'oko bauma mubwo babaa balyi; ng'oko byaandjikirwe, "E bandju bekalaa e kulya n'e kumwa, businda bera kwimanga basine." ⁸Na tchiro mutayiraa e buhungu, ng'oko bauma mubwo bayiraa, bera kukumbaala (ilyi kufa) lusiku luuma bandju byumbi makumi mabilyi na bihatchwu. ⁹Tchiro tchwuta mutangulaa Enawetchwu, ng'oko bauma mubwo bamutangulaa, bera kusheresibwa (ilyi kulumibwa) n'e ndjoka. ¹⁰Tchiro mutatchidudumaa, ng'oko bauma mubwo batchidudumaa, bera kushebwa n'e Muarabu. ¹¹Na batcha, e byera byabayikiraa abwola, kwa kulyi nga mianyi, byera kwandjikwa ilyi bitchwuanula tchwubano, tchwutchwayikirwe n'e busi bw'e siku. ¹²Kwa bushi n'oko kula, ola woshi ulolyire oko emangire, alorerese oko ataku mbaalaa. ¹³Etangulo lyitabayikiraa mwabwo, elyitalyi nga elyende lyayikira e bandji bandju; si kweyine Ongo alyi mwemesi; atangabareka e kutangulwa kwa mutaalyire; si kweyine, alauma n'ely'etangulo angayira n'e lunvi lw'e kwilukira, ilyi muala e kuyima. ¹⁴Kwa bushi n'oko, basiyirwa banyi, mushae e nyiyilyiso s'e shushanyo. ¹⁵Nyitetchire nga n'e bandju bet'ebwenge; muhubanganye ilyi mutanye ebye nyitetchire. ¹⁶Eye ngumbu y'e migisho tchwugishire, kute ! Ita lushangi lw'e mikira ya Kristo? Oyo mukati tchwalya, utalyi lushangi lw'e mikira ya Kristo? ¹⁷Kwa bushi e mukati alyi muuma, tchwubano tchwu tchwulyi bengi tchwulyi mubilyi muuma; kwa bushi tchwubwoshi tchwatola e mbero y'oyo mukati muuma. ¹⁸Mulolae abwo ba Israeli babaa balyi kwa by'e mubilyi; abwo bendee balya e ndjulo, kute ! Batet'elushangi n'e mazabahu? ¹⁹Batcha, tchiye nyitetae? Ilyi bira byanyibwaa ndjulo kwa shushanyo kalyi kandju? Ilyi e shushanyo kalyi kandju? ²⁰Ata batcha, si kweyine ebye banyire ndjulo, babyanyire e mwe misimu, si ata e mwa Ongo; nanyi ndahondjire mwabwo e kuba lushangi n'e misimu. Mutangaala e kumwera kwa ngumbu y'enawetchwu n'e kumwera e ngumbo y'e misimu. ²¹Mutangaala kuba lushangi kwa tchibwo tch'enawetchwu n'omwo tchibwo tch'e misimu. ²²Na ilyi tchwubikire mw'enawetchwu e mufula? Kute! Tchwutchwet'e misi busibu kuye? ²³E bindju byoshi bilyi bibuya; si ata e bindju byoshi bi bishingenene. E bindju byoshi bilyi bi buya; si ata e bindju byoshi bi by'e kwibaka. ²⁴E mundju atahondaa e bunguke bwaye yeyine, si e bwa mulyikabwo. ²⁵Ngasi kandju kala kausibwa mw'esoko mulye, busira kubusa busa, kwa bushi n'e mieranya. ²⁶Na bushi, e butala bilyi bikulo by'enawetchwu na byoshi bibwihusise. ²⁷N'e mundju ola utemere akabalalyika, nenyu muhondjir'e kuya ye, mulye ngasi kandju kala kangabikwa e muhondo senyu busira kubusa busa, kwa bushi n'e mieranya. ²⁸Si kweyine, ilyi e mundju angababira, kano kandju kanyibwaa ndjulo, (e mwe shushanyo) mutalyaa, kwa bushi n'oyo wabalosaa na kwa bushi n'e mieranya. ²⁹Nyitetchire, e mieranya, si kweyine yita yawe, si y'ola undji. Kwa bushi ne tchiye e kubwookala kwanyi kutchindjibusbwe n'e mieranya y'eundji mundju? ³⁰Nga nyono nyiko resise e tchande tchanyi kwa mutongo, kwa bushi ne tchiye nyikambibwe, kwa bushi n'e kandju kala nyitongire? ³¹Batcha, e mango mwalya, ilyi mwamwa, na ilyi mwayira e mwasi wosho, muyire byoshi kwa ngulu ya Ongo. ³²Mut'ohera e Bayahudi ilyi e Bayunani ilyi e kanisa ka Ongo. ³³Kunoko kunoko, ng'oko nyono nyende nasimisa e bandju bwoshi mu byoshi, ndahondaa e bunguke bwanyi nyeyine, si bunguke bwabwo balyi bengi, ilyi baala e kutchunguka (ilyi kufumisibwa).

Chapter 11

¹Mubaa munyishushire, nga nanyi oko nyilyi mu Kristo. ²Nyibatongire kwa mwende mwanyu kengera kubyoshi, n'okwo mukengire emano manyi ngoko nabawaa mwo. ³Nyihonjire mumenye kwa Kristo yi mukulu w'ebandju boshi, n'okwo emulume y'etchwe ly'emukasi, na Ongu y' etchwe lya Kristo. ⁴E mundju woshi ola wema ilyi alyi mwa bukoresi, n'etchwe lyaye litabukilyirwe, atakengesise enawabo (emukulu waye): ⁵Si ngasi mukasi e mango ema Ongu, ilyi e mango alyi mwa bukoresi, atana bukir'etchwe, ayaa yisis'etchwe lyaye; kwa bushi alyi kuuma n'ola wakumurwe. ⁶Kwa bushi ng'e mukasi ata bukirwe eshibw'e nvilyi. Na nga silyi honyi e mukasi kwishibw'e nvilyi saye ilyi kukumulwa, na batcha abukirwe. ⁷Emulume atashinganene abukirwe, etchwe, kwa bushi alyi (tchimbusa) eshushanyo n'engulu ya Ongu, n'obwo emukasi ilyi ngulu y'emulume. ⁸Nabatcha, emulume atakulwaa mwa mukasi, si emukasi mulume. ⁹Na emulume atabumbibwaa kwa bushi n'emukasi, si emukasi abumbibwaa kwa bushi n'emulume. ¹⁰Kwa bushi n'oko, emukasi, a ndonga sa ba malaika, ashinganene kuba n'ettherekane tchebukulukulu alyi kwo. ¹¹N'okwo mw'enawetchu, emukasi atalyi busira mulume, ilyi emlume busira mukasi. ¹²Kwa bushi, n'oko emukasi akulwa mwa mulume, nabatcha emulume alamira kwa mukasi, na byoshi bitengene ne Ongu. ¹³Mwishae e lubandja mubeine; bishinganene e mukasi eme Ongu atanabukire etchwe? ¹⁴E tchiwo tcheyine tchitababilyire (tchitabeyilyisise) kwa silyi honyi emulume kuba n'envilyi sire. ¹⁵Si ilyi ngulu emukasi kusiata, kwa bushi envilyi bamweresaa se, nga tchitambara? ¹⁶Si kulyi eunga aya, tchutayira eye myanya, tchubano nga nyuhu sa Ongu. ¹⁷Mwa kwana elye elyano, atakutonga, kwa mubae babuya, si mube babuya busibu. ¹⁸Tchiro, nonvire kwa emango mwende mwatchimanana (alauma) mwa mukundanano, mumwabo mulyi ekutchiaba, si nyitanyise kwa tchimbi. ¹⁹Kwa bubi, kulyi etchwe ma kanisa ekakatchi kenyu, ilyi ebalyi n'emasibu bamenyekane e kakatchi kenyu. ²⁰N'emango mukende mwatchimanana, ata kwa kulya e bilyo b'enawetchu, ²¹Kwa bushi, nga ebandju baya kwa meza, ngasi mundju ende atangira atola ebyaye bilyo, muuma alyi businya, n'eundji alalukire. ²²Mutete enyumba mushinganene mulyire mwo n'ekumwera mwo? na ilyi mwa bengesa eka Ongu, n'ekuyira e honyi e mwa bala batete kandju? tchiye nyibabirae? Nyibatonge? kw'ebye ndabatongire. ²³Kwa bushi, naangilyira e mwa tata ebye na beyilyisise, oko enawetchu Yesu, mwabutchufu anyiyibwaa, era kutola e mukate. ²⁴Na, enyuma s'ekutonga (Ongu), era kumufuna, n'ekuteta: Onola alyi, mubilyi wanyi, yi wabaanyisibwe kwa bushi n'enyu, mwende mwayira batcha, kwa kunyikengera. ²⁵Na batcha, enyuma s'ekulya, era kutola e tchikombe tch'etchiraane tch'e mikira yanyi, mwende mwayira bine kwa kunyikengera emango moshi mukende mwa imwa. ²⁶Kwa bushi ebishangi byoshi mwalya ono mukati n'ekumwera tchine tchikombe, mweyilyisa elufu lw'enawetchu, kuyika ekwisha kwaye. ²⁷Kwa batcha ola oshi ukalya uno mukati ilyi kumwera etchikombe tch'enawetchu ekutalyi ngamene, akaba atchitchindjibusise k'oyo mubilyi n'emikira y'enawetchu. ²⁸Ngasi muuma atchibike kwa luero yeyine, ilyi alyi emukati n'ekumwera etchikombe; ²⁹Kwa bushi, ola walya n'ekumwa busira kutchimenyerera kwa mubilyi w'enawetchu, alyire n'ekumwa ebutchindjibuke ku yeyine. ³⁰Kwa bushi n'okokulyi ebirema binene n'ebalwala, na banene safire. ³¹Nga, tchungu tchishira elubandja tchitchindjibusibwa, ³²Si, emango tchutchindjibusibwe, tchukalyiyirwe n'enawetchu, ilyi tchutalyibusibwaa n'ebutala. ³³Na batcha, benyewetchu, emango mwatchimanana kwabilyo, mulyindjirane bauma kwa bandji. ³⁴Nga kulyi eulyi businga, alyire emwaye, ilyi mutakundamanaa kwa kutchitchindjibusa mubeyine. Nyikalyingamanya ebindji byoshi mango nyikayika.

Chapter 12

¹Kwa byerekere kandju ke mutchima, n'tahonda benyewetchu, mubae mwa kutamenya . ²Mumenyire kweine mango mwabaa mut'emere, mwendee mwa tchirekerera kuyilyisibwa ne misimu itateta, n'ngoko mwa longolanyibwaa. ³kwabatcha, nyi babilyire kwa kutalyi e ungatena kwa Muka wa Ongo, n'anga anga teta: Yesu atakirwe! N'okutalyi ola unga teta : Yesu u' Nawetchu n'ngaba atete Muka Mweru. ⁴Kulyi ma karama mengi mengi si kweine eMuka alyi muuma, ⁵Bukosi bwingi bwingi si kweine Mutchungusi muuma; ⁶Milyimo ingi ingi si kweine Ongo muuma yi enda aira emikolo kuboshi. ⁷Nabushi, e mwatchira muhuma ekuerekana kwe mutchima kube kuhungke kwa boshi. ⁸kandji, kwa muhuma eresibwe ne Muka eteta lyi bwenge; kwa undji, eteta lyi kumenya, kurengera Muka muhuma; ⁹Kwa undji, bwemere, kurengera Muka muhuma; kwa undji karama ke kufumwa kwa yoyo Muka muhuma . ¹⁰Kwa undji, ekarama y' ekuira bisomerene; kwa undji ekureba; kwa undji, kubanganya e myuka; kwa undji kuhubanganya mateta. ¹¹Alyi muhuma ne Muka muhuma yi wenda wa ira ebindju byoshi, kubeeresas kwa kira mundju u'ngoko asimire. ¹²Kwabushi, u'ngoko mubiri uliyi muhuma ne bitera bindji, ne ngoko bitera byoshi bye mububiriilyi, yi ngaba bilyi bingi, bya ilyire mubiri muhuma; ungko bilyi mwa Kristo. ¹³Tchwete tchuboshi, na batcha, tchwa batisibwe kwa Muka muhuma, kwa kuira e mubilyi muhuma, yi ngaba Bayaudi, tchoro yi ngaba Bagiriki, yingaba ba kobe ilyi ngaba boorwe ne tchuboshi tchwe esibwe e Muka muhuma . ¹⁴Nabatcha mubiri utalyi tchitera tchihuma nabushi, biilyire na bitera bingi. ¹⁵Mango e maulu manga teta : Ndalyi kuboko, ndalyi we mubilyi, atalyi wa mubilyi kwa batcha? ¹⁶N'enga ekutchi kunga bira : nyono ndalyi liho, ndalyi we mubilyi, atalyi wa mubilyikwa batcha? ¹⁷N'engaba mubiri woshi wabaa liho, enyindo unga tengire ngahi? N'emango wabaa enyindo kweine, ngai kutchi kunga tenga? ¹⁸Nabushi, Onge abikire bitera kwa mubilyi kwa masima maye. ¹⁹N'enga byoshi bya baa e tchitera tchihuma, mubilyi ungabere ngayi? ²⁰Nabushi batcha kulyi bitera bingi ne mubilyi muhuma. ²¹Liho litangala kubira kuboko : n'ndete mbuha nawe; n'etchwe lyi tangala kubira maulu : n'ndete buha nawe. ²²Kwa batcha, ebitera byenu bilyi ebite msi nabyo bishingenene; ²³N'ebye by'etchwabona bitakengirwe, tchwa bierese bukengwa bunene. Nabushi, bitera bitete bukenge byabona ebukenge bunene. ²⁴Kwabushi byera bya komire bitete buha. O ngo abikire mubilyi ilyi erese elukengwa kwa bita lwete ; ²⁵Nabushi kutabaa kutchiaba kwa mubiri, si ebitera bibe ne lukengwa biuna kwa bindji. ²⁶N'nga tchitera tchiuma tcha lumwa, ebindji byoshi byalumwa alauma naye, nabushi mango etchitera tchiuma tchikengire bitera byoshi bikengire alauma. ²⁷Mwabo mulyi mubilyi wa Kristo, ne mulyi bitera byaye tchira mundju kwaye. ²⁸Ne Ongo ayilyire mweluhu lwaye e muhondo e Ndjumwa, e nyuma, Barebi, kwa lwa kaatchu bairisa kw'obusinda bete karama s'e bisomerene, kandji bete karama ke kufumwa ,ku tabala, kutambula, kuteta nyi teto sa lubero. ²⁹Boshi balyi Ndjumwa? Boshi balyi barebi? Boshi balyi belyisa? ³⁰Boshi bete karama kebisomero? Boshi bete karama ke kufumwa? Boshi benda ba teta emateto? Boshi benda ba banganya? ³¹Mwikirirae kwekarama se bete msi. Ne na balosa kandji endjira ishingenene.

Chapter 13

¹Tchiro nyinga teta kwa nyiteto sa benye mundju ne sa ba malaika, nga nd'ete masimane, nyilyi ng'okula e milyinga yalyira n'engoma yahuta. ²Kandji, tchiro nyinga n'e burebi, n'e kumenya ewe lyoshi n'e bwenge bwoshi, tchiro nyingaba n'e bwemere buyikilyire kwa kweka e andji ilyi kuhamisa e ndjulungu, nga ndet'e bwemere nyono ndalyi kandju. ³Kandji ilyi nyingana e bikulo byanyi byoshi kulyisa e bakene, kandji ilyi nyinga tchana e mubilyi wanyi nyiye mwa molyiro, nga ndet'e bwemere, bitanyetere kandju. ⁴E masimane mende mababalyira, mende mashishilyisa, mata makuhonda e kuyira e bubi; matatchitonga, e masimane matatchitowamya kwa undji, ⁵e masimane matayina ekuba n'e bukenge, matahonda e bimerekere meylene, matabwona e bute, mata andja e mabi; ⁶e masimane matashaalukira ebitashingenene, si mende mashaalukira e by'e kunalyi; ⁷e masimane mende mababalyira byoshi; mende memera byoshi, mende malangalyira byoshi; mende maala byoshi. ⁸E masimane mat'andalyira ku tchiro mwasi woshi e mango mwoshi. Si ilyi kungaba e burebi, bukaalulwa; ilyi kungaba e nyiteto, sikawa; ilyi kungaba e bwenge bukarenga. ⁹Kwa bushi, tchwumenyire kwa bueke, na tchwendjire tchwayira e burebi kwa bueke; ¹⁰si e mango e bibuya bikesha, e bitalyingenenene bikatereka. ¹¹E mango nabaa nyitchilyi mwana mutoto, nyendee nateta nga mwana mutoto, nyendee natanya nga mwana mutoto; si e mango nabere nera mundju mukulu, nera kualula e bye bwana butoto. ¹²Kulwarero, tchwendjire tchwalorera mwa tchiyo, nga kwa kubishibwa, akwo kashangi tchwukalola meho kwa meho; mwa kano kashangi nyimenyire kwa bueke, si mwako kashangi nyikamenya busibu ng'oko nyimenesibwe. ¹³Na batcha, bine bihatchu bibilyi wo: E bwemere, e mulangalyiro, n'e masimane, bine bihatchu, e tchilyi tchinene bu busime (ilyi masimane).

Chapter 14

¹Mukulyikire e masimane, n'e kuhonda busibu e lwembo lwa muka mweru, si e ndonga sa byoshi mushiaye kwa byaa byenyu. ²Kwa bushi ola wende wateta kwa luteto, atateta na bandju, si kweyine ende ateta ne Ongo; kwa bushi kutalyi ola wendjire wonva; si endjire ateta e myasi y'ewe mwa mutchima waye. ³Si ola wendjire atchiu ndjusa, endjire ateta n'e bandju e myasi y'e kubeba ka e mitchima yabo, n'e kubashishilyisa, n'e kubabika mw'e misi. ⁴Ola wende wateta kwa luteto, ende ebaka e mutchima waye yeyine; si ola wendjire watchiundjusa, end'ebaka e kanisa. ⁵Nanyi nyihore muboshi mutete kwa luteto, si e ndonga sa byoshi mual'e kutchiundjusa, kwa bushi ola w'ekutchiundjusa, yi mukulu busibu kulu sha ola w'ekuteta kwa luteto, nga endjire ahubanganya, ilyi e kanisa kaala e kwibakwa. ⁶Si batcha, benye wetchu, nyikesha era mwenyu n'e kuteta kwa luteto, nyiye nyingaba naberesise nga bunguke, nga nda tetchire nenyu kwa ndjira y'e bibonekeresi, ilyi kwa ndjira y'e bwenge, ilyi kwa ndjira y'e kwana e buamilyisa, ilyi kwa ndjira y'e nyiyilyiso? ⁷Tchiro e bindju bitete e bulamu ilyi bingana e murenge, nga ilyi filyimbi, nga tchinubi, nga bitanyi re e murenge uberukene, kute binga menyekana lwimbo lutchiye lwahutchwa kwa filyimbi ilyi kwa tchinubi? ⁸Kwa bushi, ilyi e ngunga yingana e murenge utamenyekene, nde ola ungatchikubula kwa ndambala? ⁹Kunoko kunoko, nenyu, nga mutanyire kwa lulyimi e mwasi ola uliyi w'e kunalyi, oyo mwasi utetchirwe, kute unga menyekana? Kwa bushi mungaba mwendjire mwateta busha. ¹⁰Kunoko, kulyi mirenge ya mbero singi mwa butala, si kutalyi e murenge utet'etcha tetchire. ¹¹Batcha, nga ndamenyire tchiye oyo murenge umenyese, nyingaba nga muwindja era mwola wendjire wateta; n'oyo wendjire ateta, angaba nga muwindja era nyilyi. ¹²Kunoko kunoko nenyu, kwa bushi muhondji re busibu kuba bandju b'e lwembo lw'e muka (mweru), mube bakuhonderesa busibu e kuba n'olo lwembo, ilyi mwibaka e kanisa. ¹³Kwa bushi n'oko, ola wateta kwa luteto, eme ilyi aala e kubona e wahubanganya. ¹⁴Kwa bushi, mukema kwa luteto, e mutchima wanyi endema, si kweyine e bwenge bwanyi butete maree. ¹⁵Kute byabere? Nyingema kwa mutchima, kandji nyingema kwa bwenge; nyingema kwa mutchima kandji nyihube kwema kwa bwenge. ¹⁶Kwa bushi woyo uka yisha kwa mutchima, ola wikere ala andju e muwindja, kute angekilyisa, Amina, (ilyi kubinalyi batcha) enyuma s'e kutonga (Ongo) kwawe, nga atamenyire ebye wendjire wateta? ¹⁷Kwa bushi, bilyi by'ekunalyi, woyo watongire (Ongo) e kunalyi, si kweyine oyo undji atebakirwe. ¹⁸Nyimutongirwe Ongo e kuba nateta kwa luteto busibu kulusha mwabo muboshi. ¹⁹Si kweyine mwa kanisa, nyihondjir'e kuteta myasi etanu kwa bwenge bwanyi, ilyi nyiala e kwiylilya e bandji, alyi e kuteta myasi byumbi ekumi kwa luteto. ²⁰Benye wetchu, mutabaa nga bana batoto mubwenge bwenyu; sikweyine mwamabi mube bana batoto, sikweyine mwabwenge mube bandju bakulire. ²¹Byandjikirwe mwe teeko, nyingateta nebandju kwabandju belundji lteto nekobulu bwebandji batcha bataka nyunva nyono na'wabo atetchire. ²²Kwabatcha, enyiteto siri huhanyo, siatakwabemere, si kweyine kwabatemere, nabushi eburebi butalyi emwebatemere, si emwe bemere. ²³Ekaongo elyi bangakuindamama boshi bakateta kwaluteto, nabushi ebahwindja bala batemere bangateta ambu mutashingananyire? ²⁴Sikweyine boshi bangaba neburebim nebahwindja kandji emundju utemere akengiram emeresise byoshi, atchindjibusibwa na boshi, ²⁵Endanya semutchima wae soshi sibohalyibwe, kobinalyi, akumbala tchinyumanyuma, angemera Ongom erakuteta kubinalyi Ongo alyi auma nenyu. ²⁶Batcha benyewetchu, emango mwakundamanyire mube nenyimbo, nimerisa, nekuboribwa, neluteto, nekuhubanganya, mwasi yoshi ilyirikane kwakwibaka. ²⁷Batcha emundju elyi angateta kwa luteto batete babiri eri bahatu elyi, batete muuma muuma, neundji abalikise. ²⁸Ngakutalyi ewa hamirisa, basire omo Kaongo, atete ne mutchima weye ne Ongo. ²⁹Nokomjira ye burebi, babiri elyi bahatu batete, nebandji bahungule; ³⁰Nangeundji ola wikere ebutambi elyi anga bohorerwa emwasi, emutanzi asire. ³¹Nabushi muboshi mungala kwana ebwamirisa, elyi bauma mumwabo. Beirisibwa nekuhungulwa. ³²Emutchima webarebi ukengire barebi; ³³Kwishi Ongo atalyi wamabi, si kweyine wa lukoo. ngoko ekamakaOngo ne batchere, ³⁴Ebaholyi basire omokaongo, bushi batete luuma lokuteta ookaOngo. sikweyine bakenge eteeko. ³⁵Nabo elyi banga honda ekwilyisa, babuse beba wabo emonyumba; nabushi siri honyi emuholyi kuteta omokaOngo. ³⁶Emwasi wa Ongo kutatenga emwenyu? eri mwasi wa Ongo mwabahikira mubelyire? ³⁷Elyi mundju angatchitanyisa kwalyi burebi kandji mundju wa muka, ana amenyerere kobinalyi enemwasi ya nawetchu. ³⁸Nabushi nge mundju alyi mwindja, abe muwindja. ³⁹Nabushi batcha benye wetchu, mube nembuha yeko hamilyisa, kandjii ndaaanzise kuteta kwa luteto. ⁴⁰Sikweyine byoshi bilyirikane kwa bubuya nokoburembo.

Chapter 15

¹Batcha, benye wetchu, nyibakengesise ola mwasi mubuya nab'elyisaa; oyo mwasi yi mwangilyiraa, na mwa kakatchi kawo mu mwimangire. ²Na k'oyo mwasi ku mwafumisibwe; nga musesise busibu e myasi na b'eyilyisaa nga mut'emereraa busha. ³Kwa bushi, nab'eresaa kutengera emuhondo, ebye naangilyiraa, okwo Kristo afaa kwa bushi n'e byaa byetchwu, ng'oko e mandjiko matetchire; ⁴na okwo abishibwaa; na era kufuka e lusiku lwa kahatchwu, ng'oko e mandjiko matetchire. ⁵N'oko Kristo alukiraa Kefa, kandji na bala e kumi na ba bilyi; ⁶businda era kwilukira benye wetchwu kulusha maana matanu alauma. Mubwo, banene batchilamire kuika batcha, si bengi mubwo bafire. ⁷Na businda era kwilukira Yakobo; kandji n'e ndjumwa soshi. ⁸N'e nyuma s'e bandju bwoshi, era kunyilukira nyono, nga mundju ola utabutchwaa mwa kashangi kaye. ⁹Kwa bushi nyono nyilyi mueke mwa kakatchi k'e ndjumwa, nyinda shingenene kubalangirwa ndjumwa, kwa bushi nalyibusaa e kanisa ka Ongo. ¹⁰Si kweyine, kwa lukoo lwa Ongo nera nyilyi kuno nyilyi; n'e lukoo lwaye era nilyi lutabaa lwa busha. Si nera kuyira busibu e mukolo kulusha bwoshi. Na ata nyono, si lulyi lukoo lwa Ongo alauma nanyi. ¹¹Batcha, nga nyono, ng'abwo bandji, ku tchweyilyisise, ku mwanemere. ¹²Batcha, nga Kristo endjir'eyilyisibwa kwa amwokaa mwa kakatchi k'e bafu, kute bauma mu mwabo bende bateta kwa kutalyi e kufuka kw'e bafire? ¹³Si kweyine, nga kutalyi e kufuka kw'e bafire, Kristo naye at'omwokaa; ¹⁴kandji, nga Kristo at'omwokaa, batcha, e kuyilyisa kwetchu kulyi kwa busha n'e bwemere bwenyu buliyi bwa busha. ¹⁵Na batcha, netchwu tchwanabwonekana nga baamilyisa ba bisha ba Ongo; kwa bushi, tchwumwamilyisise Ongo oko amwomola Kristo, ola at'omwolaa, nga e bafu bat'omwokire. ¹⁶Kwa bushi ng'e bafire bat'omwokaa, Kristo naye at'omwokaa. ¹⁷Na nga Kristo at'omwokaa, e bwemere bwenyu buliyi bwa busha; mutchilyi mwa byaa byenyu. ¹⁸Na batcha, abwo baondjere (bafire) mu Kristo baterekire. ¹⁹Na nga mwa kakatchi ka kano kalamwo keyine mu tchwulangalyire Kristo, tchwubano tchwu bakene kulusha e bandju bwoshi. ²⁰Si kweyine, batcha amwokire mwa kakatchi k'e bafu, tchiumbulwa tchitanzi tch'e bafire. ²¹Kwa bushi, e kuba e lufu lwaretchibwaa n'e mundju, kunoko e kufuka kw'e bafu kwaretchirwe n'e mundju. ²²Kwa bushi, nga mwa kakatchi ka Adamu bwoshi bende bafa, kunoko mwa kakatchi ka Kristo bwoshi bak'omwoka. ²³Si kweyine, ngasi muuma e andju aye; e tchiumbulwa tchitanzi yi Kristo; businda e balyi baye Kristo, e mango ekesha. ²⁴Awola u businda, e mango ekeresa Ongo tata e bwami bwaye; e mango akaalula e mami mwoshi, n'e buashe bwoshi, n'e misi. ²⁵Kwa bushi bishingenene eme yeyine, kuyika abike e bahombanyi baye bwoshi e masina m'e maulu maye. ²⁶E muhombanyi musinda ola ukalyibusibwa yi lufu. ²⁷Kwa bushi, Ongo abikengesise (ilyi kubibika) e bindju byoshi e masina s'e maulu maye. Si e mango akateta, Byoshi byabikirwe, kulyi kw'e kunalyi kwa ola wabibikaa atalyi mwo. ²⁸Batcha, e bindju byoshi, ilyi bingaba byera bya bikibwaa e masina saye, mu mango e mwana (waye) naye akabikibwa e masina saye oyo wamubikiraa e bindju byoshi, ilyi Ongo aba byoshi mwa kakatchi ka byoshi. ²⁹Ilyi kute! ebe kubatisibwa kwa bushi n'e bafire kute bakayira? Ng'e bafire bat'omwokaa, tchiye tchingatchwuma mwabatisibwa kwa bushi nabwo? ³⁰Netchwu, kwa bushi ne tchiye mwa bisibu ngasi kashangi? ³¹Na batcha, benye wetchwu, kw'okuno kutchitonga kwanyi nyet'e ndonga senyu mwa kakatchi ka Kristo Yesu Enawetchwu, nyifire ngasi lusiku. ³²Nga, kwa kwerekere benye mundju, nalwire n'e nyama sikalyi e Efeso, nyete bunguke butchiye? "Nga ebafire batakomwoka, tchwulye, tchwunamwe, kwa bushi asesi tchwungafa." ³³Mutatebibwaa: "Ekuanira kubi kwende kwasherese e mwanya mubuya." ³⁴Mukores'e bwenge ng'oko bishinganene, na mutayira'e byaa; kwa bushi e bandji bateshi Ongo. Nyitetchire ebye ilyi nyibeta honyi. ³⁵Si kweyine, ngaba e mundju angateta, "Kut'e bafire bak'omwolwa? Nabwo bakesha kwa mubilyi mutchiye?" ³⁶U muyindja! ebye wende wayinga, bitamera nga bitafire. ³⁷N'ebye wende wayinga, utayinga e mubilyi ukaba wo, si kafuma keyine, nga kafuma ka mumbunge, ilyi kandji kandji. ³⁸Si kweyine Ongo ende akeresa e mubilyi ng'oko ahondjire, na ngasi kafuma e mubiri waye. ³⁹E nyama soshi sita nyama siuma; kwa bushi siuma silyi sa benye mundju, e sindji sa nyama, e sindji sa milonge, e sindji s'efi. ⁴⁰Kandji kulyi e mibiri y'era mbingu, n'e mibilyi y'omwo butala; si kweyine e bwenge bweye y'omwo mbingu yilyi bure, n'e bwenge bw'e y'omwo butala yilyi bure. ⁴¹Kulyi e bulangare bw'esuba, e bundji buliyi bulangare bw'e mwesi, n'e bundji bulangare bw'e ngununu. Tchiro e ngununu iberukene n'eyindji ngununu. ⁴²Kunoko e kwomoka kw'e bafire. E mubilyi end'ayingwa mwa busheresi; si end'omoka mwa kutasheresibwa. ⁴³End'ayingwa mwa honyi, an'omoka mwa bukuse; end'ayingwa mwa butambukare; end'omoka mwa misi. ⁴⁴End'ayingwa mubilyi wa mira; end'omoka mubilyi wa mutchima. Nga kulyi e mubilyi wa mira, n'ewe mutchima nawo ulyi. ⁴⁵Ku byandjikirwe, "E mundju mutanzi Adamu, era kuba tchiremwa tchisene." Adamu musinda alyi muka w'e kulamya. ⁴⁶Si e mubilyi w'e mutchima ata e mutanzi, si e mubilyi wa mira; businda kwan'esha ew'e mutchima. ⁴⁷E mundju mutanzi wa tengaa mwa tchitaka alyi wa burongo. E mundju wa kabilyi alyi w'e mbingu. ⁴⁸Ng'oko alyi oyo w'e burongo, kun'oko kuba nalyi abwo b'e burongo; na ng'oko alyi oyo w'e mbingu, kubanalyi abwo balyi b'e mbingu. ⁴⁹Na ng'oko tchwatolaa e shushanyo yaye oyo ulyi w'e burongo, kun'oko tchwukatola e shushanyo yaye oyo mundju ulyi w'e mbingu.

⁵⁰Benye wetchwu, nyitetchire batcha, kwa e nyama n'e mikira bitang'ema e bwami bwa Ongo; yilyi e kusherera kutang'ema e kutasherera. ⁵¹Mulolae, nyibabilyire ewe; tchwutakafa tchwubwoshi, si kweyine tchwubwoshi tchwukaalulwa. ⁵²Kwa tchishangi tchiuma, e kubwowa n'e kubwoola, e mango m'e kaperere kasinda; kwa bushi e kaperere kakalyira, n'e bafire bak'omoka, batabaa n'ekusherera, netchwu tchwukaalulwa. ⁵³Kwa bushi, bishengenene e mubilyi w'e kusherera wimbale ekutasherera, n'ono w'e kufa wimbale e kutafa. ⁵⁴Batcha, ono mubilyi w'e kusherera emango uk'embala e kutasherera, n'ono w'e kufa uk'embala e kutafa, awola u ukaba ola mwasi wandjikibwaa, "E lufu lwamilyirwe n'e kuyima." ⁵⁵Ngayi kulyi u lufu e kuyima kwawe? Ngayi malyi u lufu e malumwa mawe?" ⁵⁶E malumwa m'e lufu bilyi byaa, n'e misi y'ebyaa malyi mateeko. ⁵⁷Si kweyine, Ongo atongibwe yi watchweresise e kuima kurengera Enawetchwu Yesu Kristo! ⁵⁸Batcha, benye wetchwu basiyirwa, mwimange, mutashaalaa, mukole busibu e mukolo w'enawetchwu e siku soshi, kwa bushi mu menyire kwa e kulyibuka kwenyu kutalyi kwa busha mw'enawetchwu.

Chapter 16

¹Kwa birekere e kukundamanya ilyi e kushangisa ebye batchere, ng'oko nabiraa e makanisa m'e Galatia, nenyu kumunayirae batcha. ²Kasi lusiku lutanzi lw'e yinga, ngasi mundju eye mulyi abik'e mwako e mwaye, ng'oko agishirwe; ilyi e mango nyingesha kutatchibaa kushangisa. ³Nanyi e mango nyikesha nyikabatchuma n'e maruba abwo mukahombola, ekuhonda kwenyu kuyika e Yerusalemu. ⁴Na nga bingashingana na nyiende nanyi, bakaenda alauma nanyi. ⁵Si kweyine, nyikesha e mwenyu, e mango nyingaba nera narengaa e Makedonia. ⁶Ngaba nyikekala e mwenyu, kunoko, ngaba ekashangi kwoshi k'e mbewo, ilyi muala e kunyibalamya era nyikahond'e kuya. ⁷Kwa bushi ndahondjire e kubwonana nenyu sine siku, mwa kakatchi k'e kurenga mbanga, kwa bushi nyihondjire e kwikala e mwenyu bishangi biyeke, Enawetchwu akanyitabala. ⁸Si kweyine, nyingekala e Efeso kuyika e Pentekoste; ⁹kwa bushi nyibwoorerwe e lunvi lunene lushingenene busibu, na kulyi banene bendjire banyilwisa. ¹⁰Si kweyine, ilyi Timoteo angesha, mulolae, ekale e mwenyu busira bwoba; kwa end'ayira e mukolo w'enawetchwu kunoko kuuma nanyi nyeyine. ¹¹Batcha, e mundju woshi atamwene yaa, si mumubalamye kwa bwolo, ilyi esha ene nyilyi; kwa bushi nyimulyindjilyire alauma ne benyewetchwu. ¹²Si kweyine, kwa myasi ya Apolo, mwenye wetchwu, namusengeraa busibi aye e mwenyu alauma nabwo benye wetchwu; kutakuhonda kwaye e kuenda sine siku; si akesha e mango akabwona e bishangi. ¹³Mube bandju ba kwisa, mwimange e kunalyi mwa bwemere, mutchisee nga balume, mube munyakire ilyi muselyire. ¹⁴E byenyu byoshi biyilyikane mwa masimane. ¹⁵Kandji, benye wetchu nyib'emire; (mumenyire e bandju bw'omo nyumba ya Stefana, kwa bilyi biumbulwa bitanzi bya Akaya, nabwo batchibikire mwa mukolo w'e kubakorera e batchesibwa); ¹⁶mukenge e bandju balyi nga bano, na ngasi mundju ola wayir'emukolo alauma nabwo, n'ekutchilyibusa. ¹⁷Nanyi nyishaalukire, kwa kwisha kwabwo Stefana ne Fortunato ne Akaiko; kwa bushi abwola banyitabere kwa bwingi ebye nayinaa e mwenyu. ¹⁸Kwa bushi, banyishishilyisise e mutchima wanyi, n'e mutchima yenyu naye; batcha, mumenyae busibu e bandju balyi ngabwo. ¹⁹E makanisa m'e Azia mabalamusise. Akila ne Priska babalamusise busibu mw'enawetchwu, alauma n'e kanisa kalyi mwanda s'e nyumba yabwo. ²⁰Benye wetchwu bwoshi babalamusi se. Mulamusanye kwa busu butchere. ²¹Kunola kulyi kubalamusa kwanyi nyi Paulo kwa kuboko kwanyi nyeyine. ²²E mundju woshi ola utasimire enawetchwu, abe atakirwe. Maran athan (kukuteta: Enawetchwu eshire). ²³E lokoo lw'enawetchwu Yesu lube alauma nenyu. ²⁴E masimane manyi mabe alauma nenyu mubwoshi mu Kristo Yesu.

Galatians

Chapter 1

¹Paulo, ndjumwa, yita ya bandju ilyi ya mundju, si ndjumwa ya Yesu Kristo ne Ongo tata, yi wamufu laa kutenga mwa bafu, ²na emwa benyewe tchu balume n'e bakasi, balyi alauma nanyi, emw'e makanisa malyi e Galatia. ³E bwolo n'e mutchula, bibe era mwenyu kute nga e mwa Ongo tata n'enawetchu Yesu Kristo. ⁴Yi watchanaa yeyine kwa byaa byetchu, ilyi atchukula mwa butambusi bw'ene myaka yibi, kwa kuhonda kwa Ongo tata wetchu. ⁵Era mwaye yi yilyi e buashe n'e bukuse e myaka n'e myaka! Amen! ⁶Nyisomerwe, kute mwa alukire kulyi ngokuno, kureka ola wa babalangiraa kwa lukoo lwa Kristo, mwa kukulyikira e mandji meyilyisa. ⁷Ata kwa kwa kuba n'e mandji meyilyisa, si kwa bushi kulyi e bandju bendjire babalyibusa, n'ekuhunda kualula e meyilyisa ma Kristo. ⁸Si kweyine, e mango tchubano, ilyi malaika w'omwo mbingu anga beyilyisa mandji meyilyisa, kulusha ilyi lureka amo tchwabeyilyisaa, atakirwe. ⁹Tchwababiraa bye e muhondo, kandji nyihubi re kubakengesa bye mwa kano kashangi: Ilyi e undji mundju angesha kubeyilyisa mandji meyilyi sa kureka amo mweyilyisibwaa atakirwe. ¹⁰Na batcha, ilyi bunguke bwa bandju bu nyihondire ilyi bwa Ongo? Ilyi nyihondjire ekusimisa e bandju? Nga nabaa wakusimisa e bandju, ndangabere mukosi wa Kristo. ¹¹Nyiba bilyire bye benyewetchu balume n'e bakasi, e meyilyisa nabeyilyisaa mata ma bandju. ¹²Kwa bushi nda maangilyiraa ilyi kumeyilyisi bwa na mundju, si kwa bibonekeresi bya Yesu Kristo. ¹³Kwa bushi Mwalolaa ilyi mwonvaa e mango marengaa, kute e kalamo kanyi kabaa butanzi mw'e dini ly'e Bayahudi, kute nyendee nalyibusa e kanisa ka Ongo kulusha e luero. ¹⁴Na kute nabaa nyihondore mwa meyilyisa m'e Bayahudi bako kashangi kanyi n'omo tchiwo tchanyi, nera kutchisesa busibu kukulyikira eby'ekutenga e mwa ba tata. ¹⁵Si kweyine, e mango bikasimisa ola wanyi hambolaa kutenga mwanda ya nyama, na yi wanyibalangiraa kwa lukoo lwaye. ¹⁶Yi wabonaa kulyi kubuya e kubihula e mwana waye kurengera nyono, ilyi nyimwiilyisa era mw'e bandju b'e lubaa, na batcha, ndabusaa mubilyi ilyi mikira. ¹⁷Na ndayaa e Yerusalemu e mwa bala babaa ndjumwa e muhondo sanyi, si nera kuya e Arabuni. Na, businda, nera kuhubira e Damaski. ¹⁸E nyuma sa myaka eshatchu, nera kuya e Yerusalemu kuya kubonana ne Kayafa, na nera

kwikala siku ekumi n'etanu e mwaye. ¹⁹Si nda bonaa ku yindji ndjumwa, nga ata Yakobo yeyine, mwenye wabo Enawetchu Yesu. ²⁰Mwebine nyibaandjikilyire, mulolae, e muhondo sa Ongo, ndekire bisha. ²¹Busina bwa nyuma nera kutenga e Yerusalemu, nera kuya e Siria n'e Kilikia. ²²Na, ndabaa nyimenyekene e busu bwanyi n'e makani sa m'e Buyahudi malyi mu Kristo; ²³Si bwonvaa mbanga bateta kwa: "Paulo, ola wendee watchulyibusa endjire eyilyisa e bwemere bula endee atchisesa kusheresha." ²⁴Amo ma kanisa mera kutonga Ongo kwa bushi nanyi.

Chapter 2

²Na byabaa e nyuma s'ebibonekeresi Ongo anyiwaa kwa nyiye e Yerusalemu. Nera kubabalyikira e mwasi wa Ongo, ola nendee neyilyisa e banya byaa, nera namubalyikira busibu e mwa bala byere kere, ilyi nda bilyitaa kandji ilyi kubilyita busha.³Si kweyine, Tito, yi wabaa alauma nanyi, na yi wabaa Muyunani, atemeraa tchiro ne hitcha kwishibwa. ⁴Nebye, kwa bushi ne benyewe tchu b'ebisha batchiyingisaa kw'ewe mwa kakatchi ketchu, ilyi beba e kubwookala kwetchu tchwete mu Yesu Kristo, mwa nyifindjo sabo sibi s'ekutchubika mwa bukobe. ⁵Tchiro netchu tchutaberesaa tchiro n'etchishangi tchiuma kutchi bika e masina mabwo, ilyi ekulyi kw'e mwasi mubuya wa Kristo, uba era mwetchu. ⁶Si kweyine bala bwoshi babaa b'e lukengwa kwa bete etchifumbi; (babaa balyi byoshi biuma e mwany; Ongo ata angilyira e busu bwa mwenye mundju); natetchire oko abwo babaa b'ekutchito nga batanyuhulyiraa kandju. ⁷Si kweyine, ilyi balola kwa neresibwe e mwasi mubuya emwe ba teshibwaa, nga Paulo emwe beshirwe. ⁸Kwa bushi oyo wayiraa Paulo kuba muanda w'ebeshi rwe, yi n'oyo wanyiyiraa muanda w'ebateshibwaa ilyi ebatalyi Bayahudi. ⁹Na ilyi bamenya e lukoo neresibwaa ne Ongo, Yakobo, ne Kefa, ne Yoana bu babaa bete e luke ngwa nga ngulyiro, bera kunyeresa tchuna Barnaba e kuboko kw'e buuma; ilyi tchubano tchu ya e mwe lubaa ilyi e batenere, nabo baye e mwe beshirwe. ¹⁰Bera kutchubira mwasi muuma weyine, w'ekukengera e bakene ilyi ebatatchialyire nanyi oyo mwasi nera kutchisesa busibu e kuuyira. ¹¹Si kweyine, ilyi Kyafa ayika e Antikia, nera kuyimana naye busu kwa busu, kwa bushi abaa ashingenene e butchindjibuke. ¹²Kwa bushi n'oko, e muhondo s'ekwisha bandju bauma bauma kutenga e mwa Yakobo, endee alya alauma n'e batemere ilyi b'e lubaa; na, e mango beshire, era kuhubira nyuma ilyi kutchubisha, era kutchibika e butambi, kwa bushi abaa abwoyire e beshirwe. ¹³Alauma naye, abo Bayahudi bera kutchialula, tchiro ne Barnaba naye era kuhonda kuya mwo obwo bunafiki bwabo, abo batabaa bemere. ¹⁴Kwa kulola kwa batendee baendea e kushingene ne kushimbana n'e mwasi w'ekulyi, nera kubira Kefa e muhondo sa bwoshi; "Nga woyo u ulyi Muyahudi, ulamire ngokula e batalyi Bayahudi, kwa bushi ne tchiye wendjire wasesa e batalyi Bayahudi kukulyikira e maanure m'e Bayahudi?"¹⁵Tchubano, tchulyi Bayahudi bakubutchibwa, si tchutalyi banya byaa alauma n'e batemere. ¹⁶Kunoko, kumenya kwa, ata kwa biyiro by'e maanure, ku mwenye mundju aandjilyirwe e kuna lyi, si kweyine kwa bwemere mu Yesu Kristo. Tchubano netchu tchwemere mu Yesu Kristo, ilyi tchubona e kuba bashingenene mu Kristo si ata kwa biyiro by'e maanure ma Musa, kwa bushi kutalyi mundju woshi ilyi mubilyi woshi ola uka bona kuba w'e kulyi kwa ndjira y'e maanure. ¹⁷Si kweyine, tchubeyine mwa kuhonda tchube b'ekulyi mu Yesu Kristo, nga netchu tchwaboneka naa kuba banya byaa, Kristo angabere mukulu w'e byaa? Nanga tchiro ne hitcha ! ¹⁸Kwa bushi, nga nyingahuba kwibaka ebye nahandaa, awola ilyi nyitchilosise nyeyine kuba eutashingenene. ¹⁹Kwa bushi, e ndonga s'e maanure ma Ongo kuna filyire e byaa, ilyi nyibonekana nyilamire e mwa Ongo. ²⁰Natchindjibusibwe alauma ne Kristo, si kweyine nyisene; na tchiro atatchilyi nyono nyi nyisene, si Kristo yi usene mwa nda sanyi; na batcha, e bulamu nyete mwa kakatchi k'e mubilyi, nyibwete mwa bwemere bw'e mwana wa Ongo, yi wanyisimaa era kutchana yeyine e kalamo kaye e ndonga sanyi. ²¹Ndakabulyire ilyi kualula e lukoo lwa Ongo, kwa bushi, nga ekulyi kwa Ongo kwende kwa bonekana kwa ndjira y'e maanure, ku kuteta Kristo afire busha.

Chapter 3

¹Mu Bagalatia mutete bwenge ! Nde wabaloyire, mwabo, mwabo mu Yesu Kristo abone kanaa e kanangana kwa meho menyu, kwa atchindjibwibwe? ²Nyihondjire nyimenye ono mwasi muuma e mwenyu: Ilyi kwa biyiro by'e maanure ku mwaangilyiraa muka mweru wa Ongu ilyi kwa kunva kurengera ilyi kutengene n'e bwemere? ³Kute mwabere bahwindja ilyi binganyi kulyi ngokuno? Enyuma s'e kutangira mwa kakatchi k'e mutchima, mwera muhonyire muyikilyisibwe ilyi mumalyire mwa mubilyi? ⁴Mwa yikilyirwe ilyi mwabwene mano malyibu ko makalyi malyi nga mano busha? Nga manalyi ma bushea e kunalyi. ⁵Batcha, oyo wende wabawa e muka n'ekuyira e bisomerene e kakatchi kenyu, ilyi, ende ayira ebyera kwa biyiro by'e maanure, ilyi kwa kunva kutengene n'e bwemere? ⁶Ngokula Abrahamu amwemeraa Ongu, era kuandjirwa ekunalyi. ⁷Mumenyererae kwa, bala bwoshi balyi b'e bwemere, abwola bu bana ba Abrahamu. ⁸Na e mandjiko, ngokula mabwona ilyi matetaa kutengera mira kwa Ongu aka andjira ekulyi e bandju b'e lubaa ilyi e batemere, kwa ndjira y'e bwemere, byeyilyisibwaa e mwa Abrahamu e mwasi mubuya kutengera mira, kuteta: " kurengera woyo, e milala yoshi ika yishibwa." ⁹Na batcha, abwo bwoshi balyi b'e bwemere, bende bayishibwa alauma ne Abrahamu yi wabaa w'e bwemere. ¹⁰Kwa bushi, abwo bwoshi balyi b'ebiyiro by'e maanure, balyi e masina m'etchitaki; kwa bushi byandjikirwe: "Atakirwe ola mundju woshi utakaba alyi mwe bira byoshi byandjikirwe mwa kakatchi k'etchitabu tch'e maanure ma Musa, anabiyire." ¹¹Kubinalyi, kwa kutalyi e mundju woshi ola unga andjirwa e kunalyi e muhondo sa Ongu mwa kaka tchi k'e maanure; kwa bushi e w'ekunalyi wanyi akalama kwa bwemere. ¹²N'e maanure mate shaa kwa bushi e maanure ma Musa mateshaa kwa ndjira y'e bwemere, si kweyine, ola wende wayira ebyera akalama kw'ebye. ¹³Kristo atchulamise ilyi atchutchungure kutenga mwa kutakirwa kw'e maanure, kwa bushi ayirwaa tchitaki kwa bushi netchu; kwa bushi byandjikirwe: "Atakirwe ola mundju woshi ukama nyikwa kwa tchimanyi ilyi kwa musalaba." ¹⁴Ongu etchisaa Kristo kwa musalaba, ilyi e miyisha ya Abrahamu, iyikira ebatalyi Bayahudi mwa kaka tchi ka Yesu Kristo, tchuala kutola ilyi kwangilyira muka mweru wa Ongu kwa ndjira y'e bwemere mu Kristo Yesu. ¹⁵Benyewetchu, (nyitetchire nga mwenye mundju). Tchiro lyingaba lyilyi eyano lya mwenye mundju, na batcha, e mango lyingaba lyera lyayiki lyire, kutalyi e mundju ola ungaala kulyialula. ¹⁶Batcha, etche tchiraane tchatetchibwaa e mwa Abrahamu n'oko tchibutchi tchaye. Kuteta kwa, e bana bawe, kuba nga balyi bengi; si kweyine kuba nga alyi muuma, kwa tchibutchi tchawe, yi ulyi Kristo. ¹⁷Etche nyitetchire tchi tchine, etchiraane tchatangaa kuyikilyisibwa ne Ongu, eyano yayiki lyiraa e nyuma sa myaka maama mane na makumi mahatchu, lyita tchialulaa, ilyi kusheresa etche tchiraane. ¹⁸Kwa bushi e mwimo ilyi ungaba kw'e yano, utatchilyi kwa tchiraane; si Ongu amwikilyisisaa Abrahamu kwa ndjira y'etchi raane. ¹⁹E maanure tchi tchera tchilyi tchiye? eyano lyaretechibwaa kwa bushi n'e mabi ilyi byaa, kuyika ilyi esha oyo mwana weresibwaa etche tchiraane; tchera kuyikilyisibwa kwa bukoresi bwa malaika kwa kuboko kw'e ndjumwa. ²⁰Na batcha, oyo ulyi ndjumwa atalyi ndjumwa kwa bushi na muuma; si Ongu alyi muuma. ²¹Na kwa bushi n'oko, e maanure matabonekana n'e tchiraane tcha Ongu? Nanga ! Kwa bushi, nga kungabonekene eyano lyingaala kulamya, na batcha e kunalyi kungabonekene kw'e yano. ²²Si kweyine, e mandjiko mabihwekire byoshi e masina s'e misi y'e byaa, ilyi abwo bwoshi bemere baala ekubona etche tchiraane kwa bwemere bwa Yesu Kristo. ²³Si kweyine, e muhondo s'e kwisha obwo bwemere, twabaa tchulyi e masina m'e mano, tchwabaa tchuhwekirwe kuyika ilyi bwesha obwo bwemere bwabonekeresibwaa. ²⁴Na batcha, e maanure mera malyi buhondosi kureta era Kristo alyi, ilyi tchuala e kuandjirwa ekunalyi kwa bweme re. ²⁵Si kweyine, tchiro angaba e bwemere bweshire, tchutatchilyi e masina m'ekwekibwa. ²⁶Kwa bushi mubwoshi mwera mulyi bana ba Ongu kwa ndjira y'e bwemere mwa kakatchi ka Kristo Yesu. ²⁷Kwa bushi mwabo muboshi mwabatisibwe mu Kristo mwera mwimbere Kristo. ²⁸Kutatchi lyi Muyunani ilyi Muyahudi. Kutalyi mukobe ilyi eubookere. Kutalyi mulume ilyi mukasi. Kwa bushi mubwoshi mwera mulyi mundju muuma mwa kakatchi ka Kristo Yesu. ²⁹Na nga mwabwo mwera mulyi bandju ba Kristo, batcha, mwera mulyi tchibutchi tcha Abrahamu, na ebakema e kulyingemene mw'etche tchiraane.

Chapter 4

¹Si kweyine, nyitetchire kwa eukema, e mango mwoshi atchilyi mwana, atete lubero n'e mukobe, tchiro angaba yi ena byoshi. ²Si kweyine, atchilyi e masina m'e balanzi, kuyikilyira etchishangi tchalanyisibwaa n'eshe. ³Kunoko netchu, e mango tchwabaa tchutchi lyi bana, tchwendee tchwakoresibwa ngoko e kuhonda kw'e butala kulyi. ⁴Na kuyika ekuyiki lyira kw'etchishangi, Ongo era kutchuma e mwana waye Yesu wabutchibwaa n'e mukasi, era kubutchwa e masina m'e mano. ⁵Ilyi aaala eku tchungula bala bwoshi babaa e masina m'e mano, ilyi netchu tchual'ekuba bana. ⁶Na kwa bushi mwabo mwera mulyi bana, Ongo era kutchuma e muka w'e mwana waye mwa mitchima yenyu, yi wende walyira, Aba, ku kuteta Tata. ⁷Nga kubilyi batcha, woyo utatchi lyi mukobe, si wera ulyi mwana; nanga wera ulyi mwana wa Ongo, wera ulyi mwana wa mwimwo wa Ongo. ⁸Si kweyine mwako kashangi, kwa bushi muta menyaa Ongo, mwera kukorera abwo e kulyi batalyi ba ongo. ⁹Si ilyi mwaba mwera mumenyire Ongo, ilyi busibu kumenyekana ne Ongo, kwa bushi ne tchiye kandji e kuhubilyira e meyilyisa matanzi matalyngemene, mandaalyi rwe, amwo mwera mwahonda kandji kukorera? ¹⁰Mwende mwakulyikira e siku, n'e myesi, n'e bishangi n'e myaka. ¹¹Nyibwobayilyire, kwa nyi ngesha kuba natchilyibusise busha e ndonga senyu. ¹²Benye wetchu, nyibemire, mube nga nyono (ilyi ngokuno nyilyi), kwa bushi nanyi nyilyi nga mwabo. Mutanyitetembaaa ku mwasi woshi woshi. ¹³Si kweyine, mumenyire kwa nabeyilyisaa e mwasi mubuya butanzi kwa bushi n'e butambukare bw'e mubilyi. ¹⁴N'etangulo lyabayikiraa mwa kakatchi k'e mubilyi wanyi, muta lyibengaa ilyi kulyilayira; si mwera kunyangilyira nga malayika wa Ongo, nga Kristo Yesu. ¹⁵Ngayi kwera kulyi oko kutchibona nga mulyi b'e rayi? Kwa bushi nyibaamilyisise kwa, nga binga alyikana, munga kulyire e meho menyu, munyerese mwo. ¹⁶Ilyi nyera nyilyi muhomba nyi wenyu kwa bushi nyiba bilyire e kulyi? ¹⁷Abwola bete e mbusha nenyu, si kweyine ata kwa ndjira yibuya, si bahondjire e kubahwekera e mbuwa, ilyi nenyu mubabonera e mbusha. ¹⁸Nakwo kulyi kubuya e kubwonerwa e mbusha e siku soshi kwa mwasi mubuya, si ata ekashangi ka nyono nyilyi alauma nenyu mbanga. ¹⁹Bana banyi, mwabo munyibwonerere e malu mwa kandji kuyika Kristo ahube kuremwa buyaya mwanda senyu.

²¹Munyibirae, mwabwo mu mwahond'e kuba e masina m'e mano, kute! Mutonvaa e maanure? ²²Kwa bushi byandjikirwe, kwa Abrahamu abaa ete bana babilyi, muuma ku mukaye w'ekulyi, n'eundji kwa mukasi muenyi.

²³Si kweyine oyo mwana w'e mukasi muenyi, abutchibwaa kwa mubilyi, si e mwana wa mukaye w'e kulyi abutchi bwaa kwa tchiraane. ²⁴Eye myasi yende yatetchibwa kwa muanyi; kwa bushi kwabwo ku kulyi nga biraane bibilyi, tchiraane tchiuma kutenga kwa ndjulungu ilyi muruko w'e Sinai, tchiraane tchende tchabuta kwa bukobe, tchi tchilyi tchekukoresibwa. ²⁵Kwa bushi e kukoresibwa ku kulyi nga muruko ilyi ndjulungu y'e Sinai kutenga e Arabuni, ushushanyi sibwe ne Yerusalemu ya kulwarero; kwa bushi ende akola alauma n'e bana. ²⁶Si kweyine, Yerusalemu w'e ndonga alyi w'e kunalyi, naye yi ulyi nyama wetchu tchubano. ²⁷Kwa bushi byandjikirwe, Ushaaluke, woyo u ulyi ngumba, u utabutaa; Wirus'e murenge, Ulyire, woyo u utonvaa e malumwa; Kwa bushi e bana baye oyo warekirwe balyi banene, Kulusha e bana bw'oyo w'ete mulume. ²⁸Kwa batcha, benye wetchu, nga Isaka, tchubano tchulyi bana b'e tchiraane. ²⁹Si kweyine, nga ese siku oyo wabutchibwaa kwa mubilyi, amulyibusaa oyo wabutchibwaa kwa mutchima, kubilyi kuyika batcha. ³⁰Si kute e mandjiko matetchire? "Ukoroka nye e mwana w'e mukasi muenyi alauma n'e mwana waye, kwa bushi e mwana w'e muenyi ilyi mukosi atangaala kwima alauma n'e mwana w'e mukasi w'e kunalyi. ³¹Mu mango, benye wetchu, tchubano tchutalyi bana b'e mukasi muenyi ilyi mukosi, si tchulyi bana bw'oyo mukasi w'e kunalyi.

Chapter 5

¹Mwa kakatchi kw'oko kuba bana b'e mukasi w'ekunalyi, ku Kristo atchuyilyire kuba tchubooke re, e ndonga soko mwimange, ilyi mutatchihubaa kusimbwa kandji n'e misi y'e musimu ilyi y'e buko be. ²Lolaa, nyono Paulo nyiba bilyire batcha, mukeshibwa, Kristo ata batabala ku mwasi woshi. ³Kandji nyihubire kuamilyisisa ngasi mundju ola w'eshirwe, oko bimwemire e kuyikilyisa e mano mwoshi. ⁴Mwera muberulwe ne Kristo, mwabo mu muhondjire e kuandjirwa e kunalyi kwa maanure, mwera mukumbaere n'ekutenga mwa kuba n'e lukoo. ⁵Kwa bushi tchubano kwa muka mweru wa Ongo, tchutchumbikisise e bulangalyire bw'e kunalyi kwa ndjira y'e bwemere. ⁶Kwa bushi mwa kakatchi ka Kristo Yesu ekwishibwa kutashingenene mwasi, ilyi ekut'eshibwa, si e bwemere bwakola e mulyimwo kwa masimane. ⁷Mwende mwaenda lubiro kubuya, nde yi wabala yilyire mutatchikengaa e kunalyi? ⁸E kulayilyi rwa kulyi ngoko kutatengire e mw'ola wababalangi raa mwabo. ⁹E kuamba (kw'e bilyo) kueke, kwende kwa amya etchitore tchoshi. ¹⁰Nyete e mulangalyi ro e mwenyu mwa kakatchi k'enawetchu, kwa mutabe na sindji sindji nyifindjo. Si kweyine ola wendjire wabatambukasa, anga angilyira e butchindjibuke bwaye yeyine, ngoko bunalyi bwoshi. ¹¹Nanyi, benye wetchu, nga nendjire neyilyisa e mwasi w'ekwishibwa, kwa bushi netchiye nyitchilyi nalyibusibwa? Aola e tchanzo tch'e musalaba tchera tchialulwe ! ¹²Kubinaly, abo bendjire bababika mw'e karinda, banga tchilayire e mitchima yabo beyine. ¹³Benye wetchu, mwabo mu mwabalangirwe ilyi muala kuba babwookere, si e kubwookala kwe nyu kutabaa kwa kuhonda kukulyikira e mubilyi, si mukorerane kwa masimane. ¹⁴Kwa bushi, e mano mwoshi mayikilyire mwa kakatchi ka mwasi muuma, n'oyo mwasi yi yono: "Umusime mwenye wenyu ngokula utchisima weyine." ¹⁵Si kweyine mukalumuna n'e kulyana, mulolae, mungesha kubabasanya. ¹⁶Na batcha, nyitetchire, mwendae kwa mubi lyi kwa bushi mutanga ala ekuyikilyisa e nyifindjo soshi s'e mubilyi. ¹⁷Kwa bushi e mubilyi ende ahonda ayimane n'e mutchima, n'e mutchima nao uhondjire uyimane n'e mubilyi; kwa bushi n'oko bine bibilyi byende byayimana, tchiro mutanga ala ekuyira ebye muhondjire. ¹⁸Si kweyine, muka longolanyibwa ne muka mweru wa Ongo, mutatchi lyi e masina s'e mano. ¹⁹Kunoko, e biyiro by'e mubilyi bimyekene, nabye bi bibine: e buhungu, esinga, e bulalya, ²⁰emeyilyisa m'ekutchikumba e shushanyo, e buhunzi, e buhombanyi, e malwa, e bute, e mufula, e kubangana, e lwayo, ²¹e husuda, e bulalu, e kwiuta kulush'eluero, n'e bindji bishushene n'ebye, mwa kakatchi k'ebye, nyibabilyire e muhondo, ngoko nabaa natangire kubabira, oko e bandju bende bayira e bilyi ng'ebye, batakayika mwa bwami bwa Ongo. ²²Si kweyine e bifuma by'e mutchima buliyi busime, e bushaalu, e bwolo, e kubabalyira, e mutchima utchere, e bwondjo, e bwemerese, ²³e burembu, e luero; e ndonga s'e myasi ilyi ng'eye kutalyi e butchindjibuke. ²⁴Na bala balyi ba Kristo Yesu bera bamanyikire ilyi kwita e mubilyi alauma n'e ndanya saye sibi n'e nyifindjo saye. ²⁵Tchukalama kwa mutchima, na tchuna endae kwa mutchima. ²⁶Tchuta tchitongaa busha, tchuka kunzanya n'e kubabasanya.

Chapter 6

¹Benye wetchu, ilyi e mundju anga ayisibwa mwa bubi bwoshi, mwabo mu mulyi b'e mutchima mualule oyo mundju uliyi ngoyo kwa mutchima w'e burembu, ube mwa kutchanza e mutchima wawe, ungesha kutangulwa weyine. ²Mube bakutaba lana ilyi kwekerana e misiwo na ekuyikilyisa kulyi ngoko e mano ma Kristo. ³Kwa bushi ilyi e mundju angalola nga alyi kandju, naye atalyi kandju, atchitebire e mutchima waye yeyine. ⁴Si kweyine ngasi mundju atangu le e mukolo waye yeyine, ilyi abona e kuba n'e kutchitonga mwa kakatchi k'e mutchima waye yeyine, si atabaa kutchitonga kwa bandji bandju. ⁵Kwa bushi ngasi mundju ak'eka e tchitchu ilyi e musiwo waye yeyine. ⁶Eweyilyisibwa abe lushangi ilyi abe alauma n'e mwiwilyisa waye mwa kakatchi ka byoshi ebye ayira. ⁷Mutatebibwaa, Ongo atayilyirwa e lupalyi; kwa bushi ngasi kandju kala e mundju ayi ngire ku akana umbula. ⁸Kwa bushi ola woshi ukayinga kwa mubilyi waye, na mwa kakatchi kw'oyo mubilyi waye, akaumbula e busheresi. Si ola ukayinga kwa mutchima, mwa kakatchi k'e mutchima akaumbula ekalamwo k'e siku soshi. ⁹Kandji tchutatamaa mwa kukola ilyi ekuyira e bibuya; kwa bushi tchukaumbula kwa kashangi katerene, nga tchut'olyire e mutchima. ¹⁰Kwa bushi n'oko, ngoko tchungabona e andju, tchubayi lyire e mabuya e bandju bwoshi, busese bala bw'omwo nyumba y'e bwemere. ¹¹Muloreresa, kute bilyi bibuya ilyi bilyi bya bulayilyire ku nyibaandjikilyire kwa kuboko kwanyi nyeyine! ¹²Bala bwoshi bende bahonda kubo nekana babuya kwa byerekere e mubilyi, bu bende babasesa e kwishibwa, ilyi batabonekanaa balyi busibwe n'e musalaba wa Kristo, ukola mbanga ku kwende kwa beka. ¹³Kwa bushi tchiro nabwo beyine abwo b'eshirwe, batakengire e mano ma Ongo, si bahondjire nenyu mwishibwe ilyi babona e kutchisimisa mwa mibilyi yenyu. ¹⁴Si kweyine nyono, nanga, ndabwene e kutchisimisa kwa kandju kwoshi kwoshi nga ata kwa musalaba w'enawetchu Yesu Kristo, kwa bushi, kwa kurengera oyo musalaba kw'e butala bwoshi bwera butchindjibusbwe e mwanyi, nanyi e mw'e butala. ¹⁵Kwa bushi e kwishibwa kata kandju, ilyi e kut'eshibwa nakwo kata kandju, si ekulyi kubuya kuba tchiremwa tchiyaya. ¹⁶Na bala bwoshi bakabonekana balyi mwa luenzi lubuya lulyi ng'olo, e bwolo n'e bwondjo n'e miyisha bibe e mw'e b'e Israeli ba Ongo. ¹⁷Kutengera batcha, kutengera kulwarero e mundju woshi atanyilyibusa; kwa nekire mwa mubilyi wanyi e tchiloreresi tcha Yesu. ¹⁸Benye wetchu, e lukoo lw'enawetchu Yesu Kristo lube alauma n'e mutchima yenyu. Amina!

Ephesians

Chapter 1

¹Paulo, ndjumwa ya Yesu Kristo, kwa kuhonda kwa Ongo; era mw'ebatchesibwa balyi e[Efeso] bamwemere Kristo Yesu. ²E lukoo lube era mwenyu n'e bwolo kutenga e mwa Ongo tata wetchu n'era mw'enawetchu Yesu Kristo. ³Akusibwa Ongo, eshe w'enawetchu Yesu Kristo, yi watchugishaa kwa migisho yoshi y'e mu tchima, mwa kakatchi k'e butala bw'e mutchima, mwanda sa Kristo. ⁴Ngoko amuhombolaa e muhondo s'ekubikwa e bibandja by'e butala, ilyi tchuba batchesibwa, bandju batete butchindjibu se e muhondo saye mwa masimane. ⁵Kwa bushi yi watangiraa kutchuhola, ilyi tchuyirwa bana baye kwa ndjira ya Yesu Kristo, ngokula e kuhonda kw'ekusima kwaye. ⁶Na batcha, butongibwe obwo bukuse bw'elukoo lwaye, olo lukoo atchweresise mwa kakatchi k'oyo musimwa waye. ⁷Mwoyo yi noyo, kwa mikira yaye, mu tchwete e butchunguke bwetchu, e kubabalyirwa kw'e byaa ngoko e bwingi ilyi bunene bw'e lukoo lwaye. ⁸Naye era kutchuyilyira olo lukoo lunene mwa kaka tchi k'e bwenge n'ekumenya. ⁹Na ilyi aba era atchumenyesaa ewe ly'e masi mane maye, ngoko e bwolo bwaye bunalyi, obwo akunganyaa mu yeyine. ¹⁰Ku kureta, e buashe bw'ekashangi kalyingemene, kaka bika byoshi alauma mwa kakatchi ka Kristo, e bindju by'omo mbingu n'e b'omo butala. Na mwoyo yi n'oyo. ¹¹Na mwanda saye mu tchuboshi tchwayi lyirwe mwimo, na batcha tchwera tchuhomborwe kutengera mira mira, ngoko yeyine ahondaa, yi we nde wayira byoshi kwa lwango lw'e masme maye. ¹²Na netchu, muye tchuale kuba mutongo w'e bukuse bwaye, tchu tchwatangiraa kumubikira Kristo e mulangalyiro wetchu. ¹³Nenyu mw'oyo yi noyo, mwera munvire e mwasi w'e kunalyi, e myasi yibuya y'e butchungu ke bwenyu, na kandji mwera mumwere, n'ekubi kwa kw'e kamenyereso kwa muka mweru waye w'etchiraane tchitchere. ¹⁴Yi uliyi lwembo lw'e mwimo wetchu, ilyi areta e butchunguke bw'e kwi ma kwaye, kwa mutongo w'e bukuse bwaye. ¹⁵Kwa bushi n'oko, nyono nanyi, kutengera nonva e myasi y'ebwemere bwenyu mwa kakatchi k'enawetchu Yesu, n'e masimane menyu era mw'e batchesibwa bwoshi; ¹⁶ndarekir'ekwana e mu tongo e ndonga senyu; na nendjire nabakengera kwa memi manyi. ¹⁷Ongo w'enawetchu Yesu Kristo, tata w'e bua she, aberese e mutchima w'ebwenge na w'ebibo nekeresi mwa kumumenya; ¹⁸e meho m'emi tchima yenyu mabikwe mw'e bulangare, ilyi mumenya e mulangalyiro w'ekubalangira kwaye kute uliyi, n'e buare bw'e buashe bw'e bukuse bw'e mwimo waye mwa batchesibwa kute

bulyi.¹⁹N'e bubuya bw'e bukulu bw'e buashe bwaye mwa nda setchu, tchu tchwemere kute bulyi; ngoko e mikoresi y'e misi y'e buashe bwaye;²⁰ebye akolaa mu Kristo ilyi amufula mwa bafu, era kumubika mwa kuboko kwaye kw'e kulyo mwa butala bw'e mutchima;²¹era ndonga busibu kulusha e mami mwoshi, n'e buashe, n'e misi, n'e bukulu, na ngasi e sina lyatetchirwe, tchiro ata mwo buno butala bweyine, si m'omo obwo hunge sha.²²Era kubika e bindju byoshi e masina s'e maulu maye, era kumubika abe etchwe e ndonga as byoshi kwa bushi ne kanisa; na ako kanisa;²³U ulyi mubilyi waye, kutchesibwa kwaye, oyo utchere mwa kakatchi ka byoshi na ku byoshi.

Chapter 2

¹Nenyu mwa baa bafire kwa bushi n'e mabi, n'e byaa byenyu; ²ebye mwayiraa mira mira kwa kukulyikira e bilyi byo buno butala, na e kumuku lyikira e mwami w'e buashe bw'e mbusi, oyo mutchima mubi wende wayira e mukolo busibu mwa bana b'e bubi; ³abola, bu mira mira, tchu boshi netchu tchwaenda alauma nabo, mwa nyifi ndjo sibi s'e mibilyi yetchu, e mango tchwende tchwayikilyisa e kuhonda kw'e mubilyi, tchwera kuba nga bana ba bute ngoko nabo balyi. ⁴Si kweyine Ongo, kwa bushi alyi mwingi w'e mababalyire, kwa masimane maye manene atchusimaa; ⁵tchiro amo mango tchwabaa ba fu kwa bushi n'e mabi metchu; era kutchufula ala uma ne Kristo; ku kuteta: Tchwatchukire kwa lukoo, kwa ndjira y'e bwemere. ⁶Era kutchufula alauma naye, era kutchwikasa alauma naye mwa butala bw'e mutchima, mwa kakatchi ka Kristo Yesu; ⁷ilyi mwamo mango mesha, ayikilyise e bwingi ilyi bunene bw'e lukoo lwaye burengire e tchirenga kwa bubuya bwaye e mwetchu tchuba no mu Kristo Yesu. ⁸Kwa bushi tchwatchungukire kwa lukoo kwa ndjira y'e bwemere, okola kutatenganaa n'e bulamu bwenyu, lulyi lwembo lwa Ongo. ⁹Ata kwa biyiro, ilyi kutabaa e mundju woshi ola unga tchikusa ilyi kutchitonga; ¹⁰kwa bushi tchulyi mukolo waye, tchwaremirwe mwa kakatchi ka Kristo Yesu, ilyi tchukola e biyiro bibuya, bi biyiro kutengera mira Ongo abibikunganyaa ilyi tchuenda mubye. ¹¹Kwa bushi n'ebye, mukengere kwa e mango ma mira nenyu, mu mulyi bandju b'e lubaa kwa ndjira y'e mubilyi, mu mwendee mwa balangirwa bateshibwaa, bendee babalangirwa beshirwe, ku kwishibwa kw'e mubilyi kwa yilyikanaa n'e mabo ko; ¹²mumenye oko amo mango mutabaa mwete Kristo, mwera kuberukana n'e mulala w'e Israeli, baenyi batabaa betche tchiraane. Mutabaa mwete mulangalyiro, mutanabaa mwete Ongo mwa butala. ¹³Si kweyine batcha, mwa kakatchi ka Kristo Yesu, mwabo mu mwabaa mulyi bure, mwera mulyi ofi kwa mikira ya Kristo. ¹⁴Kwa bushi yi ulyi bwolo bwetchu, yi watchuyiraa tchuboshi tchwabaa tchulyi babilyi kuba muuma, era kuhanda e tchitchumba tch'e kakatchi tchabaa tchitchulyikanusise. ¹⁵Naye ilyi aba era akulaa obwo buhombanyi kwa mubilyi waye; yi ulyi mwaso w'eyano ly'e maanure; ilyi ayira abo babilyi kuba mundju muyaya muuma mwa nda saye, era kureta e bwolo. ¹⁶Era kuba buanyanya abo babilyi ne Ongo mwa kakatchi k'e mubilyi muuma, kwa ndjira y'etchimanyi (ilyi musalaba), ilyi aba era etaa obwo buhombanyi kwa ndjira y'e musala ba. ¹⁷Era kwisha era kwiya e bwolo era mwenyu muboshi mwabaa bure, n'e bwolo era mwa bala bwoshi babaa balyi ofi. ¹⁸Kwa bushi, kurenge ra kuye ku tchubwoshi tchwabwen'e ndjira y'e kuyi ka ofi ne Ongo tata mwa kakatchi k'e mutchima muuma. ¹⁹Na batcha, kutengera kulwarero, mwabo mutatchilyi baenyi ilyi barenga ndjira, si mwabo mwera mulyi bauma alauma n'e batchesibwa, ba ndju bwomo nyumba ya Ongo. ²⁰Mwera mwi bakirwe kwa bibandja by'e ndjumwa n'e barebi, ne Kristo Yesu yeyine yi ulyi e koyi lyinene ly'emusike (ly'etchitchumba). ²¹Muye, e mwibako waye woshi wimangire, n'ekwikala e kushinganene, ilyi lyiba kanisa katcheremwa kakatchi k'enawetchu. ²²Mwa kakatchi kaye mu mwabo nenyu mwibakirwe alauma ilyi andju Ongo akaala mwo mwa kakatchi k'e mutchima.

Chapter 3

¹Kwa bushi n'oko, nyono Paulo, nyilyi muhwekwa wa Kristo Yesu era mwenyu mu mutemere. ²Tchiro, nga mwonvaa kute lulyi lungana e lukoo lwa Ongo, olo neresibwe e ndo nga senyu. ³Kulyi kwa bibonekeresi ku neresibwe kuno kumenya lyin'ewe, endonga salye nandjikire ene myasi yieke. ⁴Mwa kuyisoma, mwanamenya e bwenge bwa nyete kw'ewe lya Kristo. ⁵Biterekibwa kwa bana b'ebandju mwa bindji bibu tchi, ngoko byerekibwa batcha ku muka mweru emwe baanda n'ebarebi ba Kristo babalangirwaa kukorera Ongo. ⁶Ely'ewe, lyilyitchumire e bapagani nabo baba b'ekwima, e mwimo wa Ongo, na bera balyi ba mubilyi muuma, na bera balyi lushangi kw'etche tchiraane tchiuma mu Yesu Kristo kwa mwasi mubuya. ⁷Endonga s'oyo mwasi yi nayirwaa kwo mukulu kwa buashe bw'elukoo lwa Ongo, olo neresibwaa kurengera e misi ilyi buashe bwaye. ⁸Nyono, nyi nyilyi muke kwa batchesibwa bwoshi, luno lukoo neresibwaa lwo ilyi nyishamba la e mwe bapagani e buare butangamenyekana bwa Kristo. ⁹Na ilyi nyibika mwa bulangare lyin'ewe lya Ongo lyabaa lyibishirwe, mw'ebye bishangi byoshi mu Ongo yi waremaa e bindju byoshi. ¹⁰Ilyi ebutambusi bwoshi n'ebukulu bw'e andju atchere mwa mbingu bamenye kulwarero kurenge ra e kanisa e bwenge butangawa bwa Ongo. ¹¹Ngoko e tchiraane tc'e siku soshi tchabikibwaa e kuyikilyisibwa ne Yesu Kristo e nawetchu. ¹²Muye mu tchwete, mwa bwemere muye, e buache bw'ekumusheerera Ongo n'emulangalyiro. ¹³Na batcha, nyibemire mutaesaa e misi e ndonga s'emalyibuko manyi kwa bushi nenyu; oko kulyibuka kwanyi yi ngulu yenyu. ¹⁴Kwa bushi n'ebye, nyikomire e mafi e muhondo sa tata Ongo. ¹⁵Muye mu ngasi mulala u kulyire e sina yaye era mbingu n'omwo butala. ¹⁶Ilyi aberesa, kurengera e buare bw'engulu yaye, babona ekusera busibu kwa muka mweru waye mwa mundju w'omo nda. ¹⁷Ilyi Kristo ekala mwa mitchima yenyu kwa bwemere; ilyi muba mwete e misi n'ekusera mwa masimane. ¹⁸Ilyi muala e kumenya alauma n'ebandji batchesibwa, kute buliyi bungana; e bunene, e bure, e bwofi; ¹⁹e busime bwa Kristo, burengire ilyi butchirukire e bwenge bwo shi, ilyi mwihusibwa n'ebuashe bwoshi bwa Ongo. ²⁰Na batcha, era mwola ungayira, kwa buashe bwakola mu tchubano, kwa kutangayika e businda e ndonga s'ebye tchwende tchwem,. ²¹Era mwaye yibe e ngulu mwa kanisa na mu Yesu Kristo, mwa birongo byoshi, kwa myaka n'e myaka! Amen!.

Chapter 4

¹Na batcha, nyibemire nyono nyilyi muhweke mwa kakatchi k'enawetchu Yesu, kwa mube ba kuenda e kushingenene mwa kubalangirwa kwe nyu mwa balangilyirwaa. ²Kwa bulonvu bwo shi ne burembu, mwa kubabalyira, mube ba kuta balana mwa kusimana. ³Mube ba kutchisesa mwa kuba n'ebuuma n'ekuba alauma mwa bwolo. ⁴Kulyi mubilyi muuma na muka wa Ongo muuma, ngoko mwanabalangirwaa mwa mulanga lyiro muuma na bwemerese buuma. ⁵Kulyi ena wetchu muuma, bwemere buuma, na bubatiso buuma. ⁶Ongo muuma na y'eshe wa boshi. Yi uliyi endonga sa byoshi, na mwa kakatchi ka byoshi, na mu byoshi. ⁷Ongo mwa bubuya bwaye, eresise ngasi muu ma wetchu e lukoo kwa kuhonda kwa Kristo. ⁸Tchi tchitchumire byandjikirwe: Ilyi eruka endonga, era kuboola e bahweke. Na erakweresa benye mundju e nyembo. ⁹Na kukuteta kute, ono mwasi; Erukaa endonga, nga kutalyi kuteta kwa andaalaa e masi na busibu m'etchitaka? ¹⁰Oyo wandaalaa, yi n'oyo w'erukaa e ndonga s'embingu soshi, ilyi ehu sa ngasi katchu. ¹¹Na era kuyira bauma kuba ndjumwa, e bandji kuba barebi, e bandji kuba beyilyisa, e bandji kuba bemangisi na bakulukulu. ¹²Kwa kuhonda aba yikilyise e batchesibwabaye, ilyi e mukolo w'ewe lya Ongo uyikilyira n'emubilyi wa Kristo wibakwe. ¹³Na kuyika tchuboshi tchuyikilyira e buuma mwa bwemere, na ilyi tchuala ekumenyerera e mwana wa Ongo, oko aliyi mundju ushingenene, tchiro n'ekuyika kwa lueru lw'e tchifumbi tch'ekuyi kilyisibwa kwa Kristo. ¹⁴Ilyi tchutatchibaa bana batoto, b'ekukabulwa ene n'ene, n'ekwekibwa ne mbusi ya ngasi bwemere, kwa nyifindjo sibi ilyi kutebibwa ne bandju, kwa bubi bwabo, ilyi kukulyikira e ndjira sabo s'ebutebanyi. ¹⁵Si, tchwiilyise ekunalyi mwa kakatchi k'e busime, na ilyi tchukula n'ekuyiki lyira mwa kakatchi kaye, yi uliyi etchwé, Kristo.

¹⁷Na btcha, lolaa tchiye nyitetchire na tchiye nyemire mw'enawetchu, kwa mutatchiendaa nga batemere ilyi bapagani, bu bende baenda ngoko e ndanya sabo sibabilyire. ¹⁸Bete endanya silyi mw'emwisimya. Balyi burerere n'ekalamwo ka Ongo, kwa bushi n'ebuwindja bubalyi mwo, na e busibu bw'emitchima yabo. ¹⁹Na mwa kuba bateresise e mbusha y'emwasi wa Ongo, bera ku tchibika mwa bubi, ilyi baala ekuyira ngasi bubi mwa kutchifindja e bitashinganene. ²⁰Si mwabo, ata batcha ku mweyilyisibwaa Kristo. ²¹Nga mwamunvaa, na ekushimbana n'ekunalyi kulyi mu Yesu, muye mu mweyilyisibwe ekutchikula kw'ebubi bwoshi. ²²Mutenze, kushimbana n'ekalamwo kenya katanzi, e mundju wa mira, usherere kwa kukulyiikira e nyifindjo sibi s'ekutebibwa. ²³Ilyi muba bayaya mwa mieranya y'enyifindjo senyu. ²⁴Na mwimbale e mundju muyaya, u bumbirwe ne Ongo kwa kulyi kwaye. Na ekutche sibwa kushingenene mwa masimane ma Ongo. ²⁵Na batcha, mutchanze kwa bisha byoshi, na ngasi muuma wenyu atete e bishingenene era mwa mulyikabo; kwa bushi mu Ongo tata tchubo shi tchulyi bitera, tchiuma kwa tchindji. ²⁶Ilyi mungaba n'e bute; mutayiraa e tchaa; e suba yita andaalaa mutchilyi n'obo bute. ²⁷Na mutere saa e muhombanyi e nyira. ²⁸Ola wendee weba, ata tchibaa; si atchisesa ayire e mukolo, ayire kwa maboko maye e bibuya, ilyi abona tchiye angeresa ola uliyi mwa kutchifi ndja ilyi kutchanyira. ²⁹Mwa bunu bwenyu mutatengaa ngasi mwasi mubi utashingenene, si, ngasi mwasi muubya, ushingenene na wekureta e bwolo era mwa ngasi wa munva. ³⁰Na muta muayisaa muka mweru wa Ongo, bushi kuye ku mwabikirwe kw'etchimereso kuyika e lusiku lw'e kwisha kwaye. ³¹E malumwa mwoshi, n'ebutchindjibuse, n'e bute, n'elwayo, n'e ngambo bitonvikanaa era mwe nyu; alauma na ngasi lubero lwa bubi.

³²Na mube babuya ilyi bakushishilyisanya bauma kwa bandji, bandju ba bwondjo, mube ba kubabalyira na ngoko Ongo naye mu Kristo aba babalyire.

Chapter 5

¹Na batcha, mwere mwaba bashushire Ongo, nga bana bsmwa. ²Na mube bakuenda mwa kusimana; ngoko Kristo naye abasimaa mwabo, na yi watchanaa yeyine era tchulyi, kuteng'e mwa Ongo nga nderekero yekunalyi. ³E buhungu butamaanyibwaa era mwenyu, ilyi ngasi e singa lyoshi ly'ekutchifindja, ngoko bishingenene e mwe batchesibwa ba Ongo. ⁴Ilyi myasi y'ehonyi, ilyi myasi y'ekubenga, ilyi bwaka; ebye bitasimise byoshi; si kweyine mube bandju ba kwan'e mutongo era mwa Ongo. ⁵Kwa bushi, mumenye kubuya, kwa e muhungu woshi, ilyi mundju w'e singa, ilyi w'enyifindjo sibi, yi wekutchimba e shushanyo, ola ukaba n'emwimo mwa bwami bwa Krist ne Ongo. ⁶Emundju wo shi atabatebaa n'e myasi yaye yibi yitashingenene; kwa bushi a ndonga seye myasi itashingenene, kw'e bute bwa Ongo bwende bweshira e bana b'e busheresi. ⁷Batcha, mutakulyikiranaa nabo. ⁸Kwa bushi, e mango ma mira mwa baa mwisi mya, na batcha, mwera mulyi bulangare mw'ena wetchu. Mwere mwaenda nga bana ba bulangare. ⁹Kwa bushi, e maree m'e bulangare malyi mwa kakatchi k'e bubuya bwoshi, n'ekulyi. ¹⁰Mulore rese tchiye tchishingenene e mw'enawetchu. ¹¹Na mutabaa lushangi n'ebiyiro bita by'ekubuta, by'e mwisimya, si mubikaliyire. ¹²Kwa bushi, silyi honyi e kushambala ebye bendjire bayira kw'ewe. ¹³Kwa bushi, byoshi bilayisibwe, byende bya bonekana mwa bulangare, kwa bushi bira byoshi byende bya bonekana bulyi bulangare. ¹⁴Na kwa bushi n'oko ku bitetchirwe: Suka, woyo u wasi ndaana, ufuke mwa bafu, ne Kristo anga kulomeke ra. ¹⁵Na batcha, muloreresae kute mwendjire mwaenda. Ata nga bandju batete bwenge, si nga bet'e bwenge; ¹⁶mube bandju bakulwira e kashangi kwa bushi mano mango tchulyi mwo, malyi ma byaa. ¹⁷Na kwa bushi n'oko, muta tchibaa bawindja, si mumenyerere tchiye tchilyi kuhonda kw'enawetchu Yesu. ¹⁸Kandji, mutabaa ba kulaluka n'emafu; mu mulyi e bubi (e buhungu), si mwihusibwe muka; ¹⁹mube bakuanyira kwa nanga, ne nyimbo s'e mutchima, na batcha mube ba kwimba n'ekushaa lukira enawetchu mwa mitchima yenyu.; ²⁰n'ekumutonga Ongo tata e siku soshi, ku byoshi, mwa kakatchi k'e sina ly'enawetchu Yesu Kristo. ²¹Mube mukengenene mubeyine ku mubeyine mwa kumwobowa Kristo. ²²Mu bakasi, mukenge e balume benyu nga kumakenga enawetchu. ²³Kwa bushi, e mulume ly'etchwe lya mukaye, ngoko Kristo naye ly'etchwe ly'e kanisa, na yi mutchungusi w'e mubi lyi, na y'enawetchu. ²⁴Na ngoko e kanisa kaba kamukengire Kristo, e bakasi nabo kunoko babe bakengire e balume babo na mu byoshi. ²⁵Mu balume, musime e bakasi benyu, ngoko Kristo asimaa e kanisa, na era kutchana yeyine e ndonga sako; ²⁶ilyi aala e kukatchesa n'ekuka huka kwa meshi mwa kakatchi k'e mwasi; ²⁷ilyi aala e kutchiretera e kanisa katchere, katet'e singa, ilyi bubi bushushene n'ebye, si kabe katchere, katete kutakirwa. ²⁸Na a ndonga soko, ku e balume bashinge nene basime e bakasi babo, nga mibilyi yabo beyi ne. Ola usimire mukaye atchisimire yeyine. ²⁹Kwa bushi, kutalyi ola unga aya e mubilyi waye; si ende aulyisa n'eku uyira kubuya, ngoko Kristo naye ende akorera e kanisa. ³⁰Kwa bushi, tchuboshi tchulyi bitera by'e mubilyi waye. ³¹Na kwa batcha, e mulume akareka eshe ne nyina, na akatchihwekera ku mukaye, na bwombi bakaba mubilyi muuma. ³²Ely'ewe lyilyi lyine ne; si nyono nyitetchir'ebye kwa bushi ne Kristo n'e kanisa. ³³Kwa bindji, ngasi muuma wenyu asime mukaye nga yeyine, na e mukasi atayinaa e kumukenga e ba waye.

Chapter 6

¹Mu bana, mukenge e basere benyu, ngoko bishingenene mw'enawetchu Yesu, kwa bushi okola kukulyi. ²Ukenge eho ne nyoko, lyine e teeko lyi liytanzi na ly'etchiraane. ³Ilyi uba n'erayi, na ulame siku singi mwa butala. ⁴Nenyu, mu basere, mutakunzaa e bana benyu, si mubarere ilyi mubarembere mwa bukenge na ebishingenene emw'enawetchu Yesu. ⁵Mu bakobe, mukenge abo balyi b'enawenyu mwa mubilyi, mwa boba n'eku kukumana, mwa burembu bw'e mutchima, nga kumukenga Kristo. ⁶Ata kwa bukobe bw'e meho mbanga, nga ba kutchisimisa era mwa benye mundju, si nga bakobe ba Kristo, mube bakuyira e bimusimisise Ongo kwa mutchima. ⁷Mubakorere kwa nyifindjo sibuya, nga kumukorera enawetchu, si ata mwenye mundju. ⁸Mube mumenyire kwa ngasi mwasi mubuya ola e mundju woshi akayira, kunoko kunoko kw'akeresibwa n'enawetchu, abe mukobe ilyi ubwookere. ⁹Nenyu mu mutambure e bakobe, kumuna bakoreraa, mureke e kubwoboya, mube mumenyi re kwa enawabo yina enawenyu alyi e mbingu, na e mweye italyi kusima kwa lubero. ¹⁰Kwa bindji, mube muselyire mw'enawetchu, na mwa kakatchi k'e buashe n'e misi yaye. ¹¹Mwimbala e mbenzi soshi sa Ongo, ilyi muala eku lwisa enyifindjo sibi sa shetani. ¹²Kwa bushi, e kuyimana kwetchu kutalyi kw'e mubilyi ilyi e mikira, si e ndonga s'e mami n'e bua she bubi, e ndonga s'e bakulu b'emwisimya, e ndo nga s'e buashe bw'e mbusi sibi mwa kakatchi k'e butala bw'e mutchima. ¹³Na kwa bushi n'oko, mutole e mbenzi soshi sa Ongo, ilyi muala e kwi manga e siku sibi, na mango mungaba mwayikilyi sise byoshi, mwimange. ¹⁴Mube muselyire, mwimange, muhweke e kunalyi mwa mbindji senyu nga mukaba, n'ekwi mbala ehungwe ly'ekulyi mwa bifuba byenyu. ¹⁵Kwa maulu menyu, mwimbale e mwasi mubuya w'e karembe nga birato, kwa kwiilyisa oyo mwasi mwa bwolo. ¹⁷Kandji, mutole e nzita y'e butchunguke, n'e kamba ilyi e bupanga bw'e mutcma (mweru), yi ulyi mwasi wa Ongo. ¹⁸Ngasi kashangi, mube bandju bakwema, na ekusengera e mwa Ongo. mu lame mwoko n'ekuba n'emulangalyiro, n'ekweme ra e batchesibwa bwoshi ba Ongo. ¹⁹Munyemere nanyi, e mango nabwoola e bunu, nyeresibwe e buashe nyiyilyise ewe ly'emwa si mubuya wa Ongo. ²⁰Andonga s'oyo mwasi yi nyilyi muhweke; ilyi nyibona e buashe bw'eku shambala oyo mwasi ngoko nyiterene e kuusha mbala. ²¹Ilyi nenyu, mumenye e binyerekere, ebye ne ndjire nayira, Tikiko, mwenye wetchu musimwa mukosi mwemerese w'ekunalyi mw'enawetchu, yi ungababira byoshi. ²²Nyimutchumire fuba e mwenyu, ilyi mual'ekumenya e myasi yetchu, na abashishilyise e mitchima yenyu. ²³E bwolo n'ebusime alauma n'e bwemere, bi be era mwenyu benyewetchu, kutenga e mwa Ongo tata n'emwenawetchu Yesu Kristo. ²⁴E lukoo lube alauma na bwoshi basimire enawe tchu Yesu Kristo kwa busime buta bwekusherera.

Philippians

Chapter 1

¹Polo ne Timoteo, ndjumwa sa Kristo Yesu, kwa batchesibwa boshi mwa kakatchi ka Kristo Yesu, balyi e Filipi, alauma n'ebemangisi n'ebashe masi. ²Elukoo lube era mwenyu n'e bwolo kute nga e mwa Ongo tata wetchu n'emwenawetchu Yesu Kristo. ³Nyimutongire Ongo wanyi e kashangi kwoshi e mango nendjire nabakengera. ⁴E siku soshi e mango nendjire nabemera muboshi mwa kulyika nusa e memi manyi kwa bushaalu, ⁵kwa bushi n'ebuma bwenyu kwa kulumisa e mwasi mubuya, kutengera olwo lusiku lutanzi kuyika kulwarero. ⁶Nanyi ebye nyemere bi bibine, oko oyo watangira kano kasi mwa mitchima yenyu aka kayikilyisa kuyika e lusiku lw'ekwisha kwa Kristo Yesu. ⁷Kunoko ngoko binyiterene e kutanya binera e ndonga senyu, kwa bushi mulyi mwa mutchima wanyi; kwa bushi mwa kuhwekwa kwanyi n'omo kasi k'ekutetera e mwasi mubuya wa Ongo n'eku uyikilyisa, muboshi mulyi lushangi nanyi mwoluno lukoo. ⁸Kwa bushi Ongo yi ulyi mwamilyisa wanyi, ngoko nyibetere e mbusha mwabo mubo shi mwa mutchima wa Kristo Yesu. ⁹Nokuno ku kwema kwanyi era mulyi, kwa eku simana kwenyu kube kwingi busibu, mwa kakatchi k'e bwenge n'e kumenya kwoshi; ¹⁰ilyi mweme ra ebilyi bibuya, na ilyi muba n'emitchima yitchere, yitete bubi, kuyika e lusiku Kristo akesha, ¹¹ku nendjire nema kwa mube mwehure e biyiro bishi ngenene, kwa ndjira ya Yesu Kristo. Kwa bukuse n'emutongo wa Ongo. ¹²Si kweyine, benyewetchu, nyihondjire mumenye kwa bine byoshi byanyiyikilyire bya tengene busibu kwa kuhonda kulumisa e mwasi mubuya, ¹³tchiro n'ekuhwekwa kwanyi kwayi kilyire mu Kristo, mwa kakatchi k'ebarungu n'eba ndji bwoshi. ¹⁴Na banene mwabo benyewetchu balyi mwa kakatchi k'enawetchu, na ilyi babona e kuyikilyira kwa bushi n'ekuhwekwa kwanyi, kwa bushi bendjire bateta e mwasi wa Ongo busira bwoba. ¹⁵Bauma bendjire beyilyisa e myasi ya Kristo kwa bushi n'emufula ne mutchima w'ebute, n'eba ndji bendjire bamwiilyisa n'enyifindjo sibuya. ¹⁶Abwola bendjire beyilyisa kwa busime, n'ekuba bamenyire kwa nabikirwe awola kwa kutetera e bwemere. ¹⁷Si kweyine e bandji bendjire beyi lyisa Kristo kwa mufula, ata kwa umutchima mwe ru,

kutanya kwa bendjire bwohula e malyibuko kwa kuhwekwa kwanyi.¹⁸ Tchiye byemire? si kwa ndjira soshi, akaba kwa nyifindjo sibi, ilyi kukaba kwa e kunalyi, Kristo endjire eyilyisibwa. Na batcha, nyishaalukire, kubi nalyi, nyikashaaluka.¹⁹ Kwa bushi nyimenyire kwa ebyera bika nyialukira kuba butchunguke bwa nyi, kwa bushi n'ekwema kwenyu, alauma n'ekuba n'emuka mweru wa Yesu Kristo.²⁰ Ngoko nabaa nyilangalyire busibu, kwa nda ketchibwa honyi, si kwa kunashingenene kwoshi, ngoko e siku soshi na kulwarero, na kunoko Kristo akerekibwa e kunalyi mwa mubilyi wanyi; akaba kwa kalamwo kanyi, ilyi akaba kwa kufa kwanyi.²¹ Kwa bushi, e mwanyi nyono, e kulama alyi Kristo, n'ekufa buliyi bunguke.²² Si akaba e kulama mwa mubilyi, e mwanyi nyono malyi maree m'emukolo, batcha, ebye nyika hombola ndabimenyire.²³ Nyihwekirwe e kakatchi ka myasi ebilyi, nyihondjire nyitcheende re kwikala ne Kristo, kwa bushi kukulyi kubuya busibu.²⁴ Si kwikala busibu mwa mubilyi kuhondjirwe e ndonga senyu.²⁵ Nanyi ilyi nyilyi nyilangalyire ebyera, nyime nyire kwa nyingekala n'e kulama alauma nenyu, ilyi mubona e kuenderera n'ekushaaluka mwa bweme re;²⁶ ilyi muenderera mwabona e bubuya mu Kristo Yesu endonga sanyi kwa bushi n'ekuba kwanyi alauma nenyu kandji.²⁷ Si kweyine e miendere yenyu ibe ngoko yemirwe n'e mwasi mubuya wa Kristo, na ilyi nyingesha kubabona mwabo, ilyi nyibe ndalyi wo, nyunv'emyasi yenyu kwa mwimangire e kunalyi mwa mutchima muuma. N'oko mutchima muuma, mulwire e bwemere bw'emwasi w'e kunalyi.²⁸ Tchiro mutobwoyisibwaa n'ebahombanyi benyu, mwa kakatchi k'e mwasi woshi, era mwabo, ebyera ku kaloreso k'ekutereka kwabo, si era mwenyu mwabo, kalyi kaloreso k'ebutchungu ke, obwo butengire e mwa Ongo.²⁹ Kwa bushi, mweresibwe e ndonga sa Kristo, ata kumwemera mbanga, si n'alauma s'ekulyibubwa kwa bushi naye.³⁰ Na mube namwo malwa munamo munamo mwalolaa kwo era nyilyi, n'ekunva kwa munyite kuyika kulwarero.

Chapter 2

¹Batcha, ilyi kungaba bushaaluwe bwoshi mwa kakatchi ka Kristo, ilyi kungaba kushishilyisibwa kwoshi kwa masimane, kungaba lushangi lwoshi mwa mutchima, ilyi kungaba kubabalyira kwoshi n'e bwondjo, ²mwihulyisae e bushaaluwe bwanyi, ilyi muba na nyifindjo siuma, bandju ba masimane mauma, bandju ba mutchima muuma, na mube ba kutanya biuma. ³Mutayiraa mwasi woshi kwa kuyimana ilyi kwa kutchibona; si kwa burembu, ngasi mundju amuandje mulyikabo nga mubuya kumulusha. ⁴Ngasi mundju atalolaa ebyae yeyine, si ngasi mundju alole e byeundji. ⁵Mube nese nyifindjo sinese sinese mwa nda senyu, ese silyi mwanda sa Kristo Yesu: ⁶Oyola e mutondero abaa ete e kulyi nga Ongo, si yeke atabonaa oko kuba nga Ongo kuba andju kakukku kulyikirana nakwo. ⁷Si era kutchiyira nga atete bukuse, era kutola ekulyi nga mukobe, era kuba ete shushanyo y'emwana w'emundju; ⁸Kandji, ilyi abonekana kwa ete eshushanyo y'e mwana w'e mundju, era kutchirembya, era kuba n'ebukenge kuyika e kufa, na lufu lw'oko musalaba. ⁹Na andonga soko, Ongo era kumukusa busibu, era kumweresa e sina lyibuya lyilushire e mandji masina; ¹⁰ilyi kw'esina lya Yesu tchir'efi lyikomwe, ly'ebilyi e mbingu, n'e byomwo butala, na ebilyi e masina s'etchitaka; ¹¹na ngasi lulyimi lwemere kwa YESU KRISTO Y'ENAWETCHU kwa bukuse bwa Ongo tata. ¹²Batcha, basiyirwa banyi, ngoko mwabaa mukengire e siku soshi, ata e mango nyilyi wo mbanga, si na ekashangi ndalyi wo, muyikilyisae e butchunguke bwenyu mubeyine kwa kwobowa n'ekuku kumana e muhondo sa Ongo. ¹³Kwa bushi yi Ongo wende wayira e mukolo mwanda senyu, e kuhonda kwenyu n'ekuyira kwenyu, kwa kuyikilyisa e kuhonda kwaye kubuya. ¹⁴Mukolae byoshi busira kutchiduduma ilyi kuyimana, ¹⁵ilyi muba bana ba Ongo batete ku takirwa, ilyi kutebana, batete bubi, mwetchine tchi butchi tchekuayisa, tchaelyire; na mwa kakatchi kabo, mubonekene nga bulangare mwa butala. ¹⁶Mube musesise e mwasi w'e kalamo, ilyi nyiala kuba n'ekubona e bushaaluwe mwa lusiku lwa Kristo, e kubona nda endaa lubiro busha, ilyi nda tchilyibusaa busha. ¹⁷Na batcha, tchiro e mikira yanyi ingasheshe kala kuba ndjulo, oko bwemere bwenyu nyishaalu kire; kandji nyishaalukire alauma nenyu muboshi. ¹⁸Nenyu, kunoko mushaalukae, kandji musha aluke alauma nanyi. ¹⁹Si nyilangalyire mw'enawetchu Yesu, kumu tchuma Timoteo, ayik'emwenyu mwesine siku, ilyi nanyi nyishaaluka, nyimenye e myasi yenyu. ²⁰Kwa bushi ndete undji mundju wete nyifindjo siuma nanyi, ola ungalola oko mulyi e kunalyi e kunalyi. ²¹Kwa bushi, boshi bendjire bahonda e byabo beyine, ata ebya Kristo Yesu. ²²Si kweyine, mumenyire e bukuse bwaye, oko akolyire alauma nanyi kwa bushi n'e bwemere, nga mwana n'eshe. ²³Batcha, nyilangalyire e kumu tchuma oyola busira kwilyisa, e mango nyingame nya e binga nyiyikira. ²⁴Nanyi nyilangalyire mu enawetchu, kwa nyingesha nanyi nyeyine ano ofi ofi. ²⁵Si kweyine, nalolyire kwa bishanganene, nyi mutchume e mwenyu Epafrodito, mwenye wetchu, mukosi alauma nanyi; kandji alyi ndjumwa yenyu na mukosi w'e kuhonda kwanyi. ²⁶Kwa bushi, abaa ete e mbusha era mwenyu muboshi, era kusi nana busibu, kwa bushi mwonvaa oko ata alyire. ²⁷Kwa bushi atabaa aalyire e kunalyi e kunalyi, abaa mulwala ofi n'e kufa; si Ongo era kumubaba lyira; na ata yeyine, si alauma nanyi, ilyi ndabaa n'e bute e ndonga s'ebute. ²⁸Kwa bushi n'oko, nayilyire e bushibilyisi bwo shi e kumutchuma, ilyi e mango mungahuba kumubona ko muhobe kushaaluka, nanyi, ilyi nyandaasibwa e bute bwanyi. ²⁹Batcha, mumwangilyire, mw'enawetchu, kwa bushaaluwe bwoshi, na muandje e bandju balyi ngoyo, babe bandju ba kukengibwa. ³⁰Kwa bushi e ndonga s'e kasi ka Kristo, abiraa afa, era kufufumuka e mutchima waye; ilyi ayikilyisa e byabaa biyinyire mwa mukolo wenyu e mwanyi.

Chapter 3

¹Na batcha, benye wetchu, mushaalukae mw'enawetchu. Ekubaandjikira ebyera kutanyiayi sise nyono, si kubashingenene mwabo. ²Mutchanzae n'e tchubwa, munatchanzae n'ebako si b'e mabi, mutchanze n'ebekutchiberula n'e bandji. ³Kwa bushi, tchweshirwe, tchutchumwe mere Ongo kwa mutchima, n'ekubona e bushaalu ke e ndonga sa Kristo Yesu, na tchiro, tchuta tchikubayilyire e mubilyi. ⁴Si kweyine, nyono nyingaalyire kuulangalyira e mubilyi. Ilyi e mundju woshi angatchibona kwa ete e tchitchumire alangalyira e mubilyi, si nyono busibu. ⁵Neshibwaa e lusiku lwa munane, nyilyi mundju w'elubaa w'e Israeli, w'etchirongo tcha Benyamini, mu Ebrania w'e Baebrania. Kwa mwasi w'ekukulyikira e Mano, nyilyi mu Farisayo. ⁶Kwa myasi y'e bushiru, nabaa wa kulyibusa e kanisa, kwa myasi y'e kunalyi yereker'e mano, nda baa nyete ndjanzo. ⁷Si kweyine ebyera byabaa bunguke e mwanyi, nera kubiandja kuba bitakomi re kwa bushi ne Kristo. ⁸Na batcha, e ndonga sebye, nera nyiandjire byoshi kuba bitete bunguke kwa bushi n'e bubuya butete luero, bw'ekumumenya Kristo Yesu, enawe tchu, yi endonga saye, nabwene oko byoshi bita shinganene, na nera kubiandja nga masi, ilyi nyibo na Kristo. ⁹Kandji nyibonekane muye, ndabaa n'e kushingenene kwanyi nyeyine, kutengene ne maanure, si ebibonekene kwa bwemere buliyi mu Kristo, oko kunalyi kutengene ne Ongo, kwa bwemere; ¹⁰ilyi nyimumenya, oyo kwa buashe bw'ekufuka kwaye, n'elushangi mwa malyibuko maye, nera kushushana n'e kufa kwaye; ¹²Ata kwa nera nyiyikire, ilyi nera nyilyi ushinge nene; Nanga! Si nyisesise e luendo, ilyi nyiala e kutola ebye endonga sabye, nyihwekirwe ne Kristo Yesu. ¹³Benyewetchu, nda tchitanyisise kwa bulamu bwanyi kwa nera myitolyire; si nayira mwasi muuma yeyine; nyibilyire e bilyi e nyuma, nyikulyikire ebilyi e muhondo; ¹⁴Nyisesise e luendo, nyiyikilyire e lwembo lw'ekubalangirwa kwanyi kwanyi ne Ongo mwa kakatchi ka Yesu Kristo. ¹⁵Na tchutchushingenene, tchutanye ebyera; na tchiro mutanye ebindji mwa kakatchi ka mwasi woshi, Ongo angababoora ebyera nabye. ¹⁶Si kweyine, awo tchwera tchuyikilyire, tchuendere rae mwoko ku nuko. ¹⁷Benye wetchu, muniyikulyikire nyono, mubalo rere se abo baenda kwa kukulyikira e lwiwanyo lwebye tchwaberesise mwabo, ¹⁸Nabushi bengi bende baenda, abo nababilyire kengi e myasi yabo, na batcha, nyibabilyire tchiro kwa malyira, kuba balyi bahombanyi b'e musalaba wa Kristo. ¹⁹E businda bwabo buliyi busheresi, mungu wabo ilyi enda, e bukuse bwabo buliyi mwa kwitchibw'ehonyi kwabo, bende batanya e bye butala mbanga. ²⁰Kwa bushi tchubano, ala tchukalama, ilyi e mbingu; kuteng'eye, yi tchulangalyire emutchungu si enawetchu Yesu Kristo. ²¹Yi uka alula e mubilyi wetchu w'ebutambukare, ushushane n'e mubilyi waye w'ebukuse, kwobo buashe bwaye, obwo angakengesa mwo byoshi bibe e masina saye.

Chapter 4

¹Batcha benye wetchu, basiyirwa, kwa nyibetere busha busibu e bushaaluke bwanyi, n'e hungwe lyanyi, batcha, mwimange e kushingene ne mwa kakatchi k'enawetchu, basimwa banyi. ²Nyimwemire Euodia, nyina mwemire Sintike, babe na nyifindjo siuma mw'enawetchu Yesu. ³Na batcha, nyihondjire nawe, musimwa w'ekunalyi, ubatabale abo bakassi; kwa bushi balwiraa e bwemere alauma nanyi, ne Klementi naye, na bala bandji bayiraa e mukolo alauma nanyi, abola nabo e masina mabo malyi mwa tchitabo tch'ekalamo, Ongo andjikire mwo e masina ma bala boshi bamwemere. ⁴Mushaaluke mw'enawetchu e siku soshi, ka ndji natetchire mushaaluke. ⁵E burembu bwenyu bumenyekane ne bandju boshi. Enawe tchu eralyi ofi. ⁶Mutatchilyibusaa kwa mwasi woshi woshi; Si mwa ngasi mwasi mwa kutchi kumba n'e kwema, alauma ne kwana e mutongo, ekuhonda kwenyu kumenyekane ne Ongo. ⁷Na e mutchula wa Ongo, urengire e bwenge bwoshi, inga bika e kunalyi e mitchima yenyu n'enyifindjo senyu mwa kakatchi ka Kristo Yesu. ⁸Na kwa kumala benye wetchu, bira byoshi bilyi by'ekunalyi, bilyi bishinganene, byoshi bilyi ngamanyire, byoshi bitchere, byoshi byekusimisa, byoshi byet'engulu yibuya, ilyi kungaba e kubuya kwoshi, ilyi kungaba e kutonga kubuya kwoshi, muhubanganyae ebyera. ⁹Ebye mwachiyilyi saa e mwanyi n'ekwangilyira, n'ekunva nekubibona e mwanyi, ebyera bimuyirae; ne Ongo w'e mutchula angaba alauma nenyu. ¹⁰Nashaaluka busibu mw'enawetchu, kwa bushi kuno businda, mwetchisise e nyifindjo senyu kwa bushi nanyi, ngokula nenyu mwendee mwanyi tanyisa si kweyine mutabonaa e kahangi. ¹¹Ata kuteta kwa nyitetchire bine kwa bushi nyete e nyifindjo; nanga! kwa bushi neyire ekuba nyikome re ngasi halyi nyilyi mwo. ¹²Nyishi e kuyina, na kandji nyishi e kubona, mwa kakatchi ka ngasi halyi na mwa kakatchi ka ngasi kandju. Neyilyisi bwe e kwiuta n'ekuba businya, e kuba na binene kwa ndaalyirwa. ¹³Nyibialyire byoshi mwa kakatchi ka Kristo, yi wende wanyibika mw'emisi. ¹⁴Si kweyine, mwayilyire kubuya, ilyi mwba lushangi nanyi mwa malumwa manyi. ¹⁵Na batcha, nenyu mubeyine mumenyire, mu Bafilipi, kwa kutengera e mutondero w'emwasi mubuya, ilyi natenga e Makedonia, kutalyi kandji kanisa k'eshibanaa nanyi mwono mwasi w'ekwana n'ekwangilyira e mwasi, nga ata mwabo mubeyine. ¹⁶Kwa bushi, tchiro n'eye Tesalonike, mwera kunyiretera e butabare kwa nyifindjo sanyi, tchiro lyita lyiuma. ¹⁷Ata kwa nyitchanyilyire olo lwe mbo, si nyitchanyilyire e maree mendjire mwohu ka, mwa kakatchi k'emuandjo wenyu. ¹⁸Si kweyine, nyet'ebindju byoshi na kulusha, kandji nyinehure busibu; naangilyire kwa kuboko kwa Epafrodito, ebye bindju byatengaa e mwenyu, bumba bwa Manukato, ndjulo yemererwe, y'eku musimisa Ongo. ¹⁹Ne Ongo wanyi angabehu sa ngasi kandju muhondjire kushimbana n'ebulare bwaye, mwa kakatchi k'e buashe, mwanda sa Kristo Yesu. ²⁰Na batcha, atongibwe Ongo, tata wetchu, e myaka n'e myaka, Amina. ²¹Munyilamusise ngasi mutchesibwa mwa kakatchi ka Kristo Yesu. ²²Ebatchesibwa bwoshi babalamusise, tchiro nabala balyi bwomo nyumba ya Kaisari. ²³E lukoo lw'enawetchu Yesu Kristo, lube alauma n'emitchima yenyu.

Colossians

Chapter 1

¹Paulo, ndjumwa ya Kristo Yesu kwa kuhonda kwa Ongo, ne Timoteo, mwenye wetchu, ²era mwa benye wetchu batchesibwa, mwa kakatchi ka Kristo, balyi e Kolosai. E lukoo lube era mwenyu, n'ebwolo, bitengire era mwa Ongo tata wetchu. ³Tchumutongire Ongo, eshe w'enawe tchu Yesu Kristo, e siku soshi e mango tchwende tchwa bemera. ⁴Kutengera tchonva e myasi y'ebwemere bwenyu mwa kakatchi ka Kristo Yesu, n'emasima ne mwete era mw'ebatchesibwa bwoshi; ⁵kwa bushi n'emulangalyiro mwabikilyirwe mwako era mbingu, mwako, ola mwonvaa e myasi yawo, kutengera mira kwa mwasi mubuya w'ebutchungu ke, ⁶bwakaa e mwenyu, ngoko binalyi mwa butala bwoshi, n'ekubuta e maree, n'ekukula, ngoko byabaa era mwenyu nenyu, kutengera e lusi ku mwa byunvaa, mwera kumenyerera busibu e lukoo lwa Ongo mwa kunalyi. ⁷Ngoko mweyilyisibwaa ne Epafra, musimwa wetchu mubuya, yi ulyi mukosi mwemerisi w'ekunalyi wa Kristo kwa bushi nenyu. ⁸Na era kutchubira, e busime bwenyu e mwa Ongo n'emwe bandji. ⁹Kwa bushi n'oko, tchubano netchu, kutengera olo lusiku tchonvaa, tchutarekaa kuyira e memi n'e kwema e bwondjo kwa bushi nenyu, ilyi mwihusi bwa e bwenge bw'ekusima kwa Ongon n'ekume nya kw'emutchima. ¹⁰Muendae mwayira ngoko bimemire kuyira e mw'enawetchu, mube muna musimisise e kunalyi, na mube mwendjire mwabute e maree kwa ngasi kasi kashingenene, n'ekulusha mwa kakatchi k'ebwenge bwa Ongo. ¹¹Mube mutaberwe kwa buashe bwoshi, bwa Ongo ngoko e misi y'ebuashe bwaye, n'ekubabalyi ra alauma n'ebushaaluke; ¹²Mweshe mwato nga tata Ongo, yi wabaashisaa e kwangilyira tcha nde tch'e lwembo lw'ebatchesibwa mwa kakatchi k'ebulangare. ¹³Naye era kutchukula mwa misi y'emwisimya, era kutchweka n'ekutchwingilyisa mwa kakatchi k'e bwami k'e mwana

w'ebusime bwaye. ¹⁴Na muye mutchwete e butchunguke, kukulyi kuteta, e kubabalyirwa kw'ebya. ¹⁵Naye yi muanyi wa Ongo utabonekana, mubutchwa mubere bere w'ebiremwa byoshi. ¹⁶Kwa bushi, muye mu e biremwa byoshi byare mirwe, ebilyi e mbingu, n'ebilyi e masina m'ebuta la, e byende byanekana ne bitabonekana, ilyi bingaba bya bwami, ilyi bukuse, e binvu byoshi byaremwa kwa ndjira yaye, n'oko buashe bwaye. ¹⁷Naye, abaa alyi wo e muhondo s'ebindju byo shi, n'e bindju byoshi byende byaba bilyi alauma mwa kakatchi kaye. ¹⁸Naye, l'etchwe ly'e mubilyi, lyilyilyi, ly'ekanisa, na yi mutondero, yi mubutchwa mutanzi w'e bafu, ilyi aala kuba muhondosi mwa kakatchi ka byoshi. ¹⁹Kwa bushi muye, byasimisaa e kuyikilyisa kwoshi kube muye; ²⁰Na kuye, kwa bibikaa lushangi e bindju byoshi, na ku yeyine, ilyi aba era aretaa e bwolo kwa mikira y'e musalaba waye; kuye, akaba e bindju bilyi e ndonga s'ebutala, ilyi ebilyi e mbingu. ²¹Na mwabo, mu mwabaa tanga mwalyikanu sibwa, kandji mwabaa bahombanyi mwa nyifindjo senyu, kwa biyiro byenyu bibi, batcha era ababiki re alauma; ²²mwa kakatchi k'emubilyi w'e nyama saye, mwa kufa kwaye, ilyi ahuba kubareta mwabo e muhondo saye, batchesibwa, batete bubi, ilyi kutetchibwa kubi; ²³mubae mulamire mwobo bwemere, na mube mubikirwe e ndonga s'etchibandja, mube mulalyire, ilyi mutchikubure, mutaaluwaa n'ekureka e mulangalyiro w'emwasi mubuya mwonvaa e myasi yaye, yeyilyisibwaa mwa kakatchi k'ebiremwa byoshi bilyi emasina m'embingu; bi nyono Paulo nabaa mukosi wabye. ²⁴Na batcha, nera nyishaalukilyire mano malyi buko nyete e ndonga senyu, kandji nyiyikilyise mwa mubilyi wanyi, e byabaa biyinyire mwa malyi buko ma Kristo, kwa bushi n'emubilyi waye, ku kalyi kanisa kaye; ²⁵akola ku nayilyirwe muko si wako, ngoko e bwamilyisa bwa Ongo, neresi bwaa kwa bunguke bwenyu, nyiyikilyise e mwasi wa Ongo; ²⁶ely'ewe lyabishibwaa kutengera e mango ma miramira, na kutera e bibutchi byoshi, si batcha, byabihurwe kwa batchesibwa baye. ²⁷Bu Ongo ahondaa e kumenyesa kute bulyi e buare bwobuno bukuse bwelyin'ewe mwa kakatchi k'elubaa, nabo yi Kristo mwanda senyu, mulangalyiro w'ebuashe. ²⁸Na yi tchubano tchwendjire tchweyilyisa e myasi yaye na ekwanula ngasi mundju, n'ekumwi yilyisa ngasi mundju mwa kakatchi k'e bwenge bwoshi, ilyi tchuala kumureta ngasi mundju alyi w'ekunalyi mu Kristo. ²⁹Nanyi nyitchilyisise k'oyo mwasi yi n'oyo, n'ekutchisesa ngoko e kuko la e kasi kwaye oyo wa kakola mwa nda sanyi kwa misi.

Chapter 2

¹Kwa bushi nyihondjire mwabo mumenye kute buli e bushiru bwanyi nyete era ndonga senyu, na endonga s'e Balaodikia, na bala batanyilolaa ko e buso bwanyi mwa mubilyi; ²ilyi bashishilyisi bwa e mitchima yabo, n'ekubikwa alauma mwa masimane, n'ekubona e buare bwoshi bw'ekume nya e kunalyi, ilyi baal'ekumenya e kushingenene ewe lya Ongo, yi ulyi Kristo; ³yi mwanda saye e mwako woshi, e bwenge n'ekumenya mu bibishi rwe. ⁴Nyitetchire ono mwasi, ilyi kutabaa mundju woshi ungabateba kwa myasi y'ekubateba. ⁵Kwa bushi tchiro angaba nyingaba ndalyi wo kwa mubilyi, si nyilyi alauma nenyu kwa mutchima, nyibe nyishaalukire kwa kubona e kutchitondeka kwenyu ne misi y'e bwemere bwenyu mwa kaka tchi ka Kristo. ⁶Na ngoko mwamwaangilyire Kristo Yesu, ena wetchu, kumunaendae batcha muye; ⁷mube bandju bete e tchisina na bebakirwe mu Krist Yesu; mube mulyi b'ekunalyi mwa bwemere, ngoko mweyilyisibwe; n'ekuenderera mwana e mutongo e mwa Ongo. ⁸Mulolae kutabaa e mundju wekubasimba mbira kwa bwenge bwaye butashingenene, na ekubateba kwa busha, kwa bushi n'ebitengene ne benye mundju, ekwerekere emeyilyisa ma butanzi m'ebutala, si ebiterere Kristo. ⁹Kwa bushi, muye mu mulyi e kuyikilyira kwoshi kwa Ongo, kwa byerekere e mubilyi. ¹⁰Na mwabo mwera mulyingemene muye, yi ulyi etchwe ly'ebukulu bwoshi n'ebuashe. ¹¹Mwa kakatchi kaye, mu mweshirwe e kwishibwa kutalyi kw'emaboko, kwa kukula e mubilyi w'e nya ma, kwa kwishibwa kwa Kristo. ¹²Mwera kubi shibwa alauma naye mwa bubatiso, na mwomo bubatiso, mwera kufuka alauma naye, kwa kweme resa e misi ya Ongo wamufulaa mwa bafu. ¹³Na mwabo e mango mwabaa mufire kwa bushi n'ebya byenyu, n'ekwishibwa kwa mubilyi wenyu, era kubayira musene alauma naye, ilyi aba era aba babalyiraa e byaa byenyu byoshi; ¹⁴ilyi aba era aberengaa tchira tchiraane tchandjikwaa, kwa kushitakibwa kwa kutchindjibusibwa kwaye, tchabaa tchete e buhombanyi era mwetchu; era ku tchikula tchitatchibaa wo kandji, era kutchikomere ra kwa musalaba waye; ¹⁵Na ilyi aba era akulaa e misi y'ebuashe, n'ekumala ebye byabaa bitchwabire, kwa misi yaye, era kubimanyika kwa musalaba waye. ¹⁶Na batcha, kutabaa e mundju w'ekubalyibu sa mwabo kwa bilyo ilyi kwa by'ekumwa, ilyi kwa bye lusiku lukulu ilyi kwa kubonekana kw'e Mwesi ilyi kwa sabato; ¹⁷ebyera byoshi, tchilyi tchi mbusa tch'ebikesha; si e mubilyi alyi wa Kristo. ¹⁸E mundju atabanyaa e lwembo lwenyu, ne kutchirembuye kwa kuhonda kwaye yeyine, ne ku tchikumba malaika, na ekutchibika mwa biboneke resi byaye byekutchunva kwa busha, kwa bwenge bwaye bw'emubilyi; ¹⁹na tchiro ata sesise etchwe, lyilyilyi mukundamano w'ebinga byoshi byoshi n'emishipa y'emikira yende yakula kwa mya si itenga emwa Ongo. ²⁰Na nga mwafire alauma ne akaristo, mwera kureka amo meyilyisa ma miramira me butala. Kwa bushi ne tchiye kutchibika e masina m'ema nure, nga ebalamire mwa butala; ²¹Mutabiataa kwo, mutabilambaa kwo, mutabilaa kwo; ²²(ebyera byoshi byende byasherera ekashangi k'e kubikoresa); na ekuba mulyi mukulyikire e meyi lyisa ma benye mundju? ²³Ebyera byende byabonekana nga kubinalyi, byet'ebwenge, mwa kakatchi k'emeyilyisa mwatचितုngிரா mubeyine na mwa kutchirembuya, n'omwo kutambula e mu bilyi mwa bukalyi; si bitayilyire kandju kwa kwanza e nyifindjo s'e mubilyi.

Chapter 3

¹Na batcha, e kuba mwafukire alauma ne Kristo, mukulyikire ebilyi e ndonga eye Kristo alyi, ekere e kuboko kulyo kwa Ongo. ²Mutanye ebilyi e ndonga, ata ebilyi mwa butala. ³Kwa bu shi mwafire, na e bulamu bwenyu bubishirwe ala uma ne Kristo mwa kakatchi ka Ongo. ⁴E mango Kristo akafunulyibwa, yi uliyi bulamu bwetchwe, mu mango nenyu mukafunulyibwa alauma naye mwa kakatchi k'e buashe. ⁵Na batcha, mwitichise e binga byenu, bilyi by'e butala: e buhungu, e singa, e nyifindjo sibi, ku kulyi kutchikumba e shushanyo; ⁶kwa bushi n'ebye, kw'ebute bwa Ongo bwende bwesha. ⁷Mwa kakatchi k'ebye, ku nenyu mwende mwaenda lya mira, e mango mwabaa mutchilamire mwebye. ⁸Si batcha, mubike bure nenyu ebyera byoshi, e kusinana, e bute, e bubi, e kutetana, n'e ngambo sitatengaa mwa bunu bwenyu. ⁹Muabiranaa e bisha, kwa bushi mwa tenzise e mubilyi wa mira, alauma n'emikoresi yawo. ¹⁰Mwimbale e mubilyi muyaya, mubilyi uwilyirwe muyaya, na ube ne mieranya ilyingemene wola wa uremaa. ¹¹Awola atatchilyi e Muyunani ilyi Muyaudi, kwishibwa ilyi kuta kwishibwa, muenyi ilyi e utatchere, mukobe ilyi e utamukobe, si Kristo alyi byoshi, mwa kakatchi ka byoshi. ¹²Na batcha, kwa bushi mwera mulyi ba tchesi bwa ba Ongo, batchere basimirwe, mwimbale e mubilyi w'e bwondjo, mundju mubuya, ebulonvu, e burembu, e kubabalyira, ¹³mube ba kutabala na, na bakubabalyirana. E mundju ilyi angaba n'etchitchumire ateta mulyikabo ilyi e undji, ngoko enawetchu aba babalyire mwabo, batcha nenyu mubabalyirane. ¹⁴Na endonga sebye byoshi, mutchibukire e masimane, tchi tchilyi tchifunyiko tch'ekunashingenene. ¹⁵Na e bwolo bwa Kristo bu bwende bwesh'e mandja mwa mitchima yenyu; yi mwa balangilyi rwe mwa mubilyi muuma; kandji mube bandju b'emutongo. ¹⁶Emwasi wa Kristo ekale kwa bwingi mwa nda senyu mwa kakatchi k'e bwenge bwoshi, mube b'ekwiyilyisanya n'ekuhungulana kwa nanga, ne nyimbo, n'ekushishilyisibwa kw'e mutchima; neye mube ba kumwimbira Ongo kwa lukoo mwa mitchima yenyu. ¹⁷Na ngasi ehye mwayira, kwa mwasi ilyi kwa tchiyiro, muyire byo shi kw'esina ly'enawetchu Yesu, mwa kutonga Ongo tata muye. ¹⁸Mwabo mu bakasi, mukenge e balume be nyu, ngoko bishingenene mw'enawetchu. ¹⁹Nenyu mu balume, musime e bakasi benyu muta baa n'ebute nabo. ²⁰Nenyu mu bana, mukenge e babusi benyu mwa kakatchi ka byoshi; kwa bushi ono mwasi asimisise mw'enawetchu. ²¹Na mu ba tata, mutakunzaa e bana benyu, bange sha kwisha e mulangalyiro. ²²Na mu bakobe, mukenge abo kwa mubilyi bu balyi b'enawenyu, mwa kakatchi ka ngasi mwasi, ata kwa bukobe bw'e meho, nga bala b'eku tchisimisa era mwa benye mundju, si kwa burembu bw'emutchima, mwa kwemera enawe tchu. ²³Ngasi kandju ka mwayira, mukayire kwa mutchima, ngokula e mw'enawetchu, si ata e mw'e benye mundju. ²⁴Mube mumenyire kwa mukaangilyira e mw'enawetchu e mwako w'e bwi me. Mwendjire mwakorera enawetchu Kristo. ²⁵Kwa bushi ola wende watakira, akaangilyira e lwembo lw'ekutakira kwaye, tchiro kutalyi e kusima yono neppureka yono.

Chapter 4

¹Mwabo mu mwet'e bakobe, mweres'e bakobe benyu e bibashingenene na ebyekunalyi, mube mumenyire oko nenyu mwete enawenyu e mbingu. ²Mulame busibu mwa kakatchi k'e kwema, na mwise mwa kakatchi k'e kwema n'ekutonga; ³na mweshe mwa tchwemera netchu, oko Ongo atchubwoorere e lunvi kola mwasi waye, tchusha mbale ewe lya Kristo, kwa bushi andonga salye ku nyihwekirwe; ⁴ilyi nyiyikilyisa, ngoko bishinge nene e kuteta. ⁵Muendae kwa bwenge e muhondo sabo balyi e mbuwa, mube ba kumenya kute mwa langa e bishangi. ⁶E myasi yenyu yibe n'e lukoo e siku soshi, yibe yitchere e munyu, ilyi muala ekumenya kute bishingenene e kumuhusa ngasi mundju. ⁷Tikiko, mwenye wetchu musimwa, mukosi w'e kunalyi, oyo nyisima mw'enawetchu, angababira e myasi yanyi yoshi; ⁸yi natchumire e mwenyu kw'oyo mwasi yinoyo, ilyi mumenya e myasi yetchu, naye angabashishilyisa e mitchima yenyu; ⁹alauma ne Onesimo, mwenye wetchu mweme resi, musimwa, yi ulyi mundju w'emwenyu. Abola bangababira e myasi yoshi byano tchulyi. ¹⁰Aristarko, yi wahwekibwaa, alauma nanyi, abalamusise; ne Marko, musimwa waye Barnaba, yi mwaangilyiraa e mateeko kwa myasi yaye; aka yika e mwenyu mumumwoerae. ¹¹Ne Yesu ubalangirwe Yusto; abola balyi bandju beshirwe. Kandji abola beyine bakosi be kasi alauma nanyi kwa bushi n'e bwami Ongo; nabo babaa bashishilyi era nyilyi. ¹²Epafr, yi ulyi mundju wera mwenyu, ndjumwa ya Yesu Kristo, abalamusise, endjire ayira ebushibilyisi e siku soshi kwa bushi nenyu mwa kakatchi k'ememi maye, ilyi mwimanga bashingenene na ebemererwe busibu mwa kuhonda kwoshi kwa Ongo. ¹³Kwa bushi nyet'e bwamilyisa kuye kwa ete e bushibilyisi bunene e ndonga senyu, n'oko abo balyi e Laodikia, n'oko abo balyi e Hierapoli. ¹⁴Luka, ola mufumya musimwa, ne Dema, babalamusise. ¹⁵Mulamuse benyewetchu balyi e Laodikia, n'e Nimfa, n'e kanisa kalyi mwa nyumba yaye. ¹⁶Mango mano maruba maangamala kusomwa e mwenyu, muyire masomibwe n'omo kaanisa k'e Balaodikia namwo, namwo m'e Balaodikia masomwe nenyu. ¹⁷Mubire Arkipo, oko ako kasi weresibwaa n'enawetchu, kalangale busibu, ilyi ukayikilyisa. ¹⁸Nyibalamusise nyono Paulo, kwa kuboko kwanyi nyeyine. Mukengere ekuhwekwa kwanyi. E lukoo lube alauma nenyu.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo ne Silvano ne Timoteo kwa kanisa ke Tesalonika e kalyi e mwa Ongo Tata ne Yesu Kristo e Nawetchu : Ekalamu ne mutchula bibe alauma nenyu. ²Tchwatongire Ongo e siku soshi kwabushi n'nenyu mwabo muboshi oyo wende wabakengera kwa memi metchu. ³Tchukakengera busire kureka ekasi kenyu ka bwemere , nemalyibuke menyu , ne busime, ne burembo, bwenyu mwanda se Nawetchu Yesu Kristo. Emuhondo sa Ongo Tata wetchu. ⁴Tchumenyire benyewetchu, tchusimirwe ne Ongo , kuhombolwa kwenyu , ⁵Kwabushi mwasi mubuya wetchu ataikaa era mwenyu kwabushi nenyu tu, nabushi kwa buhashe ne kuhonda kwa Muka Mweru alauma na mwanda se bulangalyire bwingi : Nangoko , mumenyire tchwabaa bandju aba balyi kutenga mwa katchikatchi kenyu kwabushi n'nenyu. ⁶Mwera kuba ebashimbire byetchu. Ne bashimbire bye Nawetchu namukaba mweresibwe emwasi mwanda se malyibuke mengi. Alauma ne kuhaluka ne Muka Mweru. ⁷N'noko mwaba bihukanyo kwabandju boshi haa bemerere Makedonia ne Akaya. ⁸Nabushi emurenge we mwasi we Nawetchu atengire era mwenyu. Ata era Makedonia ne Akaya , nabushi bwemere bwenu e mwa Ongo bunga irisibwa : Tchiro tchungaba tchutaondjire kuteta. ⁹Kwabushi babo beine banahubanganya emwasi ye tchu n'ngoko tchweingiriraa mwa katchikatchi kenu. Nakute kwa mwaalukaa era mwa Ongo kureka emisimu ne kukorera Ongo ola we kyi ne kulyi. ¹⁰Nekulyindjira mwana wae kutenga mwa tchana nabushi ola womokaa kutenga mwa bafaa : Ina Yesu ola wa tchuchungula kutenga mwabisibu bya bikeisha .

Chapter 2

¹Mumenyire mubeyine,balyiketchu,kwe ekwisha kwetchu era mulyi kutabaa n'ehuso.²Enyuma s'ekulyibuka era kutola emalyise mwa bafilipi,ngoko mumenyire,chira kutola e'bulanzi mwanda sa Ongo,kwa kubabira emeyilyisa ma Ongo,mwa kakatchi k'emabuya nomwo ndambala.³Kwa bushi emeyilyisa matekere kwa ku mala,nokwa myasi italyingamanyire,ilyi kwa by'ebwisi.⁴Si kweyine,ngoko Ongo atchu yimiraa e'lubanja kwa kunalyi kukanga emeyi lyisa,na nga kutalyi nga kulyira era mw'eba ndju,si kweyine kulyi kulyira era mwa Ongo, si mumenyereraa emalyira metchu.⁵Bitalyi,n'ebye,tchutafiraa emyasi y'ekute bana ngoko mumenyire,kutalyi,tchutafiraa kuba ba kusima bikulo ilyi bilyi mwanda s'ebu tala,Ongo alyi mwamilyisa.⁶Tchutahonda engulu y'ekutenga kwa bwndju,ilyi mwabo ilyi era mwe banji,ngoko tchwabaa tchwete ema ano nga ndjumwa sa Kristo,⁷Si kweyine tchwehusibwe n'eburembu mwa kakatchi kenyu,ngokula emurembesi angatola n'ekuyira ebusafi kwa bana.⁸Tchwabaa tchunahonjire,mwa busime bwetchu boshi ku mwabo,ata na mubeyine mweresibwaa meyilyisa ma Ongo.Si kweyine n'ebilyi mwa kalamo ketchu mu mwabo,mwa kutchualukira bauma.⁹Muchikengere,ba lyiketchu,ekasi ketchu n'emalyibuse metchu butchufu n'emushi,n'ebye kusomesa busira ekutabikirana ebusime mw'enawetchu, tchwe yilyisaa emwasi wa Ongo.¹⁰Mulyi baamilyisa,n'e Ongo naye alyi wo. bula twatolaa era mulyi bala b'emereere e'njira yekunalyi,busira kuata emabi.¹¹Muname nyire nenyu kwa tchwabaa tchulyi mwa bauma benyu,ngoko tata ola ulyi alauma n'ebana baye;¹²Mwalaanyisibwe,mwashishilyisi bwe,mwemererwe mwende mwa njira y'eku nalyi ya Ongo,ola wa balangaa omo bwami bwaye n'engulu yaye.¹³Tchichichumire tchumwere kwenderesa elukoo lwa Ongo kwa bende batola emwasi wa Ongo,kwebye tchayir'ekunva,tchwabitolaa, ata kwa mwasi w'e bandju,kweyine kwa boshi kwa binalyi by'ekunalyi,ne mwasi wa Ongo erakwe mererwa era mulyi mu mwemerere.¹⁴kwa bushi mwabo,balyiketchu,mwa baa bakulyikisi b'enyuhu sa Ongo,esilyi mu Yesu Kristo omo basandukayo,kwa bushi nenyu mwa lyibukaa n'ebyera mwa lubaa lwenyu, nomo malyibuko mala balyibukaa era buya hudi,¹⁵Abo bayahudi bubetaa e'nawetchu Yesu,n'ebarebi bubabaa mw'ebamwitaa, chiro bateshi Ongo balyi na bahombanyi ba Ongo, babaa na bahombanyi babandju.¹⁷Kutchubano,balyiketchu,enyuma s'ekulyi kanuka mwa kahangi kauma nenyu,kwa mubi lyi si ata kwa mutchima,tchwa bonaa n'embu sha inene y'ekubalola ko.¹⁸Batcha,tchwa simaa tchuhonjire kuya era muberere,ndalyi wo nyono polo,lyiuma lyinganaba kabilyi,si kweyine emuhombanyi atchuhwekaa.¹⁹Nde ulyi,kwebye,emulangalyiro wetchu,ilyi bushaaluke bwetchu,ilyi kuyima,ehungwe yetchu y'engulu?ata bacha nenyu,era muho ndo s'enawetchu Yesu,ibishangi bya baa?²⁰Netchu,ulyi ngulu yetchu n'ebushaaluke bwetchu.

Chapter 3

¹Na bacha,mwa kutababalyira tchwaata, tchwera kuteta kwa tchushibe e'Atene,²Tchwera kutchuma Timoteo,mwenye wetchu, mukosi wa Yesu Kristo,kwa kuchihwekera n'ekuchilaanya kwa bwemere bwenyu,³Ilyi,kutabaa ewa shandabana mwa kakatchi k'elwayo lulyi;bushi,mumenyire kwa tchwereke re kwebye.⁴N'emango tchwbaa wofu n'enyu,tchwaba kengesaa e muhondo kwa tchwabaa tchungu ya mwa lwayo,ngoko e'byera byayikire,na ngoko munabimenyire.⁵Bacha, mwa kuta babalyira kwanyi, nerakutchuma kwa kunyiba lyira kwa bwemere bwetchu,mwa boba bw'emuhombanyi,angatchutangula,noko tchu nga kola mulyimo wa busha.⁶Si Timoteo,yi weshaa ene mwenyu sine siku,atchweresaa emyasi yibuya y'ebwemere bwenyu n'emasimane,n'ekutchubira kwa mwe te ekukengera kubuya,kuhonda mutchubone, ngoko netchu tchuhonjire ekubabona.⁷Na noko,benye wetchu,mwa kakatchi kulyibuka kwetchu n'ekushandabana kwetchu,tchwera kushishilyisibwa nenyu kwa bushi n'ebwere bwenyu.⁸Nabushi,bacha tchwalamire,bushi mwike re muselyire mw'enawetchu.⁹Biyiro,bichiye bya kukoo,tchungu kua lulyira Ongo kwa mwasi wenyu,kwa bushaaluke bwoshi tchwe rekene endonga senyu,emuhondo sa Ongo wetchu!¹⁰Butchufu n'emushi,tchubeemire n'emisi yoshi ekutchwemera ekubalola ok, n'ekuyilyisa ebiyinyire kwa bwemere bwenyu.¹¹Ongo yeine,tata wetchu,n'emutchungusi wetchu Yesu Kristo,balyingamany'enjira ye tchu,tchuyik'e mwenyu.¹²Ena wetchu ohu le kahangi kahangi mu mwabo,na era mwa boshi,buno busime tchwete [tchubano] ku mwabo.¹³Kwa kusesa emitchima yenyu itabaa yakubonekana kw'emabi,mwa buche sibwa emuhondo sa Ongo tata wetchu,mwa kwisha kw'enawetchu Yesu alauma n'ebache sibwa baye!

Chapter 4

¹Kwe byera bishibire,benye wetchu,kwa bushi mwonvire emwetchu ko munga honda kuenda n'ekusimisa Ongo,nenyu oko mutchi yilyire,tchubeemire n'ekubabira kw'esina ly'enawetchu Yesu,kuenda kobo bukenge n;ebunderere monda se kuenderera.²Nokuno,mumenyire e'myasi yichiye tchwabe resaa mwa kakatchi k'enawetchu Yesu.³Bira Ongo ahonjire,kwa kuchisibwa kwe nyu,ilyi murekane n'ebuhungu;⁴Si kweyine chira muuma wenyu,amenyire kutola e'mubi lyi waye kwa kuchesibwa n'ekunalyi.⁵Busi ra kuchireka mwa myanyisa yibi,nga bala ba ndju babi batenere Ongo,⁶Kwa bushi e'mu ndju atayilyira mulyikabo mabi,n'eusimire e'fa ranga omwo byaye,nabushi e'nawetchu yiwe ndewalipa e'mabi moshi,ngoko tchwababiraa tanga,tchubahubanganyisise busibu.⁷Nabushi Ongo atatchuamaalaa omw'esinga,si kweyine kwa kuchesibwa.⁸Kunoko ola unakabulyire mano mateeko,ata layire mundju,si kweyine Ongo yi waberesaa kanji e'muka uchere.⁹Kushimbana n'ebusimane bwa mwenye wetchu,mutete mbuha y'ekubaanjikira,nabu shi mweyilyisibwe n'e Ongo e'masimane bauma kwa banji.¹⁰Noko,mwenjire mwayi ra kwa benye wetchu e'makedonia.¹²Kwa bushi muchilange bukenge kwa bala balyi e'mwa mbua,n'ekutobaa n'embuha y'emundju.¹³Tchutahonda,benye wetchu,mtamenyaa e'myasi y'ebaonjere,nabushi mutalyibusbwaa, nga bengi batete ebulangalyire.¹⁴Nabushi, nga tchwemerere oko Yesu Kristo afaa anafu ka,tchunemere kwa Ongo abaretaa kurengera Yesu Kristo n'alauma nabo bafaa,¹⁵Mulo lae ebye tchubemire,oko e'nyuma s'emwasi w'enawetchu:tchubano tchulamire,bala bashi bire kwa kwisha kw'enawetchu,tchutakaho ndorera e'bafire.¹⁶Nabushi e'nawetchu yeyine,angabereso ekakengereso kwa murenge wa malaika muku lu,noko murenge w'ekaperere ka Ongo,aka ndaala kuteng'embingu,nabo bafire mu Kristo bu bakatangira kufuka.¹⁷Netchu,tchuchi sene,tchwashibaa,tchukakukumibwa tchubo shi alauma mwa tchanya,n'ekubuanana n'ena wetchu omwo tchanya,kandji tchukaba tchulyi alauma n'eawetchu esiku soshi.¹⁸Tchushi shilyisanye bauma kwa banji kwene myasi.

Chapter 5

¹Kwa tchira kandju, kete bihangirane lubibo, mutete mbusha, benye wetchu, tchubaandjikire ako kandju.

³Mango bandju banga teta: Mutchulan ne buholo! N'noko emabi mangaisha bata na menye, ngoko mukasi enda lumwa n'e simi omo kubuta kwae. ⁴Kwabushi mwabo, benyewetchu, mutalyi mwa kasimwa, ilyi ololusiku lutabaikiraa nga mushambo; ⁵Mwelyi mu boshi ebana be bulangare ne bana be siku. Tutatchiri kandji ba butchufu ne ba musimwa. ⁶Mutaondjeraa nga bandju, nabushi, mube bengusane kuba ne luero. ⁷Nabushi, ebende baondjera, bende baondjera butchufu ne bende balaluka, balaluka butchufu. ⁸Nabushi tchubano tchitchulyi mwa mushi, tubaa ne luero, kweine tchwimbere bwemere ne busime, ne kwangirira e nzita ye butchunguke. ⁹Nabushi, Ongo atatchubikaa kwa kusinana kwae, nabushi tchubone ebutchungke, mwanda sa Nawetchu Yesu Kristo. ¹⁰Ola wafaa nabushi n'etchu, elyi emwuhondo se kwisa kwetchu, ku ondjera kwetchu, tchulame alauma naye. ¹¹Kwebine, mutchisirisanye ne kweresanya mitchima tchira mundju ne mulyikabo, u'ngoko mwende mwana biira. ¹²Tchwa bemire, benye wetchu, e kwata elukengwa mwa balaboshi babalongolana mwe Nawetchu ne kubahungula. ¹³Mube ne busime bunene era mwabo nabushi ne biiro byabo. Mubaa ne mutchula mwa katchikatchi kenyu. ¹⁴Tchubaemire, benye wetchu, mukengese bandji bala balamire mwa bira bitakomire, mushisirisae bala batamire, mubabalire batambukare, mukoresae ebubabalyire. ¹⁵Mutchilange, e mundju atalulyiraa e ondji mabi kwa mabi, nabushi, tchira lusiku muire mabuya aa katchikatchi kenyu n'noko bandji. ¹⁶Mushaaluke tchira lusiku. ¹⁷Mwemae busira kureka. ¹⁸Mutongae kwa tchira mwasi, nabushi no bukenge bwe kohonda kwa Ongo wetchu mu Yesu Kristo. ¹⁹Mutasimya mutchima. ²⁰Mukenge barebi. ²¹Mutangulae tchira kandju; mutolee era ikomire. ²²Mutchilangae ne mabi moshi. Ongo yeine we mutchula aba tchese, no kuba kwawe, muka, buumauma, no mubiri ubikwe kwe kunalyi ulusiku lwe Nawetchu Yesu Kristo! ²⁴Ola wa bamaala alyi we kulyi, ne yeine ye ukana biira. ²⁵Benye wetchu, mutchwe merae. ²⁶Mulamusaa benye wetchu boshi kwe malanga matchere. ²⁷Nabalapilire emwe Nawetchu mano maruba masomibwe no benye wetchu boshi. ²⁸Elukoho lwe Nawetchu Yesu Kristo ube ala uma nenyu.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo ne Silvano ne Timoteo, kwa ka Ongo ke Bathesalonika, kalyi omu Ongo Tata wetchu na mu Yesu Kristo e Nawetchu. ²E lukoho ne buholo kutenga emwa Ongo Tata wetchu ne Nawetchu Yesu Kristo. ³Bi tchuemire emwenyu benye wetchu kumutonga Ongo esiku soshi, n'ngoko binalyi ekunalyi. Kwabushi ebwemere bwenyi bwaenderere na nga ebusime bwakira muuma wenyu kumulyi kabo n'noku bandji baongesekane kahandji kwa kahandji. ⁴Sikweine netchu tchwa kutchitonga kumwabo omonda se luhulwa Ongo, kwabushi ne kulyindjira kwenyu ne bwemere bwenyu mwa katchikatchi ke kulyibuka ne masibu mwendjire mwalyindjira. ⁵Tchilyi tcherekane ku tchindjisibwa kwekulyi kwa Ongo, ilyi mwandjibwa ebalyi bashingananyire ebwami bwa Ongo haandonga soko mulyi bukirere. ⁶Nabushi kunalyi ekulyi era muhondo sa Ongo kulyipa emalyibuke kwa bala babalyibusaa. ⁷Nekuberesaa mwabo mulyibukire kutamuka alauma netchu ebihangi Nawetchu Yesu angesha kutenga embingu alauma ne bamalaika be bushaashe bwae. ⁸Mwa katchikatchi ke kungurumira ye mulyiro, kwa ku tchisibwa bala batamwishi Ongo ne bata kengire emelyisa ma Nawetchu Yesu. ⁹Bangabona kulyibusibwa kwebusheresibwe mwaka bure ne malanga me Nawetchu ne ngulu ye misi mango angesha. ¹⁰Kwa kuba mwese siku kukusa kandju aye atchere ne kusomerwa kwa bala bemere kwabushi ebuamirisa bwetchu emwenyu bwemesibwaa. ¹¹Kwabushi, tchwemere esiku soshi nabushi Ongo wetchu ababwene ko musingenene kwakasi aba balangirire, ilyi ayikilyisa kwa buhashe bwae kirambuha yekukomesa kwa masime mae ne kasi ke bwemere bwawe, ¹²Ne kuba esina lya Nawetchu Yesu lyi kusibwe mu mwabo n'nenyu mukusibwe muye kwa lukoho lwa Ongo wetchu ne mutchungusi Yesu Kristo.

Chapter 2

¹Kwebye bilolyire ekwisha kwa nawetchu Yesu kristo,n'emukundamano wetchu alauma naye,tchwab'emire,benye wetchu,²Kwa bu shi mutaayisibwaa fubafuba n'ekureka e'miye ranya yenyu,n'ekutabareka muayisibwe,nga kwa kubonerwa,nga kwa myasi irebe,ilyi kwa maruba mauma mauma bangateta kwa matengeraa era tchulyi,nga elusiku lw'enawe tchu lwera lulyi wo.³Mundju woshi atabatebaa kwa njira yoshi ye kuera,bushi we koha kukatengera emuho ndo woyo mundju w'ebyaa,mwana we buesi,⁴Emuhombanyi w'emangaa e ndongerera, kwe bira byoshi bya balangirwaa Ongo,ilyi ko la bende bachikumba,kulyinda ekala mwa nyu mba ya Ongo,n'ekuchibalangira yeine Ongo.⁵Mutachikengere kwa nababiraa bine bindju,mango nabaa nyichily'emwenyu?⁶Na bacha,mumenyire echimwimangise,ilyi elukira mwa kahangi kaye.⁷Kutengera na kano kahangi ebisomerene by'ebatemere byeshe bya kol'ekasi,nabushi kulyi ola wende wa tondera atereke.⁸Na bacha,kukelukira ebubi bula enawe tchu Kristo akasherese kwa muka w'ebunu bwaye,n'ebulangare bw'ekwisha kwaye,⁹Ekwisha kw'ebubi kukaba,kwa buashe bwa shetani n'ebisomerene bya kasi lubero,n'ebi somerene by'ebisha,¹⁰Nekakatchi k'eku tebwa n'emanyanya ibyi kwa bala baterekire, bushi batatolaa emasimane m'ekunalyi kwa kutchunguka.¹¹Ne Ongo era kubatchumira emisi y'ekubateresa,ilyi bemera ebisha,¹²Ilyi kwa bala boshi batemeraa ekunalyi,si kweyine bala bachisimisaa kwa mabi bangachinjibubisibwa.¹³Ku tchubano,benye wetchu basimwa b'enawetchu,bitchwemire tchubano kutonga Ongo kuendekera,nabushi Ongo atchuhombo laa kutengera mira kwa butchungusi,mwa ku tchesibwa na muka mweru,n'ebwere mo kunalyi.¹⁴Kwa bushi noko ababalangiraa kwa mwasi waye mu buya,ilyi muata engulu y'enawetchu Yesu Kristo.¹⁵Na bacha benye wetchu,muenderere mw'ekala muselyire munabikae emeyilyisa amo mweresibwaa, byanaba nga kwa myasi yetchu,ilyi mwa ma ruba metchu.¹⁶Nawetchu Yesu Kristo yeine Ongo tata, yi watchusimaa,na yi watchuwaa kurengera e'lukoo lwaye,ekushishilyisibwa kw'emyaka yoshi n'emulangalyiro mubuya.¹⁷Mushishi lyisaa emichima yenyu munabaa muselyire mwa kakatchi ka chira chiyiro chibuya,n'omo kakatchi kachira mwasi.

Chapter 3

¹N'noko businda,mwenye wetchu,mutchuemere,ne mwasi we Nawetchu uwenderere n'e kutongibwa oko bilyi eye mwenyu. ²N'noko businda tchutchungulyibwe kutenga bandju bala batete bwemere,babi : kwabushi ata boshi bu bete bwemere. ³E Nawecthu alyi mwemerese,akabemanza ne kubalanga n'noyo mundju mubi.⁴N'etchu tchwemere Nawetchu,ne kwira mwasi ere tchwabalaire. ⁵E Nawetchu ahondorere emitchima yetchu mwanda se busime bwa Ongo n'nomo kulyindjira Kristo.⁶Tchubalaire,benye wetchu omo sina lye Nawetchu Yesu Kristo,muhair bure nabo bandju boshi balamire kwebye bitashingana nyire,ne kutashimbana ne melyisa ma mwabwene emwetchu. ⁷Mumenyae mubeine ko bishinganene kuba emwenyu, mwabo kubishimba,kwabushi tchutaendaa mwa katchikatchi kenyu mwebe bita shingananyire. ⁸Tchutalyire e mukate wa bandju kwa busha, si kwa kukola ne malyibuke, tchwabaa mwabutchufu ne mushi mwa kukola,kwa kuta koresa muuma ku mwabo. ⁹Ata oko tchutete maanure, si oko tchungaira tchu beine emwanyu wa kushimba.¹⁰Kwabushi,emango tchubaa emwenyu,tchwa balaa binebinwa : Nga mundju rebe atasimire kukola,ata nalyaa. ¹¹Tchonvire,oko katchikatchi kenyu,bala balamire omo mabi,batakolaa,si batchibikire ko bindji bindji : ¹²Tchwabalangire balabandju,ne kubaanula mwa e Nawetchu Yesu Kristo nekulya emukate wabo,kwa kukola busibu.¹³Mwabo,benye wetchu,mutatamaa ne kukola e bibuya. ¹⁴Nanga kutalyi ola wa kengire ebye tchwa tetchire mwamo maruba,mu tchi belure naye,ne mutatchibika alauma nae mwa kuaanyira,ilyi abone honyi. ¹⁵Mutalolaa nga mu hambanyi,si mukengere nga mwenye wenyu.¹⁶E Nawetchu we buholoabeereese yeine ebuholo mwa tchira tchishangi, kwa tchira ndjira soshi!Ne Nawetchu abe alauma nenyu muboshi! ¹⁷Nabalamusise,nyono Paulo,mwamaboko manyi nyeine isinyatire yanyi yeine eye kwa tchira maruba manyi, batcha ku nyende naandjika. ¹⁸Lukoho lwe Nawetchu Yesu Kristo,lube alauma nenyu muboshi!

2 Timothy

Chapter 1

¹Polo, ndjumwa ya Yesu Kristo,kwakuhonda kwa Ongo nabushi echiraane mukalamu kalyi mu Yesu Kristo; ²Timoteo mwana wanyi musimwa:busibu,kwa lukoho ne bondjo bube e mwao,esitenge mwa Ongo ne Mwana Yesu Kristo e'Nawetchu.³Nnitongire ola nyene na kolera kutengera esiku sa Bahokulusa, kwe biyiro bibichere nyikakengera esiku soshi mwa memi manyi emushi n'ebutchufu. ⁴nyikakengera emarira mao nyihonjire kukulolako nyihule ebushahaluke; ⁵nyikakengera e'bwemere bwao butete ebulonde;bwaba bunyi mwa mukao Loisi nobo buli mu Nyoko Eunike;nina menyireko mwandanda saho ku binalyi bacha.⁶Na ndonga soko na kulanyire elwembo lwa Ongo lwa wabona mwa kukubika mo maboko manyi. ⁷Kwabushi,Ongo atatchueresaa emutchima we boba si muchima wa misi,busime ne bunvirisa.⁸Mutalolee honyi kwa bwamirisi bwa mungaira kwe Nawetchu,irikunyono muekwa wahe.Sikweine lyibuka aauma nanyi kwa kuiirisa. ⁹kwa kwashe bwa Ongo;wa tchuchungulaa akuna tchulosa ebwemere bwe kunalyi ata kwa biiro byetchu, sikwa kuhonda kwaye, kwalukoo tchweresibwa mu Yesu Kristo, emuhondo se bihang biyesiku soshi. ¹⁰Na sikabonekana mwa mwisha kwe muchungusi wetchu Yesu Kristo iwa ima elufu erakurobika ekalamo katakalwa kwa byamirisi. ¹¹Nakwabuno bwamirisi,kunabirirwe mwirisa na ndjumwa ubikirwe kwa kuiirisa ebatemerhe.¹²N'noko kwa tchumaa na lyibuka kwebine,si ndete honyi kwa bushi nyimenyire inde n'emere,ni n'emere kwa wete buhashe bwe kubika emwako wanyi, kwika olo lusiku.¹³Ubikaa mwa bwemere,nomo bushaluke buli mu Yesu Kristo ehuhanyo ye myasi ibuya wakulaa emwanyu. ¹⁴Ubikaa emwako mubuya, kwa muka mweru uliyi mwanda setchu.¹⁵Umenyire kwabala boshi balyi e'Asia banyirekire mubo mulyi Figelo ne Hermogene. ¹⁶E'Nawetchu abe ne bondjo kwanyumba ya Onesifore,bushi endaluwa ku nishishirisa, ata naba honyi kwa ku hwekwa kwanyi ; ¹⁷Sikweine emango esha e'Roma era kunyionda kwa ku chisesa era kunanibona.¹⁸E'Nawetchu amuwe bondjo muhondo s'olo lusiku.Unamenyire oko anyikoreraa binene era Efeso.

Chapter 2

¹Mwana wanyi Timoteo u chibike mwa lukoho lwa Yesu Kristo. ²Wa onvaa kubinene era nyiri n'nao ubibikaa mwa maboko me baamirisa, umubike mwa bandju bala batete mabi, ebangala ku muiirisa ne kuiirisa ebandji. ³Ulyibukaa ala u'ma nanyi nga Sula wa Yesu Kristo. ⁴Atangaba nga Sula wende wa kolera e'tchio, ola wahondaa kulira nde ola wa nyiandjikire. ⁵Ewende washinga atangaeresibwa kandju aka atasinyire kubuya. ⁶Aka utakolyire, utangabona kandju. ⁷Uunve kwa nende na kubira mwana wanyi Timoteo nyinga kuwa ebwenge boshi ne ndanya sibuya. ⁸Ukengera Yesu Kristo Mwana wa Daudi omokaa kutenga mwa bafaa, kushinganana ne bwemerese. ⁹Nabushi na libukire nga mukosi wa mabi. Si mwasi wa Ongo utanga rekwa. ¹⁰Kwabushi nababalyire kwabushi ne bahombolwa batole e'butchunguke buli mwanda sa Yesu Kristo auma ne bwashe bwe mwaka ne mwaka. ¹¹Mwasi ono analyi we kulyi tchukafa ala uma nae, kandji ilyi tchungalama ala uma nae. ¹²Tchukababalyira, tchukalama ala uma nae; tchukamwakana naye ana tchuakana; ¹³Si tchutamwemere, angachiba ne bwemere. Kwabushi yeine atangala kuchilaira. ¹⁴Ubakengese ene myasi, uba ungule e'muhondo sa Ongo batairaa bwaka bwe mwasi bwe kwita e' bonvirisi. ¹⁵Usere ne kuchilosanya e'muhondo wa Ongo. Emukosi hatafa honyi wa kwana emwasi wa Ongo we kulyi. ¹⁶Utanganana ne mwasi era itashingananyire italyi ya bwemere na bushi abaasimire baenderere mwa mabi ne ma teta mabo ma ngana. ¹⁷Ne mwasi wabo ungalumira nga byulu. ¹⁸Ngoko Imeneo ne Fileto batchikulaa mwa mwasi we kulyi. Bera kuteta kutalyi komoka ne kualula ebwemere bwe bwemerese. ¹⁹Sikweine emutangiwa wa Ongo wemangire ne myasi yabaa ya kusesa. ²⁰Mwanyumba inene mutalyi ebikayi bya Oro ne Bikulo mbanga mulyi kandji ebikayi bya mitchi ne bye tchitaka; biuma byete ebukenge ne bindji bitakengire. ²¹Aka mwana anga tchilanga kubuya singaa tchikayi cha bukenge tchi komire ne chiteranyire kwa kasi ka Ongo. ²²Aha bulokeresi bwe Butala uhonde kulyi kwe bwemere, ne busime, ne mutchula. Ala uma nabo bamubarangire kwa mutchima ola ulyi mubuya. ²³Unane ebwaka butachingananyire kwa kutalyi ukamenya bya bingareta ebwaka. ²⁴Bitachingananyire emukosi wa Ongo kubangana; si kweine, Kuba murembo kwa byoshi kwa bushi ola waalyire kwiirisa amenye kubabalyira. ²⁵Ola umenyire kutchungula ebahombanyi bae, kwa bushingananyire bwa Ongo abawe mababa lyire kwa bangaika ne kumenyerera ekulyiwo. ²⁶Kwabangaalukira mwa bilyi bibuya ne kutenga mwa muteo wa lyangombe eba wekwire ne kuira ekuonda kwae.

Chapter 3

¹Umenyae oku musiku sisinda,kukaba bishangi binyaki. ²Kwabushi ne bandju bakaba ba kujisima ,bala ba simire bikulo,bandju be kuchitonga,be ku rete honyi,bala ba kambisi,be chiburi,bala batakengire ebasere babo, ³bala ba tete mutongo,bala batairisibwe ebwemere,bala batari babuya,bala batasimire be mwabo,bala bataondjire ekwira mabuya, ⁴bandju be bukalyi,bala batasimanyire,batebanyi,batengo kutchunva,kusima be butala kulusha Ongo. ⁵Ola wete ebihuanyi bye kuoboa Ongo,kwabushi balaire emisi ya Ongo ube burerere nabo. ⁶Kwabushi n'noku mo katchikatchi kabo banene bachingirisa mu manyumba ma balyikabo ne kutola kwamisi ebakasi be biwindja bala bete misio ye biyaa mwa chira ndjira. ⁷Be kuchiirisa ebishangi byoshi ne kutamenyerera bira bilyi. ⁸Kwabushi n'oku batakaendera busibu kwabushi ne buindja bwabo,bukalosibwa u'nao,kwa bandju boshi,n'ngokunoku ne buindja bwe bala balyi bawindja. ⁹Kwabushi nao wakulyikire emelyisa manyi,ne mwendere wanyi ne ma babalyire manyi, ¹⁰Bwitanyi ne malyibuke kandji ne malumwa manyi e bwanyikiraa mwe katchikatchi ke Antiokia,katchikatchi ke Ikonio ne katchikatchi ke Listra,tchira ndjira ebwitanyi na babalyiraa. ¹¹Na bala boshi baondjire ekulama kalamu kabuya mo katchikatchi ka Yesu Kristo businda baka lyibusibwa. ¹²Kwabushi n'oku oyo wikare omo katchikatchi ke mateta manyi amuere sibwe ne ku emererwa,kwabushi,umenyire bandji bala weelyisaa emwabo; ¹³Nekutengera ebwana umenyire mandjiko mabuyabuya. Mala mangakuwa ebwenge n'oku ungabona ebwemere mukalamu kalyi mo katchikatchi ka Yesu Kristo. ¹⁴Tchira byaandjiwe,byete emuka wa Ongo,lyiemere kwa melyisa, ne kubaanunula ebandju ko byaa byabo ne kubalongolana,ne kubeilyisa omo katchikatchi ke kunalyi. ¹⁵Ilyi emundju wa Ongo abe ekunalyi,ailyibwe kwa tchira biiro bibuya.

Chapter 4

¹Nakulabilyire embere sa Ongo ne mbere sa yesu kristo,yu ukeshe lubandja lwebasene ne bafire,n'oko esina lyekuisha ko bwami bwaye,²eyirise mwasi,kwaka hangi kashingenene ne katashingananyire,kalyira,uhungule,kwabolo ne kukangirisa.³Bushi kukesha ebishangi ,ebandju bakanane e'myasi yekalamo e'myasi ibi noko kukulyikira enyi findjo sabo beyine baka chiwa ebelyisa banene,kwabushi bee'te emachi me kuhuhubirwa,mekutonva ebibuya,bakachieresa echikembe che beelyisa⁴ kushimbana nebhonde bwabo, Batakonve'myasi yekulyi,nabaka chialula ekukulyikira ebibi,⁵Si woyo,ubaa n'ebwenge kwa myasi yawe yoshi,babalyir'e malyibuse,yiiraa e'mulyimo w'emwiya, kuyi kilyisa e'mulyimo wawe.⁶Nabushi ku nyono,nalyibukire,n'ekahangi kanyi k'ekufa kera kalyi wofu.⁷Nayimire e' bita kubuya,namalyire n'eluendo, nalangire bwemere.⁸Nabushi nyibikilyirw'ehungwe ly'ekunalyi,lyira e'nawetchu w'ekwisha e'luba nja akanyiwa olo lusiku,na ata ku nyono nyeyine,si kwa bala boshi bakaba balyinjilyire e'kwisha kwaye.⁹Wishe eramwanyi lubiro.¹⁰Kwa bushi Dema anyirekire,n'ekusima buno butala,ayire e'tesalonika;kreske ayire'galatia,Tito erakuenda e'Dalmasi.¹¹Luka yeine ulyi aluma nanyi.Utole Marko, umurete alauma nawe,kwa bushi anyiberere mw'ebunguke kwa bukosi.¹²Natchumire Tikiko e'Efeso. ¹³Emango ukesha,unyiretere e'luchimba[e'kochi] nareka'Etroa,e mwa Karpo,n'ebitabo,busese e'bye chikoba.¹⁴Alexandre,mwesi,anyilyilyire mabi manene.Ne Ongo akamualulyira kushimbana n'emikolo yaye.¹⁵Uchiberule naye,kwa bushi achikulyire busibu kwa myasi yetchu.¹⁶Mwanda s'emyasi yanyi,kutalyi mundju ola wanyishimbire,si boshi banyishayire. bata anjirwaa ebye.¹⁷Enawetchu yiwabaa alauma nanyi,iwana nyibikaa mw'emisi,ilyi e'meyilyisa mayikilyira nanyi,n'ebatemere bamwonvilyise.Nera kufu fumuka mwa bunu bw'ebulyi.¹⁸Enawetchu akanyifumya kwa myasi yibi,n'ekunyingisa mwa bwami bwaye bw'era ndonga,Era mwaye ib'engulu e'myaka n'emyaka!Amena.¹⁹Unyilamusise Priska n'e Akila,n'emu lala wa Enesifiro.²⁰Erasto ashibir'e Korinto, narekaa Trofino mulwala e Mileto.²¹Wishaa lubiro kuyika e'muhondo w'eashangi k'embeo. Eubulo,Pude,Lino,Klodia ne benyewenyu baku lamusise.²²Enawetchu abe alauma n'emu chima wawe! Ebwolo bube alauma nenyu.

Titus

Chapter 1

¹Polo, mukosi wa Ongo n'ewenawetchu Yesu Kristo,omwo e'bwemere kwa buhombo le bwa Ongo n'ekumenya e'kunalyi,kukulyi mwa buchesibwa. ²Ebyera bilyi mulanga lyiro w'ekalamo k'esiku soshi,alaanyise kutengera mira u Ongo utateta e'bisha, ³Era kufunula e'mwasi waye kwa bishangi byaye, eresibwa nga maano ma Ongo wetchu, mutchungusi wetchu.⁴ Ku Tito mwana wanyi nyichibuchira omo bwemere,elukoo n'emutchula ube ala uma ne nawe kutenga e'mwa Ongo tata ne Yesu Kristo mutchungusi wetchu.⁵Nakurekaa e'Krete nabushi uye ku sabula emyasi ya shibaa n'ku shimbana n'ebye nakubiraa.Ubik'ebahosi oko chira musi,⁶Nga n'eye yilyi 'bandju batete e'mabi, ewu hwelyire mukai muuma,w'ete e'bana b'ekunalyi, bala batangateterwa e'myasi y'ebuhungu, n'eyekureta e'bubi. ⁷Nabushi, e'Askofu at'emirwe kuteterwa myasi yibi,nga mundju wa Ongo.Atabaa mundju wa kuchitonga,yeine atabaa wa bute n'ewekwemera e'kuchikumba oko mafu.Atanabaa wa malwa,atabaa wa kusima e'bikulo byoshi omu mabi;⁸Abe mwangilyisi wa bandju,abe mwira w'ebandju babuya,abe chimenyiso n'eulyinga manyire,muchesibwa,kuba n'e luero,⁹Abe aselyire kwa mwasi mubuya ngoko euilyisibwe, ilyi amenya kuyilyisa,kushimbana n'emwanya n'ekuyima bala b'ete e'bwaka naye.¹⁰Kwa bushi n'oko,kulyi banene bala balyi ngamanyisibwe,bengi baayisi,b'emateta mata shingenene,na batebanyi,¹¹Byemire kuhweka e'bunu bwabo.Bala bakulumbayaa elubaa loshi,beyilyisaa emeyilyisa m'ehonyi, mala matang'eyilyisibwa.¹²Muuma mubo,murebi wabo,ateta:eba ndju b'ekrete balyi beki babisha e'siku soshi,nyama si kalyi,basii ba bilyo. ¹³Buno buamilyisa buliyi bw'ekulyi,tchitchumire, ubuhubanganyae busibu,babe n'ebwemere buchere.¹⁴Ilyi batatchibikaa kwa ngano s'ebayuda, n'oko maano m'ebandju batchiberule n'ebye kulyi,¹⁵Byoshi bilyi bibuya ku bala balyi babuya; si kutalyi e'hibuya kwa bala bandju b'esinga n'ebatemere,e'bwenge bwabo n'emyaanyisa byasingire. ¹⁶Bayir'emulyimo nga bamenyire Ongo, bamulayire kwa byihiro byabo,ba lyi baayisi,batengu na chira chiyiro chibuya batashingenene.

Chapter 2

¹Ku woyo,teta ebindju bishingananyire n'emwasi mubuya.²Teta oko ebangumwa babe n'eluero,b'ekunalyi,bashinangananyire, bachere mwa bwemere,mwa busie,n'ekurembera.³Teta oko ebaekulu bashingenene ekubonekana babuya era mbuwa,kw'ebuchesibwa, batatetaa ebisha,batalalukaa,bashinganen'e kwana emelyisa mabuya,⁴Mwa ekuhonda ekwiilyisa e'baya kusima ebalume babo n'ebana babo, ⁵Ekuba n'eluero,bakomire, n'ebakola ekasi k'enyumba sabo,babuya, bare mbu era mw'ebalume babo,ily'emwasi wa Ongo ataayilyisibwaa.⁶Eyilyisa ebatabana emisi n'eluero,⁷Uchi lorese weyine kwa mikolo yibuya,omwo kwan' emeyilyisa mabuya,makwanene,⁸Emwasi mubuya,utangaayibwa,ilyi emushombanyi abon'ehonyi,ayine emwasi mubi ateta , emwetchu.⁹Ubaw'emisi ebakobe boshi,bachiandaase era mw'ebakulukulu babo,omo kubasimisa mu chira kandju,bataabiraa ebakulukulu,¹⁰Bat' ebaa kandju,si balos'esiku soshi ebwemere omwo bushinganyanya,kwa kukengesa emaanure ma Ongo mutchungusi wetchu.¹¹Nabushi elukoo lwa Ongo, mutangiro w'ebutchuk'emwe bandju boshi, lwachibonesise.¹²Lwatchuyilyisise ekunana emabi moshi m'ebutala,n'ekulama mw'ene myaka ilyiwo kwa bwenge,ebushinganyanya,n'eku chesibwa,¹³Omwo kulyinjir'ebulangalyire n'ebwerekane bw'engulu ya Ongo munene n'emuchungusi wetchu Yesu Kristo,¹⁴Iwachanyire yeine ku tchubano,ilyi atchu ule kutenga mwa byaa byoshi,kanji kutchuyira mulala waye,uchesibwe naye nabushi bw'eku yira emabuya.¹⁵Teta bine bindju,ubaw'emisi,kandji uhu bilyire,alauman'ebuashe, kutabaa e'mundju wa kubenga.

Chapter 3

¹Ukengesa ebandju kuchirembeka kwebete e,bwashe ne bakulukulu,kukenga, ne kuchikubula chiyiro chibuya,

²Batakamba ebandju,babe barembu embere sebandju boshi.³Kwa bushi chubanu,chwabaa tchutete e'bwenge ,batengu,kutereka,tchwa korera mundjira ya tchira lubero ye kuchikukuma ne buhungu,tchulamire mwa kakachi ke mabi nomo kakatchi ke buhonde bwekwa yisanya ne kwaya bandji.⁴Kweine, ebubuya bwaOngo muchundjusi wetchu ne busime kobandju bya bonekana.

⁶Ola washeshekala kobunene endonga se chu,na yesu kristo muchungusi wetchu, ⁷Ilyi chwamarwe e'kunalyi molukoo lwayi,tchube nebulangalyire bwe butambusi wekalamo kesiku soshi,⁸Ono mwasi alyi wekunalyi,naniondjire wemerere e'byi byoshi ilyi bala bemeremumu Ongo bemiri baate ebiyiro bibuya.⁹Lolaa ebilyi bibuya ne bishinga nene oku bandju.kweyine uba lubero ne bwaka bubi,mibuto,elwayo,nekukabulana emwasi yibi neyi itatenganyire ne mahano;kwabushi batalyi ekunalyi kandji batalyi babuya ¹⁰Kabula bure, enyuma si berebere ne bihangirye byeke ubulyirwe,ola wenda wareta luhandabanyo, ¹¹Nekumenya komundju woyu mwanya ayilyire byaa,kwabushi achichindjibusise yeine.¹²Emangu nyika kutchumira Artemasi ao Tiko,uchi sesaa wishe era nyilyi,Enikopole,kwabushi era inyilyire koya renga embeo.¹³Nakwemire ubalongolanaa omo bwenzi bweshe,bwa Zena,mwilyisa we mateyeko,na Apolo bata andalyira netchiro kandju kakayinaa.¹⁴Bitchwemire bala betchu nabo bakulyikire ne kumenyerera ebiyiro bibuya,kwa kuhusa ko buhonde e'bulyi bareke kuba bandju bala bata buchiree'bifuma.¹⁵Bala boshi balyi alauma nanyi bakulamusiye,utchula mu sise bala chusima mwobw'emere, ne lukoo lubaa alauma ne nyu muboshi.

Philemon

Chapter 1

¹Polo,e'mushwekwa mu Yesu,n'e mwenye wetchu Timoteo era mwa Filomono musimwa wetchu ne muliketchu mwe mukolo, ²Era mwa mwali wetchu Afia,Arkipa,muliketchu ne bita,n'nomo eka Ongo kali omo nyumba yawe :

³Ube n'e lukoho nomutchula alauma na Ongo Tata n'e Nawetchu Yesu Kristo.⁴Natongire e'lukoho lwa Ongo wanyi,ola uku kengere omomauno manyi;⁵Bulya nyimenyire ebwemere bwete mu Nawetchu Yesu Kristo noko busime kwabushi ne batchesibwa boshi. ⁶Namubirire mbu eku shangira kwae kwe bwemere kuku sibwe kwabushi na Kristo,mwe kumenya omonda setchu kira kandju,kakomire.⁷Nabaa n'ete ebushaaluke bwenene ne bolo mukurengera e busime nabushi emwawe,mwenye wetchu,emutchima we batchesibwa wabaa utekerere.

⁸Tchichumire tchira angaba ekuba ne mutchula mwa ndanda sa Kristo kukulosa ekuchinganyire, ⁹Nyiondire kwesina lyi masimane lyi nyikubira emauno,kuba ngokuno,Polo mungumwa na mushwekwa mu Yesu Kristo.

¹⁰Nyikwemire emwe mwana wanyi,ola nabutaa mwe kushwekwa Onesimo, ¹¹Ola kashanzi kauma ataba akomire,sikweine era akomire era mwawe n'era mwanyi. ¹²Nakutchumirire ye nga mwana omo mutchima wanyi.

¹³Nabaa nyinasimire ekumushibana,lyi anyasaa ala utalyi,ebisandji nyilyi mushweke kurengera ekwiirisa.

¹⁴Sikweine,ndahondaa kwira kandju busira oyo,lyi mabura mawe matabaa makuchisimira.¹⁵Kunganaba arekanaa nawe mwabishanzi bire,lyi unamubona esiku soshi. ¹⁶Sikutalyi nga mukobe sikweine nga mukulu kola mukobe,nga mwenye wetchu musimwa,wanyi nyenene n'era mwawe kwa kunalyi,chira anganaba kwa mubiri,n'era mwa Nawetchu.¹⁷N'nga wanyitolire nga mwira wawe,umutole nae n'nga nyono. ¹⁸N'nga akweresaa bubi burebe,kandji n'nga anakwete mwinda wa kandju karebe,umurete era nyiri. ¹⁹Nyono Polo,namwandjikirire ne kuboko kwanyi nyinga fua,busira ku busira weine wendjire wa tchi fua. ²⁰Kubinalyi,mwenye wetchu,nyibone mwawe luno lwembo,umonda sa Nawetchu;;busira kuumusa mutchima mu Yesu.²¹Omo kulangalyira eburembo bwawe kwa tchumire na kwandjikira,umenyae kwa ungaira ebinene kwebine nakushambalyire.

²²Ekunalyi,unyibikiraa aha nyingaikira,nyitanyise ekubatambira,kwabushi ne mauno menyu.

²³Epafra,mulyiketchu tchwa shwekwire naye mu Yesu Kristo, ²⁴akulamusiye,ne Dema,ne Luka,bakosi be mukolo ala uma nanyi. ²⁵Elukoho lwa Nawetchu Yesu Kristo,lube ala uma ne muka wenyu.

Hebrews

Chapter 1

¹Ongo, e nyuma s'ekuteta kutengera mira n'e basere betchu, mwa ndjira sinene, kurengera e barebi, ²mwesine siku sisinda era kuteta netchu kurengera e mwana waye ola abikaa kuba e eukema mu byoshi, na kandji kuye

kw'aremaa e butala. ³Yeyine yi ukaaba bulangare bw'e ngulu yaye na tchilorero tch'ebulamu bwaye, n'ekusesa kasi kandju mwa mwasi waye uselyire, era kuyira e kutchesibwa kw'e byaa, na era kwikala mwa kulyo kw'ebukulu e ndonga. ⁴Ongo era kuyira e muala kuba mukulu kulusha ba malaika bwoshi, mwa kumweresa esina lyikulu kulusha e lyabo. ⁵Kwa bushi kunde malaika ola Ongo era 'bilyire kwa: "U mwana wanyi ! Kulware ro nakubutchire?" Na kandji: Nyikab'eho, Nawe uka ba mwana wanyi?" ⁶Tchiro kandji, ilyi areta e mwana waye mutanzi mwa butala, era kuteta, ba malaika bwoshi ba Ongo batchikumbe ye. ⁷Na kwa myasi ya ba malaika baye era kuteta: "Ongo yi wende wayira ba malaika baye ngulumira ya mulyiro." ⁸Si kweyine era kuteta e mw'emuala: Etchifu mbi tchawe tch'e kanyabwami, Ongo, tchilyi tch'e myaka n'e myaka. N'e katchi k'e bwami bwawe kalyi katchi k'e kunalyi. ⁹Wera kusima e kuna lyi, wera kuyisibwa n'e mabi; Na kwa batcha, Ongo, Ongo wawe, era kukubika kwo e mafuta, mafuta ma bushaaluke kulusha e bandji bwoshi. ¹⁰Na kandji, woyo, e nawetchu, u wabumbaa e butala kutengera mira, N'e mbingu alyi mukolo w'e maboko mawe. ¹¹Byoshi bikasherera n'ekure nga, si woyo ukalama e siku soshi; Byoshi bika kunguwa nga lutchimba, si woyo ukala e myaka ne myaka. ¹²Ukabikundja kundja nga ndkimba, nabye bika alulwa; Si kweyine woyo u unoyo unoyo, mw'olo, kulwarero na mishangya. N'e myaka yawe yitakawa tchiro ne hitcha. ¹³Ongo, kulyi malaika ola era abilyire kahangi kauma kwa : "U mwana wanyi, wikale e kuboko kwanyi kw'e kulyo, kuyika e mango nyikabika e bahombanyi bawe e masina m'e mauulu mawe?" ¹⁴Abwo bwoshi, batalyi bakosi ba Ongo batchumirwe kuyira e mukolo wa Ongo kwa bunguke bwa bala bakama e ndonga s'e butchunguke?

Chapter 2

¹Kwa bushi n'oko, bitchwemire e kutchumbikisa busibu ebye tchwonvire, emwe mwana wa Ongo, tchungesha kubiyina. ²Kwa bushi, nga ola mwasi watetchibwaa ne ba malaika ba Ongo, emwe bana b'e Israeli abaa w'e kunalyi, na ngasi bubi n'ekuayisa, wangilyire e lwembo lwaye, ³tchubano kute! Tchukaala e kufuma, nga tchuta tchikubayilyire e butchunguke bunene ilyi bukulu buliyi ngo buno? Obwola butchunguke bu bwatangaa kutetchibwa n'enawetchu, businda bwera kuyikilyira e mwetchu e mwa bala bwonvaa. ⁴Ne Ongo naye, era kwamilyisa alauma nabwo kwa bitangasa n'e bisomerene n'e misi ya mbero sinene, na kwa kuaba kwa muka mweru, ngoko Ongo yeyine ahondaa. ⁵Kwa bushi, atabikaa e masina ma ba malaika obwo butala tchulangalyire, ilyi bwesha, obwo tchwendjire tchwateta, si kweyne mundju muuma aamilyisise batcha, andju auma n'ekuteta : ⁶"Mwenye mundju alyi nde ilyi umukengera, Ilyi e mwana w'e mundju, ilyi umutchwumbikisa!" ⁷Wamuyilyire muke kulusha busibu kulusha malaika, Wera kumwimbasa e hungwe ly'engulu n'e bukenge, Wera kumubika e mangire e mikolo y'e maboko mawe. ⁸Wera kubika e bindju byoshi e masina m'emaulu mawe. Kwa bushi, mwa kubika e bindju byoshi e masina saye, kutashibaa e kandju katabikwaa e masina maye. Si kweyne batcha, mutasa kulola e bindju byoshi byabikwa e masina maye. ⁹Si kweyne tchulolyire oko, oyo wayirwaa muke busibu kulusha ba malaika, yi ulyi Yesu, kwa bushi n'emalumwa m'elufu, era kwimbasibwa e hungwe ly'e ngulu n'e bukenge, ilyi kwa lukoo lwa Ongo, atangule ilyi onve kwa mutondero w'elufu kwa bushi na ngasi mundju. ¹⁰Kwa bushi, bi mwemire yeyine, yi kwa bushi naye n'oko ndjira yaye, e bindju byoshi byayilyirwe, era kureta bana banene bayikilyire e ngulu ilyi bukuse bwa Ongo, kumuyikilyisa e mukulu w'e butchunguke bwabwo kwa ndjira y'e malyibuko. ¹¹Kwa bushi oyo wende watchesa nabwo bwoshi batchesibwa, bwoshi batengire e mwa muuma. Kwa bushi n'oko, Yesu atetehonyi e kubabalangira benyewabo. ¹²N'ekuteta: "Nyingeyilyisa esina lyawe e mwa benyewetchu. Mwa kakatchi k'e kanisa nyingakwimbira e mutongo." ¹³Na kandji, nyingaba nyimulangalyire yeyine. Na kandji, lolaa, Yesu atetchire kwa: "Nyono nyily'ano, alauma n'e bana neresibwe ne Ongo." ¹⁴Na batcha, kwa bushi, e bana bera balyi basha ngire e mikira n'e mubilyi, naye, kunoko era kusha ngira e byera, ilyi kwa ndjira y'elufu, asherese oyo wabaa wet'ebuashe ilyi misi y'elufu, yi ulyi, Ibilyisi (ilyi shetani). ¹⁵Ne Yesu yeyine, ilyi aala kuba bwoola abwo bwoshi e kalamwo kabwo kwoshi kwa ndjira y'e bwoba bw'e lufu babaa balyi nga bakobe. ¹⁶Kwa bushi n'oko, e kunalyi atatolaa e shushanyo ya ba malaika, si era kutola e shushanyo y'e mubutchwa ilyi mwana wa Abrahamu. ¹⁷Na batcha ku bimwemire e kushu shanyisibwa ne benyewabo mwa kakatchi ka byoshi, ilyi aala kuba e mudjindji mukulu w'e bwondjo, mwemerese mwa bya Ongo, ilyi aala ekuyira e mababalyire kwa byaa by'e bandju baye. ¹⁸N'ekuba yeyine alyibusibwaa, ilyi atangulwa, kunoko ana ala ekutabala abwo batangurwe.

Chapter 3Kwa batcha, benye wetchu, mu mwete lushangi kwa kubalangirwa kwenyu e mbingu, muhubanga nye busibu e ndjumwa ne mudjindji mukulu w,e kutchiundjusa kwetchu Yesu.

²Yi wabaa mwemeresi e mwola wa mubikaa, ngokula Musa naye abaa, mwa kakatchi k'e nyumba yoshi ya Ongo. ³Kwa bushi oyo aandjirwe nga ashingenene e bukuse ilyi ngulu busibu kulusha Musa, ngokula ola wende webaka e nyumba enda ba ete elukengwa busibu kulusha eye nyumba. ⁴Kwa bushi ngasi nyumba yebakirwe n'e mundju; si kweyine ola wayiraa byoshi yi Ongo. ⁵Ne Musa e kunalyi abaa mwemesi mwa kakatchi k'e nyumba yoshi ya Ongo nga mukosi, ilyi aba muamilyisi w'e bira bikatetchibwa businda. ⁶Si kweyine Kristo, nga mwana, e ndonga s'e nyumba ya Ongo; e nyumba yaye yi tchubano, nga tchungaba tchulyi e kunalyi n'e bwenge n'e kumenya kwetchukuyika e businda. ⁷Kwa bushi n'oko, ngoko atetchire muka mweru, "Kulwarero, ilyi mungonva e murenge waye, ⁸Mutayiraa e mitchima yenyu kuba yisi bu, ngokula e kashangi k'e kusinana, lusiku lw'e kutangulwa mwa lukiya. ⁹Amo mango b'eho banyitangulaa, bera kunyi bika kwa luero, ilyi tchipimo, bera kulola e biyiro byanyi myaka makumi mane. ¹⁰Kwa bushi n'oko nera kuayisibwa ne tchine tchibutchi. Nera kuteta, e siku soshi balyi bandju baterekire e mitchima yabo banola; batamenyaa e ndjira sanyi. ¹¹Ngokula nalapaa kwa bute bwanyi. Batak'engira mwa bushaaluke bwanyi. ¹²Lolaa, benye wetchu, era mwenyu itabaa tchiro n'e mutchima muuma w'e kutemeraa, kwa kutchiberula ne Ongo usene. ¹³Si kweyine, muhungulane ngasi lusiku, na ngasi lusiku, ilyi kutabaa tchiro n'e muuma wenyu atayirwaa musibu kwa kutebibwa n'e byaa. ¹⁴Kwa bushi tchulyi lushangi ne Kristo, nga tchungaba tchulyi alauma n'e mutondero wekuba kwetchu n'e misi kuyika e businda. ¹⁵Nawo, u bitetchirwe, "Kulwarero, ilyi mungonva e murenge waye, mutayiraa e mitchima yenyu kuba yisibu nga e kashangi k'e kuayisa." ¹⁶Kwa bushi bu bande abwo baayisaa emango bwonvaa? Ata bala bwoshi batengaa e Misri balo ngorenwe ne Musa? ¹⁷Kandji bu bande abwo ayisibwaa nabwo myaka makumi mane? Ata bala bayiraa e mabi, bu e birunda byabo byashibaa mwa lukiya? ¹⁸Kandji bu bande abwo alapiraa kwa betengire mwa bushaaluke bwaye, nga ata bala bayiraa e kuayisa? ¹⁹Na batcha, tchulolyi re kwa bataala kwingira kwabushi n'e kutemera kwabo.

Chapter 4

¹Na batcha, nga kutchilyi etchiraane tch'ekuya mwa bushaaluwe bwaye, tchwobae, muuma wetchu angesha kuyina e lubwonekana. ²Kwa bushi kulyi kw'e kunalyi, netchu tchweyilyisibwe e mwasi mubuya wa Ongo kuuma nabwo. Si kweyine, oyo mwasi wonvibwaa, ata batabalaa kandju, kwa bushi oyo mwasi utahoanganyisibwa a n'e bwemere mwanda sabwo abwo bwonvaa. ³Kwa bushi tchutchwemere, tchukengira mwobwo bushaaluwe; ngoko Ongo atetaa, "Kwa nalapaa kwa bute bwanyi, batak'engira mwa bushaaluwe bwanyi;" Tchiro angaba oyo mukolo yayikilyire kutengera e kubikwa kw'ebibandja by'ebutala. ⁴Kwa bushi atetchire e lusiku lwa kalyinda andju auma batcha, Ongo era kutamuka e lwe kalyinda, era kureka kuyira emikolo yaye yoshi. ⁵Nawo nabo, Ongo atetchire kwa batak'engira bwa bushaaluwe bwanyi. ⁶Na batcha, kwa bushi kutchilyi ono mwasi ushibire kuteta kwa kutchilyi e bandju bak'engira mwobwo bushaaluwe, na bala beyilyisibwaa oyo mwasi kutenga mira bera kuyina e kwingira mwo kwa bushi n'e kutemera kwabo. ⁷Batcha, Ongo era'hubire kubika e lundji lusiku lurebe; atetchire mu Daudi e nyuma sa bishangi binene kulyi ngoku no, kulwarero; ngoko byatetchibwaa kutengera mira, "Kulwarero, nga mung'onva e murenge waye, mutayiraa e mitchima yenyu kuba yisibu." ⁸Kwa bushi, nga Yoshua angabawere e bushaa luke, atangatetchire elundji lusiku e nyuma. ⁹Na batcha, kwera kushibire e bushaaluwe bw'e lw'e sabato era mwe bandju ba Ongo. ¹⁰Kwa bushi, ola w'engire mwa bushaaluwe bwaye, era atamukire yeyine mwa mikolo yaye, ngokula Ongo naye atamukaa mwa kakatchi k'e mikolo yaye. ¹¹Na batcha, tchube n'e bushiru e kwingira mwobwo bushaaluwe, ilyi kutabaa e mundju woshi woshi ola ungakumbaala kw'oyo muanyi w'ekutemera. ¹²Kwa bushi e mwasi wa Ongo alyi mw'e kalamwo, katchi w'et'emisi, kandji w'et'ebukalyi nga bupanga bw'ekwishira abilyi, kandji w'ende w'otcha tchiro n'ekubaanya e muka n'e mubilyi, n'e binga kwa mafuta malyi mwanda sabye; kandji oyo mwasi alyi wa lubiro ekumenya endanya n'ekuhonda kw'e mutchima. ¹³Na tchiro kutalyi etchiremwa tchitalyi wazi ilyi tchibishirwe e muho ndo saye, si kweyine e bindju byoshi bifunurwe n'ekuba buhunzi ilyi busira kuba ka kandju kwoshi mwa meho maye oyo w'et'ebindju byoshi. ¹⁴Na batcha, nga tchwete oyo mudjindji muku lu w'engiraa mwa mbingu, yi Yesu, mwana wa Ongo, endonga s'oko, tchube tchusesise busibu e maungamwo metchu. ¹⁵Kwa bushi, kutalyi eundji mudjindji mukulu ola ungaala kuba alauma netchu mwa kwabirwa kwetchu; si kweyine yeke era kutangulwa kuuma netchu mwa kakatchi ka byoshi, busira kuyira tchaa. ¹⁶Batcha, tchusheerere etchifumbi tch'e lukoo kwa mutchima ushingenene, ilyi tchuala ekweresibwa e bwondjo, n'ekubwona elukoo lw'ekutchutabala ekashangi k'ekutchifindja ilyi kutchaanyira.

Chapter 5

¹Kwa bushi, ngasi mudjindji mukulu ola watolwaa mwa kakatchi k'e bandju, abikirwe kwa bushi n'e bandju mwebira bimwerekere Ongo, ilyi endjulo n'enderekero kwa bushi n'e byaa. ²Oyo yi ungaala kubatabala kwa burembu abwo batame nyire n'ekutereka, kwa bushi yeyine alyi mwa shushanyo y'ebutambukare; ³Na kwa bushi n'oko, bimwemire, nga kwa bushi n'e bandju, kunoko kunoko kwa bushi n'e kalamwo kaye yeyine, ekwana e ndjulo e ndonga s'e kalamwo kaye yeyine. ⁴Na kutalyi tchiro n'e mundju muuma ola ungaa la kutchitorera yeyine buno bukenge bulyi ngo buno, si ola ubalangirwe ne Ongo, ngokula Aruni. ⁵Na kunoko kunoko Kristo naye atatchitowa myaa e kalamwo kaye yeyine, kuyirwa mudjindji mukulu, si ola wamubiraa, "Woyo u mwana wanyi, nyono kulwarero nakubutchire, nyono ny'eho !" ⁶Ngokula bitetchirwe e andji andju, endonga sa Kristo: "Woyo u ulyi mudjindji mukulu e myaka yoshi kwa muanyi wa Melkizedeki." ⁷Oyola, ese siku s'e mubilyi waye, era kumwanyira oyola, ungaala kumufumya n'e kumukula mwa lufu, ememi n'e bwondjo alauma n'e kulyira busibu n'e bitengetenge, era kunvilyisibwa kwa bushi amwemere Ongo; ⁸na, batcha, tchiro angaba alyi mwana wa Ongo, era ku tondera eya ekukenga kurengera e malumwa ilyi malyibuko amwo mamuyikiraa. ⁹Naye, ilyi aba era ayirwaa w'e kunalyi, era kuba yi mutondero w'e butchunguke bw'e myaka ne myaka emwe bandju bwoshi bamukengire ilyi bamwemere; ¹⁰Businda era kutetchibwa ne Ongo kuba mudjindji mukulu kwa muanyi wa Melkizedeki. ¹¹Oyola, tchwete myasi yinene y'e kuteta kwa bushi n'e myasi yaye; na bilyi bisibu e kubibalyika kwa bushi mulyi batambukare b'e kunva. ¹²Kwa bushi, emango bibeemire kuba beyilyisa, (ng'ekandji kashangi karengire), mutere ne ilyi mushingenene e kuyilyisibwa n'e mundju e meyilyisa matanzi m'e myasi ya Ongo; nenyu mutchilyi mwatchanyira emata, si ata e bilyo bisibu. ¹³Kwa bushi, ngasi mundju ola utchilyi walya emata, atamenyire busibu e mwasi w'e kunalyi, kwa bushi atchilyi mwana mutoto. ¹⁴Si kweyine e bilyo bisibu ilyi binyake bilyi bya bandju bakulu, abwo e ndanya sabwo, kwa kukoresibwa, sera siterene e kuberula n'e kumenya e mabuya n'e mabi.

Chapter 6

¹Kwa bushi n'oko, ilyi tchwungareka e kuteta ilyi kuhubanganya e meyilyisa matanzi ma Kristo, tchusese e luendo ilyi tchuala e kuyikilyira e kunalyi; tchwutatchibikaa kandji e bibandja w'e kukoresa e milyimwo yitete e kalamwo, na ekuba n'e bwemere e mwa Ongo. ²E meyilyisa m'e bubatiso, n'e kubikirwa e maboko, e kufuka kw'e bafire, n'e butchindjibuke bw'e myaka n'e myaka. ³N'ebye bindji tchwungabiyira Ongo akatchwutabala. ⁴Kwa bushi, abwo bwoshi b'eresibirwe e bulangare, n'e kutangira balya kwa maree m'era mbingu, n'e kuyirwa lushangi ne muka mweru wa Ongo, ⁵n'e kutangira balya kwa mwasi mubuya wa Ongo, n'e misi ya mira era yikesha, ⁶bakaku mbaala e nyuma s'ebye, kutangatchialyikana kandji e kubayira buyaya bahube kw'emera; kwa bushi bendjire bamulyibusa e mwana wa Ongo kabilyi mwa kakatchi k'e bulamu bwabwo, n'eku mwita honyi ekunalyi. ⁷Kwa bushi, e tchiwo tch'ende tchamwa e nvula yende yatchitowera kwo ngasi mango, n'e kubuta e maree ilyi biumbulwa biterene, era mwa bala endonga sabwo yi bitemirwe, etche tchiwo tchinde tchaba lushangi n'e miyisho kutenga e mwa Ongo; ⁸si kweyine etche tchiwo ilyi tchingana ilyi kubuta e mihuyi n'e musiye, tchana layirwa n'ekuba ofi n'etchitaki; na ebusinda bwatche kulyi kusheresibwa ilyi kwotchibwa. ⁹Si kweyine, benye wetchu, tchiro angaba tchwutetchire ebyera, mwa kakatchi k'e myasi yenyu, tchwemere e myasi ilyi yibuya busibu, na myasi era y'et'ebutchunguke. ¹⁰Kwa bushi Ongo ata mweki wa bisha, ilyi aala ekwibilyira e mikolo yenyu, nobula busime mwerekanaa kwa bushi n'e sina lyaye, kwa bushi mwakoreraa e batchesibwa baye, na kuyika batcha, mutchilyi mwana bakorera. ¹¹Netchu, tchwuhondjire busibu ngasi muuma wenyu ayikilyise obwo bushibilyisi bunobwo bunobwo, kwa kuyikilyisibwa kw'e mulangalyiro kuyika e businda. ¹²Ilyi mutatchibaa batambu kare, si kweyine mube bashimbulyisi ba bala bakema e tchiraane kwa bwemere n'e kubabalyira. ¹³Kwa bushi, e mango Ongo, ilyi eresa Abrahamu etchiraane, kwa bushi atabaa ete undji mukulu busibu kumulusha, ola angalapa er'alyi, era kulapa ku yeyine, ¹⁴era kuteta, ilyi era kubira Abrahamu, "Ekunalyi kwanyi, ekugisha nyinga kugisha, n'ekukwihula nyinga kwihula." ¹⁵Na batcha, Abrahamu mwa kubabalyira kwaye, era kwangilyira ilyi kuyikilyira etche tchiraane. ¹⁶Kwa bushi benye mundju bende balapa kw'ola ulyi mukulu busibu kubalusha; na kuyika e businda bw'endambala yoshi y'e myasi n'etchilapo, kwa kubiyikilyisa. ¹⁷Mwa kakatchi k'oyo mwasi Ongo, mwa kuhonda abalose abwo bakema etche tchiraane, ngokula emaanure maye mangaalyire kualulwa, era kubika etchilapo e kakatchi; ¹⁸ilyi kwa bindju bibilyi bitangaala kualuka, ebyera bi mwa kakatchi kabye mu Ongo atangala kuteta e bisha, ilyi tchwubona e bushaa luke bw'e kunalyi, tchubano tchwutchwashayilyire e kukulyikira e mulangalyiro ola wabikirwe e muho ndo setchwu. ¹⁹Oyo mulangalyiro yi tchwete nga Nanga y'e mutchima, era ilyi y'ebwolo, yet'e misi, yi yende yengira kuyika omwo mulyi e Pazia (ilyi tchitchwu mba). ²⁰Omwola mu Yesu engiraa kwa bushi netchu, yi ulyi e muhondo setchwu, era kuba mudjindji mukulu e siku soshi ilyi e myaka n'e myaka, kwa muanyi wa Melkizedeki.

Chapter 7

¹Kwa bushi, oyo Melkizedeki, mwami w'e Salemu, mudjindji wa Ongo ulyi e mbingu, yi wabuananaa ne Abrahamu ilyi alyi mwa kufuluka, atenga kulwisa abwo bami, era kugisha Abrahamu. ²Ne Abrahamu era kumweresa tchande tchiuma tch'e kumi tch'ebikayi byaye byoshi; (e kuhubanganya ely'e sina lyaye, butanzi alyi mwami w'e kunalyi, kandji mwami w'e Salemu, kukuteta mwami w'e bwolo ilyi mutchula, ³ate'eshe, atete nyina, atete basere, atete mutonde ro w'e siku saye, ilyi businda bw'e kalamwo kaye, si kweyine ashushanyisibwe n'e mwana wa Ongo); oyola era kulama mudjindji e myaka n'e myaka. ⁴Na batcha, lolaa kute oyo mundju abaa muku lu, Abrahamu era kumweresa e tchande tchaye tch'e kumi tch'ebye atolaa era ende aya kulwa e malwa. ⁵N'omwo kakatchi k'e bana ba Lawi namwo, abwo bende batola e kuba badjindji, babaa b'ete eyano kutola etchande tch'ekumi tch'e bandju babwo, kukuteta, benye wabwo, kushimba na n'eteeko ly'e maanure, tchiro angaba batengaa mwa mbindji ilyi tchibutchi tcha Abrahamu. ⁶Si kweyine, e tchibutchi tchaye tchitaandjirwaa kwa tchitenga e mwabwo, era kutola etchande tch'e kumi kutenga emwa Abrahamu, era kumugisha oyo wet'etche tchiraane. Abrahamu yi mundju Ongo alaanyaa e mulala. ⁷Tchiro bitanalayisise ekunalyi kwa e mutoto (ilyi kalumuna) anagishibwa n'e mukulu. ⁸Nano u benye mundju bende babwonekana n'e kufa, bende batola ilyi kweresibwa e tchande tch'ekumi; si kweyine yi wende watetchibwa okwo asene, ilyi alamire. ⁹Kandji byanaala kutetchibwa kwa, kwa ndjira ya Abrahamu, tchiro Lawi naye yi wende watola etchande tch'ekumi, naye era kwana etchande tch'ekumi; ¹⁰kwa bushi abaa alyi mwa mbindji y'eshe, amwo mango Melkizedeki abuananaa ne Abrahamu. ¹¹Na batcha, nga e kubwonekana e kunalyi kwa tengaa kwa ndjira ya Lawi; (kukuteta abwo bandju batolaa e maanure kw'oyo); kute kandji kwa baa eundji mudjindji w'emukaa; kwa shushanyo ya Melkizedeki, si atandjibwaa kwa shushanyo ya Aruni? ¹²Na batcha, ilyi obwo budjindji bungaalulwa, kutalyi kusibu e maanure namwo kualulwa. ¹³Kwa bushi, ola utetererwe ebyera, abaa wa lushangi lwa undji mulala, kutalyi mundju w'oyo mulala ola wakoreraa e mazabau (ilyi e andju e nderekero), ¹⁴Kwa bushi kulyi kw'e kunalyi kwa Enawetchwu atengaa mu Yuda, mulala ola Musa atatetaa mwo mwasi woshi endonga sawo mwa myasi y'e budjindji. ¹⁵Kandji ebye tchwutetchire bilyi by'ekunalyi busibu, nga kwelukilyire eundji mudjindji ulyi nga Melkizedeki. ¹⁶Oyola yi utalyi mudjindji w'e yano ly'e maanure malyi m'e mubilyi, si kweyine kwa misi y'e kalamwo katete businda. ¹⁷Kwa bushi amilyisibwe batcha, "Woyo ulyi mudjindji e myaka n'e myaka, kwa muanyi wa Melkizedeki." ¹⁸Kwa bushi, kulyi ekualulwa kw'elye ayano lyatangiraa, kwa bushi n'ebutambukare bwaye, na ekutashinganana kwaye. ¹⁹Kwa bushi, ely'eyano lyitayikilyisaa e mwasi; na alauma n'ebye kwera kuya e bulangalyire bulyi bubuya busibu, kurengera obwo bulangalyire, tchwumusheerere Ongo. ²⁰Na kwa bushi etche tchiraane tchitabaa busira tchilapo, ²¹(kwa bushi abwo bayirwaa badjindji busira tchilapo; si yeyine, alauma n'etchi lapo, era mw'ola wamubiraa, "Enawetchwu alapire tchiro atatchinyise, Woyo ulyi mudjindji e myaka n'e myaka) !" ²²Na batcha, kwa bushi n'oko, Yesu eralyi wayikilyisise etchiraane tchilyi tchibuya busibu. ²³Kandji abwola bayilyirwe badjindji banene, kwa bushi banzibwe n'e lufu batalamaa. ²⁴Si yeyine, Yesu, kwa bushi alamire e myaka n'e myaka; ete e budjindji bwaye butakatenga. ²⁵Naye Yesu, kwa bushi n'oko, anfumya ilyi kulamya bala b'eshire era Ongo alyi kurengera ye; kwa bushi esiku soshi ilyi abemera. ²⁶Kwa bushi bya baa bitchwemire tchwube tchw'et'e mudjindji mukulu ulyi ng'oyo ola w'ekunalyi, ola utete bubi, ola utete tchiro n'ekutetchibwa kubi, ola uberulwe n'ebanya byaa, ola wabaa endonga kulusha e mbingu. ²⁷Oyola yi utete mbusha ngasi lusiku, kuanyi wabwo bandji badjindji, butanzi e kwana e nderekero kwa bushi n'e byaa byaye yeyine, na businda kwa bushi n'e byaa byabwo bandji bandju, kwa bushi yeyine ilyi yeki ayiraa batcha lyiuma, ilyi atchana e kalamwo kaye yeyine. ²⁸Kwa bushi eyano ilyi maanure mabikire benye mundju balyi batambukare kuba badjindji bakulu; si kweyine oyo mwasi w'etchilapo tcheshaa e nyuma s'e mano ma Musa, wabikire e mwana (wa Ongo), Yesu, yi wabere w'ekunalyi e myaka n'e myaka.

Chapter 8

¹Na batcha, mw'ebye tchwutetchire, e mwasi ola ulyi munene alyi yono : "Tchwete e mudjindji mukulu ulyi ng'oyo, yi w'ekere e kuboko kulyo kw'etchifumbi tch'e kanya bwami tch'e bukulu bw'e mbingu. ²E mukosi w'e andju atchere, n'ala e shengero ly'ekunalyi, elye enawetchwu abikaa si ata mwenye mundju. ³Kwa bushi, ngasi mudjindji mukulu endabikwa ilyi ana ebikoresi n'enderekero; kwa bushi n'oko, ono naye abe n'e kandju k'e kwana. ⁴Ilyi angabere endonga s'etchiwo, atangabere mudjindji; kwa bushi kulyi ebendebana e ndjulo ng'oko e mano matetchire. ⁵Abwo bende bako la nga muanyi w'etchimbura tch'e by'omwo mbingu, ngokula Musa abirwaa ne Ongo, emango abaa er'ebaka eshengero. Kwa bushi atetchire, "Lolaa, uyire e bindju byoshi kwa muanyi ola walosibwaa mwa ndjulungu ilyi muruko w'e Sinai." ⁶Si kweyine, mwera mutolyire e mukolo ola ulyi mubuya busibu, ngoko oyo wa tchwumwaa w'etchiraane tchilyi tchibuya busibu, tchiraane tchanyibwaa endonga s'e tchiraane tchilyi tchibu ya busibu, ⁷Kwa bushi nga tchira tchiraane tchitanzi tchita ataa bubi, kutanga hondjirwe e andju kw'etche tcha kabilyi. ⁸Kwa bushi, ewendjire abateta atetchire batcha, "Mulolae, e siku s'eshire, kw'enawetchu atetchire, nyono nyingayikilyisisa e nyumba ya Israeli n'e nyumba ya Yuda e tchiraane tchiyaya. ⁹Etche tchiraane tchitbe ngetchira nalaanaa na b'eho, mwa kakatchi kwolula lusiku nabatola ilyi naba ataa kwa maboko mabo ilyi nabakula mwa tchiwo tch'e Misri. Kwa bushi batalamaa mwa tchiraane tchanyi, na batcha nanyi ndabashibilyi raa kw'enawetchu atetchire." ¹⁰Kwa bushi, tchinera tchi tchiraane nyingalaana n'e nyumba ya Iaraeli. E nyuma s'ese siku, kw'enawetchu atetchire; nyinga beresa e mano manyi kwa nyifindjo sabwo silyi, na mwa kakatchi k'e mitchima yabwo mu nyinga saaandji ka; na nyingaba Ongo wabwo, nabwo bangaba bandju banyi. ¹¹Nabwo bataka tchiyilyisanya ngasi mundju n'eundji, na ngasi mundju ne mwenye wabwo, ola ukateta, kwa mumenye Enawetchwu. Kwa bushi bakanyimenya; Kutengera e mwana wabwo kuyika e mukulu wabwo. ¹²Kwa bushi, nyikaba babalyira e byaa byabwo, na tchiro ndakatchikengera e byaa byabwo. ¹³Kw'oko kuteta, tchiraane tchiyaya, era kuyira etche tchiraane tchitanzi kuba tchikulukulu. Si kweyine, e kandju kala kera kalyi kakulukulu n'e kutangira kaya kw'e singa, ilyi kera kalyi ofi kafe.

Chapter 9

¹Na batcha, e tchiraane tchitanzi tchabaa tchete e meyilyisa ngasi kashangi, nala atchere aye, wo buno butala.

²Kwa bushi kwa baa e hema lyayirwaa, elye lyitanzi, omwola mwabaa mulyi e kamwore (ilyi e tara), n'e meza, n'e mikati y'e kulosanyibwa; u abalangirwaa atchere. ³N'e nyuma y'e Pazia (ilyi tchitchumba tcha kabilyi), eyera yi yabaa yibalangirwe e atchere e atchere. ⁴Awola abaa alyi alyi ekamwore k'e milyinga, n'e sanduku ly'etchiraane lyabaa lyibuki lyirwe n'e milyinga e andju woshi ilyi e byande byoshi, omwola mu mwabaa mulyi etchikombe tchilyi mw'e milyinga ya mala Mana, ne sira mbawo silyi kw'e mano ma Ongo, n'e katchi ka Aruni kera kumera, ne sira mbawo s'e mano ma Ongo. ⁵N'endonga s'elye sanduku, kwabaa kulyi ba makerubi b'e bukuse ilyi buashe, bendee babika ebimbusa byabwo kwa tchifumbi tch'e bwondjo; batcha, tchwutete ebishangi, ekubalyikisa ebyera byoshi tchiuma kwa tchiuma. ⁶Na batcha, ebye bikayi ilyi byamala kuyirwa batcha, e badjindji bendee bengira mw'elye hema lyitanzi lyeyine, na ekuyikilyisa ebye meyilyisa. ⁷Si kweyine, mw'elye hema lya kabili e mudjindji mukulu, endeengira mwo yeyine, lyiuma kwa mwaka; na ata busira mikira, eye endee ana kwa bushi n'e kalamwo kaye yeyine, n'oko byaa by'ekutamenya byabwo bandju. ⁸Muka mweru wa Ongo, ilyi angerekana ono mwasi, kwa e ndjira y'e kwingira ala andju atchere yabaa yitasa kuyikilyira, amwo mango e hema lyitanzi lyabaa lyitchimangire. ⁹Amwola mango mu malyi muanyi wa kano kashangi kalyi wo sine siku, amwo mango mu e nderekero s'ekutchiundju sa s'endee sanyibwa, nderekero sitanga alyire kukula e byaa ilyi kumuyira w'ekulyi, e mundju wayire kutchikumba Ongo. ¹⁰Kwa bushi, mabaa maanure malyi m'e mubilyi oshao, e bilyo n'e byekumwa byendee byayirwa kundji kundji, byendee byakoresibwa kuyika e kashangi kayaya. ¹¹Si kweyine, ilyi Kristo esha, yi ulyi mudjindji mukulu w'ebikesha kuba, kw'elye hema lyilyi lyikulu na lyitchere busibu, hema lyitayilyikanaa kwa maboko, ku kuteta, lyitalyi lyobuno butala. ¹²Tchiro, lyitalyi lya mikira ya mbene ilyi ya mwana wa ngafu, si kweyine, kwa mikira yaye yeyine, yi w'engiraa lyiuma lyeyine ala andju atchere, ilyi aba era atolaa e butchunguke bw'e myaka n'e myaka. ¹³Kwa bushi, nga e mikira y'e mbene, na elufufu lw'e mwana w'e ngafu lwendee lwabikwa kwa bet'esinga ilyi byaa, yendee yatchesa n'ekuko mya e mubilyi; ¹⁴batcha, kutanga alyikana busibu e mikira ya Kristo, kuye ku e muka mweru w'e myaka n'e myaka atchanaa e kalamwo kaye era mwa Ongo, kuba nderekero yitete bubi bwoshi, ingabatchesa e nyifindjo senyu n'e biyiro byenyu bifire, ilyi muala kutchikumba Ongo usene? ¹⁵Na kwa bushi nokuno, nyera nyilyi ndjumwa ye tchine tchiraane tchiyaya, e lufu, ilyi lwayirwa kwa kubabalyira e byaa byabaa bilyi e masina s'e manure matanzi, abwola babalangirwaa ilyi baangilyira e tchiraane tch'ekwima e myaka n'e myaka. ¹⁶Kwa bushi, ala e tchiraane tch'ekwima tchilyi, bishingenene kube e kufa kwaye oyo watchibikaa. ¹⁷Kwa bushi e tchiraane tch'ekwima tchitchusa e misi nga e lufu lw'e mundju lwayikilyire; kwa bushi etche tchiraane tchitayira misi ekunalyi nga oyo watchiyiraa atchisene. ¹⁸Na batcha, etche tchiraane tchitanzi tchitata ngirwaaa busira mikira. ¹⁹Kwa bushi, e mango ngasi eteeko lyendee lyaba lyatetchirwe ne Musa era mwabwo andju bwoshi, nguko e maanure mabaa matetchire, endee atola e mikira y'e mwana w'e ngafu n'ey'e mbene, alauma n'e meshi n'e supu lyeru ne hisopo, era kuyisheshera kw'etche tchitabu, n'e bandju bwoshi, ²⁰era kuteta, "Enera yilyi mikira y'e tchiraane mulaanyisi bwaa ne Ongo." ²¹N'elye hema nalye, n'ebikayi byoshi by'e kanisa endee abisheshera kw'eye mikra. ²²N'omwo mateeko, ofi kasi kandju kendeke katchesibwa kwa mikira, na busira kushesha e mikira kutalyi kubabalyirwa (e byaa). ²³Na batcha, kwabaa kulyi kwa bulayilyire ebyaandjikirwe mwa mbingu bitchesibwe kw'oko, si kweyine, ebikayi by'omwo mbingu bitchesibwe kwa nderekero silyi sibuya busibu kulusha esra. ²⁴Kwa bushi, Kristo etengiraa e atchere, ala ayirwaa n'e maboko, u alyi muanyi w'e atchere w'e kunalyi, si era kwingira mwa mbingu e kunalyi, ilyi abwonekana mwa meho ma Ongo kwa bushi netchwu. ²⁵Na ata kuteta kwa , atane kengi kengi, ngokula e mudjindji mukulu endeengira a andju atchere ngasi mwaka kwa mikira yitalyi yaye. ²⁶Na nga kubilyi batcha, bingemire Kristo, kulyi busibwa kengi kengi kutengera ekubikwa etchibandja tch'e butala; si kweyine batcha, kwa lyiuma lyeyine, mwa kakatchi k'ekuyikilyisa ebisha ngi, era kubwonekana ilyi kubihulwa, ilyi aala kuyima e byaa kwa nderekero y'e kalamwo kaye yeyine. ²⁷Na ngoko e bandju babikirwaa e kufa lyiuma, n'e nyuma s'e kufa e butchindjibuke. ²⁸Kunoko, Kristo naye, ilyi amala kwanyibwa nderekero kwa lyiuma ilyi aala kweka e byaa bya bandju bengi; akelukira e bwa kabilyi, busira byaa, kwa bala bwoshi baba bamulangalyire kwa butchunguke.

Chapter 10

¹Na batcha, nga e mateeko, kwa bushi tchilyi tchimbusa tch'e mabuya mala makesha, na tchiro yita shushanyo yeyine y'ebye bakesha, kw'ese nderekero sine sine, bendee bana ngasi mwaka, matangaala tchiro n'e kashangi kauma kubayira b'ekunalyi abwo basheerere. ²Na nga batcha ku bilyi, kute ! e nderekero sitangarekirwe e kwanyibwa; kwa bushi ebende batchikumba (Ongo), ilyi bangabere bamalyire kutchesibwa kwa lyiuma, batanga hubire kubwonekana bet'ebuya? ³Si kweyine, mwa kakatchi k'ese nderekero, kulyi e kukengerwa kw'e byaa ngasi mwaka. ⁴Kwa bushi, kutangaalyikana e mikira y'e mbene n'eye tchibusi kukula e byaa. ⁵Kwa bushi n'oko, ilyi Kristo esha mwa butala era kuteta ily era kubira eshe, "Enderekero n'endju lo utabihondaa, si kweyine, e mubilyi wera kubuana wanyibikilyire wo. ⁶E ndjulo s'ekwo tchibwa n'e ndjulo s'e byaa utasimisibwaa nase; ⁷Mu mango natetchire, Lolaa, neshire (mwa maandjiko naandjikirwaa), ilyi nyiyira e kuhonda kwawe Ongo. ⁸Awo ndonga u bitetchirwe, "Enderekero n'e byanyibwaa n'e ndjulo y'ekwotcha n'e s'e byaa, utabihondaa, ilyi utasimisibwaa nabye, (esendee sanyibwa ngoko e mateeko ma musa). ⁹Mu mango atetchire, Lolaa, neshire ilyi nyiyira e kuhonda kwawe Ongo, wakulyire e lyitanzi ilyi ubika e lya kabilyi. ¹⁰Mwa kakatchi kwoko kuhonda, mu mwangilyire ekutchesibwa, mwa kwanyibwa kw'e mubilyi wa Yesu Kristo lyiuma lyeyine. ¹¹Na ngasi mudjindji endeemanga ngasi lusiku ayira e meyilyisa, n'ekwana ese nderekero kengi kengi; na sitaalyire ekunalyi e kukula e byaa. ¹²Si kweyine, Kristo, ilyi aba eraanaa lyiuma lyeyine e nderekero yilamire kuyika e myaka n'e myaka; era kwikala mwa kuboko kw'e malyo kwa Ongo. ¹³Kutengera akwo kashangi, alyindjilyire e bahombanyi baye babikwe e masina m'e maulu maye. ¹⁴Kwa bushi, kwa nderekero y'elyiuma, era kubayira b'e kunalyi abwo bwoshi batchesibirwe. ¹⁵Ne muka mweru naye endjire aamilyisa; kwa bushi, enyuma s'e kuteta, ¹⁶"Tchirera tchi tchiraane nyikalaana nabwo e nyuma s'ese siku, kw'enawetchu atetchire, Nyikabika e mateeko manyi mwa mitchima yabwo, Na mwa kakatchi k'enyifindjo sabwo mu nyika maandjika, mu mango atetchire. ¹⁷Na batcha, kw'atetchire, "E byaa byabwo n'ekuayisa kwabwo, ndakatchikukengera tchiro nehitcha." ¹⁸Batcha, ilyi kungaba e kubabalyi rwa kw'e byaa, kutatchilyi kandji e kwanyibwa e ndjulo kwa bushi n'e byaa. ¹⁹Na batcha, benye wetchu, e kuba tchwete e mulangalyiro w'ekwingira e andju atchere kwa mikira ya Yesu Kristo, ²⁰Eye ndjira atchwuta ngilyisaa yeyine, ilyi yiyaya, ndjira yi sene, ndjira yirengire mwa pazia, yi ulyi mubilyi waye, ²¹N'ekuba n'e mudjindji mukulu e ndonga s'e nyumba ya Ongo; ²²na tchwusheerere n'e mutchima utchere, w'ekunalyi, kwa kuyikilyisibwa kw'e bwemere, na tchwube tchwashesherwe muka mweru e mitchima yetchwu, ilyi tchwureka e nyifindjo sibi, tchwube tchwuhukirwe e mibilyi yetchwu kwa meshi matchere. ²³Na mube musesise busibu amwo maunga mwo m'e mulangalyiro wetchwu, oyo mulangalyi ro utaalukaa; kwa bushi oyo walaanya alyi mwemerisi. ²⁴Tchwutangulane ilyi kulolana kwo tchwubeyine kwa tchwubeyine, n'e kweresanya e mutchima uselyire mwa kakatchi k'e masimane n'e mukolo mubuya. ²⁵Na tchiro tchwutarekaa e kukundamana alauma, ngoko e bandji bandju bende bayira; si kweyine tchwuhu ngulane, n'e kuyira batcha e kahangi kwoshi, kwa bushi mulolyire kwa olo lusiku lw'e kualuka kw'enawetchu lwera lulyi wofi. ²⁶Kwa bushi, ilyi tchwungayira e byaa, ilyi e nyuma s'e kwangilyira okwo kumenya kw'e kunalyi, kutatchilyi kandji enderekero kwa bushi n'e byaa. ²⁷Si kulyi e kulyindjira e butchindjibu ke bw'e kusomesa, n'e bukalyi bw'e mulyiro butchi kubure e kulya ilyi kusheresha bala bwoshi bende balayira ilyi batemere. ²⁸E mundju woshi ola wabengire e mateeko ma Musa, akafs busira kubabalyirwa, kwa mwasi w'e baamilyisa babilyi ilyi bahatchu. ²⁹Kute mwalolyire? Bitabaa bimushingenene e butchindji buke buliyi bunene busibu, ola mundju wabirataa e mwana wa Ongo, n'e kuandja e mikira y'etchiraane atchesibwaa kutche, kuba kandju kabusha busha, n'e kumuyilyira muka mweru lw'e lukoo lwa Ongo kuba atete kandju? ³⁰Kwa bushi, tchumenyire oyo watetaa, e kulyipisa etchaa, kulyi kwanyi, nyono nyi nyikalayi pa. Na kandji, Enawetchu akashesha ilyi kutchindjibusa e bandju baye. ³¹Alyi mwasi wa kusomesa ilyi wa kwobwoya e kukumbaala mwa kakatchi k'e maboko ma Ongo usene. ³²Si kweyine, mukengere e siku sitanzi, sira siku, ilyi mwaba mwera mwabikibwaa mwa bulangare, mwera kuyima kula kuyima kunene ilyi kukalyi kw'e malumwa. ³³Tchiro angaba mwa baa mwa kutetchibwa n'e kulyibusbwa, na ilyi mwaba lushangi alauma nabwo bayirwaa batcha. ³⁴Kwa bushi, mwababwoneraa bwondjo bala bwoshi babaa balyi mwa mbamikwa ilyi mwa buroko, na kandji mwera kwemera kwa bushaaluke e kunyayibwa e bikulo byenyu, mwa kuba mumenyire mwa mitchima yenyu kwa mwete e bikulo bilyi bibuya busibu, bira by'ekulama. ³⁵Na batcha, mutakabulyiraa e bulangalyire bwenyu, kwa bushi bw'ete e lwembo lunene. ³⁶Kwa bushi, mwemire e kuba n'e kubabalyira, ilyi e mango mungaba mwera mwayiraa e kuhonda kwa Ongo, muyikilyire etche tchiraane. ³⁷Kwa bushi, e nyuma sa kashangi kaeke busibu, oyo ungesha esha, tchiro atelyise (ilyi kureerera). ³⁸Si kweyine e mundju w'ekunalyi wanyi anga lama kwa bwemere. Naye, ilyi angaba wa ndjira e bilyi (ilyi wa kusita sita), e mutchima wanyi atete bushaaluke naye. ³⁹Si kweyine, tchwubano tchwutalyi alauma nabwo bendjira ebilyi ilyi abwo baterekire, si tchwulyi alauma nabwo bet'ebweme re bw'e kutchungula e mitchima yetchwu.

Chapter 11Na batcha, kulyi kuba n'e kunalyi kwe bira bikaba, kulyi kuba n'e kunalyi kwe bira bitafiraa kubwonekana.

²Kwa bushi n'oko, kw'e bahosi betchwu ba mira baamilyisibwa e kulyi. ³Kwa bwemere kutchumenyire kwa e butala bwaremi bwaa kwa mwasi wa Ongo, tchiro e bindju byende byabwonekana, bitayirwaa kwa bindju bilyi by'e kunalyi. ⁴Kwa bwemere Abeli era kwamwanyira Ongo e nderekero ilyi yibuya busibu kulusha Kaini; kwa bushi n'oko era kwamilyisibwa kw'alyi w'e kunalyi; Ongo era kuamilyisisa e ndjulo saye, kwa bushi n'oko, tchiro angaba afire, atchilyi ateta ilyi atchilamire. ⁵Kwa bwemere Enoki era kuamisibwa asene, angesha kunwona e lufu, tchiro atabwonekanaa, kwa bushi Ongo yeyine yi wamuamisaa; kwa bushi e muhondo s'e kuamisibwa, abaa amilyisibwe kwa asimisibwe ne Ongo. ⁶Si kweyine, busira bwemere bitangaalyikana e kusimisa Ongo; kwa bushi e mundju woshi ola wende wamuendera Ongo, ashingenene amenye kwa Ongo walyi, n'oko endeeresa e lwembo abwo bamuhonda kwa bushibilyisi. ⁷Kwa bushi, e mango Nuhu abaa era abirwaa ne Ongo, kwa myasi era yitasa kubwonekana tchiro ne hitcha, kwa bushi n'oko abaa amwemere Ongo, era kwibaka e bwato (safina), ilyi aala e kutchungula e nyumba yaye. Na batcha, Ongo era kutchindjibusa e butala bw'e byaa, Nuhu era kuba w'e mwimwo w'e kunalyi ubwonekene kwa bwemere. ⁸Kwa bwemere ilyi Abrahamu abalangirwa ne Ongo, era kwemera, atenge, aende ilyi aye e andju ala angeresibwa eeme; (mwimwo) era kutenga n'e kuenda ateshi n'er'aya. ⁹Kwa bwemere era kwikala nga muenyi mw'etche tchiwo tch'e tchiraa ne, nga mwa tchiwo tchitalyi tchaye, era kwikala mwa hema alauma ne Isaka ne Yakobo, bu bakema alauma naye mw'oyo mwimwo yinoyo yinoyo. ¹⁰Kwa bushi, Abrahamu endee alangalyira e musi wet'etchibandja, musi ola wawibaka alyi Ongo. ¹¹Kwa bwemere tchiro Sara yeyine era kwangi lyira ilyi kutola e simi; na era arengise e kashangi kaye; kwa bushi abwonaa kwa oyo wamulaanyaa alyi mwemeresi. ¹²Na kwa bushi n'oko, bera kubutchibwa na mundju muuma, naye abaa alyi nga mufu, bandju banene kulusha e ngununu somwo mbingu, banene busibu na nga mutchanga ulyi kwa musike, ola utangaala kuandjibwa. ¹³Abwo bwoshi bera kufa mwa bwemere, bata nasa kwangilyira etche tchiraane, si kweyine bendee batchilola kwo kutengera bure, n'e kwemera kwa babaa baenyi, na babalama kwa butala. ¹⁴Kwa bushi, bala bende bateta e myasi ilyi ng'eye balosise e kunalyi kwa bahondjire e tchiwo tchabwo beyine. ¹⁵Na nga bangakengere etche tchiwo batengaa mwo, bangabwene kwa baaluka ilyi bahubira mutche. ¹⁶Si kweyine, batchifindjire ilyi kutchaanyira e tchiwo tchibuya, tchi tchiwo tch'e mbingu. Kwa bushi n'oko, Ongo atat'ehonyi kubalangirwa Ongo wabwo; kwa bushi abayilyilyi re ilyi abebakilyire e musi. ¹⁷Kwa bwemere ilyi Abrahamu atangulwa ne Ongo, era kwana Isaka abe nderekero; n'oyo Abrahamu yi wendee wangilyira ebye biraane anaa e mwana waye, mubutchwa waye, mwana w'etchusha. ¹⁸Na batcha, oyo yi wabirwaa ne Ongo, kwa mu Isaka mu e mulala wawe akatenga; ¹⁹Abrahamu era kuba amenyire kwa Ongo anala kumufula mwa bafu ilyi kumukula mwa kuzimu; era kumutola kandji kut'eye kwa muanyi. ²⁰Kwa bwemere Isaka era kugisha Yakobo ne Esau, tchiro n'omwo myasi era yikaba e nyuma s'e kufa kwaye. ²¹Kwa bwemere Yakobo, ilyi eralyi mwa kufa, era kugisha ngasi muuma mwa bana ba Yusufu, era kutchikumba Ongo na ilyi eyamire e katchi kaye. ²²Kwa bwemere Yusufu, ilyi aba eralyi wofi kuyika e busnda bwaye, era kuteta e myasi y'e kutenga kw'ebana b'e Israeli, era kuteta ilyi kwana e myasi e ndonga s'emakinya maye e mango akafa kwa batamarekaa e Misri. ²³Kwa bwemere Musa, ilyi abutchwa, era kubi shibwa myesi ehatchu n'ebasere baye, kwa bushi balolaa oko alyi mwana mubuya; tchiro batobwo waa e teeko lya mwami. ²⁴Kwa bwemere musa, ilyi aba era mundju mukulu, era kulayira kubalangirwa mwana w'e mwalyi wa Farao; ²⁵era kulola kwa kulyi kubuya ilyi kwa bulayilyire ekulyibuka alauma n'e bandju ba Ongo, alyi kutchi simisa mwa byaa kwa kashangi kaeke. ²⁶Era kulola ilyi era kuandja kwa ekulyibusibwa kwaye e ndonga sa Kristo buliyi buare bunene kulusha e buare bw'e Misri; kwa bushi abaa alangalyire olo lwembo. ²⁷Kwa bushi abaa akengire Ongo, kwa bwemere Musa ilyi ateng'e Misri, tchiro atobwoyire e butchindjibuse bwa mwami; kwa bushi abaa alyi nga endjire amulola kwo oyo utabwonekana ilyi atalorekana kwo. ²⁸Kwa bwemere Musa era kuyira e Pasaka, n'oko kubi kwa kw'e mikira, ilyi oyo wendjire asheresa e babu tchwa baberebere atabaata kwo ilyi kubalaa kwo. ²⁹Kwa bwemere e bandju b'e Israeli bera kurenga mwa nyandja y'e mikira (nyandja y'e Shamu), bera kushabuka ngokula e mundju angashabuka ala omire ilyi akalyire; ilyi e bandju b'e Misri nabwo bahond'ekuyira batcha, bera kusherera ilyi kufa bwoshi. ³⁰Kwa bwemere e bitchumba byoshi by'e musi w'e Yeriko byera kukulumba, ilyi baba bera babisungulaa siku elyinda. ³¹Kwa bwemere Rahabu, ola tchihungu, atashereraa alauma nabala baayisaa ilyi bat'emeraa, kwa bushi angilyiraa abwo batangusi ilyi ndjumwa kwa bwemere. ³²Nanyi tchiye neraa nateta kandji? Kwa bushi tchiro ebishangi bitanganyemerere e kureta ilyi kuteta e myasi ya Gideoni, ne Baraka, ne Samsoni ne Yefuta ne Daudi, ne Samweli n'e myasi y'e barebi. ³³Abwola, kwa bwemere bubayimaa e misi y'e bami. Bera kuyira e kunalyi, bera kutola e tchiraane, bera kuhweka e bunu bwe ndare (simba). ³⁴Bera kusimwa e misi y'e mulyiro, bera kufumisibwa kutenga mwa bukalyi bw'e bupanga. Bera kubikwa mw'e misi alyi e butambukare, bera kuba banyakire mwa ndambala, bera kukorokanya

e barwanyi b'e baenyi.³⁵Ebakasi bera kutola e bafu babwo bafukire. Si kweyine e bandji bera kubabala busibu tchiro n'ekwitchibwa ilyi kunyiyibwa, batemeraa e butchunguke, ilyi baala kuyikilyira e kufuka kushingenene.³⁶Ebandji bera kutangulwa kwa lupalyi n'e kuhutchwa, na batcha, ebandji kwa kuhwekibwa, n'ekubikwa mwa buroko; ³⁷bera kuhutchibwa kwa makoyi, ebandji bera kwishibwa kwa musumeni, ebandji bera kutangulwa, ebandji bera kwitchibwa kwa bupanga; bera kusungula sungula bembere enyiwu s'ebibusi n'ese mbene; babaa bakutchaanyira, n'e kulyibusibwa, n'ekuyilyi rwa e mabi. ³⁸(Bandju bala e butala butabaa bushingenene ekuba nabwo), bendee basungula sungula mwa lukiya, n'omwo kakatchi k'e miruko ilyi ndjulungu, n'omwo bilyimbi, n'omwo bitobwore by'etchitaka ilyi tchiwo.³⁹Nabwo bandju bwoshi ilyi baba bera baamilyisibwaa kwa bushi ne bwemere bwabwo, bataangilyiraa e tchiraane. ⁴⁰Kwa bushi Ongo abaa era atangiraa kutchubikira e kandju kalyi kabuya busibu, ilyi nabwo batabaa b'e kunalyi busira tchubano.

Chapter 12

¹Batcha, netchu kunoko, e kuba tchusungurwe na lwakungu lunene lw'e baamlyisa balyi nga bano, batcha, tchubike bure netchu, ngasi musiwo musito, n'e byaa bira bitchusungure ilyi bitchuhwekire kwa busibu; na batcha, tchube bakuhuta ilyi kuyira e ndambala mwa bita ilyi ndambala s'ilyi e muhondo wetchu. ²Tchube tchumulolyire Yesu, nga mundju w'e kutangilyisa n'e kuyikilyisa e bwemere bwetchwu; oyola Yesu, kwa bushi n'e bushaaluke bwabaa bulyi e muhondo saye, era kwemera kweka e musalaba ilyi tchimanyi, n'ekukula e honyi, na Yesu era ekere mwa kuboko kulyo kw'e tchifumbi tch'e bwami tcha Ongo. ³Kwa bushi n'oko, musime busibu oyo w'emera ekweka e masibu manene malyi ngamwo m'e bandju bendee bayira e byaa e ndonga s'e kalamwo kabwo beyine, muteshaa kutama, mungesha kwola mwa mitchima yenyu. ⁴Tchiro, mutasa kuyira e ndambala kuyika e kushesha e mikira, muyimane n'e byaaa. ⁵Kandji mwebilyire mala mano, matetchire nenyu nga kuteta n'e bana, "Mwana wanyi, uteebilyiraa e kualukirwa n'enawenyu, Kandji otafaa e mutchima emango wakalyiyirwa naye, ⁶kwa bushi oyo enawetchu asimire, ende amualukira, Naye Ongo ende ahuta waye ola asimire." ⁷Na bushi, e ndonga s'e kualukirwa ne Ongo kumwende mwaba mulyi b'ekunalyi; Ongo abayilyire ilyi abakorere nga bana; kwa bushi alyi mwana mutchiye ola utanga alukirwa n'eshe? ⁸Na batcha, nga mungaba mutalyi bakualukirwa, ku kulyi kuterene bwoshi, ilyi mwera mulyi bana ba mukasi w'e mbuwa, si mutalyi bana ba mukasi w'e kunalyi. ⁹Na alauma n'oko, netchwu tchwabaa tchwete ba tata b'e mubilyi bala bendee batchualukira, netchwu tchwera kubakenga. Batcha, ilyi bitalyi bibuya busibu kutchibika e masina ma tata wetchu w'e mitchima yetchu n'e kulama? ¹⁰Kwa bushi, bilyi by'e kunalyi, abwola e nyuma sa siku sieke, bera kutchuhubira ilyi kutchualukira ngoko beyine babwona bilyi bibuya; si kweyine yeki kwa bunguke bwetchu, ilyi tchuala kuyikilyira e butchesibwa bwaye. ¹¹Ngasi butchindjibuke e kashangi kabwo butabwonekana kuba kandju ka bushaaluke, si ka bute ilyi malumwa; si kweyine obwo butchindjibuke e nyuma lyi bwende bwabaretera abwo babukomere e maree m'e kulyi m'et'e bwolo. ¹²Kwa bushi n'oko, mulambule e maboko marembire ilyi manoyire n'e mafi marembire. ¹³Muyilyire e maulu menyu e ndjira sikubukire, ilyi e kandju kalyi kw'e burema kata terekaa, si kweyine akwo kandju kalame ilyi kafume. ¹⁴Muhonde kwa bushibilyisi e kuba n'e bwolo ne bandju bwoshi, n'obwo butchesebwe, kutalyi e mundju woshi ola ukalola ku enawetchu nga atabwete. ¹⁵Mulorerese busibu e mundju woshi atakulumbiraa e lukoo lwa Ongo; etchisina tch'emalumwa tchingesha kusuka n'ekubalyibusa; na bandju bengi bangesha kubikwa mw'e bubi kw'oyo mwasi. ¹⁶Kutabaa etchihungu ilyi eutemere Ongo ngokula Esau, yi wausaa e bwime bwaye bw'e kubutchwa mutanzi kwa bushi n'e bilyo bya lyiuma. ¹⁷Kwa bushi mumenyire oko atatchialaa kubutola tchiro angaba ahondaa ekwima e migisho, era kulayirwa (kwa bushi ata bwona e andju e kutchiundjusa), tchiro angaba abuhondaa busibu kwa malyira ilyi mihonyi. ¹⁸Kwa bushi mutayikilyiraa e muruko unga ala kuatchibwa kwo, e wakorera ilyi aulumira kw'e mulyiro, ilyi lwakungu lwerafulu, n'e mwisinya, n'e mbusi, ¹⁹n'e mukulumiro w'e ngunga n'e murenge w'e myasi; bala bayunvire, bera kweme babirwe yindji myasi; ²⁰kwa bushi, bata alaa kubabalyira oyo mwasi watetchibwaa, tchiro n'e nyama ilyi inga atchire k'oyo muruko angahutchi bwa n'e makoyi. ²¹N'ebye byabwonekanaa nga bya kushalyimya, tchiro ne Musa era kuteta, "Nasimbirwe n'e bwoba n'e kuku kumana." ²²Si kweyine mwabo mwayikilyire kw'oyo muruko w'e Sayuni, n'oyo musi wa Ongo usene, Yerusalemu y'e mbingu, na ebikembe bya ba malaika banene. ²³Mukundamano munene n'e kanisa k'ebabutchwa batanzi bandjikirwe mwa mbingu, ne Ongo mwishi w'e mandja w'e bandju bwoshi, n'e mitchima y'e bandju bala b'e kunalyi, ²⁴ne Yesu, ndjumwa y'e malaanyo mayaya, n'e mikira y'e kushesherwa kwo, mikira y'e kuteta e mabuya kulusha ilyi kureka e ya Abeli. ²⁵Lolaa, mutalayiraa oyo utetchire. Kwa bushi, nga bala bamulayiraa batatchungukaa, ilyi kufuma, oyo wabaanulaa endonga s'e tchiwo, na batcha, netchwu tchwutakatchunguka ilyi kufuma ilyi tchungatchiberula n'oyo watchwaanula kutenga e mbingu. ²⁶Oyola yi e murenge waye akukumanyaa e butala akwo kashangi; si kweyine batcha, era alaanyise n'e kuteta, "Kandji lyindji lyiuma nyikakkukumanya ata e butala bweyine, si n'e mbingu naye." ²⁷Si kweyine oyo mwasi, kandji mango mauma, atetchire e kana ngana kwa, akahamisa ebye bingaala ekukukumanyisibwa, nga bindju ilyi bikayi byaremire, ilyi e bindju bitangaala kukuku manyisibwa, bikale. ²⁸Na batcha, e kuba tchwangilyire e mwami butangaala ku kukumanyi sibwa, na batcha, mube n'e lukwoloo, kwa bushi kurengera olwo lukwoo tchwumuyilyire Ongo e meyilyisa m'ekumusimisa, alauma n'e kutchirembuya, n'e bwoba ilyi kutchitchesa. ²⁹Kwa bushi Ongo wetchu, alyi mulyiro ola w'e kulya.

Chapter 13

¹E masimane m'e bauma, maenderere e kuba. ²Muteebilyiraa ilyi e kureka ekutabala e baenyi; kwa bushi kw'ene ndjira e bandji bamwoere ilyi baangilyire ba malaika busira kumenya. ³Mukengere bala bahwekirwe, ngokula mungaba muhwekirwe alauma nabwo; na bala balyi mwa malyibuko, ngokula nenyu mungaba mulyi momwo mwa mubilyi. ⁴E hwera ilyi buya bube bukengirwe n'e bandju bwoshi, na ebyoko ndjinga bibe bitchere ilyi bikomire; kwa bushi e bihungu n'ebabanzi b'ekilyi, Ongo akabatchibusa. ⁵Mutabaa n'emyifindjo s'ekusima ebikulo, mutchikubayire ebye mwete; kwa bushi yeyine atetchire, "Ndakwandaalyire ilyi kukuyinyira tchiro n'e hitchitcha, ilyi ndakureke e kunalyi. ⁶Na tchiro, tchwende tchwteta : "Enawetchu yi wende watchutabala, ndobwowe kandju; kut'e mwenye mundju anganyiyira?" ⁷Mukengere bala bendee babalongolana ilyi birongosi byenyu. Bala bababiraa ilyi babeyilyisaa e mwasi wa Ongo; kandji kwa kutchumbikisa busibu e busnda bw'e luenzi lwabwo, mwiye e bwemere bwabwo. ⁸Yesu Kristo yi n'oyo omwo olo, kulwarero n'e siku soshi ilyi e myaka n'e myaka. ⁹Mut'ekibwaa n'e meyilyisa ma lundji lundji lubero, n'e m'etchienyi; kwa bushi, kulyi kubuya e mutchima abe aselyire kwa lukwoo, ata kwa bilyo, kwa bushi bala baenda nabye ilyi kubye, batabwo naa tchiro n'e bunguke. ¹⁰Tchwete e mazabahu ilyi ala e nderekero, mazabahu mala bala bende bakola mwo batete e luuma lw'e kulya ebilyi mwo.

¹²Kwa bushi n'okuno, Yesu naye, ilyi atchesa e bandju kwa mikira yaye yeyine, era kulyibusbwa e mbuwa ilyi e nyuma s'elunvi (ilyi kambi) ¹³Na batcha, tchwiluke, tchumubuane e nyuma s'e kambi, tchube tchubetchure e kulyibusbwa kwaye. ¹⁴Kwa bushi ano butala, tchutete musi ola w'e kulama myaka; si kweyine, tchwahonda oyo musi w'esha. ¹⁵Na batcha, kw'e sina lyaye Yesu, tchwerese Ongo e nderekero y'e mutongo ilyi ngulu e bishangi byoshi, kukuteta, e maree ilyi bifuma by'e bunu butchiundjusise e sina lyaye. ¹⁶Si kweyine, muteebilyiraa e kukola ilyi ekuyira e mabuya n'ekuba lushangi; kwa bushi e ndjulo silyi ng'ese si s'ende sasimisa Ongo. ¹⁷Mukenge bala babahondorere (ilyi b'ekubalongolana), na ekutchirembuya era balyi; kwa bushi, abwola b'ende b'esa kwa mitchima yenyu ilyi e ndonga s'e mitchima yenyu, nga bandju bakana e muandjo, na ilyi baala e kuyira batcha kwa bushaaluke, si ata kwa businane; kwa bushi kutanga baterana mwabwo. ¹⁸Mutchweemere; kwa bushi tchwemere kwa tchwete e nyifindjo sibuya ilyi sitchere, na tchwu hondjire e kuba n'e kuenzi lubuya mwa kakatchi ka ngasi kandju. ¹⁹Nanyi nyibeemire busibu e kuyira batcha, ilyi nyisha e mwenyu lubiro ilyi fuba. ²⁰Na batcha, Ongo lw'e bwolo, ola wahuba kumukula mwa bafu, e mulanzi mukulu w'e bibusi kwa mikira y'e tchiraane tch'e myaka n'e myaka, yi enawetchu Yesu. ²¹Abayire mube mulyi b'e kunalyi mwa kakatchi ka ngasi mwasi mubuya, ilyi muala e kuyira e kuhonda kwaye, naye ayire mwa nda senyu e bisimisise e muhondo saye, era mwa Kristo Yesu; e bukuse buliyi naye e myaka n'e myaka. Amina. ²²Si kweyine, benyewetchu, nyibeemire, mutabalane n'ono mwasi w'et'e maanure, kwa bushi nabaandjikilyire kwa myasi yieke. ²³Mumenye kwa mwenye wenyu Timoteo era abwoorwe; oyola ilyi angesha fuba, nyingabwona na nenyu alauma naye. ²⁴Munyilamusise abwo bwoshi b'ekubalongolana, n'ebatchesibwa bwoshi ba Ongo, na bala benyewetchu b'e Itlia, babalamusise. ²⁵E lukwoo lwa Ongo lube alauma nenyu mubwoshi.

James

Chapter 1

¹Yakobo, njumwa ya Ongo, na y'enawetchu Yesu Kristo. Nandjikire mano maruba kwa milala ekumi n'ebilyi ya shandabanyire. ²Benye wetchu, muandje kwa buliyi bushaaluke, mukato wera mwa matangulo ma ngasi lubero; ³Mube mumenyire kwa ekutangulwa kw'e bwemere bwenyu, kulyi kureta e kusera. ⁴Oko kusera kube n'e mukolo ushingenene, ilyi muala kuba bashingenene na e be kulyi, busira kwandaalyirwa na mwasi woshi. ⁵Si kweyine e mundju w'e mwenyu akandaalyirwa n'e bwenge, eem'ebwondjo e mwa Ongo, yi wende weresa bwoshi, kwa bushaaluke, na ata kalyiyira; naye angeresibwa. ⁶Si eeme kwa bwemere, busira karinda kwo shi, kwa bushi e mundju w'e karinda kwalyi nga meshi m'e nyandja mekibwa n'e mbusi, n'e kusha banyisibwa eye n'ene. ⁷Kwa bushi e mundju uliyi ngoyo ata tanyaa kwa angaangilyira kandju e mw'enawetchu. ⁸E mundju w'e nyifindjo ebilyi yi wende ende ayina eraya mwa ndjira saye soshi. ⁹Si mwenye wetchu ola utet'etchifumbi, ashaa luke kwa bushi Ongo amutongire; ¹⁰si e muare kwa bushi andaasibwe; kwa bushi nga lyiuwa ly'e bi tchi angatereka. ¹¹Kwa bushi e suba lyende lyelukira kwa kashangi, na lyende e bitchi, e lyiuwaa lyabye lyanatowa, e bubuya bw'e kuremwa kwalye kwana tereka, kunoko kunoko e muare akwoma mwa ndjira saye. ¹²Erayi ly'ola mundju wende wayima e matangulo, kwa bushi ilyi angaba era emererwaa ana angilyira e hungwe ly'e kalamo, Enawetchu alaanyaa eba musimire. ¹³E mundju, ilyi anga tangulwa, ata tetaa, nata ngurwe ne Ongo, kwa bushi Ongo atangaal'e

kutangulwa n'e mabi, ilyi Ongo yeyine ata tangula mundju.¹⁴ Si kasi mundju end'atangulwa n'e nyifindjo saye yeyine, ilyi era abulutchwaa n'e kutebibwa.¹⁵ Na ilyi oko kutchifindja kungaba kwera kw'ete simi, kwana buta e byaa, n'ebye byaa ilyi byera bya kulaa, byanabuta e lufu.¹⁶ Benyewetchu basi mwa banyi, mutatebibwaa.¹⁷ Ngasi kwana kulyi kubuya, na ngasi hyanyi rwe e kushingenene, kwende kwatenga e ndonga, kwende kwandaala e mwa tata w'e bulangare; era mwaye italyi kualuka, ilyi tchimbusa tcha kualuka aluka.¹⁸ Kwa kusima kwaye yeyine kw'atchubu tchire tchubano, kwa mwasi w'e kunalyi, tchube nga batanzi mwa biremwa byaye.¹⁹ Ebye mumenyire, benye wetchu basimwa. Si ngasi mundju abe wa kunva fuba fuba, si ata baa wa kuteta fuba fuba; ilyi kusinana.²⁰ Kwa bu shi e bute bwa mwenye mundju butayira e kuho nda kwa Ongo.²¹ Kwa bushi n'oko, mukabulyi re bure nenyu e singa lyoshi n'e bubi buluyire, n'e kwangilyira kwa burembu ola mwasi Ongo ayingaa mwanda senyu, mwasi ungaala kutchu ngula e mitchima yenyu.²² Si kweyine mube bakosi b'e mwasi, si ata b'e kunvilyisa mbanga, mungesha kuba ba kutchiteba e mitchima yenyu.²³ Kwa bushi e mundju ilyi angaba wa kunvilyisa e mwasi kwoshoko, si ata wa kuyira oko oyo mwasi atetchire, oyo mundju kwalyi ngola mundju wende watchilola kwo e buso bwaye mwa tchiyo.²⁴ Kwa bushi ende atchilola kwo, na busnda anaenda, na unawo anebilyira kula abaa alyi.²⁵ Si kweyine ola watangure e maanure m'ekunalyi, mala m'e kubo olwa, n'e kwikala mumwo, atabaa wa kunva n'e kwibilyira, si mukosi w'e mukolo, oyo angaba w'erayi mwa kukola kwaye.²⁶ Ilyi e mundju anga tanya oko ete e dini, si atanza e lulyimi lwaye kwa kuluhweka, e dini y'oyo mundju lyitashingenene.²⁷ E dini lyitchere, lyi tete esinga lyoshi e muhondo sa Ongo tata lyi lyilyine: "Kuya kutangula e fusi n'e bahumbakasi mwa kakatchi k'e malyibuko mabo, n'ekutchilanga n'e butala butalyi mw'e mabi.

Chapter 2

¹Benyewetchu, e bwemere bw'enawetchu Yesu Kristo, Enawetchu w'e bukuse, mutabaa nabo kwa kusima kw'e lubero mwa bandju. ²Kwa bushi ilyi angengilyira mwa sinagogi yenyu e mundju w'et'embete s'e milyinga embere n'e ndjimba sibuya; businda kwingire n'e mukene, ola wet'endji mba sibi; ³Nenyu mwer'elukengwa oyo wimbe r'endjimba sibuya, n'e kumubira, "Woyo wikale wano alyi abuya!" n'e kubira oyo mukene, "Emanga wawo, ilyi ekala ala maulu manyi!" ⁴Ilyi mutayilyire e bubi mwa kakatchi kenyu, n'e kuba beshi b'e mandja babi?⁵Benye wetchu basimwa, munvilyise, kute, Ongo atahombolaa e bakene b'e butala babe baare b'e bwemere na bakema mwa bwami bula alaanyaa e bamusimire? ⁶Si mwabo mwera mumuyinyilyire e bukenge e mukene. Kute, e baa re bata babenga mwabo n'e kubabuluta e muhondo s'e bifumbi by'e butchindjibuse? ⁷Na batendjire bakamba lyir'e sina lyibuya ly'enawe tchu Yesu Kristo, mweresibwaa ilyi mwabalangi lyirwaa?⁸Si kweyine ilyi nyinga yikilyisa lyir'eyano ly'e bwami ngoko byandjikirwe, "Usime mulyikenyu ngoko utchisima weyine," ilyi mwilyire kubuya. ⁹Si ilyi mungasim'e bandju kwa kubaberula, ilyi mwayilyir'e byaa, n'e kutchindjibusiwa n'e maanu re nga bandju bayilyir'e mabi. ¹⁰Kwa bushi ngasi mundju woshi ola unghonda eku kulyikira e maanure mwoshi, si ilyi angasitala mu mwasi muuma, ohire e ndonga sa byoshi. ¹¹Kwa bushi, oyo Ongo watetaa, "Utayi raa e buhungu," yi wanatetaa, "Utetaa." Kwa batcha, tchiro angaba utayilyir'e buhungu, si kweyi ne wetchire, wera uliyi mundju ufunyire ilyi usheresis'e mano ma Ongo. ¹²Mwabo mutete, n'e kukola nga bandju bala bakatchindjibusiwa kwa maanure m'e kunakiyi, mabookere. ¹³Kwa bushi e butchindjibuse butet'e bwondjo k'ola utet'e bwondjo. E bwondjo bwende bwatichikusa kwa butchindjibuse. ¹⁴Benye wetchu, tchiye kutetchire, e mundju ilyi angateta kwa et'e bwemere, si kweyine atet'e biyiro? Kute, obwo bwemere bwanaala e kumu tchungula? ¹⁵Nga mwenye wetchu mulume ilyi mwenye wenyu mukasi atet'endjimba n'e kuyina e bilyo, ¹⁶na mundju muuma w'e mwenyu ana mubira oko aende n'e bwolo, wende kukaluka e mulyiro n'e kwiuta, si kweyine ata mweresise ebye e mubilyi uhondjire, tchiye kutetchire? ¹⁷Kunoko kunoko e bwemere nabo, nga butet'e biyiro, obwo bwemere bufire mwa kakatchi kabwo. ¹⁸Si kweyine e mundju angateta, woyo w'et'e bwemere, nanyi nyet'e biyiro. Unyilos'e bwemere bwawe busira biyiro, nanyi nyingakulosa e bwemere bwanyi kwa ndjira y'e biyiro byanyi. ¹⁹Woyo wemere kwa Ongo alyi muuma; wayilyire kubuya. E basimu nabo bende bemera n'e kuku kumana. ²⁰Si kweyine, uhondjire umenye, u mwenye mundju utalyi kandju, kwa ebwemere butet'e biyiro nutashingenene?²¹Kute tata wetchu Abrahamu ata bonekanaa kuba alyi w'e kunalyi kwa ndjira y'e biyiro, emango anaa e muala Isaka e ndonga s'e nderekero? ²²Ubwene kwa ebwemere bwayiraa e mukolo alauma n'e biyiro byaye, n'oko obwo bwemere bwa yikilyiraa kwa ndjira y'obwo bwemere. ²³Amo mandjiko mera kuyikilyira matetaa, Abrahamu emeraa Ongo, byera kuanjibwa era mwaye kuba e kunalyi; naye era kubalangirwa mwira wa Ongo. ²⁴Mubwene oko e mundju endaandjirwa kuba alyi w'e kulyi kwa ndjira y'e biyiro byaye; ata kwa bwemere bweyine. ²⁵Kunoko kunoko ne Rahabu, era tchihungu natche; Kute, ata andjibwaa kuba alyi w'e kunalyi kwa biyiro, mala mango amwoeraa e ndjumwa sa Ongo, era kubelusa e mbuwa mwa yindji ndjira? ²⁶Kwa bushi ngoko e mubilyi utet'e mutchima ilyi ufire, kunoko kunoko e bwemere busira biyiro nabo bufire.

Chapter 3

¹Benye wetchu, mutabaa beyilyisa banene, mube mumenyire kwa mukatchindjibusbwa busi bu kulusha. ²Kwa bushi tchumenyire kwa netchu tchwende tchwasitala tchuboshi mwa kakatchi ka myasi yinene. E mundju ola utasitala mwa kuteta, oyola alyi mundju ushingenene, ola ungaala kwanza e mubilyi waye woshi nga auhwe kire. ³Lolaa, tchwende tchwabika e mulyisi kwa bunu bw'e punda, ilyi sitchukenga, kunoko tchwe nde tchwaalula e mubilyi wabi woshi. ⁴Kandji mulolae e bwato; tchiro angaba buliyi bungana bute, n'ekwekibwa n'e mbusi yikalyi, bwende bwa alulwa n'e byubi bieke busibu, n'e kwekibwa woshi ala e tchirongosi tchihondjire e kubweka. ⁵Kunoko e lulyimi nalo tchilyi tchinga tchieke, n'olo lulyimi lwende lwaba lwete bulyimbi bunene. Mulolae kwa emulyiro mueke, ende akoresa erungu lyinene busibu. ⁶Na elulyimi nalo, ulyi mulyiro; obwo butala bw'e byaa, olo lulyimi, lubiki rwe mwa bindji binga byetchu, n'olo lulyimi lu lwe nde lwabika e mubilyi woshi mw'e bubi bwa ngasi lubero, olo lulyimi lwende lwakoresa ebindji binga byoshi, nalo lu lukakoresibwa mwa mulyiro w'e jehenamu. ⁷Kwa bushi ngasi lubero lwa nyama, n'e milo nge yoshi, n'e byaenda enda, na ebindju bilyi mwa nyandja, byende byahwekibwa, nabyo byera bihwe kirwe n'e bandju. ⁸Si e lulyimi kutalyi eunga ala kuluhweka; buliyi bubi butanga ala kutamuka, e lulyimi lwihur'e sumu yende yaret'e lufu. ⁹Kw'olo lulyimi ku tchwende tchwamukusa Ongo tata wetchu, na kulo ku tchwende tchwataki ra e bandji bandju bayirwaa kwa shushanyo ya Ongo. ¹⁰Mwobo bunu bunobo, mu mwende mwatenga e miyisho n'e bitaki. Benye wetchu, bita shingenene ebyera bibe batcha! ¹¹Kute, e hokololo y'e lushi, ilyi mwende mwatenga e meshi malokerera n'e meshi malula? ¹²Benye wetchu, kute, emutchi walula wanaala kubuta e tchufuma tchwalokerera, ilyi emutchi walokerera ubut'e tchufuma tchwalula? Kunoko, e hokololo nguma yitangatenga mw'e meshi m'e mu nyu n'e meshi mabuya. ¹³Nde wet'e bwenge n'ekumenyerera e mwenyu? Alose e mukolo waye kwa biyiro byaye bibuya, mwa kakatchi k'e burembu bw'e bwenge. ¹⁴Si kweyine, mukaba ba mufula, bandju bet'e n'e kulwa e kakatchi kenyu, mutatchitongaa, ilyi mutatetaa e bisha e ndonga s'e kulyi. ¹⁵Obwo bwenge ata bu bwekuteng'e ndonga, si buliyi bwa butala, bwa luyanyo lwa benye mundju, ne shetani. ¹⁶Kwa bushi ala alyi e mufula n'e malwa, u analyi e lwayo n'e kuayana, na ngasi tchiyiro tchibi. ¹⁷Si kweyine e bwenge bwe kuteng'e ndonga, butanzi buliyi bwenge butchere, kandji buliyi bwa bwolo, bwa burembu, e kashangi kwoshi buliyi bwa kunvilyisa e myasi y'e bandju, bwihure e bwolo n'e maree mabuya, buliyi bwenge butete buhombe, butete bulyalya! ¹⁸N'e tchifuma tch'ekunalyi, tchende tchayingwa mwa kakatchi k'e bwolo, alauma nabala bende bayira e bwolo.

Chapter 4

¹E bita ngayi byatengire, n'e malwa malyi e kakatchi kenyu ngayi bitengire? Ata mwa nyifindjo senyu, sende saira e ndambala mwa bitera byenyu? ²Mwendjire mwatchaanyira, si mutete kandju, mwendjire mweta n'ekuba n'e mufula, tchiro mutangaala kubona kandju. Mwendjire mwayira e ndambala n'ekulwa, na tchiro mutete kandju. Kwa bushi mutendjire mwema. ³Na tchiro mungema, mutendjire mwabona kandju, kwa bushi mwende mwema kubi, ilyi mubikoresa kwa nyifindjo senyu sibi. ⁴Mu bihungu, mutamenyire kwa ekuba mwira w'e butala kulyi kuba muhombanyi wa Ongo? Kwa bushi n'oko, ngasi mundju ola unghonda kuba ilyi kutchiyira mwira w'e butala, atchiyilyire kuba muhombanyi wa Ongo. ⁵Ilyi mutanyise kwa e mandjiko mende mateta busha? Oyo mutchima wikere mwanda senyu ende atchuhonda kuyika kwa luero lw'e kubona e mufula? ⁶Si kweyine tchutasa kulyira e lukoo lutchiru kire; kwa bushi n'oko bende bateta, "Ongo ende alwisa ebe kutchitowamya, si Ongo endawa e lukoo bala b'ekutchirembya." ⁷A ndonga s'oko mukenge Ongo. Mulwise shetani, naye anga bashaa. ⁸Mumusheerere Ongo, naye angabasheerera mwabo. Mutchese e maboko menyu, mu banya byaa, na mutchese e mitchima yenyu, mu bandju b'e nyifindjo ebilyi. ⁹Musinanen'e kuyira e mishibo n'ekulyira. Ekusheke kwenyu kube kualu ke kuba mishibo, na e bushaaluwe bwenyu, bube mbuha. ¹⁰Mutchanze ilyi mutchiaye e muhondo s'enawetchu, naye angabatowamya. ¹¹Benye wetchu, batabana n'e banyere, muta teteranyiraa e bisha bauma kwa bandji, ola wende watetera mwenye wabo e bisha, ilyi kumutchindji busa mwenye wabo, end'aba ateterere e bisha e maanure n'e kutchindjibusa e maanure. Si kweyine ukatchindjibusa e maanure, utatchilyi mukosi w'e maanure, si wera ulyi mwishi w'e mandja. ¹²Ola wende wana e maanure n'ewe kutchindjibusa alyi muuma yeyine, yi ungaala e kutchisa ilyi kufumya n'ekusheresha. Unde woyo watchindjibu sa eundji mundju? ¹³Batcha kubilyi, mwabo mumwende mwate ta, kulwarero ilyi aasesi tchungaya mu musu murebe, n'ekwikala mwo mwaka woshi, n'ekuyira e butchimbu n'e kubona e bunguke. ¹⁴Si kweyine, mutamenyire tchiye tchingabayikira ase si. E bulamu bwenyu tchilyi tchiye? Kwa bushi mwabo mulyi lwakungu, lwende lwabonekana kwa tchishangi, businda lwanarenga. ¹⁵Ala mungatetchire, Enawetchu akahonda, tchukaba tchusene, tchungayira batcha ilyi batcha. Si kweyine, mwende mwa tchitonga, n'omwo kutchitonga kwenyu; e kutchisimisa kwoshi kulyi ngokuno kuta kubuya. ¹⁷Andonga s'oko, ola umenyire ekuyira e mabuya, si atamayira, era mwaye, oyola tchilyi tchaa.

Chapter 5

¹ Batcha kubilyi, mu baare! Mulyire, mulakange kwa bushi n'ebisito byenyu bingabeshira. ²Ebi kulo byenyu bibolyire, n'e ndjimba senyu silyibirwe n'e kaembe. ³E milyinga yenyu n'e faranga senyu sayire mw'engisha, n'engisha yase yinga babera buamilyisa, n'eye ngisha yingalya e mibilyi yenyu nga mulyiro. Mwera mutchibikilyire e mwako mwa siku sa businda. ⁴Mulolae, ebye banga bona e bayinzi baumbu la e mahwa menyu, mwabo mu mwa bulayilyiraa kwa kuhonda, wendjire wayira e lwayo, n'e malyira m'e maumbulaa mayikire ilyi mwonvikanyire mwa matchi m'enawetchu Ongo w'e buashe. ⁵Mwayilyire e bibi ilyi ebitashingenene mwa butala, n'ekusimisa kwa nyifindjo ilyi kutchanyira; mwera kutchilyisa e mitchima yenyu nga e lusiku lw'ekunya e ngafu. ⁶Mwera kutchindjibusa e mundju w'e kunalyi mwera kunyia ilyi kumwita; na tchiro atayiraa lwayo nenyu ilyi kuyimana nenyu. ⁷Kwa bushi n'oko benyewetchu balume n'e bakasi, mubabalyire, kuyika e kwisha kwaye enawetchu. Tchumbikisaa e muyinzi ende alyindji ra e biumbulwa by'e tchiwo bishinganene, ende ababalyira kubye ilyi e ndonga sabye, kuyika e mango bingabona e nvula yitanzi kuyika eye busi nda. ⁸Nenyu kunoko, mubabalyire, mube musese emitichima yenyu, kwa bushi ekwisha kwaye Enawetchu kwera kulyi ofi. ⁹Benye wetchu balume n'e bakasi, mutasina nyiranaa mubeyine ku mubeyine, mungesha kutchi ndjibusbwa. Muloreresae, e mwishi w'e mandja er'emangire kwa nyunvi. ¹⁰Benye wetchu balume n'e bakasi, mutole ilyi mwangilyire e barebi batetchibwaa kw'e sina ly'enawetchu, babe muanyi w'e kubabalyira e mabi, n'ebe kubabalyira. ¹¹Muloreresae, tchubabalangire bany'erayi, bala ba babalyire. Mwonvire e myasi y'e kubabalyi ra kwaye Ayubu, mwera kulola e businda bw'enawetchukwa Enawetchu alyi munene wa bwondjo, na w'e kubabalyira. ¹²Si kweyine endonga sa byoshi, benye wetchu balume n'e bakasi, mutalapaa, (ilyi kulya e tchango), ilyi kwa mbingu, ilyi kwa tchitaka; ilyi kwa tchindji tchilapo tchoshi; si ekunalyi kwenyu, kunabe e kunalyi, na ekulayira kwenyu, kunabe kulayira, mungesha kukumbaalyira ilyi kuya mwa butchibuse. ¹³Emundju wera mwenyu abonekene n'e bubi? Eme Ongo. Et'e mutchima w'e kushaaluka? Embe e nyimbo s'ekushaalika. ¹⁴E mundju w'era mwenyu ata alyireilyi atet'e misi? Abalangire e bahosi b'e kanisa; nabo bamwemere, na bamwa kabe e mafuta kw'e sina ly'enawetchu. ¹⁵Noko kwema kwa bwemere, kunga fumya oyo mulwala, n'enawetchu anga mwimusa; na tchiro angaba ayiraa e byaa, anga babalyirwa. ¹⁶Mutchiaye ilyi mutchiundjuse kwa byaa byenyu mubeyine ku mubeyine, n'ekwemerana, ilyi muala e kufuma. Ekwema kwaye e mundju w'eku lyi kushingenene busibu, akema kwa bushibilyisi. ¹⁷Eliya abaa mundju w'e myanya yiuma netchu era kwema kwa bushibilyisi envula itatowaa, n'envula itatowaa kwa tchitaka myaka ehatchu na myesi ndatchu. ¹⁸Era kuhuba kwema kandji, e mbingu sera kwana e nvula, n'e butala bwera kubu ta e maree maye. ¹⁹Benye wetchu balume n'e bakasi, nga e mundju w'e mwenyu angaterekera bure n'ekulyi, n'eundji mundju akamualula ilyi kumuhubisa mwa ekunalyi; ²⁰mumenye kwa oyo wamualure e mundju w'e byaa na kuyika atenge mwa ndjira y'e kutereka, angafumya oyo mutchima, n'e kubukira e bwingi bw'e byaa.

1 Peter

Chapter 1

¹Petro, n'ndjumwa ya Yesu Kristo, kwabo baenyi bashandjirwe omo tchilalo, mwa Galatia, Kadokia, Asia ne Bithania, ²N'engoko Ongo Tata abaa muhondosi kubamenya kwa butchunguki bye mutchima, oko bukenge nekulola oko mikira ya Yesu Kristo : elukoho ne buholo bube bwingi! ³Atongibwe Ongo, Tata we Nawetchu Yesu Kristo, yi watchuulaa oko bondjo bunene, kwa tchungatola ebulangalyire, we ku omoolwa kwa Yesu Kristo mwa katchikatchi ke bala bafire, ⁴Kwakupate bwime bubuya bwa butanga wulwa kandji bula butete singa, bula butanga oma, bula mwa bikibwe omo Mbingu. ⁵N'nenyu, mwabikibwe mwa misi sa Ongo mwa langirwe oko bwemere, nabushi ne butchunguke bwa kutchikubula ne kwenda okwe siku sisinda! ⁶N'noko u kwaretchire bushaaluke bwenu, tchiro angaba bingaba oko bishangi ofu, tchiro munga aya kwa bishangi bieke, ne matangulo ma tchira lubero. ⁷Kwa kuba ematangulo me bwemere bwenyu, bilyi bibuya busibu kuulusa noro yaaribika, kuku pate ebye binga tengera bibuya, mutongo, ngulu, ne bukenge, mango Yesu Kristo akesha! ⁸Ola mwasimire muta namulolaa ko, ola mwemere muta namulolaa ko, era ikaba shaalusa bula butangawe ne ngulu. ⁹Kwabushi, munabaa ne butchunguke bwe mitchima yenu kwe tchitchiro tchebwemere. ¹⁰Ebarebi, abo batetaa kwata oko lukoho lwa mwabaa mwa bikilyirwe, bera kwira kobo butchunguke bwe kurenga renga ne kuhonda honda. ¹¹Kuhonda kubusa etchishangi ne bishangi bilyi nga kute bya, bya tetchwaa ne Muka wa Kristo, wabaa mwanda sabo, ola wa sesaa tanga emalyibuko ma Kristo ne ngulu era inga mushimbulyira. ¹²Era kubafunulyibwa batanabaa kubeine, kweine kumwabo, oko babaa beirisa bebye bindju, bibya babiraa ebye abo bairisibwaa

emeirisi mwe Muka mweru byatchumwa emwa Ongo n'noko noko ba Malaika baondaa kulola.¹³Tchicha tchumire, muwekae embindji se ndanya senyu, mube ne luero, ne mube ne bulangalyire, omo lukoho lwa mukareterwa mango Yesu Kristo akatengera. ¹⁴Ngoko bana bebukenge,muta huhanya oko mifindjo era mwabaa naye, mango mwabaa mutakumenya.¹⁵Kweine, nga iwabamalaa alyi aztchere,na nenyu mutcheraa mo lwenzi lwenyu, oko bya ndjikibwe. ¹⁶Mungaba batchere n'noko nyi tchere. ¹⁷Nanga mwabalangirwe nga Tata yeine iwatchishangira tchira muuma kwa biiro byae,busira kutchumwa ne mundju,mwenderere ala uma ne babaa mwa bishangi byenyu bye kwikala nga baenyi;¹⁸Mumenyae kwa omo bindju bibiire, oko bikulo ilyi noro, sa ata kumwa ulwaa kutenga mwabubi mwa lamaa mwe muimo mwa rekerwa ne beho. ¹⁹Sikweine oko mikira ya Kristo ye tchichiro tchi nene, nga tchana tcha tchibusi tchi tchitete burema ne buchufu.²⁰Iwabikwaa ebutanzi se kurema ebutala,akutchitengesa mo bishangi bisinda endonga senyu, ²¹Ola woshi wemere Ongo,aka omokaa mwa bafu era kumweresa engulu,n'ngoko bwemere bwenyu ne bulangalyiro bwenyu bube mwa Ongo. ²²Mwa kutchese emitchima yenyu kwa kukenga ekunalyi mo kuba ne busime bwe mubuto butete kalondo, musimane busibu , Bauma oko bandji : mwamutchima wenyu woshi. ²³Kwabushi mwabaa mweranga mubutchibwe buyaya, ata kwa mbuto sa sibire, si kwa mbuto sa sitaaribikire, kwa mwasi we kalamo, wesiku soshi wa Ongo. ²⁴Nabushi emubiri woshi alyi nga bitchi ne ngulu yae yoshi nga bwaso bwa bichi. Ebichi bya nooma,ne bwaso bwana toa; 25 Si emwasi we Nawetchu alyi we mwaka ne mwaka. N'nono mwasi imwasi mwa birwaa ne bwamirisa.

Chapter 2

¹Bacha,mubikaa bure nenyu,e mabi moshi, e bulyalya,e kuchifinja,n'e byoshi by'ekuhobekana.²Muhondaa,nga bana batoto,e mata m'e muka machere,ilyi mu kula, kurengera e buchunguke.³Nga,mwonvire kwa e nawetchu alyi mubuya.⁴Muchisheeresaa ofu naye,e koyi lyi sene, lya kabulyirwaa n'e bandju,si lyihombolwa linalyingemene e muhondo sa Ongo;⁵Na,mubeine,nga makoyi masene,muchi bike alauma,kwa kwibaka e nyumba y'e bwe mere,luhu lu chere,ilyi mwana e ndjulo y'e kuchinjibusbwa,y'emuchima ilyingemene e mwa Ongo ku Yesu Kristo.⁶Bushi bitechirwe mwa maanjiko;lolaa, nyibikire e Siyo e koyi lye musike [ly'okwetchu ngu],lyahombrwe,libuyabuya; N'nola wa lyemere atakashera.⁷Lukengwa luli e mwenyu,mu mwemere. si kweine,e mw'ebatemere,ekoyi lya kabulyirwaa n'ebebasi,lyaalukire,lyikengwa,ly'okwetchu ngu,n'ekoyi ly'ekusheresa;⁸Nga bangachu kula kulye busira kwemera e mwasi,na kwehye ku batchumwaa.⁹Mwabo,mulala wa chihoyirwe,luhu lw'e bwami,lubaa luchesibwa,bandju batolwaa; ilyi muhubanganya e kulyi kw'ebababalangiraa kutenga mwa mwisimya kuya mwa bulangare bwaye,

¹¹Basimwa,nyibeemire;nga baenyi babala ma kwa butala,muchiberulaa n'ebitakomire, byende byareta e'ndambala kwa muchima.¹²Muataa mwa kakachi k'ebatemere e luenzi lubuya;ilyi ala bangabahobeka nga bakosi ba mabi,babone e biyiro byenyu bibuya,n'e kutonga Ongo; e lusiku akabatangula.¹³Muchibike e masina ,kwa bushi n'Ena wetchu, kwa bukulukulu boshi,bulyi mwa kakachi k'ebandju,emwe mwami nga wete E' buashe,¹⁴Ilyi emwebakulu nga ndjumwa,kuye kwa kuchinjibusa e ngola mabi n'ekutabala e bandju babuya.¹⁵Bushi, kuhonda kwa Ongo,kwa mwa kukola e mabuya ,mwera kushishirisa ebandju bateshi kandju n'ebakalyi;¹⁶Kuba mu bookere ,busira kuyira lushingi,si kuyira nga bakosi ba Ongo. 17 Mukenge e bandju boshi ;sima benye wenyu;mwobae Ongo;mukeng'e mwami. ¹⁸Bakosi,muchirembuyaa kwa buba bwa b'enawenyu;ata mbanga kwa babuya,n'eba rembu,na kwa bala bete e'myanya isibu.¹⁹Bushi,lulyi lukoo,e kubechula e masibu, na bushi n'emieranya emwa Ongo,mwa kulyi buka kutalyingemene.²⁰N'noko,ngulu ite, e kuala, kuyirwa kubi,busira kuyira e bibi. si, nga mungababalyira e malyitibuko,emango mwayi ra e bibuya,lulyi lukoo e muhondo sa Ongo.²¹Na kwebye ku mwabalangilyirwaa, nabushi Kristo naye alyibukaa ku mwabo; kubarekera e'lwiano,ilyi mukulyikira e njira saye,²⁴I,Wekaa yeine ebyaa byetchu mwa mubilyi waye kwa muchi ,ilyi kufa mwa byaa ,tchulame mwa ekunalyi.I,kwa kuhutchwa kwaye mwabwene e kufuma. ²⁵Nabushi bwabaa nga bibusi byaelyire,si bacha mwa alukilyire lungere n'emulanzi w'emichi ma yenyu.

Chapter 3

¹Kunoko nu Bakasi, muchandasae e'muhondo sa b'eba wenyu,nga,kulyi ola utakengire e'mwasi,akulu lwe busira mwasi,kushimbana n'ebiyiro by'eba kasi babo, ²Kwa kulola e'mweendere wenyu mubuya n'ewe boba.³Mube, n'ekuchikubula,si kutabaa kw'eku luk'enviri,n'ebindju by'enoro n'enjimba s'ema lore mabi,⁴Kweyine,emapambo mwo mwe nda malyi omwo muchima,mala matanga sherera,emuchima w'eburembu n'ewe busire ola wete masime manene e'mwa Ongo.⁵Nabacha,kurakutengera bakasi bemere b'ete n'emulangalyiro e'mwa Ongo,babaa bachaasise emwe b'ebawabo;⁶Ngoko sara, akengaa Abrahamu n'ekumubalangira e'na wabo.Ne nenyu mulyi bana baye,mango mwa yilyir'emabuya,n'emango mutanobayisibwe na kandju koshikoshi.⁷Balume,mwikalae n'ebakasi benyu kwa bwenge,kwa kumweresa emukasi elukengwa nga kandju kawe katete emisi kubalusha,nga bo bakalama alauma kwa miyisha y,ekalamo; muyire bacha mabushi ilyi memi menyu mata yinenjira.⁸Kwa kumala mube n'enyifinjo siuma, n'emababalyire,omwo kusimana nga bauma, bet'emuchima w'ebonjo ne we kuchiandaasa.⁹Utaalulae'mabi kwa mabi,ilyi kukambana kwa kukambana,si kweyine e'miyisha,kwa bu shi mwa balangirwaa kwe bine binwa,ilyi mu ata emiyisha.¹⁰Ola unгахonda ekalamo n'ekuhonda siku sibuya,anza e'lulyimi lwaye kwa kuteta emabi,n'ebunu bwaye kuteta ebisha,¹¹Anarekae emabi,n'ekuyira emabuya.¹²Si kweyine emeho m'enawetchu malyi burerere n'ebakol'emabi,n'emachi maye mendemonvi risa ememi mabo,si kweyine e'malanga m'ena wetchu malyi kwa bala bende bayira emabi.¹³Nde,oyola ungababasa mwabo,nga mungaata ebushibirisi mwa kakatchi k'emyasi yibuya?¹⁴Si kweyine nga mungalyibuka, kwa bushi ne bishingenene,mukatola emutolo ke.Mutobowaa e'kobayisa kwabo,mutanayo ngwaa.¹⁵Si kweyi,muchesae Kristo enawetchu mwa michima yenyu,mukaba muchikubure, n'eburembu,alauma n'ebukenge,emuhondo sola ungababusa kwa mulangalyiro ubalyi mwo.¹⁶Si kweyine mwa kuchiandaasa n'ekwobowa, mube n'enda sibuya,chiro banga batetera ebisha,banganabwon'ehonyi,bala ba kambire eluendo lwenyu lubuya mwa kakatchi ka Yesu Kristo.¹⁷Nabushi kulyi kubuya ku lyibuka kwa kuyira emabuya,akaba kwa kuhonda kwa Ongo,¹⁸Kwa bushi,bacha Kristo alyibukaa lyiuma kwa byaa,e'mundju w'ekunalyi,kw'eutalyi w'ekulyi ilyi atchuret'emwa Ongo;erakwichi bwa kwa mubilyi,si kweyine era kufuka kwa muchima.¹⁹Mwakakatchi k'emuchima, bacha n'ekwilyisa mwa buroko,²⁰Batendee bakenga mira e'bishangi bya Ongo,kulyinjira e;siku sa Noa,e'mango e'safina yenda yeba kwa,mwanda saye, bandju baeke munane wa tchungulwa kwa meshi.²¹Mano meshi mabaa huhanyo ya bubatizo mumatabatchungulaa mw'esinga ly'emubilyi, si kweyine ehuso s'enyifinjo emuhondo sa Ongo;kwa njira y'ekomwoka kwa Yesu Kristo,²²Alyi mwa kuboko kulyo kwa Ongo,mwa kuba ayire mbingu;malaika n'ebakengwa, n'ebuashe bakuchandasa.

Chapter 4

¹Kushimbana noko, Yesu alibukaa mubiri,nyenu muchimbase mwese ntanya.Kwabushi nola walibukaa omo mubilyi era kurekana ne byaa, ²Ne kulama, mutachilamaa,omo nyifindjo ye bandju kweine kushimbana ne kuhonda kwa Ongo,kwa kano kashangi kashibire kulama omo mubilyi.³Kwabushi,kwa kashangi kechu krengire ka kulire ekukola byebatemere,kwa kwenda omobuhungu,ne nyifindjo,bulalu, ekulya kwarengire mipaka,kumwa emafu ne kuchikumba ne huhanyo siaisise busibu. ⁴Nabo basomerwa kwabushi mutaenda lubiro nabo mwa buhungu burengire echimo,kwa kubekera ebisha. ⁵Nabo baangana byabakolaa emuhondo sola ungeshanga elubandja lwe basene ne bafire.⁶Nabushi nokuno ebafire beerisibwa uno mwasi mubuya wa Ongo, ilyi besha kuchindjibusibwa omo mubilyi,kweine balame omo muka wa Ongo,nga Ongo we siku soshi.⁷Ebusinda bwakira kandju bulyi ofu. Mube n'ebwenge,muta na chirekereraa kwa memi.⁸Emuhondo sa byoshi,musimane mubeine kwa beine kwa beine,kwabushi,emasimane mafunyikire ebyaa binene. ⁹Mwangirirane mubeine kwa mubeine,busira kuchiduduma.

¹⁰Inga baamirisa babuyabuya bete lwembo lwarenganyire lwa Ongo,ilyi tchira mundju alukorese mwa katchikatchi kenyu.¹¹Elye mundju angateta,atete ne mwasi wa Ongo;na ilyi nga mundju angaba ete ekasi ka Ongo,akakole kushimbana ne misi ya Ongo. Anyikisa elyi mutongo umwalukire Ongo emwa Yesu Kristo,ola emutongo ulyi waye ne misi wesiku ne siku.Amen.¹²Basimwa mutatangalaa,inga kandju katchiyenyi kakuigirire,nga tangulo. ¹³Tanga munga nasimire,kwa malyibuke mwete mu Kristo,nabushi mangesha kutchuma mwaika nenyi omo bushaalu ne kushaalu,emango olumoomlunga bonekana . ¹⁴Inga babatetaa kubi oko sina Iya Yesu, mwete miisho nabushi emuka we bulashane, emuka wa Ongo ubalyi ko.¹⁵Tchiro mundju utesibwaye,mu mwabo,kwa nabushi,alyi mwitanyi,elyi musimba,elyi wa mabi,elyi nga mundju wa kuchibika omo bya bene. ¹⁶Kweine emundju akalyibuka nabushi alyi mwemesi wa Kristo,atabonaa honyi,tchi kweine atonge Ongo kwabushi nelye sina. ?¹⁷Nabushi ekashangi kangaba kaikire kutchindjisibwa ne kutangira omwe nyumba ya Ongo. Nebuhindjibusi bunga tangira emwetchu,bala bataamera emwasi wa Ongo bangaba ngayi ¹⁸Inge mwemesi angachungulwa kwa malibuko,ola utobaire Ongo ne nyine byaa banga bonekana ngayi? ¹⁹balyibuka kwakuhonda kwa Ongo babikire kabumbi emitchima yabo omo kukola emabuya.

Chapter 5

¹Lolaa e mupango ukyi mwa kakatchi kenyu nyono Ongo mwamilyisa w'emalyike ma Kristo na bo balyi mwa misi era yikabonekana,

³Bitabaa nga bakulukulu, endonga s'embero si babe chimenyereso oko lubaa. ⁴N'emango emulanzi munene ak'elukira, mukatola e'lwe mbo lw'ehungwe lwa lutalyi lubi. ⁵Kunoko nenyu mu mulyi batabana, muke ng'ebangumwa, n'ebanji, mwa bunvikane, mwi mbal'ebulonvu. Bushi Ongo atasima e'bandju b'echirumerume, kwa bushi eresis'ebarembu elukoo. ⁶Muchirembekaa emasina m'emisi y'ekuboko kwa Ongo kunyakire, noko anga tchwimusa kwa kahangi kaye; ⁷Mumubikaa kw'emasito menyu moshi; bushi yeine ende achilyibusa kwa bushi nenyu, ⁸Mube n'eluero, mulayirae emuhombanyi wenyu, lyangombe enjire aruruma nga bulyi; kuhonda ola alya.

⁹Mumuyime n'ebwemere, n'ekumenya kwa amo malyibuke mumanalyi ku benye wenyu mwa butala bwoshi.

¹⁰Ongo w'elukoo loshi, wababalangiraa mu Yesu Kristo mwa ngulu yaye, y'e siku soshi e'ku lyibuka kahangi kaeke, akabaabika kubuya yeine, angaberes'emisi, n'ekubayira baselyire. ¹¹Emwaye, emisi yoshi e'myaka n'emnyaka! Amena! ¹²Silvain, ulyi mwa meho manyi ano mwenyewetchu mubuya, nakwaanjikilyire ine myasi yiyeke, n'ekukubira oko e'lukoo lwa Ongo ola wachinanyilyisise mwo lulw'ekunalyi. ¹³E'kanyamusinda k'alyi e'Babilone kaba lamusise, ne Marko mwana wanyi. ¹⁴Mula musanyae mubeyine kwa mubeyine kwa bunu bw'emasime. Emutchula ube alauma nenyu muboshi mu mulyi mu Kristo!

2 Peter

Chapter 1

¹Simoni Petero mukosi n'endjumwa ya Yesu Kristo, kwabo babonekaa kubaany'emwe re buuma bwet'ebusito ng'ebwetchu, andonga s'ekulyi sa Ongo wetchu n'emutchusi Yesu Kristo. ²E'lukoo n'ebwolo bibaa era mwenyu kwa kumenya Ongo na Yesu Kristo e'nawetchu! ³Ngok'ula e'buashe bwa Ongo bwera ku tchuwa ebindju byoshi bishingananyire kwa kalamo kw'ekuchikubula kwa njira y'ekumu menya ola wa tchubalangiraa kwa misi yaye, n'emianure yaye. ⁴N'nokuno tchwete kulyi kunene era mwaye n'echiraane chinene, kwa bushi naye, tchubaa lushangi kwa huhanyo ya Ongo mwa kuha'etulyiro chilyi mwa butala mw'emabi, ⁵Kwa bushi n'noko, kanji muyira'emisi yenyu yoshi kwa kubika mwa bwemere minure ndonga s'emianure n'wenge. ⁶Nnokw'ebwe nge, luero, n'oko luero kurembera kuchesibwa, ⁷N'noko kuchesibwa kusimana kw'ebauma na, n'noko kusimana kw'ebauma, busime. ⁸Nabushi binera nga binera bilyi era mwenyu, na binalyi kwa bwingi bitakabareke ra e'butambukere, n'ebatabuchire kwa kumumenya e'nawetchu Yesu Kristo. ⁹Si e'mola ebyera bitalyi ko, ilyi atalola na bure, ebilyire e' kuchesibwa kw'ebyaa byaye bya mira. ¹⁰Kwa bacha balyiketchu, muchisesaa kuba langirwa kwenyu n'ekuhombolwa, bushi mukayira ebyera mutangasitala. ¹¹Kweyine mungeresibwa e'kuy'omwo bwami bw'esiku soshi bwa enawetchu n'emutchungusi wetchu Yesu Kristo. ¹²Bacha, nyinga cheresa emisi y'ekubake ngesa ebye chiro angaba mubinyire n'ekuba muselyire mwa e'kulyi kulwarero. ¹³Nana bwene kubinalyi, e'mango nyono nyilyi mwa luno luho nyibasuse mwanjira y'ekubakenge sa mwabo. ¹⁴Nabushi, nyimenyire, kwa nyingakulwa mwo luno luhu, na bwoshi kulyi wofu, ngoko Yesu Kristo anyilosise. ¹⁵Nyishi kwa enyuma se kuenda kwanyi, mukaendere ra mwachikengesa ebye. ¹⁶Kwa bushi tchutashimbaa era tchwaba losaa kwa busha, nga kwa buashe n'ekwisha kw'enawetchu Yesu Kristo, tchwlolaa kwa bukulu bwaye n'emeho metchu. ¹⁷Nabushi atolaa era mwa Ongo Tata, e'bukenge n'emuto ngo. Echihangi emutongo munene byera kumu ikira, erakunva n'emurenge kutenga e'mwa Ongo: Onola alyi mwana wanti musimwa, ola nyisimisibwe naye. ¹⁸Tchwera nakunva e'murenge omwo Mbingu, mango tchwbaa naye oko ndjulungu ichesibwe. ¹⁹N'noko, tchwet'emwasi w'eburebi, wet'emi si busese, inabashingenene kulola okwo e'ka more kende kalangashana, ala aly'emwisimya kuik'elusiku lwishe, n'engununu s'emishangyashangya ibonekane omwo yenyu, ²⁰Mukamenya tanga mubeyine, kwa kutalyi burebi bw'emanjiko, buhubanganyisi bwe nga mundju rebe atchula asimire. ²¹Nabushi, eburebi boshi butarechwaa omwo kuhonda kwa mundju, si kweyine e'bandju batetaa e'byatengaa e'mwa Ongo, bera kulongolanwa n'emuka muchesibwa wa Ongo.

Chapter 2

¹Kwa baa mwa lubaa e'barebi babi,kubika naba mwabo beyilyisa babi,bubakatangira e'tchwemeyisa tchubi,n'abubakana layira e'meyilyisa mw'ola wa ba tchungulaa,n'ekuba retamw'o ebusherwsi bula bw'ekwiya.
²Banene bakabakulyikira, mwa mikolo yabo y'ebusheresi,n'omwo njira yabo y'ekunalyi ikatebwa kwa bushi nabo.³Kwa kuchifinja, bakakoresa mu mwabo mwa njira y'emyanyi sa y'ekutebana,abola bakachinjibubisibwa siku sinene mwa buroko,n'ebusheresi elauma n'ekuyin'etchulo.⁴Kwa bushi,nga Ongo atafumyaa ma malaika bayiraa e'byaa,kweyine era kubalyibi chisa mwa bitobore by'emwisimya mu balanga rwe kwa kulyinjira ebuchinjibuse;
⁵Nga ata fumyaa e'butala bwa mira,si kweyine era kutchungula Noa,yi wa munane,oyola yi mwiya lyisa w'ekunalyi,emango aretaa e'mwihusi andonga s'ebutala bw'ebyaa;⁶Nga atchinji busaa mwa kusheresi n'ekualula lufufu e'misi y'esodoma n'egomora,ara kwana e'muanyi kwa mabi makesha.⁷Na nga afumyaa eushingenene Lutu, yiwa baa usinanyire busese kwa luenzi lula lushi ngenene kwabo bandju bata bekuchanza mwa byabo bitashingananyire.⁸Bushi oyo wabaa uliyi mwa kakatchi kabo enda lyibusa,emuchi ma waye ukomire kwa bushi nabo,endaalola n'ekunva kwa biyiro byabo by'ebwitanyi;⁹Ena wetchu eshi kukula mwa matangulo e'ba ndju babuya,akanareka e'babi kwa kuchinjibu sibwa e'lusiku lw'ekwishibwa e'lubanja;¹⁰Bala busibu,enyuma s'emubilyi balyi na bakuhonda kusheresibwa,bakubenga e'bu ashe,bamisi,na bakuchunva bat'obayir'eku mba e'lukengwa.¹¹Nabo ma malaika baku lu mwa misi n'omo buashe,batengeka e'nyiba nja sitalyngamanyire kubo e'muhondo s'ena wetchu.¹²Kweyine bwo bashushir'ebinganyi bube nde bachirekerera mwa ndanya sabo s'ekubu chibwa mwa kutolwa n'ekusheresibwa,bende bateta mwa kukambausa ebye batamenyire, bakanasherera mwa mabi mabo.¹³Na bacha bakatola e'lwembo lw'ebibi byabo,bera kula ebisitoyire mwa kuchiboola omo malyira manene ma chira kusiku,bandju behure mabi, n'ekuchinanyilyisa mwanda s'ebutebanyi,kwa kuchiyira banyaketchu babuya alauma nabo.¹⁴Bet'emeho mehure buhungu n'ebuashe bw'ebyaa,n'ekubika muchima mubi n'ekweme resa,bete n'emichima era yisimir'efaranga, balyi bana batakilyirwe.¹⁵Mwakuba batengire mwa njira sibuya, bera kuchikula n'ekukulyikira enjira ya balaamu mwana wa bosor,yiwasima'elwembo lutashingananyire.
¹⁶Si kwabo baalukaa kwa kuesa,e'punda yitatetaa y'erakutenza e'murenge w'e bandju,kuhweka e burebi bw' ebarebi.¹⁷Ebandju abo banji balyi nga ndonga y'elwishi lumire,nga lwakungu lwa lw'embusi: ebutchufu n'emwisimya bilyingamanyire.¹⁸Alauma n'emateta malyi m'ekuchilola n'ekuko resa embuha s'emubilyi,sitakomire,ebyera bye shire kwa kurengwa kw'ebandju bala balami re mwanda s'ekuera;¹⁹Era kulanga ekuba boola,emango babaa mwa chihwekwa ch'etchi tulyiro,ngoko chira muuma alyi muhwekwa w'ebye ayimire yeine.²⁰Si kweyine enyuma s'ekuchikula mw'esinga ly'ebutala,kwa ndanya s'enawetchu mununusi Yesu Kristo berakuchibika bayaya n'ekuyima,erabusindekeresa byakuba birengi re byoko mutangiro.²¹Kungabere kubuya era mwabo nga batamenyire e'njira y'ekunalyi, kureka kualuka enyuma s'ekumenya ebianure bikomire bya beresibwaa.²²Bya bayikilyire byabitach'ete muanyi muuma mubuya,ekabwa kaalukilyire ebihasi,n'engulube yosibwaa ya kuhubira mwa chihoo.

Chapter 3

¹Mulolaa basimwa,maruba ma kabilyi ma nabaanjikilyire.Mwa mauma n'emanji,nyihonjire nyisuse kwa kwanz'emenge menyu makomire,²nabushi muchikengesae e'bindju bya tetchwaa lya miramira oko burebi buchere kanji m'enawetchu,n'emutchungusi³Weyilyisibwe n'endjumwa yenyu'kumenya ebye e'muhondo sa byoshi,mwa siku si sinda, kungesha e'beki bebisha na alauma n'elupalyi, baenda kushimba n'enyifinjo sabo,⁴N'ekuteta:echiraane ch'ekwisha kwaye chilyi ngayi? kwa bushi,kutengera batata bafiraa, byoshi bichilyi ngoko byabaa mwa butanzi kwa kurema.⁵Bahonjir'ekwibirira,ngoko nga oko bacha, e'mbingu lwamiramira kwa chinwa cha Ongo, kanji e'chitaka chatengire mwa meshi,kanji chachiyilyirwe oko meshi.⁶KAnji kw'ebye bindju e'butala bwa mira bwera kusherera kwa meshi,⁷noko,kweche chinwa chiuma,e'mbi ngu n'echitaka bya kularero,byalangirwe n'e kubikwa ndanda ya mulyiro kwa siku s'ebuchinjibuse,kanji kusherera e'bandju babi.⁸Chiro kulyi kandju kauma,basimwa, kamutang'ebilyira,kakano,emuhondo w'ena wetchu,e'lusiku luuma lulyi myaka chumbi, n'emyaka chumbi lulyi lusiku luuma.⁹Enawetchu atarerere mwa kufua e'chira ane,ngoko e'bandji balangalyire,mokono kulyi njira kwenyu,atahonjire muuma atereke,si kwe yine ahonjire boshi bayikilyir'ebonjo.¹⁰E'lusuku lw'enawetchu,lukasha nga mwisi,molo lusuku,eulu lyikarenga mw'esindo sinene,e'byoshi bya mira bikochibwa,n'echita ka alauma n'etchwasi tchwaye tchulyi mwa ndanda saye tchungochibwa.¹¹Nabushi e'bindju btoshi bishingananyire e'kutereka,bitangashiba buchesibwa bwa luenzi lwenyu,n'ekuchesibwa kwenyu.¹²Nnokuno mwalyinjira n'ekutanya e'mu hondo s'elusuku lwa Ongo,kwa boshi embingu ikaba n'ebute,ikashenga n'ebindju byoshi bya miramira bya bashakulu bikashengesibwa kwa mulyiro mukalyi!¹³Bacha,tchulyinjilyire ngoko e'chiraane chaye,embingu iyaya n'etchitaka chiyaya,awo e'kulyiwo kukekala.¹⁴Chichatchumire,basimwa,kwa kulyinjira e'bindju,muhonde kwa mungabonekana naye busira mabi n'ebitaki mwa ndanda sa bolo.¹⁵Mwemeresi:eburembu bwe'nawetchu bubulyi butchunguke bwetchu,nga oko musi mwa mubuto wetchu Polo abaanjikiraa , kushimbana n'ebwenge obw'eresibwe.¹⁶Chichine,chayilyire mwa maruba maye mwoshi,mwatechire kw'ebye bindju,mumulyi e'bindju bisibu mwa kunva,by'ebandju bata chikengera,kanji ebabaa bemangire,baalukire mwa njira,nga oko manjiko,kwa busherese bwabo.¹⁷Mwabo mbanga ,basimwa,mumenyire e'binwa bibine lwamira,muchibike kwa bulangalyire bwenyu,mungesha kusimbwa omwo mabi mabo banji babi,mungesha kukumbaala,n'ekuremba mwa bwimanzi.¹⁸Mbanga,mukule mwa ndanda s'ekukoo n'omwo ndanda s'ebumenyerero bw'enawe tchu n'emutchusi Yesu Kristo.Emwaye ib'engu lu'lwarero n'esiku soshi,bibebacha!

1 John

Chapter 1

¹Ebyabaa kutenga emutangiyo,ebye tchonvire,ebye tchwa lolyireko n'emeho me tchu,ebye tchwa lorere sise n'emaboko metchu machireko,kwerekera e'mwasi wekalamo,²Nabushi kalamo abonekene tchwera kumulolako n'ekumuhubanganyisa e'bwamirisa tchunababikilyire ekalamo k'emyaka,era mwa tata kekutchubonekera.³Ebye tchwalolyire kwo n'ekunva bitchuna babilyire nenyu,ilyi nenyu mubaa luhangi alauma netchu.Nobo,eluhangi lwetchu lulyi alauma ne tata ne alauma n'emwana waye Yesu Kristo.⁴Tchuna anjikire e'byera,ilyi ebusha aluke bwetchu buyikilyira,⁵Emwasi oyo tchwa angilyiraa era aliyi,yi tchuna babilyire,oko Ongo aliyi bulangashane,nomo kakatchi kaye muta musimya .⁶Nga tchunga teta kwa chulyi alauma naye,tchunachilyi tchwaenda mwa musimya,tchwekire e'bisha, tchunairaye e'kunalyi. ⁷Nga tchwaenda mwabulangasha ne,ngoko yeine aliyi mwa bulangashane, tchulyi alauma kwabuuma,nemikira ya Yesu mwana waye yatchu chesa kwa byaa byoshi.⁸Ilyi tchungateta kwa tchutete byaa,tchu chitebire tchubeyine,n'ekulyi kutalyi emwe tchu.⁹Ilyi tchunga chiaya kwa byaa byetchu, aliyi murembu n'ewekunalyi kwaku tchubabalyirane kutchuchesa n'emabi moshi.¹⁰Nga tchungateta kwa tchutayiraa byaa, tchwamwilyire mweki wa bisha,n'emwasi waye atalyi emwetchu.

Chapter 2

¹Bana banyi baeke,nabaanjikirire binera, ilyi mutayira'ebyaa.Na ilyi e'mundju angayire e'byaa,tchwet'emwishi w'emanji e'muhondo sa Ongo,Yesu Kristo w'ekulyi.²Yeine yi walyibusi bwaa kwa bushi n'ebyaa byetchu, ata kwa byaa byetchu byeyine,si noko by'omw' eulu lyoshi.³Ilyi tchunga bika e'maano maye,aola tchumenyae kwa tchwabimenyire.⁴Ola utechire:nyimumenyire,na atakulyikir' emano maye,mweki wa bisha,na e'kunalyi kutalyi muye.⁵Kweine,ola wende wabika e'mwasi waye,ebusime bwa Ongo bulyi eku nalyi emwaye:noko tchumenyire oko tchulyi muye.⁶Ola utechire oko ekare omo kakatchi kaye,ashingenene aende ngoko naye aendaa.

⁷Basimwa,lyit'eyano lyiyaya lyanabaanjikirire, kweine eyano lya miramira, elye mwabaa mwete kutengera e'muhondo. Elye yano lya mira,alyi mwasi ola mwonvire. ⁸Kanji lyili eyano lyiyaya lyi nyibaanjikilyire,ly'eralyilyi mwo kunalyi era mwaye n'era mulyi,kwa bushi e'mwisimya angarenga,n'ebulangare bw'eku nalyi bukalomeka.

⁹Ola utetchire oko alyi mwa bulangare,na kuaya mulyikabo,achilyi omo mwisimya.¹⁰Ola usimire mulyikabo,ekare mwa kakatchi k'ebulangare,na kutalyi e'kandju kangamuku la mubo.¹¹Kweine ola waayire mulyikabo,alyi mwa mwisimya,aenda mwa mwisimya,na atamenyire ngayi er'aya,kwa bushi e'mwisimya amuhwekir'emeho.

¹²Nabaanjikirire bana baeke,kwa bushi n'ebyaa byenyu babalyirwe,kwa bushi n'esina lyaye.

¹³Nabaanjikilyire,batata,kwa bushi mumenyerere ola wabaa kutengera oko mu tondero.Nabaanjikilyire mu ndabana,kwa bushi mwayimaa e'musimu.Nabaanjikilyire, banabaeke,kwa bushi mumenyire tata.

¹⁴Nabaanjikilyire,batata,kwa bushi mumenyire ola wabaa kutengera mira.Nabaanjikilyire,mu ndabana,kwa bushi mwabaa ba misi,na e'mwa si wa Ongo ekare mwa kakatchi kenyu,na oko mungayima e'musimu.

¹⁵Mutasima'ebutala,n'ebilyi mwa butala, ilyi e'mundju angasim'ebutala,e'busime bwa tata butalyi muye;¹⁶Kwa bushi chira kandju kalyi muno butala,nyifinjo s'emubilyi,nyifinjo s'emeho,e'buchibone bw'ekalamo,bitangire e'mwatata,kweyine bitengire muno butala.¹⁷Na ebutala bwarenga, alauma n'enyifinjo sayi, kweyine olawayir'ebuhonde bwa Ongo, akalama e'kalamo k'esiku soshi.¹⁸Bana baeke,bishangi bisinda,na nga oko mwanonvaa oko e'walayire Kristo eshire,ebala yire Kristo bera banene,aola u tchumenyereraa oko byera bishangi bisinda.¹⁹Batengaa era mwetchu,si kweyine batab'emwetchu, kwa bushi nga babaa

b'emwetchu,bangekare na netchu,kweyi ebyera byayikilyiraa n'ekuchilosa oko batalyi b'emwetchu.²⁰Ku mwabo,mu mwatolyire n'ekwabibwa emafuta mabuyabuya,m'emola uchere,mwera kuata e'bwenge.

²¹Nabaanjikiraa,ata kwa kuteta nambu mutamenyire e'kunalyi,si,kwa bushi mukumenyire,na kanji kutalyi ebisha bitatengire mwa kunalyi.²²Nde,ola w'ebisha,nga ata ola walayire ku Yesu yi Kristo?oyola yiwamulayire,ana akanyi r'eshe n'emwana.²³Tchira ola waakanyi r'emwana ateten'eshe,n'ola w'emerer'emwana eteshe.²⁴Nga ebye

mwanonvaa kutengera mira bikere mu mwabo.Nga ebye mwanonvaa kute ngera mira bikere mu mwabo,mukekala mwa mwana n'omw'eshe.²⁵N'echiraane atchweresaa,kalyi kalamo k'esiku soshi.²⁶Nyiba anjikirire ebyera,endonga s'ebabaesaa.²⁷Ku mwabo,e'mafuta mwatolaa era mwa ye m'ekale mwa kakatchi kenyu.Na mutachihondaa ekubeyilyisa,kweyine e'mafuta maye mabeyilyisha kasi kandju,na kanji malyi e'meku nalyi,matalyi mabi ilyi ma bisha,mwikalae muye,ngoko e nyilyiso abeyilyisa.²⁸Nabacha mu bana baeke,mwikalaa muye,ilyi,ebishangi bingayika tchube n'emulangalyiro, n'emango m'ekwisha kwaye,tchutaabukwaa n'ekuba bure naye.²⁹Nga mumenyire oko alyi w'ekunalyi,mumenyaa kwa ola ukulyikire e'kunalyi abuchirwe naye.

Chapter 3

¹Tchulole busime butchi tata atchwere,ngoko tchunga barangirwa bana ba Ongo, n'noko tchunalyi nabushi n'ebutala butatchumenyire nabushi butamumenyaa. ²Basimwa tchwera tchulyi bana ba Ongo,nabushi bitakumenyekana kwa tchukaba si kweine tchumenyire mango bikamenyeka tchukahwana nae. Ngoko tchukamulola ko n'noko analyi. ³N'nola ulangalyire bine anatchikubula. Ngoko alyi atchere.

⁵N'nenyu mumenyire,kwe Yesu eshire kukule ebyaa;n'no munda sae mutalyi byaa. ⁶Kasi ola wekere omonda sae ataira tchaa,kasi woshi ola wakolaa emabi atamulolaa ko,na kandji ata namumenya. ⁷Ola wekwire emabi analyi wa lyangombe,nabushi lyangombe ailyire ebyaa kutengera ebusinda. Emwana wa Ongo era kwisha ilyi aaribise ebiiro bya lyangombe. ⁹Kasi wabuchirwe ne Ongo atakola mabi,nabushi etchibutchwa tcha Ongo tchilyi omonda sae,atanga kole ebyaa,kwabushi abutchirwe ne Ongo. ¹⁰N'nawo kwe bana ba Ongo bamenyekanaa ne bana ba lyangombe.tchira otakolaa ekunalyi atalyi wa Ongo,n'nola utasimire mwenye wabo. ¹¹Nabushi bira mwabirwaa n'ebyo mwonvaa kutangira mutangiro,tchishinganene tchu simane tchuboshi, ¹²Na tchutanashushana ne Kaini ola wabaa mulyalya,nola wetaa mwenye wabo. Tchie tchatchumaa amwita? nabushi ebiiro byae byabaa bibi,n'e bya mwenye wabo byabaa bibuya. ¹³Mutaoyaa,benye wetchu nge butala bunga balaira. ¹⁴Tchumenyire kwa tchwa tengire mwalufu tchwengirire mwa kalamo,nabushi tchusimire benye wetchu n'nola,utasimire alamire mwe kalamu ke lufu. ¹⁵Ola utasimire mwenye wabo alyi mwitanyi,munamenyire tchira mwitanyi atete kalamu ke siku ne mango mwanda sae. ¹⁶Tchumenyere masimane,e mwae ewanaa ekalamu kae kwabushi n'n etchu,n'ne tchu tchushinganene ekuana ekalamu ketchu ku benye wetchu. ¹⁷Nga mundju angabone bye butala n'na angabona mwenye wabo ete ebulailyire nabyo,atamwere kwa bindju byae,kute emasimane ma Ongo mekare mwanda sae? ¹⁸Banabatoto,mutasimaa komwasi n'noko lulyimi,si kweine kwa biiro n'noko kulyi. ¹⁹Aola,utchungamenya kwa tchulyi be kunalyi,n'noko tchunganaemerese emitshima yetchu emushondo sae; ²⁰Nange emitshima yetchu yatchu ukomire,Ongo alyi mukulu busibu kuulusha emitshima yetchu,anamenyire ebindju byoshi. ²¹Basimwa,kangee mitchima yetchu ita tchuchindjibusise tchwete ebulangalyire emushondo sa Ongo. ²²Ebindju byoshi tchuema,tchunga bibona era mwae,nabushi tchwalangire emaano mae, tchungaira ebye kumusimisa. ²³N'nokuno maano mae mano : tchwemerere kwa sina lya mwana wae Yesu Kristo,na tchunga simana bauma n'noko bandji, kushimbana ne maano atchweresaa. ²⁴Ola ulamire mano maano,alyi monda sa Ongo,ne Ongo ekare omo nda sae,tchunamenyere kwe kare mwanda setchu kurengera emuka atchueresaa

Chapter 4

¹Basimwa, mutabikaa ebwere mwa tchira mutchima, si batangule Muka,kwa kumenya oko balyi ba Ongo, kwabushi bengi balyi barebi babi bebeishire omo ulu. Mumenyae² kwebine e Muka wa Ongo, tchira Muka ola wa tetchire oko Yesu Kristo eshaa mwa mubilyi ulyi wa Ongo. ³Na kasi Muka ola uta tchiaire emuhondo sa Yesu,utalyi wa Ongo, ola wa laire Kristo,i munva kwa angaisha, na kulwalero era alyi mwa butala.⁴Mwabo,bana batoto,mulyi ba Ongo na kubaima, kwabushi ola olyi mwanda senyu alyi mukulu kulusha ola olyi mwa butala. ⁵Abo balyi bebutala;tchi tchumire bendjire bateta ebye butala, ne butala bwendjire bwa bonva. ⁶Tchubano, tchulyi ba Ongo,ola umenyire Ongo atchunva; ola uta wa Ongo atatchunvaa n'nao itchwende tchwa menyerera e Muka we kunalyi ne muka wa mabi.⁷Basimwa,tchu simane tchubeine oko tchubeine; kwabushi emasimane malyi ma Ongo, ne tchira ola wete masimane abutchibwe ne Ongo ne kumenya Ongo. ⁸Ola utasimire atamenyire Ongo, kwabushi Ongo alyi masimane.⁹Masimane ma Ongo atchulosaa kutchuma mwanawae muuma mwa butala, ilyi tchulamaa mwanda sae. ¹⁰N'namo masimane merekerere , atakuteta mbanga oko tchwa simire Ongo, sikweine okwa tchusimaa na era kutchuma Mwana wae kwisha kutchufira kwa kumala ebyaa byetchu.¹¹Basimwa, nga Ongo atchusimaa, byemire tondo n'netchu tchusimane tchubeine kwa tchubeine. ¹²Kutalyi ola ufira kulola ku Ongo, si tchungasimana tchubeine ku tchubeine, Ongo anaba alauma netchu, ne busime bwae bashingenene mwetchu. ¹³Tchumenyire oko tchwekare omo ndanda sae, n'naye mwanda setchu, kwa kutchweresa Muka wae. ¹⁴N'netchu tchwabonyire ne tchunemere kwa Tata atchumaa Mwana wae nga mutchungusi we butala.¹⁵Ola ukemera kwa Yesu alyi Mwana wa Ongo, Ongo akekala mwanda sae nae mu Ongo. ¹⁶Ne netchu,tchumenyire emasimane ma Ongo atchueresise, tchwana memera. Ongo alyi masimane;n'nola wekere omo masimane ekere mu Ongo, ne Ongo amulyi mo.¹⁷Ngoko analyi, ngoko tchu tchunalyi n'netchu mwe lyine hulu : N'noko ikwa na tchumire emasimane mashinganane mu tchu bano, noko tchunga at'ebwemere ulusiku lwe kutchuishire elubandja. ¹⁸Eboba butabaa mwa masimane, si masimane mabuya makabulyire boba; kwabushi eboba bwete bwinene, ne wete boba atanalyingamanyirwe mu masimane . ¹⁹Tchubano , tchwa musimire , kwabushi Iwatangaa kutchusima. ²⁰Mango mundju angateta, nasimire Ongo, ne kuaisa mwenye wabo , alyi mweki wa bisha, ola uta simire mwenye wabo oyo alolako , kute kwa angasima Ongo ola atalola ko? ²¹Na tchunete binene omo byae : Oko ola wasimire Ongo, asimirwe ne mwenye wabo .

Chapter 5

¹Tchira ola wemerere kwa Yesu Kristo abutchirwe ne Ongo, na tchira ola usimire emubutchi, asimire n'nola wabutchibwe nae. ²Bacha tchumenyire kwa tchusire ebana ba Ongo, ebishangi tchusimire Ongo ne kukulyikira e bianurwe byaye. ³Kwabushi kusima Ongo kulyi nga kulanga e byanure byae, n'nebye byanure byae bitasitoire, ⁴Kwabushi ola wabutchirwe ne Ongo, ahimir'ebutala, ne mwimo n'noko kulyi kwima butala bubwemere bwetchu. ⁵Nde ola waimire butala, unga ola wahimire kwa Yesu Kristo yi mwana wa Ongo; ⁶N'noyo Yesu Kristo yu eshaa ne meshi ala uma ne mikira, atameshi meine, siauma ne meshi kandji alauma ne mikira ne muka mweru. Yi wanaa ebuamirisi kwabushi e muka mweru yi we kunalyi. ⁷Kwabushi kulyi bahachu kulyi bahatchu baanaa e buamirisi: ⁸Muka mweru, meshi, ne mikira n'nabo bahatchu balyi alauma ne bonvikane. ⁹Nga tchungabona kwemereresibwa ne bandju, ne kwemereresibwa ne Ongo kukunene; kwabushi e bwemerera bwa Ongo butenganyire n'nola wemere emwala. ¹⁰Ola wemere mwana wa Ongo ete bwemere mwanda sae; ola utemere Ongo amwilyire kuba mweki wabisha, atemere e bwamirisi bwa Ongo alosaa era mwe mwala. ¹¹Ola obo bwamisisa oko Ongo atchueresaa ekalamu ke myaka ne myaka, n'noko kalamu kalyi mwanda se muala. ¹²Ola wete mwala ete kalamu; n'nola utete mwana wa Ongo atete kalamu. ¹³Nabaandjikire eye myasi eri mumenyereraa kwa mwete ekalamu ke myaka ne myaka, mwabo mwemere mwesina lye mwala wa Ongo. ¹⁴Tchwete era ofu nae emulangalyiro, nga tchungema tchira kandju kwa buhonde bwae ana tchunva. ¹⁵N'noko tchwishi oko a tchunva kwakandju ka tchungamwema, tchumenyire kwa tchwete ekandju ka tchungamwema. ¹⁶Nga kulyi ola unga lola kwaa mulyi kabo ailyire e tchaa tche kutamwita, emaa Ongo, angamua ne kalamu koyo mulyikabo, era kumua kwe bira bitanga mweka mwa byaa bilyi bitabyekweka mwandjira ye kufa, kulyi tchaa tchira tchinga kweka mwa lufu; ata kwe tche tchaa ku natetchire mwemaa. ¹⁷Tchira kandju kete byaa, kulyi ne tchaa tchinga kweka mwa lufu. ¹⁸Tchumenyire kwa ye wabutchirwe ne Ongo atangaire byaa si kweine ola wabutchirwe ne Ongo enda atchilanga yeine, ne muhombanyi atanga muuma ko. ¹⁹Tchumenyire kwa tchulyi ba Ongo ne butala boshi bulyi mwa katchikatchi ke muhombanyi. ²⁰Tchumenyire kandji kwa mwana wa Ongo, eshire, era kutchua e bwenge bwekumenya kwa kunalyi, tchunalyi mwe kunalyi, ala uma ne mwala Yesu Kristo. ²¹Oyola yi Ongo we kunalyi, ne kalamu ke myaka ne myaka, mwe bana baeke mutchilangaea ne byuanyo.

2 John

Chapter 1

¹Muhosi, muhombolwa kwa kyria na bana bae; e'banyi simire kwakunalyi, na ataniene ni basimire si kweyine kwa balaboshi bamenyire kunali. ²Kwabushi n'e kunalyi e'kulyi homundanda setchu, e'bikaba n'etchu kwa siku n'e siku. ³E'Lukoo, Bondjo ne Buholo bube ala u'ma nenyu mu Ongo Tata na mu Yesu Kristo Mwana wa Ongo; mwanda mwe kunalyi ne kusimana. ⁴Nabushi na shaalukaa busibu ekubona e'bana bawe e'bendjire baenda omo kunalyi kuuma na maanure ma yayaya amo tchwa bonaa e' mwa Tata Ongo. ⁵Nabushi nyamanyi kwemire, Kyria, kuta kuteta ambu na kwandjikire e' maanure ma yayaya, si kweine bira tchwa angiriraa kutengera mira, ala u'ma n'e kusima ebandji. ⁶N'emasimane ma n'emire kuhonda e'kunali n'okula emaanure mana tetchire. N'namo mu maanure mu mungaendereramo, o'ngo kula mwana muunvaa kutengera e' mutangiro. ⁷Nabushi e'batebanyi bengi be ingire omo butala ne bataonda kwemerera ku Yesu Kristo eshaa kwa mubilyi. E'mundju ushushanyisibwe u'nabo aerire kandji anali ola wa laire Kristo. ⁸Muchilangae mu beine mungesha kuesa ebyumbulwa byenyu elyi mutolokare. ⁹Oshi ola wa ire burerere ata na chikere mwa maanure ma Kristo, atete Ongo, nabushi yola e'kere mwa byanure ete Tata ne Muala. ¹⁰Emundju akesha era mwenyu, ata na retaa emwanya wae muta na mwangiriraa mwanyumba yenu chiro muta na mulamusaa. ¹¹Kwabushi, ola wendjire wa mulamusa baangire mabi alauma naye. ¹²Chiro anganaba nyete binene bwa kwandjika ndaonda kwira ala umane lupapura ne karamu sikweine nilangalire e'kwiya era mwenyu ne kubabira bunu oko bunu, iri e' buhaluke bweyu bube bwe kunali. ¹³E' Bana ba mwalyi wenyu ba kuhombore bana kulamusise.

3 John

Chapter 1

¹Emuhosi ku Gayo, musimwa, nyisima ekunalyi. ²Musimwa, nyingasimire uendere re ekulama kubuya mukira kandju. Unabe maala, ngoko e'muchima wawe unalamire. ³Nabushi nashaalukaa, busibu, emango benye wetchu

bayikaa n'ekunyibira ebwami risa bw'ekunalyi bulyi omonda sawe,kwa wenjire waenda omo kunalyi.⁴Ndete busha aluke bunji bwa rengire buno,nga kunva oko bana banyi bashimbire enjira bibuya.⁵Musimwa wenjire wayira ekunalyi,kube wenyu n'ebatenga kulyi.⁶Nabo, bana e'buamilyisa bw'emasimane,emuhondo s'ekanisa.Ungayir'emabuya unganaberekese oko binalyi emwa Mungu.⁷Kwa bushi n'esi na lya Yesu kristo,baenda busira kubona kandju oko bandju b'elubaa.⁸Ebandju balyi ngabano,bashinganene ekushaalukirwa,n'eku ba bakosi alauma nabo ekunalyi.⁹Nabaanjikiraa emyasi iyike oko luhu lwa Nyamusinda.Sikweyine Diotrefe ola usimir'e kuba eramuhondo erauma nabo atatchwe mere.¹⁰Nnoko,nyikahonda ekubalolako, nyinga bakengesa emikoresi benjire n'eku aya emyasi yibi,atakweye,atetebente wabo naye y'enjire yahonda ukumira,anabaakanya n'eku bakorokanya omo luhu lwa Nyamusinda.¹¹Musimwa wanyi,muteyaa emabi,si ema buya.Ola wakol'emabuya alyi wa Ongo;ola wakol'emabi atabonaa Ongo.¹²Boshi,n'eku nalyi kushinganene,kwayira e'bwamirisi bw'e kunalyi emwa Demetrio;nenetchu,tchwamwa anulula ebwamirisa bunalyi bw'ekunalyi.¹³Nyingaba na binene by'ekukwaanjikira ,si kweyine ndahonda nyibiyire n'endarakasi.¹⁴Nyilangalyire ekukulola kwo wofu wofu, tchunashambale bunu kwa bunu.[1:15] Eboolo bube alauma nawe! Ebera bakulamusise.Ula musae ebera,muuma okw'esina lyaye.

Jude

Chapter 1

¹Yuda, ndjumwa ya Yesu Kristo, mwenye wabo Yakobo, kwabo babalangirwe, basimwa mu Ongo tata, babikirwe kwa bushi na Yesu Kristo. ²Mu hulirwe e lukoo, n'ebwolo n'emasimane. ³Basimwa, emango nende nayira e bushiru bu sibu kubaandjikira e mwasi w'ebutchunguke, bulyi bwetchu tchuboshi, ilyi nyibakengese kwa mulwi r'ebwemere bweresibwaa ebatchesibwa kwa lyi uma. ⁴Kwa bushi e bandju batchingisise kw'e we, e bandju baandjikirwaa kutenga mira buno butchindjibuse, e batemere, bende baalula e lukoo lwa Ongo wetchu kuba bubi, nabo bende baakana Ongo, n'enawetchu Yesu Kristo. ⁵Kandji nyihondjire nyibakeengese, tchiro anga ba mwera mumenyire bine byoshi, okwo enawetchu, e kuba atchungure e bandju mwa tchiwo tch'eMisri, businda, era kubasherese abo bwoshi batemeraa. ⁶Ne ba malayika batala ngaa e andju abo beyine, si kweyine bera kureka e busiki bwabo bwabaa bubashinganene, era ababi kire mwa bihwekwa bye myaka ne myaka, e masi na s'emwisimya kwa butchindjibuke bw'olo lusiku, Ngokula e Sodoma ne Gomora n'emisi yabaa e butambi tambi, e bakulyikiraa e buhungu, kwa ku lyi ngabo, bera kuenda kushimba e by'emubilyi, e bitalyi by'ekunalyi, bibikirwe kuba tchiloresi, n'eku sheresibwa mwa mulyiro w'esiku soshi. ⁸Kuno ko nabo, mwa kakatchi k'ekulola kwabo, bende ba bika e mubilyi esinga, bende balayira e kutambu lwa, n'ekukamba ebitchere. ⁹Si kweyine Mikaeli, malayika mukulu, ilyi ayi mana ne Ibilyisi, na ekubangana naye endonga s'e mubilyi wa Musa, ata mushitakaa kwa kumutakira, si era kuteta: enawetchu akukalyiyire. ¹⁰Si kwe yine, bano bandju bende bakamba ebye batame nyire, n'ebye bamenyire kwa binalyi bende batchi sheresa kubye nga nyama sitete bwenge. ¹¹E bwanya bwabo! kwa bushi baendjire mwa ndjira ya Kayini, n'ekukulyikira e ubi bwa Balaamu busi ra kutchanza, kwa bushi n'ebikesha nabo bashere re mwa kuayisa kwa Kora. ¹²Bano bandju bilyi bilyimbi by'ekusheresa mwa bushaaluke bwenyu bw'ebusime, e mango balya e karamu (fete) alauma nenyu, mwa kulya busira kwoboa, lulyi lwakungu lutete meshi, lwe nde lwekibwa n'embusi, ilyi mitchi ya haanyisibwe, itete bifuma, itafaa e bwa kabilyi, n'ekukulwa eku lyi, ¹³ilyi mbusi y'enyandja itangaanzibwa, ye nde yana e honyi sabo nga pofu; silyi ngununu sie lyire ebwerafulu bw'emwisimya yi uliyi mwako wa bo babikilyirwe e siku soshi. ¹⁴Na Enoki, mundju wa kalyinda e nyuma sa Adamu, anaa e myasi y'eburebi aandonga sebina, era kuteta: lolaa, enawetchu eshire n'ebatchesi bwa baye, byumbi ne byumbi. ¹⁵Ilyi ayira ebu tchindjibuse e ndonga s'bandju bwoshi. Na ekuwa e buane, bat'obwoyire Ongo, kwa mikolo yabo yo shi y'ebuesi bayiraa, kwa bushi n'emyasi isibu yo shi abo banya byaa batamwobayire Ongo batetaa e ndonga saye. ¹⁶Bano bandju balyi bakutete resa, b'ekulyiralyira, bende baenda kwa nyifindjo sabo, ne monu mabo mateta emyasi ikalyi busibu y'etchibulyi, bende basima e bandju bete e bifumbi kwa bushi n'ebukenge. ¹⁷Si mwabo basimwa, mukengere emyasi ya tetchibwaa mira n'endjumwa s'enawetchu Yesu Kristo. ¹⁸Kwa, bababiraa, okwo e siku sa busi nda kukaba e bandju b'elupalyi, bekushimba enyifi ndjo sabo beyine s'ekuera. ¹⁹Abo bandju bube nde bareta e kuhombana, bwo buno butala, batete muka. ²⁰Si mwabo, basimwa, mutchibake e ndonga s'ebwemere bulyi butchere busibu, n'ekwema mwa k'emuka mweru. ²¹Mutchilange mwa busime bwa Ongo, batcha mwa lyindjira e lukoo lw'enawetchu Yesu Kristo, ilyi mubona e kalamo k'esiku soshi. ²²Mubabalyire e bandji bete e karinda, ²³ne bandji, mubafumye kwa kubakula mwa mulyi ro, ne bandji muba babalyire kwa boba, muayisi bwe n'elutchimba lubikirwe kw'esinga n'emubilyi. ²⁴Oyo ungaala e kubalanga mwabo mutasita laa, n'ekubemusa e muhondo bwaye busira esinga mwa bushaaluke bunene, ²⁵yeyine yi Ongo

w'e kunalyi, mutchungusi wetchu, yi wete e mutongo, n'ebukulu, n'ebuashe, n'emisi kutenga e myaka, na kulwarero, na e myaka yoshi, bibe batcha.